

โครงการศึกษาวิจัยและจัดทำ

กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

A Project for Research Study and Drafting of a Law
on the Protection of Cultural Heritage

โดย

มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒

บทคัดย่อ

จากการศึกษาความหมายและประเภทของวัฒนธรรมพบว่า นักวิชาการวัฒนธรรมได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมแตกต่างกันไปตามมุมมองของตน แต่ก็พอสรุปได้ว่าการแบ่งวัฒนธรรมออกเป็นสองประเภท ได้แก่ การแบ่งวัฒนธรรมตามระดับความสัมพันธ์ และการแบ่งวัฒนธรรมตามรูปแบบ ซึ่งองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้แบ่งวัฒนธรรมตามรูปแบบเป็น วัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์ในเชิงวัตถุ ได้แก่ สถาปัตยกรรม หรือผลงานที่มองเห็นอย่างเป็นรูปธรรม หรือวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และวัฒนธรรมอีกประเภทหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตใจหรือวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จากการตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ คือ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งมีหลักการในการคุ้มครองโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ และกำหนดให้มีการรักษาโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุไว้ในพิพิธภัณฑสถานเป็นการคุ้มครองมรดกประเภทวัฒนธรรมที่จับต้องได้อย่างชัดเจน ส่วนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แม้ว่าจะมีกฎหมายปรากฏอยู่บ้าง เช่น พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่บัญญัติในเรื่องการสร้างจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมของชาติ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาทางการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งบัญญัติคุ้มครองเกี่ยวกับองค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมด้านการแพทย์แผนไทย และพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้มีการส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ และคุ้มครองการแข่งขันกีฬามวยที่ประเทศไทยมองว่าเป็นศิลปะประจำชาติไทย แต่ก็ยังไม่ได้กำหนดขอบเขตที่ชัดเจนเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น ปัจจุบันประเทศไทยจึงยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองต่อการกระทำหรือการดำเนินกิจกรรมในลักษณะใดเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการบิดเบือนต่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ รวมทั้งไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแบ่งแยกองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมว่าลักษณะใดเป็นของชุมชนหรือท้องถิ่น หรือเป็นของชาติ

ในรายงานวิจัยฉบับนี้จึงเสนอให้มี “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ.” เพื่อกำหนดกระบวนการในการได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมโดยวิธีการขึ้นทะเบียนต่อกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อให้มีผลผูกพันและการดำเนินงานได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านทางรูปแบบการบริหารงานโดยมีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานด้านการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ประกอบด้วยกรรมการที่มาจากภาคส่วนต่าง ๆ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวง อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ประธานสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรรมการผู้แทนชุมชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมพื้นบ้าน

ศิลปะการแสดง ศาสนา สื่อสารมวลชน สุขภาพ กฎหมาย หรือกีฬาและนันทนาการ และเพื่อให้การคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจึงได้กำหนดให้มีกระบวนการและแนวทางต่าง ๆ ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ การขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ การกำหนดมาตรการในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไม่ให้อยู่สูญหายและมีการสืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง การกำกับติดตาม และประเมินผลการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ การประกาศเกียรติคุณเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อการคุ้มครองส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการในแนวทางของกฎหมายฉบับนี้ก็สอดคล้องกับแนวทางของการคุ้มครองวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และกฎหมายในต่างประเทศอีกหลายฉบับตามที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ไว้ในรายงานฉบับนี้

การตรากฎหมายเฉพาะเรื่องเพื่อใช้บังคับกับการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จึงสอดคล้องกับสภาพของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีลักษณะพิเศษและแตกต่างจากมรดกทางวัฒนธรรมโดยทั่วไป รูปแบบและกลไกในการให้ความคุ้มครองจึงต้องมีความแตกต่าง เช่น มีคณะกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยเฉพาะเข้ามาดูแล การกำหนดให้มีกองทุนมาสนับสนุนการดำเนินงาน มีความชัดเจน มีความสะดวกทั้งต่อผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้อยู่ภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมาย มีรัฐมนตรีและหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลกฎหมายเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยตรง ดังนั้น การที่ประเทศไทยจะมีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ขึ้นใช้บังคับเป็นการเฉพาะจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการวางนโยบายและแผนการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทยและสังคมโลกให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือการสร้างความรู้สึกรับรู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์และความเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนตื่นตัวในการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งมีความหลากหลาย รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเคารพซึ่งกันและกันสำหรับรูปแบบวิถีชีวิตที่มีความแตกต่าง ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้ย่อมจะทำให้มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัวหรือมีประวัติศาสตร์ความเป็นมายังคงดำรงอยู่ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งได้อย่างยั่งยืน

Abstract

A study of the definition and types of cultures has revealed that cultural academics have varied approaches to the classification of culture which very much depends on their personal views. However, by way of summary, it may be said that cultures can be classified into two main categories, namely a classification based on the degree of relationships and classification according to form. The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) has adopted a classification of cultures based on form, i.e. cultures having a physical connection to human beings, namely architecture or tangible works, or **tangible culture**, and cultures having a psychological connection, or **intangible culture**. A survey of laws relating to the safeguard of cultural heritage in Thailand shows that the vast majority of provisions are aimed at the safeguard of tangible culture. The Ancient Monuments, Antiques, Artifacts and National Museums Act B.E. 2504 (1961), for instance, enacts principles on the safeguard of ancient monuments, antiques and artifacts as well as the preservation of antiques and artifacts in museums, being explicit provisions on the safeguard of tangible cultures. As for intangible cultures, despite the existence of certain laws such as the National Culture Act B.E. 2553 (2010), which provides for the instillation of awareness of the preservation of national culture, the Safeguard and Promotion of Thai Traditional Medicine Act B.E. 2542 (1999), which provides for the safeguard of traditional knowledge or traditional wisdom in regard to Thai medical tradition, and the Boxing Act B.E. 2542 (1999), which provides for the promotion, support, preservation and safeguard of boxing competitions viewed by Thailand as a national art, it is still the case that such laws fail to provide a clear scope particularly in relation to the safeguard of intangible heritage. It follows that Thailand does not currently have any law to safeguard against acts or activities which would result in a detriment to or distortion of intangible heritage. Also, there are no clear rules on the classification of cultures into communal, local or national designations.

Findings in this research suggest the introduction of a “**Safeguard and Promotion of Intangible Heritage Bill B.E.**” to provide a process for obtaining safeguard and promotion by way of inscription with the Department of Cultural Promotion. The legislation would create legal force and achieve effective

safeguard and promotions for certain activities. Measures would be administered by a Safeguard and Promotion of Intangible Heritage Committee, which would perform the functions of driving forward the safeguard and promotion of intangible heritage. The committee would comprise members from various sectors, e.g. the Minister of Culture, Permanent Secretary, Director-General of the Department of Cultural Promotion, Chairman of the Culture Council of Thailand, representatives of communities and qualified members appointed by the Council of Ministers from persons having expertise in the fields of culture, indigenous culture, performing arts, religion, mass communications, health, law or sports and recreation. Moreover, in order to ensure the effective enforcement of the safeguard and promotion of intangible cultural heritage, various processes and guidelines have been proposed in connection with the implementation of this legislation. Those measures consist of *inter alia* the registration of intangible cultural heritage, measures for the preservation of intangible cultural heritage and cross-generation succession, monitors and evaluations of safeguards and promotion of intangible cultural heritage, including honorary commendations for benefactors to the safeguard, promotion and preservation of intangible cultural property. The approach of this legislation is consistent with that of the safeguard of intangible cultural heritage or traditional culture undertaken by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) as well as the laws of several other countries examined and analysed in this report.

The enactment of a specific law for the enforcement of safeguards and promotion of intangible cultural heritage is therefore consistent with the unique attributes of the intangible cultural heritage which differ from other general cultural heritage, thus leading to different forms and mechanisms of safeguards. For example, a specialized committee consisting of members who have expertise in the areas of intangible cultural heritage would be established to perform supervisory functions. A fund would be established to support operations. The legal provisions would be clear and convenient for enforcement officers as well as for those required to comply with the law. A minister and agency would be designated as the authorities directly responsible for the application of the law relating to intangible cultural heritage. Hence, the enactment of a special law relating to the safeguard of intangible cultural heritage in Thailand has a significant role in the policy and planning of safeguard and

promotion for intangible cultural heritage. This is a uniformly novel concept in both Thai and global societies which creates an awareness of communal identity and an affiliation to the community. Members of the community would be encouraged to acquire an understanding of the diverse intangible cultural heritage, as well as to promote a mutual respect for the different ways of life. Such an approach would eventually lead to the development of subjectively unique intangible cultural heritage or the proper archive of their history, including the continual development and sustainable succession from one generation to the other.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาวิจัยและจัดทำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้รับทุนอุดหนุนจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒ คณะผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณนักวิชาการด้านวัฒนธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิจากสภาวัฒนธรรมจังหวัด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สภาเด็กและเยาวชนในแต่ละจังหวัด ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมายดังกล่าว ซึ่งโครงการนี้จะประสบความสำเร็จได้ถ้าปราศจากความร่วมมือและความช่วยเหลือจากบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม และผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ที่ได้สนับสนุนการดำเนินงานวิจัยมาด้วยดี ตลอดจนบุคลากรในฝ่ายต่าง ๆ ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมที่ได้ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการทำงานจนงานสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย หากมีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขอน้อมรับเพื่อนำมาพัฒนาต่อไป

คณะผู้วิจัย

กันยายน ๒๕๕๔

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(๑)
Abstract	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๖)
สารบัญ	(ก) - (จ)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	๑
๒. วัตถุประสงค์ในการวิจัย	๔
๓. ขอบเขตการวิจัย	๔
๔. คำถามหลักในการวิจัย (ความสำคัญของการวิจัย)	๕
๕. ระเบียบวิธีวิจัย	๕
๕.๑ การศึกษาด้วยวิธีวิจัยเอกสาร	๕
๕.๒ วิธีการเก็บข้อมูล	๕
๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๖
บทที่ ๒ บริบททางวัฒนธรรม	๗
๑. บริบททางวัฒนธรรม	๗
๑.๑ ความหมายของวัฒนธรรม	๗
๑.๒ การเกิดขึ้นของวัฒนธรรม	๑๓
๑.๓ ประเภทของวัฒนธรรม	๑๔
๒. มรดกทางวัฒนธรรม	๑๖
๒.๑ ความหมายของมรดกทางวัฒนธรรม	๑๖
๒.๒ ประเภทของมรดกทางวัฒนธรรม	๑๘
บทที่ ๓ กฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม	๔๙
๑. กฎหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมก่อนการเปลี่ยนแปลง	
การปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕	๕๐
๒. กฎหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมภายหลังการเปลี่ยนแปลง	
การปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕	๕๖
๒.๑ กฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กร	๕๗
๒.๒ กฎหมายที่มีผลเป็นการคุ้มครองวัฒนธรรมเฉพาะเรื่อง	๖๘
๒.๓ กฎหมายที่ว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมเฉพาะอย่าง	๗๒
๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือสังคม	๗๘
๔. รูปแบบและมาตรการของการคุ้มครอง	๗๙

	หน้า
บทที่ ๔ กฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของต่างประเทศ.....	๘๑
๑. โครงสร้างองค์การยูเนสโกและบทบาททางด้านวัฒนธรรม.....	๘๒
๑.๑ วัตถุประสงค์หลักขององค์การยูเนสโก.....	๘๒
๑.๒ โครงสร้างขององค์การยูเนสโก.....	๘๓
๑.๓ บทบาททางด้านวัฒนธรรม.....	๘๔
๒. การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จัดทำขึ้นโดยองค์การยูเนสโก.....	๘๔
๓. การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้.....	๘๖
๔. กฎหมายการส่งเสริมคุ้มครองและการอนุรักษ์มรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของประเทศฝรั่งเศส.....	๑๐๕
๔.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการนำกฎหมายระหว่างประเทศ มาใช้ในระบบกฎหมายภายในของประเทศฝรั่งเศส.....	๑๐๕
๔.๒ การมีผลใช้บังคับภายในประเทศของอนุสัญญา ว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้.....	๑๐๗
๔.๓ ขอบเขตของกฎหมายที่ให้การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้.....	๑๐๘
๔.๔ การนำอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้ไปสู่การปฏิบัติ.....	๑๑๑
๕. กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ของประเทศเกาหลีใต้.....	๑๒๓
๕.๑ โครงสร้างของกฎหมาย.....	๑๒๓
๕.๒ การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้.....	๑๒๗
๖. กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ของประเทศญี่ปุ่น.....	๑๒๗
๖.๑ โครงสร้างของกฎหมาย.....	๑๒๗
๖.๒ การคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่าง ในประเทศญี่ปุ่น.....	๑๓๕
๗. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามประเทศแถบทวีปยุโรป.....	๑๓๙
๗.๑ ประเทศโรมาเนีย.....	๑๔๐
๗.๒ ประเทศกรีซ.....	๑๔๒
๗.๓ ประเทศอันดอร์รา.....	๑๔๓
๗.๔ ประเทศเบลเยียม.....	๑๔๔

	หน้า
๘. บทวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายการคุ้มครอง	
มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของต่างประเทศ.....	๑๔๕
➤ ตารางเปรียบเทียบสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองมรดก	
ทางวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศต่างๆ.....	๑๔๗
➤ บทวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการมีกฎหมายว่าด้วย	
การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้	
และจับต้องไม่ได้รวมอยู่ในฉบับเดียวกัน.....	๑๕๑
➤ บทวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการมีกฎหมายว่าด้วย	
การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	
แยกมาบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ.....	๑๕๑
๙. การคุ้มครองการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมเพื่อต่อต้าน	
การแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำอื่นๆ	
ที่ก่อความเสียหาย.....	๑๕๒
บทที่ ๕ ปัญหาการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม.....	๑๖๑
บทที่ ๖ บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	๑๖๘
๑. บทสรุป.....	๑๖๘
๒. ข้อเสนอแนะ.....	๑๗๐
บรรณานุกรม.....	๑๘๒

ภาคผนวก ๑

- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรม	
ที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ.	๑๘๖
- บันทึกวิเคราะห์สรุปร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดก	
ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ.	๒๐๒
- คำชี้แจงประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดก	
ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ.	๒๐๔
- สรุปสาระสำคัญประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดก	
ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ.	๒๐๖
- คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย	๒๑๓

หน้า

ภาคผนวก ๒

- ตารางเปรียบเทียบสาระสำคัญของร่างกฎหมายว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ. และกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เป็นการเฉพาะ.....	๒๑๗

ภาคผนวก ๓

- รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ ๑ จังหวัดขอนแก่น.....	๒๒๐
- รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ ๒ จังหวัดเชียงใหม่.....	๒๓๒
- รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ ๓ จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	๒๔๓
- รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ ๔ จังหวัดกรุงเทพมหานคร.....	๒๕๗
- รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔.....	๒๖๙

ภาคผนวก ๔

- Convention Concerning The Protection of The World Cultural and Natural Heritage.....	๒๗๑
- Convention for The Safeguarding of The Intangible Cultural Heritage.....	๒๘๘
- Model Provisions for National Laws on the Protection of Expressions of Folklore Against Illicit Exploitation and Other Prejudicial Actions.....	๓๐๓
- Protection of Cultural Property Act.....	๓๓๑
- Law for the Protection of Cultural Properties.....	๓๗๔
- Preservation and Utilization of Cultural Properties.....	๔๒๐
- Convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel.....	๔๓๕
- Décret n° 2006-1402 du 17 Novembre 2006 portant publication de la convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, adoptée à Paris le 17 octobre 2003.....	๔๕๐
	หน้า

- Décret relatif aux biens culturels mobilier et au patrimoine immatériel de la Communauté française.....	๔๖๑
- Ordinance no.19 of 31st 2007 on the immaterial cultural heritage protection.....	๔๗๔
- Law No. 3028/ 2002 on the protection of antiquities and cultural heritage in general 2002.....	๔๘๓
- แบบแสดงความคิดเห็นการจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครอง และส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ.	๔๘๙

ภาคผนวก ๕

ประวัติผู้วิจัย	๔๙๓

สารบัญตาราง

ตาราง ๑ ตารางเปรียบเทียบสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครอง มรดกทางวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศต่างๆ	๑๔๗
ตาราง ๒ บทวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการมีกฎหมายว่าด้วย การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้รวมอยู่ในฉบับเดียวกัน	๑๕๑
ตาราง ๓ บทวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการมีกฎหมายว่าด้วย การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ แยกมาบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ	๑๕๑

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

มนุษย์ได้มีการรวมกลุ่มเพื่อให้รอดพ้นจากภัยธรรมชาติและสัตว์ร้ายต่างๆ และได้มีการพัฒนาการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของโลกในแต่ละพื้นที่ จนสั่งสมเป็นรากฐานและก่อให้เกิดวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันของสังคมวัฒนธรรม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน หรือประเทศ ซึ่งการอยู่ร่วมกันในสังคมจะมีการกำหนดแบบแผน แบบปฏิบัติและกติกามีต่อกัน เพื่อแสดงสถานะความเป็นอยู่ของแต่ละบุคคลและทำให้เกิดความเจริญงอกงามของสังคม โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการก่อเกิดของวัฒนธรรม จะมีสภาพโครงสร้างของสังคมในการแบ่งหน้าที่ระหว่างกัน เช่น หน้าที่ของผู้ชายและผู้หญิง คนชราและเด็กกับผู้อยู่ในวัยทำงาน กรณีที่ภาวะเศรษฐกิจเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานสี่ประการ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค และความเชื่อในเรื่องของธรรมชาติที่มนุษย์มีความกลัวต่อสรรพสิ่งทั้งปวงจนต้องหาเครื่องยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ และเกิดค่านิยมของความเชื่อทางไสยศาสตร์ การนับถือผีสาร เทวดา เทพเจ้าหรือความเชื่อทางศาสนา นอกจากนี้ ความแตกต่างของสภาพแวดล้อม พื้นที่ และภูมิอากาศเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการส่งผลให้เกิดกลุ่มสังคมวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายในสังคมต่าง ๆ มีความเป็นอยู่และมีการประกอบอาชีพอะไรเป็นส่วนใหญ่ การสร้างบ้านเรือนมีลักษณะอย่างไร ใช้วัสดุชนิดใดเป็นสิ่งปลูกสร้าง กินอาหารอะไรเป็นพื้นฐาน นุ่งห่มอย่างไร มีอะไรเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ มีจารีตประเพณีและการปกครองกันอย่างไร มีความเชื่อและศาสนา มีศิลปวิทยา และมีภาษาเป็นอย่างไร เหล่านี้ล้วนมีปัจจัยมาจากสิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเงื่อนไขทางวัฒนธรรมว่าจะมีรูปแบบวัฒนธรรมที่เป็นพื้นฐานอย่างไร^๑

ปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าในโลกนี้มีวัฒนธรรมหลักซึ่งได้เกิดขึ้นหลายร้อยวัฒนธรรมตามเชื้อชาติ เช่น วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมอเมริกัน วัฒนธรรมญวน วัฒนธรรมอินเดีย หรือวัฒนธรรมจีน เป็นต้น และในแต่ละวัฒนธรรมนั้นได้มีการอธิบายวัฒนธรรมออกไปได้อีกหลายอย่าง เช่น พระยาอนุมานราชชนได้อธิบายว่าความจำเป็นและความต้องการทางวัฒนธรรมนั้นอาจแบ่งได้เป็น ๕ หมวดใหญ่ ได้แก่ ร่างกายหรือชีวิต สังคม จิตใจ สุนทรียภาพ และภาษา^๒ ซึ่งเมื่อสรุปทั้ง ๕ หมวดดังกล่าวแล้วอาจกล่าวได้ว่าแบ่งเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมทางจิตใจหรือมีการอธิบายว่าวัฒนธรรมแบ่งเป็นวัฒนธรรมราชภูริและวัฒนธรรมหลวง กล่าวคือ

^๑กรมศิลปากร, “รวมเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม”งานนิพนธ์ชุดสมบูรณ์ของพระยาอนุมานราชชน, พิมพ์เผยแพร่ในวาระครบ ๑๐๐ ปี ศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชชน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๑), หน้า ๑๐.

^๒เพ็งอึ้ง, หน้า ๓๓.

วัฒนธรรมราชภัฏ” เป็นวัฒนธรรมระดับพื้นบ้านหรือท้องถิ่น (Folklore) ของบรรดากลุ่มชนที่ดำรงชีวิตอยู่ตามท้องถิ่นต่างๆ ในชนบท หรือไม่ก็เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มอาชีพต่างๆ ในสังคมเมือง และ **“วัฒนธรรมหลวง”** เป็นวัฒนธรรมระดับชาติที่สร้างขึ้นโดยบรรดากลุ่มชนชั้นปกครองหรือรัฐ ที่มีความมุ่งหมายจะบูรณาการบรรดาวัฒนธรรมราชภัฏตามท้องถิ่นและตามกลุ่มอาชีพที่หลากหลายให้มีความเหมือนกัน สื่อสารกันรู้เรื่องและเกิดสำนึกว่าเป็นพวกเดียวกันเช่นเป็นคนของเมือง หรือของประเทศชาติขึ้น ดังนั้น วัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่แสดงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรมและภูมิปัญญาของกลุ่มชนหรือที่สังคมได้ร่วมกันสร้างสรรค์ สังคม ปลูกฝัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวของคนในสังคมและศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นต้น^๓

นอกจากนี้ ปัจจุบันมีการอธิบายวัฒนธรรมโดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ซึ่งมีการแบ่งวัฒนธรรมออกเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) เป็นต้น^๔ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันความเข้าใจต่อความหมายของวัฒนธรรมที่ถูกต้องและชัดเจนนั้น นอกจากที่นักมานุษยวิทยาและนักวิชาการวัฒนธรรมเข้าใจแล้ว ในสาขาวิชาด้านอื่นๆ มักเข้าใจไม่ถูกต้องและมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไม่ครอบคลุม โดยเฉพาะนักมานุษยวิทยากฎหมาย (anthropology of law) ต้องมีความรู้และให้ความสำคัญต่อความกระจ่างเกี่ยวกับความหมายของวัฒนธรรมเพื่อประโยชน์ในการออกกฎหมายขึ้นมาใช้บังคับกับคนในสังคมใดสังคมหนึ่ง ดังนั้น จึงเห็นว่าการทำความเข้าใจต่อความหมายของวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด ก็จะทำให้มีการออกกฎหมายในเรื่องวัฒนธรรมได้ตรงและถูกต้องตามขอบเขตของวัฒนธรรม

ปัจจุบันในหลายประเทศเริ่มยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมีแนวความคิดการให้ความเคารพในการสืบทอดมรดกทางความคิดและความเป็นเจ้าของวัฒนธรรมนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันแนวความคิดเรื่องวัฒนธรรมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก มีการนำเอาวัฒนธรรมมาใช้ประโยชน์เพื่อการค้าและสร้างรายได้ให้เกิดความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในทางกลับกันมีการนำเอาความรู้ทางวัฒนธรรมไปใช้ในลักษณะที่ไม่เหมาะสมและไม่สมควร อันก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของวัฒนธรรมหรือประเทศชาติ ในหลายประเทศรวมทั้งองค์การระหว่างประเทศที่ดำเนินงานเกี่ยวกับวัฒนธรรม เช่น United Nations Education, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), World Intellectual Property Organization (WIPO) ได้มีการผลักดันกฎหมายขึ้นเพื่อส่งเสริมและ

^๓ ศรีศกร วัลลิโกดม, ธรรมชาติของสรรพสิ่ง : การเข้าถึงความจริงทั้งหมด “ความเป็นมนุษย์กับพัฒนาการทางสังคม-วัฒนธรรม”, (กรุงเทพฯ : มูลนิธิสิดศรี- สฤชต์วงศ์, ๒๕๔๗), หน้า ๒๕๕.

^๔ UNESCO, “Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage”, 2003.

คุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมหรือคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมในแต่ละสังคม อันเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษและสมควรได้รับการคุ้มครองสิทธิทางวัฒนธรรมจนมีชื่อเรียกการคุ้มครองนี้อย่างหลากหลาย เช่น การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมเชิงนามธรรม มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มรดกทางวัฒนธรรมเชิงจิตวิญญาณ ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายประเทศที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองมรดกหรือทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เช่น ประเทศเกาหลีใต้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Protect of Culture Property Act)^๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมของประชาชน โดยการส่งเสริมให้มีการสืบทอดวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ส่วนประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Law for the Protection of Culture Property Act)^๖ มีวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เป็นต้น

สำหรับการคุ้มครองมรดกหรือทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของประเทศไทยได้ปรากฏอยู่ในกฎหมายต่างๆ หลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ซึ่งเป็นทรัพย์สินของชาติและเป็นการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองการนำภูมิปัญญามาใช้กับการแพทย์แผนไทย พระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ ตราขึ้นเพื่ออนุรักษ์ศิลปะมวยไทยอันเป็นการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ นอกจากนี้ ยังมีการคุ้มครององค์ความรู้ของบุคคลซึ่งในอนาคตอาจพัฒนาสืบทอดเป็นมรดกของชาติ เช่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นเรื่องของการรับรองหรือคุ้มครองสิทธิผู้สร้างสรรค์ผลงานเขียนหรืองานศิลปะและพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นเรื่องของการรับรองหรือคุ้มครองผู้ประดิษฐ์คิดค้นหรือออกแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้สร้างสรรค์ผลงานเขียนหรือศิลปะส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการให้ประโยชน์แก่ผู้สร้างสรรค์ผลงานซึ่งเป็นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่ขอบเขตของการคุ้มครองดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นการสืบทอดการสร้างสรรค์ผลงานที่มีมาแต่ดั้งเดิม

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันยังมีความเข้าใจต่อลักษณะและรูปแบบของการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมแตกต่างกับแนวทางขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (องค์การยูเนสโก) และประเทศอื่นๆ ที่มีกฎหมายคุ้มครองมรดก

^๕Protect of Culture Property Act 2002

^๖Law for the Protect of Culture Property Act 1950

ทางวัฒนธรรมโดยองค์การยูเนสโกและประเทศเหล่านั้นได้มีการแบ่งการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมออกเป็น ๒ ลักษณะ โดยขอเรียกตามองค์การยูเนสโกว่า “วัฒนธรรมจับต้องได้และวัฒนธรรมจับต้องไม่ได้” คือ การคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุหรือวัฒนธรรมที่มีรูปร่างกับการคุ้มครองวัฒนธรรมที่เป็นสิ่งจับต้องไม่ได้ กล่าวคือ การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของประเทศไทยยังไม่มี ความชัดเจน เนื่องจากการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ดังกล่าวยังเป็นการคุ้มครององค์ความรู้เพื่อภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเฉพาะเรื่องโดยมิได้มีการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งหมด และกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมดังกล่าวนี้ยังมีความแตกต่างจากการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นของชาติหรือของพื้นบ้านหรือท้องถิ่น และยังครอบคลุมด้านการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมดังกล่าวมาข้างต้น ดังนั้น การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยมีกฎหมายบังคับใช้จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือประเทศชาติซึ่งเป็นเจ้าของวัฒนธรรมนั้นเพราะนอกจากจะได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการคุ้มครองแล้วยังได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมของภาครัฐให้มีการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม รวมทั้งเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษามรดกทางวัฒนธรรมของตนในการศึกษาวิจัยนี้จึงจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์หาข้อสรุปและแนวทางการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและสามารถนำมาบัญญัติเป็นกฎหมายอันจะเป็นประโยชน์ในการตรากฎหมายเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่มีเนื้อหาและขอบเขตการบังคับใช้โดยไม่ซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น ๆ ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาหาข้อสรุปและแนวทางการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

๒.๒ เพื่อจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

๓. ขอบเขตการวิจัย

๓.๑ ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งกฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศ และอนุสัญญาระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

๓.๒ ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา สถาบันการศาสนา องค์กรชุมชน ประชาชนชาวบ้านและชุมชน รวมถึงนักวิชาการ

๓.๓ จัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

๔. คำถามหลักในการวิจัย (ความสำคัญของการวิจัย)

๔.๑ ความหมายของวัฒนธรรมและขอบเขตของมรดกทางวัฒนธรรมมีเพียงใด

๔.๒ กฎหมายปัจจุบันที่ให้ความคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมครอบคลุมแล้วหรือไม่

๔.๓ ควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมหรือไม่ หากมีควรมีรูปแบบโครงสร้างของกฎหมายและเนื้อหาสาระอย่างไร

๕. ระเบียบวิธีวิจัย

๕.๑ การศึกษาด้วยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary research) และการวิจัยภาคสนาม (Field research) โดยนำข้อมูลจากการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary research) และการวิจัยภาคสนาม (Field research) ดังนี้

(๑) การวิจัยเอกสาร (Documentary research) จะดำเนินการรวบรวมและทบทวนข้อมูลเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ดำเนินการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของต่างประเทศ เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี และประเทศญี่ปุ่น เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความเหมาะสมในการกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย

(๒) การวิจัยภาคสนาม (Field research) จะดำเนินการจัดทำแบบสอบถามและจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในภูมิภาคต่างๆ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา สถาบันการศาสนา องค์กรชุมชน และนักวิชาการ เป็นต้น ทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่นตามที่เห็นสมควร เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าของวัฒนธรรมและหาข้อสรุปความต้องการเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อนำข้อคิดเห็นและข้อสังเกตที่ได้มาจากผู้ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวพิจารณาประกอบการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะในการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

๕.๒ วิธีการเก็บข้อมูล

ดำเนินการศึกษากฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศ และอนุสัญญาระหว่างประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความเหมาะสมในการกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย รวมทั้งจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นและจัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา องค์กรชุมชน ประชาชนชาวบ้านและชุมชน รวมถึงนักวิชาการ เป็นต้น ทั้งใน

กรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่นตามที่เห็นสมควร เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับขอบเขตการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม และความต้องการของชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อคิดเห็นและข้อสังเกตที่ได้มาพิจารณาประกอบการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อยกร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (๑) ได้รับผลการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม
- (๒) มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

บทที่ ๒
บริบททางวัฒนธรรม

๑. บริบททางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมคืออะไร วัฒนธรรมเกิดขึ้นได้อย่างไร วัฒนธรรมมีลักษณะอย่างไร ประเภทของวัฒนธรรมมีอะไรบ้าง คำถามเหล่านี้เป็นคำถามซึ่งพบได้บ่อยของบุคคลนอกแวดวงของนักมานุษยวิทยาหรือนักวิชาการวัฒนธรรม หรือแม้แต่ในกลุ่มของนักมานุษยวิทยาที่ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมโดยตรงก็ยังมีคำถามเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมไว้ ซึ่งปรากฏจากหนังสือของ Sherry B. Ortner เรื่อง ชะตาของแนวคิดวัฒนธรรม (The Fate of ‘culture’ : Geertz and beyond) ได้กล่าวถึงทฤษฎีทางวัฒนธรรมว่ามีสองมิติ ได้แก่ มิติที่เกี่ยวกับภววิทยา (ontology) เป็นการตอบคำถามว่า “วัฒนธรรมคืออะไร” (What culture is) และมิติที่สองเกี่ยวกับญาณวิทยา (epistemology) ซึ่งจะเป็นการตอบคำถามว่าเราจะรู้จักและเข้าใจวัฒนธรรมได้อย่างไร (how we can know it)^๗ ดังนั้น การอธิบายบริบททางวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจและความชัดเจนว่าวัฒนธรรมคืออะไร เพื่อจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลต่างๆ ซึ่งอยู่นอกแวดวงของนักมานุษยวิทยาหรือนักวัฒนธรรม ได้มีความเข้าใจต่อแนวความคิดและขอบเขตของวัฒนธรรม รวมไปถึงความเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันและที่จะออกใช้บังคับในอนาคต ในบทนี้จึงมีความมุ่งหมายที่จะตอบคำถามเหล่านั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของวัฒนธรรม การเกิดขึ้นของวัฒนธรรม และประเภทของวัฒนธรรมต่อไป

๑.๑ ความหมายของวัฒนธรรม

คำว่า “วัฒนธรรม” ได้มีนักวิชาการจำนวนมากได้ให้ความหมายไว้หลากหลายจนยากจะนำคำอธิบายของนักวิชาการคนใดคนหนึ่งมาใช้ในการอธิบายว่าวัฒนธรรมคืออะไร แต่เมื่อพิจารณาถึงที่มาของคำว่า “วัฒนธรรม” แล้ว เป็นคำที่แปลมาจากคำว่า “culture” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คำว่า “cultura” ที่หมายถึงการเพาะปลูกหรือการปลูกฝัง โดยในทางสังคมวิทยาได้ให้ความหมายของ “culture” ไว่กว้างๆ ว่าเป็น “social heritage” หรือ มรดกทางสังคม กล่าวคือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เรียนรู้ ถ่ายทอดกัน

^๗ อคิน รพีพัฒน์, วัฒนธรรมคือความหมาย ทฤษฎีและวิธีการของคลิฟฟอร์ด เกียร์ซ.
(กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, ๒๕๕๑), หน้า ๗๔.

มาทางสังคม เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับมาในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม จึงแตกต่างจากมรดกทางพืชพันธุ์ หรือ Germinal Heritage ซึ่งถ่ายทอดกันทางสายโลหิต^๘

นอกจากนี้ยังมีนักมานุษยวิทยาหลายท่านที่ให้ความหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมไว้ โดยงามพิศ สัตย์สงวน ได้กล่าวถึงนักมานุษยวิทยาหลายท่านที่ให้ความหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมไว้^๙ เช่น

คลีคคอปฮัน และเคลลี นิยามวัฒนธรรมว่า คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ อาจเป็นสิ่งที่มีความหมายหรือไม่มีเหตุผลในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติหรือพฤติกรรมของมนุษย์

ไวท์ (White) นิยามวัฒนธรรมว่า คือ การจัดระเบียบของปรากฏการณ์ต่างๆ กล่าวคือ เป็นการจัดระเบียบของการกระทำต่างๆ หรือแบบแผนพฤติกรรมต่างๆ การจัดระเบียบของความคิดต่างๆ เช่น ทศนคติ การจัดระเบียบดังกล่าวขึ้นอยู่กับการใช้สัญลักษณ์วัฒนธรรมเริ่มมีขึ้นเมื่อมนุษย์กลายเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีการแสดงออกโดยใช้สัญลักษณ์ เพราะสัญลักษณ์สำคัญอันนี้แหละ (การที่มนุษย์ใช้สัญลักษณ์) ทำให้วัฒนธรรมถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งได้

คูณ (Coon) นิยามวัฒนธรรมว่า คือ ผลรวมทั้งหมดของวิธีต่างๆ ที่ทำให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ได้ และมีการถ่ายทอดจากชีวิตหนึ่งไปอีกชีวิตหนึ่งโดยการเรียนรู้

เฮอส์โกวิทส์ (Herskovits) นิยามวัฒนธรรมสั้นๆ ว่า คือ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นมา

ลินตัน (Linton) นิยามวัฒนธรรมว่า คือ กลุ่มคนที่จัดระเบียบแล้ว ที่มีแบบแผนพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้อันเป็นลักษณะของสังคมที่เฉพาะสังคมหนึ่ง

โครเบอร์ (Crober) นิยามวัฒนธรรมไว้ค่อนข้างยาวและได้รวมลักษณะต่างๆ ของวัฒนธรรมไว้มากกว่าคนอื่นว่า “วัฒนธรรมประกอบไปด้วยแบบแผนพฤติกรรมที่ได้มาโดยการเรียนรู้และถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง โดยใช้ระบบสัญลักษณ์นั้น เป็นผลสำเร็จที่แตกต่างกันไปในกลุ่มชนต่างๆ วัฒนธรรมยังรวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมยังประกอบไปด้วย ความคิดตามประเพณี (ที่มีประวัติศาสตร์และมีการเลือกมาจากหลายๆ อย่าง) และค่านิยมที่ติดต้ามมาในระบบวัฒนธรรมนั้นอาจพิจารณาในแง่หนึ่งว่าเป็นผลผลิตของการกระทำ และในอีกแง่หนึ่งมันเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการกระทำต่อไป”

บิเดนี (Bidney) นิยามวัฒนธรรมว่า เป็นเรื่องที่มนุษย์ได้มาโดยการเรียนรู้หรือเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการอบรมสั่งสอน รวมทั้งความคิดของปัจเจกชนต่างๆ ภายในสังคม

^๘สุชีพ ปุญญานุภาพ “วัฒนธรรมวิทยา”(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๐๐), หน้า ๑๑๘.

^๙งามพิศ สัตย์สงวน “หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม” พิมพ์ครั้งที่ ๔ (กรุงเทพฯ : บริษัทรามารการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๒๐-๒๒.

นั้นและความฉลาดเฉลียว ศิลปะ ความคิดทางสังคมและสถาบันที่สมาชิกของสังคมมักยอมรับร่วมกัน และที่สมาชิกพยายามปฏิบัติตาม

ซูเบอร์ (Cuber) นิยามวัฒนธรรมว่า คือ แบบแผนพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ที่ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ และยังรวมผลผลิตที่เกิดจากการเรียนรู้ เช่น ทักษะ ค่านิยม สิ่งของต่างๆ ที่คนทำขึ้น และความรู้ที่มีอยู่ร่วมกันในกลุ่มชนหนึ่งๆ และมีการถ่ายทอดไปยังสมาชิกคนอื่นๆ ในสังคม

ในการอธิบายความหมายของคำว่า วัฒนธรรม ในสมัยของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม พระมหาหรรษา วัดมहाธาตุ ได้แปลคำว่า “cultural” ว่า “ภูมิธรรม” อย่างไรก็ตาม กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ทรงเห็นว่าคำว่า “cultural” ควรเรียกว่า “วัฒนธรรม” เนื่องจากเป็นการรวมคำสองคำเข้าด้วยกัน คือ คำว่า “วัฒนธรรม” ที่หมายถึงความเจริญงอกงาม และ “ธรรม” ที่หมายถึง กฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ เพื่อใช้แทนคำว่า “ภูมิธรรม” ทั้งนี้ เพื่อสื่อให้เห็นถึงแบบแผน ข้อปฏิบัติของคนในสังคมที่มีความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง และพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งสร้างความงอกงามให้เกิดขึ้นแก่คนในสังคม^{๑๐} อย่างไรก็ตาม การอธิบายความหมายทางวัฒนธรรมของนักมานุษยวิทยาและนักวิชาการด้านวัฒนธรรมนั้น ยังมีการนำเสนอที่แตกต่างกันไป เช่น ศาสตราจารย์ชาร์ล เอฟ คายส์ ได้อธิบายความหมายของคำว่า วัฒนธรรม โดยพิจารณาและสรุปจากความเห็นของนักวิชาการโดยแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม ดังต่อไปนี้^{๑๑}

๑. วัฒนธรรมคือรูปแบบของปรากฏการณ์และเหตุการณ์ที่ได้สังเกตเห็น (pattern of observe events)

๒. วัฒนธรรมในฐานะบุคลิกภาพ

๓. วัฒนธรรมคือการรับรู้

๔. วัฒนธรรมคือโครงสร้างพื้นฐานของจิตใจมนุษย์

๕. วัฒนธรรมคือความหมาย (อันเป็นที่รู้กันทั่วไปหรือเป็นสาธารณะ)

โกรเบอร์ และคลีกอฮัน ได้สรุปและแบ่งนิยามของคำว่าวัฒนธรรมออกเป็น

๖ กลุ่ม ได้แก่

๑. นิยามความหมายในเชิงพรรณนา (descriptive)

๒. นิยามความหมายในเชิงประวัติศาสตร์ (historical)

๓. นิยามความหมายในเชิงบรรทัดฐาน (normative)

๔. นิยามความหมายในเชิงจิตวิทยา (psychological)

๕. นิยามความหมายในเชิงโครงสร้าง (structural)

๖. นิยามความหมายในเชิงประวัติความเป็นมา (genetic)

^{๑๐} อคิน รพีพัฒน์, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๗, หน้า ๗๔.

^{๑๑} เพ็งอ้าง, หน้า ๗๒ – ๗๓.

นอกจากนี้ คลิฟฟอร์ด เกียซ ได้อธิบายว่า การพิจารณาลักษณะพื้นฐานทางวัฒนธรรม^{๑๒} จะประกอบด้วยลักษณะพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นความคิดร่วม หมายถึง สมาชิกแทบทุกคนในสังคมนั้นเข้าใจความหมายร่วมกันและใช้ร่วมกัน สมาชิกของสังคมเดียวกันสามารถสื่อความหมายในสิ่งที่กระทำต่อกันได้ มีสัญลักษณ์ใช้ร่วมกัน สมาชิกทุกคนถูกคาดหวังให้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานเดียวกัน

(๒) เป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องเรียนรู้ร่วมกัน ไม่ได้เกิดจากสัญชาตญาณทารกที่เกิดมาทุกคนต้องเรียนรู้วัฒนธรรม เพราะไม่ได้เข้าใจลักษณะของความเป็นมนุษย์จากท้องแม่โดยกำเนิด

(๓) มีพื้นฐานมาจากการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน การที่มนุษย์สามารถเรียนรู้และถ่ายทอดวัฒนธรรมได้ต้องอาศัยสัญลักษณ์เป็นสื่อกลาง เช่น ภาษา การแสดงท่าทางต่างๆ ที่สมาชิกรับรู้ร่วมกัน (เช่น ยกนิ้วหัวแม่มือไปให้แสดงว่ายอดเยี่ยม)

(๔) เป็นองค์รวมของความรู้และภูมิปัญญา วัฒนธรรมเป็นการสะสมความรู้ของสังคมมนุษย์ วัฒนธรรมในสังคมปัจจุบันไม่ได้เกิดขึ้นในยุคนี้เท่านั้น แต่เป็นการสั่งสมและถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ แม้จะมีการเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเรื่อยๆ ก็ต้องอาศัยองค์ความรู้เดิมเป็นรากฐานทั้งสิ้น

(๕) เป็นกระบวนการที่มนุษย์กำหนดนิยามความหมายให้กับชีวิตและสิ่งต่างๆ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดขึ้น เพื่อให้เราสามารถสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ทำให้เรามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องอาศัยการทำงานร่วมกัน ในการทำงานร่วมกันจำเป็นที่จะต้องมีการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เพราะฉะนั้นการกำหนดหรือนิยามความหมายให้กับชีวิตและสิ่งของรอบตัวจึงเป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นของการอยู่ร่วมกันในสังคม

(๖) เป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง เปลี่ยนแปลงเสมอ เพราะมนุษย์สามารถปรับปรุงแก้ไขสิ่งต่างๆ ให้เหมาะกับตนเองตลอดเวลา วัฒนธรรมไม่ใช่สิ่งที่หยุดนิ่ง แต่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ช้าหรือเร็ว มากหรือน้อย ขึ้นกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมของแต่ละสังคม และการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมอาจทำให้สังคมเจริญขึ้นหรือไม่ก็ได้

ฉะนั้น อาจสรุปความหมายตามหลักสังคมศาสตร์ได้ว่า วัฒนธรรมคือระบบความคิด ค่านิยม ความเชื่อ ความรู้ บรรทัดฐาน ประเพณีและเทคโนโลยีที่ทุกๆ คน ในสังคมใช้ร่วมกัน คิดร่วมกัน รับรู้ร่วมกัน และเป็นระบบที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษ ดำรงอยู่ในปัจจุบันและจะเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหว พัฒนาต่อไปในอนาคตตามลักษณะของมนุษย์และวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมนั้นๆ

วัฒนธรรม ในความหมายของคำทั้งสองจึงหมายถึง แบบแผนของการประพฤติปฏิบัติของผู้คนในสังคมที่ได้รับการสั่งสมจากรุ่นต่อรุ่นซึ่งแสดงออกในรูปสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความคิด สติปัญญา รวมทั้งระบบคุณธรรม ซึ่งสัญลักษณ์ที่แสดงออกอาจอยู่ในรูปแบบ

^{๑๒} เฟิ่งอ๋าง, หน้า ๗๓.

ที่จับต้องได้ เช่น ภาษา การแต่งกาย เทคโนโลยี ศิลปะ กิจกรรมทาง เป็นต้น และในรูปแบบที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สัญลักษณ์ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เนื่องจากสิ่งที่จับต้องได้มักมีความหมายหรือระบบคุณค่าอยู่เบื้องหลัง^{๑๓}

ต่อมาเมื่อประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๓^{๑๔} จึงปรากฏคำว่า “วัฒนธรรม” ในกฎหมายเป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นคำที่มีรากฐานที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต คำว่า วัฒน มาจาก คำว่า “วฒฺ” ซึ่งแปลว่า เจริญ งอกงาม คำว่า “ธรรม” เป็นต้นเหตุให้เจริญหรือธรรมคือความเจริญ อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวก็มิได้อธิบายความหมายของวัฒนธรรมไว้ จนกระทั่งมีการตราพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๕ ขึ้น จึงได้มีการอธิบายความหมายของวัฒนธรรมไว้ในมาตรา ๔ โดยได้กำหนดบทนิยามเพื่ออธิบายความหมายของ “วัฒนธรรม” ไว้ว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชนชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๕ ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ และได้มีการแก้ไขบทนิยามของคำว่า “วัฒนธรรม” ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยบัญญัติความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ไว้หมายความว่า วิธีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มชนและสังคมได้ร่วมสร้างสรรค์ ส่งเสริม ปลูกฝัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ทั้งด้านจิตใจและวัตถุ อย่างสันติสุขและยั่งยืน จึงอาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรม (Cultural) เป็นวิถีชีวิตหรือแนวทางการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่ประพฤติปฏิบัติร่วมกัน โดยเกิดจากการรับรู้และเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมของตนหรือสังคมอื่น เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นเอกลักษณ์ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความเจริญก้าวหน้าของคนในสังคม เช่น ความรู้ ศิลปะ ศิลปกรรม กฎหมาย วรรณคดี ดนตรี ประเพณี ความเชื่อ ภาษา การละเล่น ศีลธรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ดังนั้น วัฒนธรรมจึงมีใช้สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ดังเช่น น้ำตก ภูเขา ป่าไม้ หรือทะเล แต่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกาลเวลา เมื่อมีการสร้างหรือคิดค้นสิ่งใหม่วิธีใหม่ที่แก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมได้ดีกว่า ซึ่งทำให้คนในสังคมเลิกความนิยม และในที่สุดอาจเลิกใช้วัฒนธรรมเดิม ด้วยเหตุนี้ การจะรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้ได้จึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาวัฒนธรรมนั้นให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพตามยุคสมัย และจากความหมายที่กล่าวมา สามารถแบ่งลักษณะของวัฒนธรรมได้ ดังนี้

^{๑๓} เฟิงอ้าง, หน้า ๗๔.

^{๑๔} ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕.

๑. เป็นสิ่งบ่งชี้ความต้องการของคนในสังคม ที่นำมาซึ่งวิถีชีวิตหรือแนวทางการดำเนินชีวิตของคนในสังคมนั้น อาทิ ในสังคมไทยสมัยก่อนนิยมให้บุตรหลานรับราชการ เพราะเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และเป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป จนมีสุภาษิตที่ว่า “สิบพ่อค้าไม่เท่าหนึ่งพระยาเลี้ยง” ด้วยเหตุนี้ คนที่มีฐานะทางการเงินจึงมักส่งบุตรหลานให้เรียนหนังสือและเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ก็มักจะเข้ารับราชการเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแตกต่างจากปัจจุบันที่คนส่วนใหญ่ต้องการอาชีพที่สามารถหาเงินได้จำนวนมาก จึงมุ่งเน้นไปทำงานบริษัทเอกชนมากกว่างานราชการ จึงเห็นได้ว่าความต้องการที่แตกต่างไปตามยุคสมัยเป็นเหตุให้วัฒนธรรมในการเลือกอาชีพแตกต่างไปจากเดิม นอกจากนี้ ในเรื่องวัฒนธรรมการกินก็เช่นกัน คนไทยสมัยก่อนมักอยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ มีแม่บ้านรับผิดชอบดูแลทำอาหารให้และกลับมารับประทานอาหารเย็นร่วมกัน แต่ในปัจจุบันขนาดของครอบครัวที่เล็กลง มีลักษณะความเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น สมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงาน ด้วยความเร่งรีบและการทำงานที่ต้องแข่งขัน ความต้องการที่จะกลับมารับประทานอาหารร่วมกันจึงมีน้อยลง ต่างคนต่างซื้ออาหารนอกบ้านรับประทาน และไม่นิยมทำอาหารเพื่อรับประทานร่วมกันในบ้านดังเช่นแต่ก่อน ด้วยเหตุนี้ วัฒนธรรมการกินของคนไทยจึงเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม ความต้องการของคนในสังคมอาจจะแตกต่างกันไป ซึ่งจะนำมาสู่วัฒนธรรมที่แตกต่างและหลากหลายของแต่ละสังคม

๒. เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างหรือคิดค้นขึ้นเองจากการเรียนรู้และถ่ายทอด วัฒนธรรมมิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการได้รับรู้หรือเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวในสังคมของตนเองหรือสังคมอื่น หรือได้รับการถ่ายทอดจากคนในสังคม โดยนำมาสร้างหรือคิดค้นขึ้นแล้วนำมาประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นเอกลักษณ์ในสังคมของตนเอง การรับรู้หรือการเรียนรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งวัฒนธรรมนี้ อาจเกิดขึ้นจากการได้รับการสั่งสอนโดยตรงจากผู้หลักผู้ใหญ่ หรือจากการได้เห็นตัวอย่างของคนในสังคม ตลอดจนการรับรู้หรือเรียนรู้จากภาษาหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม เป็นต้น

๓. เป็นสิ่งที่คนในสังคมประพฤติปฏิบัติร่วมกันหรือประพฤติปฏิบัติตามกันมา หากเป็นเรื่องที่คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติโดยไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และมิได้มีใครประพฤติปฏิบัติตามด้วยแล้ว สิ่งนั้นก็มิใช่วัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมต้องเป็นเรื่องที่คนในสังคมส่วนใหญ่ให้การยอมรับและประพฤติปฏิบัติตามโดยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ควรค่าแก่การประพฤติปฏิบัติตาม และสามารถนำมาซึ่งเอกลักษณ์ของสังคม หรือความเจริญงอกงามของสังคมตนได้

๔. เป็นสิ่งที่สามารถปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา เนื่องจากวัฒนธรรมเกิดจากการสร้างหรือคิดค้นโดยมนุษย์จากการรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสังคม ด้วยเหตุนี้ เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนแปลงไป มนุษย์ได้มีการรับรู้และเรียนรู้จากสิ่งใหม่ๆ จึงนำมาซึ่งการสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่สามารถนำมาแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมได้ดีกว่าวัฒนธรรมเดิม ดังนั้น วัฒนธรรมจึงมิใช่กฎธรรมชาติที่จะต้องมีความแน่นอนตายตัวหรือต้องดำรงอยู่ตลอดไป

๑.๒ การเกิดขึ้นของวัฒนธรรม

นักมานุษยวิทยาได้ทำการศึกษาวิวัฒนาการของมนุษย์มาเป็นเวลานาน โดยการศึกษาวิวัฒนาการของมนุษย์ได้มีการศึกษาวัฒนธรรมของมนุษย์ไปพร้อมกัน ในแต่ละยุคด้วย^{๑๕} ซึ่งตั้งแต่การเกิดขึ้นของมนุษย์ในยุคเริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน ล้วนแล้วแต่เป็นการสั่งสมและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของธรรมชาติของแต่ละยุค การอธิบายการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมอาจทำความเข้าใจได้ยาก เนื่องจากวัฒนธรรมได้มีการเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับวิวัฒนาการของมนุษย์มาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาบริบทของวัฒนธรรมแล้วจะเห็นได้ว่า การดำเนินชีวิตของมนุษย์ต้องดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในหมู่พลสมาชิกของสังคม ซึ่งการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นมีเรื่องสำคัญที่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกันแบ่งออกเป็น ๓ เรื่อง ได้แก่ **ระบบโครงสร้างของสังคมหรือความจำเป็นทางสังคม (Social needs)** เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น การแบ่งเพศระหว่างชายหญิง การกำหนดช่วงอายุ เช่น ทารก วัยเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ และการกำหนดแบบแผน แบบปฏิบัติและกติกาที่มีต่อกันเพื่อแสดงสถานะความเป็นอยู่และจัดระเบียบของแต่ละบุคคลในสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน หรือประเทศ **ระบบเศรษฐกิจหรือความจำเป็นทางวัตถุสิ่งของต่างๆ (Bio needs)** เป็นกิจกรรมที่เป็นปัจจัยให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค และ **ระบบความเชื่อหรือความจำเป็นทางด้านจิตใจ (Psychological needs)** ซึ่งเป็นผลจากธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความกลัวต่อสรรพสิ่งทั้งปวง การดำรงชีวิตจึงต้องหาเครื่องยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจและเป็นการควบคุมความเรียบร้อยของสังคมทางด้านจิตใจ ซึ่งเครื่องยึดเหนี่ยวหรือควบคุมทางด้านจิตใจดังกล่าว ได้แก่ ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ผีสาง เทวดา เทพเจ้าหรือความเชื่อทางศาสนา^{๑๖}

การพิจารณาว่าวัฒนธรรมเกิดขึ้นได้อย่างไรนั้น งามพิศ สัตย์สงวน ได้ให้แนวทางไว้ว่าต้องพิจารณาจากพฤติกรรมของมนุษย์ที่มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม และมีการหล่อหลอมขัดเกลาและถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง ซึ่งการอยู่ร่วมกันก่อให้เกิดปัญหาพื้นฐานต่างๆ ในสังคม ซึ่งการจะพิจารณาว่าวัฒนธรรมประกอบด้วยอะไรบ้าง จึงต้องพิจารณาจากหนทางหรือวิธีการต่างๆ ที่มนุษย์ในสังคมสร้างขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาพื้นฐาน โดยปัญหาพื้นฐานเหล่านี้มาจากปัญหาหลัก ๔ ด้าน^{๑๗} ได้แก่

(๑) ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศและการควบคุมทางเพศ ทำให้เกิดวัฒนธรรมของระบบเครือญาติหรือสถาบันครอบครัว

^{๑๕} งามพิศ สัตย์สงวน, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๙, หน้า ๑.

^{๑๖} ศรีศักร วัลลิโภดม, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๓, หน้า ๒๕๕.

^{๑๗} งามพิศ สัตย์สงวน, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๙, หน้า ๔-๕.

- (๒) ปัญหาเรื่องปากท้อง ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจ การแบ่งปันหรือการแลกเปลี่ยนอาหารระหว่างกัน
- (๓) ปัญหาเรื่องความขัดแย้งและการควบคุมทางสังคม ทำให้เกิดระบบการเมืองการปกครอง ระบบกฎหมาย
- (๔) ปัญหาเรื่องการอบรมสั่งสอนสมาชิกใหม่ของสังคมทำให้เกิดการขัดเกลาทางสังคมและการศึกษา
- (๕) ปัญหาเรื่องอำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติ ทำให้เกิดระบบศาสนา ความเชื่อ และพิธีกรรมต่างๆ
- (๖) ปัญหาเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ ทำให้เกิดระบบการแพทย์และการสาธารณสุข
- (๗) ปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่างกัน ทำให้เกิดระบบการสื่อสารและเทคโนโลยี และการสร้างสัญลักษณ์ของการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน
- (๘) ปัญหาเรื่องความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออก ทำให้เกิดศิลปะแขนงต่างๆ
- (๙) ปัญหาเรื่องการพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้เกิดการนันทนาการและกีฬา

๑.๓ ประเภทของวัฒนธรรม

ความจำเป็นพื้นฐานทั้งสามด้าน ได้แก่ ระบบโครงสร้างทางสังคม ระบบเศรษฐกิจ และระบบความเชื่อหรือปัญหาพื้นฐาน ๙ ด้านดังที่ได้กล่าวมาแล้วในการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมซึ่งทำให้นักมานุษยวิทยาได้คิดและสร้างการติดต่อสื่อสารในการแสดงออกถึงความเป็นสัญลักษณ์ร่วมกันเพื่อใช้เป็นวิธีการดำเนินชีวิตของตนที่เรียกว่า “วัฒนธรรม” ซึ่งการแสดงออกทางวัฒนธรรมนั้นอาจหมายถึง กฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา และความเชื่อที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมา หรือการแสดงออกซึ่งผลงานอย่างใดอย่างหนึ่งในรูปของผลงานทางศิลปะต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณกรรม การแสดง ดนตรี หรือกีฬา ก็ได้ อย่างไรก็ตาม ดังได้กล่าวมาแล้วว่าด้วยความแตกต่างของสภาพแวดล้อม พื้นที่ และภูมิอากาศจึงทำให้วัฒนธรรมอันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของคนในสังคมมีความหลากหลายแตกต่างกันไปด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมแล้ว อาจสรุปได้ว่ามีวิธีการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกได้เป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. การแบ่งประเภทของวัฒนธรรมตามระดับความสัมพันธ์ เช่น

- (ก) วัฒนธรรมราษฎร์และวัฒนธรรมหลวง

“วัฒนธรรมราษฎร์” อันเป็นวัฒนธรรมระดับล่างของบรรดากลุ่มชนที่ดำรงชีวิตอยู่ตามท้องถิ่นต่างๆ ในชนบท หรือไม่ก็เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มอาชีพต่างๆ ในสังคมเมือง และ

“วัฒนธรรมหลวง” อันเป็นวัฒนธรรมระดับบนที่สร้างขึ้นโดยบรรดากลุ่มชนชั้นปกครองหรือรัฐ ที่มีความมุ่งหมายเพื่อบูรณาการบรรดาวัฒนธรรมราษฎร์ตามท้องถิ่น และตามกลุ่มอาชีพที่หลากหลายให้มีความเหมือนกัน สื่อสารกันรู้เรื่องและเกิดสำนึกว่าเป็นพวกเดียวกัน เช่น เป็นคนของเมือง ของชาติ หรือของประเทศขึ้น^{๑๘}

(ข) วัฒนธรรมหลักและวัฒนธรรมรองหรือวัฒนธรรมย่อยซึ่งระดับของวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

๑. วัฒนธรรมในความหมายหรือระดับกว้างที่สุด (generic) หมายถึง วิถีชีวิตที่ต้องเรียนรู้ของมนุษย์ทุกสังคมไม่ว่าในอดีตหรือปัจจุบัน เป็นวัฒนธรรมในความหมายทั่วไปคือความเป็นจริงในทุกสังคม

๒. วัฒนธรรมเฉพาะ (specific) หมายถึง วิถีชีวิตของสังคมหนึ่งสังคมใดโดยเฉพาะ เช่น วัฒนธรรมของสังคมไทย สังคมจีน สังคมญี่ปุ่น หรือสังคมอเมริกัน

๓. วัฒนธรรมย่อย (subspecific หรือ subculture) วัฒนธรรมในความหมายนี้ หมายถึง ความแตกต่างในวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่อยู่อาศัยในสังคมเดียวกัน เช่น ในสังคมไทยมีวัฒนธรรมย่อยเชิงชนชั้นสูง กลาง หรือต่ำ วัฒนธรรมย่อยของพวกชาวเขา ชาวลาวเงิน ชาวมอญ คนแก่ และเด็ก เป็นต้น

๔. วัฒนธรรมเฉพาะที่มีลักษณะร่วมกัน (interspecific) บางส่วนของวัฒนธรรมอาจเป็นวัฒนธรรมที่เฉพาะ หมายถึง เป็นวัฒนธรรมที่มีร่วมกันอยู่ใน ๒ วัฒนธรรมหรือหลายวัฒนธรรม ไม่มีวัฒนธรรมย่อยของสังคมใดที่เป็นอิสระต่อวัฒนธรรมย่อยของสังคมอื่น แม้แต่สังคมดั้งเดิมที่แตกต่างโดดเดี่ยวไปจากสังคมอื่นๆ ก็ยังมีลักษณะบางอย่างที่เหมือนวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ บางส่วนของวัฒนธรรมมีลักษณะเป็นสากล (culture universal) คือ มีอยู่ในทุกสังคมโดยไม่มีข้อยกเว้น^{๑๙}

๒. การแบ่งตามรูปแบบของวัฒนธรรม เช่น

(ก) วัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมทางจิตใจ

วัฒนธรรมทางวัตถุ คือ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่มนุษย์ใช้ในชีวิตรประจำวันเพื่อความสุขทางกาย อันได้แก่ ยานพาหนะ ที่อยู่อาศัย ตลอดจนเครื่องป้องกันตัวให้รอดพ้นจากอันตรายทั้งปวง

วัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ เพื่อให้เกิดปัญญาและมีจิตใจที่งดงาม อันได้แก่ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม คติธรรม ตลอดจนศิลปะ วรรณคดี และระเบียบแบบแผนของขนบธรรมเนียมประเพณี^{๒๐}

^{๑๘} ศรีศักร วลธิโกตม, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๓, หน้า ๒๕๕.

^{๑๙} งามพิศ สัตย์สงวน, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๙, หน้า ๔๓.

^{๒๐} กรมศิลปากร, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๑, หน้า ๕๐.

(ข) วัฒนธรรมที่จับต้องได้และวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

วัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) และ วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) โดยวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นได้ทางกายภาพ โดยครอบคลุมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุเคลื่อนที่ได้ และที่เป็นวัตถุเคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ อนุสาวรีย์ เครื่องแต่งกาย ภาพจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม รวมถึงวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าในทางวัฒนธรรมและสมควรได้รับการสงวนรักษา

วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) เริ่มมีการอภิปรายกันอย่างแพร่หลาย เมื่อองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้จัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage) ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับชุมชนมากกว่าอนุสัญญามรดกโลก โดยความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมตามอนุสัญญาดังกล่าว ได้แก่ แนวทางปฏิบัติ การนำเสนอ การแสดงออก ทักษะ รวมไปถึงเครื่องมือ วัตถุ โบราณวัตถุ และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่ชุมชนหรือกลุ่มคนหรือปัจเจกบุคคลเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง^{๒๑} โดย UNESCO มองว่าวัฒนธรรมจับต้องไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมและให้ความหมายของวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ว่า หมายถึง ความรู้ ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือแนวปฏิบัติทุกรูปแบบ ทั้งที่เป็นสากลและของท้องถิ่น ซึ่งถูกสร้างขึ้นและถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นไม่ว่าด้วยวาจาหรือวิธีการอื่นใดผ่านช่วงระยะเวลาหนึ่ง มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้โดยกระบวนการส่งสมความรู้และประยุกต์ใช้^{๒๒} นอกจากนี้ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ยังเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นและถูกสร้างใหม่อยู่เรื่อย ๆ โดยชุมชนเพื่อตอบสนองกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ช่วยให้ชุมชนมีอัตลักษณ์และความต่อเนื่อง^{๒๓}

๒. มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage)

๒.๑ ความหมายของมรดกทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมคือมรดกทางสังคมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นเมื่อมีความเจริญและมีการสะสมวิถีการดำรงชีวิต มีการรับมรดกที่บรรพบุรุษได้มอบไว้ มีการปรับปรุง และถ้าหมดสมัย

^{๒๑} กามินี วิเจสุรียา, “ความรู้ทางสถาปัตยกรรมในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้”, รายงานการประชุมสัมมนานานาชาติ การบริหารจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและแนวคิดจากนานาชาติ ๖-๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ จัดโดยกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, หน้า ๔.

^{๒๒} UNESCO, Intangible Heritage, last update 24 march 2003, http://www.unesco.org/culture/heritage/intangible/html-eng/index_en.shtml/.

^{๒๓} กามินี วิเจสุรียา, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๒๑, หน้า ๕.

แล้วก็ต้องเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ สิ่งที่เป็นมาในอดีตที่ใช้ได้ก็ปรับปรุงให้เข้ากับสมัยปัจจุบัน และการถ่ายทอดต้องสืบทอดให้คนรุ่นหลัง ต้องเผยแพร่สั่งสอนกัน อันจะทำให้วัฒนธรรมเจริญยั่งยืน ก็โดยที่จะต้องรักษาวัฒนธรรมเพื่อให้เป็นมรดกตกทอดและปรับปรุงอดีตให้เหมาะสมกับปัจจุบัน

พระยาอนุมานราชชนได้อธิบายไว้ว่า มรดกทางวัฒนธรรมเป็นการสืบทอดทางวัฒนธรรมซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Tradition” ซึ่งมีความหมายเท่ากับคำว่า “Culture” หรือ “วัฒนธรรม”^{๒๔}

องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization) ได้อธิบายความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมว่าหมายถึงองค์ความรู้ที่มีการสั่งสมและสืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษที่เรียกว่า “Tradition Knowledge”

ศรีศักร วัลลิโภดม ได้อธิบายความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมว่าหมายถึงแบบแผนหรือเนื้อหาของวัฒนธรรมในลักษณะต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต คือ การทำมาหากิน การตั้งแหล่งที่อยู่อาศัย การพักผ่อนหย่อนใจ การป้องกัน รักษาโรคร้ายไข้เจ็บ ระบบความเชื่อ เครื่องนุ่งห่ม การคมนาคม การศึกษา และการปกครอง แบบแผน หรือเนื้อหาของวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในอดีตเหล่านี้บางอย่างก็หมดหน้าที่ความสำคัญไป แต่บางอย่างก็ยังคงมีความสำคัญสืบเนื่องอยู่ เพราะมนุษย์ในสังคมนั้นยังคงยึดถือปฏิบัติต่อมา^{๒๕}

กามินี วิเจสุรียา ได้อธิบายสรุปได้ว่า มรดกทางวัฒนธรรมประกอบด้วย สถาปัตยกรรมและความรู้ที่ใช้ในการสร้างสถาปัตยกรรม^{๒๖}

ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นถึงบริบททางวัฒนธรรมในภาพรวมแล้วว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมซึ่งย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกาลเวลา ดังนั้น เมื่อมีการคิดค้นหรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา ซึ่งเป็นที่ยอมรับและได้รับความนิยมนอกจากคนในสังคมนั้น วัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมก็อาจถูกมองว่าล้าสมัยและอาจมีผลให้วัฒนธรรมนั้นเสื่อมลงจนเลิกใช้ไปในที่สุด หรือหากวัฒนธรรมนั้นไม่เสื่อมลงก็อาจถูกปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้แตกต่างไปจากเดิมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของผู้คนในยุคสมัยนั้น ๆ และแม้จะเป็นที่ยอมรับกันว่าวัฒนธรรมต้องมีการผันแปรและปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับแต่ละยุคแต่ละสมัยซึ่งเป็นผลมาจากการติดต่อสมาคมระหว่างชนชาติต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

เมื่อพิจารณาความหมายของมรดกทางวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่า แนวคิดในการรักษาสมดุลทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้

^{๒๔} กรมศิลปากร, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๑, หน้า ๒๖๐.

^{๒๕} ศรีศักร วัลลิโภดม, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๓, หน้า ๑-๒.

^{๒๖} กามินี วิเจสุรียา, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๒๑, หน้า ๒.

ไม่ให้สูญหายเพื่อให้มีการสืบทอดวัฒนธรรมนั้นจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่วัฒนธรรมดั้งเดิมนั้น โดยเริ่มต้นจากคนในชุมชนที่จะต้องมีความภาคภูมิใจและตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมของตน เพื่อให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง การให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมอันเป็นรากฐานดั้งเดิมของตนจะทำให้คนในชุมชนนั้นยอมรับว่าเป็นมรดกแห่งสังคม และสังคมมีหน้าที่ต้องรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม

การรักษา มรดกทางวัฒนธรรม ให้ได้รับการยอมรับกันในแต่ละชุมชนและมีการยกย่องในฐานะที่เป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ส่งเสริมศักดิ์ศรีทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชุมชนซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศให้เกิดการยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อปูทางไปสู่การอนุรักษ์และสืบทอดอย่างเป็นระบบ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมเหล่านั้นในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นเครื่องแสดงออกถึงรากฐานความเจริญของชาติบ้านเมือง

กล่าวโดยสรุป มรดกทางวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าในฐานะที่เป็นเครื่องแสดงออกถึงรากฐานและความเป็นมาของชาติบ้านเมืองซึ่งสมควรที่จะช่วยกันดูแลรักษาไว้เพื่อให้เป็นมรดกของคนในชาติใช้ประโยชน์และเพื่อให้คนในโลกได้ชื่นชม ดังนั้น คุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมจึงไม่ได้อยู่ที่ลักษณะทางกายภาพเท่านั้น แต่อยู่ที่ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมนั้นโดยเฉพาะความสัมพันธ์กับชุมชนในแง่ของจิตใจและจิตวิญญาณ ซึ่งอาจสรุปลักษณะที่สำคัญของสิ่งซึ่งสมควรได้รับการยกย่องว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมได้ดังนี้^{๒๗}

- (๑) ให้คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิชาการ หรือศิลปะ และหาได้ยากยิ่ง
- (๒) แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของวิถีชีวิตของกลุ่มชนในสมัยนั้นๆ
- (๓) มีรูปแบบดั้งเดิมสามารถสืบค้นถึงที่มาในอดีตได้
- (๔) มีลักษณะบ่งบอกถึงชุมชนท้องถิ่น
- (๕) หากไม่มีการอนุรักษ์ไว้จะสูญหายไปในที่สุด

๒.๒ ประเภทของมรดกทางวัฒนธรรม

มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างหรือคิดค้นขึ้นมาตั้งแต่ในอดีต และได้ตกทอดหรือสืบทอดจากชนรุ่นหนึ่งมาสู่อีกรุ่นหนึ่ง เช่น โบราณสถาน

^{๒๗} สถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและการศึกษาไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, “แนวคิดและกรณีศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาในต่างประเทศ”, (กรุงเทพ : ทีพีพรินท์จำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๒๐-๒๑.

โบราณวัตถุ เพลงพื้นบ้าน ภาษา หรือขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ด้วยเหตุนี้คำว่า “มรดกทางวัฒนธรรม” จึงมีลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้นจากคำว่า “วัฒนธรรม” โดยทั่วไปตรงที่มีเรื่องของระยะเวลาในการดำรงอยู่และการตกทอดหรือสืบทอดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเนื่องจากเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่า แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของสังคมนั้นๆ โดยนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของคนในสังคม และพร้อมที่จะรักษาและดำรงไว้ ตลอดจนตกทอดหรือสืบทอดให้แก่ชนรุ่นหลังต่อไป ลักษณะของมรดกทางวัฒนธรรม จึงประกอบด้วย

๑. เป็นสิ่งบ่งชี้ความต้องการของคนในสังคม
๒. เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างหรือคิดค้นขึ้นเองจากการเรียนรู้และถ่ายทอด
๓. เป็นสิ่งที่คนในสังคมประเพณีปฏิบัติร่วมกันหรือประเพณีปฏิบัติตามกันมา
๔. เป็นสิ่งที่สามารถปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา
๕. เป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าและดำรงอยู่ตั้งแต่ในอดีตและตกทอดหรือสืบทอดมาสู่คนรุ่นหลังในปัจจุบัน

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้แบ่งมรดกทางวัฒนธรรมออกเป็นสองประเภท คือ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ หรือ Tangible Cultural Heritage และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หรือ Intangible Cultural Heritage โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นได้ทางกายภาพ โดยครอบคลุมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุเคลื่อนที่ได้ และที่เป็นวัตถุเคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ อนุสาวรีย์ เครื่องแต่งกาย ภาพจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม รวมถึงวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าในทางวัฒนธรรมและสมควรได้รับการสงวนรักษา ซึ่งถูกจัดอยู่ในประเภทของมรดกโลกตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (Convention Concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage : the World Heritage Convention)^{๒๘} อนุสัญญานี้มีผลบังคับใช้เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ และประเทศไทยเข้าเป็นภาคยานุวัติเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยอาจกำหนดความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้สองความหมาย ได้แก่

ความหมายที่หนึ่ง มรดกทางวัฒนธรรม หมายความว่าถึง สถานที่ซึ่งเป็นโบราณสถานไม่ว่าจะเป็นงานด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม หรือแหล่งโบราณคดีทางธรรมชาติ เช่น ถ้ำ หรือกลุ่มสถานที่ก่อสร้างยกหรือเชื่อมต่อกันอันมีความเป็นเอกลักษณ์ หรือ

^{๒๘} United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, “Convention Concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage : the World Heritage Convention”, Adopted by the General Conference at its seventeenth session Paris, 16 November 1972.

แหล่งสถานที่สำคัญอันอาจเป็นผลงานฝีมือมนุษย์หรือเป็นผลงานร่วมกัน ระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์ รวมทั้งพื้นที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี ซึ่งสถานที่เหล่านี้มีคุณค่าความล้ำเลิศทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ มานุษยวิทยา หรือวิทยาศาสตร์

ความหมายที่สอง มรดกทางธรรมชาติ หมายความว่าถึง สภาพธรรมชาติที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพอันมีคุณค่าเด่นชัดในด้านความล้ำเลิศ วิทยาศาสตร์ หรือสถานที่ซึ่งมีสภาพทางธรณีวิทยาและภูมิประเทศที่ได้รับการวิเคราะห์แล้วว่าเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของพันธุ์พืชและสัตว์ ซึ่งถูกคุกคามหรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของพืชหรือสัตว์ที่หายาก เป็นต้น

๒. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage)

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้อธิบายความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ว่า หมายถึง การปฏิบัติ การสื่อสาร การแสดงออก ความรู้ ทักษะ รวมทั้งเครื่องมือ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งชุมชน กลุ่มบุคคล หรือปัจเจกชนยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรม โดยได้มีการสืบทอดกันมาหลายรุ่น โดยชุมชนหรือกลุ่มบุคคลได้มีการสร้างขึ้นใหม่อย่างสม่ำเสมอในลักษณะที่เป็นปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติ และประวัติศาสตร์ และมีการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์และมีความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้มีการเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์ของมนุษย์^{๒๙} นอกจากนี้ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ยังมีการกำหนดคุ้มครองสิ่งซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม เช่น มุขปาฐะ การแสดงออก ภาษา ศิลปะการแสดง แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล ความรู้และการปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล ฝีมือช่าง แนวประเพณี^{๓๐} มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ยังเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดกันมารุ่นสู่รุ่นและถูกสร้างใหม่อยู่เรื่อยๆ โดยชุมชนเพื่อตอบสนองกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ช่วยให้ชุมชนมีอัตลักษณ์และความต่อเนื่อง โดยความต่อเนื่องถือเป็นลักษณะสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้^{๓๑}

ตัวอย่างมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒.๑ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องของกรรมวิธีสำหรับการรักษาโรคบางอย่าง หรือส่วนผสมของยารักษาโรคที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษในชุมชน

๒.๒ ความรู้ด้านการนวดแผนไทยและการแพทย์แผนไทย

๒.๓ ความรู้ในการนำพืชสมุนไพรมาทำอาหารหรือขนม เช่น การทำต้มยำที่มีส่วนผสมของตะไคร้ซึ่งมีสรรพคุณช่วยขับปัสสาวะ และหอมแดงซึ่งมีสรรพคุณไล่หัด การทำแกงส้มดอกแคซึ่งมีสรรพคุณในการลดไข้

^{๒๙} UNESCO, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ ๔.

^{๓๐} กิตติพร ใจบุญ และกิ่งทอง มหาพรไพศาล, การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับอนุภูมิภาคเอเชีย เรื่อง มรดกร่วมทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้, วารสารวัฒนธรรมไทย, หน้า ๘-๙.

^{๓๑} กามินี วิเจสุรียา, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ ๒๑, หน้า ๔.

๒.๔ ความรู้เชิงอุดมคติที่นำมาสู่การสร้างสรรค์งานด้านสถาปัตยกรรม เช่น การสร้างเจดีย์ที่ต้องสร้างให้มีฐานโค้งครึ่งวงกลมขนาดใหญ่ เนื่องมาจากความรู้เชิงอุดมคติที่ว่า เป็นการแสดงถึงการลดความยึดมั่นในตัวตน ช่วยให้เห็นธรรมชาติที่แท้จริงของสรรพสิ่ง และแสดงถึงอำนาจทางการเมืองและสภาพสังคมของช่วงเวลาการสร้างเจดีย์ และที่สำคัญเป็นการสะท้อนอุดมคติของศาสนาที่อยู่เบื้องหลังการสร้างเจดีย์นั้นด้วย^{๓๒}

๒.๕ การละเล่นพื้นบ้าน เช่น การเล่นส่บ้า การเล่นเพลงเรือ

๒.๖ ประเพณีท้องถิ่น

๒.๗ ภาษาประจำชาติ ภาษาพื้นเมือง และการแสดงออกทางภาษา

๒.๘ พิธีกรรม ความเชื่อ เช่น พิธีบวชต้นไม้ พิธีแห่นางแมว

๒.๙ พิธีการทางสังคม เช่น การคำนับ การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ ซึ่งเป็นการกราบที่แสดงความเคารพอย่างสูงสุดต่อบุคคลที่ควรเคารพ

๒.๑๐ วัฒนธรรมสาขาศิลปะการแสดง สาขางานฝีมือดั้งเดิม สาขาวรรณกรรมพื้นบ้านและสาขากีฬากฎมัยปัญญาไทย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ควรสืบทอดให้รุ่นต่อไป ได้รับรู้ถึงคุณค่าของวัฒนธรรมที่อาจสูญหายไป

๒.๑๑ ทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านภาษาพูด ดนตรี การฟ้อนรำ ประเพณี งานเทศกาล ความเชื่อ ความลับของธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความรู้เชิงช่าง

ข้อแตกต่างระหว่างมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ คือ ความเป็นนามธรรมและไม่มีตัวตนถาวรหรือด้านวัตถุและจิตใจ ซึ่งอาจเข้าใจชัดเจนขึ้นเมื่อเปรียบเทียบระหว่างศิลปะภาพวาดกับศิลปะการเต้นรำ กล่าวคือ เมื่อมีการสร้างงานที่เป็นภาพวาดขึ้น ผลของงาน (ภาพนั้น) มีตัวตนอยู่ต่อไปและเป็นสิ่งเดิมเสมอ เปรียบเสมือนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ในขณะที่มีการสร้างงานที่เป็นศิลปะการเต้นรำ ศิลปะนั้นปรากฏตัวตนขึ้นเพียงชั่วคราว ไม่ได้ดำรงอยู่ถาวร แต่ศิลปะการเต้นรำก็ไม่ได้สูญสลายไป ซึ่งเปรียบได้กับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าการแบ่งแยกว่าสิ่งใดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้หรือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น ไม่อาจตัดสินได้โดยเด็ดขาด แม้แต่มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ซึ่งขึ้นทะเบียนแล้ว โดยเฉพาะแหล่งโบราณสถาน และแหล่งประวัติศาสตร์ต่างๆ ล้วนมีพื้นฐานมาจากมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น แนวคิด ความเชื่อ หรือทักษะความรู้วิชาชีพช่างในท้องถิ่น

นอกจากนี้ สิ่งก่อสร้างบางอย่าง เช่น ศาลเจ้าอิเสะในนิยายชินโตของประเทศญี่ปุ่นมีธรรมเนียมในการรื้อถอนเพื่อสร้างใหม่ทุกยี่สิบปี ในขณะที่มีธรรมเนียมศาลเจ้าอาจถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ แต่ประเพณีความเชื่อในทางศาสนาและความรู้

^{๓๒} เพิ่งอ้าง, หน้า ๗.

เกี่ยวกับวิธีการก่อสร้างที่ถ่ายทอดเฉพาะช่างไม้ในชุมชน ย่อมเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ครอบงำที่มีการรักษาและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น^{๓๓}

ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นเรื่องยากที่จะแยกมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ออกจากมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยอาศัยลักษณะทางกายภาพเท่านั้น คุณค่าที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนในการสร้างสรรค์ การแสดงออกและการสัมพันธ์กันของมนุษย์ โดยไม่สามารถตัดสินคุณค่าที่จับต้องไม่ได้ผ่านทางชิ้นส่วนที่จับต้องได้ หากแต่เป็นสิ่งที่รับรู้ได้ด้วยใจและมีเพียงชุมชนที่เป็นเจ้าของเท่านั้นที่จะสามารถเข้าใจได้ ด้วยเหตุนี้ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จึงเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ และรวมกันเป็นเอกภาพ^{๓๔} ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ตามอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Convention for The Safeguarding of The Intangible Cultural Heritage 2003) ที่ได้กำหนดความหมายของคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้”^{๓๕} (intangible cultural heritage) หมายความว่า การปฏิบัติ การสื่อสาร การแสดงออก ความรู้ ทักษะ รวมทั้งเครื่องมือ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งชุมชน กลุ่มบุคคล หรือปัจเจกชนยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรม โดยได้มีการสืบทอดกันมาหลายรุ่น โดยชุมชนหรือกลุ่มบุคคลได้มีการสร้างขึ้นใหม่อย่างสม่ำเสมอในลักษณะที่เป็นปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติและประวัติศาสตร์ และการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์และมีความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้มีการเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์ของมนุษย์

ดังนั้น การที่จะพิจารณาว่าสิ่งใดควรจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จึงอาจเป็นดุลพินิจของแต่ละประเทศในการ

^{๓๓} Barbara Kirshenblatt-Gimblett , “Intangible Heritage as Metacultural Production,” Museum International (volume 56, issue 1-2 May, 2004), p.59-60.

^{๓๔} กามินี วิเจสุรียา, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๒๑, หน้า ๕.

^{๓๕} “The “intangible cultural heritage” means the practices, representations, expressions, knowledge, skills – as well as the instruments, objects, artefacts and cultural spaces associated therewith – that communities, groups and, in some cases, individuals recognize as part of their cultural heritage. This intangible cultural heritage, transmitted from generation to generation, is constantly recreated by communities and groups in response to their environment, their interaction with nature and their history, and provides them with a sense of identity and continuity, thus promoting respect for cultural diversity and human creativity. For the purposes of this Convention, consideration will be given solely to such intangible cultural heritage as is compatible with existing international human rights instruments, as well as with the requirements of mutual respect among communities, groups and individuals, and of sustainable development.

พิจารณาว่ามรดกทางวัฒนธรรมนั้นๆ มีความโดดเด่นไปในทางใดมากกว่ากัน และการให้ความสำคัญคุ้มครองในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทั้งสองประเภทจะส่งผลให้สามารถสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมนั้นได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด

สำหรับการพิจารณาว่ามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในกรณีใดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สมควรได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย นั้น UNESCO ได้ให้แนวทางการพิจารณาไว้ ดังนี้

๑. มีความโดดเด่นและมีคุณค่าเชิงสร้างสรรค์สำหรับมวลมนุษยชาติ
๒. มีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านประเพณี วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์
๓. มีคุณลักษณะบ่งบอกถึงที่มาของท้องถิ่น หรือพื้นที่อย่างชัดเจน
๔. ตกอยู่ในภาวะอันตรายและเสี่ยงต่อการสูญหายเนื่องจากจำนวนผู้สืบทอด และผู้ดำเนินการน้อยลง
๕. มีนัยของการสูญเสียเอกลักษณ์เชิงวัฒนธรรมเนื่องจากการปกป้องคุ้มครองน้อยลง

สำหรับประเทศไทยนั้นสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้ดำเนินการส่งเสริมให้มีการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยจำแนกเป็น ๖ สาขา^{๓๖} ดังนี้

๑. วรรณกรรมพื้นบ้าน

วรรณกรรมพื้นบ้านเป็นวรรณกรรมที่ถ่ายทอดอยู่ในวิถีชีวิตชาวบ้าน อันก่อให้เกิดผลผลิตที่สร้างสรรค์จากภูมิปัญญาของชาวบ้านในรูปแบบต่างๆ ซึ่งครอบคลุมทั้งวรรณกรรมที่ถ่ายทอดโดยวิธีการบอกเล่า (มุขปาฐะ) และที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นก็จะใช้ภาษาพื้นบ้านในการถ่ายทอดเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นนั้น เช่น เพลงนิทาน ตำนาน สุภาษิต คติสอนใจ ค่านิยม หรือความเชื่อของบรรพบุรุษซึ่งได้ให้ไว้เป็นรากฐานการศึกษาความคิดและพฤติกรรมของคนรุ่นปัจจุบัน

วรรณกรรมพื้นบ้านอาจถูกถ่ายทอดออกมาในรูปแบบดังนี้

๑. นิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องเล่าที่สืบทอดต่อกันมา ได้แก่
 - นิทานเทพปกรณัมหรือตำนาน เป็นนิทานที่กล่าวถึงเรื่องราวความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมโบราณ เช่น เทพปกรณัมของฮินดู
 - นิทานศาสนา เป็นนิทานที่สอนหรือสอดแทรกศีลธรรม จริยธรรม หรือคุณธรรม และเป็นนิทานที่เกี่ยวข้องกับศาสนา พระพุทธเจ้า พระเจ้า และนักบวชต่างๆ เช่น นิทานชาดก

^{๓๖} สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ๒๕๕๒, หน้า

- นิทานคติ เป็นนิทานที่ให้คติสอนใจ โดยอาจปรุงแต่งเนื้อหาเป็นเรื่องราว เพื่อให้แนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องทำนองคลองธรรม เช่น นิทานอีสป หรือนิทานสุภาษิต

- นิทานมหัศจรรย์ เป็นนิทานที่มีเนื้อหาสนุกสนานตื่นเต้น อยู่ในโลกของจินตนาการ เนื้อเรื่องประกอบด้วยอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่างๆ ของตัวละครที่เป็นอมมนุษย์ เช่น ยักษ์ เทวดา หรือพญานาค

- นิทานชีวิต เป็นนิทานที่มีเนื้อหาคล้ายชีวิตจริง ลักษณะของตัวละครในนิทานประเภทนี้มุ่งเน้นความเป็นธรรมดาสามัญของบุคคลที่มีอารมณ์รัก โลภ โกรธ หลง กลัว กล้า ฯลฯ ฉากและบรรยากาศของนิทานมีลักษณะเป็นการเล่าเรื่องที่สมจริงโดยอาจบอกเล่าถึงสภาพความเป็นอยู่ของตัวละครในยุคนั้นๆ ซึ่งนิทานชีวิตที่คนไทยส่วนใหญ่รู้จักกันเป็นอย่างดีคือ เรื่องขุนช้างขุนแผน หรือไกรทอง เป็นต้น

- นิทานประจักษ์ เป็นนิทานที่บอกเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ซึ่งเป็นเรื่องจริงที่เคยเกิดขึ้นและมีหลักฐานประกอบเรื่องเสมอ เช่น เรื่องพระร่วง ท้าวแสนปม หรือพระยาพาน

- นิทานอธิบายเหตุ เป็นนิทานที่อธิบายสาเหตุความเป็นมาของบุคคล สัตว์ พืช ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ สถานที่ต่างๆ ความเชื่อบางประการ เช่น เหตุใดงูเหลือมไม่มีพิษ หรือเหตุใดกาจึงมีสีดำ นิทานที่พบมากคือ เรื่องเกี่ยวกับสถานที่ เช่น เกาะหนู เกาะแมว ในจังหวัดสงขลา ถ้ำผานางคอย จังหวัดแพร่ เขาตาม่องล่าย เป็นต้น

- นิทานเรื่องสัตว์ เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ แต่สมมติให้มีความนึกคิด การกระทำและพูดได้เหมือนคน และในบางครั้งก็อาจเป็นเรื่องที่มีคนเกี่ยวข้องและพูดโต้ตอบหรือปฏิบัติต่อกันเสมือนเป็นคนด้วยกัน นิทานสัตว์ถ้าเล่าโดยเจตนาจะสั่งสอนคติธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างชัดเจน ก็จัดเป็นนิทานคติสอนใจ

- นิทานเรื่องผี เป็นนิทานที่มีตัวละครเป็นผี มีเหตุการณ์เกี่ยวกับผี เนื้อหามีความตื่นเต้นสยองขวัญ หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับผีคนตายก็มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับผีตายโหง ผีตายทั้งกลม เช่น แม่นาคพระโขนง สำหรับผีหรือวิญญาณที่ช่วยคุ้มครองหรือให้ความช่วยเหลือ เช่น ผีบ้านผีเรือน

- นิทานมุขตลก เป็นเรื่องเล่าที่มุ่งเน้นความสนุกสนานและความบันเทิงใจ ส่วนใหญ่เป็นนิทานเรื่องสั้นๆ โดยอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแสดงไหวพริบปฏิภาณ การพินิจต่อ ความโง่เขลาของตัวละคร หรืออาจเป็นเรื่องตลกเกี่ยวกับเพศซึ่งมีลักษณะหยาบโลน อย่างไรก็ตาม นิทานมุขตลกของไทยมักมีกลวิธีการใช้ภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น การผวนคำเพื่อความขบขัน

- นิทานเข้าแบบของไทย เป็นนิทานที่มีการเล่าเรื่องพิเศษกว่านิทานประเภทอื่น เช่น นิทานที่เล่าซ้ำต่อเนื่องกันไป หรือนิทานที่มีตัวละครหลายตัวและมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกัน นิทานประเภทนี้ได้แก่ นิทานที่เล่าต่อเนื่องกันไม่รู้จบ นิทานไม่รู้จบ นิทานหลอกผู้ฟัง และนิทานลูกโซ่

๒. **ประวัติศาสตร์บอกเล่า** หมายถึง เรื่องเล่าเกี่ยวกับประวัติการตั้งถิ่นฐาน การอพยพ ความเป็นมา และบุคคลสำคัญของชุมชน การบอกเล่าประวัติศาสตร์มักจะเป็นหลักฐานจากผู้เห็นเหตุการณ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ประวัติศาสตร์บอกเล่าอาจจะไม่เที่ยงตรงต่อความเป็นจริงและต้องใช้ด้วยความระมัดระวังเพื่อที่จะใช้ยืนยันความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ได้รับการบันทึกไว้

๓. **บทสวดหรือบทกล่าวในพิธีกรรม** คำสวดที่ใช้ประกอบในพิธีกรรมต่างๆ เช่น บททำขวัญ คำบูชา คำสมา คำเวทนาน บทสวดสรภัญญ์ คาถาบทอาถรรพ์ บทประกอบการรักษาโรคพื้นบ้าน คำให้พร คำอธิษฐาน ฯลฯ

๔. **บทร้องพื้นบ้าน** คำร้องที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาในโอกาสต่างๆ เช่น บทกล่อมเด็ก บทร้องเล่น บทเกี่ยวพาราสี บทจ้อย คำแข็ง ฯลฯ

๕. **สำนวนและภาษิต** คำพูดหรือคำกล่าวที่สืบทอดกันมามีสัมผัสคล้องจองกัน เช่น โวหาร คำคม คำพังเพย คำอุปมาอุปไมย คำขวัญ คติพจน์ คำสวดสาบาน คำสาปแช่ง คำชม คำคะนอง ฯลฯ

๖. **ปริศนาคำทาย** หมายถึง คำหรือข้อความที่ตั้งเป็นคำถาม คำตอบที่สืบทอดกันมา เพื่อให้ผู้ตอบได้ทายหรือตอบปัญหา เช่น คำทาย ปัญหาเขว่น ผะหมี่ ปริศนา คำทายทายเป็นสิ่งที่สร้างความสนุกสนานให้ผู้เล่นทั้งผู้ที่ทายปัญหาและผู้ตอบปัญหา การตั้งปริศนาโดยทั่วไปจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “อะยังเฮ้อะ” “อะหยั่งเก๊ะ” หรือ “อะหยัง” ถ้าผู้ตอบตอบไม่ได้จะขอยอมแพ้ก็จะบอกว่า “เนา” ผู้ถามก็จะไชหรือเฉลยให้ทราบ อาจจะมีการทำโทษเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อเป็นค่าไข เช่น เขกหัวเข้า โอกาสที่จะเล่นปริศนาคำทายนั้นก็มีอยู่หลายโอกาส เช่น ในงานศพหรือเือนเย็น เมื่อมาร่วมงานศพแล้วไม่มีกิจกรรมส่วนตัวใดแล้วก็จะอยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพเพื่อจะได้ไม่เหงาก็จะมีการทายปัญหากัน หรืออาจจะถามปัญหากันในระหว่างการทำนาและเกี่ยวข้าวเพื่อความเพลิดเพลิน หรือทายปัญหากันในครอบครัวหลังอาหารเย็นที่อยู่กันพร้อมหน้าหรือในวงสนทนาทั่ว ๆ ไปก็ได้

๗. **ตำรา** องค์ความรู้ที่มีการเขียนบันทึกในเอกสารโบราณ เช่น ตำราโหราศาสตร์ ตำราดูลักษณะคนและสัตว์ ตำรายา ฯลฯ

ดังนี้

สำหรับการแบ่งวรรณกรรมพื้นบ้านโดยทั่วไปจะแบ่งตามเขตภูมิภาค

๑. จำแนกโดยอาศัยเขตท้องถิ่นได้ ๔ ประเภท คือ

(๑) วรรณกรรมพื้นบ้านภาคเหนือ (วรรณกรรมล้านนา)

มี ๔ ประเภท ได้แก่

- วรรณกรรมโคลง

โคลง หรือเรียกตามสำเนียงท้องถิ่นภาคเหนือว่า กะโลง เป็นฉันทลักษณ์ที่เจริญรุ่งเรืองในสมัยราชวงศ์มังรายตอนปลาย กวีสมัยอยุธยาได้นำรูปแบบโคลงของภาคเหนือมาประพันธ์เป็น โคลงสอง โคลงสาม และโคลงสี่ ตัวอย่างวรรณกรรมโคลงของภาคเหนือที่รู้จักกันแพร่หลาย เช่น โคลงพรหมทัต โคลงเจ้าวิทูรสอนหลาน โคลงพระลอสอนโลก โคลงปทุมสงกา เป็นต้น

- วรรณกรรมคำวรรณ

คำวรรณ หรือ ธรรมคำว คือ วรรณกรรมที่ประพันธ์ตามแนวชาดก ฉันทลักษณ์ของคำววรรณส่วนใหญ่เป็นร้อยยาว แทรกคาถาภาษาบาลี คำววรรณจึงจัดเป็นวรรณกรรมศาสนา เช่น พรหมจักร บัรมบัวเรียว มหาวงศ์แต่งอ่อน จำปาสีตัน หรือแสงเมืองหลงถ้ำ

- วรรณกรรมคำขอ

คำขอ เป็นคำประพันธ์ภาคเหนือรูปแบบหนึ่ง นิยมนำมาอ่านในที่ประชุมชน เรียกว่า เล่าคำว ซึ่งเป็นที่นิยมของชาวบ้านเนื่องจากผู้ฟังจะได้รับฟังเสียงไพเราะจากผู้อ่านและได้รับความเพลิดเพลินจากเนื้อเรื่องนิทาน มักใช้ในงานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน บวชลูกแก้ว (บวชเณร) และงานปอยเข้าสังข์ (งานทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ล่วงลับ)

- วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด

เป็นวรรณกรรมขนาดเล็ก เช่น คำอู้บ่าวอู้สาว คำเรียกขวัญ หรือคำหยอกสาว รวมถึงการขับร้องโดยมีดนตรีบรรเลงประกอบซึ่งนิยมฟังในงานพิธีกรรมต่างๆ

(๒) วรรณกรรมพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แบ่งตามเนื้อหาได้ ๕ ประเภท ได้แก่ วรรณกรรมพุทธศาสนา (เช่น วรรณกรรมชาดกและวรรณกรรมตำนานพุทธศาสนา) วรรณกรรมประวัติศาสตร์ (เช่น มหาภาพย ท้าวฮุ่งท้าวเจือง หรือขุนบรม) วรรณกรรมนิทาน (เช่น สีนไซ ไก่แก้ว นางผมหอม หรือจำปาสีตัน) วรรณกรรมคำสอน (เช่น ภาพยู้สอนหลาน ภาพยู้หลานสอนปู่) และวรรณกรรมเบ็ดเตล็ด (เช่น เชียงเมี่ยง โตงโตง นิทานก้อม และกลอนรำต่าง ๆ)

(๓) วรรณกรรมพื้นบ้านภาคใต้

แบ่งได้ ๓ รูปแบบ คือ

- วรรณกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมพื้นบ้านภาคกลาง

หมายถึง วรรณกรรมที่คัดลอกต้นฉบับมาจากภาคกลาง แต่ผู้คัดลอกนำมาปรับปรุงหรือ

เปลี่ยนแปลงเนื้อเรื่องบางตอนตามความคิดเห็นของตนโดยคงฉันทลักษณ์เดิมไว้ แต่อาจมีสำนวนภาษาท้องถิ่นปะปนอยู่บ้าง เช่น พระรถเสนคำกาพย์ จันทโครพ และรามเกียรติ์

- วรรณกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นเอง

เป็นวรรณกรรมที่กวีพื้นบ้านภาคใต้้นำโครงเรื่องจากนิทานในท้องถิ่นหรือนำโครงเรื่องมาจากภาคกลาง แต่ประพันธ์ขึ้นใหม่ด้วยฉันทลักษณ์ท้องถิ่น เช่น ชาลวันคำกาพย์สุวรรณสิน

- วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด

เช่น ตำราดูลักษณะสตรี ตำราดูลักษณะสัตว์หรือตำรายา

(๔) วรรณกรรมพื้นบ้านภาคกลาง

ส่วนใหญ่มีรูปแบบเป็นกลอนสวด กลอนบทละครนอก กลอนนิทาน และกลอนแหล่ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีรายละเอียดดังนี้

- วรรณกรรมกลอนสวด เป็นวรรณกรรมที่ประพันธ์ด้วยกาพย์ยานี กาพย์ฉบัง และกาพย์สุรางคนางค์ ทำให้เกิดความเพลิดเพลินใจและได้คติธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีงาม

- วรรณกรรมกลอนบทละครนอก เป็นกลอนที่เลือกเฉพาะตอนที่สนุกสนานจากวรรณกรรมพื้นบ้านมาประพันธ์ เป็นที่นิยมของชาวบ้านในสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ลักษณะบทประพันธ์ใช้สำนวนโวหารตามแบบฉบับชาวบ้านไม่เคร่งครัดเรื่องฉันทลักษณ์

- วรรณกรรมกลอนนิทาน เป็นวรรณกรรมที่นิยมประพันธ์จนจบเรื่องบริบูรณ์ต่างจากวรรณกรรมกลอนบทละครนอกที่มีลักษณะเป็นตอนๆ

- วรรณกรรมกลอนแหล่ เป็นการนำเสนอเรื่องตอนใดตอนหนึ่งในมหาเวสสันดรชาดกมาประพันธ์เป็นรูปแบบกลอนแหล่ เรียกว่า แหล่ใน หรือนำบางตอนของนิทานพื้นบ้านมาประพันธ์เรียกว่าแหล่นอก

๒. จำแนกตามวิธีการบันทึก ได้ ๒ ประเภท คือ

- วรรณกรรมมุขปาฐะ หมายถึง วรรณกรรมที่ใช้วิธีเล่าจากปากต่อปาก ไม่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น เพลงเด็กหรือเพลงชาวบ้าน

- วรรณกรรมลายลักษณ์อักษร หมายถึง วรรณกรรมที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น วรรณคดี วรรณกรรมประวัติศาสตร์ หรือวรรณกรรมคำสอน

ลักษณะของวรรณกรรมพื้นบ้าน

๑. เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาจากมุขปาฐะ คือ เป็นการเล่าสืบทอดกันมาจากปากต่อปากและแพร่หลายกันอยู่ในกลุ่มชนท้องถิ่น

๒. เป็นแหล่งข้อมูลที่บันทึกข้อมูลด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มชนท้องถิ่น อันเป็นแบบฉบับให้คนยุคต่อมาเชื่อถือและปฏิบัติตาม

๓. มักไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งเพราะเป็นเรื่องที่บอกเล่าสืบทอดกันมาจากปากต่อปาก

๔. ใช้ภาษาท้องถิ่น ลักษณะถ้อยคำเป็นคำง่าย ๆ สื่อความหมายตรงไปตรงมา

๕. สนองความต้องการของกลุ่มชนในท้องถิ่น เช่น เพื่อความบันเทิง เพื่ออธิบายสิ่งที่คนในสมัยนั้นยังไม่เข้าใจ เพื่อสอนจริยธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและพฤติกรรมต่าง ๆ

๒. แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาลต่าง ๆ

เป็นการแสดงออกที่นิยมประพฤติปฏิบัติสืบทอดกันมา และเป็นส่วนสำคัญต่อการดำรงอยู่ร่วมกันในชุมชนซึ่งมีการแลกเปลี่ยนทางความคิด ความเชื่อ หรือมีความเกี่ยวข้องกันภายในกลุ่มสมาชิกของชุมชนนั้น แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาลต่าง ๆ มีส่วนสำคัญในการสร้างความสมัครสมานสามัคคีกันของชาวบ้านในการกระทำกิจกรรมร่วมกันตามฤดูกาลหรือตามวันสำคัญทางศาสนา โดยเฉพาะพิธีกรรมหรืองานเทศกาลต่าง ๆ มักเกิดขึ้นในช่วงเวลาและสถานที่ที่มีความพิเศษซึ่งทำให้ชาวบ้านในชุมชนได้ตระหนักถึงความเป็นมาหรือประวัติของพิธีกรรมหรืองานเทศกาลนั้น

๑. แนวปฏิบัติทางสังคมเป็นตัวกำหนดความเชื่อที่มีลักษณะเป็นการยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือข้อเสนออย่างใดอย่างหนึ่งว่าเป็นความจริง การยอมรับเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้จากสติปัญญาโดยมีเหตุผล หรือความศรัทธา หรือไม่มีความจริง หรือโดยไม่มีเหตุผลก็ได้ แนวปฏิบัติทางสังคมมักมาพร้อมกับการแสดงออกโดยผ่านทางพิธีกรรมหรือความเชื่อที่คนในชุมชนได้พึงปฏิบัติ เช่น พิธีแห่นางแมว เป็นพิธีอ้อนวอนขอฝน ซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันมาช้านานในภาคอีสานในท้องถิ่นที่แห้งแล้งหรือฝนตกไม่ถูกต้องตามฤดูกาล พิธีแห่นางแมวเกิดจากความเชื่อหลายประการ เช่น เกิดจากดินฟ้าอากาศเปลี่ยนแปลง ประชาชนชาวเมืองหย่อนในศีลธรรม เจ้าเมืองหรือเจ้าแผ่นดินไม่ทรงอยู่ในทศพิธราชธรรม ชาวอีสานจึงต้องทำพิธีอ้อนวอนขอฝนโดยใช้แมวเป็นตัวประกอบสำคัญในการทำพิธี ความเชื่อส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นมักเป็นความเชื่อทางศาสนาเนื่องจากชาวไทยมีความผูกพันกับศาสนามานานมาก รูปแบบพิธีกรรมจึงปรากฏออกมาโดยมีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อทางศาสนา

นักมานุษยวิทยาได้แบ่งความเชื่อทางศาสนาออกเป็น ๒ ประเภท คือ ^{๓๗}

(๑) คติผีสารเทวดา เชื่อว่าทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตต่างก็มีชีวิตและมีบุคลิกภาพ สิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติได้แก่ ผีสาร เทวดา หรือภูติผีปิศาจ ซึ่งสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านี้ล้วนมีพฤติกรรมเหมือนมนุษย์ เช่น มีความตั้งใจ มีความตระหนักถึงสิ่งต่าง ๆ

^{๓๗} งามพิศ สัตย์สงวน , อ่างแล้ว เชียงธรรมที่ ๙, หน้า ๒๑๐-๒๑๑.

มีอารมณ์และความรู้สึกเหมือนมนุษย์ทั่วไป สิ่งที่มีอยู่ในตัวมนุษย์คือ วิญญาณสามารถออกจากร่างกายมนุษย์ได้ตั้งใจปรารถนา โดยอาจออกไปในระยะสั้นๆ ได้แก่ ขณะนอนหลับ หรืออาจออกไปอย่างถาวร ได้แก่ ขณะตาย

(๒) คติถือของขลังศักดิ์สิทธิ์ เชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติที่ไม่มีรูปร่างลักษณะและบุคลิกภาพที่เหมือนมนุษย์ทั่วไป มานา (mana) คือตัวอย่างของอำนาจเหนือธรรมชาติที่รู้จักกันดีที่สุด อาจปรากฏอยู่ในวัตถุสิ่งของต่างๆ เช่น ต้นไม้ หิน และอาจมีอยู่ในคนด้วย มานาคือปัจจัยสำคัญของความสำเร็จแต่ก็มีความอันตรายอยู่ในตัวเอง มานาจึงมักเกี่ยวข้องกับข้อห้ามต่างๆ

๒. ขนบธรรมเนียม หมายถึง แบบอย่างที่คนในท้องถิ่นนิยมปฏิบัติสืบทอดกันมา เช่น การไหว้ การคำนับ หรือการกราบ ซึ่งสอดคล้องกับที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติความหมายของคำว่า “ขนบธรรมเนียม” ไว้ว่า “แบบอย่างที่ยืมนานมา” สำหรับประเทศไทยเป็นที่รู้จักกันในสายตาของชาวโลกว่า เป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน โดยยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ และมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ขนบธรรมเนียมที่ปรากฏเด่นชัดของสังคมไทย ได้แก่

(๑) การไหว้ เป็นวัฒนธรรมการทักทาย เวลาพบปะกันหรือลาจากกัน เป็นการแสดงถึงความมีสัมมาคารวะและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ดังนั้น ในขณะที่แสดงวัฒนธรรมการไหว้ ผู้ไหว้อาจกล่าวคำว่า “สวัสดี” “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ” ในวาระและโอกาสต่างกัน การไหว้เป็นการแสดงมิตรภาพ และมิตรไมตรีที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และยังแสดงออกถึงความเคารพและสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโส หรือผู้มีพระคุณ รวมทั้งเป็นการแสดงออกซึ่งการรับไหว้จากผู้น้อยได้อีกด้วย

หลักการไหว้โดยทั่วไป คือ การยกมือสองข้างประนม นิ้วชิดกัน ปลายนิ้วจรดกัน ไม่แยกปลายนิ้วออกจากกัน ยกมือขึ้นในระดับต่างๆ ตามฐานะของบุคคล และเมื่อมีผู้ทำความเคารพด้วยการไหว้ก็ต้องรับไหว้ทุกครั้ง การรับไหว้ใช้ประนมมือแค่อก แล้วยกขึ้นเล็กน้อย ก้มศีรษะ

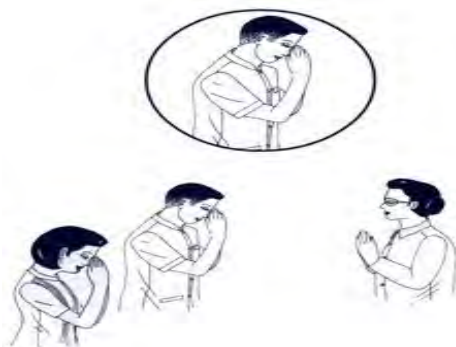
การไหว้ มีสามรูปแบบ คือ

- การไหว้บุคคลที่มี

อายุมากกว่า

สำหรับผู้น้อย

ปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ โดยถือหลักมีชาติกำเนิดสูงกว่า มีคุณธรรมความดีได้รับยกย่องให้เป็นผู้ปกครอง บังคับบัญชา และมีอายุแก่กว่าตน การไหว้นิยมยกกระพุ่มมือขึ้นไหว้ให้ปลายนิ้วชี้อยู่ระหว่างคิ้ว

นิ้วหัวแม่มือทั้งสองอยู่บนตักจุมพพร้อมกับก้มศีรษะโน้มตัวลงพองาม สายตามองดูท่านด้วยความเคารพอ่อนน้อมถ่อมตน

- การไหว้บุคคลผู้มีอาวุโส

เสมอกัน

นิยมยกมือกระพุ่มขึ้น ไหว้ ให้ปลายนิ้วชี้อยู่ที่ตักจุมพ นิ้วหัวแม่มือทั้งสองอยู่ที่คาง ก้มศีรษะเล็กน้อยสายตามองกันและกันด้วยความหวังดีปรารถนาดีต่อกัน

- การรับไหว้บุคคลผู้มี

อาวุโสน้อยกว่า

สำหรับผู้ใหญ่รับไหว้ผู้น้อย นิยมยกกระพุ่มมือขึ้นประนมอยู่ระหว่างอกหรือที่หน้า ให้ปลายนิ้วชี้อยู่ที่ตักจุมพ ปลายนิ้วหัวแม่มืออยู่ที่คางสายตามองดูผู้ไหว้ ด้วยความปรารถนาดี

(๒) การคำนับ ให้ยืนตรง มือ

ปล่อยไว้ข้างลำตัว ค้อมศีรษะเล็กน้อย การคำนับนี้ส่วนมากเป็นการปฏิบัติของชาย แต่ให้ใช้ปฏิบัติได้ทั้งชายและหญิงเมื่อแต่งเครื่องแบบและไม่ได้สวมหมวก

(๓) การกราบ (อภิวาท) เป็นการแสดงความเคารพด้วยวิธีการนั่งประนมมือขึ้นเสมอหน้าผากแล้วโน้มศีรษะลงจรดพื้นหรือจรดมือ ณ ที่ใดที่หนึ่ง แล้วโน้มศีรษะลงบนมือนั้น เช่น กราบลงบนตักก็อนุโลมถือว่าเป็นการกราบ ถ้าหมอบแล้วโน้ม ศีรษะจรดมือที่ประนมถึงพื้นเรียกว่า หมอบกราบ การกราบมี ๒ ลักษณะ คือ การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ และการกราบผู้ใหญ่

๓. ประเพณีและพิธีกรรม

ประเพณี คือ สิ่งที่คนส่วนใหญ่ยึดถือประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมาตามความนิยมจนกำหนดเป็นแบบแผน

พิธีกรรม คือ วิธีการที่กระทำเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ หรือมีผลสำเร็จตามความต้องการ เป็นการกระทำของบุคคล

ประเพณีและพิธีกรรมจึงเป็นรูปแบบการประพฤติปฏิบัติหรือการกระทำของบุคคลหรือส่วนรวม มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต ความรู้สึกนึกคิดและความเชื่อของคนไทย สะสมเป็นความรู้และประพฤติปฏิบัติ มีการถ่ายทอดสืบต่อมาเป็นมรดกของสังคมไทย ตัวอย่างพิธีกรรมในสังคมไทยมีจำนวนมาก เช่น พิธีกรรมการทำมาหากิน พิธีกรรมการดูแลสุขภาพ พิธีกรรม

การรับไหว้

สำหรับแต่ละขั้นตอนในชีวิต พิธีกรรมในศาสนา พิธีกรรมในรอบปีหรือประเพณี ๑๒ เดือน งานเทศกาล และอื่นๆ

ตัวอย่างประเพณีและพิธีกรรมที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย ได้แก่

๑. ประเพณีปอยส่างลอง หรืองานบวชลูกแก้วของชาวไทยใหญ่ ที่เมืองแม่ฮ่องสอนจัดเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นเฉพาะที่มีชื่อเสียงมานาน ประเพณีนี้นอกจากทดแทนคุณบิดามารดาแล้ว ยังเป็นการศึกษาพุทธธรรมในพระพุทธศาสนาด้วย โดยมากจะทำในช่วงปิดภาคเรียนหรือช่วงหน้าแล้ง ราวปลายเดือนมีนาคมและจะสิ้นสุดอยู่ราวๆ วันที่ ๑๐ เมษายนของทุกปี

๒. ประเพณีการตักบาตรเทโว จะกระทำกันในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ คือ หลังวันออกพรรษา ๑ วัน พุทธศาสนิกชนมีความเชื่อว่า เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้และเสด็จขึ้นไปโปรดพระพุทธมารดา โดยจำพรรษาอยู่ ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เป็นเวลา ๑ พรรษา และเมื่อออกพรรษาแล้วพระองค์ได้เสด็จกลับโลกมนุษย์ ณ เมืองสังกัสสนครการที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ พุทธศาสนิกชนจึงต่างพร้อมใจไปรอรับเสด็จอย่างเนืองแน่น

๓. ประเพณีตักบาตรดอกไม้ม้า เป็นประเพณีที่สำคัญของอำเภอพระพุทธบาท โดยในวันเข้าพรรษาซึ่งตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ จะมีประชาชนจำนวนมากพากันไปทำบุญตักบาตรที่วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร ด้วยความเชื่อที่ว่าจะเป็นการชำระบาปที่ได้กระทำให้หมดสิ้นไป

๔. พิธีการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ กระทำด้วยความเชื่อว่าจะทำให้เกิดความสุขสวัสดิ์มงคลของผู้เข้าไปอยู่อาศัย มีความสงบสุข ร่มเย็น มีความเจริญรุ่งเรืองและป้องกันสรรพอันตรายทั้งหลายทั้งปวง ขับไล่สิ่งเลวร้ายไม่ให้กล้ำกลายเข้ามา ตลอดจนปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

๕. พระราชพิธีเปลี่ยนเครื่องทรงพระพุทธรูปมหามณีรัตน์ปฐมาภรณ์หรือพระแก้วมรกต ถือเป็นพระราชกรณียกิจสำคัญที่จะต้องเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปลี่ยนด้วยพระองค์เอง เว้นแต่ทรงมีพระราชกรณียกิจจำเป็น ไม่อาจเสด็จฯ ได้ จึงจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชวงศ์เสด็จไปปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ เครื่องทรงพระพุทธรูปมหามณีรัตน์ปฐมาภรณ์ประกอบด้วย เครื่องทรงสำหรับฤดูร้อน เครื่องทรงสำหรับฤดูฝน และเครื่องทรงสำหรับฤดูหนาว

๓. ศิลปะการแสดง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ให้ความหมายของศิลปะการแสดงว่า หมายถึง การแสดงออกซึ่งอารมณ์ความรู้สึก และเรื่องราวต่างๆ โดยมีผู้แสดงเป็นสื่อ โดยอาจเป็นการสื่อด้วยเสียง เช่น การขับร้อง หรือการแสดงออกทางร่างกาย เช่น

การรำรำ การเต้น ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งได้ให้ตัวอย่างคำจำกัดความของคำว่าการแสดง (Performing Art) ว่า หมายถึง การเปล่งเสียง (vocal) การบรรเลงโดยเครื่องดนตรี การเต้นรำ การละคร บทเพลง บทกลอนซึ่งเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงการสร้างสรรค์ของมนุษย์ ทั้งนี้ อาจแบ่งศิลปะการแสดงได้เป็นสองประเภทที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑ ดนตรี ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของดนตรีว่า เสียงที่ประกอบกันเป็นทำนองเพลง เครื่องบรรเลงซึ่งมีเสียงดัง ทำให้เกิดเสียง หรือเกิดอารมณ์รัก โศก รื่นเริงได้ตามทำนองเพลง ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงดนตรี จึงสื่อถึงการแสดงออกของมนุษย์ทั้งที่เป็นเพียงการเปล่งเสียงเป็นจังหวะการร้องที่สอดคล้องเป็น ทำนองโดยไม่มีเสียงจากเครื่องดนตรี เช่น การขับบทกลอนต่างๆ และการใช้เครื่องดนตรี บรรเลงเป็นทำนองหรือบทเพลง นอกจากนี้ยังสื่อถึงตัวอุปกรณ์หรือเครื่องดนตรีที่ใช้ในการ บรรเลงด้วย

สำหรับดนตรีที่เป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ในประเทศไทยนั้นมีอยู่มากมายในแต่ละภูมิภาคและมีวิธีการเล่นหรือวิธีการบรรเลงที่ได้รับการ สืบทอดจากท้องถิ่นดั้งเดิมโดยมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงและส่วนที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกัน และบางครั้ง แยกไม่ออกจากการแสดงเนื่องจากศิลปะการแสดงของไทยส่วนใหญ่เป็นทั้งการร้องและรำรำสอดคล้อง ประสานกับการบรรเลงเครื่องดนตรี โดยอาจยกตัวอย่างดนตรีพื้นเมืองของประเทศไทยได้ดังนี้

- ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ ประกอบด้วยเครื่องดนตรีที่สำคัญได้แก่ ซะล้อ ซึ่ง ซลู่ พิณ มีความโดดเด่นในเรื่องความนุ่มนวล อ่อนหวาน และการสร้างอารมณ์สะท้อนใจ มีวงดนตรีพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์ เช่น วงซะล้อ ซอ ปินของจังหวัดน่าน ประกอบด้วยเครื่องดนตรี สองชนิด คือ ซะล้อซึ่งเป็นเครื่องสีและปิ่น (ซึ่ง) ซึ่งเป็นเครื่องตี และการขับร้อง (ซอ) จึงเป็นวิธีการขับร้องของวัฒนธรรมล้านนาที่มีความไพเราะเฉพาะตัว

- ดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานส่วนใหญ่มีเอกลักษณ์ที่ท่วงทำนอง อันสนุกสนาน ยกตัวอย่างเช่น วงโปงลาง ซึ่งเป็นวงดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องดนตรีหลายชนิด เช่น พิณ แคน กลอง โดยมีเครื่องดนตรีที่สำคัญคือ โปงลาง ซึ่งมีลักษณะและวิธีการบรรเลงคล้าย กับระนาดเอกโดยประกอบด้วยท่อนไม้หรือกระบอกไม้มาร้อยติดกันเป็นพื้น และใช้ไม้ตีเป็นทำนอง เพลง โดยมีทั้งส่วนที่เป็นการบรรเลงเพลงพื้นบ้าน การร้อง รำ และฟ้อนประกอบดนตรี

นอกจากนี้ภาคอีสานยังมีวงดนตรีที่มีเอกลักษณ์ซึ่งมีบทบาท ในฐานะผู้ถ่ายทอดค่านิยมของท้องถิ่นและสะท้อนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น หมอลำพื้น ซึ่งเป็นศิลปะการเล่าเรื่องแบบนิทานโดยมีแคนเป็นเครื่องประกอบ หรือหมอลำกลอนซึ่งเป็นการใช้ บทกลอนโต้ตอบกันของหมอลำชายหญิงโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิต นิทานพื้นบ้าน วรรณกรรม ทางพระพุทธศาสนา บาปบุญคุณโทษ และคติธรรมคำสอน เป็นต้น

- ดนตรีพื้นเมืองภาคกลาง มีทั้งประเภทการเล่นเดี่ยว การเล่นเป็นวง และการขับร้องเดี่ยวที่ไม่มีเครื่องดนตรีบรรเลงด้วย นอกจากนี้ยังมีการขับร้องที่ คล้ายคลึงกับการแสดงหมอลำในภาคอีสาน เช่น การขับร้องเพลงเรือ ซึ่งเป็นศิลปะการแสดง

ในแถบจังหวัดลุ่มน้ำภาคกลาง เช่น ออยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ลพบุรี และสุพรรณบุรี เป็นการ แสดงในโอกาสที่มีการทำบุญไหว้พระประจำปีซึ่ง ชาวบ้านนิยมลงเรือไปทำบุญ และระหว่างนั้นคนที่ ร้องเพลงเรือได้ก็นิยมลอยเรือเล่นเพลงกันไปใน ลักษณะการร้องตอบโต้ระหว่างชายและหญิงซึ่งมี เนื้อหาเป็นทำนองการเกี้ยวพาราสี มีลูกคู่ช่วยร้อง รับและพายเรือโดยใช้ฉิ่งและกรับเป็นเครื่อง ให้จังหวะ การขับร้องเพลงฉ่อยที่ผู้แสดงแบ่งเป็น

สองฝ่ายคือ ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงโดยเริ่มจากการไหว้ครูจากนั้นจะเป็นการร้องโต้ตอบกัน มีลูกคู่ ซึ่งนอกจากจะปรบมือให้จังหวะแล้วก็ต้องร้องรับตอนจบ

แม้ว่าเนื้อหาส่วนใหญ่ของทั้งเพลงเรือและเพลงฉ่อยจะเป็นเรื่องราว เกี่ยวกับความรัก แต่เพลงพื้นบ้านเหล่านี้มักจะแทรกคำสอนที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของแบบแผน ความประพฤติที่สังคมยอมรับ หรือแสดงให้เห็นผลเสียของการฝ่าฝืน นอกจากนี้ ยังเป็นเครื่องมือ สื่อสารที่ชาวบ้านใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์สังคมในด้านต่างๆได้แก่ การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ ปัญหาสังคม หรือแม้แต่เผยแพร่ข่าวสารดังที่ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามได้ใช้เพลง อีแซวเผยแพร่นโยบายและสร้างค่านิยมของคนในประเทศ

- ดนตรีพื้นเมืองภาคใต้ ส่วนมากใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี โดยวงดนตรีพื้นเมืองภาคใต้มีหลายประเภท เช่น วงกาหลอ วงปี่พาทย์ชาตรี ดิเกร์ฮูลู เป็นต้น

ดิเกร์ฮูลู เป็นการขับร้องใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดิเกร์ฮูลูเริ่มมาจากเพลงพื้นบ้านที่ใช้ประกอบพิธีกรรมและได้พัฒนาเป็นการละเล่น เพื่อความสนุกสนานโดยนำการสวดหรือกล่าวสรรเสริญศาสนาในศาสนาอิสลาม มาประกอบกับดนตรี ผู้เล่นดิเกร์ฮูลูส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย มีผู้ร้องนำ ๑-๒ คน และลูกคู่ ๑๐-๑๕ คน เครื่องดนตรีที่ใช้มีฆ้อง รำมะนา ลูกแซ็ก กรับ ฉาบ โหม่งคู่ ดิเกร์ฮูลูไม่นิยมร้องเป็นเรื่องราว แต่จะขับบทโต้ตอบกันในเรื่องเหตุการณ์บ้านเมืองโดยเน้นการใช้ปฏิภาณไหวพริบ

๓.๒ การแสดง หมายถึง การแสดงออกทางร่างกาย ท่วงท่า การเคลื่อนไหว ท่าเต้น ท่ารำ การแสดงกิริยาของการเต้น การรำ การเชิด ซึ่งแสดงอารมณ์ ความรู้สึก และการเล่าเรื่อง การแสดงอาจแสดงร่วมกับดนตรีและการขับร้องหรือไม่ก็ได้ โดยการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์และบ่งบอกถึงวัฒนธรรมของไทยอันทรงคุณค่าที่เป็นที่รู้จักและ ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ นาฏศิลป์ไทย ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวในเรื่องความอ่อนช้อย

งดงาม คำร้องจะต้องมาจากบทประพันธ์ที่มีความคล้องจองไพเราะ อีกทั้งเครื่องแต่งกายที่มีความปราณีตแตกต่างจากชาติอื่นๆ

นาฏศิลป์ไทย แบ่งออกเป็น ๔ ประเภทใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ละคร คือการแสดงที่ผูกเป็นเรื่อง มีเนื้อความเหตุการณ์เกี่ยวข้องเป็นตอนๆ ตามลำดับ เรื่องประกอบด้วยดนตรี บทร้อง ตามลักษณะและชนิดของละครนั้นๆ ละครมีรากฐานมาจากประเพณีร้องรำทำเพลงที่มีเนื้อเรื่องนิยายอยู่ในชุมชนตัวอย่างละครที่เป็นที่รู้จัก

ละครชาตรี เป็นการแสดงที่มีความเก่าแก่และสะท้อนให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างละครภาคกลางและโนราภาคใต้ เดิมทีละครชาตรีใช้แต่ผู้แสดงชาย แต่ปัจจุบันมีการใช้นักแสดงหญิงด้วย วิธีการแสดงเริ่มต้นด้วยการบูชาครูเบิกโรง ปี่พาทย์โหมโรง ชาตรี ร้องประกาศหน้าบทจากนั้นตัวยืนเครื่องออกมารำซัดหน้าบทตามเพลงว่าอาคม เมื่อเข้าเรื่องผู้แสดงต้องร้องเอง ตัวละครอื่นๆ จะช่วยร้องรับเป็นลูกคู่ เมื่อการแสดงจบจะมีการรำซัด ว่าอาคมอีกครั้ง เครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดงละครชาตรี ประกอบด้วยปี่ โทน กลองชาตรี และฆ้อง

(๒) โขน เป็นการละเล่นที่ประกอบด้วยผู้เล่นจำนวนค่อนข้างมาก มีความสง่างาม อลังการ และอ่อนช้อย มีลักษณะโดดเด่นแสดงแต่เรื่องรามเกียรติ์เรื่องเดียวเท่านั้น และผู้แสดงต้องสวมหัวโขน ซึ่งเป็นเครื่องสวมครอบหุ้มตั้งแต่ศีรษะถึงคอ บริเวณดวงตาให้สามารถมองเห็นและมีรูปลักษณ์ตามลักษณะของตัวละครนั้น ๆ เช่น ยักษ์ ลิง เทวดา โดยในสมัยโบราณทั้งตัวพระและตัวเทวดาต่างสวมหัวโขนในการแสดง ต่อมาภายหลังจึงมีการเปลี่ยนแปลงไม่ต้องสวมหัวโขน คงใช้ใบหน้าจริงเช่นเดียวกับละคร โขนเป็นจุดศูนย์รวมของศิลปะหลายแขนง มีท่าการต่อสู้ที่โลดโผนคล้ายการแสดงศิลปะกระบี่กระบอง มีการใช้ศิลปะการพากย์และการเจรจาโดยไม่มีบทร้องเพราะตัวโขนร้องเองไม่ได้เนื่องจากใส่หน้าโขนปิดไว้ ผู้เล่นโขนจึงเหมือนผู้เล่นละครใบ้และใช้วงปี่พาทย์ประกอบการแสดง

(๓) ระบำ รำ ฟ้อน เป็นคำที่ใช้เรียกรวมๆ ซึ่งหมายถึงการแสดงที่เน้นการรำเป็นสำคัญ โดย “ระบำ” คือ การแสดงที่ใช้คนตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีทั้งกรณีที่มีเนื้อร้องและไม่มีเนื้อร้อง ส่วน “รำ” หมายถึง การแสดงที่มุ่งความงามของการรำรำ มักเป็นการรำเดี่ยว ในขณะที่ “ฟ้อน” เป็นคำที่ใช้แทนคำว่าระบำ รำ เต้น ในภาคเหนือและภาคอีสานใช้คำว่า “ระบำรำฟ้อน”

รำฉุยฉาย การรำฉุยฉายเป็นการรำรำของตัวละครในบทแปลง ภายที่ตัวละครเกิดความภาคภูมิใจที่สามารถแปลงกายหรือแต่งกายได้อย่างงดงาม เป็นศิลปะการ

รายการที่มีความวิจิตรบรรจง ตัวละครต้องมีรูปร่างและใบหน้างดงาม มีความสามารถร้ายรำได้
อ่อนช้อยและสามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้ตามบทร้อง

พ็อนเล็บ เป็นการพ็อนของชาวไทยภาคเหนือ ผู้พ็อนสวมเล็บ
ยาวทุกนิ้วเว้นแต่นิ้วหัวแม่มือ ใช้ในการบวงสรวงหรือการต้อนรับแขกผู้มาเยือน

(๔) การแสดงต่างๆ ตามสภาพท้องถิ่น เช่น รำวงในภาคกลาง
แข่งในภาคอีสาน รำกระทบบั๊มของจังหวัดสุรินทร์ โนราและหนังตะลุงของภาคใต้ เป็นต้น

รำกระทบบั๊มหรือ “เต็นสาก” มีที่มาจากการที่ประเทศไทยมี
อาชีพกสิกรรมมาช้านาน คนไทยซึ่งคลุกคลีกับการทำนา หลังเลิกงานจึงนำสากดำข้าวมากระทบบั๊ม
กันเป็นเครื่องประกอบจังหวะ พร้อมกับมีการละเล่นเข้ากับจังหวะและกลายเป็นศิลปะการแสดงที่มี
เอกลักษณ์เฉพาะตัวในเวลาต่อมา

โนรา เป็นการแสดงที่เป็นที่รู้จักและสืบทอดกันมา
อย่างยาวนานในท้องถิ่นภาคใต้ การแสดงเป็นสองรูปแบบ คือ โนราประกอบพิธีกรรมซึ่งเป็นการ
ประกอบพิธีกรรมไหว้ครู และโนราเพื่อความบันเทิงที่เป็นการเล่นเพื่อความบันเทิง
ซึ่งประกอบด้วย การร้อง การรำ การทำบทซึ่งเป็นการตีความหมายของบทร้องเป็นทำรำ
ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน การเล่นโนราเดิมจะเน้นการอวดหรือแสดงท่าร้ายรำโดยไม่เน้นการเล่น
เป็นเรื่องเป็นราว

๔. แนวปฏิบัติและความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

หมายถึง พื้นเพความรู้ ความสามารถ ทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับ
ธรรมชาติ ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้เป็น ๔ ลักษณะ ดังนี้

๔.๑ การตั้งถิ่นฐาน เป็นองค์ความรู้ในการเลือกทำเล ที่ตั้งชุมชน หรือ
การสร้างที่อยู่อาศัย

๔.๒ อาหารการกิน อาหารไทยถือเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงออกถึง
วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของบรรพบุรุษในการทำอาหารซึ่งถือเป็นงานที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์
ควบคู่กันไป ทั้งในส่วนขั้นตอนการผลิต ปิ้งย่าง การแปรรูป การถนอม ภาชนะเครื่องใช้
สรรพคุณด้านยารักษาโรค รวมทั้งการตกแต่งให้อาหารจานนั้นมีความสวยงามชวนรับประทาน
การทำอาหารในสมัยโบราณนั้นจึงถือเป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำร่วมกันในครอบครัวโดยแบ่งหน้าที่
กันตามความเหมาะสม โดยอาหารแต่ละจานจะมีเอกลักษณ์ในเรื่องรสชาติ และวิธีการปรุง
ซึ่งผู้ที่เป็นผู้ปรุงอาหารจะต้องมีความรู้ในเรื่องอาหารไทยเป็นอย่างดี เช่น การเลือกเครื่องปรุง
วิธีการเตรียมขั้นตอนการทำอาหาร ตลอดจนสัดส่วนของเครื่องปรุงที่มีปริมาณพอเหมาะ ซึ่งอาจ
แบ่งประเภทอาหารไทยได้ตามรสชาติอาหารตามเอกลักษณ์ในแต่ละภูมิภาคได้ดังนี้

๔.๒.๑ ภาคกลาง อาหารจะมีรสชาติกลมกล่อม ไม่จัดจ้าน
ส่วนใหญ่จะใส่น้ำตาลเป็นส่วนผสมเพื่อให้เกิดความนุ่มนวลในรสชาติอาหารครบทั้งเปรี้ยว หวาน
มัน เค็ม เช่น น้ำพริกปลาร้า แกงเลียง เป็นต้น

๔.๒.๒ ภาคเหนือ อาหารจะมีรสชาติไม่เข้มข้นและมีความมัน ส่วนใหญ่จะมีรสชาติเค็ม มัน เผ็ด เปรี้ยว เช่น แกงฮังเล น้ำพริกอ่อง ข้าวซอย เป็นต้น

๔.๒.๓ ภาคใต้ รสชาติเผ็ดร้อน ใช้เครื่องเทศมากโดยเฉพาะขมิ้น เช่น แกงคั่ว แกงส้ม เป็นต้น

๔.๒.๔ ภาคอีสาน อาหารจะมีรสชาติจัดเข้มข้น ส่วนใหญ่จะมีสองรส คือ เค็มและเผ็ดจัด เช่น ส้มตำ ปลาแร่ ลาบต่างๆ เป็นต้น

นอกจากอาหารไทยจะมีความโดดเด่นด้านรสชาติตามเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นแล้ว อาหารไทยยังมีประโยชน์ต่อสุขภาพ และใช้ในการรักษาโรคและบำรุงร่างกายได้เนื่องจากการนำสมุนไพรซึ่งมีสรรพคุณทางยามาใช้เป็นส่วนผสมของอาหาร องค์ความรู้ของคนไทยเรื่องอาหารนั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งปรากฏผ่านทางวรรณคดีพื้นบ้านที่สะท้อนเรื่องราวการดำเนินชีวิตตามประเพณีวิถีไทย เช่น ขุนช้าง ขุนแผน หรือกาพย์เห่เรือควหาวนซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่สอง ตลอดจนประเพณีต่างๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการปรุงอาหารเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน เช่น ประเพณีการทำบุญเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและเทศกาลสำคัญต่างๆ เช่น การกวนข้าวยาคุในวันสารทพระราชพิธีกวนข้าวทิพย์ อาหารไทยจึงถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่สำคัญประเภทหนึ่งซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมและสืบทอดต่อกันมาให้แก่ชนรุ่นหลัง

๔.๓ การดูแลสุขภาพ เป็นองค์ความรู้ในการจัดการดูแลสุขภาพ ในชุมชนแบบดั้งเดิมจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับความเชื่อในพิธีกรรม วัฒนธรรม ประเพณี และทรัพยากรที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น และเป็นที่ยอมรับในชุมชนนั้น ๆ เช่น วิธีการปฏิบัติเพื่อการดูแลสุขภาพ การรักษาโรค ความเชื่อและระบบความสัมพันธ์ในการดูแลสุขภาพ เป็นต้น

๔.๔ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เป็นองค์ความรู้ในการจัดการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของคนในท้องถิ่นและสังคมที่สั่งสมและสืบทอดต่อกันมา เช่น การจัดการดินและแร่ธาตุ ป่าไม้ ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำลำธาร เป็นต้น

๔.๕ โหราศาสตร์ ดาราศาสตร์ เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำนายทายทักดวงชะตา สิ่งที่เกี่ยวข้องธรรมชาติ โดยดูจากการโคจรของดวงดาวเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการตั้งชื่อ การทำนายอนาคต การให้ฤกษ์ในการทำพิธีการต่างๆ เป็นต้น

๕. งานช่างฝีมือดั้งเดิม

งานช่างฝีมือดั้งเดิมที่ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น ไม่ได้มุ่งหมายถึงตัววัตถุที่เป็นผลของการประดิษฐ์และสร้างสรรค์ของมนุษย์ หากแต่หมายถึงภูมิปัญญา ทักษะฝีมือช่าง การเลือกใช้วัสดุ และกลวิธีการสร้างสรรค์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ สะท้อนพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชน และเนื่องจากในประวัติศาสตร์อันยาวนานของ

มนุษย์มีการคิดค้นประดิษฐ์ข้าวของเครื่องใช้ทั้งเพื่อความสะดวกสบายและเพื่อความสุนทรีย์ในเชิงศิลปะอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น งานช่างฝีมือดั้งเดิมซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จึงมีจำนวนมากมาย โดยอาจยกตัวอย่างงานช่างฝีมือดั้งเดิมของไทยที่มีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ ดังต่อไปนี้

๕.๑ ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า หมายถึง กรรมวิธีในการผลิต ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการทอ ย้อม ถัก ปัก ตีเกลียว ยก จก มัดหมี่ พิมพ์ลาย ชิด หรือวิธีการอื่นใดที่ทำให้ได้เครื่องนุ่งห่ม เอกลักษณ์ของผ้าไทยคือ ไม่นิยมตัดแต่งผ้าแต่จะใช้ผ้าทั้งผืน เช่น ผ้าขาวม้า ผ้าซิ่น ผ้าโสร่ง

สำหรับผ้าไทยที่มีกรรมวิธีการผลิต การสร้างสรรค์ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่

- ผ้ามัดหมี่ เป็นศิลปะการทอผ้าพื้นเมืองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและบางจังหวัดในภาคกลาง ลวดลายส่วนใหญ่มีแนวความคิดมาจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีกรรมวิธีในการผลิตโดยการมัดย้อมเส้นไหมให้เกิดสีและลวดลายก่อน แล้วจึงนำไปเรียงทอบนท่อนออกมาเป็นผืนผ้า ลักษณะเฉพาะของผ้ามัดหมี่อยู่ที่รอยซึมของสีที่วิ่งไปตามบริเวณของลวดลายที่ถูกมัด ถึงแม้จะใช้เวลาในการทอมากเพียงไร ก็จะไม่เกิดลักษณะความเหลื่อมล้ำของสีบนเส้นไหมให้เห็นต่างไปจากผ้าทอมือชนิดอื่นๆ ผ้ามัดหมี่แต่ละชิ้นที่ผลิตออกมาจึงมีลักษณะไม่ซ้ำกัน หรือกล่าวได้ว่าเป็นชิ้นเดียวในโลก

- ผ้าซิ่นตีนจก มีเทคนิคและกรรมวิธีในการผลิตที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนกว่า ผ้าทอชนิดอื่น เนื่องจากวิธีการทอเป็นการสอดเส้นไหมหรือด้ายให้เกิดลวดลายในขณะที่ทำการทอ ในลักษณะการปักผสมทอ จกคือการทอลวดลายบนผืนผ้าในส่วนตีนผ้าด้วยการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วง ๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า วิธีการจกแต่ละแห่งอาจจะไม่เหมือนกัน บางแห่งทอจกปลายทางด้านหน้าผ้าโดยใช้ขนเม่นนับเส้นยืน และควักเส้นไหมพุ่งขึ้นเพื่อให้เกิดลวดลาย หรือดึงด้ายจากข้างล่างสอดสลับไปตามความต้องการ ผ้าซิ่นตีนจกมีความละเอียดประณีตซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชน ความเชื่อ ประเพณีไว้วางย ผ้าเชิงจกมีการทอกันมากที่สุดในจังหวัดต่าง ๆ บริเวณภาคเหนือ

และภาคกลาง เช่น อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ อ.ลับแล อ.พากทำ จ.อุตรดิตถ์ อ.บ้านไร่ อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี เป็นต้น

๕.๒ เครื่องจักสาน หมายถึง กรรมวิธีในการผลิตภาชนะเครื่องใช้โดยการนำวัตถุดิบในท้องถิ่น เช่น ไม้ หวาย กก กระจูด ลำเจียก ย่านลิเภา มาจักซึ่งหมายถึงการนำวัสดุมาทำให้เป็นเส้น เป็นแฉก หรือริ้ว แล้วนำไปสานซึ่งหมายถึงการนำเอาวัสดุที่เตรียมแล้วมาสานประดิษฐ์ให้เป็นรูปร่างและลวดลายต่างๆ และใช้กลวิธีการถัก ผูก รัด มัด ร้อย โดยตอกและหวาย เพื่อให้เครื่องจักสานสามารถทนและคงรูปอยู่ได้ตามต้องการ และเนื่องจากการสร้างเครื่องจักสานมีที่มาจากความต้องการในการดำเนินชีวิตเป็นหลัก ดังนั้น เครื่องจักสานในยุคแรกๆ จึงมีรูปแบบและวิธีการไม่สลับซับซ้อน โดยใช้เป็นเครื่องมือในการหาเลี้ยงชีพ เช่น กระบุง กระจาด ลอบ ไซ หรือเป็นเครื่องมือในครัวเรือน เช่น กระซอนกรองกะทิ กระตืบ หรือก่องข้าว เป็นต้น จากนั้นจึงได้พัฒนาลวดลายและรูปทรงให้มีความปราณีตบรรจงยิ่งขึ้นเพื่อเป็นทั้งของใช้และของประดับ

สำหรับเครื่องจักสานที่ขึ้นชื่อว่ามี ความสวยงามและละเอียดปราณีตของไทยคือเครื่องจักสานจากย่านลิเภาซึ่งเป็นพืชในตระกูลเฟิร์นหรือเถาวัลย์ชนิดหนึ่งที่มีคุณสมบัติในด้านความเหนียว กระบวนการผลิตเริ่มจากการนำย่านลิเภามาจักผิวเป็นเส้นๆ และชักเรียงให้เส้นเรียบเสมอกัน จากนั้นจึงนำมาสานขัดกับตัวโครงที่ทำจากหวายและไม้ไผ่ ความงามของย่านลิเภานอกจากจะเกิดจากลวดลายที่ประดิษฐ์ขึ้นแล้ว ยังเกิดจากการตัดกันระหว่างสีผิวของย่านลิเภากับสีของตอกเส้นยืนที่ทำจากไม้ไผ่ ประกอบกับการเพิ่มลวดลายประดับที่ทำจากเครื่องถมเงินและถมทองที่คนไทยสามารถทำได้อย่างงดงามซึ่งยิ่งทำให้เครื่องจักสานย่านลิเภามีคุณค่ายิ่งขึ้น

๕.๓ เครื่องรัก เป็นการใช้อย่างจากต้นรักที่มีคุณสมบัติเป็นยางเหนียวสามารถเกาะจับหรือทาหุ้มพื้นผิวได้ดีในการปรับพื้นผิวให้เรียบเพื่อปิดทับด้วยทองคำเปลวให้เกิดความสวยงามหรือใช้ผสมสมุกทำรองพื้นเพื่อเป็นตัวเชื่อมกับวัสดุตกแต่ง เช่น กระจกสี เปลือกหอย ตลอดจนใช้ผสมสี

สำหรับงานลงรักปิดทอง เป็นงานที่มีคุณค่าทางจิตใจโดยสื่อให้เห็นถึงความสำคัญของชิ้นงานที่ผลิตด้วยการใช้ทองคำเปลวที่เชื่อว่าเป็นของมงคลปิดทับลงบนงานนั้น และใช้เครื่องตกแต่ง เช่น มุก กระจกสี สีชาต ซึ่งสื่อถึงความรุ่งเรือง ความสดใส เป็นองค์ประกอบโดยงานลงรักแบ่งได้เป็น ๔ ลักษณะ ดังนี้

(๑) ลงรักปิดทองทึบเพื่อให้พื้นผิวเรียบเนียน เช่น การปิดทองพระปฏิมาประธาน

(๒) ลงรักปิดทองล่องชาด คือ การใช้ทองคำเปลวปิดลงบนงานศิลปวัตถุเป็นลวดลายโดยเว้นช่องว่างเป็นร่องเพื่อลงสีชาต (สีแดง) เพื่อให้ลวดลายเด่นขึ้น

(๓) ลงรักปิดทองร่องกระຈก มีลักษณะคล้ายการลงรักปิดทอง ร่องชาดเพียงแต่จะใช้กระຈกสีแผ่นบางรูปสี่เหลี่ยมมาตัดเป็นรูปทรงแล้วปิดลงยังร่องระหว่างลาย เพื่อให้พื้นผิวเรียบเนียน

(๔) ลงรักปิดทองลายฉลุ นิยมใช้ในการตกแต่งเพดาน ท้องซ้อ ฝ้า เณลียง โดยใช้วิธีการฉลุลายบนกระดาษหรือหนังแพะแล้วเอาแบบลายไปติดกับพื้นผิวที่ต้องการตกแต่ง จากนั้นเอาทองคำเปลวปิดลงในช่องที่ถูกฉลุเป็นลายให้ทั่วเมื่อทองจับพื้นดีแล้ว จึงดึงแบบออกก็จะได้ลวดลายสีทองตามที่ฉลุไว้

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติยังได้ ยกตัวอย่างงานช่างฝีมือดั้งเดิมที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อีกหลายประการ เช่น งานเครื่องปั้นดินเผาเวียงกาหลง งานเครื่องโลหะที่ทำจากทองเหลือง เหล็ก หรือทองแดง งานเครื่องมือ เช่น เครื่องดนตรี เครื่องเรือน งานเครื่องหนัง เช่น กลองชาตรี กลองแขก ตัวหนัง ตะลุง ตัวหนังใหญ่ งานเครื่องประดับ เช่น งานช่างทอง เป็นต้น

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าคนไทยเป็นชาติที่มีฝีมือในเชิงหัตถกรรม และงาน ฝีมือเหล่านี้ล้วนผ่านกระบวนการคิด กลั่นกรอง เพื่อเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และกรรมวิธีการผลิต เพื่อให้ได้ชิ้นงานที่มีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ เหมาะกับสภาพการใช้งานในท้องถิ่นและ ยังแฝงค่านิยม ความเชื่อผ่านวัสดุที่เลือกใช้ ลวดลาย และสีส้น โดยสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งทำให้งานฝีมือดั้งเดิมเหล่านี้ไม่เพียงมีคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจ แต่ยังมีคุณค่าในเชิงวัฒนธรรมเป็น อย่างยิ่ง

๖. กีฬา การเล่นพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

หมายถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือชุมชน การแข่งขัน ศาสตร์การ ต่อสู้ เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลาย การพัฒนาด้านร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ เป็นสามด้าน ดังนี้

๖.๑ กีฬาไทยจัดเป็นศิลปวัฒนธรรมไทยแขนงหนึ่งที่มีเอกลักษณ์ มีความงดงามและทรงคุณค่าซึ่งบรรพบุรุษได้ค้นคิด สืบสาน ถ่ายทอดและพัฒนา มาจนถึง ทุกวันนี้ รูปแบบการเล่นกีฬาของไทยนั้นมีทั้งในรูปแบบของการออกกำลังกายซึ่งจะช่วยให้ร่างกาย ได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ สร้างความแข็งแรงและห่างไกลจากโรคภัยไข้เจ็บ และมีทั้งรูปแบบกีฬาที่ ต้องอาศัยทักษะความคิดสร้างสรรค์ เพื่อฝึกใช้สมองประลองปัญญาซึ่งกีฬาประเภทนี้จะช่วยให้ ผู้เล่นได้ฝึกฝนสมาธิ มีไหวพริบปฏิภาณ รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สามารถหลบหลีกคู่ต่อสู้ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าการเล่นกีฬาของไทยทำให้เกิดความสามัคคีของหมู่คณะ สร้างความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ของตนเอง มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ตลอดจนเป็นคนมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้รู้ชนะ และรู้จัก

ตัวอย่างของกีฬาไทยที่เป็นที่นิยมและยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ได้แก่

(๑) สกา โดยมีวิธีการเล่น คือ ผู้เล่นทั้งสองฝ่ายนั่งคนละด้านของกระดาน สกา คว่าตัวสกา ๒ ตัวไว้ที่มุมขวาสุด เรียกว่าเกิดหรือเจ้าเมือง ตัวสกาที่เหลือใส่ไว้ใน หูช้างผู้เล่นทั้งสองฝ่ายผลัดกันทอดบาศก์ทั้ง ๒ ลูก แล้วนับแต้มลูกบาศก์ ๒ ลูกรวมกัน ใครได้แต้ม สูงกว่ามีสิทธิเริ่มทอดเดินก่อน เรียกว่า “ฉ่าง” เริ่มเดินด้วยการทอดลูกบาศก์โดยใช้กระบอก ทอดเพลงที่เต็งหรือโก่งโค้งลูกบาศก์จะลงไปตั้งที่กระดานสกา จากนั้นจึงเดินสกาตามแต้มหน้า ลูกบาศก์ที่ทอดได้ ถ้าฝ่ายใดลงตัวสกายังไม่หมดทุกตัว แล้วทำการ “เกิด” จะถือว่ายังไม่ได้เกิด และถูกปรับแพ้ เรียกว่า “แพ่ปอด” ในกระดานนั้น

(๒) หมากรุก การเล่นหมากรุกจะมีผู้เล่นสองฝ่าย เวลาเล่นจะต้อง หันหน้าเข้าหากัน วางกระดานหมากรุกไว้ตรงกลาง กระดานมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยม ตีตาราง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ๖๔ ช่อง แต่ละด้านมี ๘ ช่อง แต่ละช่องเรียกว่าตา แต่ละฝ่ายตั้งตัวหมากใน ช่องแรกบนกระดานตรงด้านหน้าของตัวเอง เรียงจากซ้ายไปขวา ตาละ ๑ ตัว เริ่มจาก เรือ ม้า โคน เม็ด ขุน โคน ม้า เรือ จากนั้นเว้นขึ้นไป ๑ แถว เอาเบี้ยวางลงในแถวที่ ๓ โดยเรียงตาละ ๑ ตัว จนครบ ๘ ตา เมื่อตั้งหมากเรียบร้อยแล้วก็เริ่มเล่นได้ โดยมีการเสี่ยงผู้ชนะการเสี่ยงจะเป็นผู้เริ่ม เดินก่อน แล้วผลัดกันเดินสลับกันไป หมากของแต่ละฝ่ายมี ๑๖ ตัว แบ่งเป็น ๖ พวก มีลักษณะ และจำนวนดังนี้

- เบี้ย รูปกลมแป้นเล็กๆ มี ๘ ตัว
- เรือ รูปกลมแป้นเหมือนกัน แต่ใหญ่กว่าเบี้ย มี ๒ ตัว
- ม้า รูปหัวม้า มี ๒ ตัว
- โคน รูปกลมสูง มี ๒ ตัว
- เม็ด รูปคล้ายโคน แต่เล็กกว่าและเตี้ยกว่า มี ๑ ตัว
- ขุน รูปทรงสูง ขนาดใหญ่ที่สุด มี ๑ ตัว

(๓) หมากฮอส กระดานหมากฮอสเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเรียบ แบ่งแต่ละด้านออกเป็น ๘ ช่องเท่าๆกัน จะได้ตารางย่อย ๖๔ ช่อง กำหนดเป็นช่องสี่เหลี่ยม ๓๒ ช่อง และช่องสี่เหลี่ยม ๓๒ ช่องสลับกัน ผู้เล่นสองฝ่ายจะมีหมากฝ่ายละ ๘ ตัว และมีสีต่างกัน เช่น ขาวและดำ เวลาตั้งกระดานให้วางตัวหมากอยู่บนสองแถวแรกใกล้ตัวผู้เล่นแต่ละฝ่าย แถวละ ๔ ตัว โดยวางเฉพาะบนตาสี่เดียวกัน ตัวหมากที่ใช้เดินบนกระดาน เมื่อเริ่มเล่นเรียกว่า “เบี้ย” จะเดินได้ครั้งละ ๑ ตาโดยเฉียงไปข้างหน้าครั้งละ ๑ ตา สลับกันเดินเพื่อบุกไปกินตัวหมากของ ฝ่ายตรงข้าม แล้วเดินไปจนสุดกระดานของฝ่ายตรงข้ามเพื่อเข้าฮอส ซึ่งจะได้รับสิทธิพิเศษใน การเดินก็ตาก็ได้ในแนวเฉียง ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ฝ่ายใดที่สามารถกินหมากคู่ต่อสู้จนหมด กระดาน หรือไม่สามารถเดินหมากในกระดานได้เป็นฝ่ายชนะ

(๔) ว้าวไทย ว้าวที่ใช้แข่งขันคือว้าวจุฬา ที่มีขนาดดอกตั้งแต่ ๘๐ นิ้ว ขึ้นไป บางตัวยาวถึง ๒ เมตร ส่วนว้าวปีกเป่าจะมีขนาดเพียง ๓๔.๕ นิ้ว ถือว่าว้าวจุฬาได้เปรียบ ว้าวปีกเป่าทั้งขนาดรูปร่างและอาวุธ จึงมีกติกาว่าต้องต่อให้ว้าวปีกเป่า ๒ ต่อ ๑ เวลาแข่งขัน ว้าวจุฬาจะอยู่เหนือลม มีเส้นกั้นเขตระหว่างสองฝ่าย และห้ามผู้เล่นของแต่ละฝ่ายล้ำแดนกัน

ขณะแข่งขันมีการไขว่คว้าโฉบเฉี่ยวกัน ต่อเมื่อสายป่านตัดกันกับคู่ต่อสู้จนขาดและตกลงพื้นดิน กลับขึ้นท้องฟ้าอีกไม่ได้ หรือตกในเขตของคู่ต่อสู้ก็นับว่าแพ้ด้วยเช่นกัน

(๕) เรือพาย การแข่งขัน

เรือพายต้องมีฝีพายตั้งแต่สองถึงสามคนขึ้นไป จนถึง ๓๐ คน แต่ไม่เกิน ๕๐ คน ก่อนจะถึงเวลาแข่งขัน เรือพายทุกลำต้องจับสลากเพื่อประกบคู่แข่งขันหมดทุกลำ โดยให้ผู้แทนจับสลากก่อนตามกติกา ในใบสลากบอกชื่อเรือพาย บอกเที่ยวแข่งขัน บอกสายน้ำตะวันตก ตะวันออก เมื่อจับสลากได้แล้วกรรมการจะประกาศให้เรือพาย

ทราบทันที ตัวอย่างเช่น เรือยาวชื่อนั้นอยู่สายน้ำตะวันออก คู่กับเรือยาวชื่อนั้นอยู่สายน้ำตะวันตก เที่ยวแข่งขันที่เท่านั้น ทำแบบนี้ทุกลำจนหมดเรือยาวที่ขึ้นทะเบียนไว้เป็นรอบ แข่งขันรอบที่หนึ่ง ส่วนเรือพายที่เข้ารอบที่สอง รอบที่สาม ปฏิบัติตามแบบเดียวกันจนเหลือเรือพายที่เข้ารอบชิงชนะเลิศ ต้องจับสลากสายน้ำตะวันตก ตะวันออกอีกเป็นครั้งสุดท้าย จุดปล่อยเรือพายและจุดเส้นชัย สุดท้าย ให้กรรมการตัดสินแพ้ชนะ ในระหว่างจุดปล่อยเรือพายจนถึงจุดเส้นชัย มีหุ่นเครื่องหมายกันคู่แข่งขันเรือพายออกนอกเส้นทางที่กำหนดไว้ ถ้าเรือลำใดวิ่งออกนอกเส้นทางที่กำหนดไว้ ถือว่าผิดกติกา ต้องปรับให้แพ้พาวส์แม้จะชนะก็ตาม

(๖) ตะกร้อลอดห่วง ตะกร้อลอดห่วง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าตะกร้อลอดบ่วงหรือตะกร้อห่วงชัย เป็นกีฬาที่มีห่วงอยู่เบื้องสูง ผู้เล่นจะเตะตะกร้อให้โด่งขึ้นไปเข้าห่วงสนามที่ใช้ในการแข่งขันเป็นพื้นราบกว้าง ๑๘ เมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๖ เมตร อยู่กลางแจ้งจะแขวนห่วงชัยประกอบด้วยวงกลม ๓ ห่วง ขนาดเท่ากัน เส้นผ่าศูนย์กลางปากห่วงกว้าง ๔๕ เซนติเมตร แขนงสูงจากพื้น ๕.๗๕ เมตร มีผู้เล่นหนึ่งชุด มีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๖ คนและไม่เกิน ๗ คน ต้องเตะตะกร้อให้เข้าห่วงชัยมากที่สุดในเวลา ๔๐ นาที ซึ่งใช้ท่าเตะ ๓๐ ท่า แต่ละท่ามีคะแนนมากน้อยตามความยากง่ายของท่าเตะ

(๗) ชักเย่อ แบ่งผู้เล่นออกเป็นสองฝ่าย ๆ ละกี่คนก็ได้ตามแต่จะตกลงกัน เมื่อแบ่งพวกได้แล้วก็ขีดเส้นแบ่งแดน หัวแถวของทั้งสองฝ่ายเหยียดแขนจับเชือก ยึดแนวนานกับ

พื้นที่ทั้งสองมือ เชือกจะขนานกับพื้นและเส้นแบ่งแดน ผู้เล่นแต่ละฝ่ายจับเชือกจากหัวแถวเรียงต่อกัน เมื่อเริ่มเล่นต่างฝ่ายต่างต้องพยายามดึงให้ฝ่ายตรงข้ามหลุดล้าเลยเข้ามาในแดนตน ฝ่ายใดหลุดล้าถือเป็นฝ่ายแพ้

(๘) วังเปียว ผู้เล่นมีจำนวนตั้งแต่ ๔ คนขึ้นไป โดยแบ่งผู้เล่นเป็นสองฝ่ายเท่าๆกัน สถานที่เล่นมักจะใช้ลานกว้าง และมีต้นไม้สองต้นเป็นหลักแข่งกัน ซึ่งแต่ละฝ่ายจะต้องจัดแถวประจำที่หลักของตน เมื่อเริ่มเล่นคนที่อยู่หัวแถวจะต้องวิ่งไปอ้อมหลักของฝ่ายตรงข้าม จากนั้นวกกลับมาส่งผ้าให้กับผู้เล่นฝ่ายตนถัดไปที่หลักเป็นผู้วิ่งคนต่อไป ผู้เล่นของแต่ละฝ่ายต้องพยายามวิ่งกวดให้ทันและใช้ผ้าไล่ตีฝ่ายตรงข้าม หากฝ่ายใดไล่ตีได้ทัน ถือว่าเป็นผู้ชนะ

(๙) วังกระสอบ การวิ่งกระสอบเป็นกีฬาพื้นเมืองของภาคกลาง โดยผู้เล่นใช้สองมือจับปากกระสอบให้เปิดกว้างแล้วก้าวเท้าทั้งสองข้างสวมเข้าไปในกระสอบ แล้วนอนหงายเรียงแถวกันด้านหลังเส้นเริ่ม เป็นระยะห่างกันประมาณ ๒ เมตร ให้ศีรษะจรดเส้นเริ่ม คือหันศีรษะไปทางเส้นชัยนั่นเอง เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มก็ลุกขึ้น แล้วกลับหลังหันวิ่งแข่งกันไปยังเส้นชัย ผู้ที่วิ่งถึงเส้นชัยก่อนเป็นผู้ชนะ

๖.๒ การละเล่นพื้นบ้าน หมายถึง การเล่นหรือการแสดงแต่ละอย่างอันเป็นประเพณีนิยมกันในท้องถิ่นนิยมเล่นในเทศกาลท้องถิ่นหรือในงานมงคล เพื่อให้เกิดความสนุกสนานรื่นเริงตามฤดูกาล การแสดงจะต้องเป็นไปอย่างมีวัฒนธรรม มีความเรียบร้อย ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพไม่หยาบโลนหรือเสื่อมเสียศีลธรรม แต่งกายให้สุภาพถูกต้องตามความนิยม และวัฒนธรรม เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ตลอดจนสถานที่ที่ต้องจัดให้เหมาะสมกับโอกาสที่จะแสดง การละเล่นพื้นบ้านหรือการละเล่นพื้นเมืองอาจแบ่งออกเป็นสองลักษณะ ดังนี้

๖.๒.๑ การละเล่นพื้นบ้านในรูปแบบของ “เพลงพื้นเมือง” หรือ “เพลงพื้นบ้าน” (Folk Songs)

เพลงพื้นเมืองหรือเพลงพื้นบ้านจะมีความเรียบง่ายของการใช้คำสำนวน โวหาร ไม่มีศัพท์แสงมากนัก อาจจะมีนัยแฝงอยู่ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในสังคมท้องถิ่น ถ้าผู้ฟังมีประสบการณ์ร่วมก็จะเข้าใจได้ทันที ความตลกขบขัน การว่ากระบะกระเทียบเสียดสีสังคมท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ มีให้พบเห็นอยู่โดยทั่วไปในเพลงพื้นเมืองทุกประเภท การสอดแทรกวิถีชีวิตชาวบ้านในเรื่องความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม และภาษาถิ่น สามารถพบเห็นได้ในเนื้อเพลงพื้นเมือง หลักฐานเกี่ยวกับการเล่นเพลงพื้นเมืองหรือเพลงพื้นบ้านนั้นมีปรากฏตั้งแต่นั้นในสมัยอยุธยา คือ เพลงเรือ เพลงเทพทอง และต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ มีชื่อเพลงพื้นเมืองปรากฏอยู่ในจารึกวัดโพธิ์ และในวรรณคดีต่าง ๆ เช่น เพลงปรบไก่ เพลงเรือ เพลงสักรา แอ่วลาว ไก่ป่า เกี่ยวข้าว เป็นต้น และตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ต่อเนื่องมาจนสมัยรัชกาลที่ ๖ ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่ามีการเล่นเพลงเรือ สักรา เพลงฉ่อย ลิเก ลำตัดในงานเทศกาลสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น

๖.๒.๒ การละเล่นพื้นบ้านในรูปของ “การแสดงพื้นเมือง” (Folk Dances)

การละเล่นพื้นบ้านหรือการละเล่นพื้นเมืองมีลักษณะแตกต่างกับเพลงพื้นเมืองตรงที่เน้นลักษณะและลีลาการรำมากขึ้นกว่าการเล่นเพลง ความหมายของการใช้ท่าทางจะเน้นการอธิบายเนื้อหาของเพลง การแต่งกายของผู้แสดงจะดูพิถีพิถัน สวยงาม เพื่อให้การพ่อนรำนั้นดูงดงาม และเป็นเอกลักษณ์ในการแสดงแต่ละชุด

การละเล่นพื้นเมืองของไทยอาจแบ่งออกได้เป็น ๔ ภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคอีสาน แต่ละภาคจะมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์แตกต่างกันออกไปตามสภาพทางภูมิศาสตร์ และมีการนำเอาความเชื่อ คตินิยมด้านต่างๆ เช่น การศึกษา การทำบุญ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ การรักถิ่นฐานหรือรักญาติพี่น้อง ความกตัญญูรู้คุณ มาสอดแทรกในเนื้อหาของการแสดงในแต่ละชุดเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์และมีผลต่อการสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละภาค

ก. การละเล่นพื้นเมืองของภาคกลาง

ภาคกลางมีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำหลายสายเหมาะแก่การกสิกรรม ทำนา ทำสวน ประชาชนอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ จึงมีการเล่นรื่นเริงในโอกาสต่างๆ มากมาย ทั้งตามฤดูกาล ตามเทศกาล และตามโอกาสที่มีงานรื่นเริง ภาคกลางเป็นที่รวมของศิลปวัฒนธรรม การแสดง มีการถ่ายทอดสืบต่อกัน และพัฒนาดัดแปลงขึ้นเรื่อยๆ จนบางอย่างกลายเป็นการแสดงนาฏศิลป์แบบฉบับไปก็มี เช่น รำวง และเนื่องจากเป็นที่รวมของศิลปะนี้เอง ทำให้คนภาคกลางรับการแสดงของท้องถิ่นใกล้เคียงเข้าไว้หมด แล้วปรุงแต่งตามเอกลักษณ์ของภาคกลาง คือการรำรำที่ใช้มือ แขนและลำตัว เช่นการจีบมือ ม้วนมือ ตั้งวง การอ่อนแอียง และยักตัว การแสดงภาคกลางมีหลายอย่าง ได้แก่ รำวง รำเหย่ย เดินกำรำเคียว ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ได้แก่ วงปี่พาทย์เพลงพื้นเมืองภาคกลาง เช่น เพลงเทพทอง เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเรือ เพลงเกี่ยวข้าว เพลงสงฟาง เพลงพิษฐาน เพลงเต็นกำ เพลงรำเคียว เพลงพวงมาลัย เพลงชาวไร่ เพลงระบำ เพลงบ้านนา เพลงปรบไก่ เพลงสวรรค์ เพลงแอ่วซอ เพลงพื้นเมืองบางอย่างได้วิวัฒนาการมาเป็นการแสดงที่มีศิลปะ มีระเบียบแบบแผน เช่น เพลงทรงเครื่อง คือ เพลงฉ่อย ที่แสดงเป็นเรื่อง ได้แก่ เรื่องขุนช้างขุนแผน หรือเรื่องที่แต่งขึ้นมาใหม่ ลักษณะการแสดง เริ่มด้วยการไหว้ครู แล้วว่าเพลงแก้กันอย่างเพลงฉ่อยตามประเพณี แล้วก็แสดงเป็นเรื่องอย่างละคร ร้องดำเนินเรื่องด้วยเพลงฉ่อย และเพลงอื่นแทรกหรือใช้วงปี่พาทย์รับการร้องส่งบ้างหรือบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ประกอบกิริยาของตัวละครเป็นต้น

ข. การละเล่นพื้นเมืองของภาคเหนือในรูปแบบของเพลงพื้นเมืองนั้น แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ บทขับขานของพระภิกษุในพิธีกรรมทางพุทธศาสนา (ซึ่งผสมผสานกับพราหมณ์ และผี) และบทขับร้องของประชาชนชาวบ้านทั่วไป

การละเล่นพื้นเมืองของภาคเหนือในรูปแบบของการแสดงพื้นเมือง ซึ่งมักเกี่ยวกับการฟ้อนหรือการร่ายรำนั้น แบ่งได้เป็น ๕ ประเภทคือ

(๑) ฟ้อนที่สืบเนื่องมาจากการนับถือผี เป็นการฟ้อนที่เกี่ยวกับความเชื่อ และพิธีกรรม นับเป็นการฟ้อนที่เก่าแก่มาช้านาน ได้แก่ ฟ้อนผีมด ผีเม้ง ฟ้อนผีบ้าน ผีเมือง ฯลฯ

(๒) ฟ้อนแบบเมือง เป็นศิลปะการฟ้อนที่มีลีลาแสดงลักษณะเป็นแบบฉบับของคนเมืองหรือชาวไทยยวน (ซึ่งเป็นกลุ่มชนกลุ่มใหญ่ที่อาศัยอยู่เป็นปึกแผ่นในแคว้นแคว้นที่เรียกว่า ล้านนา) ได้แก่ ฟ้อนเล็บ ฟ้อนเทียน ฟ้อนเจิง ตบมะผาบ ฟ้อนดาบ ตีกลองสะบัดชัย และฟ้อนสาวไหม ฯลฯ

(๓) ฟ้อนแบบม่าน คำว่า ม่าน ในภาษาล้านนาหมายถึง พม่า การฟ้อนประเภทนี้เป็นการผสมผสานกันระหว่างศิลปะการฟ้อนของพม่ากับของไทยล้านนา ได้แก่ ฟ้อนม่านม้ายี่งตา ฯลฯ

(๔) ฟ้อนแบบเงี้ยวหรือแบบไทใหญ่ เป็นการฟ้อนตลอดจนการแสดงที่ได้รับอิทธิพลหรือต้นเค้ามาจากศิลปะการแสดงของชาวไทยใหญ่ ได้แก่ เล่นโต กิ่งกะหฺร่า (กินนรา) หรือฟ้อนนางนำ กำบ่อคง มองเซิง ฟ้อนโต (ไทใหญ่) และฟ้อนเงี้ยว ฯลฯ

(๕) ฟ้อนที่ปรากฏในบทละคร การฟ้อนประเภทนี้เป็นการฟ้อนที่มีผู้คิดสร้างสรรค์ขึ้นในการแสดงละครพื้นทาง ซึ่งนิยมกันในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้แก่ ฟ้อนลาวแพน ฟ้อนม่านมงคล และฟ้อนลาวดวงเดือน ฯลฯ

ค. การละเล่นพื้นเมืองของภาคใต้ มีทั้งในส่วนที่นิยมเล่นกันในกลุ่มไทยพุทธ และไทยมุสลิม เช่น หนังตะลุง มโนห์รา มะโย่ง และลิเกป่า ส่วนการละเล่นที่นิยมกันในกลุ่มไทยมุสลิม ได้แก่ ดิเกร์ฮูลู เพลงตันหยง ร่องเง็ง ชัมเปง ดาระ และว้ายังเซียม เป็นต้น

ง. ภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถแบ่งการละเล่นพื้นเมืองได้ เป็นสองกลุ่ม คือ

(๑) กลุ่มอีสานเหนือ ซึ่งสืบทอดวัฒนธรรมมาจากกลุ่มวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำโขง ที่เรียกว่า กลุ่มไทยลาว หรือกลุ่มหมอลำ หมอแคน ซึ่งเป็นกลุ่มชนที่มีมากที่สุดในภาคอีสาน มีการละเล่นที่สำคัญ ได้แก่ หมอลำพื้น หมอลำกลอน หมอลำหมู หมอลำเพลิน หมอลำผีฟ้า

(๒) กลุ่มอีสานใต้ คือ กลุ่มที่สืบทอดวัฒนธรรมเขมร หรือที่เรียกว่า กลุ่มเจียงหรือกันตรึม และกลุ่มวัฒนธรรมโคราช หรือที่เรียกว่า กลุ่มเพลงโคราช มีการละเล่นที่สำคัญ ได้แก่ กันตรึม เจียง เพลงโคราช

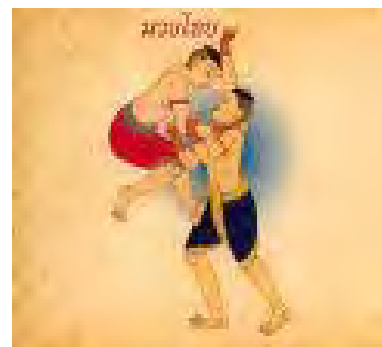
การเล่นของไทยนั้นนอกจากจะนิยมเล่นกันในหมู่ของผู้ใหญ่แล้วยังพบว่ามีการเล่นอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของไทย คือ การเล่นพื้นบ้านของเด็ก ซึ่งเป็นการเล่นที่สนุกสนานและไม่เครียด สามารถสร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ โดยคิดกฎกติกาได้เอง โดยส่วนใหญ่เลียนแบบจากการทำงานและอาชีพของผู้ใหญ่ การเล่นตาม

ประเพณีเทศกาลวันสำคัญต่างๆ หรือคิดการเล่นใหม่ๆ เพื่อแข่งขันในหมู่เพื่อนกันเองโดยเฉพาะการเล่นของเด็กๆ ที่นำวัสดุธรรมชาติ เช่น ต้นกล้วย ก้านกล้วย มาประดิษฐ์เป็นม้า ก้านกล้วย การเล่นของไทยนั้นจึงเป็นสิ่งสะท้อนถึงการใช้ชีวิตในสังคมครอบครัวแบบไทยซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ คนในชุมชนมีความอบอุ่นใจ และได้เรียนรู้กฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกัน และเนื่องจากคนไทยมีนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอน การเล่นธรรมดาที่มีเพียงอุปกรณ์และวิธีการเล่นจึงมักมีการนำร้อยกรองเป็นบทร้อง ท่วงทำนอง จังหวะ ท่วงการเดิน การเต้น การละเล่นที่มีบทเจรจา บทร้องทำนองเข้ามาประกอบด้วย เช่น ภูงินหาง แม่ศรี โยนชิงช้า มอญซ่อนผ้า ลิงชิงหลัก ชีม้าส่งเมือง กาฟักไข่ กระต่ายขาเดียว ชักกะเย่อ เดินกะลา หมากรุกเก็บ รีรีข้าวสาร เล่นสบบ้านในวันสงกรานต์ เล่นเพลง แห่ดอกไม้ เมื่อไปทำบุญที่วัด เล่นเพลงเรือ เพลงลอยกระทง เพลงแห่หน้าค เป็นต้น

๖.๓ ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว ของประเทศไทยนั้นมีจุดเริ่มต้นมาจากการสงครามซึ่งบรรพบุรุษไทยแต่โบราณจำเป็นต้องปกป้องบ้านเมืองจากชาติอื่น ๆ ที่มารุกราน ศิลปะการต่อสู้ของประเทศไทยที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เช่น กระบี่กระบอง มวยไทย กระบี่กระบอง เป็นต้น

๖.๓.๑ มวยไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทยมาช้านานไม่มีหลักฐานแน่นอนว่าเกิดขึ้นเมื่อใด มวยไทยถือเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติไทย ยากที่ผู้อื่นจะเลียนแบบได้โดยง่าย ประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ มีการต่อสู้กันอยู่เนืองๆ การฝึกมวยไทยจึงนิยมกันในหมู่ทหารในการสู้รบ คนไทยพยายามหาวิธีที่จะมิให้คู่ต่อสู้ประชิดติดตัวมากเกินไป จึงคิดศิลปะป้องกันตัวที่ใช้เท้า หมัด เข่า ศอก ศีรษะ เป็นอาวุธเข้าต่อสู้ทำอันตรายฝ่ายตรงข้าม ขณะเดียวกันก็ปิดป้องตัวเองด้วย โดยในการสู้รบนั้นจะใช้มวยไทยผสมเข้ากับการต่อสู้ด้วยดาบ เมื่อคู่ต่อสู้เสียหลักเพราะถูกถีบหรือเตะจึงค่อยฟันด้วยดาบ ต่อมาก็ได้คิดทำการฝึกการถีบและเตะให้เป็นศิลปะสำหรับต่อสู้ป้องกันตัวเป็นศิลปะมวยไทยสำหรับใช้แสดงในเทศกาลต่างๆ และมีการตั้งสำนักฝึกมวยไทยขึ้นหลายสำนักและพัฒนาทำทางการต่อสู้ต่างๆ ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ สำหรับต่อสู้ป้องกันตัวและสู้รบกับข้าศึก อย่างไรก็ตาม มวยไทยมิใช่จะมีเฉพาะ

ความเข้มแข็งของนักสู้แต่ยังคงมาด้วยจิตวิญญาณของผู้กตัญญู ผู้อ่อนโยน ผู้เป็นมิตร ผู้อดทน ผู้ให้อภัย และผู้ร่าเริงเบิกบาน บทบาทหนึ่งของมวยไทยอาจดูกระด้าง อาจดูน่าเกรงขามแต่ก็เป็นไปเพื่อตอบโต้แก่ผู้รุกราน แต่อีกบทบาทหนึ่งของมวยสามารถแสดงออกได้ถึงนิสัยของคนไทยที่ชอบการแสดงออก ความสนุกสนานร่าเริงและเป็นมิตร ตลอดถึงความเป็นคนอ่อนน้อม กตัญญูรู้คุณคน ซึ่งถือเป็นหลักการของศิลปะการต่อสู้เฉพาะชนชาวไทยที่มีรูปแบบที่แตกต่างจากชาติใดๆ ผู้ที่เรียนรู้ ฝึกฝนจนเข้าถึงและเข้าใจจึงจะสามารถคงเอกลักษณ์นี้ไว้ได้คนไทยจึงมีนิสัยนักสู้ ศิลปะมวยไทยจึงเป็นเครื่องสะท้อนนิสัยความเป็นนักสู้ของคนไทยได้อย่างชัดเจน

๖.๓.๒ กระบี่กระบอง เป็นทั้งศิลปะการต่อสู้ของไทยโบราณที่ใช้ในการศึกสงครามเพื่อกอบกู้บ้านเมือง และในปัจจุบันนิยมเล่นเป็นกีฬาซึ่งถือเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวที่มีท่วงท่าลีลาที่สวยงาม การเล่นกระบี่กระบองนี้มีใช้จะมีอาวุธเพียง ๒ อย่างเท่านั้น แต่กีฬาประเภทนี้ได้รวมอาวุธที่น่าสนใจมากมายนอกเหนือจากกระบี่กระบอง อาทิเช่น ดาบ ง้าว พลอง ดั้ง เขน โล่ และไม้สั้น การเล่นกีฬานี้จะต้องเล่นเป็นคู่กันเพื่อแข่งขันกับคู่อื่น กรรมการจะมีหลักเกณฑ์การตัดสินการแข่งขัน ๔ ประเภท ได้แก่ การแต่งกายจะเป็นแบบนักรบโบราณหรือชาวบ้านก็ได้ แต่ต้องสวมมงคลทุกครั้ง ท่ารำต้องรำทำเดียวไม่ต่ำกว่าสองครั้ง ลีลาท่ารำต้องเข้ากับจังหวะดนตรีและเหมาะสมกับอาวุธที่ใช้ การเดินแปลงคือการเดินเข้าหากันก่อนเริ่มต่อสู้ และสุดท้ายคือการต่อสู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการต่อสู้ป้องกันตัว มีเหตุผลสมจริงในแต่ละท่าที่ใช้และไม่เป็นการอนาจาร กำหนดเวลาแสดงคู่ละประมาณ ๗ นาที

๖.๓.๓ ฟินดาบ ดาบไทยเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวและเป็นการแสดงออกซึ่งศิลปวัฒนธรรมของชาติไทยที่แสดงให้เห็นความเป็นไทยอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายของผู้แสดง กลยุทธ์ในการใช้ลูกไม้ต่างๆ วิทยาการดาบไทยเป็นวิชาที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่ในสมัยโบราณกาล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ป้องกันตัวและป้องกันประเทศ จนถึงปัจจุบันนี้กีฬาดาบไทยจัดเป็นกีฬานิตหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อร่างกายทั้งในด้านการออกกำลังกาย และการส่งเสริมสุขภาพร่างกายที่ดี

จากประวัติศาสตร์ของชาติไทยจะเห็นได้ว่าพระมหากษัตริย์ของไทยต่างก็มีความชำนาญในการใช้อาวุธในการสงคราม เช่น สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงมีพระปรีชาสามารถในการใช้พระแสงของ้าว และพระเจ้าตากสินมหาราชหรือพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงชำนาญในเชิงดาบหรือกระบี่ และเนื่องจากผู้ชายไทยทุกคนมีหน้าที่ต้องรบด้วยการเป็นทหารรับใช้ประเทศชาติในยามสงคราม จึงต้องมีการฝึกหัดอบรมจากครูบาอาจารย์ที่เชี่ยวชาญ ทั้งด้านกลยุทธ์ และอาวุธอื่นๆ อยู่เป็นประจำ เช่น ดาบ หรือกระบี่ที่ทำด้วยเหล็ก การฝึกซ้อมและการอบรมในสมัยก่อนจึงเป็นไปโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมให้มีน้ำใจกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ทรหดอดทน ไม่ครั่นคร้ามต่อภัยอันตรายต่างๆ บำรุงร่างกายให้แข็งแรง พร้อมทั้งจะทำการรบได้ในทุกโอกาส และอบรมฝึกฝนให้มีความชำนาญในการรบโดยเฉพาะ

ต่อมาเมื่อนานาประเทศต่างได้ทำการฝึกอบรมนักรบของตนเองเรื่อยมา จึงไม่ค่อยมีประเทศใดกล้ารุกรานประเทศอื่นก่อน ทำให้การทำศึกสงครามค่อยๆ ห่างออกไป จนเกือบจะไม่มีการรบอีกเลย บรรดานักรบต่างก็เกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ในการฝึกซ้อม และเตรียมตัวเสียใหม่ด้วยการจัดให้มีการแข่งขันประลองความสามารถ ภายใต้กฎและระเบียบอันเดียวกัน ให้ชื่อว่า “การเล่นกีฬาดาบไทย” เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินน่าสนใจ ใ้เราใจทั้งผู้เล่นและผู้ดูควบคู่ไปกับการฝึกซ้อมรบไปในตัวอีกด้วย นับว่าเป็น “ยุทธกีฬา” อย่างหนึ่งของนักรบไทย เพื่อฝึกซ้อมและเตรียมความพร้อมในยามที่บ้านเมืองยังสงบไม่มีสงคราม เท้ากับเป็นการรบแบบจำลองโดยนำเอาหวายมาทำเป็นกระบี่แทนเหล็ก หรือดาบ จัดให้มีการแข่งขันกันเป็นคู่ๆ ประดุจสู้กันในงานรบจริงๆ ฝ่ายใดพลาดพลั้งเสียทีก็ต้องเจ็บตัว เพราะมิได้สวมเกราะป้องกันแต่อย่างใด จึงเป็นกีฬาที่ฝึกกายและจิตใจได้เป็นอย่างดี การเล่นกีฬาดาบไทยจึงถือได้ว่าเป็นศิลปะอย่างแท้จริง เพราะการเล่นตั้งแต่ต้นจนจบเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน และต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

(๑) การแสดงจะต้องเริ่มต้นด้วยการทำพิธีไหว้ครูก่อน และปี่กลองก็จะบรรเลงเพลงไหว้ครูตามไปด้วย เมื่อเสร็จพิธีแล้วปี่กลองก็ยุติชั่วคราวแล้วบรรเลงเพลงเพื่อโหมโรงอีกครั้งหนึ่ง

(๒) เมื่อจบเพลงโหมโรงแล้วนักรบไทยสวมมงคล แสดงความเคารพ ผู้ชมรอบสนามและถืออุปกรณ์รำนั่งคุกเข่าอยู่คนละข้างสนาม การนั่งและการวางไม้ร่ำเป็นไปตามลักษณะของการขึ้นพรม

(๓) เมื่อปี่กลองเริ่มบรรเลง ผู้เล่นจะเริ่มด้วยการถวายเป็นมงคลพร้อมกันต่อไปก็เป็นการขึ้นพรม โดยคนหนึ่งจะขึ้นพรมนั่ง อีกคนหนึ่งจะขึ้นพรมยืน เมื่อครบทั้งสองทิศแล้วจะขึ้นยืนอยู่ในท่าคุมร่ำ

(๔) การรำร่ำ เมื่ออยู่ในท่าคุมร่ำแล้ว ทั้งคู่จะเริ่มเดินรำร่ำท่าร่ำต่างๆ ไปตามทิศทางของท่าร่ำจนสุดสนามและรำร่ำเมื่อกลับไปที่เดิม แล้วอยู่ในท่าคุมร่ำ

(๕) การจ้วงลงนั่ง เมื่ออยู่ในท่าคุมร่ำแล้วทั้งคู่จะจ้วงลงนั่ง ตามลักษณะของการขึ้นพรมจนกระทั่งนั่งคุกเข่าเหมือนดังเดิม ในช่วงนี้ปี่กลองจะหยุดบรรเลง

(๖) เปลี่ยนอุปกรณ์รำเป็นอุปกรณ์ตี หรือถ้าใช้อุปกรณ์ตีเป็นอุปกรณ์รำ ก็ไม่ต้องเปลี่ยน

(๗) การถวายเป็นบังคมเร็ว เมื่อเปลี่ยนอุปกรณ์เรียบร้อยแล้ว ปีกลองจะเริ่มบรรเลงเป็นจังหวะเร็วๆ ทั้งคู่ก็จะเริ่มถวายเป็นบังคมเร็ว

(๘) การเดินแปลง เมื่อเสร็จจากการถวายเป็นบังคมเร็วแล้ว ทั้งคู่จะเดินแปลงสวนทางไปคนละข้างของสนาม แล้วกลับตัวเดินแปลงสวนทางกันกลับไปยังที่เดิม

(๙) การย่างสามขุม เมื่อเสร็จจากการเดินแปลงแล้วทั้งคู่จะเดินย่างสามขุมเข้าหากัน ตรงกลางสนามห่างกันพอที่จะตีกันได้

(๑๐) การตี เมื่อย่างสามขุมเข้าหากันเรียบร้อยแล้ว ก็จะเริ่มทำการต่อสู้ โดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นฝ่ายรับการหลอกก่อน อีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายรุกหาจังหวะในการเข้าตี ทั้งสองฝ่ายจะผลัดกันรุกและรับจนหมดตอน เมื่อแยกออกจากกันก็เดินแปลงไปคนละข้างของสนาม แล้วกลับตัวอย่างสามขุมเข้าหากันอีก เพื่อทำการต่อสู้กันใหม่โดยผลัดเปลี่ยนกันหลอกก่อนเรื่อยไป

(๑๑) การจบการแสดง

- แบบเสมอกัน คือ เมื่อต่อสู้กันครบแล้ว ทั้งคู่ต่างจะแยกกันไปคนละข้างของสนามแล้วเดินเข้าหากัน ยืนหรือนั่งหันหน้าเข้าหากัน ห่างกันพอประมาณต่างพนมมือไหว้กันและกัน เป็นการขอขมาซึ่งกันและกัน

- แบบแพ้ชนะกัน คือ เมื่อได้ต่อสู้กันใกล้จะจบการแสดง ฝ่ายหนึ่งจะทำการเป็นเพลี่ยงพล้ำอีกฝ่ายหนึ่งจะได้เปรียบด้วยการฟัน แทงคู่ต่อสู้ทำที่เป็นถึงแก่ความตาย จากนั้นทั้งสองฝ่ายจะนั่งคุกเข่าหันหน้าเข้าหากัน ห่างกันพอประมาณต่างพนมมือไหว้กันและกัน เป็นการขอขมา

- เมื่อจบการแสดงแล้วก็ลุกขึ้น แสดงความเคารพผู้ชมรอบสนามอีกครั้งหนึ่ง ขณะนี้ปีกลองจะหยุดการบรรเลง

บทที่ ๓

กฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย

กฎหมายเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของวัฒนธรรมและมีส่วนสำคัญในการจัดระเบียบแบบแผนและควบคุมสังคมเพราะกฎหมายเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วยสังคมให้ดำเนินไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย กฎหมายจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่ทำหน้าที่กำหนดความประพฤติของมนุษย์ถ้ามีการฝ่าฝืนจะได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ นอกจากนี้ กฎหมายยังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นประวัติศาสตร์บอกเล่าที่บันทึกเหตุการณ์ในอดีตได้เป็นอย่างดี เนื่องจากกฎหมายที่ออกใช้บังคับจะเกี่ยวข้องกับศาสตร์แขนงอื่นของวัฒนธรรมอีก ซึ่งเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของกฎหมายจะบอกถึงเหตุผลและการควบคุมสังคมในช่วงที่มีการใช้บังคับกฎหมายนั้น เช่น

๑) กฎหมายจะบอกเล่าเกี่ยวกับการเมืองการปกครองหรือรัฐศาสตร์ซึ่งเป็นการกล่าวถึงการเกิดขึ้นของรัฐ โดยกฎหมายจะถูกใช้เป็นเครื่องมือที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐที่จะนำไปรักษาความสงบเรียบร้อยในรัฐและใช้ปกครองประชาชนภายในรัฐให้มีความสุข ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมด้านการเมืองการปกครองที่จะบอกได้ว่าในยุคสมัยนั้นมีการปกครองอย่างไร เป็นระบอบประชาธิปไตยหรือเผด็จการ เป็นต้น กฎหมายในสาขานี้ ได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน

๒) กฎหมายกับระบบสังคมเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่รวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มหรือสังคม โดยกฎหมายจะบ่งบอกถึงรากฐานและวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์ ให้รู้ถึงธรรมชาติและระเบียบการที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกัน ตลอดจนถึงวิถีทางที่จะปรับปรุงมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันด้วยดีในสังคม กฎหมายเกี่ยวข้องกับสังคมเพราะนักกฎหมายได้ใช้สังคมวิทยาเป็นเครื่องมือในการวางหลักเกณฑ์การอยู่ร่วมกันในสังคม กฎหมายในสาขานี้ ได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมต่างๆ หรือกฎหมายอาญา เป็นต้น

๓) กฎหมายกับระบบเศรษฐกิจ กฎหมายจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยปรับสภาพสมดุลทางด้านเศรษฐกิจของเอกชนและรัฐให้เป็นไปอย่างราบรื่นรวมทั้งป้องกันหรือขัดขวางไม่ให้เอกชนหรือรัฐดำเนินการทางเศรษฐกิจตามอำเภอใจ รวมทั้งบอกเล่าถึงเรื่องราวของการดำเนินการของรัฐในการจัดเก็บภาษีด้วย เช่น ประมวลรัษฎากร ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรมต่างๆ

๔) กฎหมายกับประวัติศาสตร์ กฎหมายจะเป็นเครื่องมือบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต การศึกษาประวัติศาสตร์จะช่วยให้เข้าใจกฎหมายดีขึ้น เพราะในการตรากฎหมายผู้มีหน้าที่บัญญัติกฎหมายย่อมต้องการบัญญัติเพื่อแก้ไขเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อสนับสนุนส่งเสริมสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

กฎหมายเป็นเครื่องมือทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในการบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ดังนั้น กฎหมายจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไปโดยปริยาย การศึกษาในบทนี้จะศึกษาบทบาทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมทั้งที่เคยประกาศใช้บังคับมาในอดีตของประเทศไทยตั้งแต่กรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา และกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งเป็นการปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่มีอิทธิพลความคิดเรื่องสมมติเทพจากขอมจนถึงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองและกฎหมายที่ประกาศภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่มีการนำระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวทางของชาติตะวันตกมาเป็นแนวทางในการบริหารปกครองประเทศเพื่อให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายด้านวัฒนธรรมซึ่งมีความแตกต่างด้านความคิดทางการปกครอง และเนื่องจากการศึกษาในงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งตามแนวทางขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้แบ่งออกไว้ ประกอบด้วยวัฒนธรรมจับต้องได้ และวัฒนธรรมจับต้องไม่ได้ ดังได้กล่าวมาในบทก่อน ดังนั้น กรอบการนำเสนอในบทนี้จึงเน้นไปที่กฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

๑. กฎหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕

กฎหมายของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจะพบว่า กฎหมายในสมัยนั้นจะมีลักษณะเช่นเดียวกับกฎหมายในสังคมโบราณอื่น ๆ ซึ่งกฎหมาย คือ ธรรมะ และจารีตประเพณีในสังคม โดยจะเป็นกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นจากเหตุผลธรรมชาติของสามัญชน และเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดีที่เกิดจากความประพฤติปฏิบัติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน ดังจะเห็นได้จากหลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงซึ่งถือเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในสมัยนั้น โดยเฉพาะหลักศิลาจารึกหลักที่ ๑ ที่มีความสำคัญในการบอกเล่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ภาษาศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ ภาษี ครอบครัว มรดก รวมทั้งวัฒนธรรม นอกจากนี้ ในหลักศิลาจารึกหลักที่ ๓๘ ซึ่งเป็นการบอกเล่าถึงกฎหมายลักษณะโจรสมัยสุโขทัย หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า กฎหมายในสมัยสุโขทัยที่ปรากฏในศิลาจารึก คือ หลักธรรมะหรือจารีตประเพณีของคนในสังคม

ต่อมาในสมัยอยุธยา แนวคิดเรื่องกฎหมายกับศีลธรรมยังคงเป็นเรื่องเดียวกันโดยแยกจากกันไม่ได้ โดยกฎหมายที่ถือเป็นแม่บทที่สำคัญในสมัยนั้น คือ คัมภีร์พระธรรมศาสตร์ ซึ่งเชื่อว่าประเทศไทยได้รับอิทธิพลมาจากอินเดียโดยผ่านทางวัฒนธรรมมอญซึ่งนับถือศาสนาพุทธเช่นเดียวกับประเทศไทย และนอกจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่สำคัญในการปกครองประเทศแล้ว ในสมัยอยุธยายังมีบทพระอัยการต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นกฎหมายพื้นฐานของแผ่นดิน โดยทุกคนต้องปฏิบัติตามอีกด้วย

สำหรับในสมัยรัตนโกสินทร์ กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ขณะนั้นเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในอยุธยา โดยอาศัยการคัดลอกเอกสารและความจำต่าง ๆ ตามเอกสารทางกฎหมายที่สูญหายและ

ถูกทำลายเป็นจำนวนมากในครั้งเสียกรุงให้แก่พม่า และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้มีการปรับปรุงกฎหมายครั้งใหญ่ อันเป็นผลจากการตัดสินใจที่อ่าวแดงป้อมป้องหย่านายบุญศรีช่างเหล็กหลวง ทั้งที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าอ่าวแดงป้อมนั้นได้ทำชู้กับคนอื่นและศาลได้พิพากษาให้หย่าได้ จึงเป็นมูลเหตุที่จะต้องชำระกฎหมายใหม่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) โดยการชำระกฎหมายในครั้งนั้น พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรรมการทั้งหมด ๑๑ คน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบกฎหมายที่มีอยู่เดิมให้มีความถูกต้องและสะดวกต่อการนำมาปรับใช้บังคับแก่คดี โดยไม่มีการยกร่างขึ้นมาใหม่ และเมื่อชำระเสร็จ อาลักษณ์ก็จะนำมาเขียนด้วยหมึกลงบนสมุดข่อย รวม ๖ ชุด ชุดละ ๔๑ เล่ม โดย ๓ ชุดแรก จะประทับตราครุฑสีห์ ตราราชสีห์ และตราบัวแก้ว รวมจำนวน ๓ ดวงบนปกแต่ละเล่ม และถือเป็นฉบับหลวง จึงเป็นที่มาและมูลเหตุในการเรียกกฎหมายที่ได้ชำระนั้นว่า “กฎหมายตราสามดวง”^{๓๘}

เมื่อพิจารณาเนื้อหาและสาระสำคัญของกฎหมายตราสามดวง ฉบับที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองมอบหมายให้ ม.เออร์ แลงการ์ด เป็นผู้ชำระและจัดพิมพ์กฎหมายตราสามดวงขึ้นเป็น ๓ เล่ม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๘๑ – พ.ศ. ๒๔๘๒ โดยคัดลอกทั้งหมดตามรูปเดิมเพื่อให้นักศึกษาได้เห็นอักขระวิธีตัวสะกดการันต์ในสมัยโบราณเป็นอย่างไร และบทกฎหมายที่เลิกใช้แล้ว ซึ่งเรียกว่า “กฎหมายตราสามดวง ฉบับคัดลอกโดยมหาวิทยาลัย” โดยเล่มที่หนึ่งจะรวบรวมกฎหมายลักษณะทั่วไป กฎมนเทียรบาล กฎหมายลักษณะปกครองกฎหมายว่าด้วยธรรมเนียมศาลและพิจารณาคดี เล่มที่สองจะรวมกฎหมายเอกชนและกฎหมายอาญา และเล่มที่สามจะรวมกฎหมายซึ่งมิได้จัดอยู่ตามมูลคดี เช่น กฎหมายพระสงฆ์ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนดเก่า ฯลฯ ซึ่งเมื่อพิจารณากฎหมายตราสามดวง ฉบับคัดลอกโดยมหาวิทยาลัยแล้วจะพบว่า ไม่มีกฎหมายเฉพาะที่มีลักษณะเป็นการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมโดยตรง แต่จากการศึกษาจะพบว่า มีกฎหมายบางฉบับได้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมในอดีตซึ่งตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน^{๓๙} ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง เช่น

(๑) พระไอยการลักษณะรับฟ้อง

บทที่ ๒๕ บัญญัติว่า “มาตราหนึ่ง ผู้ใดเป็นคนอุทลุมหมิได้รู้คุณบิดา มาณดาปู่ย่าตายาย แลมันมาฟ้องร้องให้เรียกบิดา มาณดาปู่ย่าตายายมัน ท่านให้มีโทษทวนมันด้วย ลวดหนึ่งโดยฉก้น อย่าให้มันคนร้ายนั้นดูเยี่ยงหย่างกันต่อไป แล้วอย่าให้บังคับมันชาว่ากล่าวคดี

^{๓๘} แสงว บัญญัติวิภาส, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๓), หน้า ๕๙-๑๖๖.

^{๓๙} ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ “๒๐๐ ปี กฎหมายตราสามดวง” ซึ่งเป็นเอกสารเผยแพร่เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๐๐ ปี กฎหมายตราสามดวง จัดทำโดยศูนย์ข้อมูลกฎหมายกลาง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ของมันนั่นเลย”^{๔๐} ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติห้ามมิให้มีการฟ้องคดีบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยายของตน โดยหากฝ่าฝืนย่อมได้รับโทษ ซึ่งย่อมแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของสังคมไทยในอดีตซึ่งให้ความสำคัญกับความกตัญญูต่อบุคคลที่อีกทั้งเพื่อให้ครอบครัวมีความสุข ซึ่งวัฒนธรรมดังกล่าวยังปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในปัจจุบัน

(๒) พระไอยการลักษณะผิดเมีย

พระไอยการลักษณะผิดเมีย มีบทบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับเงื่อนไขการสมรสที่แสดงให้เห็นถึงประเพณีและวัฒนธรรมของคนในสังคมในอดีตที่เป็นมรดกตกทอดมายังสังคมปัจจุบัน เช่น บทที่ ๒๕ บัญญัติว่า “มาตราหนึ่ง ผู้ใดทำชู้ด้วยเมียท่าน แลชายชู้นั้นจะเอาเมียท่านมาเป็นเมียตน ท่านว่าอย่าฟังให้ ให้ส่งหญิงนั้นให้แก่ผู้มันจงได้ ข้าเมียแลบาทเบียเท่าใดให้ใหม่เท่านั้น ให้แก่เจ้าผัวจงสิ้น”^{๔๑} หรือบทที่ ๓๐ ซึ่งบัญญัติว่า “มาตราหนึ่ง ผัวตายหงายไว้ทั้งโลงสภายังอยู่กับเรือน หญิงเมียนั้นน้ำตาตกแลคล้อยใจกำหนดชักเอาชายมานอน แลผีตายหงายรับกันอยู่ดั่งนั้น ถ้าพี่น้องชายผู้ตายรู้เหินเอาความมาร้องฟ้อง เมื่อสวนสืบชัดแท้แท้จริงใช้ ท่านให้สานกะตร้อตากลายครอบศิสะหญิงนั้นลงเพียงตา ให้ทะเลวนรอบเรือนที่ผีผัวอยู่นั้นสามรอบแล้วให้ใหม่ชายชู้เป็นเบี้ย ๑๐ แส่น ให้แก่ญาติพี่น้องเผ่าผีผู้ตาย”^{๔๒} ซึ่งบทบัญญัติทั้งสองได้กำหนดเป็นเงื่อนไขของการสมรส โดยห้ามมิให้ฝ่ายหญิงที่มีชายอื่นอยู่แล้วทำการสมรสอีก และห้ามมิให้ฝ่ายหญิงที่สามีตายทำการสมรสใหม่ทันทีแต่จะต้องจัดการเผาศพสามีให้เรียบร้อยเสียก่อน กรณีดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า วัฒนธรรมของสังคมในอดีตของประเทศไทยจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายและผู้หญิงโดยยอมรับให้เกียรติยกย่องฝ่ายชายในฐานะสามีมากกว่าฝ่ายหญิง

หรือในพระไอยการลักษณะผิดเมีย บทที่ ๓๖ ซึ่งบัญญัติว่า “มาตราหนึ่ง พ่อแม่ลูกพี่น้องยายหลาน ตาหลานลุงน้าหลานทำชู้กันใช้ ให้ทำแพลอยผู้นั้นให้เสียในทะเล ให้เจ้าพ่อแม่พี่น้องพลีเมืองท่านทั้ง ๔ ประตุ ไก่ ๘ ตัว ให้พระสงฆ์พราหมณ์อาจารย์สวดมนตรทำพิธีการระงับอุบาทว์จันไร น้ำฟ้า น้ำฝน จึ่งจะตกเป็นประโยชน์แก่คนทั้งหลาย ฝ่ายพ่อแม่พี่น้องรู้ว่าลูกหลานทำมิชอบมิได้ว่ากล่าว ท่านว่าเลมิดไ้หลงโทษโดยโทษาณูโทษ”^{๔๓} จะเห็นได้ว่าเป็นวัฒนธรรมความเชื่อของสังคมไทยในอดีตที่ว่า ห้ามมิให้มีการสมรสกันในระหว่างญาติพี่น้อง มิฉะนั้นจะถือเป็นอัปมงคลแก่บ้านเมืองและต้องทำพิธีกรรมเพื่อระงับความอัปมงคลดังกล่าว

^{๔๐} มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ ๑ จุลศักราช ๑๑๖๖ พิมพ์ตามฉบับหลวง ตรา ๓ ดวง เล่ม ๑, (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, ๒๕๒๙), หน้า ๓๐๗.

^{๔๑} เพิ่งอ้าง, หน้า ๑๓.

^{๔๒} เพิ่งอ้าง, หน้า ๑๔-๑๕.

^{๔๓} เพิ่งอ้าง, หน้า ๑๗.

(๓) พระไอยการลักษณะมรดก

บทที่ ๒๙ บัญญัติว่า “มาตราหนึ่ง ญาติผู้ใดป่วยไข้แลลูกหลานญาติพี่น้องผู้ใช้นั้นอยู่บ้านเดียวกันก็ดี อยู่ต่างบ้านในแขวงจังหวัดเข้ามาก็ดี แลมันมิได้รักษาไข้ปลงศพก็ดี แลไปรักษาไข้มิได้ปลงศพก็ดี แลได้แต่ปลงศพมิได้รักษาไข้ก็ดี ท่านว่าอย่าให้มันได้ส่วนแบ่งปันเลย เหตุว่ามันมิได้อยู่ช่วยรักษาไข้ปลงศพโดยสุจริต คิดแต่จะเอาทรัพย์มรดกแห่งผู้มรณภาพนั้นเถายเดียว”^{๔๔} จึงเห็นได้ว่า วัฒนธรรมและสังคมไทยในอดีตยอมรับและให้ความสำคัญกับความกตัญญู โดยสอนให้บุคคลซึ่งเป็นลูกหลานได้รู้จักทดแทนบุญคุณต่อผู้มีพระคุณ และกำหนดบทลงโทษหากฝ่าฝืนไม่กระทำ ย่อมหมดสิทธิที่จะได้รับมรดก

(๔) พระไอยการลักษณะโจร

บทที่ ๑๔๖ บัญญัติว่า “มาตราหนึ่ง ลูกเขยลักทรัพย์สิ่งของใดๆ ของพ่อตาแม่ยายๆ ลักทรัพย์ของลูกเขย และลูกสะใภ้ลักทรัพย์ของพ่อผัวแม่ผัวๆ ลักทรัพย์ของลูกสะใภ้ ลูกลักทรัพย์ของพ่อแม่ๆ ลักทรัพย์ของลูก น้ำลักทรัพย์ของหลานๆ ลักทรัพย์ของน้ำ ลุงตา ปู่ญาอาวาลักทรัพย์หลานๆ ลักทรัพย์ลุงตาปู่ญาอาวอา พี่ลักทรัพย์ของน้องๆ ลักทรัพย์ของพี่ ประการเท่านี้ท่านว่าใช้อื่น เขาทรัพย์เรื่องเดียวกันยากไร้เขาเสียกันมิได้ ให้คืนทรัพย์สิ่งของนั้นให้แก่กัน จงโทษและปรับไหมให้แก่กันตั้งฉนั้นผู้อื่นมิได้ อนึ่ง ผัวเมียลักทรัพย์สิ่งของกันเอง ท่านมิให้เอาโทษตั้งฉนั้นผู้อื่นเลย แม้ลักแล้วจะหย่า แบ่งทรัพย์กันก็ให้บังคับให้โดยขนาด ถ้าญาติเขยสะใภ้ทั้งหลายดุดะเดียวกัน”^{๔๕} ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นวัฒนธรรมของการถ้อยทีถ้อยอาศัย ให้ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว ญาติ และคู่สมรส โดยหากมีการลักทรัพย์เกิดขึ้นในระหว่างคนในครอบครัว ญาติ หรือคู่สมรส จะลงโทษแก่บุคคลที่กระทำความผิดไม่ได้ซึ่งแตกต่างกับกรณีการลักทรัพย์ทั่วไป

นอกจากนี้ ในช่วงเวลานั้นประเทศไทยปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจเด็ดขาดสมบูรณ์ในการปกครองบริหารประเทศ จึงทำให้กระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการตรากฎหมายจะแตกต่างกับกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการตรากฎหมายในปัจจุบัน กล่าวคือ จะไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการตรากฎหมาย แต่พระมหากษัตริย์จะทรงมีพระราชดำรัสให้อาลักษณ์เป็นพนักงานเรียงข้อความขึ้น และเมื่อเรียงเสร็จ พระมหากษัตริย์จะทรงตรวจแก้และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ประกาศให้ใช้เป็นกฎหมาย หรืออาจกล่าวสรุปได้ว่า บ่อเกิดหรือที่มาของกฎหมายในระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ล้วนอยู่ที่พระมหากษัตริย์ และพระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศหรือออกคำสั่งเรื่องใดเป็นกฎหมายซึ่งมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และเมื่อพิจารณารัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการรับอิทธิพลตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมจากต่างประเทศ

^{๔๔} เฟื่องอ้าง, หน้า ๑๕๕.

^{๔๕} เฟื่องอ้าง, หน้า ๓๕๕.

โดยเฉพาะชาวตะวันตกเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก กฎหมายในช่วงเวลานั้น ก็ไม่พบว่า มีกฎหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะแต่อย่างใด แต่ก็มีกฎหมายที่กำหนดธรรมเนียมปฏิบัติให้ประชาชนทั่วไปได้ถือปฏิบัติตาม เพื่ออนุรักษ์ให้ประเทศ มีความทันสมัย เพื่อไม่ให้วัฒนธรรมชาติตะวันตกใช้เป็นข้ออ้างในการเอาเปรียบ และมีการ กำหนดให้มีการรวบรวมสิ่งของต่างๆ ที่มีลักษณะเฉพาะท้องถิ่นหรือเป็นสิ่งของที่หายากและ มีความสวยงามมาจัดแสดงไว้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ไว้ในพิพิธภัณฑ์ ตัวอย่างเช่น

(๑) ประกาศเปลี่ยนธรรมเนียมใหม่^{๔๖}

โดยประกาศเปลี่ยนธรรมเนียมใหม่ฉบับนี้ถือเป็นการเปลี่ยนธรรมเนียมใหม่ใน บางเรื่องเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนธรรมเนียมของประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศอินเดีย ประเทศ จีน หรือประเทศญี่ปุ่น สำหรับธรรมเนียมที่มีการกำหนดให้เปลี่ยนใหม่ตามประกาศฉบับนี้ คือ เปลี่ยนการหมอบ คลาน การถวายบังคมลาหรือกราบไหว้ ของพระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการ ในการเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในพระที่นั่งหรือเมื่อออกเสด็จ เป็นการยืนหรือเดิน และก้มศีรษะ แทน เนื่องจากเห็นว่า การหมอบ คลาน หรือการกราบไหว้ ถือว่ามีลักษณะเป็นการกดขี่ข่มเหง ผู้น้อย โดยในประกาศเปลี่ยนธรรมเนียมใหม่ฉบับนี้ ได้กำหนดธรรมเนียมให้บุคคลต้องปฏิบัติต่อ พระมหากษัตริย์ในกรณีต่างๆ ไว้ ดังต่อไปนี้

(๑.๑) กรณีที่พระบรมวงศานุวงศ์ หรือข้าราชการ ที่เข้าเฝ้าฯ พระมหากษัตริย์ ในพระที่นั่ง ให้พระบรมวงศานุวงศ์ หรือข้าราชการที่เข้าเฝ้าฯ ทำความเคารพโดยวิธีการก้มศีรษะ ถวายคำนับและให้ยืนอยู่ในกิริยาที่สำรวม โดยห้ามยืนไหล่หลัง ท้าวเอวหรือพึงเส้า ตลอดจนห้าม พุดคุยเสียงดังหรือสูบบุหรี่ นอกจากนี้ หากเป็นกรณีที่มิเก้อ พระบรมวงศานุวงศ์ หรือข้าราชการ ที่เข้าเฝ้าฯ จะนั่งได้ก็ต่อเมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงพระกรุณาโปรดให้นั่ง และเมื่อทรงพระกรุณา โปรดให้ยืนจึงจะสามารถยืนได้

(๑.๒) ในกรณีที่พระมหากษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินออกจากที่ประทับ ห้าม มิให้ข้าราชการที่ยืนเข้าเฝ้าฯ เว้นแต่เป็นที่ลับพระเนตร และห้ามมิให้เดินผ่านที่ประทับ

(๑.๓) ในกรณีที่พระมหากษัตริย์เสด็จทางสถลมารค ให้ข้าราชการหรือราษฎร ที่จะมาดูขบวนเสด็จยืนรับเสด็จ และก้มศีรษะถวายคำนับ โดยหากข้าราชการหรือราษฎรที่จะมา ดูขบวนเสด็จสวมหมวกอยู่ก็ให้ถอดหมวกก้มศีรษะคำนับ

(๒) ประกาศเรื่องให้อาของต่างๆ มาตั้งเป็นหอมิวเซียม^{๔๗}

ประกาศเรื่องให้อาของต่างๆ มาตั้งเป็นหอมิวเซียม ฉบับนี้มีลักษณะเนื้อหา เป็นการประกาศกำหนดให้มีการจัดนิทรรศการ วันเวลาในการจัดนิทรรศการ และตัวบุคคลให้ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดนิทรรศการ ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการนำของ มาแสดงในนิทรรศการ และหากของที่นำมาแสดงนั้นเป็นของประหลาดหรือมีฝีมือดีโดยต้องตาม

^{๔๖} กฎหมายในรัชกาลที่ ๕ เล่ม ๑ หน้า ๙๖.

^{๔๗} กฎหมายในรัชกาลที่ ๕ เล่ม ๒ หน้า ๔๓๔.

พระราชหัตถ์จะได้รับพระราชทานรางวัล โดยสำหรับของที่จะสามารถนำมาแสดงในนิทรรศการได้นั้น ประกาศฉบับดังกล่าวได้กำหนดชนิดและประเภทของซึ่งสามารถนำมาแสดงในนิทรรศการดังนี้

(๒.๑) เครื่องทองรูปพรรณที่เป็นฝีมือช่างอย่างดีในเขตราชอาณาจักรไทย

(๒.๒) ผ้าถุง ผ้าหมี่ ที่เป็นฝีมือช่างชาวสยาม

(๒.๓) ผ้าที่นำเข้ามาจากประเทศอินเดีย คือ ผ้ายกไหม ผ้ายกทอง ผ้าแพร ผ้าไหมสี ผ้าลายสี และผ้าลายดอก

(๒.๔) เครื่องหล่อ เครื่องปั้น เครื่องกลึง รูปแกะสลัก และรูปเขียน ที่เป็นฝีมือของช่างไทย

(๒.๕) เครื่องพลอยห้วแหวนที่เกิดในเขตประเทศไทย

(๒.๖) เครื่องประดับมุกที่เป็นฝีมือของช่างเอก

(๒.๗) กัลปิงหาสีขาวแดงที่เกิดขึ้นในอ่าวไทย

(๒.๘) เครื่องอาวุธหรือมิดที่เป็นฝีมือของช่างไทย

(๓) ประกาศเอตชธิปิเซน ที่ ๑^{๔๘}

ประกาศเอตชธิปิเซน ที่ ๑ ฉบับนี้ เป็นประกาศที่กำหนดให้มีการจัดนิทรรศการขึ้นเพื่อเป็นการฉลองสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ ครบรอบ ๑๐๐ ปี และเพื่อเป็นการแสดงผลฝีมือประกอบการเกษตร หรือสิ่งของที่ได้ทำขึ้นด้วยมือตนเอง และได้ขายไปยังต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อแสดงให้พระบรมวงศานุวงศ์ ราชกรู หรือชาวต่างประเทศได้มีโอกาสได้ชม และถือเป็นการแนะนำสินค้า ตลอดจนคุณประโยชน์และโทษ และวิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าให้แก่ผู้เยี่ยมชม อย่างไรก็ตาม สิ่งของหรือสินค้าที่จะนำมาแสดงจะต้องเป็นสิ่งของหรือสินค้าที่ได้ทำหรือผลิตภายในประเทศ ดังนั้น การจัดแสดงนิทรรศการในครั้งนี้ก็เพื่อเป็นการระลึกและสืบทอดของเก่าที่หาได้ยากในอนาคต ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้พระบรมวงศานุวงศ์มาเป็นพนักงานผู้รวบรวมของสิ่งของ และทำหน้าที่แยกเป็นหมวดหมู่ สำหรับวันเวลาและสิ่งของ ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติหน้าที่นั้น ให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมหลวงภาณุพันธุ์วรเดชเป็นผู้จัดทำหรือกำหนดขึ้น

(๔) ประกาศนุ่งขาว^{๔๙}

สำหรับประกาศนุ่งขาวฉบับนี้ สาเหตุที่จะต้องมีการประกาศกำหนดขึ้นก็เนื่องจากในขณะนั้นประชาชนคนทั่วไปธรรมเนียมปฏิบัติในการแต่งกายไว้ทุกข์ในงานศพยังปฏิบัติที่ลักลั่นและแตกต่างกันอยู่ เช่น แต่งกายสีขาวล้วน หรือแต่งกายสีดำล้วนและหม้อขาวหรือนุ่งผ้าขาวลาย เสื้อขาวหม้อขาว หรือนุ่งผ้าม่วงสีน้ำเงินและหม้อขาว จึงยากต่อการทำความเข้าใจ

^{๔๘} เฟื่องอ้าง , หน้า ๕๑๓.

^{๔๙} เฟื่องอ้าง , หน้า ๖๙๘.

ดังนั้น เพื่อให้การแต่งกายไว้ทุกข์เป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างถูกต้อง ประกาศฉบับนี้จึงได้กำหนดธรรมเนียมการแต่งกายไว้ทุกข์ในงานศพไว้ ดังต่อไปนี้

(๔.๑) หากผู้ไว้ทุกข์เป็นญาติสนิทและมีอายุน้อยกว่าผู้ตาย หรือผู้ไว้ทุกข์มิได้เป็นญาติและมีบรรดาศักดิ์ต่ำกว่าผู้ตาย ให้ผู้ไว้ทุกข์แต่งกายสีขาวล้วน

(๔.๒) หากผู้ไว้ทุกข์เป็นญาติสนิทและมีอายุแก่กว่าผู้ตาย หรือผู้ไว้ทุกข์เป็นญาติห่างและมีอายุน้อยกว่า หรือผู้ไว้ทุกข์มิได้เป็นญาติและมีบรรดาศักดิ์สูงกว่าผู้ตาย ให้แต่งกายสีดำล้วน

(๕) ประกาศหอสมุดวชิรญาณ^{๕๐}

สำหรับประกาศหอสมุดวชิรญาณฉบับนี้ เป็นการประกาศกำหนดห้ามไม่ให้ผู้นำเอาบทความหรือเรื่องที่ได้เคยลงพิมพ์ไว้ในหนังสือวชิรญาณวิเศษไปตีพิมพ์ซ้ำ เว้นแต่จะขออนุญาตจากกรมสัมปาทิก (ปัจจุบัน คือ บรรณาธิการ) ทั้งนี้ เนื่องจากบทความหรือเรื่องที่ได้พิมพ์นั้นถือเป็นการสื่อสารระหว่างสมาชิกเท่านั้น ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกด้วยกันเอง

กล่าวโดยสรุป แม้ว่าในช่วงของการปกครองสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ก็ยังมี การกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไว้ แต่เนื่องจากแนวความคิดในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมยังไม่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน แต่ก็ยังพอปรากฏให้เห็น เช่น การประกาศกำหนดเปลี่ยนแปลงธรรมเนียมปฏิบัติ การประกาศให้เอาของมาแสดงไว้ที่พิพิธภัณฑ์ ซึ่งจะมุ่งเน้นไปเรื่องของวัตถุ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมจับต้องได้เท่านั้น โดยไม่รวมถึงการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นวัฒนธรรมจับต้องไม่ได้

๒. กฎหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕

กฎหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น ในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก โดยเห็นว่าการสร้างค่านิยมให้ประชาชนมีวัฒนธรรมจะสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศไทย ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องวัฒนธรรม เนื่องจากการยอมรับวัฒนธรรมใหม่หรือวัฒนธรรมอันมีลักษณะสากลเช่นนี้ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่หากการยอมรับเช่นนี้มีลักษณะเกินพอดีจนถึงขั้นถอนรากวัฒนธรรมเดิมของตนให้ค่อยๆ หดไป ในที่สุดก็จะทำให้หมดบุคลิกลักษณะสูญเสียความมีตัวตนอันเป็นรากฐานแห่งชาติของตน การสร้างสมดุลทางวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และต้องรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมอันเป็นรากฐานของตนไว้ในขณะเดียวกันก็ต้องยอมรับวัฒนธรรมอื่นเข้ามา ดังนั้น ในสมัยนั้นจึงได้มีการประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมหลายเรื่อง เช่น

^{๕๐}กฎหมายในรัชกาลที่ ๕ เล่ม ๔ หน้า ๑๓๕๔.

วัฒนธรรมการใช้ภาษาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยรัฐนิยม (ฉบับที่ ๙) เรื่อง ภาษาไทยและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมืองดีซึ่งกำหนดให้คนไทยยกย่องเคารพและนับถือภาษาไทยและต้องศึกษาให้อ่านออกเขียนได้^{๕๑}

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยรัฐนิยม (ฉบับที่ ๑๐) เรื่อง กำหนดให้มีการแต่งกายของประชาชนชาวไทยให้เรียบร้อยเมื่อปรากฏตัวในที่ชุมนุมชน^{๕๒}

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยรัฐนิยม (ฉบับที่ ๑๑) เรื่อง กิจประจำวันของคนไทย ซึ่งเป็นเรื่องแนะนำการปฏิบัติกิจประจำวันให้สุขภาพแข็งแรง โดยกำหนดให้การดำรงชีวิตประจำวันแบ่งเวลาเป็นสามช่วง ได้แก่ การปฏิบัติงานที่เป็นอาชีพ การปฏิบัติกิจส่วนตัวและการพักผ่อน^{๕๓} และ

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยรัฐนิยม (ฉบับที่ ๑๒) เรื่อง การช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก คนชราหรือคนทุพพลภาพ โดยเป็นการสร้างค่านิยมหรือวัฒนธรรมว่าบุคคลใดที่ให้ความช่วยเหลือเด็ก คนชราหรือคนทุพพลภาพ ควรได้รับความนับถือ^{๕๔} เป็นต้น

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไว้กระจัดกระจายอยู่ในกฎหมายฉบับต่างๆ หลากหลายฉบับและหลากหลายรูปแบบ ซึ่งอาจจัดกลุ่มกฎหมายดังกล่าวได้เป็น ๓ กลุ่มใหญ่ๆ คือ กฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กร กฎหมายที่มีผลเป็นการคุ้มครองวัฒนธรรมเฉพาะเรื่อง และกฎหมายที่ว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมเฉพาะอย่าง

๒.๑ กฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กร

๒.๑.๑ กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ

ได้บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานครมีหน้าที่ส่งเสริม บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ได้แก่

๑. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

^{๕๑}ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยรัฐนิยม (ฉบับที่ ๙) เรื่อง ภาษาและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมือง ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๓

^{๕๒}ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยรัฐนิยม (ฉบับที่ ๑๐) เรื่อง การแต่งกายของประชาชนชาวไทย ลงวันที่ ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

^{๕๓}ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยรัฐนิยม (ฉบับที่ ๑๑) เรื่อง กิจประจำวันของคนไทย ลงวันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๔

^{๕๔}ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยรัฐนิยม (ฉบับที่ ๑๒) เรื่อง การช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก คนชราหรือคนทุพพลภาพ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๕

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- (๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (๓) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (๕) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (๖) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (๗) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (๘) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

- (๙) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล
- การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อ

ประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้นและหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

๒. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- ฯลฯ
- ฯลฯ
- (๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

- ฯลฯ
- ฯลฯ

๓. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๔๕ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

- ฯลฯ
- ฯลฯ
- (๗ ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

- ฯลฯ
- ฯลฯ

๔. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๖๒ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมาย เมือง
พัทธามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตเมืองพัทธยาในเรื่องดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๓) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

๕. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๘๙ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานคร
มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๔ ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

๒.๑.๒ กฎหมายจัดตั้งมหาวิทยาลัยต่างๆ

ได้บัญญัติให้การทำงานบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติเป็น
วัตถุประสงค์ประการหนึ่งของมหาวิทยาลัย ได้แก่

๑. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๗ ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย
มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการ
ทางวิชาการแก่สังคมและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

๒. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๗ ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย
มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการ
ทางวิชาการแก่สังคมและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

๓. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พ.ศ.
๒๕๔๑

มาตรา ๗ ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันทางวิชาการและวิชาชีพ
ชั้นสูง มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย
ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ริเริ่ม ปรับปรุง เปลี่ยนถ่าย พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ
ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

๔. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พ.ศ. ๒๕๓๓

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยของรัฐขึ้นในจังหวัดนครราชสีมา
เรียกว่า “มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี”

ให้มหาวิทยาลัยเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

๒.๑.๓ พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๑ ให้สภาองค์กรชุมชนตำบล มีภารกิจดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรชุมชนอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของชุมชนและของชาติ

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

(๓) เผยแพร่และให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกองค์กรชุมชน รวมตลอดทั้งการร่วมมือกันในการคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

(๔) เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไขและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) เสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไข หรือความต้องการของประชาชนอันเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) จัดให้มีเวทีการปรึกษาหารือกันของประชาชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่มีผลหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ดำเนินการหรือเป็นผู้อนุญาตให้ภาคเอกชนดำเนินการต้องนำความเห็นดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็ง และสมาชิกองค์กรชุมชน รวมตลอดทั้งประชาชนทั่วไปในตำบลสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

(๘) ประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น

(๙) รายงานปัญหาและผลที่เกิดขึ้นในตำบลอันเนื่องจากการดำเนินงานใดๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐ โดยรายงานต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(๑๐) วางกติกากในการดำเนินกิจการของสภาองค์กรชุมชนตำบล

(๑๑) จัดทำรายงานประจำปีของสภาองค์กรชุมชนตำบล รวมถึงสถานการณ์ด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในตำบล เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ

(๑๒) เสนอรายชื่อผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลเพื่อไปร่วมประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบล จำนวนสองคน

๒.๑.๔ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๑) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๘) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

๒.๑.๕ พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๘ ททท. มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวิวัฒนาการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๙ ให้ ททท. มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๘ และอำนาจเช่นนี้ให้รวมถึง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) สำรวจ กำหนดพื้นที่และสถานที่ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ต้องสงวนไว้เป็นของรัฐและให้อยู่ในความควบคุมดูแลของ ททท. โดยให้จัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกา

(๖) สำรวจ วางแผนและดำเนินการ จัดสร้าง ส่งเสริม อนุรักษ์
ฟื้นฟู บูรณะ หรือพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนทรัพยากรการท่องเที่ยวและคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ

ฯลฯ

ฯลฯ

๒.๑.๖ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๑๔ ให้มีสภาการศึกษา มีหน้าที่

(๑) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ
วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ

ฯลฯ

ฯลฯ

๒.๑.๗ พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๔๔

มาตรา ๖ สภามีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี สถานที่
ท่องเที่ยว โบราณสถานและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

ฯลฯ

ฯลฯ

๒.๑.๘ พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

มีผลเป็นการยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวน ๕ ฉบับ ได้แก่

(๑) พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๕

(๒) พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช

๒๔๘๖

(๓) พระราชบัญญัติระเบียบคณะกรรมการสภาวัฒนธรรม
แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๖

(๔) พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.

๒๕๒๒

(๕) พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

เหตุผลที่ต้องมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.
๒๔๘๕ และกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเนื่องจากพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมของประเทศชาติได้ใช้บังคับมาเป็น
ระยะเวลานานถึงหกสิบกว่าปี ทำให้เกิดความไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และเมื่อ
วัฒนธรรมซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของประเทศสมควรปรับปรุงเพื่อ
ให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

และท้องถิ่น ให้เกิดผลสำเร็จและยั่งยืน ดังนั้น การปรับปรุงพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงได้รับความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรีซึ่งมีมติอนุมัติเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๙ และเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาก่อนเสนอรัฐสภาให้ความเห็นชอบต่อไป

หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ

(๑) กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติโดยให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายได้รับผิดชอบงานด้านวัฒนธรรมเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นรองประธาน ปลัดกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการ

(๒) กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการและงานธุรการของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

(๓) กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเพิ่มเติม โดยให้มีอำนาจงานนโยบายและกำหนดแผนงาน รวมทั้งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมระดับชาติ เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องครอบคลุมทุกมิติด้านวัฒนธรรม

(๔) เปลี่ยนชื่อสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นสำนักงานวัฒนธรรมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย โดยให้รับผิดชอบเรื่องวัฒนธรรมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม

รัฐสภาโดยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้ผ่านความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. และประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายในชื่อว่า “พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓” โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- กำหนดให้คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและแผนแม่บทวัฒนธรรมของชาติ

(๒) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อจัดให้มีหรือแก้ไขกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาติ

(๓) วางแนวทางและประสานนโยบายและแผน เพื่อความร่วมมือและการปฏิบัติงานขององค์กรต่างๆ ในหน่วยงานของรัฐและเอกชนในเรื่องที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาติ และการรณรงค์วัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

(๔) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ

(๕) ควบคุมและหาวิธีปลูกฝังวัฒนธรรมของชาติในจิตใจของประชาชนเพื่อให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ

(๖) กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของชาติ

(๗) กำหนดแผนการเงินและแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกองทุน

(๘) พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ

(๙) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ทั้งนี้ เพื่อให้ภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและความรับผิดชอบในเรื่องวัฒนธรรมของประเทศรวมอยู่ที่คณะกรรมการชุดนี้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นเอกภาพและมีความสอดคล้องแก่การปฏิบัติตามภารกิจ

- กำหนดให้มีสภาวัฒนธรรมขึ้นในแต่ละระดับ ประกอบด้วย สภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมตำบล เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในภาคประชาสังคมและประชาชนที่จะได้มาช่วยอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ มีการประสานการดำเนินงานวัฒนธรรมที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเมื่อประชาสังคม ชุมชน และประชาชนในพื้นที่เกิดความเข้าใจ มีใจรักและหวงแหนในวัฒนธรรมแล้วจะเป็นพลังและมีความยั่งยืนในการอนุรักษ์ การเห็นคุณค่า และการคุ้มครองวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป ซึ่งวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ถือว่าเป็นผลสำเร็จในการคุ้มครองและส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพแล้ว ต้องอาศัยสภาวัฒนธรรมทุกระดับเป็นสำคัญ ซึ่งสภาวัฒนธรรมในแต่ละระดับมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแผนแม่บทวัฒนธรรมของชาติ

(๒) เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม โดยเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายวัฒนธรรม

(๓) ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม

(๔) ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมจัดกิจกรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม เพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา สร้างสรรค์ แลกเปลี่ยน สืบทอดและเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

(๕) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและผลการดำเนินงานขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม

(๖) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัด หรือหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือทางวัฒนธรรม

- กำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมในกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวัฒนธรรม และกำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(๒) พิจารณาอนุมัติโครงการหรือกิจกรรมทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชนที่ขอรับการอุดหนุนจากกองทุนให้สอดคล้องกับนโยบายวัฒนธรรมของชาติในเรื่อง การศึกษา วิจัย พัฒนา ฟื้นฟู อนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่งานวัฒนธรรม

(๓) ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่ได้รับ การส่งเสริมหรือสนับสนุนจากกองทุน

(๔) เสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับสถานะการเงินและการบริหาร กองทุนต่อคณะกรรมการ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

- กำหนดให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคคลที่สร้างคุณประโยชน์ ทางวัฒนธรรมต่อประเทศชาติ ได้แก่ ศิลปินแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิทางวัฒนธรรม และบุคคลที่มี ผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ ได้กำหนดให้บุคคลที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีบทบาท ช่วยเหลือราชการในการวิจัย พัฒนา ฟื้นฟู อนุรักษ์ ให้การศึกษา ส่งเสริม เผยแพร่ผลงานศิลปะ และวัฒนธรรม และให้คำแนะนำและคำปรึกษาทางศิลปะและวัฒนธรรมแก่กระทรวงวัฒนธรรม ด้วย อันจะเป็นการได้รับความรู้ความสามารถและประสบการณ์จากบุคคลดังกล่าวมาช่วยเหลือ งานวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ ได้มีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องอีกหนึ่งฉบับ โดยเป็นการ เปลี่ยนชื่อสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติมาเป็น “กรมส่งเสริมวัฒนธรรม” โดย พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๓ มีสาระสำคัญดังนี้

(๑) ยุบเลิกสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ในกระทรวงวัฒนธรรม และจัดตั้งกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ในกระทรวงวัฒนธรรม

(๒) โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ไปเป็นของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม เพื่อเป็นการรองรับกิจการและบุคลากร จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเดิม ไปเป็นกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

(๓) กำหนดการรองรับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใด ที่อ้างถึงสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้น อ้างถึงกรมส่งเสริมวัฒนธรรม อธิบดี กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

แล้วแต่กรณี เพื่อแก้ไขปัญหาคณะที่กฎหมายฉบับอื่นๆ ที่ยังคงกล่าวถึงสำนักงานหรือบุคลากรเดิมอยู่

ดังนั้น จึงถือได้ว่ากระทรวงวัฒนธรรมได้มีกรมซึ่งรับภารกิจในเรื่องวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไว้อย่างชัดเจน คือ “กรมส่งเสริมวัฒนธรรม” อย่างไรก็ดี กรมส่งเสริมวัฒนธรรมและกระทรวงวัฒนธรรมคงมีอาจจะทำให้วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เกิดผลสำเร็จและสมตามเจตนารมณ์ได้ หากแต่จะต้องอาศัยทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน และโดยเฉพาะชุมชน สังคม และประชาชนซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในภารกิจดังกล่าวด้วย

๒.๑.๙ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๒๕ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และต้องดำเนินการในลักษณะที่มีการกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงในกิจการด้านต่างๆ ให้เหมาะสมแก่การเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๒๖ ในการจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะระดับชาติ อย่างน้อยต้องครอบคลุมองค์ประกอบของเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

- (๑) การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- (๒) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- (๓) การเกษตรและการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ
- (๔) ความมั่นคงของรัฐ
- (๕) การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่าง

รัฐบาลกับประชาชน

(๖) การกระจายข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชน

(๗) การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่ และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในการจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะระดับท้องถิ่น อย่างน้อยจะต้องให้มีสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำจังหวัดและสถานีวิทยุโทรทัศน์สำหรับการกระจายข้อมูลข่าวสารของประชาชนเพื่อการพัฒนาต่างๆ และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

ให้ กสช. สนับสนุนให้ตัวแทนประชาชนสาขาอาชีพต่าง ๆ ในจังหวัด มีการรวมกลุ่มกันเพื่อเสนอแนะความเห็นแก่ กสช. ในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของ กสช.

การจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าว ต้องคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างผู้ประกอบการ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยจะต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ ไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบ ในกรณีที่ภาคประชาชนยังไม่มีความพร้อม ให้ กสช. ให้การสนับสนุน เพื่อให้ภาคประชาชนมีโอกาสใช้คลื่นความถี่ในสัดส่วนตามที่กำหนด

เพื่อประโยชน์ในการจัดสรรคลื่นความถี่ให้ภาคประชาชนได้ใช้ และการสนับสนุนการใช้คลื่นความถี่ของภาคประชาชน ให้ กสช. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะ ของภาคประชาชนที่พึงได้รับการจัดสรรและสนับสนุนให้ใช้คลื่นความถี่ รวมทั้งลักษณะการใช้ คลื่นความถี่ที่ได้รับจัดสรรโดยอย่างน้อยภาคประชาชนนั้นต้องดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์สาธารณะและไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ

๒.๑.๑๐ พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕ เมื่อรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ และมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งหน่วยงานบริหารขึ้นใหม่ แตกต่างไปจากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ โดยมีความมุ่งหมายให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากร และบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จะจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน โดยตราเป็น พระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

กิจการอันเป็นบริการสาธารณะที่จะจัดตั้งองค์การมหาชนตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ การรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา การศึกษาอบรมและพัฒนา เจ้าหน้าที่ของรัฐ การทะนุบำรุงศิลปและ วัฒนธรรม การพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการวิจัย การถ่ายทอดและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การบริการทางการแพทย์ และ สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็น สาธารณประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ โดยต้องไม่เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร เป็นหลัก

๒.๑.๑๑ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘

มาตรา ๑๑ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอาจดำเนินการดังต่อไปนี้ได้

(๑) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกิจการภายในของวิสาหกิจชุมชนใน เครือข่าย ดังต่อไปนี้

(ก) ให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งหรือการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบ ทรัพยากรหรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนและ สภาพท้องถิ่น

(ข) ให้ความรู้ การฝึกอบรม หรือความช่วยเหลือในการปรับปรุง หรือพัฒนาการผลิต การให้บริการ การบริหารจัดการ การหาทุน การตลาด และอื่น ๆ อันเป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(ค) ให้คำแนะนำหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการ ดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

(๒) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกิจการภายนอกของวิสาหกิจชุมชน ในเครือข่าย ดังต่อไปนี้

(ก) เป็นคนกลางในการติดต่อกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ รวมทั้งองค์กรภาคเอกชน เพื่อขอรับความช่วยเหลือและ การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(ข) ประสานงานกับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชน อื่นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้หรือดำเนินกิจกรรมอื่นอันเป็นประโยชน์หรือเพิ่มพูนประสิทธิภาพใน การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(๓) เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมความสามัคคีและการช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน และความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและมี ประสิทธิภาพในการดำเนินงานไม่ว่าในด้านคุณภาพของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการ และการพัฒนาการตลาด

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายหรือมาตรการ ในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่น ของรัฐ

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและ สนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิในการประกอบกิจการอย่างครบวงจร รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการจัดตั้ง การร่วมมือซึ่งกันและกัน การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการนำวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการวิสาหกิจ ชุมชนและสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับขบวนการผลิตและการบริหารจัดการ ธุรกิจทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานบุคคล การบัญชี การจัดหาทุน หรือการตลาด ทั้งนี้ เพื่อให้ กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับปฐมภูมิมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

๒.๒ กฎหมายที่มีผลเป็นการคุ้มครองวัฒนธรรมเฉพาะเรื่อง

๒.๒.๑ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๑๐ และ มาตรา ๑๒

(๒) ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

บัญชีที่สอง ได้กำหนดธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และหัตถกรรมพื้นบ้านดังต่อไปนี้

(๑) การค้าของเก่า หรือศิลปวัตถุ ซึ่งเป็นงานศิลปกรรม หัตถกรรมของไทย

(๒) การผลิตเครื่องไม้แกะสลัก

(๓) การเลี้ยงไหม การผลิตเส้นไหมไทย การทอผ้าไหมไทย หรือการพิมพ์ลวดลายผ้าไหมไทย

(๔) การผลิตเครื่องดนตรีไทย

(๕) การผลิตเครื่องทอง เครื่องเงิน เครื่องถม เครื่องทองลงหิน หรือเครื่องเงิน

(๖) การผลิตถ้วยชามหรือเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นศิลปวัฒนธรรมไทย

มาตรา ๓๗ คนต่างด้าวผู้ใดประกอบธุรกิจโดยฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๗ หรือมาตรา ๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเลิกการประกอบธุรกิจ หรือเลิกกิจการ หรือสั่งเลิกการเป็นผู้ถือหุ้น หรือเป็นหุ้นส่วน แล้วแต่กรณี หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลต้องระวางโทษปรับวันละหนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

๒.๒.๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๒๒ การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ

ข้อความดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

(๑) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

(๒) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง หรือไม่ก็ตาม

(๓) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ

(๔) ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน

(๕) ข้อความอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณาตาม (๑)

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคและคณะกรรมการว่าด้วยฉลากได้กำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามมาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การโฆษณานั้นต้องกระทำไปพร้อมกับคำแนะนำหรือคำเตือนเกี่ยวกับวิธีใช้หรืออันตราย ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะกำหนดเงื่อนไขให้แตกต่างกันสำหรับการโฆษณาที่ใช้สื่อโฆษณาต่างกันได้

(๒) จำกัดการใช้สื่อโฆษณาสำหรับสินค้านั้น

(๓) ห้ามการโฆษณาสินค้านั้น

ความใน (๒) และ (๓)ให้นำมาใช้บังคับแก่การโฆษณาที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าการใช้หรือประโยชน์ของสินค้านั้นขัดต่อนโยบายทางสังคม ศีลธรรม หรือวัฒนธรรมของชาติด้วย

มาตรา ๔๘ ผู้ใดโฆษณาโดยใช้ข้อความตามมาตรา ๒๒ (๓) หรือ (๔) หรือข้อความตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๒ (๕) หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒.๒.๓ พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิตเพื่อขายหรือนำเข้าเพื่อขายเครื่องสำอางควบคุมพิเศษตามมาตรา ๕ (๑) เว้นแต่เลขาธิการจะรับขึ้นทะเบียนเครื่องสำอางนั้นแล้ว

บทบัญญัติวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับผู้ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งร้านค้าปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรที่นำเครื่องสำอางควบคุมพิเศษเข้ามาเพื่อขายในร้านค้าปลอดอากร แต่ในการนี้รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดให้ต้องปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยของประชาชนหรือป้องกันการฝ่าฝืนหรือหลบเลี่ยงบรรดากฎหมายที่เกี่ยวข้องได้

มาตรา ๑๘ ให้เลขาธิการมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียนเครื่องสำอางควบคุมพิเศษถ้าคณะกรรมการเห็นว่า

(๓) เครื่องสำอางที่ใช้ชื่อไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมอันดีงามของไทย หรือสื่อไปในทางทำลายคุณค่าของภาษาไทย

มาตรา ๔๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดได้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งซ้ำอีกภายในเวลาห้าปีนับแต่วันที่ได้กระทำความผิดครั้งที่แล้ว ผู้นั้นต้องระวางโทษสองเท่าของโทษที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง

๒.๒.๔ พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐

มาตรา ๗๙ ผู้รับอนุญาตผลิตยา หรือผู้รับอนุญาตให้นำหรือส่งยาเข้ามาในราชอาณาจักรผู้ใด ประสงค์จะผลิตหรือนำส่งเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งยาแผนปัจจุบันหรือยาแผนโบราณ ต้องนำตำรับยานั้นมาขอขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาแล้วจึงจะผลิตยา หรือนำหรือส่งยานั้นเข้ามาในราชอาณาจักรได้

มาตรา ๘๓ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนตำรับยา เมื่อคณะกรรมการเห็นว่า

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) ยาที่ใช้ชื่อไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมอันดีงามของไทย หรือสื่อไปในทางทำลายคุณค่าของภาษาไทย

มาตรา ๑๒๓ ผู้รับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒.๒.๕ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความ

เป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(๔) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(๕) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสารของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรณหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๒.๓ กฎหมายที่ว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมเฉพาะอย่าง

๒.๓.๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒

หลักการ

ได้บัญญัติให้สิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ ภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย ซึ่งหมายถึง พื้นความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการตรวจ วินิจฉัย บำบัด รักษา หรือป้องกันโรค หรือการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของมนุษย์หรือสัตว์ การผดุงครรภ์ การนวดไทย การเตรียมการผลิตยาแผนไทย และการประดิษฐ์อุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ โดยอาศัยความรู้หรือตำราที่ได้ถ่ายทอดและพัฒนาสืบต่อกันมา โดยกำหนดให้มีการจดทะเบียนภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย ซึ่งผู้ทรงสิทธิเท่านั้นที่จะมีสิทธิในการผลิตยาใช้ศึกษาวิจัยจำหน่าย ปรับปรุงหรือพัฒนาตำรับยาแผนไทยหรือภูมิปัญญาในตำราการแพทย์แผนไทยที่ได้จดทะเบียนไว้

รูปแบบการคุ้มครอง

(๑) กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเพื่อทำหน้าที่ในการคุ้มครองและส่งเสริมให้เอกชน ชุมชน และองค์กรเอกชน

ตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

(๒) กำหนดให้กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเกี่ยวกับตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทยทั่วราชอาณาจักร เพื่อจัดทำทะเบียน

(๓) กำหนดให้ผู้ประสงค์จะนำตำรับยาแผนไทยของชาติ ไปขอขึ้นทะเบียนตำรับยาและขออนุญาตผลิตยาตามกฎหมายว่าด้วยยา หรือนำไปทำการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาเป็นตำรับยาใหม่เพื่อประโยชน์ในทางการค้า หรือทำการศึกษาวิจัย ตำราการแพทย์แผนไทยของชาติเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยขึ้นใหม่ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางการค้า ให้ยื่นคำขอรับอนุญาตใช้ประโยชน์และชำระค่าธรรมเนียม รวมทั้งค่าตอบแทนสำหรับการใช้ประโยชน์ดังกล่าวต่อผู้อนุญาต

(๔) กำหนดให้มีการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเพื่อขอรับการคุ้มครองและส่งเสริมตามที่กำหนดโดยบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้ โดยยื่นคำขอต่อนายทะเบียน

(๕) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดศึกษาวิจัยหรือส่งออกสมุนไพรควบคุม หรือ จำหน่ายหรือแปรรูป สมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

(๖) กำหนดให้มีการจัดทำและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ที่เรียกว่า “แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพร”

(๗) จัดตั้งกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน สำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

มาตรการบังคับ

(๑) กำหนดมาตรการบังคับทางปกครองให้นายทะเบียนหรือ ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด

(๒) กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการอาจฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ได้จดทะเบียนโดยไม่ชอบได้

(๓) กำหนดโทษทางอาญาแก่บุคคลที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตาม พระราชบัญญัตินี้

๒.๓.๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖

หลักการ

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ คือ ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ และสามารถบ่งบอกว่า สินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของ

แหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว ซึ่งสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์บางกรณีมีการใช้และสืบทอดกันมาจนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

รูปแบบการคุ้มครอง

กำหนดให้มีการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์และห้ามการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อันจะทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์อันแท้จริงของสินค้าที่ระบุในทะเบียน เพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า อีกทั้งเป็นการอนุวัติการตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีตามข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๔ แห่งความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าในภาคผนวกท้ายความตกลงมาร์ราเกชจัดตั้งองค์การการค้าโลกด้วย

มาตรการบังคับ

กำหนดโทษทางอาญาแก่บุคคลที่ฝ่าฝืนใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยมิชอบ

๒.๓.๓ พระราชบัญญัติส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย พ.ศ. ๒๕๕๑

หลักการ

สิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ ศิลปะร่วมสมัย ซึ่งหมายถึง ศิลปะที่สร้างสรรค์จากความคิดและประยุกต์อย่างบูรณาการโดยมีวัฒนธรรมเป็นฐานรากสำคัญในการสร้างสรรค์เพื่อรับใช้สังคม

รูปแบบการคุ้มครอง

กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมศิลปะร่วมสมัยขึ้นเพื่อทำหน้าที่เสนอนโยบาย กำหนดแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมและพัฒนาศิลปะร่วมสมัย ตลอดจนให้ความเห็นชอบแผนงานและยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการสร้างสรรคงานศิลปะร่วมสมัย โดยมีสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรมรับผิดชอบงานธุรการและงานวิชาการ อีกทั้งได้จัดตั้งกองทุนส่งเสริมศิลปะร่วมสมัยขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้การอุดหนุนหรือให้กู้ยืมเงินแก่ผู้ขอรับการส่งเสริม และดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย ซึ่งผู้ประกอบการหรือดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะร่วมสมัยสามารถขอรับการอุดหนุนหรือกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ เพื่อดำเนินงานด้านศิลปะร่วมสมัยได้ โดยสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยได้จำแนกศิลปะร่วมสมัยที่จะได้รับการส่งเสริมและสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไปเป็น ๙ สาขา ดังนี้

๑. สาขาวรรณศิลป์ (Literature) หมายถึง ศิลปะในการแต่งหนังสือหรือศิลปะทางวรรณกรรม ที่มีองค์ประกอบที่สำคัญในการแสดงความรู้สึกสะท้อนใจจินตนาการและการแสดงออกทางทำที่เฉพาะตัว มีวิธีการเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ ทั้งกวีนิพนธ์ เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร

๒. สาขาสถาปัตยกรรม (Architecture) หมายถึง งานออกแบบหรือศิลปะที่เกี่ยวกับสิ่งก่อสร้าง ซึ่งสร้างขึ้นใหม่อย่างเป็นศิลปะ สวยงามเป็นสง่า และถูกต้องตาม

หลักวิชาการเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย มีคุณค่าทางศิลปะและมั่นคงแข็งแรง ได้แก่ วัฒนาอาราม สฤประเจียรย์ ปราสาท ราชวัง และบ้านเรือน

๓. สาขามัณฑนศิลป์ (Interior Design) หมายถึง ศิลปะการออกแบบ การประดับและตกแต่งสภาพแวดล้อมภายนอก และภายในอาคาร บ้านเรือน สถานที่ทั้งในลักษณะที่สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมที่เป็นสากล และศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๔. สาขาภาพยนตร์ (Film) หมายถึง งานศิลปวัฒนธรรมด้านสื่อภาพเคลื่อนไหว (moving images) หรือโสตทัศน (audiovisual) ทั้งที่ผลิตด้วยฟิล์มภาพยนตร์ เทปวีดิทัศน์ และสื่อผสม มีขอบเขตกว้างขวางตั้งแต่ภาพยนตร์สมัครเล่น ภาพยนตร์ครอบครัว ภาพยนตร์สั้น ภาพยนตร์ทดลอง ภาพยนตร์สารคดี ไปจนถึงภาพยนตร์ในอุตสาหกรรมบันเทิง

๕. สาขาเรขศิลป์หรือการออกแบบกราฟิก (Graphic Design) หมายถึง การออกแบบศิลปะในการสื่อสารกับกลุ่มชนด้วยภาษาที่ตีความได้โดยการดูด้วยตาทั้งที่เป็น “ภาษาอักษร” (เขียนด้วยตัวอักษรและเครื่องหมายวรรคตอนต่างๆ) และ “ภาษาภาพ” (ภาพถ่าย ภาพวาด ลายเส้น สีเส้น และอื่นๆ) โดยตอบสนองการสื่อสารเป็นสำคัญ งานเรขศิลป์มีทั้งรูปแบบงาน ๒ มิติ เช่น งานสิ่งพิมพ์ งานออกแบบตราสินค้า งานออกแบบบรรจุภัณฑ์ งานโฆษณาณรงค์ งานออกแบบเว็บไซต์ เป็นต้น และรูปแบบงาน ๓ มิติ เช่น สื่อผสมโครงสร้างเพื่อจัดแสดงในงานต่าง ๆ ตราสัญลักษณ์ขององค์กรรูปแบบประติมากรรมลอยตัว เป็นต้น หรืองานออกแบบอื่น ๆ ที่คณะกรรมการจะกำหนดขยายขอบเขตในด้านนี้อีกในอนาคต

๖. สาขาการออกแบบเครื่องแต่งกายหรือแฟชั่น (Fashion) หมายถึง การออกแบบเสื้อผ้าอาภรณ์ เครื่องประดับร่างกาย และการแสดงแบบการนุ่งห่มแบบต่างๆ ที่มีรูปแบบและสีเส้นตามสมัยนิยม ตามแบบหรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

๗. สาขาศิลปะ ซึ่งแบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ ดนตรีและขับร้อง

ดนตรี หมายถึง การเล่นดนตรีสากลและดนตรีไทยประยุกต์ ที่มีทั้งประเภทดีด สี ดี และเป่า

ขับร้อง หมายถึง การใช้เสียงที่เปล่งออกมาจากลำคออย่างมีศิลปะ ด้วยการแต่งเสียงทำนองเพลงให้เกิดความไพเราะ เช่น การร้องอิสระ การร้องประกอบดนตรี การร้องประกอบการฟ้อนรำ เป็นต้น

๘. สาขาศิลปะทัศนศิลป์ (Visual Arts) หมายถึง ศิลปะที่มองเห็นได้ด้วยตา ทั้งศิลปะสองมิติและสามมิติ ที่เป็นทั้งจิตรศิลป์และประยุกตศิลป์ ลักษณะสำคัญของทัศนศิลป์ คือภาพและรูป ได้แก่

(๑) จิตรกรรม หมายถึง ภาพเขียนสีและภาพลายเส้น

(๒) ประติมากรรม หมายถึง งานปั้นและแกะสลัก

(๓) ภาพพิมพ์ หมายถึง ศิลปะการพิมพ์ด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ เช่น การพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์ไม้ หรือโลหะ เป็นต้น

(๔) ภาพถ่าย หมายถึง ผลงานศิลปะภาพถ่ายที่เสนอด้วยสื่อและกรรมวิธีต่าง ๆ

(๕) สื่อประสม หมายถึง ผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยกรรมวิธีและเทคนิคต่าง ๆ อย่างอิสระ

๙. สาขาศิลปะการแสดง (Performing Arts) หมายถึง ศิลปะการแสดงละคร การละเล่น และการแสดงพื้นบ้านประยุกต์

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าศิลปะแต่ละสาขาที่เกิดขึ้นล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องมือสำคัญในการสะท้อนวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มหรือสังคม ซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับสภาพโครงสร้างของสังคม เศรษฐกิจและความเชื่ออันเป็นมรดกแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะตนของชนชาติซึ่งเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมแต่ละยุคสมัย

มาตรการบังคับ

พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย จึงไม่มีมาตรการบังคับใดๆ

๒.๓.๔ พระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒

หลักการ

กีฬามวยที่จะได้รับการส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ หรือคุ้มครอง หมายถึง การแข่งขันชกมวยตามกติกาของศิลปะมวยไทยหรือกีฬามวยสากล

รูปแบบการคุ้มครอง

(๑) กำหนดให้มีคณะกรรมการกีฬามวยขึ้นเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ และเผยแพร่กีฬามวย โดยคณะกรรมการกีฬามวยมีอำนาจให้ทุน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเพื่อส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ และเผยแพร่กิจกรรมกีฬามวยได้ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการกีฬามวยในการกีฬาแห่งประเทศไทยทำหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุน คณะกรรมการ

(๒) มีกองทุนกีฬามวยเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม คุ้มครอง และควบคุมกีฬามวย

(๓) มีระบบทะเบียนประวัติบุคคลในวงการกีฬามวย (นักมวย ผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสิน ผู้จัดการนักมวย หัวหน้าค่ายมวย นายสนามมวย และผู้จัดการแข่งขันมวย) และบัตรประจำตัวนักมวย ผู้ฝึกสอน และหัวหน้าค่ายมวย

(๔) บุคคลใดจะจัดการแข่งขันกีฬามวย หรือจัดตั้งค่ายมวยจะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน และนักมวยจะต้องสังกัดค่ายมวยใดค่ายมวยหนึ่งเท่านั้น

มาตรการบังคับ

กำหนดโทษทางอาญาแก่บุคคลที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๓.๕ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

หลักการ

สิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ซึ่งจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้

รูปแบบความคุ้มครอง

(๑) กำหนดให้อธิบดีกรมศิลปากรมีอำนาจประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน และให้มีอำนาจกำหนดเขตที่ดินตามที่เห็นสมควรเป็นเขตของโบราณสถาน และกำหนดห้ามปลูกสร้างอาคาร ซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติม ทำลาย เคลื่อนย้าย โบราณสถานหรือส่วนต่าง ๆ ของโบราณสถาน หรือขุดค้นสิ่งใดๆ ภายในเขตหรือบริเวณของโบราณสถาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

(๒) กำหนดให้อธิบดีกรมศิลปากรมีอำนาจประกาศขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุ หรือประกาศให้โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุใดเป็นโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ห้ามทำการค้า และจัดซื้อเพื่อเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติได้ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดให้เขตท้องที่ใดเป็นเขตสำรวจโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้น และเมื่อโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุใดได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง นำเข้าหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

(๓) กำหนดให้มีการขออนุญาตทำการค้าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่มีได้ห้ามทำการค้า

(๔) กำหนดให้มีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นที่เก็บรักษาโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน

(๕) ให้จัดให้มีกองทุนโบราณคดีเพื่อใช้จ่ายในกิจการอันเป็นประโยชน์แก่โบราณสถานหรือการพิพิธภัณฑ

มาตรการบังคับ

(๑) กำหนดมาตรการบังคับทางปกครองให้อธิบดีกรมศิลปากรมีอำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด

(๒) กำหนดโทษทางอาญาแก่บุคคลที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๓.๖ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗หลักการ

พระราชบัญญัตินี้คุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปงานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งได้แก่ งานสร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ

รูปแบบความคุ้มครอง

กำหนดห้ามบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าของลิขสิทธิ์ทำซ้ำ ดัดแปลง หรือเผยแพร่งานต่อสาธารณะชนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

มาตรการบังคับ

กำหนดโทษทางอาญาแก่บุคคลที่ฝ่าฝืน

๒.๓.๗ พระราชบัญญัติว่าด้วยเหรียญเฉลิมพระเกียรติและเหรียญที่ระลึก พ.ศ. ๒๕๔๘หลักการ

สิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ เหรียญเฉลิมพระเกียรติและเหรียญที่ระลึก

รูปแบบการคุ้มครอง

(๑) กำหนดให้มีคณะกรรมการเหรียญเฉลิมพระเกียรติและเหรียญที่ระลึกทำหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบการให้มีเหรียญเฉลิมพระเกียรติหรือเหรียญที่ระลึกเนื่องในโอกาสต่างๆ

(๒) การให้มีเหรียญเฉลิมพระเกียรติหรือเหรียญที่ระลึกเนื่องในโอกาสต่างๆ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยให้กำหนดรายละเอียดของลักษณะเหรียญ บุคคลผู้มีสิทธิประดับเหรียญ วิธีการประดับเหรียญ การสร้างเหรียญและกิจการอื่นที่จำเป็น

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์การประดับเหรียญเฉลิมพระเกียรติหรือเหรียญที่ระลึกให้ประดับได้อย่างเคร่งครัดรักษาอธิปไตย

มาตรการบังคับ

ไม่มี

๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือสังคม

แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จะบัญญัติรับรองให้บุคคล ชุมชน และรัฐ ล้วนมีสิทธิและหน้าที่ในการคุ้มครองและบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ โดยมาตรา ๖๖ บัญญัติให้ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ มาตรา ๗๓ บัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักผ่อน และสืบสานศิลปวัฒนธรรม

ของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๘๐ (๖) บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินนโยบายทางวัฒนธรรมโดยการส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลุกจิตสำนึก และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ปัจจุบันก็ยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดมาตรการหรือแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือสังคมในการปกป้อง ค้ำครอง หรือบำรุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติโดยตรง อย่างไรก็ตาม ในกรณีของชุมชนได้มีช่องทางในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของชุมชนและของชาติได้ผ่านทางสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีภารกิจในการส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรชุมชนอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของชุมชนและของชาติตามมาตรา ๒๑ ของพระราชบัญญัติดังกล่าว

๔. รูปแบบและมาตรการของการคุ้มครอง

จากการศึกษากฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า กฎหมายไทยในอดีตจะเป็นลักษณะของการกำหนดธรรมเนียมปฏิบัติมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับการทำนุบำรุงหรือคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งอาจเป็นเพราะเป็นยุคของการสร้างบ้านสร้างเมืองให้เจริญรุ่งเรืองและมีอารยะทัดเทียมนานาประเทศ จึงมิได้ให้ความสำคัญกับมรดกทางวัฒนธรรมเท่าใดนัก แต่เมื่อเริ่มมีกระแสของการอนุรักษ์วัฒนธรรมเกิดขึ้นในสังคมไทย ก็พบว่ามีบทบัญญัติของกฎหมายไทยที่ให้ความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะมีบทบัญญัติของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมกระจัดกระจายอยู่ในกฎหมายฉบับต่างๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้รูปแบบและมาตรการของการคุ้มครองค่อนข้างหลากหลายและขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้นๆ ทั้งที่กำหนดในลักษณะให้เป็นอำนาจหน้าที่ทั่วไปขององค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น กำหนดบทบัญญัติที่มีผลเป็นการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมเฉพาะบางเรื่องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายนั้น เช่น การสงวนการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผลิตยา การผลิตเครื่องสำอาง หรือหากจะมีกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมก็เป็นกฎหมายที่คุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมเฉพาะบางอย่าง เช่น โบราณวัตถุ โบราณสถาน กีฬามวย ภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย

อย่างไรก็ดี จากการศึกษากฎหมายที่คุ้มครองสิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมเฉพาะอย่างอาจสรุปรูปแบบของการคุ้มครองได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดตั้งคณะกรรมการ
- (๒) การจัดตั้งกองทุน
- (๓) การสร้างระบบการขึ้นทะเบียนหรือขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๔) การจัดทำทะเบียนข้อมูล

(๕) การกำหนดข้อห้ามต่าง ๆ ไว้ในกฎหมาย

สำหรับมาตรการบังคับเพื่อให้เป็นตามที่กฎหมายกำหนดก็มีทั้งมาตรการบังคับทางปกครองและมาตรการบังคับทางอาญาซึ่งขึ้นอยู่กับรูปแบบของการคุ้มครอง

บทที่ ๔

กฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของต่างประเทศ

การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมได้มีการริเริ่มโดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ซึ่งให้ความสำคัญกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมโดยเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ประกาศอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (Convention Concerning the protection of the World Cultural and Natural Heritage : the World Heritage convention) มีผลคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ

ต่อมาองค์การยูเนสโกเห็นว่า การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมไม่ได้จำกัดเฉพาะวัฒนธรรมที่เป็นอนุสรณ์สถานหรือการเก็บสะสมวัตถุสิ่งของจากอดีตจนถึงปัจจุบันเท่านั้น แต่มรดกทางวัฒนธรรมยังรวมถึงองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ก่อให้เกิดผลงานของวัฒนธรรมที่จับต้องได้ด้วย ซึ่งในการเก็บวัตถุสิ่งของไว้ในพิพิธภัณฑ์เพียงอย่างเดียวจะไม่สามารถรักษาองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมของวัฒนธรรมไว้ได้ ดังนั้น การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมจะช่วยรักษาวัฒนธรรมให้มีความต่อเนื่องไปยังคนรุ่นหลังต่อไปได้

การศึกษาในบทนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของต่างประเทศเพื่อค้นหาแนวคิดของกฎหมายในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม ได้แก่ องค์การยูเนสโกซึ่งเป็นองค์การที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและคุ้มครองศิลปวัฒนธรรมของโลก และเป็นผู้ริเริ่มการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งรับเอาแนวคิดขององค์การยูเนสโกมาดำเนินการสานต่อในการออกกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ในประเทศแถบเอเชีย อย่างเช่น ประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งประสบผลสำเร็จในการเผยแพร่วัฒนธรรมจนทำให้เกิดความนิยมในวัฒนธรรมเกาหลีไปทั่วโลก และอีกประเทศหนึ่งคือ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีการรักษามรดกทางวัฒนธรรมไว้ได้เป็นอย่างดี แม้จะมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีล้ำหน้าประเทศอื่น ๆ ในโลก แต่ยังสามารถรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ได้ จึงเป็นที่น่าสนใจว่า การที่ทั้งสองประเทศนี้ได้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมจะช่วยให้มีการรักษามรดกทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจความหมายของวัฒนธรรมและประเภทของวัฒนธรรม รวมทั้งกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมแล้วพบว่า ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมตามแนวทางของอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ซึ่งเป็นการคุ้มครองวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ได้แก่ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมแนวความคิดขององค์การยูเนสโก ซึ่งในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญคุ้มครองทั้งวัฒนธรรมที่จับต้องได้และวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ดังนั้น ในการศึกษากฎหมายของต่างประเทศจึงเฉพาะเจาะจงไปที่แนวทางการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เพื่อนำประสบการณ์และหลักการของกฎหมายในประเทศนั้น ๆ มาประกอบการจัดทำกฎหมายของไทยในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ต่อไป

การศึกษาเกี่ยวกับที่มา ความหมาย รูปแบบการคุ้มครอง และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่จัดทำขึ้นโดยองค์การยูเนสโก รวมทั้งการศึกษารูปแบบและโครงสร้างทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุ้มครองและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของต่างประเทศว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้น สมควรที่จะต้องทำความเข้าใจภาพรวมในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาโครงสร้างองค์การยูเนสโกและบทบาทขององค์การทางด้านวัฒนธรรมโดยย่อ

(๒) ศึกษาภาพรวมและโครงสร้างของอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่จัดทำขึ้นโดยองค์การยูเนสโก และองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก

(๓) ศึกษารูปแบบและโครงสร้างทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุ้มครองและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของต่างประเทศ เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศโรมาเนีย ประเทศกรีซ ประเทศเบลเยียม และประเทศอันดอร์รา โดยมุ่งเน้นศึกษากรณีของประเทศฝรั่งเศสเป็นหลัก

๑. โครงสร้างองค์การยูเนสโกและบทบาททางด้านวัฒนธรรม

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เป็นทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๕ สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส และมีสำนักงานย่อยอีก ๕๐ แห่งทั่วโลก ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด ๑๙๓ ประเทศและสมาชิกประเภทที่เข้าผูกพันตามสิทธิของประเทศที่ปกครองตน ๗ ประเทศ ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๙ โดยเป็นสมาชิกลำดับที่ ๔๙

๑.๑ วัตถุประสงค์หลักขององค์การยูเนสโก

องค์การยูเนสโกมุ่งส่งเสริมให้มีการกำหนดเงื่อนไขในการเสวนาระหว่างชุมชนและวัฒนธรรมบนพื้นฐานของความเคารพในคุณค่าของสิ่งที่มีอยู่ร่วมกัน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ก่อให้เกิดความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนและการเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งลดช่องว่าง

ความยากจน โดยการดำเนินการตามภารกิจและหน้าที่หลักของตน องค์การยูเนสโกดำเนินการโดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการกิจ ๕ ประการ ดังนี้

(๑) ด้านการศึกษา เน้นภารกิจด้านความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ และมาตรการการป้องกันและการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

(๒) ด้านวิทยาศาสตร์และธรรมชาติ มุ่งเน้นภารกิจในการสนับสนุนให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน ช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการพัฒนาขีดความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๓) ด้านสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา ดำเนินภารกิจในการสนับสนุนและส่งเสริมมาตรฐานทางจริยธรรมและสิทธิมนุษยชน

(๔) ด้านการสื่อสารและข้อมูลข่าวสาร เน้นการส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและเสรีภาพในการเสนอข้อมูลข่าวสาร พัฒนาขีดความสามารถและความรู้ทางวิทยาการเพื่อให้สามารถเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นสากล

(๕) ด้านวัฒนธรรม การดำเนินการกิจทางด้านวัฒนธรรมนั้นมุ่งเน้นทางด้านระหว่างประเทศสำหรับการริเริ่มให้มีการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปแบบของวัตถุและสถานที่ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปแบบที่จับต้องไม่ได้ด้วย

๑.๒ โครงสร้างขององค์การยูเนสโก

องค์การยูเนสโกเป็นองค์การชำนาญพิเศษซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์การสหประชาชาติและมีการดำเนินงานในลักษณะของความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับองค์การระดับภูมิภาคและองค์การระดับชาติ รวมทั้งร่วมมืออย่างเป็นทางการกับองค์กรภาคเอกชน (NGO) กว่า ๓๕๐ องค์กร และสำหรับโครงการที่มีลักษณะเฉพาะด้านอีกด้วย องค์การยูเนสโกประกอบด้วยองค์กรหลัก ๓ ส่วน คือ ที่ประชุมใหญ่ขององค์การยูเนสโก คณะกรรมการบริหาร และสำนักงานเลขาธิการ

ที่ประชุมใหญ่ขององค์การยูเนสโก ประกอบด้วยผู้แทนของประเทศสมาชิกทั้งหมด เป็นองค์กรหลักที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์สำหรับภารกิจที่มีความสำคัญขององค์การ โดยจัดให้มีการประชุมทุก ๒ ปี และมีอำนาจในการพิจารณางบประมาณขององค์การยูเนสโก

คณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้แทนของประเทศสมาชิกจำนวน ๕๘ ประเทศ เพื่อติดตามการดำเนินการตามโครงการซึ่งที่ประชุมใหญ่ให้ความเห็นชอบ โดยกำหนดให้มีการประชุมปีละ ๒ ครั้ง

สำนักงานเลขาธิการ มีผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารสูงสุดของสำนักงาน ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขาธิการเตรียมเอกสารและข้อเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาสำหรับการประชุมของที่ประชุมใหญ่ขององค์การยูเนสโก และคณะกรรมการบริหาร รวมทั้งจัดเตรียม

เสนอโครงการและร่างงบประมาณ รวมทั้งทำหน้าที่ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ฯ และคณะกรรมการบริหาร

องค์การยูเนสโกเป็นองค์การชำนาญพิเศษแห่งเดียวของสหประชาชาติที่กำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการระดับชาติภายในประเทศสมาชิกทั้ง ๑๙๓ ประเทศ หรือสมาชิกประเภทที่เข้าผูกพันตามสิทธิของประเทศที่ปกครองตน คณะกรรมการระดับชาติชุดดังกล่าวนี้จะทำหน้าที่ประสานงานระหว่างองค์การและหน่วยงานภายในของแต่ละรัฐ เพื่อให้ข้อมูลแก่องค์การยูเนสโกเกี่ยวกับการวิเคราะห์ที่จะเป็นประโยชน์สำหรับโครงการและการปฏิบัติการตามโครงการที่องค์การยูเนสโกริเริ่ม ทั้งในด้านการศึกษา การค้นคว้าวิจัย การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารเพื่อสร้างจิตสำนึก ตลอดจนการดำเนินการด้านสื่อสารมวลชน คณะกรรมการดังกล่าวดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนซึ่งให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคและสนับสนุนทางการเงินแก่องค์การดังกล่าวด้วย

๑.๓ บทบาททางด้านวัฒนธรรม

องค์การยูเนสโกมุ่งเน้นบทบาทการพิทักษ์รักษาคุณค่าความหลากหลายและมรดกร่วมกันของมนุษยชาติ โดยการส่งเสริมให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมในทุกรูปแบบ และพัฒนาให้มีการแสดงออกทางวัฒนธรรม รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือทางสังคมให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การเสวนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน และมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมในรูปแบบของการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒. การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จัดทำขึ้นโดยองค์การยูเนสโก

องค์การยูเนสโกได้มีการจัดทำอนุสัญญาเพื่อคุ้มครองและอนุรักษ์มรดกที่เป็นของมนุษยชาติร่วมกันทั้งส่วนที่เป็นทรัพย์สินที่จับต้องได้และส่วนที่ไม่ใช่ทรัพย์สินซึ่งจับต้องไม่ได้ ดังนี้

๑) อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในกรณีที่มีการสู้รบ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๑๙๕๔ และพิธีสาร ฉบับที่ ๒ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๙ มุ่งสนับสนุนการฟื้นฟูสภาพทางวัฒนธรรมของชุมชนที่ถูกทำลายจากการสู้รบ และให้ความช่วยเหลือในการค้นหาภูมิหลังและสร้างความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมระหว่างอดีต ปัจจุบันและอนาคต

๒) อนุสัญญาว่าด้วยการกำหนดมาตรการห้ามการนำเข้า ส่งออกและการโอนทรัพย์สินที่ครอบครองโดยผิดกฎหมาย ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๑๙๗๐ เพื่อสร้างฐานเครื่องมือระหว่างประเทศสำหรับการปราบปรามการลักลอบขนสินค้าทางศิลปวัฒนธรรม

ที่ผิดกฎหมาย สนับสนุนนโยบายที่เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม โดยจะต้องเคารพต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างจริงจัง

๓) อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลก วัฒนธรรม และธรรมชาติ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๑๙๗๒ กำหนดให้มีการจัดทำทะเบียนรายชื่อของสิ่งมรดกที่ขึ้นทะเบียนมรดกโลก ทั้งในส่วนที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกที่เกิดเองตามธรรมชาติ จำนวน ๙๓๖ แห่ง เป็นทะเบียนรายชื่อสิ่งมรดกทางวัฒนธรรม ๗๒๕ แห่ง รายชื่อสิ่งมรดกทางธรรมชาติ ๑๘๓ แห่ง รายชื่อสิ่งมรดกแบบผสม ๒๘ แห่ง (ข้อมูลเดือนกันยายน ค.ศ. ๒๐๑๑) โดยมีศูนย์มรดกโลกเป็นหน่วยงานธุรการตามอนุสัญญาดังกล่าว

๔) อนุสัญญาเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมของสิ่งมีชีวิตใต้ท้องทะเล ซึ่งได้มีการรับรองลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๐๐๑ และมีผลใช้บังคับเมื่อเดือนมกราคม ค.ศ. ๒๐๐๙ เพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่อยู่ใต้ท้องทะเลจากการทำลายหรือการโจรกรรม

๕) อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองและสนับสนุนเผยแพร่ความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรมกำหนดรับรองสิทธิของรัฐเพื่อจัดให้มีนโยบายทางด้านวัฒนธรรมยอมรับในลักษณะเฉพาะของทรัพย์สินและรูปแบบบริการทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ คุณค่า และความหมาย รวมทั้งการจัดให้มีการร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนให้มีการแสดงออกทางวัฒนธรรมของทุกประเทศ องค์การยูเนสโกได้สร้างเครือข่ายระดับโลกสำหรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งให้ความช่วยเหลือแก่อุตสาหกรรมทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น หัตถกรรม ดนตรี การสร้างภาพยนตร์ ในประเทศกำลังพัฒนา

๖) อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งได้มีการรับรองลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ค.ศ. ๒๐๐๓ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๐๐๖ (อนุสัญญาที่ดำเนินการศึกษาวิจัยอยู่ขณะนี้) เป็นอนุสัญญาซึ่งเกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่มีการถ่ายทอดกันภายในชุมชน อนุสัญญาดังกล่าวกำหนดให้มีการจัดทำบัญชีรายชื่อตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ (ปัจจุบันมีตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติที่ปรากฏตามทะเบียนขององค์การยูเนสโก ๒๑๓ รายการ (ข้อมูลเดือนกันยายน ค.ศ. ๒๐๑๑) และสำหรับทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ต้องมีการอนุรักษ์โดยเร่งด่วน ปัจจุบันปรากฏ ๑๖ คำร้อง (ข้อมูลเดือนกันยายน ค.ศ. ๒๐๑๑)

๓. การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมตามอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้^{๕๕}

การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการคงไว้ซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโลก อันเป็นทรัพยากรด้านความรู้และทักษะที่สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศต่าง ๆ ทั่วทุกมุมโลกได้อย่างยั่งยืน แต่โดยที่ปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ในยุคปัจจุบันมีพัฒนาการในด้านการสื่อสารและการดำเนินการข้ามพรมแดนอย่างแพร่หลาย การสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของแต่ละชาติจึงต้องประสบกับภาวะเสี่ยงต่อการถูกบิดเบือน การแย่งชิงเพื่อนำไปใช้ประโยชน์โดยชาติอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นต้นกำเนิดของวัฒนธรรม หรือแม้กระทั่งการสาบสูญ ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวจะทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่อาจเยียวยาได้ อีกทั้งอาจเป็นการเอาเปรียบชาติหรือชุมชนที่เป็นกลุ่มชนข้างน้อยหรือมีอำนาจต่อรองน้อย อันเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ในแง่การรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของประชาคมโลก ด้วยเหตุผลดังกล่าว ประเทศต่าง ๆ จึงได้แสดงเจตจำนงร่วมกันภายใต้กรอบการดำเนินงานขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เพื่อวางมาตรการความร่วมมือในเรื่องดังกล่าวในระดับระหว่างประเทศ โดยได้จัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage) และการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศของตนเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน

แม้ว่ามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน แต่ก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการดำรงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสถานะของโลกาภิวัตน์ การยอมรับแนวคิดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของชุมชนที่มีความแตกต่างกันจะเป็นประโยชน์ในการเสวนาแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างกัน และสนับสนุนให้เกิดความเคารพต่อการดำรงชีวิตในรูปแบบที่แตกต่างจากของตนเอง

ความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มิได้มีแต่เฉพาะการแสดงออกทางวัฒนธรรมเพียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความรู้ เทคนิค และทักษะที่มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง การถ่ายทอดความรู้ที่ประกอบด้วยคุณค่าทางสังคมและคุณค่าทางเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับชุมชนกลุ่มน้อยเช่นเดียวกับชุมชนทางสังคมขนาดใหญ่ภายในประเทศ และมีความสำคัญกับประเทศกำลังพัฒนาเช่นเดียวกับประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยเช่นกัน

^{๕๕} ข้อมูลจาก UNESCO, <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=EN&pg=home>, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๔

๓.๑ นิยามคำว่ามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage)

มาตรา ๒ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ได้บัญญัตินิยามของมรดกทางวัฒนธรรมไว้ว่า

“เพื่อประโยชน์แห่งอนุสัญญานี้

๑. คำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” (intangible cultural heritage) หมายความว่า การปฏิบัติ การสื่อสาร การแสดงออก ความรู้ ทักษะ รวมทั้งเครื่องมือ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งชุมชน กลุ่มบุคคล หรือปัจเจกชนยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรม และได้มีการสืบทอดกันมาหลายรุ่น โดยชุมชนหรือกลุ่มบุคคลได้มีการสร้างขึ้นใหม่อย่างสม่ำเสมอ ในลักษณะที่เป็นปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติและประวัติศาสตร์ และมีการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์และมีความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้มีการเคารพ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์ของมนุษย์ ทั้งนี้ ตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้จะพิจารณาเฉพาะมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่สอดคล้องกับกลไกทางกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งเงื่อนไขแห่งการเคารพซึ่งกันและกันของกลุ่มชุมชน กลุ่มบุคคล และปัจเจกชน ตลอดจนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒. คำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” ที่นิยามไว้ในวรรคหนึ่งข้างต้น จะปรากฏในรูปแบบ (domain) ต่าง ๆ ได้แก่ (ก) มุขปาฐะและการแสดงออก รวมทั้งภาษาซึ่งเป็นสื่อของมรดกทางวัฒนธรรม (ข) ศิลปะการแสดง (ค) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล (ง) ความรู้และทางปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล และ (จ) งานช่างฝีมือดั้งเดิม

จากบทนิยามดังกล่าว จึงเห็นได้ว่ามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่

(๑) ความดั้งเดิมและความเป็นปัจจุบันซึ่งอยู่พร้อมในเวลาเดียวกัน โดยมรดกทางวัฒนธรรมไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอดมาจากอดีต แต่ต้องครอบคลุมการปฏิบัติในเมืองและในชนบทปัจจุบัน โดยกลุ่มวัฒนธรรมที่หลากหลายมีส่วนร่วมด้วย

(๒) ความรู้สึกรู้ถึงการเป็นส่วนเดียวกัน มรดกทางวัฒนธรรมต้องสามารถทำให้คนใดคนหนึ่งไม่ว่าจะมาจากแห่งใดในโลกนี้ สามารถรู้สึกรู้ถึงเอกลักษณ์และการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน หรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในวงกว้างได้

(๓) การเป็นตัวแทนของชุมชน โดยอาศัยการถ่ายทอดทักษะหรือวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น และการเผยแพร่ไปยังวัฒนธรรมอื่นๆ

(๔) การยอมรับในชุมชน โดยมรดกทางวัฒนธรรมจะเป็นมรดกได้ก็ต่อเมื่อชุมชน กลุ่มบุคคลหรือปัจเจกชนที่เป็นผู้สร้าง เก็บรักษาและส่งต่อวัฒนธรรมนั้น ยอมรับให้เป็นมรดก

๓.๒ ความเป็นมาของอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

อนุสัญญา UNESCO ที่เกี่ยวข้องวัฒนธรรมทุกฉบับได้มีการยกร่างขึ้นและนำมาใช้บังคับตามคำร้องขอของรัฐภาคี โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนามาตรฐานระหว่างประเทศเพื่อกำหนดนโยบายด้านวัฒนธรรมในแต่ละประเทศ และการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องดังกล่าว โดยในรอบ ๕๕ ปีที่ผ่านมา ได้มีการจัดทำอนุสัญญามาแล้วหลายฉบับ หากมีการเปรียบเทียบเนื้อหาสาระของแต่ละฉบับก็จะเห็นวิวัฒนาการของนโยบายด้านวัฒนธรรมตลอดจนบทบาทของรัฐบาลและองค์กรภาคเอกชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรม การทำอนุสัญญาฉบับใหม่จะช่วยให้เข้าใจอนุสัญญาฉบับเดิมได้ดียิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาอนุสัญญาทุกฉบับประกอบกันก็จะเห็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐภาคีในการสงวนรักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสภาพแวดล้อมในทางระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงเสมอ ส่วนประสิทธิภาพในการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวย่อมขึ้นอยู่กับผลการดำเนินการของแต่ละรัฐที่นำไปบังคับใช้เป็นกฎหมายภายในของตน

เมื่อคราวการประชุมสามัญครั้งที่ ๓๒ ประจำปี ค.ศ. ๒๐๐๓ (พ.ศ. ๒๕๔๕) ของ UNESCO ที่ประชุมได้ลงมติรับรองอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งนับว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่ประชาคมโลกได้ยอมรับว่าการส่งเสริมการแสดงออกทางวัฒนธรรมจะต้องมีการกำหนดกรอบการดำเนินงานในทางกฎหมาย โดยอนุสัญญานี้มีวัตถุประสงค์หลักในการอนุรักษ์การปฏิบัติ การแสดงออก ศิลปะการแสดง การปฏิบัติทางสังคม การประกอบงานเทศกาล ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล และงานช่างฝีมือดั้งเดิม ทั้งนี้ ความเป็นมาในการจัดทำอนุสัญญาดังกล่าวอาจแบ่งออกเป็นสามช่วง ดังนี้

◆ ระยะแรกเริ่ม ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๔๖ – ๑๙๘๑ (พ.ศ. ๒๔๘๙ – ๒๕๒๔)

ในช่วงเวลาภายหลังสิ้นสุดสงครามโลกทั้งสองครั้ง ได้มีความพยายามบูรณะซ่อมแซมความเสียหายที่ได้เกิดขึ้นกับมนุษยชาติ โดยภารกิจสำคัญของ UNESCO คือการเสริมสร้างความสันติผ่านการศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นที่การดำเนินการให้เกิดความร่วมมือในด้านศิลปะ และการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโลก สรุปการดำเนินการในช่วงนี้ได้ ดังนี้

- การจัดตั้งสภาพิธิภณระหว่างประเทศ (International Council of Museums) ในปี ค.ศ. ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) และสภาดนตรีระหว่างประเทศ (International

Music Council) ในปี ค.ศ. ๑๙๔๙ (พ.ศ. ๒๔๙๒) โดยองค์กรทั้งสองได้ร่วมกันจัดทำบัญชีงานศิลปะ ซึ่งนำไปสู่การจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์สากล (Universal Copyright Convention)

- ในปี ค.ศ. ๑๙๕๕ (พ.ศ. ๒๔๙๘) ประสพการณ์จากสงครามได้ทำให้หลายประเทศตระหนักถึงความสำคัญในการรักษาวัฒนธรรมต่าง ๆ ให้อยู่รอดต่อไปได้แม้ในช่วงภาวะสงคราม จึงได้มีการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในกรณีความขัดแย้ง ซึ่งมีการใช้อาวุธ (Convention for the Protection of Cultural Properties in the Event of Armed Conflict) ที่กรุงเฮก โดยอนุสัญญานี้เป็นครั้งแรกที่ได้มีการกล่าวถึงคำว่า “ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม” ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ครอบคลุมวัตถุทุกประเภทที่ควรค่าแก่การรักษาไว้ และต่อมาได้มีการจัดทำอนุสัญญาอีกฉบับเรียกว่า อนุสัญญาว่าด้วยวิธีการป้องกันและปราบปรามการนำเข้าส่งออก และการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินทางวัฒนธรรมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property (1970)) (พ.ศ. ๒๕๑๓) เพื่อเสริมการบังคับใช้อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม

- ในปี ค.ศ. ๑๙๕๓ (พ.ศ. ๒๔๙๖) UNESCO ได้เผยแพร่รายงานการสำรวจวัฒนธรรมต่าง ๆ ในโลกในเอกสารที่เรียกว่า “ความเป็นเอกภาพและความหลากหลายของวัฒนธรรม” (Unity and Diversity of Cultures) โดยผลงานดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมในโลกเพื่อให้ประชาคมโลกมีความเคารพในศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน ตลอดจนให้เห็นว่าวัฒนธรรมทั้งปวงในโลกนี้เป็นมรดกร่วมกันของมนุษยชาติและสมควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาต่อไป โดยสาระสำคัญของแนวนโยบายดังกล่าวได้ปรากฏในปฏิญญาว่าด้วยหลักการแห่งความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านวัฒนธรรม (Declaration on the Principles of International Cultural Cooperation) ซึ่ง UNESCO ได้ให้ความเห็นชอบในการประชุมสามัญประจำปี ค.ศ. ๑๙๕๗ (พ.ศ. ๒๕๐๐) ทั้งนี้ เป็นครั้งแรกที่ได้มีการกล่าวถึงคำว่า “มรดกของมนุษยชาติ” (heritage of mankind)

- ในช่วงเวลาต่อมาเป็นเวลาในโลกเข้าสู่ภาวะสงครามเย็นและการปลดปล่อยอาณานิคม รัฐหลายแห่งมีความตื่นตัวและพยายามรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งของรัฐ และได้มีการนำนโยบายด้านวัฒนธรรมไปรวมไว้กับนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งในการประชุมระหว่างประเทศที่เมืองเวนิส ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ ๒๔ สิงหาคม - ๒ กันยายน ค.ศ. ๑๙๗๐ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ได้มีการหารือกันในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านองค์กร การบริหารจัดการ และการเงินของวัฒนธรรม โดยที่ประชุมดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นว่า มีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนหลายแห่งที่อยู่ในภาวะเสี่ยงในการที่จะสูญหาย เนื่องจากความขาดแคลนในทุนทรัพย์ และการไม่มีระบบการบริหารจัดการและการฝึกอบรมโดยบุคลากรที่มีคุณภาพ ดังนั้น รัฐภาคีควรเพิ่มบทบาทขององค์กรเอกชนในการสนับสนุนและดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาล

- ในปี ค.ศ. ๑๙๗๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕) UNESCO ได้ให้ความเห็นชอบอนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage) ซึ่งน่าจะถือได้ว่าเป็นตราสารทางกฎหมายที่กว้างที่สุดในด้านมรดกทางวัฒนธรรมจนถึงทุกวันนี้ อนุสัญญาดังกล่าวมุ่งวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการพิทักษ์รักษาและอนุรักษ์มรดกที่มีรูปร่าง โดยได้มีการจำกัดขอบเขตการใช้บังคับกับอนุสาวรีย์ กลุ่มอาคารและสถานที่ และวัตถุที่มีรูปร่างอื่นๆ นอกจากนี้ อนุสัญญาฉบับนี้ได้นำความคิดเรื่องมรดกของมนุษยชาติมาบัญญัติไว้ด้วย โดยแนวทางปฏิบัติที่มีระบบทะเบียนเป็นรูปธรรมได้กลายเป็นมาตรฐานสำหรับนโยบายด้านการอนุรักษ์ และผนวกเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (collective intellectual property) อนุสัญญาดังกล่าวจึงไม่ครอบคลุมการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (intangible cultural expression)

♦ จากมอนด์ยาคัลท์ (Mondiacult) ไปสู่การสร้างสรรค์ที่หลากหลายระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๘๒ – ๒๐๐๐ (พ.ศ. ๒๕๒๕ – ๒๕๔๓)

- ภายหลังจากทำอนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกโลก วัฒนธรรมและธรรมชาติ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕) รัฐภาคีแห่ง UNESCO ได้จัดให้มีการปรึกษาหารือกันอีกหลายรอบ จนกระทั่งได้มีการจัดประชุมใหญ่ที่เรียกว่า การประชุมโลกเรื่องนโยบายวัฒนธรรมที่กรุงเม็กซิโกซิตี เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๒ (พ.ศ. ๒๕๒๕) หรือเรียกกันว่ามอนด์ยาคัลท์ (Mondiacult) โดยที่ประชุมได้ทบทวนผลการดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญาดังกล่าว และได้ยอมรับในความเท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติระหว่างวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเกิดขึ้นมาในเวลาใดในอดีตหรือในอนาคตก็ตาม ในการประชุมครั้งนี้ รัฐภาคีได้ตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่าง โดยเป็นครั้งแรกที่มีการใช้คำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” (intangible cultural heritage) อย่างเป็นทางการ ซึ่งได้มีการออกปฏิญญากรุงเม็กซิโกซิตีว่าด้วยนโยบายวัฒนธรรม (Mexico City Declaration on Cultural Policies) ซึ่งครอบคลุมทั้งผลงานทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างและวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่าง และได้เน้นย้ำถึงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมแต่ละกลุ่มเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมีตัวตนอยู่ในโลก รวมทั้งยอมรับว่า เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ต้องอยู่คู่กัน นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้ร้องขอให้ UNESCO จัดให้มีโครงการสำหรับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมทั้งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีรูปร่างและที่ไม่มีรูปร่าง โดยการศึกษาวิจัยเพื่อระบุรูปแบบของวัฒนธรรมให้ชัดเจนขึ้น

- ในปี ค.ศ. ๑๙๘๔ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ได้มีการยกร่างสนธิสัญญาร่วมกันระหว่าง UNESCO และ WIPO เกี่ยวกับการคุ้มครองชนบประเพณีพื้นเมือง (folklore) แต่ก็ไม่เคยมีการให้ความเห็นชอบสนธิสัญญาดังกล่าว

- ในปี ค.ศ. ๑๙๘๙ (พ.ศ. ๒๕๓๒) UNESCO ได้จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมและชนบประเพณีพื้นเมือง (Recommendation on the

Safeguarding of Traditional Culture and Folklore) โดยได้ดำเนินการส่งเสริมโดยให้การฝึกอบรมและความช่วยเหลือทางการเงินในการจัดเทศกาลวัฒนธรรมดั้งเดิมต่าง ๆ อันเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้แก่คนทั่ว ๆ ไป

- ในปี ค.ศ. ๑๙๙๖ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ที่ประชุมสามัญของ UNESCO ได้รับรองรายงานเรื่อง “ความหลากหลายทางการสร้างสรรค์” (Our Creative Diversity) ซึ่งเป็นการประมวลมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในโลก โดยรายงานดังกล่าวได้กล่าวถึงข้อกังวลเกี่ยวกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้จากปัจจัยทางการเมืองและการเงิน ซึ่งความต้องการของนักท่องเที่ยวในการเก็บสะสมสิ่งของที่แสดงถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ อาจนำไปสู่การบิดเบือนวัฒนธรรมนั้นได้อีกทั้งการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นความรู้ที่มีอยู่ในบุคคลที่มีชีวิตและมีการถ่ายทอดไปสู่ยุคต่อ ๆ ไปอย่างต่อเนื่อง

♦ การยกย่องอนุสัญญา ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๐ (พ.ศ. ๒๕๔๓) เป็นต้นมา

ในการดำเนินงานของ UNESCO ในช่วงนี้ ได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างรัฐภาคีและผู้เชี่ยวชาญหลายรอบ โดยมีความเห็นสรุปได้ว่า การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมไม่อาจใช้กลไกทางทรัพย์สินทางปัญญาได้ เนื่องจากมีหลักการขั้นพื้นฐานที่แตกต่างกับทรัพย์สินทางปัญญาทั่วไปหลายประการ ซึ่งในการยกย่องอนุสัญญาได้มีความพยายามใช้ถ้อยคำที่กว้างและครอบคลุมให้มากที่สุด และการเพิ่มบทบาทของรัฐในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม โดยรัฐจะต้องสามารถระบุมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในอาณาเขตเมื่อได้มีการปรึกษากับชุมชนทางวัฒนธรรม รวมทั้งองค์ระภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และให้ดำเนินการจัดทำบัญชีมรดกทางวัฒนธรรมในระดับชาติ ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๒๐๐๓ (พ.ศ. ๒๕๔๗) คณะกรรมาธิการด้านวัฒนธรรมได้นำร่างอนุสัญญาเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของ UNESCO ซึ่งที่ประชุมดังกล่าวได้มีมติรับรองอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage) ด้วยคะแนนเสียงที่เห็นชอบ ๑๒๐ เสียง งดออกเสียง ๘ เสียง และไม่มีรัฐใดที่ไม่ให้ความเห็นชอบ อนุสัญญานี้ได้เริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ค.ศ. ๒๐๐๖ (พ.ศ. ๒๕๔๙) อันเป็นเวลาสามเดือนภายหลังจากการส่งตราสารการให้สัตยาบันของรัฐที่สามสิบ การให้สัตยาบันที่รวดเร็วนี้แสดงให้เห็นถึงความสนใจในมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในยุคที่มรดกทางวัฒนธรรมอยู่ในภาวะความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน อนุสัญญาฯ มุ่งเน้นที่การแลกเปลี่ยนหลักปฏิบัติที่ดีมากกว่าที่จะกำหนดระบบทะเบียน เพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้ภายในชุมชนที่เป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรม ต่อมาในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ (พ.ศ. ๒๕๔๘) รัฐภาคี UNESCO ก็ได้จัดทำอนุสัญญาอีกฉบับหนึ่งคือ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองและการส่งเสริมความหลากหลายในการแสดงออกทางวัฒนธรรม (Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expression) ซึ่งเป็นมาตรการเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๓.๓ ประเด็นที่อนุสัญญาฯ เห็นว่ามีความสำคัญและคำนึงถึง (อาร์มภท)

๓.๓.๑ อนุสัญญาฯ ได้คำนึงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมรดกทางธรรมชาติ โดยยอมรับว่ากระบวนการโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนรูปของสังคม ได้เป็นเงื่อนไขในการหยิบยกประเด็นเข้าสู่การเสวนาระหว่างชุมชนต่าง ๆ เกี่ยวกับปรากฏการณ์เสื่อมสลาย การสูญหาย หรือการทำลายมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ที่ก่อให้เกิดการคุกคามอย่างร้ายแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาเรื่องการขาดปัจจัยในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมดังกล่าว

๓.๓.๒ การสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ควรตระหนักถึงเจตจำนงที่เป็นสากลและข้อวิตกกังวลร่วมกันเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ ยอมรับว่าชุมชนโดยเฉพาะชุมชนพื้นเมือง คณะบุคคลและปัจเจกบุคคลมีบทบาทสำคัญในการสร้าง การอนุรักษ์ การดูแล การฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ขึ้นใหม่ เผยแพร่ รวมทั้งส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรมและความสร้างสรรค์ของมนุษย์

๓.๓.๓ การให้ความสำคัญกับบรรดากิจกรรมที่ดำเนินการโดยองค์การยูเนสโกเพื่อที่จะกำหนดกฎเกณฑ์บรรทัดฐานสำหรับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลก วัฒนธรรม และธรรมชาติ ค.ศ. ๑๙๗๒ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีผลบังคับใช้ระดับพหุภาคีผูกพันให้มีการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เนื่องจากข้อตกลง ข้อเสนอแนะ และมติระหว่างประเทศที่มีอยู่เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ จำเป็นต้องทำให้สมบูรณ์โดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ผนวกเข้าไป

๓.๓.๔ การสร้างจิตสำนึกแก่เยาวชนถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญเพื่อให้เห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และการสงวนรักษามรดกเหล่านั้น

๓.๓.๕ ควรสนับสนุนภาคีสมาชิกที่มีการรวมกลุ่มในระดับระหว่างประเทศมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในลักษณะของการให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือระหว่างกันโดยคำนึงถึง โครงการต่างๆ ของยูเนสโกที่เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประกาศผลงานชิ้นเอกของมรดกที่เป็นมรดกของชาติและมรดกที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ

๓.๓.๖ บทบาทที่สำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในแง่ของการเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งในการนำมนุษย์เข้ามาใกล้ชิดกันขึ้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน และสร้างความเข้าใจระหว่างกัน

๓.๔ วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ (ข้อ ๑)

ความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น นอกจากทำให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเอกลักษณ์และความเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนแล้วยังเป็นตัวกลางเชื่อมโยงอดีตไปยังอนาคตอีกด้วย การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ยังทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและส่งเสริมความเคารพซึ่งกันและกันสำหรับรูปแบบวิถีชีวิตที่มีความแตกต่าง ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มีความสำคัญในเชิงสังคมเช่นเดียวกับความสำคัญเชิงเศรษฐกิจ เพราะนอกจากจะสร้างความเชื่อมโยงทางสังคมแล้วยังช่วยให้ปัจเจกบุคคลเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในภาพรวม

การกำหนดคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เกิดจากชุมชนนั่นเอง เนื่องจากชุมชนเป็นผู้ที่รับรู้การเกิดขึ้นของมรดกทางวัฒนธรรมและถือเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นผู้วินิจฉัยคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมดังกล่าว คุณค่าทางสังคมของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อาจจะพิจารณาจากคุณค่าทางเศรษฐกิจด้วยก็ได้ ด้วยเหตุผลที่คุณค่าทางเศรษฐกิจสำหรับชุมชนแต่ละแห่งนั้นมี ๒ ลักษณะ คือ ความรู้และทักษะที่มีการถ่ายทอดภายในชุมชนนั้นและผลผลิตที่เกิดขึ้นจากความรู้และทักษะดังกล่าว ตัวอย่างเช่นคุณค่าทางเศรษฐกิจโดยตรงอยู่ที่ชุมชนบริโภคยาแผนโบราณมากกว่าการได้รับสิทธิบัตรยา หรือการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อการค้าขาย เช่นเดียวกับการจำหน่ายบัตรเข้าชมการแสดง การจำหน่ายผลิตภัณฑ์งานฝีมือ หรือการท่องเที่ยว การกีดกันชุมชนจากมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อเศรษฐกิจ เนื่องจากมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยตรงหรือโดยอ้อมนั้นขาดหายไป เกิดผลกระทบต่อความเชื่อมโยงทางสังคมหรือความเข้าใจซึ่งกันและกันของชุมชน ทำให้การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ถูกลดทอนหรือหยุดชะงักส่งผลให้เกิดการกีดกันหรือความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันอันอาจทำให้เกิดความเสื่อมถอยและความขัดแย้งเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของชุมชนขึ้นได้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนำไปสู่วัตถุประสงค์ของการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยเป็นการผูกพันที่จะดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่อยู่ภายในเขตแดนของรัฐนั้น อนุสัญญาดังกล่าวเกิดจากมติของการประชุมทั่วไปขององค์การยูเนสโกที่ให้การรับรองความตกลงเพื่อการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งเป็นผลมาจากความพยายามของสมาชิกองค์การยูเนสโกเพื่อที่จะให้มีการกำหนดกรอบทางกฎหมาย มาตรการทางปกครอง และรายได้เฉพาะเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม โดยผลของสนธิสัญญาทำให้ความตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างรัฐต่างๆ ภายใต้หลักของกฎหมายระหว่างประเทศนั้น มีผลทำให้รัฐที่ให้สัตยาบันเห็นชอบกับเนื้อหาของความตกลง เป็นรัฐสมาชิกที่มีสิทธิและข้อผูกพันตามที่กำหนดไว้ตามความตกลงดังกล่าวด้วย

อนุสัญญาฯ มีวัตถุประสงค์หลัก ๔ ประการ ดังนี้

- (๑) เพื่อสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- (๒) เพื่อเป็นการประกันให้มีความเคารพต่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของชุมชน กลุ่มชน และปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- (๓) เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และสร้างให้เกิดความชื่นชมร่วมกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
- (๔) เพื่อสร้างความร่วมมือและความช่วยเหลือในระดับระหว่างประเทศ

๓.๕ บทนิยามที่สำคัญที่ปรากฏในอนุสัญญาฯ (ข้อ ๒)

๓.๕.๑ “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” (intangible cultural heritage) หมายความว่า การปฏิบัติ การสื่อสาร การแสดงออก ความรู้ ทักษะ รวมทั้งเครื่องมือ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งชุมชน กลุ่มบุคคล หรือปัจเจกชนยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรม โดยได้มีการสืบทอดกันมาหลายรุ่น โดยชุมชนหรือกลุ่มบุคคลได้มีการสร้างขึ้นใหม่อย่างสม่ำเสมอ ในลักษณะที่เป็นปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติและประวัติศาสตร์ และมีการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์และมีความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้มีการเคารพ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์ของมนุษย์

๓.๕.๒ “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” ตามความหมายที่กล่าวไว้ ปรากฏในรูปแบบของการแสดงออกดังต่อไปนี้

- มุขปาฐะและการแสดงออกรวมทั้งภาษาซึ่งเป็นพาหะแห่งมรดกทางวัฒนธรรม
- ศิลปะการแสดง
- แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล
- ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
- งานช่างฝีมือดั้งเดิม

อย่างไรก็ตาม การแบ่งประเภทดังกล่าวไม่ได้เคร่งครัด โดยแต่ละชุมชนอาจนิยามลักษณะการแสดงออกทางวัฒนธรรมไว้แตกต่างกัน เช่น การแสดงละครในวัฒนธรรมหนึ่งอาจเป็นการแสดงดนตรีในอีกรวมวัฒนธรรมหนึ่งก็ได้ โดยอนุสัญญามีความประสงค์ต้องการครอบคลุมมรดกทางวัฒนธรรมทั้งหมดและรัฐภาคีมีอิสระที่จะกำหนดรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มเติมหรือจัดประเภทมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในลักษณะที่แตกต่างกันเป็นอย่างอื่นก็ได้

♦ **มุขปาฐะและการแสดงออก รวมทั้งภาษาซึ่งเป็นพาหะแห่งมรดกทางวัฒนธรรม** มรดกทางวัฒนธรรมประเภทนี้ครอบคลุมถึงวิธีการถ่ายทอดวัฒนธรรมโดยการพูดและการแสดงออกซึ่งมีขอบเขตที่กว้างมาก เช่น การสวดมนต์ นิยาย ตำนาน การขับร้อง การแสดง สุภาพชน เป็นต้น ในปัจจุบันมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงออกโดยการพูดอาจถูกบิดเบือน

ได้โดยการเปลี่ยนแปลงทางภาษา จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบันทึกและถ่ายทอดเพื่อการสงวนรักษาวัฒนธรรมดังกล่าวให้มีอยู่ต่อไป

♦ **ศิลปะการแสดง** ได้แก่ ดนตรี การเต้นรำและการแสดงละคร ซึ่งเป็นการถ่ายทอดวิถีชีวิตของชุมชน โดยเป็นการแสดงออกทั้งการใช้ภาษา ความเชื่อ ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญหลายๆ ประการ แต่ในปัจจุบันได้มีการนำการแสดงเหล่านี้มาใช้เพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ โดยนำมาดัดแปลงในภาพยนตร์เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่ายขึ้น จึงทำให้เกิดการบิดเบือนคุณค่าเดิมๆ ในวัฒนธรรมดังกล่าวไปมาก

♦ **แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล** ได้แก่ แนวปฏิบัติอันเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตในชุมชนซึ่งปฏิบัติกันมายาวนาน ไม่ว่าจะเป็นโอกาสสำคัญ เช่น งานมงคลสมรส งานศพ หรือแนวปฏิบัติทั่วไป เช่น การให้สัจย์ กฎหมายจารีตดั้งเดิม การเล่นเกม เป็นต้น

♦ **ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล** ได้แก่ ความรู้ ความเชื่อและภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน

♦ **งานช่างฝีมือดั้งเดิม** ได้แก่ ทักษะทางวัฒนธรรมที่แสดงออกมาทางงานหัตถกรรม ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ เสื้อผ้า หรือสิ่งของอื่นๆ ที่ใช้ในพิธีกรรมหรือในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน โดยสิ่งเหล่านี้ในปัจจุบันอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิตของคนในโลก

๓.๕.๓ “การสงวนรักษา” การทำให้มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ยังคงดำรงอยู่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับประชาคมนั้นอย่างชัดเจน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง ถ้าหากไม่มีการเข้าไปช่วยเหลือแล้วหลักการบางเรื่องของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มีแนวโน้มเสี่ยงที่จะสูญสลายหรือสูญหายไป แต่การสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้นมีได้หมายความว่าความถึงการคุ้มครองหรือการเก็บรักษาตามความหมายทั่วไป เนื่องจากอาจทำให้เกิดสภาพของการสงวนหรือปกป้องรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้คงเดิม ซึ่งมีใช้นัยที่ต้องการ “การสงวนรักษา” มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามความหมายนี้จึงหมายถึง มาตรการเพื่อให้มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้ดำรงอยู่ต่อไป ซึ่งรวมไปถึงการจำแนกลักษณะ การบันทึกหลักฐานเป็นเอกสาร การวิจัย การอนุรักษ์ การคุ้มครอง การส่งเสริม การเสริมคุณค่า การถ่ายทอด การสืบสานต่อ โดยเฉพาะการให้ความรู้ตามระบบการศึกษาในระบบและนอกระบบ รวมทั้งการฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในด้านต่างๆ อย่างไรก็ตาม ไม่จำเป็นต้องอนุรักษ์หรือฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในทุกเรื่องทุกกรณี ทำนองเดียวกับกรณีอื่นที่ย่อมมีอายุขัยที่แตกต่างกันและองค์ประกอบบางอย่างนั้นถูกสร้างขึ้นโดยมีลักษณะเฉพาะให้สืบทอดไปภายหลังจากที่ได้ทำให้เกิดการแสดงออกในรูปแบบใหม่แล้ว มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในบางกรณีอาจมิได้มีความเกี่ยวข้องหรือมีการถ่ายทอดสู่กันไปในชุมชนแล้ว เช่นเดียวกับที่อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษา

มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กำหนดไว้ว่าการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เฉพาะกรณีที่ชุมชนยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ทำให้เกิดความรู้สึกถึงเอกลักษณ์ของชุมชน ต้องมีการอนุรักษ์สืบต่อไป ในบางกรณี การเข้ามามีบทบาทของรัฐเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เนื่องจากอาจทำให้มีการบิดเบือนคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ของชุมชน นอกจากนี้ มาตรการในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมจะต้องอยู่ภายใต้กรอบแนวทางปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่เป็นที่เคารพสักการะหรือเป็นความลับ

ทั้งนี้ ชุมชนที่เป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และแนวทางปฏิบัติสำหรับเรื่องนั้น คือ การสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ควรเน้นบทบาทของชุมชนที่เป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เนื่องจากที่ผ่านมามีข้อถกเถียงว่าผู้ใดควรเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ตามแนวทางของอนุสัญญาฯ เห็นว่าควรให้ชุมชน (ประชาคม) มีความเหมาะสมที่สุดที่จะเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ในฐานะที่เป็นกลไกหลักของการแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ดังกล่าว และในทางปฏิบัติชุมชนเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ นั้น ๆ เองก็เป็นผู้ที่มีบทบาทในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยการสืบสานและถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชนและคนรุ่นหลัง ซึ่งจะสอดคล้องกับข้อความที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า “ในบางกรณีการเข้ามามีบทบาทของรัฐเพื่ออนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน” แต่ทั้งนี้ ไม่ได้ตัดช่องทางที่บุคคลภายนอกจะเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยอาจเข้ามามีบทบาทในการให้การสนับสนุนชุมชนในการเก็บรวบรวมการขึ้นทะเบียนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยอาศัยช่องทางของทางราชการ เช่น การถ่ายทอดความรู้ในระดับการศึกษาภาคบังคับหรือมหาวิทยาลัย การส่งเสริมให้มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ผ่านช่องทางสื่อสารมวลชนเพื่อส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๓.๖ ความสัมพันธ์กับความตกลงระหว่างประเทศอื่น (ข้อ ๓)

กำหนดความสัมพันธ์ของอนุสัญญาฯ กับความตกลงระหว่างประเทศอื่นไว้ว่า อนุสัญญานี้จะต้องไม่แปลความในลักษณะที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงฐานะหรือลดระดับการคุ้มครองทรัพย์สินที่ประกาศว่าเป็นมรดกโลก ภายใต้กรอบอนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกโลก วัฒนธรรม และธรรมชาติ ค.ศ. ๑๙๗๒ ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มีความเกี่ยวข้องโดยตรง รวมทั้งอนุสัญญานี้จะต้องไม่แปลความให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิและหน้าที่ของรัฐภาคีอื่นเนื่องจากความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิตามทรัพย์สินทางปัญญาหรือการใช้ทรัพยากรทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อมซึ่งประเทศเหล่านั้นเป็นภาคีอยู่ด้วย

๓.๗ องค์การตามอนุสัญญา

องค์การตามอนุสัญญาประกอบด้วย

๓.๗.๑ สมัชชารัฐสมาชิกเป็นองค์กรสูงสุดของอนุสัญญานี้ วาระการประชุมสมัยสามัญกำหนดไว้ทุกสองปี อาจกำหนดให้มีการประชุมสมัยวิสามัญได้ในกรณีที่มีการร้องขอจากคณะกรรมการร่วมรัฐบาลหรือจากรัฐภาคีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม เพื่อการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (ข้อ ๔)

๓.๗.๒ คณะกรรมการร่วมรัฐบาลเพื่อการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ภายในองค์การยูเนสโก ประกอบไปด้วยผู้แทนจากรัฐภาคี ๑๘ ประเทศ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งในการประชุมสมัชชา และให้เพิ่มจำนวนคณะกรรมการเป็น ๒๔ คน เมื่อจำนวนรัฐภาคีในอนุสัญญาเพิ่มจำนวนเป็น ๕๐ ประเทศ (ข้อ ๕)

๓.๗.๓ สำนักเลขาธิการทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการ จัดเตรียมเอกสารการประชุมของสมัชชาและของคณะกรรมการ พร้อมด้วยร่างระเบียบวาระการประชุมของทั้งสองคณะ และดำเนินการตามมติของที่ประชุม (ข้อ ๑๐)

๓.๘ การสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในระดับประเทศ

๓.๘.๑ กำหนดบทบาทของรัฐภาคีสมาชิก ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐมีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำมาตรการที่จำเป็นเพื่อการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ปรากฏขึ้นในดินแดนของตน โดยกำหนดลักษณะและจำแนกความแตกต่างของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ปรากฏในดินแดนของตนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน คณะบุคคล และองค์กรเอกชน (NGO) ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากมาตรการคุ้มครองที่ได้กำหนดไว้ในบทนิยามคำว่า “การสงวนรักษา” ของอนุสัญญาฯ (ข้อ ๑๑)

๓.๘.๒ การขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เพื่อเป็นหลักประกันคุ้มครองว่าได้มีการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามลักษณะและประเภท โดยกำหนดให้รัฐภาคีสมาชิกแต่ละรัฐจัดทำทะเบียนแสดงรายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีอยู่ในดินแดนของตนอย่างน้อยหนึ่งรายการ (อาจมีมากกว่าหนึ่งรายการได้) ตามสภาพการณ์และความเหมาะสมของแต่ละรัฐสมาชิกนั่นเอง และจะต้องปรับปรุงรายการให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และกำหนดให้แต่ละรัฐสมาชิกให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมเมื่อมีการเสนอรายงานต่อคณะกรรมการภายในระยะที่คณะกรรมการกำหนดด้วย (ข้อ ๑๒)

๓.๘.๓ มาตรการเสริมอื่นเพื่อการอนุรักษ์ รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องดำเนินการเพื่อเป็นหลักประกันการอนุรักษ์ การพัฒนา และการส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในดินแดนของตน (ข้อ ๑๓) ดังนี้

(๑) การรับนโยบายทั่วไปที่มุ่งส่งเสริมบทบาทของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ภายในสังคม และกำหนดเรื่องการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไว้ในแผนงานโครงการ

(๒) การมอบหมายหรือการจัดตั้งองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่อย่างน้อยหนึ่งองค์กร (อาจมีมากกว่าหนึ่งองค์กรก็ได้) เพื่อทำหน้าที่อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่อยู่ในเขตแดนของตน

(๓) เร่งรัดให้เกิดการศึกษาวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคนิค และศิลปะ รวมทั้งระเบียบวิธีการวิจัยโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการสูญหายหรือถูกทำลาย

(๔) การนำมาตรการทางกฎหมาย ทางเทคนิค ทางปกครอง และทางการเงินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสนับสนุนให้มีการจัดตั้งหรือเพิ่มบทบาทความสำคัญให้แก่สถาบันฝึกอบรมด้านการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ดังกล่าวผ่านเวทีต่างๆ และช่องทางที่จัดไว้สำหรับการเป็นตัวแทนหรือการแสดงออกในเรื่องดังกล่าว คุ้มครองการเข้าถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยจะต้องเคารพต่อวิธีการปฏิบัติตามจารีตที่ควบคุมการเข้าถึงมรดกทางวัฒนธรรมเฉพาะด้านด้วย และจัดตั้งสถาบันเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และการให้ความสะดวกสำหรับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว

๓.๘.๔ การให้การศึกษา ปลูกฝังและการสร้างจิตสำนึก รวมทั้งการเสริมสร้างขีดความสามารถ โดยกำหนดให้รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องพยายามดำเนินการด้วยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการ ๓ ประการ (ข้อ ๑๔) ดังนี้

(๑) เพื่อวางหลักประกันการยอมรับ การเคารพ และการส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผ่านทางกระบวนการด้านการศึกษาที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกและให้ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่เป็นเยาวชน หรือการจัดทำโครงการทางด้านการศึกษาและด้านการฝึกอบรมพิเศษภายในชุมชนและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมที่เสริมสร้างขีดความสามารถในการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และวิธีการถ่ายทอดความรู้อย่างไม่เป็นทางการ

(๒) เพื่อเผยแพร่ข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบถึงสถานะความเสี่ยงที่กำลังคุกคามมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการตามแนวทางของอนุสัญญาฯ

(๓) เพื่อส่งเสริมการศึกษาให้มีการคุ้มครองพื้นที่ทางธรรมชาติและสถานที่แห่งความทรงจำที่จำเป็นต้องมีไว้เพื่อแสดงให้เห็นถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๓.๘.๕ การมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มบุคคล และปัจเจกบุคคลภายใต้กรอบกิจกรรมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ รัฐบาลสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องพยายามดำเนินการเพื่อให้ชุมชน กลุ่มบุคคล และปัจเจกบุคคล ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่สร้างสรรค์ ดูแลรักษา และถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางและเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการอย่างจริงจังด้วย (ข้อ ๑๕)

๓.๙ การสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในระดับระหว่างประเทศ

๓.๙.๑ กำหนดให้มีรายการการเป็นตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ เพื่อให้เห็นภาพของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และสนับสนุนให้มีการปรึกษาหารือกันภายใต้การเคารพต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยคณะกรรมการจะจัดทำรายการการเป็นตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติตามข้อเสนอของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง และต้องมีการตีพิมพ์และปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งคณะกรรมการจะเป็นผู้ร่างหลักเกณฑ์การจัดทำรายการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยและการตีพิมพ์รายการการเป็นตัวแทนนี้ต้องนำเสนอต่อสมัชชาสมาชิกเพื่อให้ความเห็นชอบด้วย (ข้อ ๑๖)

๓.๙.๒ กำหนดให้มีรายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการอนุรักษ์โดยเร่งด่วน โดยคำนึงถึงการดำเนินมาตรการอนุรักษ์ที่เหมาะสม คณะกรรมการจะจัดทำรายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการอนุรักษ์โดยเร่งด่วน พร้อมทั้งปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย และตีพิมพ์รายการดังกล่าว รวมทั้งขึ้นทะเบียนรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไว้ในรายการตามคำร้องขอของรัฐบาลสมาชิกที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการจะเป็นผู้ร่างหลักเกณฑ์การจัดทำรายการ ปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยและการตีพิมพ์รายการที่เป็นตัวแทนนี้ โดยต้องนำเสนอต่อสมัชชาสมาชิกเพื่อให้ความเห็นชอบด้วย ในกรณีที่มีความเร่งด่วนอย่างมาก คณะกรรมการอาจขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการอนุรักษ์โดยเร่งด่วน โดยหารือกับรัฐบาลที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์ที่สมัชชาได้เคยให้ความเห็นชอบตามที่คณะกรรมการเสนอไว้แล้ว (ข้อ ๑๗)

๓.๑๐ กองทุนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๓.๑๐.๑ กองทุนเพื่อการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จัดตั้งขึ้นในรูปแบบทรัสต์ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามข้อกำหนดทางการเงินขององค์การยูเนสโก รายได้ของ

กองทุนจะประกอบไปด้วย (๑) เงินค่าบำรุงที่เรียกเก็บจากรัฐภาคี (๒) เงินที่ได้รับการจัดสรรจากที่ประชุมทั่วไปขององค์การยูเนสโก (๓) เงินค่าบำรุง เงินบริจาค หรือเงินที่มีผู้ยกให้โดยรัฐอื่นๆ องค์การและโครงการของระบบงานของสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการเพื่อการพัฒนาของสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ องค์การของรัฐหรือของเอกชนหรือปัจเจกบุคคล (๔) ดอกเบี้ยที่ได้จากรายได้ของกองทุน (๕) ทุนที่ได้มาด้วยการรวบรวมและรายได้ที่เกิดขึ้นจากผลประโยชน์ของกองทุน และ (๖) รายได้อื่นตามที่ระเบียบของกองทุนให้อำนาจไว้

การใช้จ่ายจากเงินรายได้ คณะกรรมการจะเป็นผู้พิจารณาให้ใช้ได้ โดยถือตามแนวทางที่สมัชชาได้กำหนดไว้ โดยคณะกรรมการอาจยอมรับเงินค่าบำรุงและความช่วยเหลือในรูปแบบอื่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ทั่วไปหรือวัตถุประสงค์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับโครงการเฉพาะใด ๆ หากโครงการเหล่านั้นได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว เงินค่าบำรุงที่มอบให้กองทุนจะต้องไม่มีเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ การเมือง หรือเงื่อนไขอื่นใดซึ่งไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฉบับนี้ (ข้อ ๒๕)

๓.๑๐.๒ การให้เงินค่าบำรุงที่รัฐภาคีให้แก่กองทุน โดยคำนึงถึงเงินค่าบำรุงโดยสมัครใจที่เพิ่มเติมเข้ามา รัฐภาคีสมาชิกตามอนุสัญญานี้ผูกพันว่าอย่างน้อยทุกสองปีจะต้องจ่ายเงินค่าบำรุงให้แก่กองทุน ในจำนวนที่คิดเป็นร้อยละที่เท่าเทียมกันทุกรัฐภาคีทั้งนี้ ตามที่สมัชชากำหนดโดยถือเสียงข้างมากของรัฐภาคีที่เข้าประชุมและลงคะแนนเสียง เงินค่าบำรุงของรัฐภาคีต้องไม่เกินร้อยละหนึ่งของเงินค่าบำรุงที่ให้แก่งบการเงินประจำขององค์การยูเนสโก (ข้อ ๒๖)

๓.๑๐.๓ การให้เงินค่าบำรุงเพิ่มเติมแก่กองทุนโดยสมัครใจ รัฐภาคีที่ปรารถนาจะให้เงินค่าบำรุงเพิ่มเติมแก่กองทุนโดยสมัครใจนอกเหนือไปจากเงินค่าบำรุงตามข้อ ๒๖ จะต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อให้มีการวางแผนปฏิบัติการ (ข้อ ๒๗)

๓.๑๐.๔ การรณรงค์หาทุนระหว่างประเทศ รัฐภาคีจะให้การสนับสนุนต่อการรณรงค์จัดหาทุนที่จัดทำขึ้นเท่าที่จะสามารถกระทำได้ เพื่อประโยชน์ของกองทุนภายใต้ความอนุเคราะห์ขององค์การยูเนสโก (ข้อ ๒๘)

๓.๑๑ การจัดทำรายงาน

๓.๑๑.๑ การเสนอรายงานของรัฐภาคีสมาชิก รัฐภาคีสมาชิกเสนอรายงานต่อคณะกรรมการเรื่องการออกกฎหมาย กฎเกณฑ์ และมาตรการอื่นๆ ที่ได้ดำเนินการตามอนุสัญญาฯ โดยคณะกรรมการจะเป็นผู้กำหนดรูปแบบและระยะเวลาที่กำหนดให้จัดส่งรายงานดังกล่าว (ข้อ ๒๙)

๓.๑๑.๒ การเสนอรายงานโดยคณะกรรมการ คณะกรรมการจะยื่นเสนอรายงานเกี่ยวกับกิจกรรมและรายงานของรัฐภาคีสมาชิกตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อ ๒๙ ต่อสมัชชาใน

การประชุมแต่ละครั้ง และรายงานดังกล่าวจะต้องนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ขององค์การยูเนสโก (ข้อ ๓๐)

๓.๑๒ ตัวอย่างการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในต่างประเทศ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มี ๒ ลักษณะ คือ ๑) บัญชีรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ต้องมีการอนุรักษ์โดยเร่งด่วน และ ๒) บัญชีรายชื่อตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ ทั้งนี้ คณะกรรมการจะคัดเลือกโครงการ แผนงาน หรือกิจกรรมการอนุรักษ์ซึ่งในการพิจารณาจะคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ ให้มากที่สุด โดยคณะกรรมการมุ่งหวังว่าการขึ้นทะเบียนบัญชีรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม จะสร้างให้เกิดความรู้สึกระหนักถึงความสำคัญและการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ต่อไป

๑) บัญชีรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ต้องมีการสงวนรักษาโดยเร่งด่วน

สำหรับบัญชีรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ต้องมีการสงวนรักษาโดยเร่งด่วนซึ่งได้มีการยื่นขอขึ้นทะเบียนจากประเทศสมาชิกของอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น ปัจจุบันคณะกรรมการกำลังพิจารณาคำร้องขอขึ้นทะเบียนจำนวน ๑๒ รายการที่ยื่นขอมาจากประเทศสมาชิกจำนวน ๘ ประเทศ โดยการขึ้นทะเบียนดังกล่าวประเทศที่ยื่นคำร้องขอมิพันธกรณีที่จะต้องดำเนินการจัดให้มีแผนการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีลักษณะเฉพาะและสามารถได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนที่จัดตั้งขึ้นได้

ตัวอย่างการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ต้องมีการสงวนรักษาโดยเร่งด่วน เช่น

๑.๑ ประเทศจีนได้ขึ้นทะเบียนเทคนิคการทำผ้าทอพื้นเมืองของชาวลี (Li) เทคนิคการปั่นด้าย การย้อมสี การทอผ้า และการปัก ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสตรีชาวลี ในเขตจังหวัดไชนาน ประเทศจีน เป็นการผลิตเสื้อผ้าและวัตถุที่ผลิตจากผ้าฝ้าย ผ้าป่าน หรือเส้นใยอื่น สำหรับเทคนิคการปักสองหน้า และเทคนิคการทอผ้าหน้าเดียว เป็นการถ่ายทอดเทคนิคจากรุ่นแม่สู่รุ่นลูก โดยคำสอนด้วยวาจาและการสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง กลุ่มสตรีชาวลีเป็นผู้คิดรูปแบบลวดลายของผ้าจากจินตนาการและตามความรู้เกี่ยวกับแบบลวดลายของวัฒนธรรมพื้นเมือง เนื่องจากไม่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ลวดลายบนผ้าจึงเป็นการเก็บรวบรวมประวัติศาสตร์และตำนานทางวัฒนธรรมของชาวลี รวมทั้งการเคารพสิ่งบูชา สิ่งที่ต้องห้าม

ความเชื่อ ประเพณี และศีลธรรม นอกจากนี้ ลวดลายยังปรากฏให้เห็นภาษาพูดประจำถิ่น ๕ ภาษาหลักบนเกาะไชนานอีกด้วย ผ้าทอของชาวลีทือเป็นองค์ประกอบสำคัญในโอกาสสำคัญทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา พิธีแต่งงานซึ่งสาวชาวลีจะเป็นผู้ออกแบบชุดแต่งงานของตนเอง ด้วยเหตุที่เป็นตัวขับเคลื่อนทางวัฒนธรรม เทคนิคการทอผ้าพื้นเมืองดังกล่าวจึงเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับมรดกทางวัฒนธรรมของลัทธิความเชื่อชาวลี อย่างไรก็ตาม จำนวนสตรีชาวลีที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคนิคการทอผ้าและการปักลายแบบชาวลีมีจำนวนลดลงอย่างมากจนถึงขนาดที่เทคนิคการทอผ้าพื้นเมืองของชาวลีอาจสูญหายไปและการให้ความคุ้มครองแก่เทคนิคการทอผ้าดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเป็นเร่งด่วนอย่างมาก

๑.๒ แหล่งวัฒนธรรม ชูติ (Suiti) ประเทศลัตเวีย ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ต้องมีการอนุรักษ์โดยเร่งด่วน ในปี ค.ศ. ๒๐๐๙ ชูติเป็นชุมชนชาวคาธอลิกเล็กๆ ที่อาศัยอยู่ในเขตของโปแลนด์ตะวันตกของลัตเวีย การแสดงออกทางวัฒนธรรมของชุมชนชูติมีลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัว เช่น การร้องเพลงเสียงประสานของกลุ่มสตรีที่แสดงในพิธีแต่งงาน เครื่องแต่งกาย ภาษาเฉพาะของชุมชน อาหาร ความเชื่อทางศาสนา ซึ่งมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมายังคนรุ่นหลัง เอกลักษณ์ของชุมชนชูติเป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมในยุคก่อนคริสตกาล (pre-christian) และความเชื่อทางศาสนาซึ่งมีโบสถ์คาธอลิกเป็นศูนย์กลางของชุมชน ในปัจจุบันมีเพียงผู้สูงอายุจำนวนน้อยเท่านั้นที่สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนชูติ จึงต้องมีการคุ้มครองโดยเร่งด่วนเพื่อป้องกันการสูญหายทางวัฒนธรรม ด้วยการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก มีการบันทึกทั้งในรูปแบบเอกสารและแผ่นฟิล์ม รวมทั้งการตั้งพิพิธภัณฑ์เพื่อการเก็บรักษา

๒) บัญชีรายชื่อตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ

สำหรับบัญชีรายชื่อตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งมีอยู่แล้วจำนวน ๙๐ รายการจากการรวบรวมผลงานชิ้นเอกที่ได้มีการประกาศไว้แล้วก่อนที่จะมีการบังคับใช้อนุสัญญาฯ และมีจำนวนรายการที่ขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นอีก ๗๖ รายการ สำหรับตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ และอีก ๑๒ รายการเป็นรายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ต้องมีการอนุรักษ์โดยเร่งด่วนในปี ค.ศ. ๒๐๐๙ ปัจจุบันได้มีการขึ้นทะเบียนการเป็นตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติอีก ๔๗ รายการ และรายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ต้องมีการอนุรักษ์โดยเร่งด่วนอีก ๔ รายการ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๐ รวมเป็น ๒๒๙ รายการ การขึ้นทะเบียนรายการดังกล่าวนอกจากทำให้มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้นั้นเป็นที่รู้จักและทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แล้ว การกำหนดมาตรการของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จะช่วยให้มีการสานต่อแนวทางการปฏิบัติและการสืบทอดต่อไป โดยประเทศสมาชิก

จะต้องจัดให้มีส่วนร่วมของชุมชนอย่างกว้างขวางเท่าที่จะสามารถทำได้โดยต้องมีการบอกกล่าวแก่ชุมชนต่างๆ และได้รับความเห็นชอบจากชุมชนดังกล่าวล่วงหน้าแล้ว

ตัวอย่างการขึ้นทะเบียนรายชื่อตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น

๒.๑ ประเทศอาร์เจนตินาได้ขึ้นทะเบียน ดนตรีแทงโก (Tango) ในปี ค.ศ. ๒๐๐๙ ดนตรีแทงโกเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวอาเจนตินาและชาวอูรุกวัย ปัจจุบันดนตรีแทงโกมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักทั่วโลก ดนตรีแทงโกเป็นการผสมผสานกันระหว่างการเต้นรำ เพลง บทกลอน และการร้อง ถือเป็นการแสดงที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของผู้อาศัยอยู่ในแคว้นริโอเดลาปลาต้า (Río de la Plata) โดยมีแหล่งกำเนิดจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเมืองบัวโนสไอเรส และเมืองมอนเตวิเดโอ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณที่ราบริโอเดลาปลาต้า

๒.๒ ประเทศบังกลาเทศได้ขึ้นทะเบียน โบล (Baul) ในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ โบลเป็นกลุ่มนักดนตรีเร่ร่อนที่ร้องเพลงเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งอาศัยอยู่ในชนบทของประเทศบังกลาเทศและเบงกอลตะวันตกของประเทศอินเดีย ในสมัยศตวรรษที่ ๑๙ และเริ่มต้นศตวรรษที่ ๒๐ ถือเป็นยุคที่โบล มีความรุ่งเรือง แต่กระแสนิยมของโบล ที่รู้จักในปัจจุบันเป็นการฟื้นฟูความนิยมให้แก่ประชากรที่อาศัยในชนบทของประเทศบังกลาเทศ กลุ่มนักดนตรีเร่ร่อนอาศัยอยู่ใกล้กับเขตหมู่บ้านและแถบชนบทเลี้ยงชีพด้วยการร้องเพลงและเล่นดนตรีซึ่งประกอบด้วยเครื่องสาย ที่เรียกว่า ektara พิณโบราณ (dotara) และกลองที่เรียกว่า dubki กลุ่มนักดนตรีเร่ร่อน โบลเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการนับถือสิ่งเคารพนอกรีตซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาฮินดู ศาสนาพุทธ และลัทธิความเชื่อทางศาสนาอิสลาม (soufisme) ของบังกลาเทศ กลุ่มนักดนตรีเร่ร่อน โบลมิได้เป็นการแสดงซึ่งอัตลักษณ์ทางศาสนาที่มีอยู่ มิได้ให้ความสนใจกับระบบชนชั้นวรรณะทางสังคม ไม่มีพระเจ้า ศาสนสถาน หรือสถานศักดิ์สิทธิ์ของตน แต่ให้ความสำคัญกับร่างกายของปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นที่สุดิตของพระเจ้า

๒.๓ เทศกาล Nowruz เป็นเทศกาลเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ตามปฏิทินโหราศาสตร์ของชาวอิหร่าน โดยถือเอาวันแรกของการเริ่มต้นฤดูใบไม้ผลิ (๒๑ มีนาคม) โดยจะมีการแสดง การละเล่น ร้องเพลง เต้นรำ เทศกาลอาหารประจำเทศกาล มีขึ้นครั้งแรกราวคริสต์ศักราชที่ ๒๐๐ ในบริเวณอาณาจักรปาร์เซีย ดินแดนที่ชาวอิหร่าน เคิร์ด และปากีสถานอาศัยอยู่ เมื่ออาณาจักรปาร์เซียล่มสลายและแตกย่อยเป็นประเทศต่างๆ แต่ก็ยังคงมีการจัดเทศกาลนี้อย่างต่อเนื่อง เทศกาล Nowruz จึงพบในหลายประเทศ ด้วยเหตุนี้ การขอขึ้นทะเบียนเทศกาล Nowruz เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กับองค์การยูเนสโกในปี ค.ศ. ๒๐๐๙ จึงเป็นการเสนอขอจดทะเบียนร่วมกันของ ๗ รัฐ ได้แก่ อาเซอร์ไบจาน อินเดีย อิหร่าน เคอร์กีซสถาน ปากีสถาน ตุรกี และอุซเบกีสถาน

๒.๔ ประเทศอินเดียได้ขึ้นทะเบียน Ramlila เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ Ramlila เป็นบทละครเวทีดั้งเดิมของ รามายณะ ซึ่งมีบันทึกไว้ในคัมภีร์ฮินดู

ที่กล่าวถึงการอวตารครั้งที่ ๗ ของพระวิษณุลงมายังโลกมนุษย์ เป็นพระราม และจบลงด้วยการต่อสู้ระหว่างพระรามและทศกัณฐ์

๒.๕ ประเทศอินโดนีเซียได้ขึ้นทะเบียน Batik Indonesian เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในปี ค.ศ. ๒๐๐๙ สำหรับชาวอินโดนีเซีย ผ้าบาติกเป็นผ้าที่มีบทบาทความสำคัญต่อความเชื่อและวิถีชีวิตของชาวอินโดนีเซียนับตั้งแต่แรกเกิด การให้ทารกนอนในเปลผ้าบาติกจะนำความโชคดีมายังทารกนั้น นอกจากนี้ ผ้าบาติกยังใช้ในพิธีมงคล เช่น การฉลองแต่งงาน การฉลองตั้งครุฑ รวมถึงใช้ในพิธีศพอีกด้วย เทคนิคการย้อมผ้าและไหมด้วยมือ ทำให้ผืนผ้าบาติกมีลักษณะโดดเด่นเฉพาะ อีกทั้งการเขียนลายด้วยสีผึ้งร้อนเป็นเทคนิคเฉพาะที่สืบทอดกันมาประกอบกับลวดลายที่หลากหลาย ตั้งแต่ลายเขียน calligraphy ของอาหรับ ลายช่อดอกไม้ของยุโรป ลายดอกซากุระของญี่ปุ่น ลายฟินิกซ์ของจีน และลายนกยูงของเปอร์เซีย

๒.๖ ประเทศมาดากัสการ์ได้ขึ้นทะเบียน เทคนิคการแกะสลักไม้ของชาวซาฟิมานิริ (Zafimaniry) เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ ชุมชนชาวซาฟิมานิริ เป็นเพียงชุมชนเดียวบนเกาะมาดากัสการ์ ที่ยังคงมีการสืบทอดวัฒนธรรมการแกะสลักไม้ โดยมีที่มาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๘ ชาวซาฟิมานิริเป็นพวกอาศัยอยู่ในป่า ได้อพยพมาตั้งรกรากบริเวณตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะ ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการดำรงชีพในป่า งานไม้ และการแกะสลักไม้ที่ได้ถ่ายทอดสืบทอดกันมา ในปัจจุบันชาวซาฟิมานิริสร้างสรรค์ชิ้นงานไม้จากพันธุ์ไม้แตกต่างกัน ๒๐ สายพันธุ์ ออกเป็นผลงานที่หลากหลาย เช่น วงกบ กรอบหน้าต่าง แก้วไม้ ม้านั่ง และของประดับตกแต่ง การสร้างบ้านของชาวซาฟิมานิริ มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นการสร้างแบบดั้งเดิมโดยทำสลักไม้ยึดต่อเป็นโครงสร้างโดยไม่ใช้ตะปู หรืออุปกรณ์เหล็กใดๆทั้งสิ้น

๒.๗ ประเทศมาลาวีได้ขึ้นทะเบียน การเต้นเพื่อเยียวยารักษาโรค (Vimbuza) เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ เป็นการเต้นเพื่อรักษาโรคของพวก Tumbuka ที่อาศัยอยู่บริเวณตอนเหนือของมาลาวี เป็นความเชื่อที่ใช้การรักษาโดย ng'oma (กลองแห่งความทุกข์) เป็นเทคนิคการรักษาที่พบมากในชาวแอฟริกันที่พูดภาษา Bantu ผู้ป่วยจำนวนมากจะเป็นผู้หญิงที่มีอาการป่วยทางจิต ระยะเวลาการเยียวยาอาจใช้ระยะเวลาเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน วิธีรักษาจะให้ผู้ป่วยยืนตรงกลาง โดยมีผู้หญิงและเด็กๆในหมู่บ้านจะยืนล้อมวงร้องเพลงเรียกวินญาณที่เชื่อว่าจะช่วยรักษาโรค จะมีผู้ชายเพียงคนเดียวทำหน้าที่ตีกลองเพื่อให้จังหวะ เชื่อกันว่าเสียงร้องและเสียงกลองจะผสมผสานพลังเพื่อช่วยรักษาโรค ปัจจุบันการรักษาโรคด้วย Vimbuza ยังคงปฏิบัติกันในบริเวณชุมชนชนบทของพวก Tumbuku แต่ทางปฏิบัติดังกล่าวก็ได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรงจากความเชื่อของศาสนจักร และเทคโนโลยีทางการแพทย์สมัยใหม่

๔. กฎหมายการส่งเสริมคุ้มครองและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของ ประเทศฝรั่งเศส

๔.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการนำกฎหมายระหว่างประเทศมาใช้ในระบบกฎหมาย ภายในของประเทศฝรั่งเศส

๔.๑.๑ เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส มาตรา ๕๕^{๕๖} ของรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า “ภายใต้เงื่อนไขเรื่องการรับรองและการบังคับใช้ สนธิสัญญาโดยคู่พันธกรณีของสนธิสัญญาแต่ละฉบับ บรรดาสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่าง ประเทศที่ได้มีการให้สัตยาบันหรือรับรองถูกต้องแล้วนั้น มีค่าบังคับสูงกว่าบรรดารัฐบัญญัติ นับตั้งแต่วันที่ได้มีการประกาศใช้บังคับ” ประกอบกับอารัมภบทของรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๕๘ ซึ่งได้มีการอ้างอิงถึงอารัมภบทของรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๔๖ โดยวรรคที่ ๑๔^{๕๗} ของอารัมภบท ดังกล่าวกำหนดว่า “สาธารณรัฐฝรั่งเศสยึดมั่นต่อประเพณีดั้งเดิมของตนและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ของกฎหมายระหว่างประเทศ” หากพิจารณาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะเห็นได้ว่า ระบบ กฎหมายของประเทศฝรั่งเศสมีแนวโน้มตามทฤษฎีเอกนิยมแบบกฎหมายระหว่างประเทศมีค่าบังคับ สูงกว่ากฎหมายภายใน โดยจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ๓ ประการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๕ ของรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส คือ

๑) ต้องเป็นสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่ได้มีการให้ สัตยาบันหรือรับรองถูกต้องแล้ว

๒) ต้องมีการประกาศลงราชกิจจานุเบกษาแล้ว

๓) ภายใต้เงื่อนไขของการปฏิบัติตามหลักการต่างตอบแทนแล้ว

๔.๑.๒ เนื่องจากมาตรา ๕๔^{๕๘} ของรัฐธรรมนูญฯ บัญญัติว่า “กรณี ที่ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิก วุฒิสภาจำนวน ๖๐ คน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๖๐ คน เสนอเรื่องต่อ

^{๕๖} Art. 55. Les traités ou accords régulièrement ratifiés ou approuvés ont, dès leur publication, une autorité supérieure à celle des lois, sous réserve, pour chaque accord ou traité, de son application par l'autre partie

^{๕๗} 14. La République française, fidèle à ses traditions, se conforme aux règles du droit public international. [...]

^{๕๘} Art. 54. - Si le Conseil Constitutionnel, saisi par le Président de la République, par le Premier Ministre, par le Président de l'une ou l'autre assemblée ou par soixante députés ou soixante sénateurs, a déclaré qu'un engagement international comporte une clause contraire à la Constitution, l'autorisation de ratifier ou d'approuver l'engagement international en cause ne peut intervenir qu'après révision de la Constitution.

ศาลรัฐธรรมนูญและศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าข้อตกลงระหว่างประเทศมีบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ การให้สัตยาบันหรือการรับรองข้อตกลงระหว่างประเทศจะกระทำมิได้จนกว่าจะได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแล้วเท่านั้น” จะเห็นได้ว่า การกำหนดให้กรณีที่ข้อตกลงระหว่างประเทศขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การให้สัตยาบันหรือการรับรองข้อตกลงระหว่างประเทศจะกระทำมิได้จนกว่าจะได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแล้วเท่านั้น เท่ากับเป็นการยอมรับว่ารัฐธรรมนูญมีฐานะที่สูงกว่าข้อตกลงระหว่างประเทศ ดังนั้น แม้ว่าสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศจะมีสถานะที่สูงกว่ารัฐธรรมนูญแต่ก็มีฐานะที่ต่ำกว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญ

๔.๑.๓ นอกจากประเทศฝรั่งเศสจะถือว่ากฎหมายระหว่างประเทศมีค่าบังคับสูงกว่ากฎหมายภายในภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๕ ของรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส แต่การที่กฎหมายระดับรัฐบัญญัติขัดหรือแย้งกับสนธิสัญญาหรืออนุสัญญาที่ประเทศฝรั่งเศสได้ให้สัตยาบันถูกต้องและได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วนั้น มีผลทำให้บทบัญญัติของกฎหมายภายในที่ขัดหรือแย้งต่อสนธิสัญญาหรืออนุสัญญาจะถูกปฏิเสธไม่นำมาใช้บังคับ เป็นเพียงการระงับยับยั้งเท่านั้น แต่ไม่ได้ทำให้กฎหมายดังกล่าวยกเลิกไป (แตกต่างจากกรณีของกฎหมายขัดกับรัฐธรรมนูญ) และกฎหมายดังกล่าวอาจมีผลใช้บังคับได้อีกเมื่อสนธิสัญญานั้นสิ้นผลไปแล้ว เช่น หากมีการยกเลิกอนุสัญญาหรืออนุสัญญาดังกล่าวไม่มีผลใช้บังคับต่อไปแล้ว บทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งกับอนุสัญญาที่ได้เคยยกเว้นการใช้บังคับก็สามารถนำมาใช้บังคับต่อไปได้

๔.๑.๔ เมื่อรัฐสภาประเทศฝรั่งเศสให้ความเห็นชอบกับอนุสัญญาที่รัฐบาลโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้ทำอนุสัญญาไว้ ได้มีการร่างรัฐบัญญัติเพื่อให้ความยินยอมกับการเข้าผูกพันตามอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งเป็นการบัญญัติเพียงมาตราเดียว โดยระบุว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบการเข้าผูกพันตามอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้มีการรับรอง (adoption) และมีการอ้างถึงรายละเอียดของอนุสัญญาทั้งฉบับดังปรากฏเป็นเอกสารแนบท้ายรัฐบัญญัติและให้มีผลบังคับเช่นเดียวกับกฎหมาย (loi 2006-791 ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๐๐๖) ประกอบกับมีการออกรัฐกฤษฎีกา (décret 2006-1402 ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๐๐๖) เพื่อประกาศใช้บังคับอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ที่ได้มีการรับรองเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ค.ศ. ๒๐๐๓ โดยมาตรา ๑ กำหนดให้มีการประกาศอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา และมาตรา ๒ กำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้รักษาการตามรัฐกฤษฎีกานี้ รวมทั้งได้มีการระบุอนุสัญญาดังกล่าวทั้งฉบับเป็นเอกสารประกอบท้ายรัฐกฤษฎีกา ดังนั้น อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ทั้งฉบับ จึงมีผลใช้บังคับในประเทศฝรั่งเศสโดยตรงและมีสถานะที่สูงกว่ารัฐบัญญัติโดยมิได้ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

๔.๒ การมีผลใช้บังคับภายในประเทศของอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๔.๒.๑ เพื่อพิจารณาทำความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ภายในประเทศฝรั่งเศส จะต้องพิจารณาจากรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบและขอบเขตของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทนิยามของคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” และ “การสงวนรักษา” และ บทบาทของรัฐภาคีและรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนและการรวมกลุ่ม รวมทั้งรูปแบบของกองทุนฯ และการจ่ายเงินเข้ากองทุนฯ ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาดังกล่าว

๔.๒.๒ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับผลการใช้บังคับและความสอดคล้องของอนุสัญญา กับระบบของกฎหมายภายใน จะต้องมีการพิจารณาด้วยว่าปัจจุบันประเทศฝรั่งเศสได้มีการผูกพันตามอนุสัญญาเรื่องอื่นหรือไม่นั้น ปรากฏว่าที่ผ่านมามองค์การยูเนสโกได้เคยมีการทำอนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไว้ ๔ ฉบับ คือ

๑) อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในกรณีที่มีการสู้รบ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๕๔ ซึ่งประกอบไปด้วยพิธีสาร ๒ ฉบับ (ฝรั่งเศสได้ให้สัตยาบันเฉพาะพิธีสารฉบับแรก เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๗)

๒) อนุสัญญาว่าด้วยการกำหนดมาตรการห้ามการนำเข้า ส่งออก และการโอนทรัพย์สินที่ครอบครองโดยผิดกฎหมาย ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๗๐ (ฝรั่งเศสได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ค.ศ. ๑๙๙๗)

๓) อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๗๒ (ฝรั่งเศสได้ให้การยอมรับ (acceptation) เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๗๕)

๔) อนุสัญญาเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมใต้ท้องทะเล ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ค.ศ. ๒๐๐๑ แต่ประเทศฝรั่งเศสมิได้ผูกพันตามอนุสัญญานี้

ที่ผ่านมานอนุสัญญาต่างๆ ล้วนแต่มุ่งคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นอาคารที่มีรูปร่างสามารถจับต้องได้ แต่ได้มีการเรียกร้องจากหลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอเรียกร้องจากประเทศทางทวีปแอฟริกาและประเทศภาคพื้นมหาสมุทรให้มีการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ขององค์การยูเนสโก เนื่องจากเป็นองค์กรที่ปฏิบัติการกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทุกประเภท การรับรองอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในปี ค.ศ. ๒๐๐๓ มีผลทำให้อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกฯ ปี ค.ศ. ๑๙๗๒ มีผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๔.๒.๓ สำหรับการพิจารณาว่ากฎหมายภายในที่มีหลักการเกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงกับที่อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กำหนดไว้ด้วยหรือไม่นั้น เมื่อพิจารณากฎหมายภายในของประเทศฝรั่งเศสที่ผ่านมาได้มีการกล่าวอ้างถึงมรดกทางชาติพันธุ์วิทยา (Patrimoine ethnologique) ซึ่งได้มีการก่อตั้งคณะที่ปรึกษาเกี่ยวกับมรดกทางชาติพันธุ์วิทยาเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับมรดกทางชาติพันธุ์วิทยา คณะที่ปรึกษาได้ร่วมมือกับเครือข่ายระดับท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมในการให้ความรู้ การบำรุงรักษา และการส่งเสริมคุณค่า รวมทั้งการเสนอแนะให้มีการดำเนินนโยบายด้านการค้นคว้าเกี่ยวกับชาติพันธุ์วิทยาในประเทศฝรั่งเศส และมีการจัดทำรายงานและการค้นคว้า มีการสนับสนุนทางการเงินให้มีการสร้างภาพยนตร์เพื่อเผยแพร่ความรู้ การพิมพ์เผยแพร่วารสาร และหนังสือที่มีการรวบรวมมรดกทางชาติพันธุ์วิทยา จะเห็นได้ว่าอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ก็สอดคล้องกับแนวทางที่ประเทศฝรั่งเศสได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับมรดกทางชาติพันธุ์วิทยาอยู่แล้ว แต่เป็นการกำหนดและพัฒนาบทบาทเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

๔.๒.๔ การพิจารณาให้ความเห็นชอบการผูกพันตามอนุสัญญาฯ ประเทศฝรั่งเศสได้พิจารณาโดยให้ความสำคัญในประเด็นหลัก ๒ ประการ คือ ๑) ประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดกรอบที่ชัดเจนเกี่ยวกับการรับรองสิทธิของชนกลุ่มน้อยเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างสิทธิของชนกลุ่มน้อยและสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยทั่วไป เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และ ๒) ความหมายของชุมชนที่เป็นตัวขับเคลื่อนในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยสร้างความเข้าใจที่ตรงกันว่า การกำหนดให้ชุมชนใดเป็นหลักเพื่อขับเคลื่อนการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมนั้นมิได้เป็นการให้สิทธิแก่บุคคลใดเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคลแยกต่างหากหรือในฐานะของสมาชิกของกลุ่มชนกลุ่มน้อยดังกล่าวก็ตาม ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้พิจารณาได้ว่าการกำหนดอ้างอิงถึงความหมายของชุมชนหรือการรวมกลุ่มตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ ไม่ขัดต่อหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญเรื่องความเป็นรัฐเดี่ยวและหลักความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย รวมทั้งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชนฝรั่งเศสแต่อย่างใด

๔.๓ ขอบเขตของกฎหมายที่ให้การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๔.๓.๑ การที่ประเทศฝรั่งเศสได้มีการออกรัฐบัญญัติเพื่อให้ความเห็นชอบการให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และได้มีการออกรัฐกฤษฎีกาเพื่อประกาศอนุสัญญาฯ ลงในราชกิจจานุเบกษา มีผลทำให้อนุสัญญาดังกล่าวมีผลใช้บังคับในประเทศฝรั่งเศส ดังนั้น การพิจารณาขอบเขตการคุ้มครองตามกฎหมายของฝรั่งเศสจะต้องพิจารณาความหมายของคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” ว่าหมายถึงเรื่องใด โดยอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. ๒๐๐๓ ได้ให้ความหมายของนิยามคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” หมายถึง

การปฏิบัติ การเป็นตัวแทน การแสดงออก ความรู้และทักษะ รวมทั้ง เครื่องมือ วัตถุ ศิลปวัตถุ พื้นที่ภูมิศาสตร์ทางวัฒนธรรมที่ชุมชนกลุ่มของบุคคลหรือปัจเจกบุคคลยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมของตน มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งและมีการพัฒนาขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่องจากชุมชนหรือกลุ่มบุคคลนั้นตามสภาพแวดล้อม หรือเพื่อสนองตอบการมีปฏิสัมพันธ์ตามธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของตน และก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเอกลักษณ์และความต่อเนื่อง และส่งเสริมให้เกิดความเคารพต่อวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ อนุสัญญาฉบับนี้ (อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. ๒๐๐๓) มุ่งประสงค์ที่จะพิจารณาเฉพาะมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เท่าที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน รวมทั้งภายใต้ข้อกำหนดให้มีการเคารพซึ่งกันและกันระหว่างชุมชน กลุ่มบุคคล และปัจเจกบุคคลและการเคารพต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จากความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น รูปแบบของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ มุขปาฐะและการแสดงออกทางภาษาพูด รวมถึงภาษาในฐานะที่เป็นตัวขับเคลื่อนที่ทำให้เกิดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ศิลปะการแสดง วิถีปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม งานเฉลิมฉลองตามเทศกาลต่าง ๆ ความรู้และวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล ทักษะเกี่ยวกับงานช่างฝีมือ

๔.๓.๒ มรดกทางวัฒนธรรมมิได้หมายความว่าเฉพาะโบราณสถาน อนุสาวรีย์ หรือการเก็บสะสมวัตถุสิ่งของเท่านั้น แต่หมายความว่ารวมถึงประเพณีหรือการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่ยังคงดำรงอยู่และตกทอดจากบรรพบุรุษและสืบทอดต่อไปยังลูกหลาน ตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมการใช้ภาษาพูด ศิลปะการแสดง แนวทางปฏิบัติของสังคม พิธีกรรม งานประเพณีเฉลิมฉลอง ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและวิถีชีวิตในสังคม หรือความรู้และทักษะที่จำเป็นในการประดิษฐ์ผลงานเครื่องศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

แม้ว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะไม่ใช่วัตถุสิ่งของที่สามารถจับต้องได้ แต่ก็ใช่ว่าจะเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษย์ เพราะถือเป็นรูปแบบของมรดกที่ยังดำรงอยู่ซึ่งมีการสร้างขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลาและมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการใช้ชีวิตและวัฒนธรรมเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางของการนำวัฒนธรรมสมัยใหม่และการใช้เครื่องจักรเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาและการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตาม การยอมรับความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเอกลักษณ์และการมีตัวตนทางวัฒนธรรมซึ่งประชากรในสังคมมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์และถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้ดำรงอยู่ต่อไป

๔.๓.๓ ข้อพิจารณาเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ว่าเป็นเรื่องที่ชุมชนร่วมกันสร้างขึ้นมาโดยมีการดูแลรักษาและถ่ายทอด อาจพบแนวทางปฏิบัติในเรื่องเดียวกันที่ชุมชนหลายแห่งมีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

อาจจะเป็นทางปฏิบัติของหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันหรือทางปฏิบัติของเมืองที่ตั้งอยู่ในอีกซีกโลกหนึ่งก็ตาม หรือกรณีทางปฏิบัติที่ได้มีการดัดแปลงมาจากผู้ที่อพยพเข้าไปอาศัยอยู่ในอีกภูมิภาคหนึ่ง การแสดงออกดังกล่าวยังคงถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เนื่องจากมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ดังกล่าวมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง มีการพัฒนาไปตามสภาพแวดล้อมและทำให้ประชาคมแต่ละแห่งนั้นเกิดความรู้สึกถึงความเป็นเอกลักษณ์และการสืบทอดอย่างต่อเนื่อง การแบ่งปันมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความคล้ายคลึงกันทำให้เกิดความเคารพและความเข้าใจซึ่งกันและกันและยังเสริมสร้างความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคมอีกด้วย การเรียนรู้จากมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีรูปแบบที่แตกต่างกันส่งเสริมให้เกิดความเคารพต่อบุคคลอื่นและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน

๔.๓.๔ การพิจารณาชุมชนที่เป็นตัวแทนของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ คือ ชุมชนที่มีความเหมาะสมที่สุดในการแสดงออกถึงเอกลักษณ์และอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ดังกล่าว แต่บุคคลอื่นที่อยู่ภายนอกชุมชนนั้นก็สามารถมีส่วนร่วมในการอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ด้วยเช่นกัน ในรูปแบบของการให้การสนับสนุนชุมชนในการเก็บรวบรวมและการขึ้นทะเบียนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หรือการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยอาศัยช่องทางของทางราชการ เช่น การถ่ายทอดความรู้ในระดับการศึกษาภาคบังคับหรือมหาวิทยาลัย การส่งเสริมให้มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ผ่านช่องทางสื่อสารมวลชนเพื่อส่งเสริมให้มีการอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ดังกล่าว

๔.๓.๕ ความหมายของนิยามคำว่า “การสงวนรักษา” มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามที่กำหนดไว้ตามอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. ๒๐๐๓ ปัจจัยที่ทำให้มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้นยังคงดำรงอยู่คือความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และชุมชน เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง

สำหรับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้บางกรณีหากมิได้มีการเข้าไปให้ความช่วยเหลือคุ้มครองแล้ว หลักการของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้บางกรณีอาจมีแนวโน้มเสี่ยงที่จะสิ้นสภาพหรือสูญหายไป ประการแรกต้องทำความเข้าใจร่วมกันก่อนว่าการอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้นมีได้หมายความว่าถึงการคุ้มครองหรือการเก็บรักษาตามความหมายทั่วไป เนื่องจากอาจทำให้เกิดสภาพของการสงวนหรือปกป้องรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้มีสภาพเช่นเดิมซึ่งมิใช่นัยที่อนุสัญญาฯ ต้องการ แต่ “การสงวนรักษา” มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามความหมายนี้ หมายถึง การคุ้มครองการปฏิบัติเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ กล่าวคือ การคุ้มครองให้มีการพัฒนาและมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่องอันเป็นการถ่ายทอดความรู้ เทคนิคและความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ นั้น โดยเน้นการให้

ความสำคัญกับกระบวนการและวิธีการในการถ่ายทอดหรือการสื่อสารจากคนหนึ่งไปยังคนอื่น รุ่นหนึ่งมากกว่าการผลิตหรือการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดการแสดง การเต้นรำ การร้องเพลง เครื่องอุปกรณ์ทางดนตรี หรือเครื่องหัตถกรรม

๔.๓.๖ ข้อยกเว้นสำหรับการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือความต้องการของชุมชนนั้นเอง ไม่จำเป็นต้องมีการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูในทุกเรื่องทุกกรณี เช่น อาจมีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลา การดำรงอยู่โดยอาจกำหนดให้มีอายุขัยที่แตกต่างกันทำนองเดียวกันกับกรณีอื่น หรือมีองค์ประกอบเฉพาะที่กำหนดให้สืบทอดไปภายหลังจากที่ได้ทำให้เกิดการแสดงออกในรูปแบบใหม่ แล้ว หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้บางเรื่องอาจมิได้มีความเกี่ยวข้องหรือมีการถ่ายทอดสู่กันไปในชุมชนต่อไปแล้ว นอกจากนี้ อนุสัญญาฯ ได้กำหนดไว้ด้วยว่าการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จะกระทำเฉพาะกรณีที่ชุมชนยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและทำให้เกิดความรู้สึกถึงเอกลักษณ์ของชุมชนและต้องมีการอนุรักษ์สืบต่อไป และการเข้ามา มีบทบาทของรัฐในบางกรณีเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อาจไม่สอดคล้อง กับความต้องการของชุมชนหรือบิดเบือนคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ของชุมชน นอกจากนี้ มาตรการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมจะต้องอยู่ภายใต้กรอบแนวทางปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับกรณีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นที่เคารพสักการะ หรือเป็นความลับ

๔.๔ การนำอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไปสู่การปฏิบัติ

อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. ๒๐๐๓ มีผลใช้บังคับกับประเทศฝรั่งเศสเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๖ ภายหลังจากที่ประเทศฝรั่งเศสได้มีการให้สัตยาบันอนุสัญญาดังกล่าว ในปีเดียวกันนั้นได้มีการจัดประชุมสมัชชาสมาชิกอนุสัญญา เพื่อเลือกตั้งจากรัฐสมาชิกเพื่อให้มีคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ประเทศฝรั่งเศสเป็นหนึ่งในคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลด้วย ระหว่างปี ค.ศ. ๒๐๐๖ ถึง ค.ศ. ๒๐๐๘ ซึ่งได้มีการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ (Directives opérationnelles) ภายหลังจากที่สมัชชาของรัฐภาคีได้ให้ความเห็นชอบ คู่มือภาคปฏิบัติดังกล่าว จึงได้มีการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ เช่น ขั้นตอนของการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ การใช้จ่ายเงินจากกองทุนตามอนุสัญญาฯ การคัดเลือกและการเผยแพร่แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เป็นต้น

๔.๔.๑ คู่มือแนวทางการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ (Directives opérationnelles)

คู่มือแนวทางการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ ที่คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จัดทำขึ้นและได้รับ

ความเห็นชอบจากสมาชิกของรัฐภาคีแล้วนั้น เป็นการกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนตามอนุสัญญาฯ แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑) รายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการอนุรักษ์อย่างเร่งด่วน

๒) รายการที่เป็นตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ กระบวนการที่ต้องดำเนินการ การตรวจสอบและการวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องขอขึ้นทะเบียน คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลต้องจัดเตรียมตารางเวลาการดำเนินการสำหรับแต่ละขั้นตอน โดยเน้นให้ความสำคัญกับแนวคิดหลัก ๒ ประการ คือ มุ่งเน้นการอนุรักษ์และการจัดลำดับความสำคัญให้แก่ชุมชน กลุ่มบุคคล และปัจเจกบุคคลที่เป็นผู้ยึดถือ ปกป้องดูแล และผู้ถือปฏิบัติในสิ่งที่ต้องการให้มีการอนุรักษ์นั้น

การเสนอรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เพื่อขึ้นทะเบียนในรายการทั้ง ๒ กรณีนั้นคณะกรรมการร่วมรัฐบาลไม่ได้มีการจำกัดจำนวน แต่กำหนดให้รายชื่อที่เสนอจะต้องไม่ซ้ำซ้อนกันระหว่าง ๒ บัญชี กรณีที่เห็นว่ารายการที่มีการเสนอนั้นมีความไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดสำหรับทะเบียนรายการที่เสนอขอขึ้นบัญชีไว้ สามารถโอนย้ายไปขึ้นบัญชีรายการที่เหมาะสมได้

หลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนที่กำหนดไว้สำหรับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ทั้ง ๒ ประเภทส่วนมากจะคล้ายคลึงกัน โดยในส่วนที่มีความคล้ายคลึงกันมีดังนี้

(๑) รายการที่เสนอขึ้นทะเบียนจะต้องสอดคล้องกับคำนิยามของคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒ ของอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๒) การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรการในการอนุรักษ์ โดยกำหนดให้การเสนอขึ้นทะเบียนในรายการที่เป็นตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จะต้องมีแผนบริหารจัดการ และสำหรับการขึ้นทะเบียนในรายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการอนุรักษ์อย่างเร่งด่วนจะต้องมีแผนอนุรักษ์ที่แสดงรายละเอียดอย่างชัดเจน แผนที่เป็นรูปธรรมและสามารถปฏิบัติได้จริงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพิจารณาคัดเลือก

(๓) หลักเกณฑ์กำหนดการมีส่วนร่วมและการให้ความยินยอม โดยแจ้งล่วงหน้าของชุมชน กลุ่มบุคคล หรือปัจเจกบุคคลในการเตรียมตัวเป็นผู้ยื่นสมัครและการเตรียมการเป็นตัวแทน รวมทั้งการกำหนดมาตรการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๔) กรณีที่จะสามารถขึ้นทะเบียนรายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ทั้งสองกรณี (รายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการอนุรักษ์อย่างเร่งด่วน หรือรายการที่เป็นตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ของมนุษยชาติ) จะต้องได้มีการรวบรวมและกำหนดไว้ในบัญชีรายชื่อหรือบัญชีรายชื่อที่จัดทำขึ้นโดยรัฐสมาชิกอยู่ก่อนด้วยแล้ว

สำหรับประเด็นที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้แตกต่างกันเฉพาะกรณีคือ

(๑) การขึ้นทะเบียนรายการตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติกำหนดให้ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการขึ้นทะเบียนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ และข้อ ๑๖ ของอนุสัญญาฯ ซึ่งกำหนดไว้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อกระตุ้นให้มีการหารือร่วมกันและเคารพต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม

(๒) การขึ้นทะเบียนรายการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ต้องการอนุรักษ์โดยเร่งด่วน มุ่งเน้นที่ความจำเป็นต้องได้รับการอนุรักษ์อย่างเร่งด่วนเป็นสำคัญ และสำหรับกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอย่างมากได้กำหนดขั้นตอนเฉพาะให้ต้องมีการปรึกษาหารือรัฐสมาชิกเป็นกรณีพิเศษด้วย

๔.๔.๒ การดำเนินการของประเทศฝรั่งเศสก่อนที่จะมีอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

อนุสัญญาและแนวคิดเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่เกิดขึ้นในประเทศฝรั่งเศสนั้นถือว่าเป็นเรื่องที่มาจากที่อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ จีน หรือญี่ปุ่น เป็นวัฒนธรรมที่อยู่นอกภาคพื้นประเทศแถบยุโรปและอยู่ระหว่างการนำมาปรับใช้ให้เข้ากับของประเทศฝรั่งเศสเอง อย่างไรก็ตาม ได้มีการค้นคว้าวิจัยทางวิทยาศาสตร์ แผนนโยบายทางการเมือง และมีการก่อตั้งสถาบันในประเทศฝรั่งเศสที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ซึ่งได้มีการคำนึงถึงลักษณะที่ไม่ใช่วัตถุของมรดกที่เป็นวัตถุ และมีการศึกษาและต่อสู้เพื่อคุ้มครองรูปแบบที่ไม่มีรูปร่างของมรดกทางวัฒนธรรม

ความหมายทางประวัติศาสตร์ของคำว่า “สถานที่ของความทรงจำ” ก่อให้เกิดภาคส่วนของสิ่งที่ไม่มรูปร่างที่เป็นคุณค่าของอนุสรณ์สถานซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและจากความหมายดังกล่าวนี้เองที่ทำให้สามารถพิจารณาได้ถึงลักษณะที่ไม่มีรูปร่างของมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นของชาติ การกำหนดให้มีการกิจเกี่ยวกับมรดกทางชาติพันธุ์วิทยาขึ้นภายในกระทรวงการวัฒนธรรม ทำให้มีการตระหนักถึงคุณค่าที่หลากหลายของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยผ่านทางการศึกษาและค้นคว้าวิจัย ซึ่งคิดเป็นเวลากว่า ๒๐ ปีมาแล้ว ศูนย์ศึกษาด้านการดนตรีและการเต้นรำตามประเพณีช่วยเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของเอกสารวิชาการ และการเผยแพร่ในรูปแบบของการถ่ายทอดผ่านทางการกระจายเสียงและการแพร่ภาพ สำหรับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แขนงอื่น ผู้ที่เป็นเจ้าของงานศิลปะได้มีการถ่ายทอดคุณค่าของสิ่งที่จับต้องไม่ได้นั้นไปยังผู้ที่ถือครอง

สำหรับประเทศฝรั่งเศสการบังคับการตามอนุสัญญาฯ มิใช่หมายความว่า จะต้องกำหนดให้มีแนวนโยบายขึ้นใหม่ทั้งหมดสำหรับทุกเรื่องทุกกรณี สำหรับเครื่องมือที่เป็นความรู้ มาตรการในการดำเนินการ โครงสร้างของพื้นที่ซึ่งมีอยู่ก่อนแล้ว สามารถผลักดันให้มีการดำเนินนโยบายร่วมกันได้ โดยกรณีเรื่องที่ปัจจุบันได้มีอยู่แล้วนั้นได้ปรากฏในรูปแบบการดำเนินการที่แตกต่างกันและกระจายกันอยู่ในภารกิจเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งได้มีการดำเนินการอยู่แล้วในระดับต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาหน่วยงานภายในของประเทศฝรั่งเศสที่มีอยู่และได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับภารกิจซึ่งใกล้เคียงหรือเกี่ยวเนื่องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ปรากฏหน่วยงานภายในที่สำคัญ ดังนี้

๑) แผนงานดนตรี การเต้นรำ ละครเวที หรือการแสดง (DMDTS) ดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายด้านศิลปะและการแสดงเพื่อสืบสานประเพณีปฏิบัติให้ดำรงอยู่ แผนงานดนตรี การเต้นรำ ละครเวที หรือการแสดงตระหนักถึงคุณค่าของแนวประเพณีปฏิบัติทางดนตรีและการแสดงไม่เพียงแต่เฉพาะด้านของความงดงามแต่เห็นคุณค่าของดนตรีและการแสดงตามประเพณีในฐานะที่เป็นตัวขับเคลื่อนทางปฏิบัติซึ่งเป็นสัญลักษณ์และวัฒนธรรมที่เป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ตัวอย่างเช่น กรณีของเพลงและการเต้นรำพื้นเมือง โดยทำหน้าที่ในการส่งเสริมให้มีการให้ความรู้และเผยแพร่ดนตรีพื้นบ้านและดนตรีที่เกิดจากผู้ถืออพยพเข้ามาในประเทศฝรั่งเศส มีการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาทางดนตรี กำหนดนโยบายให้มีการตกลงร่วมกับมูลนิธิและศูนย์ที่ดูแลเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน และนโยบายการพัฒนาทักษะการเรียนการสอน

แผนงานดนตรี การเต้นรำ ละครเวที หรือการแสดงระลึกอยู่เสมอว่าในที่สุดแล้วมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้นจะกลายเป็นหรือเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดมรดกทางวัฒนธรรม ภารกิจของแผนงานดนตรีฯ ถูกตอกย้ำจากข้อวิตกกังวลเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของแนวทางตามประเพณีปฏิบัติ และจากการระลึกถึงความจำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป เพลงและการเต้นรำพื้นบ้านจะต้องไม่ถูกกำหนดให้คงสภาพไว้เช่นนั้นตามกาลเวลา แต่จะต้องสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม มีพัฒนาการที่สม่ำเสมอและต้องเกิดขึ้นมาใหม่ไม่สูญหายไป แผนงานดนตรีฯ พยายามที่จะสงวนรักษาความสมดุลระหว่างการเก็บรักษาความทรงจำเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติและการพัฒนาปรับปรุง ซึ่งหากปราศจากการเก็บรักษาความทรงจำเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติแล้วก็จะไม่สามารถแสดงอัตลักษณ์ของความคิดสร้างสรรค์ที่ควรเป็นได้ แต่หากปราศจากการพัฒนาปรับปรุงแล้วก็จะทำให้เกิดรูปแบบจำกัดให้คงตามสภาพเดิมไว้เท่านั้น

๒) แผนงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฝรั่งเศส (DMF) ดำเนินงานเกี่ยวกับการเก็บรักษา ส่งเสริมคุณค่าให้แก่วัตถุและแนวทางปฏิบัติเพื่อให้วัตถุที่เกิดจากสิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้สามารถดำรงอยู่ได้ แผนงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฝรั่งเศสเผชิญกับสภาพปัญหาของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ กล่าวคือ พิพิธภัณฑสถานจัดแสดงและสะท้อนคุณค่าของ

งานศิลปวัตถุซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ แต่ในทางชาติพันธุ์วิทยา ศิลปวัตถุจะเป็นตัวกลางที่ขับเคลื่อนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สำหรับพิพิธภัณฑ์ทางชาติพันธุ์วิทยานั้น วัตถุจะไม่สามารถแยกจากกันโดยเด็ดขาดจากทางปฏิบัติ วัตถุจะเป็นทางลัดที่สะท้อนไปสู่การปฏิบัติหรือการกระทำที่ทำให้เกิดวัตถุนั้นหรือเกิดจากวัตถุนั้น การแสดงศิลปวัตถุในพิพิธภัณฑ์ นอกจากจะเป็นการนำวัตถุนั้นขึ้นแสดงให้เห็นแล้ว ยังเป็นการแสดงให้เห็นทางปฏิบัติที่นำไปสู่มุมมองและจิตวิญญาณซึ่งมีลักษณะที่เฉพาะตัวเป็นสถานที่ซึ่งผู้เข้าชมได้รับการเชื่อเชิญให้รู้สึกและเข้าถึงที่มาของสิ่งที่สวยงามและพยายามทำความเข้าใจสภาพสังคมที่ซึ่งศิลปวัตถุดังกล่าวถูกนำมาใช้

ภายในแผนงานพิพิธภัณฑ์แห่งชาติฝรั่งเศสประกอบด้วยส่วนงานที่มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ คือ พิพิธภัณฑ์ศิลปะและวัฒนธรรมของชนพื้นเมือง (ATP) ซึ่งต่อมากลายมาเป็นพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของยุโรปและประเทศแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน (MUCEM) และหน่วยตรวจสอบพิพิธภัณฑ์

๑) พิพิธภัณฑ์ศิลปะและวัฒนธรรมของชนพื้นเมือง (ATP) นอกเหนือจากงานหลักคือการรวบรวมสะสมผลงานทางศิลปวัฒนธรรมแล้ว ได้ดำเนินนโยบายการลงทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมและได้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง รวมทั้งการพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมทางด้านภาษา มีการสร้างช่องทางเพื่อให้ความสำคัญกับภาษาของประเทศฝรั่งเศสและภาษาของประเทศแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียนโดยร่วมมือกับแผนงานด้านภาษาฝรั่งเศสและภาษาของประเทศฝรั่งเศส (DGLFF)

๒) หน่วยตรวจสอบพิพิธภัณฑ์ ภายใต้บทบาทการควบคุมและการให้ความช่วยเหลือพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยาเพื่อให้ได้รับการขนานนามเป็น “พิพิธภัณฑ์แห่งชาติฝรั่งเศส” ได้มีการตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีการเก็บสะสมและการถ่ายทอดความรู้ทางเทคนิค รวมทั้งการใช้งาน โดยดำเนินงานเก็บข้อมูลจากภาคีที่หลากหลายและจากข้อมูลที่แสดงและได้มีการเผยแพร่ไปยังสถาบันที่เกี่ยวข้องหรือการเผยแพร่สู่สาธารณะ

สำหรับพิพิธภัณฑ์นั้นการที่จะทำให้มรดกทางวัฒนธรรมนั้นยังดำรงอยู่มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ ๒ ประการ คือ ประการแรก การเก็บสะสมศิลปวัตถุและความทรงจำเกี่ยวกับศิลปวัตถุนั้น และประการที่สอง การแสดงออกซึ่งคุณค่าของศิลปวัตถุนั้นด้วย

๓) แผนงานภาษาฝรั่งเศสและภาษาของประเทศฝรั่งเศส (DGLFF) ด้วยเหตุผลที่ภาษาเป็นตัวขับเคลื่อนมรดกทางวัฒนธรรม

การดำเนินงานของแผนงานภาษาฝรั่งเศสฯ เพื่อส่งเสริมคุณค่าของภาษาฝรั่งเศสและภาษาถิ่น โดยความร่วมมือกับพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของยุโรปและประเทศแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน (MUCEM) ในการเปิดช่องทางภาษาของยุโรป และพิมพ์เผยแพร่เอกสาร “คู่มือแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับคุณลักษณะของเรื่องบอกเล่า” (Corpus oraux, guide des bonnes pratiques) เพื่อช่วยเหลือนักค้นคว้าวิจัยสำหรับการทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการ การกำหนดประเด็นปัญหา การชี้แนะทางออกทางกฎหมาย และ

สนับสนุนให้มีแนวทางปฏิบัติร่วมกันสำหรับการเก็บรักษาและการเผยแพร่เรื่องบอกเล่าทั้งในรูปแบบของการพิมพ์และการกระจายเสียงเผยแพร่ แผนงานภาษาฝรั่งเศสและภาษาของประเทศฝรั่งเศส (DGLFF) ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาต่อชุมชน โดยเห็นว่าบรรดาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ความสัมพันธ์ทางด้านภาษาเป็นความสัมพันธ์ที่มีความเหนียวแน่นมากที่สุด เพราะสร้างความรู้สึกรู้ถึงความเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ด้วยกระแสของโลกาภิวัตน์และการก่อตั้งกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป การสื่อสารแลกเปลี่ยนของภาษาจึงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประเทศฝรั่งเศสได้เน้นนโยบายทางภาษาเพื่อรับรองสถานะของภาษาฝรั่งเศสให้มีความสำคัญเป็นลำดับแรกในดินแดนของตน และให้ความร่วมมือด้านการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม รวมทั้งการเผยแพร่วัฒนธรรมที่หลากหลายของทวีปยุโรปและวัฒนธรรมที่มีอยู่ทั่วโลกอีกด้วย แนวนโยบายของแผนงานภาษาฝรั่งเศสแสดงให้เห็นว่าได้ให้ความสำคัญกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในด้านภาษาซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของความสัมพันธ์ทางสังคมภายในชุมชน

๔) แผนงานสถาปัตยกรรมและมรดกทางวัฒนธรรม (DAPA)

จากภารกิจในการจัดทำบัญชีการขึ้นทะเบียนรายชื่อและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีอยู่แต่เดิม ทำให้แผนงานสถาปัตยกรรมและมรดกทางวัฒนธรรมมีเครื่องมือและมีความคุ้นเคยในการจัดทำทะเบียนสำหรับมรดกทางวัฒนธรรมทั้งส่วนที่เป็นวัตถุและส่วนที่ไม่ใช่วัตถุ

สำหรับการขึ้นทะเบียนรายชื่อนั้นมีอยู่ ๒ ประเภท คือ

๑) การขึ้นทะเบียนรายชื่อทั่วไปซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วนเกี่ยวกับคุณลักษณะ (Corpus) ของวัตถุและสิ่งที่จับต้องไม่ได้ตามเขตภูมิศาสตร์ที่กำหนด เป็นการศึกษาวิเคราะห์ในเชิงวิทยาศาสตร์

๒) การขึ้นทะเบียนอนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์ โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านอนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์นั้นมิได้ศึกษาแต่เฉพาะคุณลักษณะเท่านั้น แต่รวมทั้งสถานที่ อนุสรณ์สถาน วัตถุ เพื่อเชิดชูให้เห็นความสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการขึ้นทะเบียนวัตถุในเชิงการอนุรักษ์

วิธีการและการดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนั้นเป็นประโยชน์สำหรับแผนงานสถาปัตยกรรมและมรดกทางวัฒนธรรม (DAPA) ในการประสานความร่วมมือกับองค์การยูเนสโกสำหรับการประกาศผลงานขึ้นเอกสำหรับอนุสรณ์สถานที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม หรือการขึ้นทะเบียนสิ่งมหัศจรรย์ของโลก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแผนงานสถาปัตยกรรมและมรดกทางวัฒนธรรม (DAPA) ยังไม่มีเครื่องมือเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนรายชื่อและการจัดลำดับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยตรง แต่ก็สามารถดำเนินการเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยอาศัยช่องทางของภารกิจเกี่ยวกับชาติพันธุ์วิทยาที่ได้มีการศึกษาวิเคราะห์มานาน

ภารกิจเกี่ยวกับชาติพันธุ์วิทยาเป็นส่วนงานภายในของฝ่ายโบราณคดี การขึ้นทะเบียน ชาติพันธุ์วิทยา ผู้เชี่ยวชาญ และระบบข้อมูลข่าวสารของแผนก

งานสถาปัตยกรรมและมรดกทางวัฒนธรรม (DAPA) ซึ่งมีการดำเนินการ เครื่องมือ และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้มาเป็นเวลานานแล้ว ในรายงานการศึกษาเกี่ยวกับภารกิจด้านชาติพันธุ์วิทยาได้มีการรวบรวมศิลปวัตถุซึ่งเป็นกรณีเดียวกับที่อนุสัญญาของยูเนสโกกำหนดไว้สำหรับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หากพิจารณาบทนิยามของคำว่า “มรดกทางชาติพันธุ์วิทยา” แล้วจะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงกับบทนิยามของคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ ขององค์การยูเนสโก

จากลักษณะของการแสดงออกทางวัฒนธรรมในเรื่องที่มีความสำคัญซึ่งเข้าข่ายที่ควรต้องกำหนดไว้ในทะเบียนรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของแต่ละประเทศ (เรื่องที่มีการบอกเล่าต่อกันมา สิ่งที่มีรูปร่าง ภาษาและความรู้ทักษะ) เป็นกรณีเช่นเดียวกับการกิจด้านชาติพันธุ์วิทยาที่ได้มีการดำเนินการมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๘๐ และรายงานสรุปของคณะกรรมการว่าด้วยมรดกทางชาติพันธุ์วิทยา (เป็นองค์กรที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงการวัฒนธรรมและการสื่อสารทำหน้าที่ในการวินิจฉัยเกี่ยวกับกรณีของมรดกทางชาติพันธุ์วิทยา) ได้มีการกล่าวถึงข้อพิจารณาที่มีการถกเถียงกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่มีรูปร่างและสิ่งที่ไม่รูปร่าง ความหมายของความเป็นสิ่งที่ไม่รูปร่างซึ่งเป็นข้อพิจารณาพื้นฐานประการหนึ่งของอนุสัญญาเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

การขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามภารกิจด้านชาติพันธุ์วิทยาแบ่งประเภทตามลักษณะของการแสดงออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ การปฏิบัติ ความรู้และทักษะ การบอกเล่า และภาษา แต่รูปแบบการเสนอเอกสารดังกล่าวไม่ได้ให้รายละเอียดหรือแสดงทิศทางที่แน่นอน แต่ก็ระบุรายชื่อของเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษามรดกทางชาติพันธุ์วิทยาในประเทศฝรั่งเศสและสามารถนำมาจัดทำเป็นภารกิจเบื้องต้นของการจัดทำทะเบียนรายชื่อที่แสดงถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของประเทศฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม ทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมตามภารกิจด้านชาติพันธุ์วิทยามีได้จัดทำขึ้นด้วยเหตุผลของความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคุ้มครองหรือการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ การจัดทำทะเบียนรายชื่อดังกล่าวก็สอดคล้องกับภารกิจตามอำนาจหน้าที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและเผยแพร่รูปแบบที่แตกต่างกันของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งเป็นกรณีที่ได้รับความสนใจในทางชาติพันธุ์วิทยาในดินแดนของประเทศฝรั่งเศสหรือกรณีที่เกี่ยวข้องกับภารกิจหลักของแผนงานสถาปัตยกรรมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรม ดังนั้น ภารกิจด้านชาติพันธุ์วิทยามีได้ให้ความสำคัญแก่การอนุรักษ์เป็นลำดับแรก (ต่างจากกรณีของแผนงานด้านพิพิธภัณฑ์แห่งชาติฝรั่งเศส) แต่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการให้ความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมมากกว่า

๔.๔.๓ การก่อตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามอนุสัญญาฯ (Comittee)

จากการที่ประเทศฝรั่งเศสได้มีการให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งอนุสัญญาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ

สำหรับความรู้ทักษะ การดนตรี การเต้นรำ การถ่ายทอดด้วยวาจา รวมทั้งสิ่งที่ได้รวมถึงเครื่องมือ วัตถุ ศิลปวัตถุ และส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมรวมเข้าไว้ด้วยกัน จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ขึ้นคณะหนึ่งในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ เพื่อทำหน้าที่รวบรวมตัวแทนของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ หน้าที่ของกระทรวงการวัฒนธรรมฯ คณะกรรมการดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของแผนก งานภายในของกระทรวงการวัฒนธรรมฯ ๒ องค์กร คือ หน่วยงานด้านการพัฒนาและ การต่างประเทศ (DDAI) และแผนกงานสถาปัตยกรรมและมรดกทางวัฒนธรรม (DAPA) โดย แผนกงานสถาปัตยกรรมฯ บริหารจัดการเกี่ยวกับการกิจด้านชาติพันธุ์วิทยาและการกิจด้าน กิจการยุโรปและกิจการต่างประเทศ

คณะกรรมการดังกล่าวมีการกิจหลักที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

๑) ติดตามการดำเนินงานขององค์การยูเนสโกสำหรับการดำเนินการ ตามอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ การรวมศูนย์ การดำเนินการ การศึกษา และการเสนอแนะโครงการและการจัดเตรียมเอกสารเพื่อเสนอ ขอขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒) ดำเนินการด้านความร่วมมือทางการเมืองและความร่วมมือ ทางวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ภายในประเทศฝรั่งเศส ได้มี นโยบายให้มีโครงการจัดทำทะเบียนรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเคยจัดทำขึ้นตามภารกิจ ด้านชาติพันธุ์วิทยาภายในกระทรวงการวัฒนธรรมฯ และโครงการค้นคว้าวิจัยร่วมกับ CNRS จากแนวนโยบายดังกล่าวนำไปสู่การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภูมิภาคด้านวัฒนธรรม และหน่วยงานที่ปรึกษาท้องถิ่นสำหรับกรณีที่อนุสัญญาประสงค์ให้มีผลใช้บังคับ หน่วยงาน ที่กล่าวมาข้างต้นมุ่งประสงค์ให้หมายความถึงที่ปรึกษาด้านชาติพันธุ์วิทยา นักชาติพันธุ์วิทยา ท้องถิ่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระดับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด) เพื่อทำหน้าที่ตามภารกิจที่กำหนด รูปแบบของการดำเนินการเพื่ออนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้มีหลายวิธีการ เช่น การกำหนดคุณสมบัติ การศึกษาค้นคว้า การสงวนรักษา การคุ้มครอง การเผยแพร่ การส่งเสริมคุณค่า การถ่ายทอด การนำกลับมาใช้อีกครั้ง เช่นเดียวกับ มาตรการที่คุ้มครองให้มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้สามารถดำรงอยู่ต่อไป (viabilité)

๔.๔.๔ มาตรการที่ต้องดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๑) การกิจในการให้ข้อมูลข่าวสาร

คำร้องขอขึ้นทะเบียนมีหลายรูปแบบ ทั้งในรูปแบบของการ อธิบายทั่วไปเกี่ยวกับหัวข้อนั้นเองจนถึงข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการติดตามตั้งแต่ขั้นตอนการยื่น คำร้องเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษา จากคำอธิบายจากเนื้อหาที่เป็นลายลักษณ์อักษรไปสู่เจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ อนุสัญญาว่าด้วย การสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มีลักษณะเฉพาะที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑) กำหนดนโยบายหลักเกี่ยวกับการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒) มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เป็นการกำหนดให้มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มีบทบาทสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับตัววัตถุและการบันทึกร่องรอยของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๓) ให้ความสำคัญกับตัวบุคคลผู้ที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒) ภารกิจในการกำหนดคุณลักษณะและการขึ้นทะเบียน

อนุสัญญาฯ ขององค์การยูเนสโกกำหนดให้การกำหนดคุณลักษณะและรูปแบบมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ กำหนดให้รัฐสมาชิกต้องมีการจัดทำทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของตนและดูแลข้อมูลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยบัญชีรายชื่อดังกล่าวจะต้องมีการอ้างอิงถึงการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์และใช้ประโยชน์เพื่อการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการขึ้นทะเบียนในระดับชาติและระดับระหว่างประเทศ

สำหรับประเทศฝรั่งเศสได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มาเป็นระยะเวลานานแล้ว ดังปรากฏทะเบียนรายชื่อ รายการเกี่ยวกับที่มา ฐานข้อมูลทั้งที่ปรากฏให้สามารถสืบค้นได้จึงมีอยู่เพียงพอเพื่อการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับวิถีปฏิบัติของมนุษย์ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ ด้วยเหตุนี้ในระยะแรกจึงสมควรที่จะทำการรวบรวมจากฐานข้อมูลที่มีอยู่แล้วโดยเป็นการ “ขึ้นทะเบียนรายชื่อจากบัญชีรายชื่อเดิม” ซึ่งได้เคยมีการขึ้นทะเบียนไว้แล้วเสียก่อน แล้วจึงค่อยจัดให้มีแผนการประชาสัมพันธ์ให้มีการขึ้นทะเบียนในอนาคตเพื่อพิจารณาสิ่งที่ยังคงเหลือค้างอยู่ต่อไป

สำหรับช่วงระยะที่สองนี้จึงเป็นการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนรายชื่อที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการในภาพรวมจะต้องปรับให้มีความเหมาะสมกับสภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพของบุคคล กรณีของประเทศฝรั่งเศสมีประชากรจำนวนมาก กล่าวคือ มีจำนวนประชากรมากกว่า ๖๐ ล้านคน ทำให้เกิดความยากลำบากสำหรับการกำหนดเพื่อให้ครอบคลุมถึงสมาชิกของชุมชนหรือกลุ่มบุคคลที่มีอยู่ทั้งหมดโดยตรงได้ ในการจัดทำทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น ประเทศฝรั่งเศสได้มุ่งเน้นไปที่การขอความร่วมมือจากบุคคล กลุ่มบุคคล หรือชุมชนที่เป็นผู้ปฏิบัติหรือมีส่วนร่วม องค์การมูลนิธิที่มีการรวมกลุ่มทางวัฒนธรรม ทางเศรษฐกิจ หรือทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ร่วมกับกลุ่มผู้ที่ทำการศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรูปแบบโครงสร้างดังกล่าวจะมีตัวแทนระหว่างกลุ่มบุคคลและผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบทางนโยบายเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน

ร่วมกับกระทรวงการวัฒนธรรมฯ แต่หากไม่สามารถที่จะหาผู้ร่วมดำเนินการในรูปแบบดังกล่าวนี้ได้ ก็จะมีมอบหมายให้ผู้ศึกษาวิจัยเป็นผู้ดำเนินการเองโดยตรง

๓) การกึ่งในการค้นคว้าวิจัย

การค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งกำหนดให้เป็นเครื่องมือสำหรับการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามท่อนุสัญญาฯ กำหนด การค้นคว้าวิจัยทางโบราณคดี ทางชาติพันธุ์วิทยา และมนุษยศาสตร์ การดนตรีมีบทบาทสำคัญสำหรับการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

สำหรับรูปแบบโดยทั่วไป การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน แก่การศึกษาวิจัยภายใต้การควบคุมของรัฐ ถือเป็นหลักประกันคุณภาพทางจริยธรรมของการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการกำหนดคุณลักษณะและการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อที่จะป้องกันมิให้มีการถือเอาประโยชน์โดยบิดเบือนจากการที่อนุสัญญาฯ กำหนดให้ต้องมีการสนับสนุนแนวทางปฏิบัติ เพียงเพื่อให้มีการโฆษณาเรื่องของตน ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นเพื่อประโยชน์ทางการค้า

การกำหนดประเภทของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ขึ้นใหม่ถือเป็นนโยบายทางกฎหมายระหว่างประเทศที่สนับสนุนให้มีการแก้ไขมุมมองเกี่ยวกับขอบเขตที่มีอยู่เดิมตามอนุสัญญาฯ และที่อนุสัญญาฯ มุ่งประสงค์คุ้มครองเพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สมควรต้องมีการพัฒนาการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยการสนับสนุนให้มีการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับขอบเขตของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และพิจารณากำหนดประเภทของภารกิจทางด้านวัฒนธรรมขึ้นใหม่ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยทางสังคมวิทยา

๔) การกึ่งในการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ถูกกำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. ๒๐๐๓ หมายความว่าภาพรวมของกระบวนการที่มุ่งคุ้มครองการดำรงอยู่ของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ นอกเหนือไปจากภารกิจทางด้านการค้นคว้าวิจัย การจัดทำเอกสารทางวิชาการ และการกำหนดคุณลักษณะ การอนุรักษ์ยังรวมถึงการสงวนไว้ การคุ้มครอง การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ การส่งเสริมคุณค่า การถ่ายทอดทางการศึกษา รวมทั้งการนำกลับมาฟื้นฟูใหม่สำหรับมรดกที่มีรูปแบบที่แตกต่างกัน

ตามอนุสัญญาฯ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ให้มีการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ แต่ไม่ได้มีการกำหนดไว้ว่าต้องดำเนินการอย่างไร หากพิจารณาการคุ้มครองในแง่ของกฎหมายจะเห็นได้ว่าการกล่าวถึงไว้น้อยมาก สำหรับบทบัญญัติที่กำหนดการคุ้มครองนั้นมีอยู่แต่ไม่ทุกกรณีขึ้นอยู่กับประเภทและตามลักษณะของกิจกรรม บางกรณีอาจได้ชื่อว่าการขึ้นทะเบียนมรดกทางชาติพันธุ์วิทยาไว้แล้วโดยอ้างอิงถึง

แนวทางการปฏิบัติที่มีอยู่ แต่การคุ้มครองดังกล่าวเป็นการคุ้มครองที่ตัวศิลปินวัตถุ ไม่ใช่การคุ้มครองที่แนวทางปฏิบัติ

กระทรวงการวัฒนธรรมฯ จึงได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้น ในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ เพื่อการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยภารกิจแรกของคณะทำงานดังกล่าวคือ การพิจารณาจากกรณีที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว ในประเทศอื่นเกี่ยวกับการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ภารกิจต่อไป คือการพิจารณาจาก “การสงวนรักษา” ที่มีอยู่แล้ว อาจปรากฏรูปแบบในลักษณะของ “การประชาสัมพันธ์ การคุ้มครอง และการถ่ายทอด” ซึ่งคณะทำงานฯ สามารถกำหนดรูปแบบ ของการสงวนรักษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

สำหรับอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรม ข้อบังคับเพียงประการเดียวที่ประเทศสมาชิกจะต้องดำเนินการคือการจัดทำบัญชีรายชื่อ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (ข้อ ๑๒.(๑)) แต่สำหรับมาตรการคุ้มครองมรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ประการอื่นนั้น อนุสัญญามีได้กำหนดบังคับให้ประเทศสมาชิกต้อง ดำเนินการ

ตัวอย่างเอกสารประกอบการขึ้นบัญชีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของประเทศฝรั่งเศส

เอกสารสรุปย่อ

คุณลักษณะ
บุคคลที่ให้ข้อมูล
สถานที่ (ภาค จังหวัด เทศบาล)
การทำดัชนี

(๑) คุณลักษณะและสถานที่อ้างอิง

ชื่อ บทบาท และ/หรือหน้าที่ของบุคคลที่ให้ข้อมูล
เทศบาล เขตพื้นที่ ประเทศ ชุมชน ท้องที่
สถานที่ติดต่อ
เว็บไซต์

(๒) รายละเอียด

วันที่ก่อตั้ง
จำนวนบุคลากรทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในสถานที่

ประเภทของผลิตภัณฑ์
ขั้นตอนการดำเนินการ
วิธีการผลิต
ลำดับขั้นตอนการดำเนินการ

วัสดุอุปกรณ์พื้นฐาน (แหล่งที่มา ผู้จัดหา ผู้ผลิต ปัญหาและอุปสรรค)
 เครื่องมือ (แหล่งที่มา ผู้จัดหา ผู้ผลิต ปัญหาและอุปสรรค)
 เครื่องจักรและอุปกรณ์ (แหล่งที่มา ผู้จัดหา ผู้ผลิต ปัญหาและอุปสรรค)
 ผลิตผล/ผลิตภัณฑ์
 สถานที่ดำเนินการ
 การเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์

(๓) ประวัติความเป็นมา

การทำข้อมูลให้ทันสมัยเกี่ยวกับทางปฏิบัติ สถานที่ตั้ง หรือทักษะความรู้
 ความสามารถ

(๔) ประโยชน์และการส่งเสริมคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม

๔.๑ มาตรการส่งเสริมคุณค่า

การดำเนินการ :

- แผ่นป้ายแสดงการอนุรักษ์
- การลงวารสาร
- การให้ความรู้ในชั้นเรียน
- งานนิทรรศการ งานแสดงสินค้าทางวิชาชีพศิลปะ

การเผยแพร่ :

- ห้องแสดงงาน
- งานเทศกาล
- การเปิดให้เข้าชมผลงาน
- เว็บไซต์

การท่องเที่ยว :

- มัคคุเทศก์
- บ้านศิลปิน

อื่น ๆ :

- ตราสัญลักษณ์มรดกทางวัฒนธรรม
- เครือข่ายวิชาชีพ
- ร้านค้า

๔.๒ วิธีการที่จะทำให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย (ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และ
 ระดับต่างประเทศ)

๔.๓ เอกสารประกอบ บรรณานุกรม รายชื่อที่มีการรวบรวมไว้แล้ว

- มาตรการสำหรับการอนุรักษ์
- ข้อมูลทางเทคนิค

วัน เดือน ปี และสถานที่สำรวจข้อมูล
วันที่ขึ้นบัญชีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
ชื่อของผู้สำรวจและข้อมูล
ชื่อของผู้จัดทำเอกสารนี้
มีการจัดทำสำเนาเอกสาร หรือการบันทึกภาพ

๕. กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของประเทศเกาหลีใต้ (Protection of Cultural Property Act)

๕.๑ โครงสร้างของกฎหมาย

ประเทศเกาหลีใต้เป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญกับวัฒนธรรมของชาติ และได้มีการส่งเสริมจนวัฒนธรรมเกาหลีใต้แพร่กระจายไปยังภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะการสื่อสารการแสดงออกทางวัฒนธรรมผ่านทางภาพยนตร์หรือศิลปะการแสดงต่างๆ ที่เป็นวัฒนธรรมของชนเผ่าดั้งเดิมในเกาหลีซึ่งมีการสืบทอดกันมาจากอดีต

ในการตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุ้มครองและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมนั้น ประเทศเกาหลีใต้ประกาศใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Protection Cultural Property Act) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการในด้านวัฒนธรรมของประชาชน โดยส่งเสริมให้มีการสืบทอดวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น ๘ หมวด สรุปโครงสร้างและสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ วัตถุประสงค์และขอบเขตการบังคับใช้ และหมวด ๑ บททั่วไป

บทบัญญัติในหมวดนี้ได้บัญญัติวัตถุประสงค์และขอบเขตการใช้บังคับ ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานที่จะนำไปใช้บังคับกับกฎหมายทั้งฉบับ โดยได้มีการกำหนดนิยามคำว่า “ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม” ให้หมายถึงมรดกของชนชาติ เชื้อชาติ หรือชาวโลก ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือสร้างขึ้นโดยมนุษย์ และมีความสำคัญอย่างยิ่งในเชิงประวัติศาสตร์ วิชาการ ความสวยงาม โดยแบ่งออกเป็นสี่ประเภท ได้แก่ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่าง (tangible cultural property) ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่าง (intangible cultural property) อนุสาวรีย์ (monument) และภูมิปัญญาดั้งเดิม (folklore materials) (Article 2(1)) ซึ่งหลักพื้นฐานในการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม คือ การอนุรักษ์ บริหารจัดการ และการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ในลักษณะที่เป็นการคงสภาพดั้งเดิมของทรัพย์สินเหล่านั้น (Article 2-2) และในการบริหารจัดการทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในระดับชาตินั้น ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Cultural Properties Committee) ภายในสำนักงานบริหารทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Cultural Properties Administration) (Article 3) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การบริหารจัดการ และการใช้ประโยชน์

ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม อาทิ การกำหนดและการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางวัฒนธรรม การอนุญาตให้ดำเนินการหรือการออกคำสั่งห้ามดำเนินการกับทรัพย์สินทางวัฒนธรรม การขุดสำรวจทรัพย์สินทางวัฒนธรรม และเรื่องทางเทคนิคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางวัฒนธรรม โดยการกำหนดโครงสร้างขององค์กรดังกล่าวจะได้กำหนดขึ้นโดยรัฐกฤษฎีกา (presidential decree)

๕.๑.๒ หมวด ๒ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่รัฐกำหนด (State-Designated Cultural Properties)

๑) การกำหนดทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (designation) ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารทรัพย์สินทางวัฒนธรรม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการทรัพย์สินทางวัฒนธรรม มีอำนาจกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมบางอย่างเป็นทรัพย์สินที่มีความสำคัญมากเป็นพิเศษ (article 4-article 8) กล่าวคือ กำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างบางอย่างเป็นสมบัติ (treasure) หรือสมบัติชาติ (national treasure) กำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างที่สำคัญ (important intangible cultural properties) กำหนดให้อนุสาวรีย์บางแห่งเป็นโบราณสถาน (historic site) จุดชมภูมิประเทศ (scenic spot) และอนุสาวรีย์ธรรมชาติ (natural monument) และกำหนดให้ภูมิปัญญาดั้งเดิมใดเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมสำคัญ (important folklore material) ทั้งนี้ ผู้อำนวยการฯ อาจกำหนดประเภทของวัตถุคุ้มครอง (protected objects) หรือเขตคุ้มครอง (protected zones) ด้วยก็ได้ โดยการกำหนดดังกล่าวจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมกับแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินดังกล่าวทราบด้วย (article 9) และหากต่อมาปรากฏว่าทรัพย์สินดังกล่าวหมดความสำคัญ ผู้อำนวยการฯ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการฯ ก็มีอำนาจที่จะเพิกถอนการกำหนดทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญได้ (article 12) นอกจากนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและไม่อาจเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาได้ทันทั่วทั้งที่ ผู้อำนวยการฯ มีอำนาจกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมประเภทอนุสาวรีย์และภูมิปัญญาดั้งเดิมเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญไว้ก่อน จนกว่าจะมีการพิจารณาของคณะกรรมการฯ แต่ต้องไม่เกินหกเดือนนับจากวันที่ได้มีการกำหนดเป็นการชั่วคราว (article 13)

๒) การบริหารจัดการและการคุ้มครอง ผู้อำนวยการฯ อาจจัดทำแผนสำหรับการดูแลรักษา การบริหารจัดการ และการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางวัฒนธรรม และเมื่อได้มีการจัดทำแผนดังกล่าวแล้ว ให้แจ้งไปยังผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามแผนต่อไป (article 13-2)

ในกรณีที่ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมใดที่รัฐกำหนดไม่ปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ผู้อำนวยการฯ อาจประกาศกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนิติบุคคลอื่นใดเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการทรัพย์สินดังกล่าว (article 16) และเมื่อมีความจำเป็นต้องซ่อมแซมทรัพย์สินทางวัฒนธรรมใด บุคคลที่จะดำเนินการซ่อมแซมทรัพย์สิน (repairing

technician, repairing skilled persons และ repair business operators of cultural properties) จะต้องขึ้นทะเบียนกับสำนักงานฯ จึงจะดำเนินการได้ (article 18)

ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่รัฐกำหนดจะได้รับความคุ้มครองที่เข้มงวดตามบทบัญญัติในหมวดนี้ ได้แก่

(๑) การห้ามส่งออก (article 21)

(๒) การกำหนดให้ผู้ครอบครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างดำเนินการฝึกอบรมเพื่อให้มีการอนุรักษ์และสืบทอดทักษะหรือศิลปะให้แก่บุคคลอื่น (initiation training) โดยรัฐอาจรับภาระค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการฝึกอบรมดังกล่าว (article 24)

(๓) การให้ผู้อำนวยความสะดวกฯ มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารจัดการทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่รัฐกำหนด ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความจำเป็น (article 25)

(๔) กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมมีหน้าที่รายงานการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลที่บริหารจัดการทรัพย์สินดังกล่าว (article 26)

(๕) รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่การบริหารจัดการทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่รัฐกำหนด (article 28 และ article 31)

๓) การเปิดให้สาธารณะเข้าชมได้ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่รัฐกำหนดนั้นจะต้องเปิดให้สาธารณชนเข้าชมได้ โดยผู้อำนวยความสะดวกฯ อาจกำหนดข้อจำกัดการเข้าชมทรัพย์สินดังกล่าวได้เท่าที่จำเป็น (article 33)

๔) การสอบสวน ในกรณีที่จำเป็น ผู้อำนวยความสะดวกฯ อาจสั่งให้มีการสอบสวนสถานภาพ การบริหารจัดการ และการซ่อมแซมทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่รัฐกำหนดได้ (article 41)

๕.๑.๓ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ขึ้นทะเบียน (Registered Cultural Properties)

สำหรับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่รัฐกำหนดนั้น ผู้อำนวยความสะดวกฯ อาจรับขึ้นทะเบียนได้หากเห็นว่ามีจำเป็นต้องใช้มาตรการเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นกรณีพิเศษ และเมื่อได้รับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมใดขึ้นทะเบียนไว้แล้ว เจ้าของหรือผู้บริหารทรัพย์สินทางวัฒนธรรมดังกล่าวก็จะมีหน้าที่ต้องปกป้องรักษาเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นคงอยู่ในสภาพเดิม (article 42)

๕.๑.๔ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ถูกฝัง (Buried Cultural Properties)

ในกรณีที่มีการค้นพบทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ถูกฝัง เจ้าของผู้ครอบครองหรือผู้บริหารจัดการพื้นที่ที่ค้นพบนั้นจะต้องแจ้งให้ผู้อำนวยความสะดวกฯ ทราบ (article 43) และห้ามมิให้ขุดทรัพย์สินทางวัฒนธรรมดังกล่าวขึ้นมา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยความสะดวกฯ (article 44) หรือเป็นการขุดตามคำสั่งของผู้อำนวยความสะดวกฯ (article 45) ในกรณีนี้ ทรัพย์สิน

ทางวัฒนธรรมใดที่ไม่มีเจ้าของจะตกเป็นของแผ่นดิน (article 48) โดยรัฐจะจ่ายเงินทดแทนให้แก่ผู้ที่ค้นพบทรัพย์สินดังกล่าว

๕.๑.๕ บทบัญญัติเฉพาะสำหรับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของรัฐ (Special Cases Concerning State-Owned Cultural Properties)

ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นของรัฐนั้นอยู่ภายใต้การบริหารจัดการโดยทั่วไปของผู้บริหารฯ เว้นแต่เป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมซึ่งอยู่ในครอบครองของหน่วยงานในราชการส่วนกลางอื่น ก็ให้หน่วยงานนั้นๆ เป็นผู้ใช้อำนาจบริหารจัดการ (article 50) ทั้งนี้รัฐไม่สามารถโอนสิทธิในทรัพย์สินทางวัฒนธรรมให้แก่เอกชนได้ เว้นแต่จะมีบทบัญญัติที่กำหนดไว้โดยเฉพาะว่าให้กระทำเช่นนั้นได้ (article 54)

๕.๑.๖ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่เมืองหรือจังหวัดกำหนด (City/Do-Designated Cultural Properties)

นายกเทศมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สมควรได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ และรัฐยังมีได้กำหนดให้เป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่รัฐกำหนด เป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่เมืองหรือจังหวัดกำหนดโดยผู้บริหารฯ อาจให้คำแนะนำเกี่ยวกับการกำหนดทรัพย์สินทางวัฒนธรรมดังกล่าวด้วยก็ได้ ส่วนการบริหารจัดการทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่เมืองหรือจังหวัดกำหนดนั้น ให้เป็นไปตามข้อบัญญัติท้องถิ่น (article 55)

๕.๑.๗ บทเบ็ดเตล็ด (Supplementary Provisions)

บทบัญญัติในหมวดนี้ได้บัญญัติเรื่องการควบคุมดูแลทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่าง โดยได้กำหนดให้เจ้าของหรือผู้บริหารจัดการทรัพย์สินทางวัฒนธรรมมีหน้าที่รายงานการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการ ตลอดจนการให้อำนาจแก่ผู้บริหารฯ ในการสั่งการ หรือขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐในการปกป้องทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในยามฉุกเฉิน การเวนคืนที่ดิน การจัดการฝึกอบรม การคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในโครงการพัฒนาพื้นที่ของรัฐ และการห้ามส่งออก

นอกจากนั้น เป็นบทบัญญัติที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ได้แก่ การสนับสนุนองค์กรต่างๆ ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม การจัดตั้งมูลนิธิเพื่อการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Foundation for Preservation of Cultural Properties) รวมตลอดถึงการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมจากต่างประเทศที่ได้มีการขึ้นทะเบียนไว้ตามสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการเพื่อให้มีการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางวัฒนธรรมไว้กับคณะกรรมการมรดกโลก (World Heritage Committee) ขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม (UNESCO)

๕.๑.๘ บทกำหนดโทษ (Penal Provisions)

กำหนดโทษปรับและโทษจำคุกสำหรับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายนี้

๕.๒ การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของประเทศเกาหลีใต้ได้กำหนดนิยามของคำว่า “ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม” ออกเป็น ๔ ประเภท ซึ่งอาจสรุปได้ว่าเป็นการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ได้แก่ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่าง (tangible culture property) และอนุสาวรีย์ (monument) และทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่าง (intangible culture property) และภูมิปัญญาดั้งเดิม (Folklore materials) โดยในส่วนของ การอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จะเป็นการรักษาไว้ซึ่งความสำคัญทางประวัติศาสตร์และเพื่อประโยชน์ในด้านวิชาการ โดยผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างหรือมีภูมิปัญญาดั้งเดิมจะถูกกฎหมายกำหนดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้มีการอนุรักษ์และสืบทอดทักษะหรือศิลปะให้แก่บุคคลอื่น ซึ่งเป็นไปตามหลักการของวัฒนธรรมที่ต้องมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง และในการถ่ายทอดรัฐอาจให้การสนับสนุนด้านภาระค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการฝึกอบรมนั้นด้วย

๖. กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่น (Law on Protection of Cultural Properties)

กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในสังคมญี่ปุ่นและมีส่วนช่วยในวิวัฒนาการของวัฒนธรรมโลก (to preserve and utilize cultural properties, so that the culture of the Japanese people may be furthered and a contribution be made to the evolution of world culture) กฎหมายดังกล่าวได้แบ่งออกเป็นหมวดต่างๆ สรุปรโครงสร้างและสาระสำคัญของแต่ละหมวดได้ดังต่อไปนี้

๖.๑ โครงสร้างของกฎหมาย

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่น่าสนใจในการศึกษา เนื่องจากเป็นประเทศที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี แต่ในขณะเดียวกันยังสามารถรักษามรดกวัฒนธรรมนิยมประเพณีปฏิบัติไว้ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม ประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมซึ่งใกล้เคียงกับประเทศเกาหลีใต้ อย่างไรก็ตาม ขอบเขตการอนุรักษ์และคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมค่อนข้างจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงขอบเขตของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมแต่ละประเภท โดยเฉพาะทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งถูกกำหนดไว้ในนิยามของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่าง (intangible culture properties) และผลงานทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมี

ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมือง (flokle culture) ได้แก่ จารีตประเพณีเกี่ยวกับอาหาร เครื่องแต่งกาย ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ ความเชื่อทางศาสนา เทศกาล การบันเทิง

กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในสังคมญี่ปุ่นและมีส่วนช่วยในวิวัฒนาการของวัฒนธรรมโลก (to preserve and utilize cultural properties, so that the culture of the Japanese people may be furthered and a contribution be made to the evolution of world culture) กฎหมายดังกล่าวได้แบ่งออกเป็นหมวดต่างๆ สรุปรโครงสร้างและสาระสำคัญของแต่ละหมวดได้ดังต่อไปนี้

๖.๑.๑ หมวด ๑ บททั่วไป

บทบัญญัติในหมวดแรกเป็นข้อความทั่วไปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งขอบเขตของคำว่า “ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม” ได้แก่

๑. ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างหรือจับต้องได้ (tangible cultural properties) ได้แก่ อาคาร รูปภาพ งานประติมากรรม งานวรรณกรรม ผลงานทางวัฒนธรรมอื่นๆ ซึ่งมีคุณค่าสูงในทางประวัติศาสตร์หรือศิลปะของประเทศ และโบราณวัตถุที่มีคุณค่าสูงในทางวิทยาศาสตร์

๒. ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างหรือจับต้องไม่ได้ (intangible culture properties) ได้แก่ ศิลปะและทักษะที่นำมาใช้ในการแสดง ดนตรี งานศิลปะ และผลงานทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างอื่นๆ ซึ่งมีคุณค่าสูงในทางประวัติศาสตร์หรือศิลปะของประเทศ

๓. ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมือง (folk-cultural properties) ได้แก่ จารีตประเพณีเกี่ยวกับอาหาร เครื่องแต่งกาย ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ ความเชื่อทางศาสนา เทศกาล การบันเทิง รวมทั้งการจัดอุปกรณ์เพื่อการดังกล่าวซึ่งเป็นสาระสำคัญในการทำความเข้าใจวิถีชีวิตของประชาชน

๔. อนุสาวรีย์ (monuments) ได้แก่ สิ่งปลูกสร้างและโบราณสถาน ซึ่งมีคุณค่าสูงในทางประวัติศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ของประเทศ อุทยาน สะพาน หุบเขา ชายหาด ภูเขา และสถานที่ที่มีภูมิประเทศสวยงามและมีคุณค่าสูงในเชิงศิลปะ ตลอดจนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ลักษณะทางธรณีวิทยาและแร่ ซึ่งมีคุณค่าสูงในทางวิทยาศาสตร์สำหรับประเทศ

๕. กลุ่มอาคารโบราณ (groups of historic buildings) ได้แก่ กลุ่มอาคารโบราณซึ่งมีคุณค่าสูง โดยมีความงามแบบดั้งเดิมเมื่อประกอบกับสภาพแวดล้อม

ในการนี้ รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้การรับรองในการตระหนักถึงความสำคัญของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในโครงสร้างพื้นฐานของสังคม และจะใช้ความพยายามให้ถึงที่สุดในการปกป้องรักษาทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน โดยประชาชนมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ

ในการดำเนินการต่างๆ ตามแผนงานที่รัฐกำหนด อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับนี้ รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเคารพต่อกรรมสิทธิ์และสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๖.๑.๒ หมวด ๒ (ยกเลิก)

๖.๑.๓ หมวด ๓ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างหรือจับต้องได้ (Tangible Cultural Properties)

๑) ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญ (Important Cultural Properties) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างบางอย่างเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญได้ รวมทั้งอาจกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมใดที่มีคุณค่าสูงในเชิงวัฒนธรรมโลก และไม่มีสิ่งอื่นใดที่อาจนำมาเปรียบเทียบได้เป็นสมบัติของชาติ (national treasure) การกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมเป็นสมบัติของชาติดังกล่าวจะต้องมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาและออกใบรับรอง พร้อมกับมีหนังสือแจ้งไปยังเจ้าของทรัพย์สินนั้น โดยจะเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศ แต่จะบังคับกับเจ้าของทรัพย์สินได้ก็ต่อเมื่อได้รับหนังสือแจ้งการกำหนดให้เป็นสมบัติของชาติแล้ว

ในกรณีที่คุณค่าของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญหรือสมบัติของชาติใดได้สูญเสียคุณค่าหรือมีเหตุพิเศษอย่างอื่น รัฐมนตรีฯ อาจยกเลิกการกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างนั้นเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญหรือสมบัติของชาติได้ ทั้งนี้ การยกเลิกดังกล่าวจะต้องประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา

การครอบครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญโดยบุคคลใดจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้อำนวยการสำนักงานกิจการวัฒนธรรม (Commissioner of Cultural Affairs) โดยจะต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education Ordinances) ซึ่งผู้อำนวยการฯ อาจออกคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการทรัพย์สินดังกล่าวตามที่เห็นสมควรเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับนี้ และเจ้าของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญจะต้องรายงานการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินดังกล่าวไปยังผู้อำนวยการฯ เช่น การเปลี่ยนตัวบุคคลที่ทำหน้าที่บริหารจัดการ การเคลื่อนย้าย หรือความเสียหายต่อทรัพย์สิน เป็นต้น แต่ในกรณีที่ไม่มีปรากฏเจ้าของ หรือมีเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ไม่มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ผู้อำนวยการฯ อาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนิติบุคคลอื่นให้ทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญนั้นแทนก็ได้ โดยองค์กรหรือนิติบุคคลดังกล่าวจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

เจ้าของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญมีหน้าที่ในการบูรณะซ่อมแซมทรัพย์สิน และการปฏิบัติตามคำสั่งของสำนักงานฯ แต่หากค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าวสูงมาก รัฐบาลอาจให้เงินสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมหรือในกรณีที่เจ้าของไม่ยอมดำเนินการด้วยตนเอง ผู้อำนวยการฯ สามารถเข้าไปดำเนินการแทนได้

โดยจะเรียกค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการเข้าไปดำเนินการจากเจ้าของด้วยก็ได้ ทั้งนี้ จำนวนเงินเพื่อดำเนินการซ่อมแซมนั้นให้เบิกจ่ายจากเงินงบประมาณ นอกจากนี้ การดำเนินการใดๆ ที่อาจมีผลเป็นการปรับสภาพทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการฯ

เจ้าของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญอาจมอบให้สำนักงานฯ ดูแลทรัพย์สินดังกล่าว หรือดำเนินการบูรณะซ่อมแซมทรัพย์สินดังกล่าวแทนได้ แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เจ้าของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญมีความประสงค์จะโอนทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญให้แก่บุคคลอื่น จะต้องเสนอขายให้แก่รัฐก่อน หากปรากฏว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนิติบุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลทรัพย์สินดังกล่าวประสงค์จะซื้อทรัพย์สินนั้นไว้ ก็อาจยื่นคำร้องขอเงินช่วยเหลือจากรัฐได้

การเปิดให้สาธารณชนเข้าชมทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน โดยอาจได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐ นอกจากนี้ ผู้อำนวยการฯ มีอำนาจสั่งให้เจ้าของเปิดให้สาธารณชนเข้าชมทรัพย์สินเป็นเวลาไม่เกินสามเดือน หรือสั่งให้เจ้าของนำทรัพย์สินมาแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์เป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี โดยให้รัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ

ในการใช้อำนาจเพื่อตรวจสอบสภาพของทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ผู้อำนวยการฯ อาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญส่งรายงานสภาพของทรัพย์สินดังกล่าว และในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ผู้อำนวยการฯ อาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพื่อเข้าไปดำเนินการสืบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นเพิ่มเติมด้วยก็ได้

๒) ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างที่ขึ้นทะเบียน (Registered Tangible Cultural Properties)

ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เห็นว่าอาคารใดซึ่งมิได้กำหนดให้เป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญ เป็นทรัพย์สินอันควรมีมาตรการเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ รัฐมนตรีฯ โดยคำแนะนำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องอาจขึ้นทะเบียนอาคารดังกล่าวไว้ในทะเบียนทรัพย์สินทางวัฒนธรรมได้ (Cultural Property Original Register) โดยการขึ้นทะเบียนดังกล่าวจะถูกเพิกถอนหากต่อมาภายหลังได้มีการประกาศกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมนั้นเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญ หรือมีเหตุอื่นใดที่ทำให้ทรัพย์สินนั้นหมดสภาพที่มีคุณค่าหรือความสำคัญอีกต่อไป ทั้งนี้ ให้นำมาตรการที่ใช้กับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญมาใช้บังคับโดยอนุโลม

๓) ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีใช้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญหรือทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างที่ขึ้นทะเบียน (Tangible Cultural Properties other than Important Cultural Properties and Registered Tangible Cultural Properties)

สำหรับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มิได้ประกาศกำหนดให้เป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญ หรือทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ขึ้นทะเบียน เจ้าของอาจร้องขอคำแนะนำจากผู้อำนวยการฯ เกี่ยวกับการบูรณะซ่อมแซมทรัพย์สินได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๖.๑.๔ หมวด ๓-๒ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่าง (Intangible Cultural Properties)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจประกาศกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมสำคัญที่ไม่มีรูปร่างใด เป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมสำคัญที่ไม่มีรูปร่าง พร้อมกับการรับรองการถือครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมดังกล่าวโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล อันจะทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นมีหน้าที่รายงานการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลที่ถือครองต่อผู้อำนวยการฯ

ในการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมสำคัญที่ไม่มีรูปร่างนั้น ผู้อำนวยการฯ อาจใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อรักษาความคงอยู่ของทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เช่น การบันทึก การฝึกอบรมผู้สืบทอดศิลปะ และการให้ความช่วยเหลือทางการเงินและความช่วยเหลือในด้านอื่นๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม

๖.๑.๕ หมวด ๓-๓ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมือง (Folk-Cultural Property)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจประกาศกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองใด ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่าง เป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมสำคัญของท้องถิ่น (important folk cultural property) ได้ โดยเมื่อได้มีการประกาศกำหนดดังกล่าวแล้ว การดำเนินการใดๆ ที่จะมีส่วนต่อสภาพความคงอยู่ของทรัพย์สินทางวัฒนธรรม หรือการส่งออก จะต้องแจ้งให้ผู้อำนวยการฯ จะต้องยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการฯ เป็นการล่วงหน้าอย่างน้อย ๒๐ วันก่อนที่จะดำเนินการดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งผู้อำนวยการฯ อาจกำหนดเงื่อนไขหรือสั่งการตามความจำเป็นเพื่อปกป้องทรัพย์สินทางวัฒนธรรมสำคัญที่ไม่มีรูปร่างได้ด้วย นอกจากนี้ ผู้อำนวยการฯ อาจแนะนำให้เจ้าของบันทึกทรัพย์สินทางวัฒนธรรมสำคัญที่ไม่มีรูปร่าง นำบันทึกดังกล่าวไปแสดงต่อสาธารณะ พร้อมกับให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นของแต่ละกรณี

๖.๑.๖ หมวด ๔ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ถูกฝัง (Buried Cultural Property)

การขุดหาทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ถูกฝังจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการฯ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่เป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐที่ไม่ต้องขออนุญาต ซึ่งหน่วยงานของรัฐดังกล่าวจะต้องแจ้งแผนการดำเนินงานให้ผู้อำนวยการฯ ทราบ นอกจากนี้ ในกรณีที่สำนักงานฯ เห็นว่า มีความจำเป็นต้องสำรวจที่ดินแห่งใดอันเนื่องมาจากทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ถูกฝังนั้นคุณค่าที่สูงมากเป็นพิเศษ

ในเชิงประวัติศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ ประกอบกับการดำเนินงานมีความยุ่งยาก สำนักงานฯ ก็อาจดำเนินการสำรวจเพื่อหาทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ถูกฝังได้ แต่เมื่อได้ค้นพบทรัพย์สินทางวัฒนธรรมแล้ว จะต้องแจ้งให้ผู้กำกับการณ์สำรวจในท้องถิ่นทราบ เพื่อประกาศหาเจ้าของทรัพย์สิน หากไม่สามารถหาเจ้าของได้ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ค้นพบนั้นก็จะเป็นของรัฐ โดยรัฐบาลอาจมอบให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมนั้นไปเป็นของผู้อื่นเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์หรือการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมดังกล่าว

๖.๑.๗ หมวด ๕ สถานที่ประวัติศาสตร์ ทิวทัศน์ที่สวยงาม และ/หรือสถานที่สำคัญทางธรรมชาติ (Historic Sites, Places of Scenic Beauty and/or Natural Monuments)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจประกาศกำหนดให้สถานที่ซึ่งมีความสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์หรือความงดงามตามธรรมชาติเป็นสถานที่ประวัติศาสตร์ ทิวทัศน์ที่สวยงาม และ/หรือสถานที่สำคัญทางธรรมชาติ พร้อมกับมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวทราบ เว้นแต่เป็นกรณีที่บุคคลหรือชุมชนที่จะต้องแจ้งนั้นมีจำนวนมาก ก็อาจแจ้งโดยประกาศไว้ในที่เปิดเผยของสถานที่นั้นๆ ในกรณีที่เป็นสถานที่ที่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้ผู้อำนวยการฯ แต่งตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลสถานที่นั้น

ในการดูแลรักษาสถานที่สำคัญ เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่สำคัญจะต้องปกป้องมิให้สถานที่นั้นเปลี่ยนสภาพ และในกรณีที่เกิดความเสียหาย ผู้อำนวยการฯ อาจให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการบูรณะซ่อมแซม หรืออาจเข้าไปดำเนินการเองตามความจำเป็น ในการนี้ การกระทำใดๆ ที่อาจส่งผลเป็นการเปลี่ยนสภาพของสถานที่สำคัญจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการฯ ก่อน และผู้อำนวยการฯ อาจใช้มาตรการใดๆ ที่จำเป็นเพื่อรักษาไว้ซึ่งสภาพของสถานที่สำคัญรวมทั้งบริเวณรอบข้างของสถานที่ดังกล่าว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจสั่งการให้มีการสอบสวนข้อเท็จจริงในกรณีที่เห็นว่า อาจมีเหตุการณ์ใดๆ ที่ทำให้สถานที่สำคัญเสื่อมสภาพ และสามารถเข้าไปในสถานที่ใดๆ เพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวน

๖.๑.๘ หมวด ๕-๒ เขตอนุรักษ์อาคารโบราณ (Preservation Districts for Groups of Historic Buildings)

นคร (city) เมือง (town) หรือหมู่บ้าน (village) อาจกำหนดเขตอนุรักษ์อาคารโบราณภายในเขตการปกครองของท้องถิ่นนั้นๆ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยมติคณะรัฐมนตรี (Cabinet Order) และมีอำนาจออกกฎเพื่อกำหนดมาตรการสำหรับการอนุรักษ์อาคารในเขตดังกล่าว

๖.๑.๙ หมวด ๕-๓ การคุ้มครองวิธีการดั้งเดิมเพื่อการรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Protection of Traditional Techniques for Conservation of Cultural Properties)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อาจกำหนดให้วิธีการหรือทักษะดั้งเดิมสำหรับการรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เป็นวิธีการที่จะต้องอนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม โดยในการขึ้นทะเบียนจะมีการรับรองบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญหรือทักษะดังกล่าว รวมทั้งการบันทึกเป็นเอกสารสาธารณะ โดยรัฐจะให้ความช่วยเหลือหรือคำแนะนำแก่บุคคลนั้นตามที่เห็นสมควร

๖.๑.๑๐ หมวด ๕-๔ สภาคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Council for the Protection of Cultural Property)

บทบัญญัติในหมวดนี้ได้กำหนดให้มีสภาคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยกรรมการจำนวนห้าคนซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานกิจการวัฒนธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้

๖.๑.๑๑ หมวด ๖ บทบัญญัติเพิ่มเติม (Additional Provisions)

๑) การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในการพิจารณาสั่งห้ามบุคคลใดกระทำการอันอาจกระทบต่อการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม การหยุดการแสดงทรัพย์สินทางวัฒนธรรมต่อสาธารณะ การหยุดสำรวจหาทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ถูกฝังหรือในกรณีที่มีผู้คัดค้านการออกคำสั่งอนุญาตให้เปลี่ยนสภาพของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมจากบุคคลใด ผู้อำนวยการฯ จะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อเป็นความเห็นประกอบการสั่งการในเรื่องดังกล่าว โดยบุคคลที่มีสิทธิแสดงความคิดเห็นนั้นประกอบด้วยบุคคลที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณา โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการฯ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนวิธีการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นนั้น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอุทธรณ์ทางปกครอง หรือวิธีการอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒) การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางวัฒนธรรม บทบัญญัติในส่วนนี้ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีทรัพย์สินทางวัฒนธรรมไว้ในครอบครอง จะต้องประสานงานกับสำนักงานบริหารจัดการทรัพย์สินทางวัฒนธรรม สำหรับการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมนั้น และในกรณีจำเป็น ให้สำนักงานฯ มีอำนาจเข้าไปดำเนินการเองได้ด้วย

๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการการศึกษา (Local Public Bodies and Boards of Education) กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบ

๖.๑.๑๒ หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

➤ โทษทางอาญา

- การส่งออกทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการฯ มีโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี โดยอาจมีหรือไม่มีการใช้แรงงานหนัก (hard labor) หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ เยน (มาตรา ๑๐๖)

- การทำให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญเสียหาย มีโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี โดยอาจมีหรือไม่มีการใช้แรงงานหนัก หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ เยน ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญนั้น จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี โดยอาจมีหรือไม่มีการใช้แรงงานหนัก หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ เยน (มาตรา ๑๐๗)

- การทำให้สถานที่สำคัญเสียหาย มีโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี โดยอาจมีหรือไม่มีการใช้แรงงานหนัก หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ เยน ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าของสถานที่สำคัญนั้น จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี โดยอาจมีหรือไม่มีการใช้แรงงานหนัก หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ เยน (มาตรา ๑๐๗-๒)

- การตัดแปลงทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญ หรือสถานที่สำคัญโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อำนวยการเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญหรือสถานที่สำคัญดังกล่าว มีโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ เยน (มาตรา ๑๐๗-๓)

- การปฏิเสธหรือขัดขวางการดำเนินงานเพื่อซ่อมแซมหรือป้องกันความเสียหายแก่สมบัติของชาติหรือสถานที่สำคัญ หรือการปฏิเสธหรือขัดขวางการสำรวจหาทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ถูกฝัง มีโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ เยน (มาตรา ๑๐๗-๔)

➤ โทษทางปกครอง

- บุคคลใดที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการครอบครองหรือบูรณะซ่อมแซมทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองที่สำคัญ หรือสถานที่สำคัญ หากได้กระทำการใดๆ ที่ทำให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมดังกล่าวเสียหายอันเนื่องมาจากการละเมิดหรือบกพร่องต่อหน้าที่อย่างร้ายแรง จะต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ เยน (มาตรา ๑๐๘)

- การฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อำนวยการฯ เกี่ยวกับการครอบครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญหรือทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองที่สำคัญ มีโทษทางปกครองไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ เยน (มาตรา ๑๐๙)

- การฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อำนวยการฯ เกี่ยวกับการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก การเปิดให้สาธารณชนเข้าชมทรัพย์สินทางวัฒนธรรม การสำรวจหาทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ถูกฝัง หรือการโอนทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญหรือทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองให้แก่บุคคลอื่นโดยไม่ได้เสนอให้แก่วัฒนก่อน มีโทษปรับทางปกครองไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ เยน (มาตรา ๑๑๐)

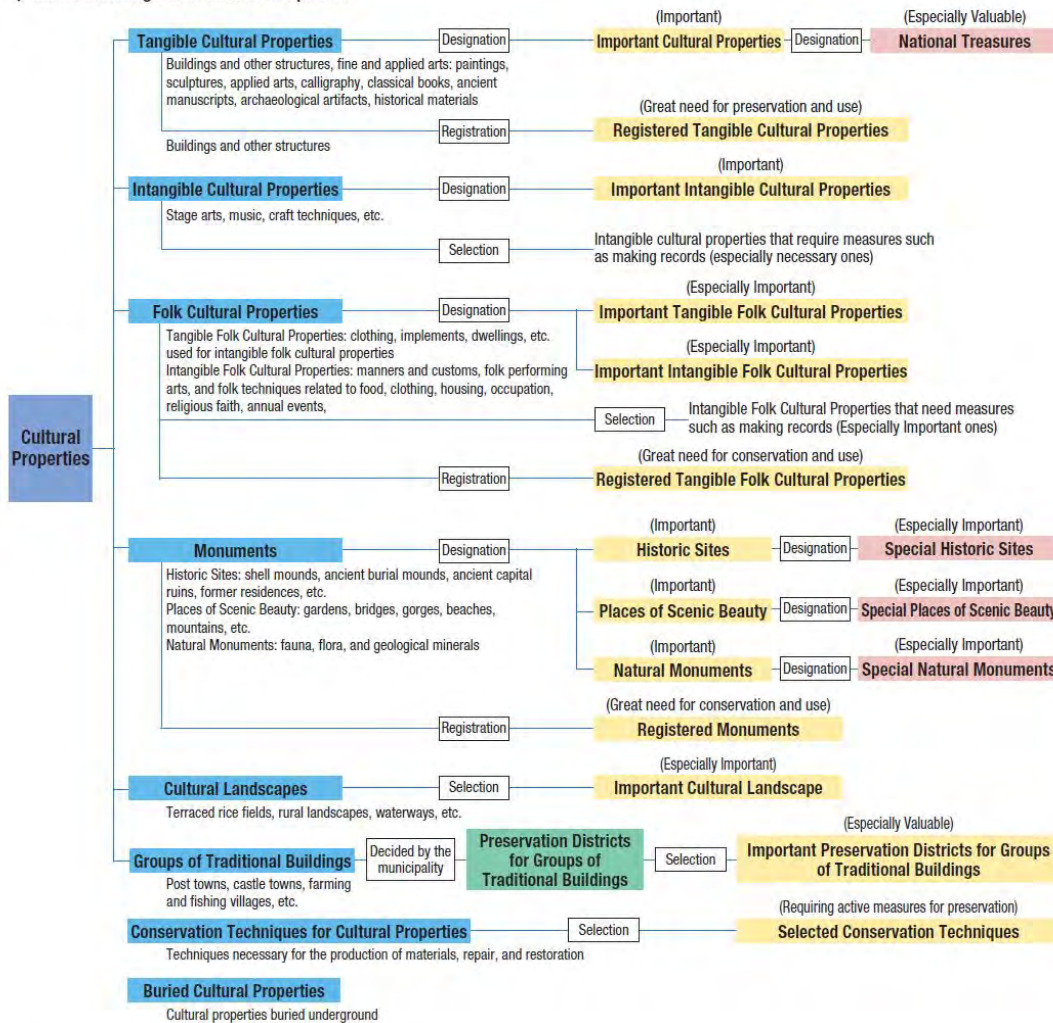
- บุคคลใดที่ไม่ยอมคืนใบรับรองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่สำคัญหรือทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองที่สำคัญให้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือได้แจ้งความเท็จต่อผู้อำนาจการฯ หรือไม่ยอมหรือขัดขวางการดำเนินการเพื่อบูรณะซ่อมแซมทรัพย์สินทางวัฒนธรรมตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้ จะต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (มาตรา ๑๑๑)

๖.๒ การคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างในประเทศญี่ปุ่น^{๕๙}

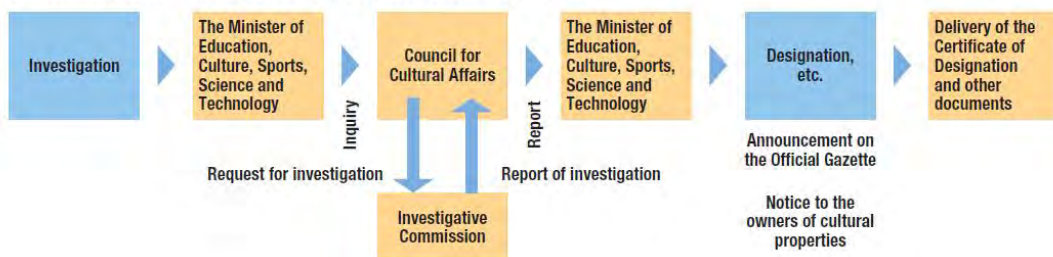
กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมเป็นกฎหมายหลักที่กำหนดกรอบของหลักเกณฑ์และแนวทางในการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่าง โดยมีหลักการทั่วไปในการตระหนักถึงความสำคัญของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญต่อความก้าวหน้าและการพัฒนาของประเทศ ซึ่งในการดำเนินงานตามกฎหมายดังกล่าวนี้ ได้มีการแบ่งประเภทของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมตามรูปแบบและลักษณะที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง รวมทั้งได้กำหนดมาตรการซึ่งมีความเข้มงวดที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสำคัญของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในแต่ละประเภท กล่าวโดยสรุปคือ สำหรับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญสูง จะอยู่ภายใต้ระบบการประกาศกำหนด (designation) หรือคัดเลือก (selection) ซึ่งผู้อำนาจการสำนักงานบริหารกิจการวัฒนธรรมจะสามารถใช้อำนาจในการควบคุมการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมดังกล่าวได้โดยตรง ส่วนทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่จำเป็นต้องใช้มาตรการควบคุมเป็นพิเศษนั้น จะอยู่ภายใต้ระบบการจดทะเบียน (registration) ซึ่งเป็นการยอมรับการมีอยู่ของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมและผู้ครอบครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ การจำแนกประเภทของทรัพย์สินทางวัฒนธรรมและกระบวนการพิจารณากำหนดและขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางวัฒนธรรมได้ถูกนำมาสรุปไว้ในตารางข้างล่างนี้แล้ว

^{๕๙} ข้อมูลจาก “Administration of Cultural Affairs in Japan – Fiscal Year 2010,” Agency for Cultural Affairs, Chapter VI Preservation and tilization of Cultural Properties สืบค้นทางเว็บไซต์ http://www.bunka.go.jp/english/pdf/h21_chapter_06.pdf เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓

◆ Schematic Diagram of Cultural Properties

◆ Process of Designation, Registration, and Selection of Cultural Properties

๖.๒.๑ ทรรศน์ทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่าง (Intangible Cultural Properties)

ในประเทศญี่ปุ่น คำว่า “ทรรศน์ทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่าง” หมายถึง งานศิลปะการแสดง ดนตรี งานหัตถกรรม และสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์หรือศิลปะขั้นสูงสำหรับประเทศ โดยทรรศน์ทางวัฒนธรรมนั้นประกอบด้วยทักษะทางศิลปะของมนุษย์ (human technical artistry) ซึ่งมีอยู่ในตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคล และเป็นตัวแทนของทักษะระดับสูงสุดของทรรศน์ทางวัฒนธรรมนั้น

รัฐบาลอาจกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมสำคัญที่ไม่มีรูปร่างเป็น “ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมสำคัญที่ไม่มีรูปร่าง” และในขณะเดียวกันก็เป็นการรับรองว่าบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดซึ่งมีทักษะสูงสุดของเทคนิคที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ถือหรือกลุ่มผู้ถือทรัพย์สินทางวัฒนธรรมสำคัญที่ไม่มีรูปร่างนั้น การรับรองดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อประกันการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยจะรับรองให้หนึ่งในสามรูปแบบ ได้แก่ การรับรองบุคคล (individual recognition) การรับรองร่วม (collective recognition) และการรับรองกลุ่ม (group recognition)

ในการดำเนินงานเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมสำคัญที่ผ่านมารัฐบาลกลางได้จัดสรรงบประมาณพิเศษให้เป็นจำนวนเงินประมาณ ๒ ล้านเยนต่อปี ซึ่งเงินดังกล่าวได้นำไปใช้ในการรับรองบุคคลผู้ถือทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เรียกว่า “สมบัติชาติมีชีวิต” (National Living Treasure) และการอุดหนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนที่เกิดจากการฝึกอบรมผู้สืบทอดทักษะ หรือการแสดงต่อสาธารณะที่จัดโดยผู้ถือกลุ่มที่ได้รับการรับรอง รัฐบาลท้องถิ่นและองค์กรอื่นๆ

◆ Number of Recognized Important Intangible Cultural Properties holders
As of April 1, 2010

Division	Category	No. of designation	
		Individual recognition	Collective or group recognition
Performing arts	Gagaku	0	1
	Noh	7	1
	Bunraku	3	1
	Kabuki	4	1
	Kumiodori	2	1
	Music	20	6
	Dance	1	1
	Engei	2	0
	Subtotal	39	12
Craft techniques	Ceramics	9	3
	Textile weaving and dyeing	15	7
	Lacquerwork	5	1
	Metalwork	5	0
	Woodwork and bamboo work	2	0
	Doll making	2	0
	Papermaking	3	3
	Subtotal	41	14
Total		80	26

๖.๒.๒ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมือง (Folk Cultural Properties)

ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองเป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่กับการดำรงชีวิตประจำวันของคนญี่ปุ่น โดยครอบคลุมทั้งทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง ซึ่งได้สืบทอดกันมายาวนาน เช่น กริยามารยาททางสังคม การแต่งกาย ที่อยู่อาศัย อาชีพ ความเชื่อทางศาสนา เทศกาล และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้ว

รัฐบาลกลางอาจกำหนดให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองที่สำคัญเป็น “ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองสำคัญที่มีรูปร่าง” (Important Tangible Folk Cultural Properties) หรือ “ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองสำคัญที่ไม่มีรูปร่าง” (Important Intangible Folk Cultural Properties) เพื่อกำหนดมาตรการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมดังกล่าว โดย ณ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑ ได้มีการกำหนดทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองสำคัญที่มีรูปร่างแล้ว ๒๐๖ รายการ และทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองสำคัญที่ไม่มีรูปร่างแล้ว ๒๐๖ รายการ

◆ Number of Properties Designated as Important Tangible Folk Cultural Properties As of April 1, 2010

Category	Quantity
Used for food, clothing and housing	28
Used for production and occupation	89
Used for transportation, transit and communication	18
Used for commerce	1
Used for social living	1
Used for religious faith	38
Used for knowledge of folk customs	7
Used for folk performing arts, amusement, and games	23
Used for a life span	3
Used for annual events	2
Total	210

◆ Number of Properties Designated as Important Intangible Folk Cultural Properties As of April 1, 2010

Category	No. of designation
Manners and customs	104
Folk performing arts	152
Folk techniques	10
Total	266

สำหรับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองสำคัญที่มีรูปร่างนั้น รัฐบาลกลางให้การสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายของโครงการบูรณะซ่อมแซม การบริหารจัดการ การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ และอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ส่วนกรณีทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองสำคัญที่ไม่มีรูปร่าง รัฐบาลกลางจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายของโครงการฝึกอบรมผู้สืบทอด และการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น นอกจากนี้ สำหรับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองอื่นๆ รัฐบาลกลางก็ยังสามารถให้การสนับสนุนเพิ่มเติมอีกด้วยก็ได้ โดยอาจคัดเลือกให้ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองที่ไม่มีรูปร่างบางประเภทเป็น “ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมืองที่ต้องมีเอกสารและมาตรการอื่น” (Intangible Folk Cultural Properties Requiring Documentation and Other Measures) โดยรัฐบาลกลางอาจดำเนินการจัดทำบันทึกเอกสารดังกล่าวไว้ หรือให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดทำบันทึกของรัฐบาลท้องถิ่น

๗. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (immaterial cultural heritage) ตามกฎหมายของประเทศแถบทวีปยุโรป

จากการศึกษาพบว่าประเทศต่างๆ ส่วนมากจะมีบทบัญญัติว่าด้วยการให้ความคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จำแนกได้เป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

(๑) กำหนดบทบัญญัติเฉพาะว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ประเทศโรมาเนีย^{๖๐} หรือ กำหนดบทบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองโดยเฉพาะเรื่องศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น ประเทศรัสเซีย^{๖๑} เป็นต้น

(๒) กำหนดบทบัญญัติทั่วไปว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม หรือ มรดกทางประวัติศาสตร์ โดยให้หมายรวมถึงการให้ความคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ด้วย โดยการบัญญัติมาตราหรือกำหนดเป็นหมวดในกฎหมาย เช่น กรีซ^{๖๒} สเปน สโลวะเกีย เป็นต้น

^{๖๐} Ordinance no.19 of 31st 2007

http://www.unesco.org/culture/natlaws/media/pdf/romania/rom_ord_19_engtof.pdf

^{๖๑} Law on Folk Artistic Crafts 1999 มีเฉพาะที่เป็นภาษารัสเซีย

http://www.unesco.org/culture/natlaws/media/pdf/russianfederation/ru_folkartisticrafts1999_rusorof.pdf

^{๖๒} Law No. 3028/ 2002 on the protection of antiquities and cultural heritage

in general

http://www.unesco.org/culture/natlaws/media/pdf/greece/gre_law_3028_engtof.pdf

(๓) กำหนดเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางชาติพันธุ์วิทยา (the ethnological heritage) เช่น ฝรั่งเศส แอนดอร์รา^{๖๓}

๗.๑ ประเทศโรมาเนีย

กำหนดบทบัญญัติเฉพาะว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไว้ในรัฐกำหนด ที่ ๑๙ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๐๐๗ (Ordinance no.19 of 31st 2007) แบ่งเป็น ๘ หมวด (๒๕ มาตรา)

➤ สารสำคัญของกฎหมาย สรุปได้ดังนี้

หมวด ๑ บททั่วไป กำหนดความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มาตรการคุ้มครองและข้อยกเว้น รวมทั้ง กำหนดภาระหน้าที่ของกระทรวงผู้รับผิดชอบ (กระทรวง การวัฒนธรรมและการศาสนา) (มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๔)

หมวด ๒ บัญญัติเรื่องการหัตถกรรมพื้นบ้าน (Traditional craft) โดยระบุ คุณสมบัติที่กฎหมายกำหนดให้เป็น ช่างหัตถกรรมแกะสลัก (craftsman) ครอบครัวหัตถกรรม (Handicraft family) บริษัทการค้าผลงานหัตถกรรม (Handicraft trading company) และ กลุ่มสหกรณ์หัตถกรรม (Handicraft co-operative society) (มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๙)

หมวด ๓ บัญญัติเรื่องการสร้างสรรค์งานศิลปะและเทคนิคดั้งเดิมที่สืบทอด ต่อเนื่องกันมา (มาตรา ๑๐)

หมวด ๔ บัญญัติเรื่องสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายทางการค้า (Distinctive traditional trademark) (มาตรา ๑๑ ถึงมาตรา ๑๔)

หมวด ๕ บัญญัติเรื่องตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรมที่มีชีวิตอยู่ (มาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๑๗)

หมวด ๖ บัญญัติเรื่องการบันทึกร่องรอยของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้อง ไม่ได้ (มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙)

หมวด ๗ บัญญัติเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคุ้มครองมรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (The National Commission for safeguarding the immaterial cultural heritage) (มาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๒๒)

หมวด ๘ บัญญัติเรื่องบทกำหนดโทษ (มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๕ วันใช้บังคับ

➤ นิยามของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

กฎหมายนี้ได้นิยามถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งหมายความว่า รวมถึง การปฏิบัติและการแสดงออกของวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน ที่ผสมผสานกับผลิตผลของ

^{๖๓} Law 9/2003 of 12th June 2003 of the cultural heritage of Andorra

วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (the immaterial product) บนพื้นที่ที่มีการแสดงออกของวัฒนธรรมดังกล่าว (cultural space) และมีการสืบทอดกันในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

สำหรับนิยามคำว่ามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หมายความว่ารวมถึง

(๑) หัตถกรรมดั้งเดิม (traditional handcraft) หมายถึง ผลงานหัตถกรรมที่ใช้อุปกรณ์ เครื่องมือดั้งเดิมของกลุ่มชน ซึ่งการผลิตงานหัตถกรรมนั้นได้มีการแสดงออกถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มชน

(๒) เรื่องการสร้างสรรคงานศิลปะและเทคนิคดั้งเดิมที่สืบทอดต่อเนื่องกันมา (traditional artistic and technical creation) หมายถึง ผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ทั้งในรูปของวัตถุ บทพูด คำร้อง ดนตรี การเต้น กราฟฟิก สถาปัตยกรรม ซึ่งต้องมีลักษณะคือ (๑) มีการบันทึกและถ่ายทอดภายในกลุ่มชน ซึ่งสื่อสารกันในรูปแบบที่มีใช้สอย หรือวัสดุสิ่งพิมพ์ และ (๒) คำนึงถึงการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มชน

นอกจากนี้ได้นิยามคำว่า วัฒนธรรมพื้นบ้านร่วมสมัย (contemporary folk culture) หมายถึง วัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีการแสดงออก ทำให้ปรากฏหรือมีการสร้างขึ้นในปัจจุบัน

➤ **มาตรการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้**

กฎหมายของโรมาเนียได้มีการกำหนดมาตรการคุ้มครองและข้อยกเว้น ดังนี้
มาตรการคุ้มครอง กำหนดไว้ ๒ ลักษณะ คือ

(๑) การอนุรักษ์ (conservation) หมายถึง การจัดการอย่างเป็นระบบและความร่วมมือเพื่ออนุรักษ์สภาพ หรือวิถีชีวิตที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มชน การอนุรักษ์จะขึ้นอยู่กับสภาพของวัฒนธรรมนั้นโดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ แต่จะต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการ (หรือกลยุทธ์) เพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของโรมาเนีย การตั้งที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือคณะกรรมการเมื่อพิจารณารับรองคุณค่าศิลปะและให้มีการสืบค้นวิถีวัฒนธรรมทั้งที่ปรากฏในรูปวัตถุ และสิ่งที่จับต้องไม่ได้ที่แต่ละชุมชนได้มีอยู่ โดยการถือครองในรูปของเอกสารหรือในรูปของการบอกเล่า

(๒) การส่งเสริม (enhancement) หมายถึง การให้การสนับสนุนโครงการที่เป็นการส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ การสนับสนุนชุมชนให้คงสภาพวิถีชีวิตดั้งเดิมเพื่อแสดงถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของกลุ่มชนนั้น และการสนับสนุนโครงการอนุรักษ์ที่อยู่ในบริเวณพหุชาติพันธุ์ (Multiethnic) ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมพื้นเมืองร่วมสมัย

ข้อยกเว้นของมาตรการคุ้มครองฯ

มาตรการคุ้มครองดังกล่าว ไม่ครอบคลุมถึงกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การที่ศิลปินนำเอาดนตรีพื้นเมืองที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมเฉพาะของกลุ่มชนหนึ่งกลุ่มใดไปถ่ายทอดหรือเผยแพร่ไปสู่สากล แต่การแสดงนั้นมีได้สื่อถึงความเป็นดนตรีพื้นเมืองของกลุ่มชนนั้นอีกต่อไป

(๒) การแปรสภาพมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน จากเรื่องบอกเล่า หรือ บทกลอนของชุมชนเป็นการบันทึก การพิมพ์ การแปล เพื่อการพาณิชย์ ซึ่งทำให้ความเป็นตัวแทนทางวัฒนธรรมของชุมชนนั้นสูญหายไป (Cultural reference)

(๓) ภาพร่างหรือผลิตภัณฑ์ซึ่งแรงบันดาลใจในการผลิตนั้นสื่อถึงจิตวิญญาณพื้นเมืองของโรมานีเย แต่เป็นการผลิตขึ้นเพื่อการจำหน่ายที่มีคุณภาพระดับปานกลาง (mediocre quality)

➤ ภาระหน้าที่ของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

กำหนดภาระหน้าที่ของกระทรวงการวัฒนธรรมและการศาสนาเพื่อคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ดังนี้

(๑) ภาระหน้าที่ด้านการคุ้มครองป้องกัน

ทำหน้าที่ให้การปกป้องวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์โดยไม่คำนึงถึงรูปแบบและภาษาที่สื่อ เพื่อให้ความคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่อาจนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์หรือการใช้ประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรม การทำให้เสื่อมค่าหรือการทำให้แตกต่างผิดไปจากเดิม รวมทั้งการลักลอบทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ

(๒) ภาระหน้าที่ด้านการส่งเสริมสนับสนุน

กำหนดให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่หน่วยงานหรือสถาบันที่ศึกษาอนุรักษ์ และมีการจัดการวัฒนธรรมดั้งเดิมให้เป็นระบบ รวมทั้งให้การสนับสนุนในงบวิจัย และบุคลากรในการวิจัยสาขาที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

➤ คณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

กฎหมายได้กำหนดให้มีองค์กรในรูปของคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของโรมานีเย (The National Commission for safeguarding the immaterial cultural heritage) อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการวัฒนธรรมและการศาสนา ซึ่งจะเป็นผู้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการดำเนินงานและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ อนึ่ง คณะกรรมการนี้ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

๗.๒ ประเทศกรีซ

ประเทศกรีซมีกฎหมายว่าด้วยการให้ความคุ้มครองโบราณสถาน โบราณวัตถุ และมรดกทางวัฒนธรรม (Law No. 3028/ 2002) ซึ่งวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ คือ การให้ความคุ้มครองในลักษณะที่เป็นการทั่วไปของโบราณสถาน โบราณวัตถุ และมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งครอบคลุมถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ด้วย

กฎหมายดังกล่าวได้นิยามมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไว้ในมาตรา ๒ (e)^{๖๔} หมายถึง การแสดงออก การปฏิบัติ ภูมิปัญญา และข้อมูลที่ปรากฏอื่นๆ เช่น ตำนาน วิถี เรื่องเล่า มุขปาฐะ การเต้นรำ ทำนอง ดนตรี คำร้อง ทักษะ หรือเทคนิคที่ประกอบขึ้น ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมพื้นบ้านหรือวัฒนธรรมในวรรณกรรมพื้นบ้าน

การให้ความคุ้มครองในมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ กำหนดให้กระทรวงวัฒนธรรมเป็นผู้ดูแล มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในรูปของตัวอักษร เสียง ภาพ การบันทึกทั้งภาพและเสียง การจัดทำบัญชี และเอกสารเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่แสดงถึงวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมพื้นบ้านหรือวัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้าน ทั้งนี้ วิธีการจัดทำบัญชีและการจัดบันทึกให้เป็นไปตามรัฐกฤษฎีกาที่เสนอโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมกำหนด

๗.๓ อันดอร์รา

มาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งอันดอร์รา กำหนดให้รัฐต้องให้หลักประกันในการเก็บรักษา การส่งเสริม และการเก็บรวบรวมมรดกทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ และได้มีการตราบทบัญญัติที่ ๙-๒๐๐๓ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๐๐๓ ว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมของอันดอร์รา ได้กำหนดหลักการในเรื่อง การให้ความคุ้มครองมรดกทางชาติพันธุ์วิทยา (Ethnological heritage) ไว้ในมาตรา ๒๗ ดังนี้

➤ นิยามของมรดกทางชาติพันธุ์วิทยา

มรดกทางชาติพันธุ์วิทยา หมายถึง องค์ประกอบของวัตถุ อาคาร กระบวนการทางเทคนิค แนวความคิด อุปนิสัย และคุณค่าที่รวมอยู่หรือที่ประกอบขึ้นเป็นวัฒนธรรมของชาวอันดอร์รา ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงออกถึงความเป็นอัตลักษณ์ (identity) ของชาวอันดอร์รา

➤ ภาระหน้าที่ของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ

รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการคุ้มครองวัตถุแห่งชาติพันธุ์วิทยาที่อยู่ในสภาพที่จับต้องไม่ได้ จะต้องจัดทำเอกสารเพื่อรวบรวมมรดกทางวัฒนธรรมของอันดอร์ราและต้องให้การส่งเสริมการอนุรักษ์และการศึกษา รวมทั้งการสนับสนุนหน่วยงานที่ดูแลและเผยแพร่มรดกทางชาติพันธุ์วิทยา

^{๖๔} “Intangible cultural heritage” shall mean expressions, practices, knowledge and information, such as myths, customs, oral traditions, dance, rituals, music, songs, skills or techniques which constitute testimonies of the traditional, folk and literary culture.

๗.๔ ประเทศเบลเยียม

รัฐกฤษฎีกาว่าด้วยสิ่งหาทรัพย์ทางวัฒนธรรม (le bien culturel mobilier) และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (le patrimoine immatériel) ของชุมชนฝรั่งเศส ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๐๐๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๐๐๖ ของประเทศเบลเยียม (Belgium)

มาตรา ๑ (f) ได้กำหนดนิยามของผลงานชิ้นเอกของมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นการบอกเล่าและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (chef d'œuvre du patrimoine oral et immatériel) ว่าเป็นเรื่องที่ถือกำเนิดจากการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานดั้งเดิมโดยกลุ่มบุคคลหรือปัจเจกชน โดยถือว่าการยอมรับและแบ่งบอกความเป็นลักษณะเฉพาะของชุมชน วิถีของวัฒนธรรมนั้น โดยสืบทอดจากการบอกเล่าซึ่งเป็นการจำโดยมุขปาฐะและเรียนรู้สืบทอดกันมา

มาตรา ๑ (g) นิยามของคำว่า “พื้นที่ของมรดกทางวัฒนธรรม” ที่มาจากเรื่องเล่าและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Espace du patrimoine oral et immatériel) คือ พื้นที่ทางวัฒนธรรมที่ปรากฏผลงานชิ้นเอกของมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นการบอกเล่าและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (chef d'œuvre du patrimoine oral et immatériel) ของชุมชนฝรั่งเศสอย่างสม่ำเสมอ

ประเทศเบลเยียมแบ่งมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ออกเป็นสองส่วน คือ

๑. ผลงานชิ้นเอกของมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นการบอกเล่าและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (chef d'œuvre du patrimoine oral et immatériel) และ

๒. เขตพื้นที่ทางวัฒนธรรม

สรุปได้ว่ามีสามองค์ประกอบใหญ่ คือ (la personne, la pratique et les lieux)

- กลุ่มบุคคล

- การแสดงออกทางวัฒนธรรม (manifestation)

- พื้นที่ทางกายภาพที่ดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมในรูปแบบดั้งเดิม (une activité de nature culturelle) ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาของยูเนสโก

มาตรา ๓ ให้มีการตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาของมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นการบอกเล่าและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Une commission consultative du patrimoine oral et immatériel)

รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบอาจจัดสรรงบประมาณ (โดยอ้างความเห็นของคณะกรรมการ) เพื่อสนับสนุนในการดำรงอยู่ของกิจกรรม (ทางวัฒนธรรม) หรือ การถ่ายทอดภูมิปัญญานั้น การอุดหนุนนี้อาจอยู่ในรูปการให้อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อกิจกรรม แต่ไม่อาจเกินร้อยละสิบของค่าใช้จ่าย (Dans ce cas, ces subventions ne peuvent représenter plus de 60% de la dépense) และรัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดจำนวนเงินอุดหนุน และหลักเกณฑ์การให้งบอุดหนุน (มาตรา ๒๗) และคณะกรรมการเป็นผู้เสนอรายชื่อต่อรัฐบาลสำหรับการยื่นสมัคร

(depot d'une candidature) เป็นผลงานชิ้นเอกของมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นการบอกเล่าและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (chef d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel) หรือ เขตพื้นที่ทางวัฒนธรรม (Espace du patrimoine oral et immatériel) ต่อยูเนสโก (มาตรา ๓๒)

มาตรา ๒๘ กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาของรัฐบาลที่จะประกาศให้เป็นผลงานชิ้นเอกของมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นการบอกเล่าและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จะต้องประกอบด้วย

๑. การเกิดของวัฒนธรรมเป็นสิ่งดั้งเดิม
 ๒. มีการแสดงออกทางวัฒนธรรมนั้นโดยกลุ่มบุคคลหรือปัจเจกชน
 ๓. การแสดงออกทางวัฒนธรรมนั้นได้รับการยอมรับและแสดงออกถึงความ เป็นลักษณะเฉพาะของชุมชนนั้น
 ๔. มีการสืบสานต่อ ไม่ว่าด้วยวิธีการเลียนแบบหรือวิธีอื่นใดก็ตาม
- รูปแบบของผลงานชิ้นเอกของมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นการบอกเล่าและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ประกอบด้วย

๑. ภาษา (la langue)
 ๒. วรรณกรรม (la littérature)
 ๓. การดนตรี (la musique)
 ๔. การรำ (la danse)
 ๕. การละเล่น (les jeux)
 ๖. เทวศาสตร์ หรือปรัมปราวิทยา (Mythology)
 ๗. พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ (les rites)
 ๘. จารีตประเพณี (les coutumes)
 ๙. ภูมิปัญญาทางหัตถกรรม ทางสถาปัตยกรรม และทางศิลปกรรมแขนงต่างๆ
- นอกจากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น ยังหมายความรวมถึงรูปแบบของการสื่อสารและข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับชนบประเพณี (les formes traditionnelles de communications et d'information)

๘. บทวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของต่างประเทศ

กฎหมายระหว่างประเทศและประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมมีการกำหนดบทบัญญัติทางกฎหมายขึ้นมาอย่างชัดเจนเพื่อรองรับแนวคิดการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและมีการแบ่งการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมออกเป็นการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศอนุสัญญาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมหลายฉบับ

ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในกรณีที่มีการสู้รบ อนุสัญญาว่าด้วยการกำหนดการห้ามนำเข้า ส่งออกและการโอนทรัพย์สินที่ครอบครองโดยผิดกฎหมาย อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลก วัฒนธรรมและธรรมชาติ อนุสัญญาเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมของสิ่งที่มีชีวิตใต้ท้องทะเล อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองและสนับสนุนเผยแพร่ความหลากหลายของการแสดงออกทางวัฒนธรรม และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ส่วนการศึกษาของประเทศต่างๆ ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศโรมาเนีย ประเทศกรีซ และประเทศเบลเยียม ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศญี่ปุ่น ได้มีการยอมรับแนวทางขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และมีการบัญญัติรองรับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม โดยบางประเทศได้บัญญัติให้มีกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้รวมไว้เป็นฉบับเดียวกัน เช่น ประเทศกรีซ ประเทศสเปน ประเทศสโลวาเกีย ประเทศอันดอร์รา ประเทศเบลเยียม ประเทศเกาหลีใต้และประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ส่วนประเทศที่มีการแยกบัญญัติการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับไม่ได้ไว้เป็นการเฉพาะ เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศโรมาเนีย และประเทศรัสเซีย ซึ่งสามารถสรุปวิเคราะห์ถึงข้อดี และข้อเสียของการรวมกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ไว้ในฉบับเดียวกันและการแยกกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แยกมาบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะดังตารางเปรียบเทียบสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศต่างๆ ดังนี้

ตารางเปรียบเทียบสาระสำคัญของกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศต่างๆ

สาระสำคัญ	ประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้รวมอยู่ในฉบับเดียวกัน			
	เกาหลีใต้	ญี่ปุ่น	กรีซ	เบลเยียม
ชื่อกฎหมาย	Protection of Cultural Property Act	Law on Protection of Cultural Properties	กฎหมายว่าด้วยการให้ความคุ้มครองโบราณสถานโบราณวัตถุ และมรดกทางวัฒนธรรม (Law No.๓๐๒๘/๒๐๐๒)	รัฐกฤษฎีกาว่าด้วยสิ่งหามิทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (le bien culturel mobilier) และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (le patrimoine immatériel) ของชุมชนฝรั่งเศส ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๐๐๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๐๐๖ ของประเทศเบลเยียม (Belgium)
สิ่งที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง	๑. ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่าง (tangible cultural property) ๒. ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่าง (intangible cultural property) ๓. อนุสาวรีย์ (monument) ๔. ภูมิปัญญาดั้งเดิม (folklore materials)	๑. ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่มีรูปร่างหรือจับต้องได้ (tangible cultural property) ๒. ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างหรือจับต้องไม่ได้ (intangible cultural property) ๓. ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมพื้นเมือง (folk-cultural properties) ๔. อนุสาวรีย์ (monument) ๕. กลุ่มอาคารโบราณ (groups of historic building)	๑. โบราณสถาน ๒. โบราณวัตถุ ๓. มรดกทางวัฒนธรรม (ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้)	๑. สิ่งหามิทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ๒. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แบ่งเป็นสองประเภท ได้แก่ - ผลงานชิ้นเอกทางวัฒนธรรมที่เป็นการบอกเล่า - เขตพื้นที่ทางวัฒนธรรม

สาระสำคัญ	ประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้รวมอยู่ในฉบับเดียวกัน			
	เกาหลีใต้	ญี่ปุ่น	กรีซ	เบลเยียม
องค์กรที่ทำหน้าที่ คุ้มครองและดูแล	คณะกรรมการทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Cultural Properties Committee) และสำนักงานบริหารทรัพย์สิน ทางวัฒนธรรม (Cultural Properties Administration)	สภาคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Council for the Protection of Cultural Property) กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงาน กิจการวัฒนธรรม	กระทรวงวัฒนธรรม	คณะกรรมการที่ปรึกษาของมรดก ทางวัฒนธรรมที่เป็นการบอกเล่าและมรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
การให้ความ คุ้มครอง	การอนุรักษ์ การบริหารจัดการ และการใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน ทางวัฒนธรรม ในลักษณะที่เป็น การคงสภาพดั้งเดิมของทรัพย์สิน เหล่านั้น	การอนุรักษ์ การส่งเสริมและ การปกป้องรักษาทรัพย์สิน ทางวัฒนธรรม		จัดสรรเงินอุดหนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรม หรือการถ่ายทอดภูมิปัญญา
บทกำหนดโทษ	มีโทษจำคุก และโทษปรับ	มีโทษจำคุก โทษปรับ และโทษ ทางปกครอง		

ประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	(ฝรั่งเศส)	(โรมาเนีย)
ชื่อกฎหมาย	- รัฐบัญญัติเพื่อให้ความยินยอมกับการเข้าผูกพันตามอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (loi ๒๐๐๖-๗๙๑ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๐๐๖) และ - รัฐกฤษฎีกา เพื่อประกาศใช้บังคับอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (décret ๒๐๐๖-๑๔๐๒ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๐๐๖)	รัฐกำหนด ที่ ๑๙ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๐๐๗ (Ordinance no.๑๙ of ๓๑ st , January ๒๐๐๗)
สิ่งที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง	๑. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (การปฏิบัติ การเป็นตัวแทน การแสดงออก ความรู้และทักษะ รวมทั้ง เครื่องมือ วัตถุ ศิลปวัตถุ พื้นที่ภูมิศาสตร์ทางวัฒนธรรม) ๒. รูปแบบของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ - มุขปาฐะและการแสดงออกทางภาษาพูด ศิลปะการแสดง - วิถีปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม งานเฉลิมฉลองตามเทศกาลต่างๆ - ความรู้และวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล - ทักษะเกี่ยวกับงานช่างฝีมือ	๑. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ๒. หัตถกรรมดั้งเดิม ๓. การสร้างสรรค์งานศิลปะและเทคนิคดั้งเดิมที่สืบทอดต่อเนื่องกันมา
องค์กรที่ทำหน้าที่คุ้มครองและดูแล	- กระทรวงการวัฒนธรรม สำนักมรดกทางวัฒนธรรม (la direction générale des patrimoines) ฝ่ายงานนำร่อง ด้านการศึกษาค้นคว้าและนโยบายทางวิทยาศาสตร์ (le département du pilotage de la recherche et de la politique scientifique) - คณะกรรมการเกี่ยวกับชาติพันธุ์วิทยา (commission ethnologique) กระทรวงการวัฒนธรรม (ministère de la Culture)	คณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (The National Commission for safeguarding the immaterial cultural heritage) และกระทรวงการวัฒนธรรมและการศาสนา

ประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	(ฝรั่งเศส)	(โรมาเนีย)
การให้ความคุ้มครอง	- การขึ้นทะเบียน การค้นคว้าวิจัย การอนุรักษ์ การคุ้มครอง การสนับสนุน การส่งเสริมคุณค่า การถ่ายทอด และการให้ความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย - มุ่งเน้นการคุ้มครองการปฏิบัติเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ให้มีการพัฒนาและมีการถ่ายทอดความรู้ และเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการและวิธีการในการถ่ายทอดมากกว่าการผลิตหรือการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้)	การอนุรักษ์ การส่งเสริม และการป้องกันรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม
บทกำหนดโทษ	-	มี

รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)

บทวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม
ที่จับต้องได้และที่จับต้องไม่ได้รวมอยู่ในฉบับเดียวกัน

ข้อดี	ข้อเสีย
๑. เป็นการรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมทั้งประเภทที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ให้มารวมอยู่ในกฎหมายฉบับเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่สนใจกฎหมายในเรื่องดังกล่าวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและเป็นระบบ	๑. การนำหลักเกณฑ์ รูปแบบ และกลไกในการให้ความคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งประเภทที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้มากำหนดรวมอยู่ในกฎหมายฉบับเดียวกันอาจทำให้ขาดความชัดเจนและขาดประสิทธิภาพในการนำมาบังคับใช้ และอาจไม่สอดคล้องกับมรดกทางวัฒนธรรมในแต่ละประเภท
๒. เป็นการจำกัดปริมาณกฎหมายไม่ให้มีมากเกินไป	๒. งบประมาณที่ได้รับอาจต้องนำมาสนับสนุนในภาพรวมของมรดกทางวัฒนธรรมโดยทั่วไปการจะนำมาใช้สนับสนุนโดยมุ่งเน้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงอาจไม่เหมาะสม ซึ่งอาจทำให้ขาดประสิทธิภาพในการคุ้มครองหากประสงค์จะเน้นการให้ความคุ้มครองในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นการเฉพาะ

บทวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการมีกฎหมายว่าด้วย
การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แยกเป็นการเฉพาะ

ข้อดี	ข้อเสีย
๑. โดยสภาพของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จะมีลักษณะพิเศษและแตกต่างจากมรดกทางวัฒนธรรมโดยทั่วไป รูปแบบและกลไกในการให้ความคุ้มครองอาจต้องมีความแตกต่าง เช่น มีคณะกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยเฉพาะเข้ามาดูแลการกำหนดให้มีกองทุนมาสนับสนุน	๑. การนำหลักเกณฑ์ รูปแบบ และกลไกในการให้ความคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งประเภทที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้มากำหนดรวมอยู่ในกฎหมายฉบับเดียวกันอาจทำให้ขาดความชัดเจนและขาดประสิทธิภาพในการนำมาบังคับใช้ และอาจไม่สอดคล้องกับมรดกทางวัฒนธรรมในแต่ละประเภท

การดำเนินงาน ดังนั้น เพื่อให้ความคุ้มครอง เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และตรงตาม เจตนารมณ์ในการคุ้มครอง การกำหนดเป็น กฎหมายเฉพาะจึงเหมาะสมกว่า	
๒. การนำกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับมรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มาใช้บังคับมี ความชัดเจน มีความสะดวกทั้งต่อผู้บังคับใช้ กฎหมายและผู้อยู่ภายใต้การบังคับใช้ของ กฎหมาย	๒. ทำให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมรดกทาง วัฒนธรรมหลายฉบับ กระจายกระจาย และ ไม่รวมเป็นเรื่องเดียวกัน
๓. มีรัฐมนตรีและหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล กฎหมายเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับ ต้องไม่ได้โดยตรง แยกต่างหากจากมรดก ทางวัฒนธรรมทั่วไป	

๙. การคุ้มครองการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมเพื่อต่อต้านการแสวงหาประโยชน์ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำอื่น ๆ ที่ก่อความเสียหาย

โดยที่ในปัจจุบันภูมิปัญญาของแต่ละประเทศถูกนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยเฉพาะการคุกคามของชาติมหาอำนาจที่เกิดขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนา หลายประเทศ องค์การระหว่างประเทศจึงได้มีความพยายามในการจัดตั้งระบบความคุ้มครองทางกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อคุ้มครองและดูแลรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของแต่ละชุมชนไว้ โดย World Intellectual Property Organization หรือ WIPO ได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครอง Traditional Knowledge (TK) ซึ่งหมายถึง เนื้อหาหรือสาระของความรู้ซึ่งเป็นผลของกิจกรรมเชิงปัญญาและการเข้าใจในบริบทดั้งเดิม รวมทั้งวิธีการปฏิบัติ ทักษะ การประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งใหม่ การปฏิบัติและการเรียนรู้ซึ่งประกอบเป็นระบบภูมิปัญญาและความรู้ที่อยู่ในวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนหรือชุมชน หรือเป็นระบบความรู้ที่ถูกถ่ายทอดตีความจากชนรุ่นหนึ่งไปสู่ชนอีกรุ่นหนึ่ง (TK = the content or substance of knowledge that is the result of intellectual activity and insight in a traditional context, and includes the know-how, skills, innovations, practices and learning that form part of traditional knowledge system and knowledge that is embodied in the traditional lifestyle of community or people, or is contained in codified knowledge systems passed between

generations.) เนื่องจากเนื้อหาของ TK ครอบคลุมความรู้หลายด้าน WIPO จึงแบ่ง TK ออกเป็นหมวดต่างๆ ดังนี้^{๖๕}

- องค์ความรู้ทางเกษตรกรรม (Agriculture Knowledge)
- องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Knowledge)
- องค์ความรู้ทางเทคนิค (Technical Knowledge)
- องค์ความรู้ทางยาและการรักษาโรค (Medicinal Knowledge)
- องค์ความรู้เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity-related

Knowledge)

- การแสดงออกของศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม (Traditional Cultural Expressions)
- การแสดงออกของคติชน (Expressions of Folklore)
- การแสดงออกเป็นถ้อยคำ เช่น นิทานพื้นบ้าน ร้อยกรองพื้นบ้าน ปริศนาคำทาย

คำ สัญลักษณ์และข้อบ่งชี้

- การแสดงออกเป็นดนตรี เช่น เพลงพื้นบ้าน เครื่องดนตรี
- การแสดงออกเป็นท่าทาง ได้แก่ การเต้นรำ การเล่น การแสดงหรือพิธีกรรม
- การแสดงออกเป็นวัตถุธรรม (Tangible Expression) ตัวอย่างเช่น ผลงานทางด้านศิลปะพื้นบ้าน (ภาพเขียน ภาพพระบายสี งานแกะ งานปั้น ถ้วยโอ้อวม เครื่องปั้นดินเผา งานโมเสก งานไม้ งานโลหะ อัญมณี เครื่องจักสาน ผ้าทอมือ งานเย็บปักสิ่งทอต่างๆ พรหมเครื่องแต่งกายในการแสดง)
- หัตถกรรม
- เครื่องดนตรี
- รูปทรงของสถาปัตยกรรม

๑. นิยาม หมายความว่ารวมถึง ดนตรี ศิลปะ การออกแบบ ชื่อ สัญลักษณ์ เครื่องหมาย การแสดง

การแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมตามข้อเสนอแนะของ UNESCO และ WIPO

สถาปัตยกรรม และวรรณกรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมแห่งใดแห่งหนึ่ง

๒. การคุ้มครองตามข้อเสนอแนะของ UNESCO และ WIPO

- รัฐภาคีตระหนักดีว่า การนำวัฒนธรรมดั้งเดิมไปใช้ประโยชน์ในทางที่ไม่ชอบ อาจส่งผลเสียต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของประเทศ

^{๖๕} กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์, “โครงการวิจัยภาคสนามการคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย” ศูนย์คติชนวิทยา คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เมษายน ๒๕๕๐, หน้า ๔-๖.

- ในปี ค.ศ. ๑๙๘๒ คณะทำงานที่จัดตั้งขึ้นโดย WIPO และ UNESCO ได้จัดทำกฎหมายแม่แบบ (Model Law) โดยมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากการแสดงออกทางวัฒนธรรม โดยให้มีการขออนุญาตก่อนนำไปใช้หรือการดัดแปลง
- อย่างไรก็ตาม กฎหมายแม่แบบดังกล่าวไม่ได้มีการยอมรับกันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมีขอบเขตการใช้บังคับที่ไม่ชัดเจน และมีความซ้ำซ้อนกับมาตรการคุ้มครองเดิมที่มีอยู่แล้วในระบบกฎหมาย โดยเฉพาะในเรื่องลิขสิทธิ์
- ต่อมาภายหลังได้มีการหารือกันหลายครั้งเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ แต่จนถึงบัดนี้ก็ยังไม่สามารถหาข้อยุติได้

๓. สาระสำคัญของกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการคุ้มครองการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม (Model Provisions for National Laws on the Protection of Expressions of Folklore against Illicit Exploitation and Other Prejudicial Actions)^{๖๖}

๓.๑ เหตุผลในการตรากฎหมาย โดยที่วัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นสื่อในการแสดงออกซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่มีมาแต่ยาวนานและยังคงวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการบันทึกภาพและเสียงได้ก่อให้เกิดความเสี่ยงว่าจะมีการเอาเปรียบชุมชนที่เป็นต้นกำเนิดของวัฒนธรรมดังกล่าว โดยนำเอาการแสดงเหล่านั้นไปเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ โดยมีการดัดแปลงเพื่อประโยชน์ทางการค้า ประกอบกับในประเทศอุตสาหกรรมต่างๆ ได้กำหนดให้การแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน (public domain) ซึ่งประชาชนทั่วไปมีสิทธิใช้ร่วมกัน อันเป็นเหตุให้ขาดการคุ้มครองเท่าที่ควร ด้วยเหตุผลดังกล่าวรัฐหลายแห่งจึงได้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญในการคุ้มครองการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม โดยเฉพาะการนำไปค้ากำไรโดยมิชอบและการบิดเบือนรูปแบบของวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนให้เสื่อมเสียคุณค่า

ในระหว่างที่ผ่านมาได้มีความพยายามในหลายประเทศที่จะจัดให้มีระบบกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม โดยจัดให้อยู่ภายใต้การคุ้มครองในรูปลิขสิทธิ์ เช่น ตูนิเซีย โมร็อกโก และเซเนกัล เป็นต้น แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากมีข้อจำกัดสำคัญสองประการ กล่าวคือ ในระบบกฎหมายแต่ละระบบได้กำหนดนิยามคำว่าวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้แตกต่างกันทำให้ขาดเอกภาพในมาตรการคุ้มครอง เช่น ในตูนิเซียได้ระบุว่าเป็นผลงานของบุคคลนิรนามแต่มีหลักฐานอันเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวมีสัญชาติของตูนิเซีย ส่วนในโมร็อกโกกำหนดนิยามให้หมายความรวมถึงผลงานที่ไม่ได้พิมพ์เผยแพร่ทุกประเภท เป็นต้น

^{๖๖} ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในเอกสาร “Final Report on National Experiences with the Legal Protection of Expressions of Folklore,” Intergovernmental Committee on Intellectual Property and Genetic Resources, Traditional Knowledge and Folklore, Third Session, Geneva, June 13 to 21, 2002.

สำหรับข้อจำกัดประการที่สองคือ ระบบกฎหมายลิขสิทธิ์ยังคงยึดติดกับแนวความคิดเรื่องการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการค้าของเจ้าของซึ่งเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันอาจไม่ตรงกับลักษณะของวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เป็นผลจากวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน ด้วยเหตุนี้ การคุ้มครองวัฒนธรรมดั้งเดิมภายใต้ระบบกฎหมายลิขสิทธิ์ปัจจุบันจึงไม่เหมาะสม และอาจมีความจำเป็นต้องสร้างระบบกฎหมายขึ้นมาใหม่เป็นการเฉพาะ

๓.๒ แนวทางของกฎหมายแม่แบบ เป็นการวางระบบคุ้มครองวัฒนธรรมดั้งเดิมโดยกฎหมายแม่แบบเป็นเพียงแนวทางการตรากฎหมาย ซึ่งรัฐแต่ละแห่งอาจนำไปกำหนดไว้ในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาหรือในระบบกฎหมายอื่นตามที่เห็นสมควร

๓.๓ หลักการคุ้มครอง (มาตรา ๑)^{๖๗} กำหนดให้มีการคุ้มครองวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เกิดขึ้นและเก็บรักษาไว้ในประเทศ โดยเป็นการคุ้มครองจากการนำไปใช้ประโยชน์โดยมิชอบ (illicit exploitation) และการกระทำอื่นๆ ที่จะกระทบต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมดังกล่าว (other prejudicial action)

๓.๔ การแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ได้รับการคุ้มครอง (มาตรา ๒)^{๖๘} กฎหมายแม่แบบมิได้กำหนดนิยามคำว่า “วัฒนธรรมดั้งเดิม” (folklore) เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง

^{๖๗} Section 1. Principle of Protection.

Expression of folklore developed and maintained in [insert the name of the country] shall be protected by this [law] against illicit exploitation and other prejudicial actions as defined in this [law].

^{๖๘} Section 2. Protected Expressions of Folklore.

For the purposes of this [law], “expressions of folklore” means productions consisting of characteristic elements of the traditional artistic heritage developed and maintained by a community of [name of the country] or by individuals reflecting the traditional artistic expectations of such a community, in particular:

- (i) verbal expressions, such as folk tales, folk poetry and riddles;
- (ii) musical expressions, such as folk songs and instrumental music;
- (iii) expressions by action, such as folk dances, plays and artistic forms or rituals;

whether or not reduced to a material form; and

- (iv) tangible expressions, such as:

- (a) productions of folk art, in particular, drawings, paintings, carvings, sculptures, pottery, terracotta, mosaic, woodwork, metalware, jewellery, basket weaving, needlework, textiles, carpets, costumes;
- (b) musical instruments;
- (c) architectural forms.

กับคำนิยามใดๆ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายของแต่ละประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายแม่แบบได้เน้นย้ำการใช้คำว่า “การแสดงออก” (expression) โดยมีได้ใช้คำว่า “ผลงาน” (work) ก็เพื่อให้เห็นว่า วัตถุที่คุ้มครองในกรณีนี้มีได้เป็นผลงานดังเช่นในกรณีกฎหมายลิขสิทธิ์ แต่เป็นการให้ความคุ้มครองวัตถุที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างกัน ส่วนการบรรยายรูปแบบของการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมนั้น ได้ใช้ถ้อยคำที่กว้าง โดยต้องการให้ครอบคลุมการแสดงออกที่มีองค์ประกอบเฉพาะของวัฒนธรรมอันมีคุณค่าทางศิลปะของชุมชนแห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการแสดงออกทางถ้อยคำ เช่น การเล่าตำนานหรือบทกวี การแสดงออกทางดนตรี การแสดงออกโดยการกระทำ เช่น การเต้นรำหรือพิธีทางศาสนา และการแสดงออกทางอื่นๆ ที่จับต้องได้ เช่น งานหัตถกรรม เครื่องดนตรี หรือสถาปัตยกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ รัฐอาจจัดให้มีระบบทะเบียนเพื่อบันทึกวัฒนธรรมดั้งเดิมด้วยก็ได้

๓.๕ การใช้ประโยชน์ต้องได้รับอนุญาต (มาตรา ๓)^{๖๙} กำหนดบทคุ้มครองว่าการนำวัฒนธรรมดั้งเดิมไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว (gainful intent) และไม่ได้อยู่ในบริบทของวัฒนธรรมนั้น (outside their traditional or customary context) จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน ซึ่งบทบัญญัติเช่นนี้ย่อมครอบคลุมการพิมพ์เผยแพร่และการนำไปแสดงในสถานที่ต่างๆ นอกกลุ่มชุมชนที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมนั้นๆ แต่ไม่เป็นการห้ามชุมชนดังกล่าวในการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองภายในบริบทของชุมชน

^{๖๙} Section 3. Utilizations Subject to Authorization.

Subject to the provisions of Section 4, the following utilizations of the expressions of folklore are subject to authorization by the [competent authority mentioned in Section 9, paragraph 1,] [community concerned] when they are made both with gainful intent and outside their traditional or customary context:

- (i) any publication, reproduction and any distribution of copies of expressions of folklore;
- (ii) any public recitation or performance, any transmission by wireless means or by wire, and any other form of communication to the public, of expressions of folklore.

๓.๖ ข้อยกเว้น (มาตรา ๔)^{๗๐} กำหนดข้อยกเว้นจากการที่จะต้องขออนุญาตไว้ ๕ กรณี ได้แก่

- (๑) กรณีเพื่อการศึกษา ซึ่งอาจปรากฏในตำราเรียนหรือในสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ
- (๒) กรณีการนำมาแสดงเป็นตัวอย่าง (by way of illustration) ซึ่งอาจใช้มาตรฐานเดียวกันกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศนั้น ๆ
- (๓) กรณีการยืม (borrow) การแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมเพื่อนำไปใช้ประกอบการสร้างสรรค์ผลงานอื่น ๆ
- (๔) กรณีการนำไปใช้ประโยชน์อันเป็นผลต่อเนื่องจากการรายงานข่าวสาร
- (๕) กรณีการใช้ประโยชน์จากการแสดงออกทางวัฒนธรรมซึ่งอยู่ในที่สาธารณะ เช่น การถ่ายภาพ เป็นต้น

๓.๗ การอ้างถึงที่มา (มาตรา ๕)^{๗๑} การใช้สื่อใดๆ ในการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมจะต้องมีการอ้างถึงที่มาของวัฒนธรรมนั้น ยกเว้นกรณีการนำวัฒนธรรม

^{๗๐} Section 4. Exceptions.

1. The provisions of Section 3 shall not apply in the following cases:
 - (i) utilization for purposes of education;
 - (ii) utilization by way of illustration in the original work of an author or authors, provided that the extent of such utilization is compatible with fair practice;
 - (iii) borrowing of expressions of folklore for creating an original work of an author or authors;
2. The provisions of Section 3 shall not apply also where the utilization of the expressions of folklore is incidental. Incidental utilization includes, in particular:
 - (i) utilization of any expression of folklore that can be seen or heard in the course of a current event for the purposes of reporting on that current event by means of photography, broadcasting or sound or visual recording, provided that the extent of such utilization is justified by the informatory purpose;
 - (ii) utilization of objects containing the expressions of folklore which are permanently located in a place where they can be viewed by the public, if the utilization consists in including their image in a photograph, in a film or in a television broadcast.

^{๗๑} Section 5. Acknowledgement of Source.

1. In all printed publications, and in connection with any communications to the public, of any identifiable expression of folklore, its source shall be indicated in an appropriate manner, by mentioning the community and/or geographic place from where the expression utilized has been derived.
2. The provisions of paragraph 1 shall not apply to utilizations referred to in Section 4, paragraph 1(iii) and 2.

ดั้งเดิมไปใช้ในผลการสร้างสรรค์หรือการรายงานข่าวสารทั่วไป ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดดังกล่าว จะต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖

๓.๘ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๖)^{๗๒} กำหนดลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมายแม่แบบนี้ไว้สี่ประการ ได้แก่ กรณีแรกคือ การไม่อ้างอิงแหล่งที่มาของวัฒนธรรมดั้งเดิมตามที่บัญญัติในมาตรา ๕ กรณีที่สองคือ การนำวัฒนธรรมดั้งเดิมไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓ กรณีที่สามคือ การหลอกลวงเพื่อให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่า วัตถุหรือการแสดงออกใดเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนใด และกรณีที่สี่ คือ การใช้การแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมโดยจงใจที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลประโยชน์ทางวัฒนธรรมของชุมชน ทั้งนี้ กฎหมายแม่แบบมิได้ระบุนิยามไว้ โดยปล่อยให้เรื่องดังกล่าวเป็นไปตามที่รัฐแต่ละแห่งสามารถกำหนดเองได้ตามความเหมาะสม

๓.๙ การยึดและการดำเนินการอื่นๆ (มาตรา ๗)^{๗๓} กำหนดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึดสิ่งของที่ทำขึ้นโดยการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายแม่แบบนี้ รวมทั้งรายได้ใดๆ ที่เกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าว

^{๗๒} Section 6. Offences.

1. Any person who willfully [or negligently] does not comply with the provisions of Section 5, paragraph 1, shall be liable to...

2. Any person who, without the authorization of the [competent authority referred to in Section 9, paragraph 1,] [community concerned] willfully [or negligently] utilizes an expression of folklore in violation of the provisions of Section 3, shall be liable to...

3. Any person willfully deceiving others in respect of the source of artefacts or subject matters of performances or recitations made available to the public by him in any direct or indirect manner, presenting such artefacts or subject matters as expressions of folklore of a certain community, from where, in fact, they have not been derived, shall be punishable by...

4. Any person who public uses, in any direct or indirect manner, expressions of folklore willfully distorting the same in a way prejudicial to the cultural interests of the community concerned, shall be punishable by...

^{๗๓} Section 7. Seizure or Other Actions.

Any object which was made in violation of this [law] and any receipts of the person violating it and corresponding to such violations, shall be subject to [seizure] [applicable actions and remedies].

๓.๑๐ การเยียวยาทางแพ่ง (มาตรา ๘)^{๗๔} กำหนดว่า การกำหนดโทษอาญา หรือมาตรการอื่นๆ ในมาตรา ๖ และมาตรา ๗ ไม่กระทบต่อสิทธิในการเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่ง

๓.๑๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๙)^{๗๕} กำหนดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ (competent authority) และหน่วยงานกำกับดูแล (supervisory authority) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายแม่แบบนี้

๓.๑๒ การอนุญาต (มาตรา ๑๐)^{๗๖} กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการอนุญาต ซึ่งอาจดำเนินการโดยการให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้แทนของชุมชนเป็นผู้มีคำสั่งอนุญาตเป็นหนังสือ โดยอาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ซึ่งเงินที่เรียกเก็บได้นั้นจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและการพัฒนาวัฒนธรรม นอกจากนี้ บทบัญญัติของกฎหมายยังอาจกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์ไว้ด้วยก็ได้

๓.๑๓ บทบัญญัติอื่นๆ (มาตรา ๑๑-๑๔) เป็นการกำหนดศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิม การยอมรับวัฒนธรรมดั้งเดิมในรัฐอื่น โดยอาศัยหลักต่างตอบแทน (reciprocity) ตลอดจนการยอมรับการคุ้มครองใดๆ ที่กำหนดไว้ตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

จากร่างบทบัญญัติกฎหมายแม่แบบแนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองการแสดงออกทางวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมได้มีความคืบหน้าไปมากและมีความเข้าใจชัดเจนมากขึ้น ในการพิจารณาของ UNESCO และ WIPO ได้มีความพยายามเน้นย้ำการใช้คำว่า “การแสดงออก” (expression) โดยมีได้ใช้คำว่า “ผลงาน” (work) ก็เพื่อให้เห็นว่า

^{๗๔} Section 8. Civil Remedies.

The sanctions provided for in [Section 6] [Sections 6 and 7] shall be applied without prejudice to damages or other civil remedies as the case may be.

^{๗๕} Section 9. Authorities.

[1.] For the purpose of this [law], the expression “competent authority” means...

[2.] For the purpose of this [law], the expression “supervisory authority” means...

^{๗๖} Section 10. Authorization.

1. Applications for individual or blanket authorization of any utilization of expressions of folklore subject to authorization under this [law] shall be made [in writing] to the [competent authority] [community concerned].

2. Where the [competent authority] [community concerned] grants authorization, it may fix the amount of and collect fees [corresponding to a tariff [established] [approved] by the supervisory authority.] The fees collected shall be used for the purpose of promoting or safeguarding national [culture] [folklore].

[3. Appeals against the decisions of the competent authority may be made by the person applying for the authorization and/or the representative of the interested community.]

วัตถุที่คุ้มครองในกรณีนี้มีได้เป็นผลงานดังเช่นในกรณีกฎหมายลิขสิทธิ์ แต่เป็นการให้ความคุ้มครองวัตถุที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างกัน ส่วนการบรรยายรูปแบบของการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมนั้น ได้ใช้ถ้อยคำที่กว้าง โดยต้องการให้ครอบคลุมการแสดงออกที่มีองค์ประกอบเฉพาะของวัฒนธรรมอันมีคุณค่าทางศิลปะของชุมชนแห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการแสดงออกทางถ้อยคำ เช่น การเล่าตำนานหรือบทกวี การแสดงออกทางดนตรี การแสดงออกโดยการกระทำ เช่น การเต้นรำหรือพิธีทางศาสนา และการแสดงออกทางอื่นๆ ที่จับต้องได้ เช่น งานหัตถกรรม เครื่องดนตรี หรือสถาปัตยกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ รัฐอาจจัดให้มีระบบทะเบียนเพื่อบันทึกวัฒนธรรมดั้งเดิมด้วยก็ได้ อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาจากบทบัญญัติของกฎหมายประเทศต่างๆ เช่น ฝรั่งเศส โรมาเนีย เบลเยียม อินเดีย กรีก เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น ยังไม่ปรากฏว่าประเทศต่างๆ เหล่านี้ได้มีการนำแนวทางเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เกี่ยวกับการคุ้มครองการแสดงออกทางวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมของ UNESCO และ WIPO มาใช้ ประกอบกับแม้ว่าปัจจุบัน UNESCO และ WIPO จะมีความก้าวหน้าไปมาก แต่ก็ยังไม่สามารถหาข้อยุติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการตรากฎหมายเพื่อคุ้มครองหรือแบ่งปันผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ให้แตกต่างไปจากการคุ้มครองที่เป็นกรณีกฎหมายลิขสิทธิ์ได้

บทที่ ๕

ปัญหาการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรม คือ มรดกทางสังคมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นเมื่อมีความเจริญและมีการสะสมวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งต่อสังคมและประเทศชาติ การให้ความเคารพในการสืบทอดมรดกทางความคิดและความเป็นเจ้าของวัฒนธรรมจึงต้องสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์ในปัจจุบันและเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ในการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมนั้นสามารถแบ่งได้สองลักษณะ ได้แก่ วัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์ในเชิงวัตถุ ได้แก่ สถาปัตยกรรม หรือผลงานที่มองเห็นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งประวัติศาสตร์ทางด้านวัฒนธรรมและองค์การยูเนสโก เรียกว่า เป็น “วัฒนธรรมที่จับต้องได้” และวัฒนธรรมอีกประเภทหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตใจหรือความนึกคิดของมนุษย์ ได้แก่ ความรู้ที่มีการสร้างสรรค์ผลงานเกิดขึ้นและมีการสืบทอดต่อยังคนรุ่นต่อไป วัฒนธรรมประเภทนี้ เรียกว่า “วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้”

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมตามแนวทางขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ คือ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งมีหลักการคุ้มครองโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ และการกำหนดให้มีการรักษาโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุไว้ในพิพิธภัณฑสถานเป็น การคุ้มครองมรดกประเภทวัฒนธรรมที่จับต้องได้อย่างชัดเจน ส่วนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ แม้ว่าจะมีกฎหมายปรากฏอยู่บ้าง เช่น พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่มีบัญญัติในเรื่องการสร้างจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมของชาติ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาทางการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งบัญญัติคุ้มครองเกี่ยวกับองค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมด้านการแพทย์แผนไทย และพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้มีการส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ และคุ้มครองการแข่งขันกีฬามวยที่ประเทศไทยมองว่าเป็นศิลปะประจำชาติไทย อย่างไรก็ตาม เมื่อได้วิเคราะห์กฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าวข้างต้นเห็นว่ายังไม่ได้กำหนดขอบเขตการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นการเฉพาะเรื่อง และยังไม่ครอบคลุมการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามแนวทางของการคุ้มครองวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณากฎหมายฉบับอื่นๆ ที่กล่าวถึงวัฒนธรรมนั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดกรอบภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้มีหน้าที่ในการดูแลและส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรม แต่กฎหมายเหล่านั้น ยังไม่ได้กำหนดบทบัญญัติไว้ชัดเจนว่าเป็นการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในรูปแบบใด และเมื่อพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจะพบว่าความเข้าใจต่อการคุ้มครองและส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรมนั้น

มักจะเป็นการส่งเสริมทางด้านการวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุหรือวัฒนธรรมที่จับต้องได้เท่านั้น โดยมีได้ข้อบ่งชี้ที่ชัดเจนว่าเป็นการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในลักษณะที่เป็นวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ดังนั้น สภาพปัญหาของการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่จึงจำกัดอยู่แต่เฉพาะเรื่องการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นองค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมเท่านั้น

เมื่อได้ศึกษาถึงการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งเป็นองค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมแล้ว พบว่าประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ดังนี้

(๑) กฎหมายที่ให้การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมนั้นยังไม่ครอบคลุมการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ กล่าวคือ กฎหมายที่ใช้บังคับ ได้แก่ พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่บัญญัติในเรื่องการสร้างความสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมของชาติและการรวมตัวกันเป็นสภาวัฒนธรรมยังไม่มีบทบัญญัติที่เป็นการคุ้มครองเรื่องวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยเฉพาะ ส่วนพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาทางการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งบัญญัติคุ้มครองเกี่ยวกับองค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมด้านการแพทย์แผนไทย และพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้มีการส่งเสริมสนับสนุน อนุรักษ์ และคุ้มครองการแข่งขันกีฬามวยที่ประเทศไทยมองว่าเป็นศิลปะประจำชาติไทย ยังเป็นการคุ้มครองวัฒนธรรมจับต้องไม่ได้เฉพาะเรื่อง ดังนั้น กฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าวจึงยังไม่สามารถคุ้มครององค์ความรู้ของชุมชนหรือท้องถิ่นได้อย่างครอบคลุม

(๒) พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมไม่ได้กำหนดโทษสำหรับการกระทำหรือการดำเนินกิจกรรมในลักษณะใดที่เป็นการก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการบิดเบือนต่อวัฒนธรรมในเรื่องต่างๆ เช่น ภาษาประจำชาติหรือภาษาพื้นเมือง ประเพณีท้องถิ่น พิธีกรรม พิธีกรรมทางสังคม วัฒนธรรมสาขาศิลปะการแสดง หรือสาขางานฝีมือดั้งเดิม เป็นต้น ทำให้มีการนำวัฒนธรรมไปใช้ในลักษณะที่เป็นการก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการบิดเบือนต่อวัฒนธรรมบ่อยครั้ง ดังตัวอย่างข่าวสารการบิดเบือนทางวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

กรณีตัวอย่างที่ ๑

น่าน - สำนักศิลปากรที่ 7 น่าน พร้อมด้วยวัฒนธรรมจังหวัด เร่งรวบรวมหลักฐานเตรียมดำเนินคดีร้านอาหารดัง หลังนำภาพ “ป๋ม่าน ย่าม่าน” จิตรกรรมฝาผนังวัดภูมินทร์ ที่มีอายุกว่า 100 ปี ดัดแปลงให้ ป๋ม่านถือแก้วไวน์-ปิดตาย่าม่าน เพื่อการโฆษณาไม่เหมาะสม ทำให้เสื่อมค่าทางด้านวัฒนธรรม จนชาวบ้านรุมด่าทั้งเมือง

ภาพประชาสัมพันธ์ของบริษัท Bed Supper club ร่วมกับสยามไวเนอรี่ และสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย จัดงานดินเนอร์จับคู่อาหารค่ำพร้อมไวน์ไทยในงาน he Blind Affair (<http://tinyurl.com/3cm9moe>) เมื่อกลางเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา โดยคณะผู้จัดทำได้นำภาพปูม่านย่าม่าน หรือที่รู้จักกันในนามเสียงกระซิบบันลือโลก เป็นภาพเขียนภายในพระอุโบสถวัดภูมินทร์ โบราณสถานสำคัญของคนเมืองน่าน ที่มีชื่อเสียง และมีคุณค่าทางวัฒนธรรมไปดัดแปลงต่อเติมให้ปูม่าน ถือก้าวไวน์ และย่าม่านถูกปิดตา ทั้งสองข้างด้วยผ้าสีส้ม และนำไปใช้สำหรับการโฆษณาประชาสัมพันธ์การจัดงาน สร้างความไม่พอใจต่อความรู้สึกของคนทั้งจังหวัดน่าน ภาพเขียนปูม่านย่าม่าน เป็นเสมือนสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนจังหวัดน่าน โดยวัดภูมินทร์ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เมืองเก่าน่าน ซึ่งมีกฎหมายคุ้มครอง จึงไม่ใช่แค่สมบัติของคนน่าน แต่เป็นสมบัติของชาติ เมื่อถูกละเมิดก่อให้เกิดความเสื่อมค่าทางด้านวัฒนธรรม ต้องดำเนินการตามกฎหมายเพื่อสร้างมาตรฐานการใช้ภาพสำคัญของจังหวัดน่าน ไม่ให้ถูกนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์และเกิดความเสื่อมค่าทางด้านวัฒนธรรมต่อไป

กรณีตัวอย่างที่ ๒

เว็บไซต์ชื่อ แชนด์แซดแซดชาแนลดอกทคอม มีการโฆษณาที่ดูหมิ่น ลบหลู่พระพุทธศาสนา ซึ่งเมื่อเข้าไปดูพบว่า เว็บไซต์ดังกล่าวเป็นเว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นเพื่อนักท่องเที่ยวและจะมีข้อมูลของสถานบันเทิงต่างๆ ที่อยู่ในกรุงเทพฯ โดยในเว็บไซต์ดังกล่าว มีโฆษณาของสถานบันเทิงร้านหนึ่งชื่อว่า ร้าน RAD (แรด) อยู่ที่รัชดาภิเษก ซอย ๔ หรือที่เหล่านักท่องเที่ยวรู้จักกันในชื่อ “รัชดา ซอย ๔” ซึ่งเป็นโฆษณาเกี่ยวกับการจัดงานต้อนรับเทศกาลฮาโลวีน โดยใช้ชื่องานว่า “แรดวรากรม” ในประกาศของทางร้านระบุว่า เพื่อนๆ จะได้เต็มอิ่มกับบรรยากาศสวยงาม สนุกสนานของจริง ในบรรยากาศของวัดร้าง รวมไสยศาสตร์ มนต์ดำ อวิชชา ของขลังต่างๆ ไว้เต็มงาน ทั้งยังมีกิจกรรมสนุกๆ สวยงามๆ เพียบ ทั้งบนเวที หน้าร้าน ในร้าน ใครเคยเจอหมอผี หมอยา หมอเสน่ห์ หมอดูเข้าฝันบ้าง และได้มีการร้องเรียนว่า มีการตีตป้ายโฆษณาในบริเวณดังกล่าวด้วยเช่นกัน ซึ่งการกระทำของสถานบันเทิงแห่งนี้ ถือว่าเป็นการลบหลู่พระพุทธศาสนาอย่างมาก เพราะการนำคำว่า “วรากรม” มาใช้เป็นชื่องานที่จัดขึ้นที่สถานบันเทิงในยามค่ำคืนมีการขายเหล้า และมีการจำลองภายในร้านให้เป็นวัดร้างด้วยถือเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง และเรียกได้ว่าเป็นการลบหลู่พุทธสถาน และโดยที่ “วรากรม” มาจากการประสมคำกันระหว่าง วร (วะ-ระ) แปลว่า ประเสริฐ กับอาราม แปลว่า วัด ซึ่งเมื่อมาผสมกันเป็นคำว่า “วรากรม” จะแปลว่า

เป็นที่อยู่ของผู้ทรงศีล การที่สถานบันเถิงซึ่งมีการขายเหล้าและนำเอาชื่อ “วราราม” มาใช้ ไม่ว่าจะเพื่ออะไรก็ตาม ถือว่าไม่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งและแม้ว่าคำว่า “วราราม” จะไม่ได้มีการจดลิขสิทธิ์ แต่ก็ถือว่าไม่เหมาะสม ในการนี้ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจึงได้ทำหนังสือแจ้งไปยังเจ้าของร้าน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และขอให้เปลี่ยนชื่อโดยด่วน เนื่องจากการนำคำว่า “วราราม” ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับวัด เช่น วัดสุทัศนเทพวราราม วัดอรุณราชวราราม วัดโสธรวราราม เป็นต้น ดังนั้น การนำมาใช้ควบคู่กับชื่อร้าน “แรด” จึงเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

กรณีตัวอย่างที่ ๓

นายไตรรงค์ สุวรรณศิริ (รองนายกรัฐมนตรี) เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ ๙/๒๕๕๓ กล่าวว่า ในการประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) ครั้งที่ผ่านมามีการตั้งข้อสังเกตว่ารัฐบาลจีนมีข้อระมัดระวังเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพยนตร์ละคร ในสองประเด็นคือ

- ไม่ให้มีการเผยแพร่ภาพเด็กนักเรียนทำผิดกฎหมายหรือผิดวัฒนธรรม เช่น กอดจูบ ยืนสูบบุหรี่

- ไม่ให้มีการเผยแพร่ภาพเพศที่สาม ตู้ด กระเทย

ดังนั้น เพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ประชาชนจึงขอให้ที่ประชุมบอร์ดภาพยนตร์แห่งชาติมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมและข้อระมัดระวังดังกล่าวสำหรับการเผยแพร่ภาพยนตร์ละครทั้งในไทยและการนำไปฉายต่างประเทศด้วย นอกจากนี้ได้มีการยกประเด็นการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมผ่านภาพยนตร์มาหารือกันอย่างกว้างขวาง โดยมีการยกตัวอย่างภาพยนตร์เรื่อง หอแก้วแตก แหกซิมิ ได้มาของตรวจพิจารณาจากบอร์ดภาพยนตร์แห่งชาติ แต่ไม่ผ่านการพิจารณาและให้ทางผู้สร้างกลับไปพิจารณาแก้ไขชื่อภาพยนตร์ดังกล่าว เพราะเห็นว่าใช้คำไม่เหมาะสม และว่าไม่ควรใช้คำว่า “ซิมิ” ในภาพยนตร์ และละครไทยเลย เพราะอาจจะทำให้ภาษาไทยวิบัติ

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าวัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยให้เหมาะสมกับสังคมในปัจจุบัน ดังนั้น การสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ไปยังรุ่นต่อไปจึงจำเป็นต้องปรับปรุงวัฒนธรรมนั้นให้ทันต่อยุคสมัยและเป็นที่ยอมรับเพื่อมิให้วัฒนธรรมที่มีอยู่ดั้งเดิมนั้นสูญสลายไปอย่างไรก็ดี มีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่าความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมาน้อยเพียงใดจึงจะส่งผลเสียหาย และถือเป็นการลดทอนคุณค่าของวัฒนธรรมดั้งเดิม ซึ่งต้องสร้างกระบวนการหรือแนวทางในการคุ้มครองให้เกิดขึ้น และในที่นี้ได้นำตัวอย่างรูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมาแสดงไว้เพื่อให้มีการเปรียบเทียบว่ากรณีดังกล่าวจะถือว่าส่งผลเสียหายทางวัฒนธรรมหรือบิดเบือนทางวัฒนธรรมหรือไม่

กรณีตัวอย่างที่ ๔

“มโนราห์บิก” เป็นวิธีการออกกำลังกายอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจในกลุ่ม เยาวชน นักเรียน นักศึกษา เป็นอย่างดี ในปัจจุบันเป็นการผสมมโนราห์ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นทางภาคใต้ประกอบกับเพลงที่ใช้ในการออกกำลังกาย การออกกำลังกายด้วยวิธีการเต้น มโนราห์บิก นอกจากทำให้สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงแล้ว ยังเป็นการช่วยกันอนุรักษ์และเป็นการฟื้นฟู วัฒนธรรมอีกด้วย ทั้งนี้ ถือเป็นความพอเพียงรูปแบบใหม่ที่จะทำให้เยาวชนหันมาสนใจการ ออกกำลังกาย และการดูแลสุขภาพ และการดำเนินโครงการมโนราห์บิก พลังสร้างสรรค์ ในครั้งนี้ ได้เน้นกลุ่มเป้าหมายไปที่ชุมชนที่ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยซึ่งได้เลือกชุมชนบ้านมหาชัย หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าจั่ว ซึ่งจากการสำรวจพบว่ากลุ่มแม่บ้านที่นี่มีความเข้มแข็งและสนใจในเรื่องการ ออกกำลังกายและได้ดำเนินโครงการนี้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าจั่ว และยังเน้นกลุ่ม นักเรียน นักศึกษา และเยาวชนในพื้นที่อีกด้วย

กรณีตัวอย่างที่ ๕

มิสทิฟฟานี ใส่ชุดมโนราห์และสุวรรณมัจฉาประกวด Miss International Queen ๒๐๐๙ โดยสองสาวมิสทิฟฟานีใส่ชุดนางในวรรณคดีมโนราห์และนางสุวรรณมัจฉาเป็นชุด ประจำชาติ ร่วมประกวด Miss International Queen ๒๐๐๙ เสาร์ที่ ๓๑ ตุลาคมนี้ ภายใต้ธีม “Contest with Thai Smiles” แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทยและความสวยงามอลังการไป พร้อมๆ กัน รศ.ดร. เสรี วงษ์มณฑา คณะกรรมการจัดงาน เผยถึงชุดประจำชาติทั้งสองชุดนี้ว่า “เราต้องการนำเสนอเอกลักษณ์ความเป็นไทย เน้นความเป็นไทยให้ปรากฏแก่สายตาชาวโลก ดังนั้น เราจึงตกลงที่จะเลือกชุดที่มาจากวรรณคดีไทย อย่างเช่น ชุดสุวรรณมัจฉาก็มาจากเรื่อง รามเกียรติ์เป็นชุดสีทองเพื่อให้คนไทยดูมีค่าสูงส่งและโดดเด่นที่สุดบนเวทีประกวด ไม่ว่าจะเป็น ที่คล้องแขนหรือเฮดเดอร์ส ก็จะทำออกมาให้เป็นครีปปลาเพื่อให้ใกล้เคียงกับลักษณะของนาง สุวรรณมัจฉาที่สุด แต่เป็นครีปปลาที่มีการเติมลักษณะความเป็นไทยเข้าไปซึ่งวิธีการตัดสินชุด ประจำชาตินั้นไม่ใช่เพียงแค่ความสวยงามเท่านั้น แต่เราจะดูที่พรีเซนเทชั่นด้วยว่าควรจะมีอย่าง ไร เต้นอย่างไร วางท่าอย่างไร อย่างเช่นใส่ชุดปลาก็ต้องเดินแบบปลา และนางมโนราห์ซึ่ง เป็นนกก็ต้องเดินอย่างราวกับนกโผบิน จึงให้ความรู้สึกเหมือนจริงแก่ผู้ชม”

นอกจากนี้ ความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตของการนำเอาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมไปใช้ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการบิดเบือนต่อวัฒนธรรมว่าการกระทำในลักษณะใดเป็นการกระทำที่เป็นการก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการบิดเบือนวัฒนธรรม แต่การวินิจฉัยว่าการนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมไปใช้ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการบิดเบือนต่อวัฒนธรรมเป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมที่จะพิจารณาเป็นรายกรณีไปโดยที่ยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้

(๓) ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ว่าองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนหนึ่งชุมชนใด เนื่องจากองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมบางอย่างได้แพร่กระจายออกไปมากกว่าหนึ่งชุมชน เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ การแสดงหนังตะลุง พิธีแห่นางแมว เพื่อขอฝน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังไม่มีหลักเกณฑ์การแบ่งแยกระหว่างองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมที่เป็นของชุมชนหนึ่งชุมชนใดกับของชาติซึ่งจะมีผลต่อการกำหนดกรอบการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

(๔) ไม่มีความชัดเจนเรื่องแนวคิดในการให้ความเคารพในการสืบทอดมรดกทางความคิดและความเป็นเจ้าของวัฒนธรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ในการนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมไปใช้ ทำให้มีการนำเอาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลหรือพื้นฐานทางความคิดในการพัฒนาและต่อยอดเป็นผลผลิตทางอุตสาหกรรม เพื่อการค้าและสร้างรายได้ให้เกิดความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจ โดย World Intellectual Property Organization หรือ WIPO ได้มีความพยายามในการจัดตั้งระบบความคุ้มครองทางกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อคุ้มครองและดูแลรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของแต่ละชุมชนไว้ และให้ความสำคัญกับการคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น (Traditional Knowledge) ที่เป็นเนื้อหาหรือสาระของความรู้ซึ่งเป็นผลของกิจกรรมเชิงปัญญาและการเข้าใจในบริบทดั้งเดิม รวมทั้งวิธีการปฏิบัติ ทักษะการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ การปฏิบัติและการเรียนรู้ซึ่งประกอบเป็นระบบภูมิปัญญาและความรู้ที่อยู่ในวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนหรือชุมชน หรือเป็นระบบความรู้ที่ถูกถ่ายทอดดีความจากชนรุ่นหนึ่ง

ไปสู่ชนอีกรุ่นหนึ่ง และในการประชุม WIPO IGC ครั้งที่ ๑๘ ระหว่างวันที่ ๙- ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ณ สำนักงานใหญ่ WIPO นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ยังไม่สามารถหาข้อสรุปในการคุ้มครององค์ความรู้ทางวัฒนธรรมได้หลายประการ เช่น การกำหนดคำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่น (Tradition Knowledge) จะกำหนดให้มีความหมายกว้างหรือเป็นการอธิบายคุณสมบัติโดยละเอียด ผู้ได้รับการคุ้มครองควรจะรวมถึงรัฐชาติหรือไม่ การบังคับใช้สิทธิจะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายชาติหรือกฎหมายจารีต (Customary Law) เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดบทบาทยุติการนำเอาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาของชุมชนหรือท้องถิ่นไปใช้ประโยชน์เพื่อการค้าและสร้างรายได้ให้เกิดความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจ มีเพียงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่เป็นการคุ้มครองประโยชน์แก่ผู้สร้างสรรค์ผลงานการประดิษฐ์คิดค้นหรือออกแบบผลิตภัณฑ์ของบุคคลซึ่งยังไม่มีมาตรการในการคุ้มครององค์ความรู้หรือภูมิปัญญาของชุมชนหรือท้องถิ่นหรือของชาติ ดังนั้น สภาพปัญหาของกฎหมายดังกล่าวยังขาดมาตรการที่จะควบคุมมิให้บุคคลใดแสวงหาหรือได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาของชุมชนหรือท้องถิ่นโดยมิชอบ เช่น การขโมย การบังคับ ชูเชื้อญ การล่อลวง การชักนำไปให้หลงผิด การละเมิด หรือโดยวิธีการอื่นที่ไม่เป็นธรรม การกำหนดให้การนำไปใช้ต้องมีการขออนุญาตและได้รับความยินยอมจากชุมชนหรือท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของ ระยะเวลาในการคุ้มครอง และยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการแบ่งปันรายได้หรือผลประโยชน์กลับคืนสู่ชุมชนหรือท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมนั้น

บทที่ ๖

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๑. บทสรุป

การศึกษาขอบเขตของการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมตั้งแต่ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งในอดีตและปัจจุบัน และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ประเทศในแถบยุโรป เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศโรมาเนีย ประเทศกรีซ ประเทศเบลเยียม ประเทศอันดอร์รา รวมทั้งประเทศในแถบเอเชีย เช่น ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น อาจสรุปผลการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจต่อการจัดทำกฎหมายในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมได้ว่า การศึกษาความหมายและประเภทของวัฒนธรรมพบว่าในแง่มุมของวัฒนธรรมนั้นเข้าไปเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ทุกเรื่อง และวัฒนธรรมได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับสังคมอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องครอบครัว กฎหมาย เศรษฐกิจ พิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา แต่พอสรุปได้ว่าวัฒนธรรมจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจะช้าหรือเร็วก็ขึ้นอยู่กับสังคมนั้น ๆ อย่างไรก็ตามในการจำกัดความหรือจำแนกประเภทของวัฒนธรรมในมุมมองนักวิชาการได้มีการนำเสนอที่แตกต่างกันออกไปอย่างหลากหลาย แต่เมื่อมองภาพใหญ่ของวัฒนธรรมอาจแบ่งได้เป็นสองลักษณะ คือ วัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์ในเชิงวัตถุ ได้แก่ สถาปัตยกรรม หรือผลงานที่มองเห็นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งประวัติศาสตร์ทางด้านวัฒนธรรมและองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เรียกว่า เป็นวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และวัฒนธรรมอีกประเภทหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตใจหรือความนึกคิดของมนุษย์ ได้แก่ ความรู้ที่มีการสร้างสรรค์ผลงานเกิดขึ้นและมีการสืบทอดต่อยังคนรุ่นต่อไป วัฒนธรรมดังกล่าว คือ วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

นอกจากนี้ เมื่อศึกษาบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย ได้แบ่งเป็น ๒ ช่วง ได้แก่ ในช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงทางปกครองซึ่งเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกฎหมายที่ใช้บังคับ พบว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมบังคับใช้มาโดยตลอด เช่น กฎหมายตราสามดวง พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๕ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาทางการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้น แต่ขอบเขตการคุ้มครองของกฎหมายดังกล่าว

ยังไม่ได้จำแนกแยกแยะการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมตามแนวทางขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่แบ่งออกเป็นการคุ้มครองวัฒนธรรมที่จับต้องได้และวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ประเทศไทยได้มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมตามแนวทางขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ คือ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งมีหลักการในการคุ้มครองโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ และการกำหนดให้มีการรักษาโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุไว้ในพิพิธภัณฑสถานเป็น การคุ้มครองมรดกประเภทวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ส่วนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้แม้ว่าจะมีกฎหมาย ปรากฏอยู่บ้าง เช่น พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่บัญญัติในเรื่องการสร้าง จิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมของชาติ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาทาง การแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งบัญญัติคุ้มครองเกี่ยวกับองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรมด้านการแพทย์แผนไทย และพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้มี การส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ และคุ้มครองการแข่งขันกีฬามวยที่ประเทศไทยมองว่าเป็น ศิลปะประจำชาติไทย อย่างไรก็ตาม เมื่อได้วิเคราะห์กฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าวข้างต้นเห็นว่า ยังไม่ได้กำหนดขอบเขตการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นการเฉพาะเรื่องและยังไม่ครอบคลุม การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามแนวทางของการคุ้มครองวัฒนธรรมที่จับต้อง ไม่ได้หรือภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่ง สหประชาชาติ (UNESCO) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณากฎหมายฉบับอื่นๆ ที่กล่าวถึงวัฒนธรรมนั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดกรอบภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้มีหน้าที่ ในการดูแลและส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรม แต่กฎหมายเหล่านั้นมิได้มีบทบัญญัติที่เป็นการ คุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้อง ไม่ได้

สำหรับสภาพปัญหาของการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในประเทศไทยนั้น อาจสรุปได้ ดังนี้

(๑) กฎหมายที่ให้การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมยังไม่ครอบคลุมการคุ้มครอง มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๒) พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการ ส่งเสริมวัฒนธรรมไม่ได้กำหนดโทษสำหรับการกระทำหรือการดำเนินกิจกรรมในลักษณะใดที่ เป็นการก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการบิดเบือนต่อวัฒนธรรม

(๓) ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ว่าองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมเป็น เจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนหนึ่งชุมชนใด

(๔) ไม่มีความชัดเจนเรื่องแนวคิดในการให้ความเคารพในการสืบทอดมรดกทางความคิดและความเป็นเจ้าของวัฒนธรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ในการนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมไปใช้

๒. ข้อเสนอแนะ

เมื่อศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศต่าง ๆ แล้วเห็นควรมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๒.๑ ควรมีการร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นองค์ความรู้ของชุมชนหรือท้องถิ่น เพื่อเป็นกฎหมายกลาง เนื่องจากเมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของไทยแล้ว พบว่าปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองมรดกมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ได้แก่ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ อยู่แล้ว แต่เนื่องจากบทบัญญัติกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมขอบเขตการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ซึ่งกำหนดขอบเขตการคุ้มครองไว้ ๕ ลักษณะ ได้แก่ (ก) มุขปาฐะและการแสดงออก รวมทั้งภาษาซึ่งเป็นสื่อของมรดกทางวัฒนธรรม (ข) ศิลปะการแสดง (ค) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล (ง) ความรู้และทางปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล และ (จ) งานช่างฝีมือดั้งเดิม

สำหรับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ควรมีสาระสำคัญดังนี้

๒.๑.๑ หลักการของกฎหมาย

หลักการของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งกำหนดคุ้มครองวัฒนธรรมที่จับต้องได้ มีพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามแนวทางขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ดังนั้น เพื่อไม่ให้เป็นการซ้ำซ้อนขัดแย้ง และเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติกฎหมายที่ได้ประกาศใช้บังคับอยู่แล้ว จึงได้กำหนดหลักการของกฎหมายไว้ให้มีขอบเขตเฉพาะการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรม โดยไม่ให้มีผลไปซ้ำซ้อนหรือแย้งกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะอยู่แล้ว

๒.๑.๒ การกำหนดชื่อของกฎหมาย

การกำหนดชื่อของกฎหมายจะมีส่วนสำคัญที่แสดงถึงสาระสำคัญของขอบเขตหรือหัวข้อสำคัญของกฎหมายฉบับนั้น ๆ ซึ่งจากผลการศึกษาขอบเขตของการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และกฎหมายประเทศต่างๆ ทั้งในแถบทวีปยุโรปและเอเชียซึ่งแบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็นสองประเภท ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) และโดยที่ประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งเป็นกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้แล้ว ดังนั้น ขอบเขตของกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จัดทำต่อไปนี้จะมุ่งหมายเพียงการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมประเภทที่จับต้องไม่ได้ การกำหนดชื่อของกฎหมายจึงได้ชื่อว่า “**ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ.**” (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ๑)

๒.๑.๓ วันใช้บังคับ

การกำหนดวันใช้บังคับ เห็นควรให้มีผลตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้กฎหมายมีผลใช้บังคับและสามารถคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ได้โดยเร็ว

๒.๑.๔ การกำหนดถ้อยคำหรือนิยามในกฎหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

บทนิยามมีขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้กฎหมายสามารถเข้าใจถ้อยคำที่กำหนดไว้ในกฎหมายตรงกันซึ่งจะทำให้ผู้ใช้กฎหมายได้ทราบถึงขอบเขตการใช้บังคับและวัตถุประสงค์ของกฎหมายในภาพรวมชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ในร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดนิยามความหมายของถ้อยคำต่างๆ ที่สำคัญโดยมีจุดมุ่งเน้น ๒ ประการ ดังนี้

(๑) เพื่ออธิบายความหมายของสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะให้การคุ้มครองและส่งเสริมตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ นิยามคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” ซึ่งอาจเป็นคำใหม่ที่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายจึงได้กำหนดนิยามคำว่า “วัฒนธรรม” “การอนุรักษ์” “พิธีกรรม” และ “ความเชื่อ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

(๒) เพื่ออธิบายรูปแบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ว่ากระทำโดยองค์กรในรูปแบบคณะกรรมการ และมีการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งคำนิยามสำคัญที่กำหนดไว้ในบทนิยามของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ. มีดังนี้

❖ วัฒนธรรม ได้กำหนดให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งมีความหมายว่า วิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มชนและสังคมได้ร่วมสร้างสรรค์ สืบสาน ปลูกฝัง

สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ทั้งด้านจิตใจและวัตถุ อย่างสันติสุขและยั่งยืน

❖ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หมายความว่า ความรู้ การแสดงออก หรือทักษะทางวัฒนธรรมซึ่งคนกลุ่มหนึ่งหรือสังคมหนึ่งได้สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่ง ไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง เช่น องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ของสังคมจนเกิดขึ้นเป็นจารีต ประเพณีเกี่ยวกับภาษา อาหาร เครื่องแต่งกาย ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ ความเชื่อทางศาสนา เทศกาล ศิลปะการแสดง ซึ่งมีการปฏิบัติสืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง

❖ การอนุรักษ์ หมายความว่า การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้ เพื่อให้มีการพัฒนาและมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง

❖ พิธีกรรม หมายความว่า พฤติกรรมที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อความเชื่อ ทางศาสนาของตนเองและได้กระทำตามขั้นตอนของประเพณี

❖ ความเชื่อ หมายความว่า การยอมรับข้อเสนอข้อใดข้อหนึ่งว่าเป็นจริง โดยยังมีได้พิสูจน์หรือไม่อาจพิสูจน์ได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

❖ ชุมชน หมายความว่า กลุ่มของประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานและสืบทอด วัฒนธรรมร่วมกันมาโดยต่อเนื่อง และได้ขึ้นทะเบียนตามไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและ ส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการได้รับความเคารพในสิทธิ ทางมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม นอกจากนี้ เมื่อขึ้นทะเบียน แล้วมีสิทธิขอรับการคุ้มครองและส่งเสริมเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒.๑.๕ ผู้รักษาการตามกฎหมาย

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย เนื่องจากในภารกิจและความรับผิดชอบด้านวัฒนธรรมของประเทศ จังหวัด และชุมชน อยู่ในอำนาจ หน้าที่ของกระทรวงวัฒนธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวง วัฒนธรรมในฐานะผู้ควบคุมดูแลหน่วยงานด้านวัฒนธรรมดังกล่าวจะมีความเข้าใจและสามารถ ขับเคลื่อนงานด้านวัฒนธรรม รวมทั้งมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้การคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ประสบความสำเร็จ

๒.๑.๖ ขอบเขตการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒.๑.๖.๑ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จะได้รับการคุ้มครองและ ส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิชาการ ศิลปะ มีคุณค่าด้านจิตใจ หรือผลงานซึ่งควรค่าแก่การรักษาไว้ตามแนวทางการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่ง สหประชาชาติ (UNESCO) โดยต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

❖ วัฒนธรรมทางภาษาและการสร้างสรรค์ทางภาษา รวมทั้งการแสดงออก โดยใช้ภาษาเป็นสื่อถ่ายทอด

- ❖ ศิลปะการแสดงและการดนตรี
- ❖ การปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และประเพณีหรือเทศกาล
- ❖ ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
- ❖ ผลงานซึ่งเป็นงานช่างฝีมือดั้งเดิม
- ❖ มีลักษณะอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒.๑.๖.๒ กำหนดกระบวนการในการได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมโดยวิธีการขึ้นทะเบียนต่อกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อให้มีผลผูกพันและการดำเนินงานได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๑.๗ การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน ดังนี้

๒.๑.๗.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาด้านการบริหารจัดการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยมีองค์ประกอบจากภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ ภาคการเมือง ภาคราชการ ผู้แทนชุมชน ตลอดจนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในหลายด้าน เช่น ด้านมรดกทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง ศาสนา สุขภาพ กฎหมาย และกีฬาและสันทนาการ เป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการเพื่อให้มีการระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องที่หลากหลาย เพื่อเข้ามาทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานด้านการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมการท่องเที่ยว อธิบดีกรมทรัพยากรทางปัญญา ประธานสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และประธานสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย

(๓) กรรมการผู้แทนชุมชนจำนวนหกคนซึ่งได้รับการคัดเลือกจากชุมชนในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก ภาคละหนึ่งคน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง ศาสนา สื่อสารมวลชน สุขภาพ กฎหมาย หรือกีฬาและสันทนาการ

กำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มีบทบาทและหน้าที่ในฐานะที่เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาในการกำหนดนโยบายและแผนการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทาง

วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านทางวิธีการต่าง ๆ เช่น กำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ กำหนดมาตรการในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไม่ให้สูญหายและมีการสืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง การกำกับติดตาม และประเมินผลการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ การประกาศเกียรติคุณเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อการคุ้มครอง ส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ รวมทั้งมีอำนาจวางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุนคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เป็นต้น

กำหนดให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานสนับสนุนงานของคณะกรรมการทำหน้าที่ในการสนับสนุนงานของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในการคุ้มครอง ส่งเสริม และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ รวมทั้งมีหน้าที่ในการให้การศึกษาอบรมและดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒.๑.๗.๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ประจำจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการวัฒนธรรมจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัด และประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอซึ่งเลือกกันเองจำนวนสองคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง ศาสนา สื่อสารมวลชน กฎหมาย หรือกีฬาและนันทนาการ จำนวนสามคน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) เสนอแนะต่อกรมส่งเสริมวัฒนธรรมในการจัดทำนโยบายและแผนการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๒) ประสานงานเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนในจังหวัดที่เกี่ยวข้องเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๓) จัดทำบัญชีรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในจังหวัด

(๔) ประเมินผลการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในจังหวัด

(๕) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในจังหวัด

(๖) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

๒.๑.๗.๓ กำหนดให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานด้านวัฒนธรรม และมีผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นนักวิชาการในด้านการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานหลัก

ในการปฏิบัติงานเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบายและแผนการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๒) รวบรวมข้อมูลและจัดทำทะเบียนเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๓) ประกาศมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เป็นระดับชาติ ระดับท้องถิ่น หรือระดับบุคคล รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๕) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

(๖) ส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมในการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒.๑.๘ การขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒.๑.๘.๑ การขึ้นทะเบียน

กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยกำหนดวิธีการดำเนินการแบ่งออกเป็น ๓ กรณี ได้แก่

(๑) ให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลในการจัดทำทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๒) ให้ชุมชนที่มีถิ่นฐาน มีการสืบทอด และมีการร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยการตั้งตัวแทนยื่นคำขอเป็นหนังสือต่ออธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมซึ่งเป็นนายทะเบียน

(๓) ให้สภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมตำบล หรือสภาวัฒนธรรมอื่น ตามกฎหมายว่าด้วยวัฒนธรรมแห่งชาติ ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อขอขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ต่ออธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมซึ่งเป็นนายทะเบียน

๒.๑.๘.๒ ในการพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ นายทะเบียนจะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ความโดดเด่นและคุณค่าเชิงสร้างสรรค์ของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้สำหรับท้องถิ่นหรือของประเทศชาติ

(๒) ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ และด้านวัฒนธรรม

(๓) สามารถอ้างอิงหรือสืบค้นองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมของวัฒนธรรมได้

(๔) มีคุณลักษณะบ่งบอกความเป็นมรดกภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมของชุมชนหรือท้องถิ่นซึ่งมีคุณค่าซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิชาการ ศิลปะ คุณค่าทางจิตใจหรือผลงานควรค่าแก่การรักษาไว้

(๕) มีความจำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้มิให้เกิดการสูญหาย

อย่างไรก็ตามในการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียน มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศ หรือก่อให้เกิดความแตกแยกทางวัฒนธรรมจะขึ้นทะเบียนไม่ได้ และเมื่อได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วจะนำไปเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์อันมีลักษณะเป็นการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ กระทบกระเทือนต่อศาสนา กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ยั่วยุพฤติกรรมทางเพศ หรือเป็นไปในทางที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนไม่ได้

๒.๑.๘.๓ การแก้ไขข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนในข้อเท็จจริงในรายการที่รับขึ้นทะเบียน กำหนดให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้แก้ไขข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนดังกล่าวได้ และให้อำนาจนายทะเบียนในการเพิกถอนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขึ้นทะเบียนได้ ในกรณีที่มีการดำเนินการไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยอำนาจ หรือโดยมีข้อมูลผิดจากความเป็นจริงในขณะที่ยังขึ้นทะเบียน

๒.๑.๙ การคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒.๑.๙.๑ กำหนดให้มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขึ้นทะเบียนแล้ว มีสิทธิได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมดังต่อไปนี้

(๑) เงินอุดหนุนจากกองทุนตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) การช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบทางด้านวัฒนธรรม รวมทั้งการฝึกอบรมแก่บุคคลที่สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๓) การช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรมด้านการประชาสัมพันธ์ทางด้านการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๔) สถานที่จัดการแสดงหรือนิทรรศการต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๕) การช่วยเหลือทางด้านอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

๒.๑.๙.๒ เมื่อชุมชนหรือสภาวัฒนธรรมได้ขึ้นทะเบียนแล้ว หากมีความประสงค์จะขอรับการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการจัดทำโครงการและแผนงานที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ เสนอต่อนายทะเบียน

(๑) ชื่อชุมชนหรือสภาวัฒนธรรม

(๒) รายละเอียดของโครงการและแผนงาน ได้แก่ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินการโครงการ แผนปฏิบัติการ สถานที่ ผู้รับผิดชอบ และผลที่คาดว่าจะได้รับ

(๓) กรอบงบประมาณและประมาณการค่าใช้จ่าย

(๔) รายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

๒.๑.๙.๓ การควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการอุดหนุนในกรณีที่น่าสงสัยว่ามีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามโครงการและแผนงาน และมีลักษณะไม่สุจริตให้นายทะเบียน (อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม) มีอำนาจแจ้งให้ชุมชนหรือสภาวัฒนธรรมนั้นมาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสาร รวมทั้งเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องให้มาชี้แจงหรือส่งเอกสารหลักฐานอื่นได้

๒.๑.๙.๔ กำหนดส่งเสริมให้มีการนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขึ้นทะเบียนแล้วไปใช้ได้ แต่ต้องแสดงถึงแหล่งที่มาของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้นและถ้ามีการนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไปใช้จะต้องไม่ดัดแปลงหรือบิดเบือนให้แตกต่างไปจากสาระสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ เว้นแต่จะได้ระบุถึงแหล่งที่มาและแสดงถึงการประยุกต์หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่เพิ่มเติมจากสาระสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น

๒.๑.๙.๕ กำหนดคุ้มครองโดยห้ามการนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไปเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์อันมีลักษณะเป็นการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ กระบถกกระเทือนต่อศาสนา กระบถกต่อความมั่นคงของประเทศ ยั่วยุยงพฤติกรรมทางเพศ หรือเป็นไปในทางที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒.๑.๑๐ กองทุนคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒.๑.๑๐.๑ กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการคุ้มครอง ส่งเสริม และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ประกอบด้วยทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้ เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือโดยนิติกรรมอื่น เงินตอบแทนที่ได้จากการให้การอุดหนุนหรือให้กู้ยืมเงินกองทุนไปลงทุนดำเนินการ และดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ซึ่งเงินและดอกผลทั้งหมดไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน และกำหนดให้ผู้ที่บริจาคเงินเข้ากองทุนมีสิทธิลดหย่อนภาษีได้ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด

๒.๑.๑๐.๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วยอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนห้าคน โดยในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทางการเงินและวัฒนธรรม อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน มีอำนาจหน้าที่ในการ

บริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กำหนด พิจารณานุมัติการจ่ายเงินเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการ

คณะกรรมการบริหารกองทุนจะพิจารณาให้ความคุ้มครองและส่งเสริมแก่โครงการและแผนงานโดยมีหลักเกณฑ์เพื่อมุ่งสร้างเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ เพื่อเป็นการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒.๑.๑๑ การอุทธรณ์

กำหนดให้มีการอุทธรณ์หรือโต้แย้ง กรณีที่นายทะเบียนไม่อนุญาตให้ขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือกรณีที่นายทะเบียนเพิกถอนการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๒.๑.๑๒ บทกำหนดโทษ

กำหนดบทลงโทษแก่กรณีที่ว่าฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่มีคำสั่งให้ผู้ใดมาให้อภัยคำหรือส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ รวมทั้งกรณีที่มีการนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขึ้นทะเบียนแล้วไปเผยแพร่ในลักษณะที่เป็นการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ กระทบกระเทือนต่อศาสนาหรือความมั่นคงของประเทศ ยุ่วยุพฤติกรรมทางเพศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

๒.๑.๑๓ บทเฉพาะกาล

กำหนดรองรับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้ประกาศขึ้นทะเบียนไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้ขึ้นทะเบียนได้ตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๑.๑๔ การวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของกฎหมาย

โดยในการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้สามารถวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียได้ ดังนี้

ข้อดี

๑. มีความชัดเจนในเรื่องของการคุ้มครองและส่งเสริมองค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เนื่องจากเป็นกฎหมายกลาง

๒. ประชาชนได้ทราบถึงกลไกตามกฎหมายในการมีส่วนร่วมคุ้มครองและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๓. มีการขึ้นทะเบียนอย่างชัดเจนเกี่ยวกับองค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๔. สามารถนำองค์ความรู้ดั้งเดิมของชุมชนไปเผยแพร่และหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

ข้อเสีย

๑. สร้างกลไกตามกฎหมายซึ่งเป็นการนำหลักเกณฑ์ รูปแบบ และกลไกในการให้ความคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อาจเกิดความขัดแย้งตัวไม่ยืดหยุ่นในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

๒. เป็นภาระงบประมาณของรัฐในการอุดหนุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

๓. การมีกฎหมายอาจทำให้ชุมชนหรือกลุ่มบุคคลเห็นแก่ประโยชน์ในเชิงธุรกิจมากกว่าการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน

๒.๑.๑๕ ผลกระทบต่อประชาชนในการตรากฎหมาย

ภายใต้หลักนิติรัฐการตรากฎหมายต้องเป็นไปเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด และในขณะเดียวกันกฎหมายนั้นต้องเป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย ซึ่งในการตรากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เน้นการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันของชุมชนและประชาชนในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์องค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมที่เป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษให้สืบทอดต่อไปยังชนรุ่นหลัง โดยมีกองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเป็นแหล่งทุนในการให้ความช่วยเหลือ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการคุ้มครององค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมจะมีการห้ามไม่ให้มีการนำมรดกทางวัฒนธรรมไปเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์อันมีลักษณะเป็นการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์กระทบกระเทือนต่อศาสนา กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ยั่วยุพหตุกรรมทางเพศ หรือเป็นไปในทางที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่มรดกทางวัฒนธรรม แต่การกระทำนั้นล้วนเป็นกรณีที่มีได้เป็นสิทธิเสรีภาพที่บุคคลใดจะสามารถกระทำได้ การกำหนดห้ามจึงเป็นเรื่องการป้องกันความเสียหายและความไม่เหมาะสมหรือมีผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่กรณีดังกล่าว ดังนั้น การจัดทำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จึงไม่มีบทบัญญัติใดที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพหรือกระทบสิทธิของประชาชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ

๒.๒ ควรมีการกำหนดคุ้มครองแนวความคิดในการให้ความเคารพในการสืบทอดมรดกทางความคิดและความเป็นเจ้าของวัฒนธรรม เพื่อดูแลรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของแต่ละชุมชนไว้ไม่ให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการบิดเบือนวัฒนธรรม ทั้งนี้ ขอบเขตของการคุ้มครองตามกฎหมายจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนเพื่อให้เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าแนวความคิดหรือองค์ความรู้ของวัฒนธรรมดังกล่าวมีแหล่งกำเนิดในชุมชนใด ซึ่งการนำเอาองค์ความรู้นั้นไปใช้จะต้องไม่เป็นการเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์อันมีลักษณะเป็นการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ กระทบกระเทือนต่อศาสนา กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ยั่วยุพหตุกรรมทางเพศ หรือเป็นไปในทางที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อให้วัฒนธรรมที่เป็นมรดกทางความคิดและความเป็นเจ้าของวัฒนธรรมได้คงอยู่อย่างถูกต้อง

ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาก่อให้เกิดความเสียหาย การบิดเบือนและการละเมิดได้

๒.๓ การแบ่งปันผลประโยชน์จากการนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมไปใช้ในการพัฒนาและต่อยอดเป็นผลผลิตทางอุตสาหกรรม เพื่อการค้าและสร้างรายได้ให้เกิดความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจจะสามารถทำได้อย่างไรและเพียงใดนั้น เมื่อพิจารณาหลักการแบ่งปันผลประโยชน์กับการคุ้มครองแล้วจะเห็นได้ว่ามีหลักการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการบิดเบือนวัฒนธรรม ส่วนการแบ่งปันผลประโยชน์จะเป็นการเรียกร้องเอาประโยชน์จากบุคคลซึ่งนำวัฒนธรรมไปใช้ ดังนั้น ในการพิจารณาว่าแนวทางใดจะเหมาะสมที่ชุมชนหรือท้องถิ่นจะได้รับประโยชน์จากการเป็นเจ้าขององค์ความรู้ทางวัฒนธรรมนั้นสามารถแบ่งได้เป็นสองแนวทางดังนี้

(๑) การได้รับประโยชน์จากระบบการขึ้นทะเบียน กล่าวคือ ชุมชนหรือท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าขององค์ความรู้จะได้รับผลประโยชน์โดยอ้อมจากการขึ้นทะเบียน เนื่องจากการขึ้นทะเบียนชุมชนหรือท้องถิ่นซึ่งมีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก มีการได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรมทั้งในเรื่องงบประมาณ การเปิดโอกาสให้มีการแสดงในพื้นที่หรือจังหวัดของตน มีการประชาสัมพันธ์ที่กว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งในประเทศฝรั่งเศสได้มีการนำระบบการขึ้นทะเบียนองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมทำให้เกิดการท่องเที่ยว เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น ทั้งนี้ องค์ความรู้ยังได้รับการคุ้มครองต่อไป

(๒) การกำหนดให้มีระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ กล่าวคือ เนื่องจากในหลักของทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่เป็นการคุ้มครองประโยชน์แก่ผู้สร้างสรรค์ผลงานการประดิษฐ์คิดค้นหรือออกแบบผลิตภัณฑ์ของชุมชนนั้น หากนำหลักของเรื่องทรัพย์สินทางปัญญามาใช้กับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ. นี้ เพื่อจะเป็นมาตรการที่จะควบคุมมิให้บุคคลใดแสวงหาหรือได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาของชุมชนหรือท้องถิ่นโดยมิชอบ เช่น การขโมย การบังคับขู่เข็ญ การล่อลวง การชักนำให้หลงผิด การละเมิด หรือโดยวิธีการอื่นที่ไม่เป็นธรรม การกำหนดให้การนำไปใช้ต้องมีการขออนุญาตและได้รับความยินยอมจากชุมชนหรือท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของระยะเวลาในการคุ้มครอง และยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการแบ่งปันรายได้หรือผลประโยชน์กลับคืนสู่ชุมชนหรือท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมนั้น ในขั้นนี้ มีข้อสังเกตว่าการกำหนดการแบ่งปันผลประโยชน์จะกำหนดให้องค์ความรู้ประเภทใดที่มีสิทธิได้รับการแบ่งปันผลประโยชน์ได้เกรงว่าจะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติและมีข้อโต้แย้งกันอย่างกว้างขวางระหว่างมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนกับผู้นำไปใช้ หรือนำไปเผยแพร่ ในการนี้ เมื่อยังต้องหาข้อสรุปในการกำหนดจำกัดความขององค์ความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (Tradition Knowledge) ให้ชัดเจนว่าจะกำหนดความหมายอย่างกว้างหรืออธิบายคุณสมบัติอย่างละเอียด ผู้ได้รับการ

คุ้มครองและแบ่งปันผลประโยชน์ควรจะกำหนดให้เฉพาะชุมชนหรือจะรวมถึงรัฐ มีระบบการจัดเก็บอย่างไรและมีเจ้าหน้าที่เพียงพอในการติดตามเพื่อจัดเก็บผลประโยชน์หรือไม่ ขนาดของธุรกิจหรือรายได้ที่จะต้องแบ่งผลประโยชน์กลับมายังชุมชน สัดส่วนของผลประโยชน์ที่จะแบ่งปัน มีสัดส่วนเท่าใด เมื่อเจ้าของธุรกิจยินยอมแบ่งปันผลประโยชน์นี้ให้ชุมชนหรือท้องถิ่นแล้วชุมชนหรือท้องถิ่นจะมีวิธีการรับอย่างไร เนื่องจากความหมายของชุมชนหรือท้องถิ่นเจ้าขององค์ความรู้อาจไม่ใช่ระดับหน่วยทางปกครอง และจะมีระบบการบริหารจัดการผลประโยชน์ที่ได้รับอย่างไร นอกจากนี้ อาจต้องพิจารณาว่าการกำหนดให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์จะเป็นผลดีต่อชุมชนหรือท้องถิ่นหรือไม่ เนื่องจากหากกำหนดการขึ้นทะเบียนแล้วอาจทำให้องค์ความรู้นั้นจำกัดอยู่แต่เฉพาะในชุมชนนั้นซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการของวัฒนธรรมที่ต้องมีการสืบทอดและแพร่กระจาย ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงเห็นควรนำระบบการขึ้นทะเบียนมาใช้ไปพลางก่อน ซึ่งชุมชนหรือท้องถิ่นเจ้าขององค์ความรู้ทางวัฒนธรรมยังได้รับผลประโยชน์โดยอ้อมจากการขึ้นทะเบียนอันจะเป็นความเหมาะสมและถูกต้องกว่าที่จะลื้อในแนวคิดของทรัพย์สินทางปัญญามาใช้โดยตรงกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ถือว่าทุกคนในชาติได้ร่วมกันเป็นเจ้าของไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม จึงสามารถหวงแหนและสืบทอดให้คงอยู่ต่อไป และไม่ควรถูกอ้างถึงวัตถุประสงค์ในเรื่องรายได้ตามการแบ่งปันผลประโยชน์แก่มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อันเป็นลักษณะในเชิงพาณิชย์แต่อย่างใด

รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ “โครงการวิจัยภาคสนามการคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย” ศูนย์คติชนวิทยา คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เมษายน ๒๕๕๐.
- กรมศิลปากร. “รวมเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม” งานนิพนธ์ชุดสมบูรณ์ของพระยาอนุมานราชธน พิมพ์เผยแพร่ในวาระครบ ๑๐๐ ปี ศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๑.
- กามินี วิเจสุรียา. “ความรู้ทางสถาปัตยกรรมในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้”. รายงานการประชุมสัมมนานานาชาติ การบริหารจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและแนวคิดจากนานาชาติ ๖-๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ จัดโดยกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม.
- กิตติพร ใจบุญ และกิ่งทอง มหาพรไพศาล, การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับอนุภูมิภาคเอเชีย เรื่อง มรดกร่วมทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้. วารสารวัฒนธรรมไทย.
- งามพิศ สัตย์สงวน. “หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม” พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : บริษัท รามาการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๓.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง. ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ ๑ จุลศักราช ๑๑๖๖ พิมพ์ตามฉบับหลวง ตรา ๓ ดวง เล่ม๑. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, ๒๕๒๙.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. ธรรมชาติของสรรพสิ่ง : การเข้าถึงความจริงทั้งหมด “ความเป็นมนุษย์กับพัฒนาการทางสังคม- วัฒนธรรม”. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี- สฤษดิ์วงศ์, ๒๕๔๗.
- สถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและการศึกษาไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. “แนวคิดและกรณีศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาในต่างประเทศ”. กรุงเทพฯ : ที.พี. พรินท์จำกัด, ๒๕๔๒.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. “วัฒนธรรมวิทยา”. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๐๐.
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๓.
- อकिन รพีพัฒน์. วัฒนธรรมคือความหมาย ทฤษฎีและวิธีการของคลิฟฟอร์ด เกียร์ซ์. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, ๒๕๕๑.

ภาษาอังกฤษ

- Barbara Kirshenblatt-Gimblett. “Intangible Heritage as Metacultural Production.” Museum International volume 56. issue 1-2 May, 2004.
- Administration of Cultural Affairs in Japan – Fiscal Year 2010. Agency for Cultural Affairs Chapter VI Preservation and tilization of Cultural Properties (http://www.bunka.go.jp/english/pdf/h21_chapter_06.pdf) เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓.

Intergovernmental Committee on Intellectual Property and Genetic Resources “Final Report on National Experiences with the Legal Protection of Expressions of Folklore,” Traditional Knowledge and Folklore, Third Session, Geneva, June 13 to 21, 2002.

Loi no 2006-791 du 5 juillet 2006 autorisant l’approbation de la convention internationale pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel (กฎหมายของประเทศฝรั่งเศสที่ตราขึ้นเพื่อให้ความเห็นชอบกับการอนุวัติการอนุสัญญาว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้)

Décret no 2006-1402 du 17 novembre 2006 portant publication de la convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, adoptée à Paris le 17 octobre 2003 (กฎหมายระดับพระราชกฤษฎีกาของประเทศฝรั่งเศสที่ตราขึ้นเพื่อประกาศใช้อนุสัญญาว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว)

Ordinance no.19 of 31st 2007 (การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของประเทศโรมาเนีย)

Law on Folk Artistic Crafts 1999 (การคุ้มครองเกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของประเทศรัสเซีย)

Law No. 3028/ 2002 on the protection of antiquities and cultural heritage in general (การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม หรือ มรดกทางประวัติศาสตร์ของประเทศกรีซ)

Law 9/2003 of 12th June 2003 of the cultural heritage of Andorra (การคุ้มครองมรดกทางชาติพันธุ์วิทยา (the ethnological heritage))

Décret relative aux biens culturels mobiliers et au patrimoine immatériel de la communauté française 11 juillet 2002 (Belgique) (กฎหมายระดับพระราชกฤษฎีกาของประเทศเบลเยียมเกี่ยวกับสิ่งหามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของชุมชนชาวฝรั่งเศส)

Convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel Paris, le 17 octobre 2003

Convention pour la protection du patrimoine mondial, culturel et naturel (Adoptée par la Conférence générale à sa dix-septième session Paris, 16 novembre 1972)

เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ

Le patrimoine culturel immatériel, miroir de la diversité culturelle », IIIème Table ronde des Ministres de la culture, Istanbul, 16-17 septembre 2002

เอกสารทางวิชาการและเอกสารอื่น

Céline FREMAUX, Projet d'opération nationale d'inventaire général du patrimoine culturel littoral, Rapport d'étude mars & juillet 2007.

Chiara BORTOLOTTI, LAIC et Sylvie GRENET, *Chargée de mission à la Mission ethnologie* « Les pratiques des inventaires du PCI dans le cadre de la Convention de l'UNESCO » dans Institut national du patrimoine, *Le patrimoine culturel immatériel de l'Europe : inventer son inventaire*, 30 novembre 2007.

Christian Hottin, «La mise en œuvre par la France de la convention de l'Unesco» dans *Le patrimoine culturel immatériel*, Culture & Recherche no. 116-117 printemps-été 2008.

Christian Hottin, «Une nouvelle perception du patrimoine» dans *Le patrimoine culturel immatériel*, Culture & Recherche no. 116-117 printemps-été 2008.

Francesca Cominelli, L'économie du patrimoine culturel immatériel, 15 avril 2010, (Séminaire doctorant) .

Marie-France Calas, «Recherche et métiers de la culture : regards croisés L'immatériel et les musées Première approche à partir d'une enquête auprès des musées» dans *Le patrimoine culturel immatériel*, Culture & Recherche no. 116-117 printemps-été 2008.

Mila SANTOVA, *Directrice de l'Institut de folklore de Bulgarie*, «construire un inventaire: l'exemple Bulgare» dans Institut national du patrimoine, *Le patrimoine culturel immatériel de l'Europe: inventer son inventaire*, 30 novembre 2007.

Nathalie HEINICH, *Directeur de recherche au CNRS, Centre de recherches sur les arts et le langage, EHESS* « Synthèse et débats : Un inventaire pour l'Europe ? » dans Institut national du patrimoine, *Le patrimoine culturel immatériel de l'Europe : inventer son inventaire*, 30 novembre 2007.

Organisation des Nations Unies, «L'UNESCO Ce qu'elle est Ce qu'elle fait», Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture UNESCO 2010.

Sylvie Grenet, Mission ethnologie MCC / Direction de l'architecture et du patrimoine, «Les inventaires en France» dans *Le patrimoine culturel immatériel*, Culture & Recherche no. 116-117 printemps-été 2008.

UNESCO Secteur de la culture «Patrimoine immatériel - Convention 2003 : Les Listes du patrimoine immatériel» <http://www.unesco.org/culture/ich/index>.

Fiche type d'inventaire du patrimoine culturel immatériel de la France.

กฎหมายต่างประเทศ

Law No. 3028/ 2002 on the protection of antiquities and cultural heritage in general

Protection of Cultural Property Act

Law on Protection of Cultural Properties

Law on Folk Artistic Crafts 1999

Ordinance no.19 of 31st 2007

Law 9/2003 of 12th June 2003 of the cultural heritage of Andorra

ภาคผนวก ๑

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

เหตุผล

โดยที่วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งต่อสังคมและประเทศชาติ การให้ความเคารพในการสืบทอดมรดกทางความคิดและความเป็นเจ้าของวัฒนธรรมจึงต้องสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์ในปัจจุบันและเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งขณะนี้แม้ว่าจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้คุ้มครองวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ไม่ว่าจะเป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ หรือพิพิธภัณฑสถาน รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยวัฒนธรรม แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่เอื้อหรือมีกระบวนการที่ชัดเจนในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ภาษาประจำชาติหรือภาษาพื้นเมือง ประเพณีท้องถิ่น พิธีกรรม พิธีกรรมทางสังคม วัฒนธรรมสาขาศิลปะการแสดง หรือสาขางานฝีมือดั้งเดิม เป็นต้น ประกอบกับองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโก และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องได้มีการผลักดันกฎหมายขึ้นเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมหรือคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จึงสมควรมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยให้ครอบคลุมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เพื่อนำเอาความรู้ทางวัฒนธรรมดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ให้เกิดรายได้และมีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์ พื้นฟู คุ้มครอง และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีผลในการปฏิบัติและการดำเนินการซึ่งเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยมรดก
ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” หมายความว่า ความรู้ การแสดงออก หรือ
ทักษะทางวัฒนธรรมที่บุคคล กลุ่มบุคคล หรือชุมชนยอมรับและรู้สึกร่วมกันซึ่งมีการสืบทอดกันมา
จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง

“การอนุรักษ์” หมายความว่า การคุ้มครองการปฏิบัติเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม
ที่จับต้องไม่ได้เพื่อให้มีการพัฒนาและการสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง

“พิธีกรรม” หมายความว่า พฤติกรรมที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อความเชื่อทางศาสนา
ของตนเองและได้กระทำตามขั้นตอนของประเพณี

“ความเชื่อ” หมายความว่า การยอมรับข้อเสนอข้อใดข้อหนึ่งว่าเป็นจริงโดยยังมิได้
พิสูจน์หรือไม่อาจพิสูจน์ได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มของประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานและสืบทอดวัฒนธรรมร่วมกันมาโดยต่อเนื่อง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

“นายทะเบียน” หมายความว่า อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการในกรมส่งเสริมวัฒนธรรมซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งออกกฎกระทรวง และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ต้องมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิชาการ ศิลปะ คุณค่าทางจิตใจ หรือผลงานควรค่าแก่การรักษาไว้ และต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) วัฒนธรรมทางภาษา และการสร้างสรรค์ทางภาษา รวมทั้งการแสดงออกโดยใช้ภาษาเป็นสื่อถ่ายทอด

(๒) ศิลปะการแสดงและการดนตรี

(๓) การปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และประเพณีหรือเทศกาล

(๔) ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

(๕) ผลงานซึ่งเป็นงานช่างฝีมือดั้งเดิม

(๖) มีลักษณะอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการคุ้มครองและส่งเสริม รัฐมนตรีอาจประกาศกำหนดรายละเอียดของลักษณะมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ(๕) ก็ได้

มาตรา ๖ สิทธิในมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามมาตรา ๕ ที่จะได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ จะต้องขึ้นทะเบียนต่อกรมส่งเสริมวัฒนธรรม การขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและส่งเสริมทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำนโยบายและแผนการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- (๒) รวบรวมข้อมูลและจัดทำทะเบียนเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- (๓) ประกาศมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เป็นระดับชาติ ระดับท้องถิ่น หรือระดับบุคคล รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- (๕) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน
- (๖) ฝึกอบรม และการวิจัยเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- (๗) ส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมในการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

การจัดทำทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๒

คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เป็นประธานกรรมการ
- (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมการท่องเที่ยว อธิบดีกรมทรัพยากรทางปัญญา ประธานสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และประธานสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย

(๓) กรรมการผู้แทนชุมชนจำนวนหกคนซึ่งได้รับการคัดเลือกจากชุมชนในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก ภาคละหนึ่งคน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง ศาสนา สื่อสารมวลชน สุขภาพ กฎหมาย หรือกีฬาและนันทนาการ

ให้อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมแต่งตั้งข้าราชการของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมเป็น เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือก ตลอดจนการพ้นจากตำแหน่ง ของกรรมการผู้แทนชุมชนตาม (๓) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง หรือประกาศ ตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อกำหนดนโยบายและ แผนการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้อง ไม่ได้

(๔) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียนตาม พระราชบัญญัตินี้

(๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุนคุ้มครองและส่งเสริมมรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๖) ประกาศเกียรติคุณเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคคลผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับ การคุ้มครอง ส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๗) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการคุ้มครองและส่งเสริมมรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๐ กรรมการผู้แทนชุมชนตามมาตรา ๘ (๓) และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๘ (๔) ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้ง

ในกรณีที่กรรมการผู้แทนชุมชนตามมาตรา ๘ (๓) และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๘ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการคัดเลือกหรือแต่งตั้งแทนตำแหน่ง

ที่ว่างลง และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ซึ่งตนแทน

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีขึ้นไป

(๓) เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับวัฒนธรรม

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๒) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๓) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่กรรมการผู้แทนชุมชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและยังมิได้มีการคัดเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการผู้แทนชุมชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

เมื่อกรรมการผู้แทนชุมชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการการคัดเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการผู้แทนชุมชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในหกสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้แทนชุมชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้แทนชุมชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการตามมาตรา ๘ (๓) หรือ (๔) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๔ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำความในมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือกรมส่งเสริมวัฒนธรรม อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำหรือความเห็นทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงหรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

มาตรา ๑๗ ให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม รับผิดชอบในงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๘ ให้อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๓

คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ประจำจังหวัด

มาตรา ๑๙ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ประจำจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ วัฒนธรรมจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาวัฒนธรรม

จังหวัด และประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอซึ่งเลือกกันเองจำนวนสองคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง ศาสนา สื่อสารมวลชน กฎหมาย หรือกีฬาและนันทนาการ จำนวนสามคน

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็น เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือก วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนการประชุมของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้ประจำจังหวัด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้ประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อกรมส่งเสริมวัฒนธรรมในการจัดทำนโยบายและแผนการคุ้มครอง และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๒) ประสานงานเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ในจังหวัดที่เกี่ยวข้องเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๓) จัดทำบัญชีรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในจังหวัด

(๔) ประเมินผลการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๕) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในจังหวัด

(๖) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด ๔

การขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

มาตรา ๒๑ ชุมชนที่มีถิ่นฐาน มีการสืบทอด และมีการร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรม อย่างต่อเนื่อง อาจยื่นคำขอขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยการตั้งตัวแทนยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อนายทะเบียน

สภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมตำบล หรือสภาวัฒนธรรมอื่น ตามกฎหมายว่าด้วยวัฒนธรรมแห่งชาติ อาจยื่นคำขอ ต่อนายทะเบียนเพื่อขอขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ได้

การขอขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ การพิจารณาขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๒๑ ให้นายทะเบียนพิจารณาหลักเกณฑ์ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ความโดดเด่นและคุณค่าเชิงสร้างสรรค์ของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้สำหรับท้องถิ่นหรือของประเทศชาติ
 - (๒) ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ และด้านวัฒนธรรม
 - (๓) สามารถอ้างอิงหรือสืบค้นองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมของวัฒนธรรม
 - (๔) มีคุณลักษณะบ่งบอกความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของชุมชนหรือท้องถิ่นซึ่งมีคุณค่าหรือลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕
 - (๕) มีความจำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้มิให้เกิดการสูญหาย
- การพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๓ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีสิทธิได้รับการขึ้นทะเบียนต้องไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (๒) ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศ
- (๓) ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกทางวัฒนธรรม

มาตรา ๒๔ เมื่อกรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้รับคำขอขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามมาตรา ๒๑ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนดังกล่าวให้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ และรายงานผลการตรวจสอบเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียน

มาตรา ๒๕ ในการตรวจสอบคำขอตามมาตรา ๒๔ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเชิญผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ชี้แจง หรือแสดงพยานหลักฐานเพิ่มเติมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยก็ได้ ในกรณีที่จำเป็นต้องรับฟังความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องวินิจฉัย ให้นายทะเบียนส่งเรื่องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ความเห็น

มาตรา ๒๖ ในกรณีนายทะเบียนมีความเห็นว่าคำขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ ให้มีคำสั่งยกคำขอขึ้นทะเบียนนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการตรวจสอบและให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิคำสั่ง

ผู้ขอขึ้นทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการได้ภายใน
เก้าสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งนั้น

การอุทธรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ เมื่อคณะกรรมการได้วินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ให้มีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัย
พร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิคำวินิจฉัย และให้ถือว่า
คำวินิจฉัยของคณะกรรมการเป็นที่สิ้นสุด

มาตรา ๒๘ ในกรณีคำขอขึ้นทะเบียนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
ในมาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียนตาม
วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๙ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศโฆษณาตามมาตรา ๒๘ บุคคล
ผู้มีส่วนได้เสียอาจยื่นคำคัดค้านการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขอขึ้นทะเบียน
นั้นได้

การยื่นคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๐ เมื่อมีการยื่นคำคัดค้านตามมาตรา ๒๙ ให้ส่งสำเนาคำคัดค้านให้
ผู้ขอขึ้นทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการคัดค้าน

ให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนยื่นคำโต้แย้งภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับสำเนา
คำคัดค้านและให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งสำเนาคำโต้แย้งดังกล่าวให้ผู้คัดค้าน ในกรณีที่
ผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ยื่นคำโต้แย้ง ให้ถือว่าผู้ขอขึ้นทะเบียนละทิ้งคำขอนั้น

ในการพิจารณาและวินิจฉัยคำคัดค้านและคำโต้แย้งตามวรรคสองให้นำมาตรา ๒๖
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ เมื่อนายทะเบียนวินิจฉัยคำคัดค้านและคำโต้แย้งแล้ว ให้มีหนังสือแจ้ง
คำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและผู้คัดค้านทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิ
คำวินิจฉัย

ผู้ขอขึ้นทะเบียนและผู้คัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของนายทะเบียนต่อ
คณะกรรมการได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ
ให้เป็นที่สิ้นสุด

การอุทธรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๒ เมื่อไม่มีการยื่นคำคัดค้านตามมาตรา ๒๙ หรือมีคำคัดค้าน แต่นายทะเบียนหรือคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี มีคำวินิจฉัยอันเป็นที่สุดตามมาตรา ๓๑ ให้นายทะเบียนดำเนินการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขึ้นทะเบียนภายใน สิบห้าวันนับแต่วันถัดจากวันสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙ วรคหนึ่ง หรือวันที่ นายทะเบียนได้รับคำวินิจฉัย

การดำเนินการขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ เมื่อนายทะเบียนขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ตามมาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๓๒ แล้ว ให้มีผลนับแต่วันที่ขึ้นทะเบียน

หมวด ๕

การคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

มาตรา ๓๔ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขึ้นทะเบียนแล้ว ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีสิทธิได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมดังต่อไปนี้

(๑) เงินอุดหนุนจากกองทุนตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) การช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านวิชาการและการพัฒนา บุคลากรที่รับผิดชอบทางด้านวัฒนธรรม รวมทั้งการฝึกอบรมแก่บุคคลที่สืบทอดมรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) การช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรมด้านการประชาสัมพันธ์ทางด้านการ ท่องเที่ยวและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๔) สถานที่จัดการแสดงหรือนิทรรศการต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๕) การช่วยเหลือทางด้านอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๕ ชุมชนหรือสภาวัฒนธรรมซึ่งมีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว หากมีความประสงค์จะขอรับการคุ้มครองและส่งเสริมตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้จัดทำโครงการและแผนงานเสนอต่อนายทะเบียน โดยโครงการและแผนงาน นั้นต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อชุมชนหรือสภาวัฒนธรรม

(๒) รายละเอียดของโครงการและแผนงาน ได้แก่ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการ ดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินการโครงการ แผนปฏิบัติการ สถานที่ ผู้รับผิดชอบ และผลที่คาดว่าจะได้รับ

(๓) กรอบงบประมาณและประมาณการค่าใช้จ่าย

(๔) รายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีที่โครงการหรือแผนงานนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ก่อเกิดรายได้ ให้ระบุรายละเอียดและแนวทางที่จะให้เงินตอบแทนแก่กองทุนไว้ในโครงการหรือแผนงานนั้นด้วย

มาตรา ๓๖ ให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ รวมทั้งให้มีการร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างชุมชนหรือองค์กรเอกชนที่ขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ปรากฏว่าชุมชนหรือสภามรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับการคุ้มครองหรือส่งเสริมนั้นมีพฤติการณ์ในการใช้เงินที่ได้รับการอุดหนุนไม่เป็นไปตามโครงการและแผนงาน และมีลักษณะที่เป็นการทุจริต ให้นายทะเบียนมีอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือแจ้งให้ชุมชนหรือสภามรดกทางวัฒนธรรมนั้นชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งผู้แทนมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา

(๒) มีหนังสือแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา

มาตรา ๓๘ เมื่อนายทะเบียนได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ แล้วเห็นว่า ชุมชนหรือสภามรดกทางวัฒนธรรมไม่ได้ดำเนินการตามโครงการและแผนงานและมีลักษณะที่ไม่สุจริต ให้นายทะเบียนดำเนินการเรียกเงินที่ให้การอุดหนุนนั้นคืน

มาตรา ๓๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ การนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขึ้นทะเบียนแล้วไปใช้ให้กระทำได้ แต่ต้องแสดงถึงแหล่งที่มาของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น

การนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามวรรคหนึ่งไปใช้จะดัดแปลงหรือบิดเบือนให้แตกต่างไปจากสาระสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้มิได้ เว้นแต่จะได้ระบุถึงแหล่งที่มาและแสดงถึงการประยุกต์หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่เพิ่มเติมจากสาระสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น

มาตรา ๔๐ ห้ามมิให้ผู้ใดนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขึ้นทะเบียนแล้วไปเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์อันมีลักษณะเป็นการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์กระเทือนต่อศาสนา กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ หรือเป็นไปในทางที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

หมวด ๖

การแก้ไขและเพิกถอนทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนในรายการที่รับขึ้นทะเบียน เมื่อผู้ขอขึ้นทะเบียนมีคำขอหรือเมื่อข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนปรากฏแก่นายทะเบียน นายทะเบียนอาจมีคำสั่งให้แก้ไขข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนนั้นได้

มาตรา ๔๒ เมื่อนายทะเบียนได้รับขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ตามมาตรา ๒๑ แล้ว หากปรากฏหลักฐานภายหลังว่าการขึ้นทะเบียนนั้นได้ดำเนินการไป โดยมีข้อบกพร่องกฎหมาย หรือโดยอำนาจ หรือโดยมีข้อมูลผิดจากความเป็นจริงในขณะที่ยื่นทะเบียน ผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอให้นายทะเบียนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ มีคำวินิจฉัยให้แก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนได้

เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยให้แก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียน พร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการได้มีคำวินิจฉัยให้แก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียน และให้ประกาศโฆษณาการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนนั้น

การแก้ไขหรือเพิกถอนการประกาศขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ปรากฏว่ามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ ผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอให้นายทะเบียนส่งเรื่องให้คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนได้

ให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับการแก้ไขการเพิกถอนทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

หมวด ๗

กองทุนคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

มาตรา ๔๔ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เรียกว่า “กองทุนคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการคุ้มครอง ส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๕ กองทุนประกอบด้วย

- (๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๓) เงินตอบแทนที่ได้จากการให้การอุดหนุนตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง
- (๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้
- (๕) เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือ

โดยนิติกรรมอื่น

- (๗) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

มาตรา ๔๖ เงินและดอกผลตามมาตรา ๔๕ ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดิน

มาตรา ๔๗ การบริจาคเงินเข้ากองทุน ให้ผู้บริคนำไปหักลดหย่อนภาษีได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร

มาตรา ๔๘ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนห้าคน โดยในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทางการเงินและวัฒนธรรม อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมแต่งตั้งข้าราชการของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๔๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม และการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการบริหารกองทุนโดยอนุโลม

มาตรา ๕๐ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๒) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๑ ในการพิจารณาให้การคุ้มครอง ส่งเสริมและอนุรักษ์แก่โครงการและแผนงานตามมาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นการสร้างเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- (๒) เป็นการพัฒนาให้เกิดคุณประโยชน์ต่อชาติในด้านเศรษฐกิจ สังคม และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- (๓) เป็นการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- (๔) เป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการคุ้มครอง ส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

มาตรา ๕๒ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๓ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบดุลและบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนทุกรอบปีแล้วทำรายงานผลการสอบและรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีเพื่อคณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

หมวด ๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๔ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ ตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการสั่งตามมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๕ ผู้ใดฝ่าฝืนตามมาตรา ๔๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๖ บรรดามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้ประกาศขึ้นทะเบียนไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป
ประกอบร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
พ.ศ.

๑. เหตุผลความจำเป็น

โดยที่วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งต่อสังคมและประเทศชาติ การให้ความสำคัญในการสืบทอดมรดกทางความคิดและความเป็นเจ้าของวัฒนธรรมจึงต้องสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์ในปัจจุบันและเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งขณะนี้แม้ว่าจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคุ้มครองวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ไม่ว่าจะเป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ หรือพิพิธภัณฑสถาน รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยวัฒนธรรม แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่เอื้อหรือมีกระบวนการที่ชัดเจนในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ภาษาประจำชาติหรือภาษาพื้นเมือง ประเพณีท้องถิ่น พิธีกรรม พิธีกรรมทางสังคม วัฒนธรรมสาขาศิลปะการแสดง หรือสาขางานฝีมือดั้งเดิม เป็นต้น ประกอบกับองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโกและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องได้มีการผลักดันให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมหรือคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จึงสมควรมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยให้ครอบคลุมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อนำเอาความรู้ทางวัฒนธรรมดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ให้เกิดรายได้และมีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีผลในการปฏิบัติและการดำเนินการซึ่งเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ความเกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายโดยส่วนราชการต่าง ๆ

ไม่มี

๓. การขอข้อมูลหรือความเห็นจากส่วนราชการหรือบุคคลอื่น

ไม่มี

๔. ข้อกำหนดให้พิจารณาอนุญาตเพื่อทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ไม่มี

๕. ประเด็นปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาที่ต้องการเสนอให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยปัญหา

ไม่มี

๖. หลักการในประเด็นสำคัญในร่างพระราชบัญญัติ

หลักการในประเด็นสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ นั้น เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งกำหนดคุ้มครองวัฒนธรรมที่จับต้องได้ มีพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ คุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อยู่แล้ว แต่เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามแนวทางของ องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ดังนั้น เพื่อให้ไม่เป็นการซ้ำซ้อนขัดแย้ง และเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติกฎหมายที่ได้ประกาศใช้บังคับอยู่แล้วจึงได้ กำหนดหลักการของกฎหมายไว้ให้มีขอบเขตเฉพาะการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรม โดยไม่ให้มีผลไปซ้ำซ้อนหรือแย้งกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะอยู่แล้ว

คำชี้แจง
ประกอบร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
พ.ศ.

๑. เหตุผลในการเสนอร่างกฎหมาย

โดยที่วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งต่อสังคมและประเทศชาติ การให้ความเคารพในการสืบทอดมรดกทางความคิดและความเป็นเจ้าของวัฒนธรรมจึงต้องสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์ในปัจจุบันและเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งขณะนี้แม้ว่าจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคุ้มครองวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ไม่ว่าจะเป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ หรือพิพิธภัณฑสถาน รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยวัฒนธรรม แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่เอื้อหรือมีกระบวนการที่ชัดเจนในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ภาษาประจำชาติหรือภาษาพื้นเมือง ประเพณีท้องถิ่น พิธีกรรม พิธีกรรมทางสังคม วัฒนธรรมสาขาศิลปะการแสดง หรือสาขางานฝีมือดั้งเดิม เป็นต้น ประกอบกับองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโกและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องได้มีการผลักดันให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมหรือคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จึงสมควรมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยให้ครอบคลุมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อนำเอาความรู้ทางวัฒนธรรมดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ให้เกิดรายได้และมีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีผลในการปฏิบัติและการดำเนินการซึ่งเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ความจำเป็นเร่งด่วน

โดยที่องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และกฎหมายประเทศต่างๆ ทั้งในแถบทวีปยุโรปและเอเชีย ได้มีการแบ่งประเภทของมรดกทางวัฒนธรรมเป็นสองประเภท ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) โดยได้มีการตรากฎหมายขึ้นมาเพื่อการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งสองประเภทดังกล่าว แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังมีเพียงพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งเป็นกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมีพระราชบัญญัติ

กีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่เป็นการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เฉพาะเรื่องและยังไม่ครอบคลุมการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งหมด จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องมีการตรากฎหมายที่มีขอบเขตครอบคลุมการคุ้มครองคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อเป็นการรักษาและสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม รวมทั้งป้องกันการนำองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไปใช้ประโยชน์อย่างบิดเบือนหรือเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางธุรกิจต่อไป

๓. ความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น

ไม่มี

๔. ความเกี่ยวข้องกับกฎหมายโดยส่วนราชการอื่น

ไม่มี

๕. ประโยชน์ของร่างพระราชบัญญัติ

เพื่อเป็นการคุ้มครององค์ความรู้ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ รวมทั้งป้องกันการนำองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไปใช้ประโยชน์อย่างบิดเบือน หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางธุรกิจ

๖. สิทธิและหน้าที่ของบุคคลภายใต้การบังคับของพระราชบัญญัตินี้

ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมคุ้มครองและอนุรักษ์องค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้

๗. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการกำหนดงบประมาณ

ไม่มี

สรุปสาระสำคัญ
ประกอบร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
พ.ศ.

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ

๑. คຸ້ມครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิชาการ ศิลปะ มีคุณค่าด้านจิตใจหรือผลงานซึ่งควรค่าแก่การรักษาไว้ตามแนวทางการคຸ້ມครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้(Intangible Cultural Heritage) ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) โดยต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

❖ วัฒนธรรมทางภาษา และการสร้างสรรค์ทางภาษา รวมทั้งการแสดงออกโดยใช้ภาษาเป็นสื่อถ่ายทอด

❖ ศิลปะการแสดงและการดนตรี

❖ การปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และประเพณีหรือเทศกาล

❖ ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

❖ ผลงานซึ่งเป็นงานช่างฝีมือดั้งเดิม

❖ มีลักษณะอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒. กำหนดกระบวนการในการได้รับการคຸ້ມครองและส่งเสริมโดยวิธีการขึ้นทะเบียนต่อกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เพื่อให้มีผลผูกพันและการดำเนินงานได้รับการคຸ້ມครองและส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม

๓. กำหนดโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมาย ดังนี้

๓.๑ คณะกรรมการคຸ້ມครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๓.๑.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการ กำหนดให้มีคณะกรรมการฯ ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาด้านการบริหารจัดการคຸ້ມครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยมีองค์ประกอบจากภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ ภาคการเมือง ภาคราชการ ผู้แทนชุมชน ตลอดจนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในหลายด้าน เช่น ด้านมรดกทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมพื้นบ้านศิลปะการแสดง ศาสนา สุขภาพ กฎหมาย และกีฬา และสันตินาการ เป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการเพื่อให้มีการระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องที่หลากหลาย เพื่อเข้ามาทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานด้านการคຸ້ມครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมการท่องเที่ยว อธิบดีกรมทรัพยากรทางปัญญา ประธานสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และประธานสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย

(๓) กรรมการผู้แทนชุมชนจำนวนหกคนซึ่งได้รับการคัดเลือกจากชุมชนในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก ภาคละหนึ่งคน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง ศาสนา สื่อสารมวลชน สุขภาพ กฎหมาย หรือกีฬาและนันทนาการ

๓.๑.๒ กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มีบทบาทและหน้าที่ในฐานะที่เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาในการกำหนดนโยบายและแผนการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านทางวิธีการต่าง ๆ เช่น กำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ กำหนดมาตรการในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไม่ให้อยู่ในอันตรายและมีการสืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง การกำกับติดตาม และประเมินผลการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ การประกาศเกียรติคุณเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อการคุ้มครอง ส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ รวมทั้งมีอำนาจจรรยาบรรณเกี่ยวกับการบริหารกองทุนคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เป็นต้น

๓.๑.๓ หน่วยงานสนับสนุนงานของคณะกรรมการ

กรมส่งเสริมวัฒนธรรมจะทำหน้าที่ในการสนับสนุนงานของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในการคุ้มครอง ส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ รวมทั้งมีหน้าที่ในการให้การศึกษาอบรมและดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๓.๒ คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ประจำจังหวัด

กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ประจำจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ วัฒนธรรมจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัด และประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอซึ่งเลือกกันเองจำนวนสองคน และผู้ทรงคุณวุฒิ

ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง ศาสนา สื่อสารมวลชน กฎหมาย หรือกีฬาและนันทนาการ จำนวนสามคน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- ❖ เสนอแนะต่อกรมส่งเสริมวัฒนธรรมในการจัดทำนโยบาย และแผนการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- ❖ ประสานงานเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนในจังหวัดที่เกี่ยวข้องเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- ❖ จัดทำบัญชีรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในจังหวัด
- ❖ ประเมินผลการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในจังหวัด
- ❖ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในจังหวัด
- ❖ ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการ มอบหมาย

๓.๓ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

กำหนดให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานด้านวัฒนธรรมและมี ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นนักวิชาการในด้านการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานหลักในการ ปฏิบัติงานเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ❖ จัดทำนโยบายและแผนการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้
- ❖ รวบรวมข้อมูลและจัดทำทะเบียนเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้
- ❖ ประกาศมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เป็นระดับชาติ ระดับ ท้องถิ่น หรือระดับบุคคล รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- ❖ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- ❖ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน
- ❖ ส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมในการคุ้มครองและส่งเสริมมรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๔. กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ดังนี้

๔.๑ การขึ้นทะเบียน

กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยกำหนดวิธีการดำเนินการแบ่งออกเป็น ๓ กรณี ได้แก่

(๑) ให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลในการจัดทำทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๒) ให้ชุมชนที่มีถิ่นฐาน มีการสืบทอด และมีการร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องยื่นคำขอขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยการตั้งตัวแทนยื่นคำขอเป็นหนังสือต่ออธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมซึ่งเป็นนายทะเบียน

(๓) ให้สภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมตำบล หรือสภาวัฒนธรรมอื่น ตามกฎหมายว่าด้วยวัฒนธรรมแห่งชาติยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อขอขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ต่ออธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมซึ่งเป็นนายทะเบียน

๔.๒ ในการพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ นายทะเบียนจะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ความโดดเด่นและคุณค่าเชิงสร้างสรรค์ของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้สำหรับท้องถิ่นหรือของประเทศชาติ

(๒) มีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ และด้านวัฒนธรรม

(๓) สามารถอ้างอิงหรือสืบค้นองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมของวัฒนธรรมได้

(๔) มีคุณลักษณะบ่งบอกความเป็นมรดกภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมของชุมชนหรือท้องถิ่นซึ่งมีคุณค่าซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิชาการ ศิลปะ คุณค่าทางจิตใจ หรือผลงานควรค่าแก่การรักษาไว้

(๕) มีความจำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้มิให้เกิดการสูญหาย

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาเพื่อขอขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศ หรือก่อให้เกิดความแตกแยกทางวัฒนธรรม จะขึ้นทะเบียนไม่ได้ และเมื่อได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วจะนำไปเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์อันมีลักษณะเป็นการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ กระทบกระเทือนต่อศาสนา กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ หรือเป็นไปในทางที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนไม่ได้

๔.๓ การแก้ไขข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนในข้อเท็จจริงในรายการที่รับขึ้นทะเบียน กำหนดให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้แก้ไขข้อผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนดังกล่าวได้ และให้อำนาจนายทะเบียนในการเพิกถอนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้นั้นออกจากทะเบียน

ได้ ในกรณีที่มีการดำเนินการไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยอำพราง หรือโดยมีข้อมูลผิดจากความเป็นจริงในขณะที่รับขึ้นทะเบียน

๕. การคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๕.๑ กำหนดให้มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขึ้นทะเบียนแล้ว มีสิทธิได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมดังต่อไปนี้

- (๑) เงินอุดหนุนจากกองทุนตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๒) การช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบทางด้านวัฒนธรรม รวมทั้งการฝึกอบรมแก่บุคคลที่สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- (๓) การช่วยเหลือจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรมด้านการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
- (๔) สถานที่จัดการแสดงหรือนิทรรศการต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๕) การช่วยเหลือทางด้านอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

๕.๒ เมื่อชุมชนหรือสภาวัฒนธรรมได้ขึ้นทะเบียนแล้ว หากมีความประสงค์จะขอรับการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการจัดทำโครงการและแผนงานที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ เสนอต่อนายทะเบียน

- (๑) ชื่อชุมชนหรือสภาวัฒนธรรม
- (๒) รายละเอียดของโครงการและแผนงาน ได้แก่ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินการโครงการ แผนปฏิบัติการ สถานที่ ผู้รับผิดชอบ และผลที่คาดว่าจะได้รับ
- (๓) กรอบงบประมาณและประมาณการค่าใช้จ่าย
- (๔) รายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

๕.๓ การควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการอุดหนุนในกรณีที่ปรากฏว่ามีพฤติกรรมการใช้เงินไม่เป็นไปตามโครงการและแผนงาน และมีลักษณะไม่สุจริตให้นายทะเบียน(อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม) มีอำนาจแจ้งให้ชุมชนหรือสภาวัฒนธรรมนั้นมาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสาร รวมทั้งเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องให้มาชี้แจงหรือส่งเอกสารหลักฐานอื่นได้

๕.๔ การส่งเสริมให้มีการนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขึ้นทะเบียนแล้วไปใช้ได้ แต่ต้องแสดงถึงแหล่งที่มาของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น และถ้ามีการนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไปใช้จะต้องไม่ดัดแปลงหรือบิดเบือนให้แตกต่างไปจากสาระสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ เว้นแต่จะได้ระบุถึงแหล่งที่มาและแสดงถึงการประยุกต์หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่เพิ่มเติมจากสาระสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น

๕.๕ กำหนดบทคุ้มครองโดยห้ามการนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไปเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์อันมีลักษณะเป็นการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ กระทบบกระเทือนต่อศาสนา กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ หรือเป็นไปในทางที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๖. กองทุนคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๖.๑ กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการคุ้มครอง ส่งเสริม และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ประกอบด้วยทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้ เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือโดยนิติกรรมอื่น เงินตอบแทนที่ได้จากการให้การอุดหนุนหรือให้กู้ยืมเงินกองทุนไปลงทุนดำเนินการ และดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ซึ่งเงินและดอกผลทั้งหมดไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน และกำหนดให้ผู้บริจาคเงินเข้ากองทุนมีสิทธิลดหย่อนภาษีได้ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด

๖.๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วยอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนห้าคน โดยในจำนวนนี้จะต้องมีผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านการเงินและวัฒนธรรม อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กำหนด พิจารณานุมัติการจ่ายเงินเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการ

คณะกรรมการบริหารกองทุนจะพิจารณาให้ความคุ้มครองและส่งเสริมแกโครงการและแผนงานโดยมีหลักเกณฑ์เพื่่อมุ่งสร้างเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ เพื่อเป็นการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๗. การอุทธรณ์

กำหนดให้มีการอุทธรณ์หรือโต้แย้ง กรณีที่นายทะเบียนไม่อนุญาตให้ขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือกรณีที่นายทะเบียนเพิกถอนการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๘. บทกำหนดโทษ

กำหนดบทลงโทษแก่กรณีที่ฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่มีคำสั่งให้ผู้ใดมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ รวมทั้งกรณีที่มีการนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ขึ้นทะเบียนแล้วไปเผยแพร่ในลักษณะที่เป็นการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ กระทบกระเทือนต่อศาสนาหรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย

ชื่อร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ.

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

เหตุผลและความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมการคุ้มครององค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมทางวัฒนธรรมที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

โดยที่องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และกฎหมายประเทศต่างๆ ทั้งในแถบทวีปยุโรปและเอเชีย ได้มีการแบ่งประเภทของมรดกทางวัฒนธรรมเป็นสองประเภท ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) โดยได้มีการตรากฎหมายขึ้นมาเพื่อการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งสองประเภทดังกล่าว แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังมีเพียงพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งเป็นกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมีพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่เป็นการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เฉพาะเรื่อง และยังไม่ครอบคลุมการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งหมด จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องมีการตรากฎหมายที่มีขอบเขตครอบคลุมการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อเป็นการรักษาและสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม รวมทั้งป้องกันการนำองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไปใช้ประโยชน์อย่างบิดเบือน หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางธุรกิจต่อไป

๑.๓ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่อง ดังต่อไปนี้

เพื่อเป็นการรักษาและสืบทอดองค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม รวมทั้งป้องกันการนำองค์ความรู้ดั้งเดิมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิมดังกล่าวไปใช้ประโยชน์อย่างบิดเบือน หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางธุรกิจ

๑.๔ มาตรการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจมีดังต่อไปนี้

.....

๑.๕ ทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

ไม่มี

๑.๖ เหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามาตรการนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้ คือ

.....

๒. ใครควรเป็นผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพต้นทุนและความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้

.....

๒.๒ ถ้าเอกชนไม่ควรทำ เหตุใดจึงไม่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำภารกิจนี้

.....

๓. ความจำเป็นในการออกกฎหมาย

๓.๑ ในการทำภารกิจ เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมาย

.....

.....

๓.๒ ถ้าจำเป็นต้องตรากฎหมาย เหตุใดจึงไม่สมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ออก

.....

๓.๓ (ก) การใช้บังคับกฎหมาย

☒ พร้อมกันทุกท้องที่ เนื่องจาก

☐ หยอยใช้เป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก

☐ ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก

(ข) ระยะเวลาสิ้นสุดการใช้บังคับกฎหมาย ไม่มี

๓.๔ ลักษณะการใช้บังคับ

☒ ระบบควบคุม ☐ ระบบกำกับ ☒ ระบบส่งเสริม

๓.๕ ประเภทของโทษที่กำหนด

☒ โทษทางอาญา ☐ มาตรการบังคับทางปกครอง

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ กฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน

.....

๔.๒ เหตุผลที่ไม่สมควรยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายอื่นที่มีอยู่เดิม

.....

๕. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งถูกระทบโดยกฎหมาย

ไม่มี

๕.๒ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกกฎหมายบังคับใช้

ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพที่ถูกจำกัด

ไม่มี

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

.....

.....

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

ไม่มี

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชน และการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่จะได้รับ

ไม่มี

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่จะต้องใช้ ไม่มี

- (ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี ไม่มี
(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ ไม่มี

๖.๒ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

๗. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกัน

.....

๘. วิธีการทำงานและการตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

.....

๘.๒ ระบบการตรวจสอบ

.....

๘.๓ ระบบการคานอำนาจ

.....

๙. กรอบหรือมาตรการป้องกันมิให้มีการตรานุญาตที่เป็นการขยายอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเพิ่มภาระแก่บุคคลจนเกินสมควร

.....

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ โอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น

.....

๑๐.๒ ข้อคัดค้านหรือความเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

.....

ลงชื่อ

(.....)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

...../...../.....

ภาคผนวก ๒

จากการศึกษาวิเคราะห์ในรายงานวิจัยฉบับนี้พบว่า ระบบกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านมรดกทางวัฒนธรรมในปัจจุบันมีกฎหมายที่มีเนื้อหาชัดเจนครอบคลุมเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ส่วนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้น แม้จะมีกฎหมายที่ตราขึ้นใช้บังคับแล้ว แต่เนื่องจากเนื้อหายังไม่ครอบคลุมขอบเขตของการคุ้มครองตามแนวทางการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ที่มุ่งเน้นมาตรการต่าง ๆ ในการส่งเสริมให้วัฒนธรรมนั้นยังคงอยู่ และสืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง การสร้างระบบกฎหมายเพื่อคุ้มครองด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ขึ้นใช้บังคับเป็นการเฉพาะจึงสามารถอุดช่องว่างและส่งเสริมให้ประเทศไทยมีมาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อย่างเป็นระบบในทำนองเดียวกับต่างประเทศซึ่งมีกฎหมายในเรื่องดังกล่าวไว้ดังมีรายละเอียดปรากฏตามตารางเปรียบเทียบสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ. และกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เป็นการเฉพาะ

ตารางเปรียบเทียบสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ. และกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	(ฝรั่งเศส)	(โรมาเนีย)	(ประเทศไทย)
ชื่อกฎหมาย	- รัฐบัญญัติเพื่อให้ความยินยอมกับการเข้าผูกพันตามอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (loi ๒๐๐๖-๗๙๑ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๐๐๖) และ - รัฐกฤษฎีกา เพื่อประกาศใช้บังคับอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (décret ๒๐๐๖-๑๔๐๒ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๐๐๖)	รัฐกำหนด ที่ ๑๙ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๐๐๗ (Ordinance no.๑๙ of ๓๑st, January ๒๐๐๗)	พระราชบัญญัติมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ.
สิ่งที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง	๑. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (การปฏิบัติ การเป็นตัวแทน การแสดงออก ความรู้ และทักษะ รวมทั้ง เครื่องมือ วัตถุ ศิลปวัตถุ พื้นที่ภูมิศาสตร์ทางวัฒนธรรม) ๒. รูปแบบของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ - มุขปาฐะและการแสดงออกทางภาษาพูด ศิลปะการแสดง - วิถีปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม งานเฉลิมฉลองตามเทศกาลต่างๆ - ความรู้และวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล - ทักษะเกี่ยวกับงานช่างฝีมือ	๑. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ๒. หัตถกรรมดั้งเดิม ๓. การสร้างสรรค์งานศิลปะและเทคนิคดั้งเดิมที่สืบทอดต่อเนื่องกันมา	๑. วัฒนธรรมทางภาษา ๒. การปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และประเพณีหรือเทศกาล ๓. ศิลปะการแสดงและดนตรี ๔. ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล ๕. ผลงานซึ่งเป็นงานช่างฝีมือดั้งเดิม
องค์กรที่ทำหน้าที่คุ้มครองและดูแล	- กระทรวงการวัฒนธรรม สำนักมรดกทางวัฒนธรรม (la direction générale des patrimoines) ฝ่ายงานนาร่อง ด้านการศึกษาค้นคว้าและนโยบายทางวิทยาศาสตร์	คณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (The National Commission for safeguarding the immaterial cultural	คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ประเทศที่มีกฎหมาย คุ้มครองมรดกทาง วัฒนธรรมที่จับต้อง ไม่ได้	(ฝรั่งเศส)	(โรมาเนีย)	(ประเทศไทย)
	(le département du pilotage de la recherche et de la politique scientifique) - คณะกรรมการเกี่ยวกับชาติ พันธุ์วิทยา (commission ethnologique) กระทรวงการ วัฒนธรรม (ministère de la Culture)	heritage) และกระทรวงการ วัฒนธรรมและการศาสนา	
การให้ความ คุ้มครอง	- การขึ้นทะเบียน การค้นคว้าวิจัย การอนุรักษ์ การคุ้มครองการ สนับสนุน การส่งเสริมคุณค่า การถ่ายทอด และการให้ความรู้ เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่มี ความหลากหลาย - มุ่งเน้นการคุ้มครองการปฏิบัติ เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้ ให้มีการพัฒนา และมีการถ่ายทอดความรู้ และเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้อง ไม่ได้ (โดยให้ความสำคัญกับ กระบวนการและวิธีการในการ ถ่ายทอดมากกว่าการผลิตหรือ การแสดงออกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้)	การอนุรักษ์ การส่งเสริม และ การป้องกันรักษาวรรณธรรม ดั้งเดิม	- การขึ้นทะเบียนมรดกทาง วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ - ส่งเสริมและสนับสนุนให้มี เครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานของรัฐ และเอกชนในการอนุรักษ์ มรดกทางวัฒนธรรม - เผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์ - ฝึกอบรมและวิจัยเกี่ยวกับ มรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องไม่ได้
บทกำหนดโทษ	-	มี	มี

ภาคผนวก ๓

รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็น

“ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ.”

วันเสาร์ ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ณ ห้องมณฑปพลอย โรงแรมโฆษะ

จังหวัดขอนแก่น

ผู้เข้าร่วมการประชุม

๑. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น
๒. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี
๓. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ
๔. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์
๕. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี
๖. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม
๗. สภาวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น
๘. สภาวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ
๙. สภาวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์
๑๐. สภาวัฒนธรรมจังหวัดหนองบัวลำภู
๑๑. สภาวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี
๑๒. สภาวัฒนธรรมอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์
๑๓. สภาวัฒนธรรมอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น
๑๔. สภาวัฒนธรรมอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
๑๕. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ภาค ๖ จังหวัดขอนแก่น
๑๖. ศูนย์วัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน ตำบลวังชมภู จังหวัดชัยภูมิ
๑๗. เทศบาลนครขอนแก่น
๑๘. เทศบาลตำบลโนนสะอาด
๑๙. โรงเรียนสาวะถีพิทยาสรรพ์ จังหวัดขอนแก่น
๒๐. โรงเรียนบ้านศิลาโนโพธิ์ จังหวัดขอนแก่น
๒๑. โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา จังหวัดขอนแก่น
๒๒. นักจัดรายการประชาสัมพันธ์ จังหวัดชัยภูมิ
๒๓. นักจัดรายการวิทยุชุมชน จังหวัดอุดรธานี
๒๔. รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ ศรีสันติสุข

วิทยากร

๒๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชอบ ดีสวนโคก	วิทยากร
๒๖. นายเจริญลักษณ์ เพ็ชรประดับ	วิทยากรและผู้ดำเนินรายการ
๒๗. ดร. สงขลา วิชัยทศะ	ที่ปรึกษาโครงการวิจัย
๒๘. นายสุรพล ทิพย์เสนา	หัวหน้าโครงการวิจัย และวิทยากร
๒๙. นายสุชัย งามจิตต์เอื้อ	ผู้วิจัย และวิทยากร
๓๐. นายกิตติศักดิ์ จุลสำรวล	ผู้วิจัย และวิทยากร
๓๑. นายรัฐพงศ์ โภคะสุวรรณ	ผู้วิจัย
๓๒. นางสาวจันทร์เพ็ญ รัชตาธิวัฒน์	ผู้วิจัย
๓๓. นายเทอดศักดิ์ ศรีสมาน	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
๓๔. นางสาวนันทา มิตรงาม	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
๓๕. นางสาวกิตติพร ใจบุญ	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
รวมผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน ๙๘ คน	

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของวิทยากรและผู้เข้าร่วมการประชุม

๑. สรุปการร่วมเสวนาทิศทางการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

(โดย : รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ชอบ ดีสวนโคก

ดำเนินการอภิปรายโดย นายเจริญลักษณ์ เพ็ชรประดับ)

นายเจริญลักษณ์ เพ็ชรประดับ – ปัจจุบันคนในสังคมมุ่งเน้นให้ความสำคัญในเรื่องของ “มูลค่า” มากกว่า “คุณค่า” แต่เมื่อ “วัฒนธรรม” ถือเป็นสิ่งที่แสดงถึงการยืนหยัดของความเป็นชาติไทยแล้ว จึงเห็นว่า ในการอภิปรายเพื่อให้ทราบถึงทิศทางการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. ในครั้งนี้ นอกจากจะเน้นสาระสำคัญที่ตัวบทกฎหมายหรือหลักกฎหมายเป็นสำคัญแล้ว ยังควรให้ความสนใจในเรื่องของ “จิตวิญญาณ” ซึ่งถือเป็นตัวกำหนด “วัฒนธรรม” ด้วย ในส่วนตัวได้มีโอกาสจัดทำโครงการประกวดหมอลำขึ้น ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวอีสาน โดยคนทั่วไปมักเข้าใจว่าหมายถึงเฉพาะ “หมอลำซิ่ง” ที่เป็นนักเต้นเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้ว คำว่า “หมอลำ” ยังรวมถึง “หมอลำกลอน” และ “หมอลำเอื้อน” ด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นจิตวิญญาณของชาวอีสานที่ชาวอีสานจะมีความรู้และเข้าใจในสิ่งเหล่านี้เป็นอย่างดี

รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ ศรีสันติสุข – “วัฒนธรรม” จะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ดังนั้น การที่จะรักษาให้เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมสามารถดำรงอยู่ได้จึงถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับ “วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” นั้น เห็นว่า มีอยู่ในทั่วทุกภาคของประเทศไทย โดยจะสอดแทรกอยู่ในกระบวนการทางความคิด ความเชื่อ พิธีกรรม และจะแตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่ ซึ่งทำให้เกิดความหลากหลายของวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ขึ้น โดยความหลากหลายทางวัฒนธรรมนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำให้เกิดการยอมรับและรับความคิดเห็นในวัฒนธรรมของแต่ละท้องที่ให้ได้ สำหรับ “การถ่ายทอดวัฒนธรรม” ก็ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะมีฉะนั้นอาจจะทำให้วัฒนธรรมบางอย่างเลือนหายไปได้ตามกาลเวลา ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นสมควรให้มีการกำหนดหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ โดยอาจตราเป็นพระราชบัญญัติขึ้นใช้บังคับ เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่สามารถนำมาใช้ได้จริง รวมทั้งการเชิญชวนให้บุคคลทั่วไปเข้ามาสนใจในวัฒนธรรมนั้นๆ เช่น การแต่งชุดไทย การซื้อสินค้า OTOP นอกจากนี้ในเรื่องของบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่ในการส่งเสริมวัฒนธรรมก็ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งเช่นเดียวกัน แต่โดยเหตุที่ยังมีจำนวนบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่ดังกล่าวไม่มากและการดำเนินงานยังมีลักษณะที่ทำงานเป็นคนละส่วนโดยขาดการนำมาเชื่อมโยงกัน จึงเป็นเหตุให้การดำเนินงานนั้นยังขาดบูรณาการ นอกจากนี้ เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. จะมีผลใช้บังคับอย่างสมบูรณ์ ควรกำหนดให้มีระบบการติดตามการดำเนินการภายหลังจากที่ได้ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไปแล้ว โดยหากมี

การสืบสานอย่างต่อเนื่องและแสดงผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ อาจกำหนดให้มีการมอบรางวัลแก่ผู้ขึ้นทะเบียนรายนั้นต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชอบ ดีสวนโคก - การคุ้มครอง “วัฒนธรรม” ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจและให้การยอมรับร่วมกัน ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาสำคัญหลายประการที่เกิดขึ้นสังคมไทย มักมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมโดยเฉพาะวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งอาจเกิดจากการที่วัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีบทบาทในสังคมไทย จากเดิมที่สังคมไทยจะมีลักษณะเป็นสังคมที่พึ่งพากันและรักในท้องถิ่นของตน แต่เมื่อวัฒนธรรมตะวันตกได้เข้ามาแทรกแซงในวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยมากขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยขึ้น จนอาจกล่าวได้ว่า จากลักษณะที่เป็นวัฒนธรรมแบบ “ไทยรักถิ่น” กลายเป็น “ไทยลืมถิ่น” และจะกลายเป็น “ไทยทิ้งถิ่น” ไปในที่สุด จึงจำเป็นที่จะต้องช่วยกันเพื่อให้วัฒนธรรมไทยกลับมาเป็นวัฒนธรรมไทยที่สมบูรณ์ดังเดิม ในลักษณะแบบ “ไทยกลับคืนถิ่น” โดยต้องลงมือทำกันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในเรื่องของ “การใช้ภาษา” ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญที่สามารถสร้างและทำลายวัฒนธรรมได้โดยตัวของมันเอง การใช้ภาษาที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับในเรื่อง “ภูมิปัญญา” ของแต่ละท้องถิ่นก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง โดย “ภูมิปัญญา” อาจเป็นแนวทางที่คนในท้องถิ่นได้คิดค้นขึ้นเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นของตน ซึ่งคนต่างถิ่นอาจไม่เข้าใจและเห็นว่าเป็นเรื่องมง่ายไร้สาระ แต่ความจริงแล้วเป็นการแฝงความคิดความเชื่อและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของคนในท้องถิ่นนั้น เช่น ในเรื่องของผีฟ้า หมอลำทรงหรือเหยา หมอยาพื้นบ้าน ด้วยเหตุนี้ จึงควรทำความเข้าใจและให้การยอมรับ โดยอาจแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อนำมาพัฒนา “ภูมิปัญญา” ให้ดียิ่งขึ้นและเหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งการให้ความคุ้มครองใน “ภูมิปัญญา” ของแต่ละท้องถิ่นนั้น เพราะฉะนั้น หากมีคนชาติอื่นที่เห็นความสำคัญในภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านั้นและนำไปใช้ประโยชน์โดยจดทะเบียนเป็นลิขสิทธิ์ของตนก็จะทำให้เราต้องสูญเสียวัฒนธรรมที่ดีของชาติไป นอกจากนี้ ควรต้องกำหนดกฎหมายในการให้ความคุ้มครองอย่างเป็นธรรม ชัดเจน และปราศจากอคติ มิใช่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของส่วนกลางมากกว่าส่วนภูมิภาคหรือส่วนท้องถิ่น โดยเห็นควรกำหนดหลักเกณฑ์ว่าเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในระดับใด เช่น ระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด ภาค หรือชาติ และให้มีสภาวัฒนธรรมในแต่ละระดับและคณะกรรมการเป็นผู้กำกับดูแลและให้การคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้น

๒. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการประชุม

ผู้เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ได้ร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. โดยสามารถสรุปการรับฟังความคิดเห็นได้ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ประเด็นเกี่ยวกับบทนิยาม

สภาวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี (นางกาญจนาฯ) - ควรเพิ่มเติมบทนิยามบางคำ เช่น สิทธิบัตร ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกำหนดความหมายของบทนิยามนั้นด้วยคำอธิบายที่ทำให้คนในท้องถิ่นเข้าใจได้ง่ายและชัดเจน

ประเด็นที่สอง ประเด็นเกี่ยวกับคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (หมวด ๒)

สภาวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ (นายภานุมาศฯ) - มีข้อสังเกตดังนี้

๑. ควรกำหนดให้ทุกกระทรวงมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการฯ ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกกระทรวงได้มีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบายและการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

๒. เห็นว่า การคัดเลือกคณะกรรมการฯ นอกจากจะเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแล้ว ยังควรต้องเลือกคนที่มีความรัก และเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริงด้วย

ประเด็นที่สาม ประเด็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (หมวด ๓)

สภาวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น (นายสมพรฯ) - ควรกำหนดให้การขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องของแต่ละปัจเจกบุคคล มิใช่การกำหนดให้ขึ้นทะเบียนร่วมกัน อย่างกรณีการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของจังหวัด เนื่องจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นจะมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไปจึงไม่สมควรที่จะกำหนดให้นำมาขึ้นทะเบียนร่วมกัน

สภาวัฒนธรรมจังหวัดหนองบัวลำภู (นายปรีดีฯ) - ควรกำหนดวิธีการขึ้นทะเบียนที่ชัดเจน เช่น ต้องมีการดำเนินการอย่างไร ต้องขึ้นทะเบียนที่ใด ใครเป็นผู้มีอำนาจในการรับขึ้นทะเบียน และต้องทำให้เกิดความยั่งยืนแก่นุชนรุ่นหลังด้วย

สภาวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น (นายจันทร์สายฯ) - ควรอำนวยความสะดวกในการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมโดยกำหนดสถานที่รับขึ้นทะเบียนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ในหมู่บ้าน อำเภอ

ประเด็นที่สี่ ประเด็นเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (หมวด ๔)

โรงเรียนสาธิตพิทยาสรรพ์ (นายคำพันธ์ฯ) - เนื่องจากการปลูกฝังวัฒนธรรมควรดำเนินการร่วมกับการจัดการศึกษา จึงเสนอให้มีการบรรจุหลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไว้ในบทเรียน เช่น วรรณกรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมเฉพาะท้องถิ่น

สภาวัฒนธรรมอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น (นายบุญเรืองฯ) - เนื่องจากคนในสังคมปัจจุบันส่วนใหญ่ยังไม่รู้ผิดชอบชั่วดี ขาดคุณธรรม จึงควรกำหนดข้อห้ามและข้อควรระวังในการปฏิบัติต่อวัฒนธรรมไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ไว้อย่างชัดเจน

สภาวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ (นายภานุมาศฯ) - ควรจัดทำโครงการสนับสนุน เช่น “ชุมชนต้นแบบทางวัฒนธรรม” เพื่อให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่สื่อทางวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น โดยอาจจัดเป็นรายการเฉพาะ

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ (นายเชษฐาฯ) - เนื่องจากงบประมาณเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยในการส่งเสริมวัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกของชาติให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น จึงเสนอให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อสร้างรายได้ เช่น จัดโปรแกรมท่องเที่ยวพาคนต่างชาติไปชมการแสดงด้านวัฒนธรรม

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี (นายบัณฑิตฯ) - ควรกำหนดหลักเกณฑ์และบทลงโทษ กรณีมีการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบและออกเป็นประกาศให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

สภาวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์ (นายไสยาฯ) - ควรเพิ่มบทบาทของสภาวัฒนธรรมให้มีความชัดเจน และกำหนดให้มีองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายมาดูแลเรื่องวัฒนธรรม

ประเด็นที่ห้า ประเด็นอื่นๆ

สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี (นายทองไสยาฯ) - การกำหนดลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จะได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมตามร่างมาตรา ๕ นั้น เห็นว่า ในร่างมาตรา ๕ (๔) ควรกำหนดถึงลักษณะที่เป็นองค์ความรู้ด้านอื่นๆ ด้วยมิใช่กำหนดเฉพาะแต่เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานด้านสถาปัตยกรรมเท่านั้น

สำหรับร่างมาตรา ๕ (๒) เพื่อความเหมาะสมชัดเจน เห็นควรแก้ไขคำว่า “ประเพณี
บั้งไฟ” เป็น “ประเพณีบุญบั้งไฟ” และ “ประเพณีการแข่งขันเรือ” ควรเพิ่มเติมเป็น “ประเพณีการแข่งขัน
เรือพาย และเรือยาว”

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามแบบสอบถาม

ในการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น ๑๐๐ ชุด มีผู้ตอบแบบสอบถามรวม ๔๙ คน ได้แก่

๑. ผู้แทนสภาวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดใกล้เคียง จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘๖

๒. บุคลากรในสังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดใกล้เคียง จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔๙

๓. บุคลากรจากสถานศึกษาและหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔๑

๔. บุคลากรจากภาคเอกชน จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒๔

โดยสามารถสรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละประเด็นได้ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามรู้จักอนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือไม่

๑.๑ รู้จักอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๓

๑.๒ รู้จักอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒๐

๑.๓ รู้จักอนุสัญญาทั้งสองฉบับ จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖๕

๑.๔ ไม่รู้จักอนุสัญญาทั้งสองฉบับ จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘๒

๒. ผู้ตอบแบบสอบถามทราบหรือไม่ว่าในปัจจุบันองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก มีการผลักดันให้เกิดการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

๒.๑ ทราบ จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๓๕

๒.๒ ไม่ทราบ จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔๙

๒.๓ ไม่ได้ตอบ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๖

๓. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนมีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งสมควรได้รับการอนุรักษ์หรือคุ้มครองหรือไม่ ได้แก่อะไรบ้าง

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ยกตัวอย่างมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในท้องถิ่น และชุมชนที่สมควรได้รับการอนุรักษ์หรือคุ้มครอง ดังต่อไปนี้

- ประเพณี เช่น ประเพณีที่ถือปฏิบัติในแต่ละเดือนตลอดสิบสองเดือนซึ่งเรียกว่า ฮีต ๑๒ คลอง ๑๔ การบายศรีสู่ขวัญ ผูกเสี้ยว การแห่นางแมว การสรงน้ำพระธาตุยาคู
- ความเชื่อเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน การปฏิบัติต่อธรรมชาติ เช่น การเลี้ยงผีปู่ตา
- คำสอน สุภาษิต เช่น คำผญา คำสอย คำผูกแขน
- ศิลปะการแสดงและดนตรี เช่น หมอลำกลอน หมอลำแคน ลำผีฟ้า
- การละเล่น เช่น ตีคลีไฟ
- ความรู้ในการนำพืชสมุนไพรมาทำยารักษาโรค
- อาหารพื้นถิ่น เช่น หม่า
- งานช่าง เช่น ผ้าไหมมัดหมี่ งานจักสาน

๔. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่อให้ความคุ้มครองแก่มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือที่ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. เรียกว่า “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” หรือไม่

ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนตอบว่าควรมีกฎหมายเฉพาะ เพื่อเป็นการคุ้มครองไม่ให้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของไทยที่มีคุณค่าสูญหายไป

๕. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าเมื่อมีกฎหมายแล้วท้องถิ่นหรือชุมชนจะได้ประโยชน์อย่างไร ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นว่าท้องถิ่นและชุมชนจะได้รับประโยชน์สรุปได้ดังนี้

- ช่วยให้มีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ใกล้จะสูญหายยังคงอยู่และมีการสืบทอดต่อไป
- ทำให้คนในท้องถิ่นและชุมชนโดยเฉพาะเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจ ความรัก และหวงแหนในวัฒนธรรมของตน
- ช่วยให้เกิดการเผยแพร่วัฒนธรรม เกิดแหล่งท่องเที่ยวซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นนั้นๆ ดีขึ้น
- จะได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐในการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
- ช่วยปกป้องไม่ให้ชาวต่างชาติแอบอ้างมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของไทยไปเป็นของตนเอง หรือหาประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๖. เมื่อมีการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้ว ควรกำหนดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้อย่างไร

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรกำหนดให้ท้องถิ่นหรือชุมชนแต่ละแห่งสามารถขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง และให้ท้องถิ่นและชุมชนมีบทบาทในการคุ้มครอง การอนุรักษ์ การแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบทราบถึงการละเมิด การเผยแพร่และพัฒนามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมโดยได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐ

๗. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็น “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” ตามที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัตินี้มีความเหมาะสมหรือไม่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า หลักเกณฑ์ในการพิจารณามีความเหมาะสมแล้ว และเห็นด้วยกับการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาให้มีความยืดหยุ่นโดยให้คณะกรรมการสามารถกำหนดลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพิ่มเติมในกฎกระทรวงได้

๘. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอย่างไรกับการกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเห็นด้วยกับการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เนื่องจาก จะทำให้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไม่สูญหายและเป็นที่รู้จักแพร่หลาย สามารถสืบค้นและศึกษาได้ง่าย ตลอดจนช่วยให้ได้รับการคุ้มครองจากการถูกบิดเบือนหรือแสวงหาประโยชน์โดยชาวต่างชาติ

อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อสังเกตว่า ในกรณีที่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้นมีลักษณะร่วมกันหรือมีความคล้ายคลึงกันในหลายท้องถิ่นอาจมีปัญหาเรื่องการทับซ้อน เช่น การแสดงหมอลำที่มีรูปแบบหลากหลายและมีอยู่ในหลายท้องถิ่น จึงเสนอแนะให้การขึ้นทะเบียนต้องจำแนกลักษณะความแตกต่างของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันนั้นให้ชัดเจน และระบุว่าเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นใด เช่น ระบุหมู่บ้าน อำเภอ หรือจังหวัด เป็นต้น

๙. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว โดยให้มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรมีหลักเกณฑ์ในการให้เงินอุดหนุนอย่างไร

ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเห็นว่า การกำหนดให้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนมีความเหมาะสม โดยเสนอแนะหลักเกณฑ์ในการให้เงินอุดหนุน สรุปได้ดังนี้

- ควรให้เงินอุดหนุนแก่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแต่ละประเภทอย่างทั่วถึง โดยพิจารณาจำนวนที่จะจัดสรรตามความเหมาะสมและจำเป็นของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้นๆ
- ควรมีการติดตามประเมินผลการใช้เงินอุดหนุนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
- ควรกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน

๑๐. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่ามาตรการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. นี้ เพียงพอแล้วหรือไม่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างพระราชบัญญัตินี้เพียงพอแล้ว

อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าไม่เพียงพอ เสนอว่า ควรเพื่อบทกำหนดโทษสำหรับผู้บิดเบือนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และควรมีมาตรการอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนโดยทั่วไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้วย

๑๑. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าควรให้ท้องถิ่นหรือชุมชนที่ได้ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้วสามารถได้รับสิทธิในการหาประโยชน์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า ควรกำหนดให้ท้องถิ่นหรือชุมชนที่ได้ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้วได้รับสิทธิในการหาประโยชน์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและความเข้มแข็งให้ท้องถิ่นและชุมชน

สำหรับผู้ที่ตอบว่าไม่ควรได้รับสิทธิได้ให้เหตุผลว่า มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นของส่วนรวมจึงไม่ควรให้บุคคลเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้รับสิทธิในการหาประโยชน์ในลักษณะเดียวกับทรัพย์สินทางปัญญา

๑๒. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ดังนี้

- ควรมีการประชาสัมพันธ์ร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ และจัดการประชุมสัมมนาเพิ่มเติมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับโดยเพิ่มระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นในแต่ละครั้งให้มากขึ้น

- ควรให้สภาวัฒนธรรมในพื้นที่สามารถพิจารณาการจัดสรรเงินอุดหนุนได้เอง

- ควรกำหนดให้ชุมชนหรือสภาวัฒนธรรมมีส่วนร่วมในการพิจารณากระบวนการตามร่างพระราชบัญญัตินี้มากขึ้น

- ควรคำนึงถึงมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สืบทอดโดยปัจเจกบุคคลหรือครอบครัว ซึ่งจะต้องมีหลักเกณฑ์การพิสูจน์ความเป็นเจ้าของในการขอขึ้นทะเบียนให้ชัดเจน

- ควรให้ความสำคัญกับการเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมโดยการจัดเป็นหลักสูตรการศึกษา

รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็น
“ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ.”
วันเสาร์ ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
ณ ห้องป่าสักน้อย โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย	
๒. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน	
๓. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง	
๔. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่	
๕. สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่	
๖. สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่	
๗. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่	
๘. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	
๙. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	
๑๐. ผศ.ดร.ประสิทธิ์ เลี้ยวศิริพงษ์	วิทยากร
๑๑. ดร.สงขลา วิชัยทัศนะ	ที่ปรึกษาโครงการวิจัย
๑๒. นายสุรพล ทิพย์เสนา	หัวหน้าโครงการวิจัย
๑๓. นายสุชัย งามจิตต์เอื้อ	ผู้วิจัย และวิทยากร
๑๔. นายกิตติศักดิ์ จุลสำรวล	ผู้วิจัย และวิทยากร
๑๕. นางสาวนัฐกานต์ ขำยัง	ผู้วิจัย
๑๖. นายรัฐพงศ์ โภคะสุวรรณ	ผู้วิจัย
๑๗. นางสาววาริรัตน์ รัตนวิบูลย์สม	ผู้วิจัย
๑๘. นางสาวสุภาทิพย์ ศิริภาณุรักษ์	ผู้วิจัย
๑๙. นางโปรดปราน วัฒนศิริธรรม	ผู้วิจัย
๒๐. นางสุนันทา มิตรงาม	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
๒๑. นางสาวเบญจรัตน์ มาประณีต	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
รวมผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๒๑ คน	

๑. สรุปการร่วมอภิปรายเสวนาทิศทางการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

(โดย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประสิทธิ์ เลี้ยวศิริพงษ์
ดำเนินการอภิปรายโดย นายกิตติศักดิ์ จุลสำรวล)

ผศ.ดร.ประสิทธิ์ – การจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในวันนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการกระตุ้นความสนใจของคนในชาติและคนในท้องถิ่นให้มีความตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมอันดีงามของไทยที่ควรได้รับการอนุรักษ์และสงวนรักษาไว้ให้แก่ชนรุ่นหลังได้เรียนรู้และสืบทอดต่อไป ในทุกวันนี้ เชื่อว่าประชาชนจำนวนมากยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อย่างถ่องแท้ การสัมมนาในครั้งนี้จึงเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของต่อสาธารณชนได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อยู่บางประการ ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมฯ มีความสัมพันธ์กับการคุ้มครองลิขสิทธิ์หรือไม่ เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีโรงแรมหลายแห่งได้คัดลอกแบบทางสถาปัตยกรรมมาจากวัดวาอาราม จะถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่ อย่างไร

๒. องค์การยูเนสโกได้ขึ้นทะเบียนการเต้นรำแบบ Chau ของประเทศอินเดียและการเต้นบูชาเทพเจ้า Huacónada ของประเทศเปรู เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ แม้ว่าทำรายการของการเต้นรำทั้งสองประเทศนั้นจะคงรูปแบบดั้งเดิมไว้ แต่อุปกรณ์และเครื่องแต่งกายของนักเต้นรำได้เปลี่ยนไปตามยุคสมัยโดยมีการนำเทคโนโลยีมาปรับแต่งให้เข้ากับสมัยนิยมมากขึ้น ดังนั้น แนวความคิดที่จะต้องใช้วัตถุดั้งเดิมหรืออุปกรณ์ที่ใช้ตั้งแต่ยุคเริ่มแรกจึงจะมีสิทธินำมาขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ นั้น จึงไม่ถูกต้อง

๓. การยกย่องพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมฯ ควรคำนึงถึงสภาพทางวัฒนธรรมด้วย กล่าวคือ วัฒนธรรมมีสภาพ ๔ ประการ ได้แก่

(๑) ทรง

(๒) ทรวด

(๓) ชาก

(๔) สุนัข

ตัวอย่างเช่น กลองสะบัดชัยเป็นกลองที่มีมานานแล้วนับหลายศตวรรษ จุดประสงค์แรกเริ่มของการตีกลองสะบัดชัยคือเพื่อเป็นสิริมงคลและเป็นขวัญกำลังใจแก่เหล่าทหารในการออกศึกสงคราม ให้ได้รับชัยชนะเหนือคู่ต่อสู้ แต่ในปัจจุบัน การตีกลองสะบัดชัยเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวล้านนาที่มักพบเห็นในขบวนแห่หรืองานแสดงศิลปะพื้นบ้านทั่วไป การยกย่องกฎหมายจึงควรคำนึงถึงสภาพทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยด้วย

๔. ร่างมาตรา ๘ (๓) ที่บัญญัติให้มีกรรมการผู้แทนชุมชนจำนวนหกคนซึ่งได้รับการคัดเลือกจากชุมชนในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก ภาคละหนึ่งคน นั้น มีข้อสังเกตว่า ควรบัญญัติให้มีการคัดเลือกผู้แทนชุมชนจากตัวแทนชุมชนอย่างแท้จริง เพราะผู้ที่อยู่อาศัยและคุ้นเคยกับชุมชนนั้นๆ มาช้านานจะเป็นผู้ที่เข้าใจวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ได้ดีที่สุด

๒ สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการประชุม

ผู้เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ได้ร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. โดยสามารถสรุปการรับฟังความคิดเห็นได้ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ประเด็นเกี่ยวกับคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (หมวด ๒)

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ (นายสวัสดิ์) – มีข้อสังเกตสองประการ คือ

๑. การสรรหาคณะกรรมการตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมฯ ควรกำหนดระยะเวลาไว้พอสมควรเพื่อมิให้เกิดความล้มเหลวในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการได้ เนื่องจากหากมีระยะเวลาการสรรหาที่สั้นเกินไป การสรรหาคณะกรรมการอาจไม่ได้บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวัฒนธรรมที่แท้จริง

๒. การหาวิธีการคัดเลือกบุคคลที่มีความรักและจริงจังในการส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรม เนื่องจากในปัจจุบันคนส่วนใหญ่มักทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อแลกกับค่าตอบแทนที่ตนพึงได้รับเท่านั้น แต่หาได้มีความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานนั้นด้วยความรักและความจริงใจที่ตนมีต่องานชิ้นนั้นอย่างแท้จริงไม่ หากได้บุคคลที่พร้อมทุ่มเทแรงกายและแรงใจให้การส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติแล้วอาจทำให้วัฒนธรรมของประเทศไทยมีความก้าวหน้าและพัฒนาต่อไปได้อยู่เสมอ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (นายอาชว์) – มีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มบทบาทให้คณะกรรมการท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมงานวัฒนธรรมด้วย โดยในหมวดที่ ๒ ที่ว่าด้วยเรื่อง คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม นั้นขอเสนอแนะว่า “ให้มีคณะกรรมการในระดับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการวัฒนธรรม” และในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการระดมความร่วมมือจากคนในท้องถิ่น ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมฯ จึงควรเพิ่มอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการด้านวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (นายเบญจพล) – ในร่างมาตรา ๑๒ ว่าด้วยเรื่องกรรมการผู้แทนชุมชนหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ควรคัดเลือกมาจากบุคคลที่ทำงานในชุมชน เนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะเข้าใจถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ อย่างแท้จริง

สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ (นายสุจริตฯ) – เสนอให้มีตัวแทนจากเยาวชนเข้ามาเป็นกรรมการในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้วย เนื่องจากในปัจจุบันเยาวชนมีความตระหนักและตื่นตัวเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมของไทยเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นที่สอง ประเด็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (หมวด ๓)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (นายเบญจพลฯ) – ร่างมาตรา ๑๙ ว่าด้วยเรื่อง ชุมชนที่มีถิ่นฐาน มีการสืบทอด และมีการร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง นั้น ในบางครั้งคนในชุมชนยังไม่เข้าใจเหตุผลความเป็นมาของรากเหง้าการสืบทอดทางวัฒนธรรมภายในชุมชนของตน อันเนื่องมาจากการได้รับสืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษโดยไม่ได้รับทราบถึงเหตุผลของการคิดหรือการทำสิ่งนั้นๆ ขึ้น ดังนั้น ภูมิปัญญาจะเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มต้นจากสิ่งที่จับต้องไม่ได้ถึงจะเกิดเป็นสิ่งที่จับต้องได้อันมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ (นายไพฑูรย์ฯ) – ปัญหาที่เกิดขึ้นปัญหาหนึ่ง คือ ในทุกจังหวัดมีครุภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดขึ้นทุกปี แต่ประเทศไทยไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้

ประเด็นที่สาม ประเด็นเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (หมวด ๔)

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ (นางปิยาภรณ์ฯ) – มีข้อเสนอแนะ ๒ ประการ คือ

๑. การเปิดรับวัฒนธรรมต่างชาติของเยาวชนยังขาดการควบคุมจากหน่วยงานภาครัฐอย่างเพียงพอ กระทรวงศึกษาธิการควรรับผิดชอบในการบรรจุหลักสูตรวิชาวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนของไทยได้เรียนรู้และเข้าใจถึงลักษณะของวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของประเทศไทยว่ามีลักษณะและมีตัวอย่างใดบ้าง หากหน่วยงานภาครัฐปลูกฝังหลักสูตรดังกล่าวให้แก่เยาวชนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว จะช่วยให้เยาวชนเหล่านี้มีจิตสำนึกในการสงวนและหวงแหนวัฒนธรรมของชาติไทยมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จุดเริ่มต้นของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไปต้องเริ่มต้นจากการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมเหล่านี้เสียก่อน จึงจะทำให้เด็กและเยาวชนของชาติเกิดความรู้สึกภูมิใจและหวงแหนวัฒนธรรมภายในชาติของตนให้ดีที่สุด

๒. ในปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของชาติอยู่หลายฉบับ แม้ว่าจะเป็นกฎหมายที่ออกมารองรับสำหรับวัฒนธรรมที่จับต้องได้เป็นส่วนใหญก็ตาม แต่ทั้งนี้

กฎหมายเหล่านี้ไม่สามารถเป็นแรงผลักดันให้เกิดการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของประเทศให้แก่คนในชาติได้อย่างดีพอ จึงจำเป็นต้องทบทวนบทบาทและความบกพร่องที่เกิดขึ้นว่าเป็นสาเหตุจากกฎหมายหรือจากการบริหารจัดการวัฒนธรรม

ดร. สงขลาคะ – ประเทศไทยให้เงินสนับสนุนด้านกีฬาและวัฒนธรรมน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับนักกีฬาที่อาศัยความวิริยะอุตสาหะในการฝึกฝนเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะในการแข่งขันแล้ว จำนวนเงินที่รัฐบาลให้การส่งเสริมมีไม่พอเพียงและไม่เหมาะสมกับความพยายามของนักกีฬาเหล่านี้ ประกอบกับประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรอยู่เสมอ เมื่อกระทรวงศึกษาธิการมีการถ่ายโอนภาระงานเดิมที่เคยเป็นของตน เช่น งานพลศึกษาหรืองานลูกเสือ ไปก่อตั้งเป็นหน่วยงานใหม่ขึ้น ทำให้งบประมาณที่จะนำมาช่วยเหลืองานที่ถูกถ่ายโอนเหล่านี้ลดน้อยลงตามลำดับ ดังนั้น จึงเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เห็นควรให้กระทรวงศึกษาธิการเพิ่มหลักสูตรวิชาว่าด้วยวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เพื่อปลูกฝังเด็กและเยาวชนของชาติให้ตระหนักและภูมิใจในวัฒนธรรมที่ตนมีอยู่ พร้อมกันนี้ หากบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐผู้ใดที่เห็นว่ามีความไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลืองานด้านพลศึกษาหรืองานวัฒนธรรมของชาติแล้ว ให้ช่วยแจ้งเบาะแสหรือฟ้องร้องไปยังหัวหน้าในหน่วยงานของตนทันทีเพื่อป้องกันปัญหาคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นภายในองค์กรของตน

สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ (นางสาวณรินทร์ฯ) – สำหรับเรื่องการยอมรับวัฒนธรรมจากต่างชาตินั้น เห็นว่า ผู้ใหญ่ควรมีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามสมัยนิยมของเยาวชนเพิ่มมากขึ้น และควรสร้างจิตสำนึกให้แก่เยาวชนอย่างจริงจังมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยอาจเปิดโอกาสหรือเปิดพื้นที่ทางการแสดงออกด้านวัฒนธรรมให้แก่เยาวชนได้มีโอกาสแต่งกายหรือแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมของชาติได้มากขึ้น นอกจากนี้ ในการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ควรให้มีการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไว้ให้เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า และอ้างอิงแก่ประชาชนทั่วไปได้

ประเด็นที่สี่ ประเด็นอื่นๆ

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ (นายไพฑูรย์ฯ) – ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า เมื่อมีการยกย่องพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมฯ เรียบร้อยแล้ว ควรจัดทำคู่มือประกอบความเข้าใจแก่ประชาชนทั่วไปด้วย

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามแบบสอบถาม

ในการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น ๑๐๐ ชุด มีผู้ตอบแบบสอบถามรวม ๓๒ คน ได้แก่

๑. บุคลากรในสังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียง จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๗๕

๒. ผู้แทนสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕

๓. บุคลากรหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๕

โดยสามารถสรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละประเด็นได้ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามรู้จักอนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือไม่

๑.๑ รู้จักอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕

๑.๒ รู้จักอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๕

๑.๓ รู้จักอนุสัญญาทั้งสองฉบับ จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕

๑.๔ ไม่รู้จักอนุสัญญาทั้งสองฉบับ จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๕

๒. ผู้ตอบแบบสอบถามทราบหรือไม่ว่าในปัจจุบันองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก มีการผลักดันให้เกิดการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

ทราบ จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒๕

ไม่ทราบ จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๓

ไม่ตอบ จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๑๒

๓. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนมีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งสมควรได้รับการอนุรักษ์หรือคุ้มครองหรือไม่ ได้แก่อะไรบ้าง

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ยกตัวอย่างมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในท้องถิ่นและชุมชนที่สมควรได้รับการอนุรักษ์หรือคุ้มครอง ดังต่อไปนี้

- การบูชาเสาหลักเมือง การบูชาผีปู่ย่า การบูชาเทวมุตรหลวง การสืบทอด

- วิถีชีวิตวัฒนธรรม ๓ ไท (ไทลื้อ ไทจีน ไทยอง)
- ภาษาพื้นเมือง วรรณกรรม ศิลปะการแสดง พิธีกรรมต่างๆ ตามวิถีชีวิตของคนล้านนาหรือชนเผ่า
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมอพื้นบ้าน เช่น หมอยาแผนโบราณ หมอเป่า ภูมิปัญญาเรื่องสมุนไพร การนวดแผนไทย
- ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีตานก๋วยสลาก ประเพณีแห่ช้างผ้าบ้านเมาะหลวง อ. แม่เมาะ จ. ลำปาง ประเพณีฟ้อนผี ประเพณีปอยหลวง ประเพณีการแห่ไม้แคในเดือนยี่เป็ง
- มวยไทย
- การละเล่นตูกตาผีเจ้าที่
- การทอผ้ากี่เอว การทอผ้าไทลื้อ การทอผ้าลายสร้อยดอกหมาก
- ความเชื่อในพิธีกรรมการจัดงานศพตามวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง พิธีกรรมการแห่ไม้

คำโพธิ์

- นิทานพื้นบ้าน
- เครื่องปั้นดินเผาเมืองกาหลง การแกะสลักลายไม้ การตีมีดบ้านขามแดงที่อำเภอห้วยฉัตร การเจียรระโนแก้วโป่งขามแบบดั้งเดิมที่อำเภอเลิน การผลิตกระดาษสา การเขียนธรรมะบนใบลาน

๔. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่อให้ความคุ้มครองแก่มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือที่ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. เรียกว่า “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” หรือไม่

ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนตอบว่าควรมีกฎหมายเฉพาะ เพื่อ

- อนุรักษ์และสืบทอดให้คนรุ่นต่อไป
- เป็นเอกลักษณ์ของชาติ
- นำมาใช้ประโยชน์ให้เกิดรายได้แก่ชุมชน
- ป้องกันการถูกละเมิดหรือเลียนแบบจากต่างชาติ

๕. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าเมื่อมีกฎหมายแล้วท้องถิ่นหรือชุมชนจะได้ประโยชน์อย่างไร

ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นว่าท้องถิ่นและชุมชนจะได้รับประโยชน์สรุปได้ดังนี้

- ป้องกันการสูญหายหรือถูกละเมิด
- เอกลักษณ์ของท้องถิ่นยังคงอยู่สืบไป

- การอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมีความชัดเจนและได้รับการสนับสนุนมากขึ้นทั้งด้านงบประมาณและการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ
- ส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน ชุมชนได้รับประโยชน์จากการใช้ภูมิปัญญาและมีความรู้ในการใช้กฎหมายคุ้มครองงานในอาชีพทางวัฒนธรรม
- มีการถ่ายทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างถูกต้องและมีแบบแผน
- ชุมชนเข้มแข็งและเป็นสุข
- สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ชุมชน
- ชุมชนเห็นคุณค่าของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

๖. เมื่อมีการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้ว ควรกำหนดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้อย่างไร
ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นคิดเห็น ดังนี้

- ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกด้าน ทั้งการเสนอความคิดเห็น การกำหนดแนวทางการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และการวิพากษ์วิจารณ์ผลการดำเนินงานร่วมกันอย่างเปิดเผย
- ควรจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมขึ้นภายในชุมชน
- ควรอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมของท้องถิ่น
- จัดอบรมหรือประชุมให้แกนนำชุมชนทราบและเข้าใจการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม รวมทั้งการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล
- ควรให้ชุมชนหามาตรการหรือนโยบายที่เป็นการส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชุมชนตนเอง
- ส่งเสริมด้านการศึกษาและการเรียนรู้ให้ประชาชนเข้าใจและร่วมอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
- ศึกษา รวบรวม จัดเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์และความเป็นมาของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ตลอดจนการนำมาวิเคราะห์และถ่ายทอดต่อไป
- ควรให้ชุมชนแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบและต่อเนื่อง

๗. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็น “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” ตามที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติมีความเหมาะสมหรือไม่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเหมาะสมแล้ว เพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และสืบทอดวัฒนธรรมที่หลากหลายได้อย่างถูกต้องให้แก่คนรุ่นต่อไป อย่างไรก็ตาม มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑ คน ที่เห็นว่า ไม่เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันชุมชนไม่ได้มุ่งที่จะอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ไม่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาแต่มุ่งเน้นด้านรายได้ การศึกษาและสนับสนุนส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ชัดเจนมาจากบุคคลบางคนเท่านั้น

๘. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอย่างไรกับการกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเห็นด้วยกับการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เนื่องจาก

- เป็นการสร้างคุณค่าเชิงสร้างสรรค์ของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมสำหรับท้องถิ่นและประเทศ

- สะท้อนให้เห็นถึงความหวงแหนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

- เป็นการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

- เป็นการจัดระบบองค์ความรู้ให้เป็นหมวดหมู่ ง่ายต่อการสืบค้น

อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อสังเกตว่า ควรขอความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น กรมพัฒนาชุมชน

๙. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว โดยให้มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรมีหลักเกณฑ์ในการให้เงินอุดหนุนอย่างไร

ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเห็นว่า การกำหนดให้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนมีความเหมาะสมแล้ว โดยเสนอแนะหลักเกณฑ์ในการให้เงินอุดหนุน สรุปได้ดังนี้

- ควรกำหนดหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนเป็นรายกรณี

- ควรจัดสรรเงินอุดหนุนโดยให้เครือข่ายสภาวัฒนธรรมบริหารจัดการ

- ควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะด้านร่วมเป็นผู้พิจารณาให้เงินอุดหนุนด้วย

- แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการในเรื่องนี้โดยเฉพาะ โดยมีผู้แทนจากสำนักงาน

วัฒนธรรมจังหวัดร่วมเป็นกรรมการด้วย

- ควรมีโครงการหรือแผนงานเพื่อเสนอขอรับเงินอุดหนุน

- หลักเกณฑ์ต้องมีความยืดหยุ่นและมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

- ต้องจัดทำรายงานการดำเนินการต่างๆ หลังจากได้รับเงินอุดหนุนแล้ว

๑๐. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่ามาตรการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. นี้เพียงพอแล้วหรือไม่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างพระราชบัญญัตินี้ยังไม่เพียงพอ โดย

- ควรเพิ่มเติมในส่วนของผู้บุคคลที่มีส่วนร่วมในการบริหารการทำงาน และควรให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องมากขึ้น

- คำว่า “วัฒนธรรม” มีความหมายที่กว้าง ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงควรครอบคลุมวัฒนธรรมทั้งหมด

- ควรให้กระทรวงสาธารณสุขร่วมเป็นกรรมการด้วย

- ควรเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยให้ต่างชาติ

- ควรเพิ่มให้มีคณะกรรมการระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และชุมชนให้มากขึ้น โดยเน้นให้คนในท้องถิ่นเข้ามาดูแลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของตน

- ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมยังไม่มี ความชัดเจน

- ในการพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ควรรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชน อำเภอ และจังหวัดด้วย เพื่อรับรองและยืนยันความมีอยู่ของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้น

- ควรเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขการนำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้รับการคุ้มครองแล้วไปสร้างสรรค์ให้เกิดรายได้แก่ชุมชนและเกิดประโยชน์ต่อสังคม

๑๑. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าควรให้ท้องถิ่นหรือชุมชนที่ได้ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้วสามารถได้รับสิทธิในการหาประโยชน์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่

ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน เห็นว่า ควรกำหนดให้ท้องถิ่นหรือชุมชนที่ได้ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้ว ได้รับสิทธิในการหาประโยชน์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นทรัพย์สินที่เกิดจากปัญญาเช่นเดียวกับทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงต้นกำเนิดของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหรือผู้เป็นเจ้าของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้น และเพื่อคงความเป็นอัตลักษณ์ของภูมิปัญญานั้น

๑๒. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ดังนี้

- การคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอาจเป็นการจำกัดการเผยแพร่วัฒนธรรมได้
- ควรให้ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน
- ควรจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่น และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง
- ในการดำเนินการ ควรพิจารณาเรื่องความพร้อมของบุคลากรด้วย
- ร่างมาตรา ๘ (๒) ควรให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติร่วมเป็นกรรมการด้วย
- ร่างมาตรา ๘ (๓) ควรกำหนดให้มีผู้แทนชุมชนภาคละ ๒ คน
- ร่างมาตรา ๑๙ ควรเพิ่มความว่า “บุคคลหรือกลุ่มบุคคล”
- ควรตั้งคณะทำงานในระดับท้องถิ่นและภูมิภาค เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ควรให้องค์กรอื่นๆ นอกจากสภาวัฒนธรรมเป็นผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนได้
- ควรมีคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด เพื่อกลั่นกรองและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างทันการณ์
- ควรให้เครือข่ายสภาวัฒนธรรมเป็นแกนนำในการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้เพื่อไปสู่การปฏิบัติ
- ควรมีทีมที่ปรึกษาระดับจังหวัดและชุมชน
- เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ควรกำหนดให้มีแผนติดตามและการประเมินผล
- ควรมีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น

รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็น
“ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ.”
วันเสาร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๓
ณ ห้องไทยทักษิณ โรงแรม ทวิน โลตัส
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช
๒. สภาวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. สภาวัฒนธรรมอำเภอเชียงใหม่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
๔. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา
๕. สภาวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา
๖. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง
๗. สภาวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง
๘. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตรัง
๙. สภาวัฒนธรรมจังหวัดตรัง
๑๐. สภาวัฒนธรรมอำเภอเมือง จังหวัดตรัง
๑๑. สภาวัฒนธรรมอำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
๑๒. สภาวัฒนธรรมอำเภอรัษฎา จังหวัดตรัง
๑๓. ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดตรัง
๑๔. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่
๑๕. สภาวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่
๑๖. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี
๑๗. อบจ. สุราษฎร์ธานี
๑๘. สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนครศรีธรรมราช
๑๙. สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดพัทลุง
๒๐. สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา
๒๑. รองศาสตราจารย์วิมล คำศรี วิทยากร
๒๒. นายวาที ทรัพย์สิน วิทยากร
๒๓. ดร.สงขลา วิชัยทัศนะ ที่ปรึกษาโครงการวิจัย
๒๔. นายสุพล ทิพย์เสนา หัวหน้าโครงการวิจัยและวิทยากร
๒๕. นายสุชัย งามจิตต์เอื้อ ผู้วิจัย และวิทยากร
๒๖. นายกิตติศักดิ์ จุลสำรวล ผู้วิจัย และวิทยากร

๒๗. นางสาวนัฐกานต์ ขำยัง	ผู้วิจัย
๒๘. นายรัฐพงศ์ โภคะสุวรรณ	ผู้วิจัย
๒๙. นางสุนันทา มิตรงาม	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
๓๐. นางสาวกรรณิกา ประสิทธิ์อินราพันธ์	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
๓๑. นางเรวดี สุกุลพาณิชย์	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
รวมจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๙๐ คน	

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของวิทยากรและผู้เข้าร่วมการประชุม

๑. สรุปการร่วมอภิปรายเสวนาทิศทางการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

(โดย : รองศาสตราจารย์วิมล คำศรี และนายวาที ทรัพย์สิน

ดำเนินการอภิปรายโดย นายสุรพล ทิพย์เสนา)

รองศาสตราจารย์วิมล คำศรี – ให้ความเห็นว่า การอนุรักษ์ คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับทรัพยากรบุคคลเป็นสำคัญ โดยการดำเนินการเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้คือการคุ้มครองถึงแนวคิด วิธีการ ภูมิปัญญาที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ให้เกิดขึ้น เมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายในที่นี้เคยดำเนินการอนุรักษ์ คุ้มครอง และส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรมที่จับต้องได้จนประสบความสำเร็จมาแล้ว กรณีจึงย่อมไม่แตกต่างกันในการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อย่างไรก็ตาม เห็นว่า กฎหมายที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรม เช่น กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้นควรมีหลักการที่เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริม และสร้างสรรค์การพัฒนาทั้งสิ้น หากจะมีหลักการใดที่เป็นอุปสรรคทำให้เกิดความขัดข้องในงานด้านวัฒนธรรมแล้วก็ไม่ควรกำหนดไว้อีก

นายวาที ทรัพย์สิน – การยกร่างกฎหมายฉบับนี้มีเนื้อหาสาระหลักในการให้ความคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ดีอย่างยิ่งในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมเพื่อให้สิ่งเหล่านี้เป็นมรดกของชาติไทย อย่างไรก็ตาม เห็นว่า การเผยแพร่และให้ความรู้ทางกฎหมายด้านวัฒนธรรมแก่ข้าราชการ ประชาชนทั่วไป และเยาวชนในสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อมก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากเช่นกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมการให้ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมตระหนักถึงหน้าที่และภารกิจที่จะต้องกระทำ ตลอดจนปลูกฝังให้เห็นความสำคัญในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังมิได้กล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิของผู้ถือครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยเฉพาะวัฒนธรรมพื้นบ้าน และควรกำหนดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับกฎหมายด้านวัฒนธรรมไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนรุ่นต่อไปเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์และสืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป

๒. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการประชุม

ผู้เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ได้ร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. โดยสามารถสรุปการรับฟังความคิดเห็นได้ ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ประเด็นเกี่ยวกับบทนิยาม ลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และ บทกำหนดโทษ

สภาวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช (นายสวัสดิ์) – ให้ข้อสังเกตดังนี้

๑. ควรมีการกำหนดนิยามความหมายของการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาที่จับต้องไม่ได้ไว้ว่า มีขอบเขตและวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองอย่างไร เช่น คุ้มครองเพื่อไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิ คุ้มครองเพื่อมิให้ผู้อื่นนำไปใช้ หรือคุ้มครองมิให้ผู้ใดอ้างความเป็นเจ้าของ เป็นต้น

๒. การกำหนดลักษณะและประเภทของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างข้อ ๕ อาจยังไม่มีครบถ้วน เช่น พิธีการในสังคม ได้แก่ การไหว้ การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ ให้ข้อสังเกตว่า การไหว้เป็นเพียงการแสดงกิริยาอาการอย่างหนึ่งของการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์เท่านั้น แต่การไหว้ยังมีรูปแบบอื่นที่หลากหลาย เช่น การไหว้แบบไทยที่ต้องมีการโค้งตัวเล็กน้อย จึงเห็นควรให้ที่ประชุมพิจารณาว่าควรกำหนดประเภทและลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพิ่มเติมหรือไม่เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

(นายสงขลา) – ให้ข้อสังเกตว่า ผลที่จะได้รับจากการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม คือ ความภาคภูมิใจในงานสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นบนแผ่นดินไทยไม่ว่าจะเกิดขึ้นในภูมิภาคใดก็ตาม ดังนั้น การคุ้มครองในที่นี้คือเมื่อมีการขึ้นทะเบียนแล้วย่อมมีผลให้ผู้อื่นยอมรับว่าสิ่งนี้เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเทศไทย เกิดขึ้นที่ประเทศไทย รัฐมีหน้าที่ต้องส่งเสริมและคุ้มครองอย่างไร บุคคลอื่นไม่สามารถนำไปใช้แอบอ้างเพื่อหาประโยชน์ว่าเป็นของตนได้แต่มีได้มีลักษณะเป็นการห้ามนำไปดัดแปลงหรือลอกเลียนแบบ

สภาวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช (นายสวัสดิ์) – สอบถามว่าเมื่อมีการขึ้นทะเบียนคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามกฎหมายฉบับนี้แล้ว หากมีผู้อื่นนำไปแอบอ้างหรือนำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเทศไทยไปใช้และเกิดความเสียหายจะมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร จะใช้แนวทางการดำเนินการเพิกถอนรายชื่อออกจากทะเบียนตามร่างมาตรา ๓๖ ได้หรือไม่

(นายสงขลา) – ร่างมาตรา ๓๖ เป็นเทคนิคการเขียนกฎหมายเพื่อให้มีผู้เสียหายตามกฎหมายเกิดขึ้น เช่น หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการนำชุดรำไทยไปใส่ในการแสดงระบำเปลื้อง กรณีเช่นนี้ย่อมเกิดความเสียหายและสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นแก่วัฒนธรรมของไทย

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมซึ่งเป็นส่วนราชการผู้รับผิดชอบย่อมมีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดได้

(นายสุรพลฯ) – ชี้แจงเพิ่มเติมว่า นอกจากการเพิกถอนรายชื่อออกจากทะเบียนทะเบียนที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๓๖ แล้ว ยังสามารถอาศัยหลักการในร่างมาตรา ๔๐ ที่กำหนดรองรับให้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของประเทศภาคีสมาชิกที่ขึ้นทะเบียนไว้กับองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ได้รับการคุ้มครองเพื่อให้ประเทศอื่นยอมรับและเคารพในวัฒนธรรมของประเทศไทยด้วยเช่นกัน

สภาวัฒนธรรมจังหวัดตรัง (นายยิ่งฯ) – สอบถามว่า หากมีการนำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ไปประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนรูปแบบ แต่มีได้ก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสียหายในเชิงการเสื่อมคุณค่าหรือรุกรานทางวัฒนธรรม จะมีความรับผิดชอบตามร่างพระราชบัญญัตินี้หรือไม่

(นายสงขลาฯ) – ธรรมชาติของวัฒนธรรมในตัวเองย่อมมีความหลากหลายเกิดขึ้น เสื่อมลง สูญสลาย หรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาได้ ประกอบกับกฎหมายฉบับนี้มีเนื้อหามุ่งเน้นเรื่องการคุ้มครองและส่งเสริม จึงยังมิได้พิจารณาในรายละเอียดข้อเท็จจริงตามที่อยู่อาศัยจากสภาวัฒนธรรมจังหวัดตรังกล่าวว่าควรมีแนวทางดำเนินการอย่างไร อีกทั้งอนุสัญญาของยูเนสโกในเรื่องมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ก็ไม่ได้กล่าวถึงประเด็นในการทำงานนี้ไว้ ดังนั้น จึงอาจตรวจสอบเพิ่มเติมต่อไปว่าการนำวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมไปประยุกต์ หรือดัดแปลงแค่ไหนเพียงใดจึงจะสมควรกำหนดความรับผิด หรือแนวทางในการดำเนินการอื่นไว้

วิทยากร (นายวิมลฯ) – เห็นว่า โดยธรรมชาติของวัฒนธรรมต้องมีการพัฒนาและประยุกต์ให้ดีกว่าเดิมตามยุคสมัย แนวคิดสำคัญจึงอยู่ที่ว่า ผู้ที่นำวัฒนธรรมนั้นไปพัฒนาประยุกต์ หรือดัดแปลงต้องมีการแสดงความรับผิดชอบด้วยการบอกรากเหง้า หรือที่มาเพื่อให้ทราบว่าการพัฒนานี้เกิดขึ้นที่ใดและเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นใด โดยการแสดงความรับผิดชอบในที่นี้สามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การอ้างอิงเอกสาร การจัดบันทึกข้อมูลในเชิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น

สภาวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่ (นายพยอมฯ) – เห็นว่า ร่างมาตรา ๓๖ ที่กำหนดให้มีการเพิกถอนรายชื่อมรดกภูมิปัญญาที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วออกจากทะเบียนในกรณีที่ชุมชนสภาวัฒนธรรมเป็นผู้นำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้นไปเผยแพร่โดยมีลักษณะเป็นการหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ กระทบกระเทือนศาสนา ยั่วยุยงพฤติกรรมทางเพศ ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เห็นว่า ควรแยกลักษณะความผิดที่กระทำต่อ

วัฒนธรรม และวัฒนธรรมออกจากกัน โดยลงโทษเฉพาะผู้กระทำความผิดเท่านั้นแต่ไม่ควรให้มีการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

(นายสุรพลฯ) – ร่างมาตรา ๓๖ ยกเว้นโดยมีเจตนาเพื่อคุ้มครองมิให้มีการบิดเบือนนำวัฒนธรรมไปใช้ในทางที่เกิดความเสียหาย อย่างไรก็ตาม จะรับประเด็นนี้ไปศึกษาอีกครั้งว่าควรกำหนดขอบเขตการนำวัฒนธรรมไปดัดแปลงประยุกต์ในลักษณะใดจึงจะเป็นความผิด และสมควรกำหนดโทษไว้เฉพาะผู้กระทำความผิดเท่านั้น หรือให้มีการดำเนินการแก้วัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วด้วย

สภาวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่ (นายอภิรักษ์ฯ) – ภาษาประจำชาติ ภาษาพื้นเมือง ควรเพิ่มคำว่า “ภาษาชุมชนหรือท้องถิ่น” ด้วย เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจของประชาชนทั่วไป

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช (นายสมพรตฯ) – ให้ข้อสังเกตว่า วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้นมีบางส่วนที่ทับซ้อนกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ จึงควรอธิบายให้ชัดเจนว่า คำว่ามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้สามารถแบ่งแยกให้ชัดเจนได้อย่างไร หรืออาจมีการผสมผสานกันระหว่างสิ่งที่จับต้องได้กับจับต้องไม่ได้ก็ได้

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่ (นายสุภาพฯ) – เห็นควรกำหนดบทลงโทษตามร่างมาตรา ๓๕ ซึ่งเป็นกรณีที่ชุมชนหรือสภาวัฒนธรรมที่ได้รับเงินอุดหนุนมีพฤติการณ์ในการใช้เงินที่ได้รับการอุดหนุนไม่เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการและทุจริตให้หนักขึ้น เนื่องจากเป็นการนำเงินไปใช้ผิดประเภทและไม่สุจริต

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่ (นายดวลฯ) – เสนอให้กระทรวงวัฒนธรรม ทบพวนการใช้ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นชุมชนซึ่งมีการใช้ถ้อยคำที่หลายหลาย เช่น พื้นถิ่น พื้นเมือง ท้องถิ่น และเห็นควรให้ในร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ใช้ถ้อยคำว่า “ท้องถิ่น”

(นายสงขลาฯ) – ขอรับประเด็นเรื่องการปรับมาตรการในกรณีที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๓๕ ให้กำหนดเป็นบทลงโทษที่หนักขึ้น

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี (นางวิไล) – เสนอให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการแบ่งแยกประเภทของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในแต่ละระดับ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น ซึ่งการคุ้มครอง ส่งเสริม สิทธิประโยชน์ ตลอดจนโทษที่จะได้รับก็ควรมีระดับที่แตกต่างกันด้วย และสมควรกำหนดประเภทและลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างข้อ ๕ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรมได้แบ่งแยกไว้เพื่อให้สะดวกและง่ายต่อการทำความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

(นายสุรพลฯ) – การแบ่งประเภทและระดับของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม จะกลับไปพิจารณาในประเด็นนี้อีกครั้งเพื่อให้มีการกำหนดแนวทางไว้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ส่วนการกำหนดประเภทและลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างข้อ ๕ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมได้กำหนดไว้จะได้นำข้อเสนอดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อปรับปรุงร่างกฎหมายให้ครบถ้วนต่อไป

ประเด็นที่สอง ประเด็นเกี่ยวกับคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

สภาวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่ (นายอภิรักษ์ฯ) – สัดส่วนระหว่างคณะกรรมการโดยตำแหน่งสิบสองคน และคณะกรรมการที่มาจากตัวแทนชุมชนจำนวนหกคน โดยมีตัวแทนภาคละหนึ่งคน ยังไม่มีความเหมาะสม และเห็นควรกำหนดให้มีตัวแทนชุมชนในแต่ละภาคเพิ่มเป็นภาคละสามคน เนื่องจากในแต่ละภูมิภาคมีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมจึงควรให้มีจำนวนตัวแทนภาคมากกว่าหนึ่งคนเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ คน ได้มีส่วนรับผิดชอบและดูแลงานด้านวัฒนธรรมในภูมิภาคของตน

(นายสุรพลฯ) – เทคนิคการร่างกฎหมายในการกำหนดจำนวนและองค์ประกอบของคณะกรรมการให้มีสัดส่วนที่พอเหมาะระหว่างกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการจากภาคส่วนอื่น เพื่อมิให้องค์ประกอบคณะกรรมการมีจำนวนมากเกินไปและสะดวกในการประชุมและปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนการลงคะแนนเสียง อย่างไรก็ตาม เรื่องจำนวนผู้แทนชุมชนในแต่ละภาคไปกำหนดให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช (นายสมพรฯ) – เสนอให้มีการจัดตั้งอนุกรรมการในส่วนภูมิภาคเพิ่มขึ้นได้ตามความเหมาะสมในเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่มีจิตอาสาอยากเข้ามาทำงานด้านวัฒนธรรมได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบหวอดวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช (นายสุธรรมฯ) – เสนอให้ลดองค์ประกอบของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปเพิ่มในส่วนของผู้แทนชุมชน หากประสงค์จะคงสัดส่วนองค์ประกอบจำนวนคณะกรรมการไว้เท่าเดิม

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่ (นายดลฯ) – เสนอให้แก้ไขจำนวนของคณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งตาม (๓) และการแต่งตั้ง (๒) ให้มีจำนวนเท่ากัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการลงคะแนนเสียง

วิทยากร (นายวิมลฯ) – เสนอให้มีคณะกรรมการระดับนโยบาย (ระดับชาติ) ในสัดส่วนและจำนวนเท่าที่จำเป็น และควรมีคณะกรรมการในระดับจังหวัดในทุกจังหวัดเพื่อทำงานร่วมกัน โดยคณะกรรมการในระดับชาติจะต้องวางแผนนโยบาย และแผนงานด้านวัฒนธรรมโดยอาศัยข้อเท็จจริง และเครือข่ายความร่วมมือของคณะกรรมการในระดับจังหวัด

(นายสุรพลฯ) – การกำหนดให้มีคณะกรรมการหลายชุดไว้ในร่างกฎหมาย อาจก่อให้เกิดข้อสังเกตและท้วงติงจากสำนักงานประมาณเรื่องการก่อให้เกิดภาระแก่งบประมาณแผ่นดิน

สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา (นายชัยวัฒน์ฯ) – เสนอให้กำหนดให้ประธานสภาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ เข้ามาเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เพื่อให้การคุ้มครองสนับสนุน และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมมิให้สูญหายไปเกิดผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากการส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรมควรเริ่มต้นที่เยาวชน ประกอบกับสภาเด็กและเยาวชนมีเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับท้องถิ่น จังหวัด และชาติ มากมาย สภาเด็กและเยาวชนจึงเป็นกลไกสำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งที่จะเข้ามาช่วยเหลืองานด้านวัฒนธรรมให้มีการสืบทอดอย่างยั่งยืนจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

ประเด็นที่สาม ประเด็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช (นายสมพรตฯ) – กระบวนการหรือขั้นตอนการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมควรกำหนดไว้ให้สามารถกระทำได้ง่าย ไม่ซับซ้อน เพื่อให้เอื้อต่อประชาชนทั่วไปในการเข้ามามีส่วนร่วมในการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตน และให้ข้อสังเกตเรื่องการใช้ภาษาทางกฎหมายว่าควรมีเนื้อหาที่เข้าใจได้โดยง่าย เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับและเกี่ยวข้องกับประชาชนในชุมชนท้องถิ่นโดยตรง การร่างกฎหมายจึงควรคำนึงในประเด็นนี้ด้วย

วิทยากร (นายวาทีฯ) – เสนอให้นำเกณฑ์เรื่องระยะเวลาในการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมนั้น ๆ มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาประกอบการขึ้นทะเบียนด้วย เพราะการขึ้นทะเบียนในฐานะที่เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้นควรมีอายุเก่าแก่ในระดับหนึ่ง

**ประเด็นที่สี่ ประเด็นเกี่ยวกับการอุดหนุนและส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรม และกองทุน
คุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม**

(นายสงขลาฯ) – ควรมีการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีมาตรการช่วยเหลือ หรือยกย่องเชิดชูเกียรติสำหรับผู้ที่มีจิตอาสาเข้ามาช่วยงานด้านวัฒนธรรม เช่น สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร

วิทยากร (นายวิมลฯ) – เสนอให้นำแนวคิดในการจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรมว่า ควรเป็นกองทุนในเชิงรุก หรือกองทุนสร้างสรรค์ โดยกำหนดให้สภาวัฒนธรรมจังหวัดทำหน้าที่ระดมและจัดหาเงินเข้ากองทุนด้วย และเห็นว่า การรณรงค์ให้ผู้คนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกที่จะเข้ามาช่วยงานด้านวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญที่จะให้มีการระดมทุนเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์ของงานวัฒนธรรมสำหรับท้องถิ่นของตน โดยกองทุนเช่นนี้จะประสบความสำเร็จได้ จำต้องอาศัยการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้ที่อยู่ในชุมชนรับทราบ รับรู้ข้อเท็จจริงว่าการทำงานด้านวัฒนธรรมมีคุณค่าอย่างไร และที่ผ่านมามีประสบความสำเร็จไปแล้วในเรื่องใดบ้าง

สภาวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช (นายสุธรรมฯ) – เสนอให้มีการระดมทุนจากภาคธุรกิจซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์และมูลค่าทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินงานด้าน การอนุรักษ์ คุ้มครอง และส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่น โดยการสร้างแรงจูงใจโดยอาศัยมาตรการต่างๆ โดยการสนับสนุนจากภาครัฐ

(นายสุพล) – การระดมทุนจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคมเพื่อประโยชน์ด้านงานทางวัฒนธรรม โดยอาศัยการสร้างศรัทธา นั้น อาจกำหนดให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยอาศัยหลักการบริจาค

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามแบบสอบถาม

การรับฟังความคิดเห็นตามแบบสอบถาม คณะผู้จัดทำได้จัดทำแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น ๘๐ ชุด มีผู้ตอบแบบสอบถามรวม ๑๓ คน ได้แก่

๑. ข้าราชการ สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๖
๒. กลุ่มนักเรียน นักศึกษา สภาเด็กและเยาวชน จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๘
๒. กลุ่มข้าราชการบำนาญ สภาวัฒนธรรมจังหวัด จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๗
๓. กลุ่มข้าราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๖๙
๔. กลุ่มบุคลากรภาคเอกชน จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๘

➤ สรุปสัดส่วนจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละประเด็นคำถาม

๑. รู้จักอนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของยูเนสโกฉบับใด

รู้จักอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (Convention Concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage: the World Heritage Convention) และอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Convention for the Safeguarding of the Intangible Heritage 2003) จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๖

รู้จักฉบับใดฉบับหนึ่ง จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๖

ไม่รู้จัก จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๖

๒. ทราบหรือไม่ว่าในปัจจุบันองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก มีการผลักดันให้เกิดการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

ทราบ จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ไม่ทราบ จำนวน - คน

๓. ในท้องถิ่นหรือชุมชนของท่านมีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ที่สมควรได้รับการอนุรักษ์หรือคุ้มครองหรือไม่ ได้แก่อะไรบ้าง

มี จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ได้แก่ ลิเกป่า เพลงร้องเรือ ตำรายาสมุนไพร พิธีงานศพของชาวตรัง การละเล่นและศาสนพิธีของชาวใต้ ประเพณีชักพระ วัฒนธรรมการกินอยู่ การออกแบบลายผ้า การแพทย์แผนไทย การแสดงพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน พิธีกรรมต่าง ๆ

๔. ควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่อให้ความคุ้มครองแก่มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือที่ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. เรียกว่า “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” หรือไม่

ควรมี จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

โดยผู้ตอบคำถามว่า “ควร” ได้ยกเหตุผลที่ควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่อให้คุ้มครองฯ โดยสรุปได้ดังนี้

- จะได้มีการสืบทอดต่อไปยังคนรุ่นหลัง รวมทั้งให้มีการเผยแพร่ไปสู่สถานศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนตระหนักและเห็นคุณค่าด้านงานทางวัฒนธรรม
- สร้างรายได้แก่ชุมชน เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ
- ป้องกันการถูกละเมิดสิทธิโดยบุคคลอื่นที่แอบอ้างนำไปหาประโยชน์
- เพื่อให้มีการอนุรักษ์และสืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ

๕. เมื่อมีกฎหมายแล้วท้องถิ่นหรือชุมชนของท่านจะได้ประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

ได้รับประโยชน์ จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

โดยผู้ตอบคำถามว่า “ได้รับประโยชน์” ได้ให้เหตุผล โดยสรุปได้ดังนี้

- มีรายได้จากการท่องเที่ยว เกิดความภาคภูมิใจ มีความรักสามัคคีในชุมชน
- ได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในชุมชน
- มีส่วนร่วมในการรักษา เผยแพร่ พัฒนา มรดกทางวัฒนธรรม
- มีการสืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมิให้สูญหาย
- สร้างความตื่นตัวในสังคมเรื่องงานด้านวัฒนธรรม
- ชุมชนจะได้ร่วมมือกันในงานพัฒนางานด้านวัฒนธรรมและการจัดหาทุน
- ได้รับการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น
- ป้องกันมิให้ต่างชาตินำวัฒนธรรมของไทยไปใช้โดยไม่เหมาะสม

๖. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนหรือไม่

ควรมี จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

โดยผู้ตอบคำถามว่า “ควรมี” ได้ยกเหตุผลที่ชุมชนควรมีส่วนร่วม โดยสรุปได้ดังนี้

- นำความรู้ด้านวัฒนธรรมเผยแพร่ในสถานศึกษาเพื่อปลูกฝังเด็กและเยาวชน
- จัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมเพื่อให้ผู้คนในชุมชนรับรู้และเข้ามามีส่วนร่วม
- ร่วมกันวางแผนทางในการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการจากภูมิปัญญาในทุกสาขา
- ประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาในท้องถิ่น

- ยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ผู้ที่ทำคุณประโยชน์เกี่ยวกับวัฒนธรรม ร่วมกันกำหนด
บทลงโทษผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อวัฒนธรรมของท้องถิ่น

- รวมตัวกันจัดตั้งคณะกรรมการในระดับชุมชนเพื่อร่วมกันอนุรักษ์
- จัดให้มีอาสาสมัครดูแลภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

๗. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็น “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม”
ตามที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
พ.ศ. มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

เหมาะสม จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๑

ไม่เหมาะสม จำนวน - คน

ไม่ตอบ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๘

โดยผู้ตอบคำถามว่าหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็น “มรดก
ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” “เหมาะสม” ควรมีหลักการเพิ่มเติมโดยสรุปได้ดังนี้

- คุณค่าทางประวัติศาสตร์
- คุณค่าและความโดดเด่นเชิงสร้างสรรค์
- การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

๘. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญา
ทางวัฒนธรรม

เห็นด้วย จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๑

ไม่ตอบ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๘

โดยผู้ตอบคำถามว่า “เห็นด้วย” ได้ยกเหตุผลที่กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนมรดก
ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมโดยสรุปได้ดังนี้

- มีส่วนช่วยให้วัฒนธรรมไทยไม่ถูกกลืนโดยวัฒนธรรมต่างชาติ
- ป้องกันการลอกเลียนแนวคิดด้านวัฒนธรรมของไทย
- สืบทอดให้วัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน
- เป็นประโยชน์ในการสืบค้นข้อมูลในทางทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

๙. ท่านคิดว่าการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้
ขึ้นทะเบียนแล้ว โดยให้มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและ
ส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. มีความเหมาะสมหรือไม่

เหมาะสม จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๙๒

ไม่เหมาะสม จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๖๙

ไม่ตอบ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๘

โดยผู้ตอบคำถามว่า “เหมาะสม” ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมโดยสรุปได้ดังนี้

- เงินอุดหนุนควรให้ในจำนวนที่ไม่มาก
- ควรมีการกำหนดแผนงานในการอุดหนุนอย่างเป็นระบบเพื่อให้มีการสืบทอด

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

- ควรมีการอุดหนุนทั้งจากส่วนกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- อุดหนุนตามศักยภาพและตามความพร้อมของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่

ได้รับการขึ้นทะเบียน

- ให้ทุกภาคีเครือข่ายในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

๑๐. ท่านคิดว่ามาตรการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. นี้ เพียงพอแล้วหรือไม่

เพียงพอ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๘

ไม่เพียงพอ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๑๕

ไม่ตอบ จำนวน ๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๖

โดยผู้ตอบคำถามว่า “ไม่เพียงพอ” เห็นควรกำหนดมาตรการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพิ่มเติม โดยสรุปได้ดังนี้

- ควรเพิ่มเติมเรื่องมรดกทางวัฒนธรรมด้านภาษา
- ควรให้ครอบคลุมถึงเยาวชน
- เพิ่มบทกำหนดโทษ
- เพิ่มเรื่องการสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑๑. ท่านคิดว่าควรให้ท้องถิ่นหรือชุมชนที่ได้ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้วสามารถได้รับสิทธิในการหาประโยชน์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่

เห็นด้วย จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๒๓

ไม่เห็นด้วย - จำนวน คน

ไม่ตอบ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๖

โดยผู้ตอบคำถามว่า “เห็นด้วย” กับการได้รับสิทธิในการหาประโยชน์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับทรัพย์สินทางปัญญาให้เหตุผลสรุปได้ดังนี้

- จะได้มีสิทธิในการนำมาหาประโยชน์เพื่อนำมาพัฒนาส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่นให้ตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมเนื่องจากมีผลต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ

๑๒. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ สรุปได้ดังต่อไปนี้

- ควรมีมาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเพิ่มเติม
- ควรมีมาตรการในการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเรื่องการแต่งกาย ภาษา ประเพณีต่าง ๆ มิให้ถูกดัดแปลง และมาตรการควบคุมการเผยแพร่ของสื่อ
- ควรมีมาตรการเรื่องปลูกฝังจิตสำนึกด้านงานวัฒนธรรมและให้มีการสืบทอดไปยังเยาวชน

รายงานการประชุมรับฟังความคิดเห็น
“ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ.”
วันพุธ ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๓
ณ ห้องปั้นเกล้า ๑ โรงแรมรอยัลซิตี
กรุงเทพมหานคร

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
๒. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
๓. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี
๔. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี
๕. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรปราการ
๖. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๗. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม
๘. สภาวัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี
๙. สภาวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรปราการ
๑๐. สภาวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๑. สภาวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม
๑๒. สภาวัฒนธรรมกลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก
๑๓. สภาวัฒนธรรมกลุ่มเขตกรุงเทพใต้
๑๔. สภาวัฒนธรรมกลุ่มเขตกรุงธนเหนือ
๑๕. สภาวัฒนธรรมกลุ่มเขตกรุงธนใต้
๑๖. สภาวัฒนธรรมเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
๑๗. สภาวัฒนธรรมเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
๑๘. สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี
๑๙. สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐม
๒๐. สภาเด็กและเยาวชนอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
๒๑. สภาเด็กและเยาวชนอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
๒๒. วิทยาลัยนาฏศิลป์
๒๓. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๔. โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ
๒๕. โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ จังหวัดนครปฐม
๒๖. สมาคมมวยไทยสมัครเล่นแห่งประเทศไทย

- รวมจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๙๕ คน

๑. สรุปการร่วมเสวนาทิศทางการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

(โดย : นางสาวอิตรี สุวรรณสถิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์
ดำเนินการอภิปรายโดย นายสุรพล ทิพย์เสนา)

นางสาวอิตรี สุวรรณสถิต – เมื่อพิจารณาอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมจะพบว่า มีอนุสัญญาที่สำคัญจำนวนสองฉบับซึ่งได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลก วัฒนธรรม และธรรมชาติ ค.ศ. ๑๙๗๒ และอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. ๒๐๐๓ โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. ๒๐๐๓ ฉบับนี้ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยอยู่ ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกลงนามจำนวน ๑๓๓ ประเทศ โดยประเทศไทยยังไม่ได้ลงนามแต่อยู่ระหว่างการศึกษเตรียมการเพื่อลงนามต่อไป

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. ฉบับที่คณะผู้วิจัยยกร่างนี้ ดิฉันมีประเด็นข้อสังเกตที่สำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาและสาระสำคัญของตัวร่างพระราชบัญญัติฯ ดังนี้

(๑) ชื่อร่างพระราชบัญญัติ เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้จะพบว่า คณะผู้วิจัยใช้ชื่อร่างว่า “ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ.” แต่หากพิจารณาที่มาของการยกร่างพระราชบัญญัตินี้ซึ่งนำมาจากอนุสัญญาอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. ๒๐๐๓ ซึ่งใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Intangible Cultural Heritage” อาจทำให้ความหมายไม่ตรงกับอนุสัญญาฯ โดยคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” หรือ “Intangible Cultural Heritage” นั้น จะมีความหมายหรือขอบเขตกว้างกว่า คำว่า “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” ที่ใช้ในร่างพระราชบัญญัตินี้

(๒) เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัตินี้ จะต้องเขียนเพื่อให้คนทั่วไปและคนที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้ได้เข้าใจว่า กฎหมายฉบับนี้ยกขึ้นมาเพื่ออะไร ยกขึ้นมาเพื่อให้ใครได้ปฏิบัติตาม ให้คนที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้รู้บทบาทหน้าที่ของตน และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้ได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนต้องมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมดังกล่าว นอกจากนี้ ยังต้องเขียนเพื่อสื่อให้ชาวต่างประเทศได้เข้าใจกฎหมายฉบับนี้ด้วย

(๓) ความสัมพันธ์ของร่างพระราชบัญญัตินี้กับกฎหมายฉบับอื่นๆ เช่น พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง จะต้องพิจารณาให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องซึ่งกันและกัน ตลอดจนจะต้องสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์ – สิ่งสำคัญที่เป็นหัวใจของการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม คือ การทำอย่างไรให้คนทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งคน

ในชุมชนหรือคนในท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับวัฒนธรรมได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีความรู้สึกร่วมกันว่าเป็นเจ้าของวัฒนธรรมเพื่อเข้ามาคุ้มครองและส่งเสริมฯ เพื่อให้วัฒนธรรมต่างๆ เหล่านั้นคงดำรงอยู่ได้ตลอดไปในทุกยุคทุกสมัย นอกจากนี้ จะต้องมีการส่งเสริมให้วัฒนธรรมต่างๆ ได้เชื่อมโยงกับโลกภายนอกด้วยเพื่อให้เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

๒. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการประชุม

ผู้เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ได้ร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. โดยสามารถสรุปการรับฟังความคิดเห็นได้ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ประเด็นเกี่ยวกับบทนิยาม

ที่ปรึกษากระทรวงวัฒนธรรม (นางสุทธินิชา) – เห็นว่า คำว่า “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” อาจมีความหมายไม่ครอบคลุมวัฒนธรรมจำเป็นต้องไม่ได้ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จำเป็นต้องไม่ได้ ค.ศ. ๒๐๐๓ ดังนั้น หากจะใช้คำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จำเป็นต้องไม่ได้” น่าจะเหมาะสมกว่าหรือไม่

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ศ.ดร.ศิราพร) – เสนอว่า

๑. นิยามความหมายของคำว่า “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” ไม่ควรกล่าวถึงเรื่องความเป็นเอกลักษณ์ เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นเรื่องของความหลากหลายมากกว่า

๒. วัฒนธรรมถือเป็นสิ่งที่ปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของสังคมหรือตามยุคสมัย ดังนั้น ในนิยามไม่ควรหรือหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “อนุรักษ์” น่าจะเหมาะสมกว่า

๓. มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามที่กำหนดในร่างมาตรา ๕ บางอนุมาตรายังมีความซ้ำซ้อนกันอยู่ เช่น อนุมาตรา ๒ อนุมาตรา ๖ และอนุมาตรา ๑๐ ต่างก็ใช้คำว่า “ประเพณี” เหมือนกัน ซึ่งควรจะต้องแยกความแตกต่างให้ชัดเจน

ประเด็นที่สอง ประเด็นเกี่ยวกับคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (หมวด ๒)

สภาวัฒนธรรมกลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก (นายลิขิต) – เห็นว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการโดยตำแหน่งมากเกินไป โดยควรเอาเฉพาะตำแหน่งที่สำคัญและที่มีส่วนร่วมในการผลักดันให้การคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมสำเร็จลุล่วงไปได้ และกรรมการต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงและเป็นที่ยอมรับด้านวัฒนธรรม

โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ (นายสิทธิชัยฯ) - เห็นว่า ควรส่งเสริมให้ชุมชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น มีผู้แทนชุมชนเข้ามาเป็นกรรมการฯ หรืออนุกรรมการฯ ชุดต่างๆ ที่คณะกรรมการฯ แต่งตั้ง อีกทั้งควรมีคณะอนุกรรมการระดับจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลือการทำหน้าที่ของคณะกรรมการชุดใหญ่ด้วย นอกจากนี้ องค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ควรประกอบไปด้วยสามส่วนที่สำคัญคือตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาควัฒนธรรม และตัวแทนภาคสื่อมวลชน

ประเด็นที่สาม ประเด็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (หมวด ๓)

ผู้เข้าร่วมสัมมนา (พันเอกอำนาจฯ) - การสืบทอดวัฒนธรรมเกิดจากการถ่ายทอดของคนในชุมชนและประชาคมนั้น มิได้ถ่ายทอดจากสภาพเขตภูมิศาสตร์ ดังนั้น หลักเกณฑ์ในการขึ้นทะเบียนคงไม่อาจพิจารณาโดยใช้เกณฑ์สภาพภูมิศาสตร์ในการพิจารณาเป็นสำคัญได้

ประเด็นที่สี่ ประเด็นเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (หมวด ๔)

โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ (นายสิทธิชัยฯ) - เห็นว่า ควรส่งเสริมให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนได้ทราบและตระหนักถึงวัฒนธรรม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมบทบาทให้ภาคสื่อมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ตลอดจนการเผยแพร่วัฒนธรรมให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ และตระหนักเห็นถึงความสำคัญ

สภาวัฒนธรรมกลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก (นายลิขิตฯ) - เห็นควรบังคับให้นักเรียนและนักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความเป็นวัฒนธรรม โดยอาจจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับวัฒนธรรมให้เป็นหลักสูตรบังคับหลักสูตรหนึ่งเพื่อให้นักศึกษาในชั้นเรียน

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (นายเฉลิมฯ) - เห็นว่า ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนและท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม อีกทั้งควรปลูกฝังและสร้างค่านิยมให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าใจและหวงแหนวัฒนธรรมของตนในชุมชน และทำให้เกิดการเรียนรู้และมีความร่วมสมัย

ประเด็นที่ห้า ประเด็นอื่นๆ

ผู้เข้าร่วมสัมมนา (พันธมิตรอำนาจ) – ควรมีมาตรการทางกฎหมายอื่นนอกจากบทลงโทษตามที่กำหนดในร่างมาตรา ๕๐ และร่างมาตรา ๕๑ ออกมาใช้บังคับเพื่อให้กฎหมายฉบับนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามแบบสอบถาม

การรับฟังความคิดเห็นตามแบบสอบถาม คณะผู้จัดทำได้จัดทำแบบสอบถามไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น ๖๐ ชุด มีผู้ตอบแบบสอบถามรวม ๑๘ คน ได้แก่

๑. ข้าราชการและข้าราชการบำนาญ จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๑๑
๒. เอกชน จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓
๓. สมาชิกสภาเขต จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๖

➤ สรุปสัดส่วนจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละประเด็นคำถาม

๑. ท่านรู้จักอนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมของยูเนสโกฉบับใด ดังต่อไปนี้

รู้จักอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (Convention Concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage : the World Heritage Convention) จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๙

รู้จักอนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Convention for The Safeguarding of the Intangible Heritage 2003) จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔

๒. ท่านทราบหรือไม่ว่าปัจจุบันองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโกมีการผลักดันให้เกิดการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

ทราบ จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๓

ไม่ทราบ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗

๓. ท่านคิดว่าในท้องถิ่นหรือชุมชนของท่านมีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ที่สมควรได้รับการอนุรักษ์หรือคุ้มครองหรือไม่ ได้แก่อะไรบ้าง (โปรดยกตัวอย่าง)

มีผู้ตอบคำถาม จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๓ และมีผู้ไม่ตอบคำถาม จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ โดยผู้ตอบคำถามได้ยกตัวอย่างมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในท้องถิ่นและชุมชนที่สมควรได้รับการอนุรักษ์หรือคุ้มครอง ดังนี้ ประเพณีอัฐภูมิบูชา ประเพณีแห่ผ้าห่มองค์พระปฐมเจดีย์ งานจักสานไทยทรงดำ แทงหยวก ศิลปะการแสดงเพลงขอทาน ประเพณีแห่เรือพาย วิธีทำขนมหวานต่างๆ วิธีทำปลาสดบางบ่อ ภาษาโบราณ ศิลปะการฟันทาบ ศิลปะการแต่งกายในสมัยพระเจ้าตากสิน ดนตรีไทย ตำราโหราศาสตร์ไทย ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว กระบี่กระบอง มวยไทย การละเล่นหมากรูกไทย ปราชญ์ชาวบ้าน ทำรำ วิธีทำ

เครื่องปั้นดินเผาของเกาะเกร็ด การละเล่นว่าวไทย การแสดงว่าวไทย พิธีมงคลสมรส ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ เป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์และคุ้มครอง แต่การเลี้ยงนกเขา การเลี้ยงไก่ชน และการตีไก่ชน ไม่สมควรได้รับการอนุรักษ์หรือคุ้มครอง

๔. ท่านคิดว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่อให้ความคุ้มครองแก่มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือที่ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. เรียกว่า “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” หรือไม่

มีผู้ตอบคำถามว่า “ควร” จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๔๕ และมีผู้ไม่ตอบคำถาม จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๕ โดยผู้ตอบคำถามว่า “ควร” ได้ยกเหตุผลที่ควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่อให้คุ้มครองฯ โดยสรุปได้ดังนี้

- ควรมีเพื่อป้องกันการสูญหาย การถูกคุกคาม การฉกฉวยโอกาส
- ควรมีเพื่อให้ชัดเจนในด้านการคุ้มครองป้องกันการรุกรานทางวัฒนธรรม
- ควรมีเพื่อรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมไทยและเพื่อประโยชน์ของชาติ
- ควรมีเพราะการฉกฉวยผลประโยชน์นับวันจะมีมากขึ้น
- ควรมีเพราะประชาชนจะได้เคารพสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน
- ควรมีเพื่อส่งเสริมรักษาไว้ ถ่ายทอดเป็นความรู้กับอนุชนรุ่นหลัง และเพื่อไม่ให้ชนชาติอื่นแอบอ้างว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศเรา
- ควรมีเพราะเป็นมรดกพื้นบ้านที่สมควรอนุรักษ์และสามารถทราบที่มาของภูมิปัญญาเหล่านั้นอย่างชัดเจน
- ควรมีเพราะหากไม่มีกฎหมายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมก็อาจจะมีการละเมิดหรือสูญหายได้ ซึ่งมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมก็คือสิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งสืบทอดสิ่งที่ดีงามเพื่อให้คงอยู่สืบไปและภูมิปัญญาก็คือสิ่งที่ควรรักษาไว้ให้เป็นความรู้แก่ชนรุ่นหลัง
- ควรมีเพื่อเป็นการคุ้มครองและรักษาสีทิวทัศน์ส่วนตัวของผู้คิดค้น
- ควรมีเพื่อเป็นการรักษาภูมิปัญญาของไทย ประเพณีและวัฒนธรรมเก่าแก่เอาไว้
- ควรมีเพื่อจะได้มีการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่ทำงานในด้านนี้มีกำลังใจในการดำเนินงานต่อไป
- ควรมีเพื่อเป็นกรอบคุ้มครองไม่ให้วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ไม่ให้สูญหายไป

๕. ท่านคิดว่าเมื่อมีกฎหมายคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้ว ท้องถิ่นหรือชุมชนของท่านจะได้ประโยชน์อย่างไร

มีผู้ตอบคำถามว่า “ได้ประโยชน์” จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๔๕ และมีผู้ไม่ตอบคำถาม จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๕ โดยผู้ตอบคำถามได้ยกประโยชน์หากมีกฎหมายคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม โดยสรุปได้ดังนี้

- จะทำให้มีหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานอย่างชัดเจนมากขึ้นและเกิดประโยชน์ต่อมรดกทางวัฒนธรรม

- จะทำให้ไม่ถูกแย่งชิงจากประเทศอื่นๆ ที่คอยฉวยโอกาสที่จะจดทะเบียนเป็นของเขา
- จะทำให้เด็กรุ่นหลังได้รู้และได้รับวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง
- จะเป็นการรักษาสีทึบประโยชน์ของชุมชน
- จะทำให้ชุมชนท้องถิ่นช่วยกันสืบทอดและส่งเสริมกันไป และควรบรรจุใน

หลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย

- จะทำให้มีหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานอย่างชัดเจนมากขึ้นและเกิดประโยชน์ต่อมรดกทางวัฒนธรรม

- จะทำให้สามารถตอบสนองความรู้ ความเข้าใจในที่มาของภูมิปัญญาให้ผู้สนใจทราบอย่างถูกต้อง

- จะทำให้ชุมชนมีความรู้ความสามารถในการจัดทำอาหาร ยารักษาโรค การแสดงศิลปวัฒนธรรม

- จะเป็นการเผยแพร่และสืบสานอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นแต่ต้องให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบกฎหมายด้วยจะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง

- จะทำให้ท้องถิ่นรักษาคุณค่าทางอัตลักษณ์ของตนไว้ ซึ่งแสดงความรัก ความสามัคคี และความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ

- จะทำให้เกิดความรักและหวงแหนวัฒนธรรมของไทยและเยาวชนรุ่นต่อไปเกิดจิตสำนึกคิดระลึกถึงอยู่ตลอดเวลา

- จะเป็นการยกย่องและให้เกียรติแก่เจ้าของมรดกทางวัฒนธรรม

- จะทำให้ภาคภูมิใจและนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างมูลค่าให้แก่ชุมชนต่อไปได้

- จะทำให้เกิดความภูมิใจและสามารถพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาขึ้นมาเป็นจุดขายในเชิงการท่องเที่ยว

๖. เมื่อมีการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้ว ควรกำหนดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้อย่างไร

มีผู้ตอบคำถามว่า “ควรกำหนดไว้” จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘๙ และ มีผู้ไม่ตอบคำถาม จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑ โดยผู้ตอบคำถามว่า “ควรกำหนดไว้” ได้แสดงเหตุผล โดยสรุปได้ดังนี้

- ควรมีเพราะชุมชนเป็นเจ้าของวัฒนธรรมไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ

- ควรมีโดยสื่อมวลชนต้องประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั่วถึง

- ควรให้ชุมชนตั้งตัวแทนเผยแพร่วัฒนธรรม ให้ชุมชนเป็นเจ้าของวัฒนธรรมร่วมกัน เพื่อให้ชุมชนเกิดความรักความสามัคคี

- ควรกำหนดให้มีจัดตั้งคณะอนุกรรมการทุกระดับ กำหนดให้ชุมชนรณรงค์กระทำกิจกรรม แสดงอัตลักษณ์อย่างเพียงพอ ส่งเสริมการศึกษาให้ชุมชนรู้หลังอย่างพอเพียง เพื่อเป็นคลังสมองของประเทศได้
- ควรกำหนดให้มีกฎระเบียบการขึ้นทะเบียนและการตรวจสอบสืบค้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ตําน้ำพริกละลายแม่น้ำตามงบประมาณประจำปี
- ควรกำหนดให้มีการจัดทำแผนในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน
- ควรกำหนดให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้และขับเคลื่อนอัตลักษณ์ไทยของตนเอง
- ควรกำหนดให้มีการส่งเสริมการฝึกสอนในชุมชนหรือโรงเรียนเป็นประจำ
- ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ ถ่ายทอดความรู้ สืบทอดความรู้ โดยกำหนดให้มีการเรียนในสถานศึกษาทุกระดับประถมและมัธยมศึกษา
- ควรประกาศให้ทราบโดยทั่วกันว่า มรดกทางภูมิปัญญาชั้นใดที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วและมีการอธิบายหาข้อสรุปกันโดยภาคประชาชนและนักวิชาการทางวัฒนธรรม และเมื่อมีการขึ้นทะเบียนแล้วสมควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ไปสู่ต่างประเทศด้วย
- ควรกำหนดให้ชุมชนร่วมอนุรักษ์และส่งเสริม
- ควรกำหนดให้ชุมชนเฝ้าระวังมิให้เกิดการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม และสนับสนุนการเผยแพร่และส่งเสริมการพัฒนา มรดกทางวัฒนธรรมในทางที่เหมาะสม

๗. ท่านคิดว่าเมื่อมีกฎหมายคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้ว จะมีผลกระทบหรือผลเสียต่อท้องถิ่นหรือชุมชนอย่างไร

มีผู้ตอบคำถามว่า “ไม่มีผลเสีย” จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๖ มีผู้ตอบคำถามว่า “มีผลเสีย” จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑ และมีผู้ไม่ตอบคำถามจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๒๓ โดยผู้ตอบคำถามว่า “มีผลเสีย” เห็นว่า เนื่องจากจะกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้ที่เป็นเจ้าของ

๘. ท่านคิดว่าหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็น “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” ตามที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

มีผู้ตอบคำถามว่า “เหมาะสม” จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔ มีผู้ตอบคำถามว่า “ไม่เหมาะสม” จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๗ และมีผู้ไม่ตอบคำถามจำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๗ โดยผู้ตอบคำถามว่า “เหมาะสม” เห็นว่า เหมาะสมแต่ควรมีการทำประชาพิจารณาทั้งประเทศ และควรมีการปรับปรุงเพิ่มเติมแก้ไขกฎหมายเป็นระยะๆ เพื่อให้มีการพัฒนาไปเรื่อยๆ

ส่วนผู้ตอบคำถามว่า “ไม่เหมาะสม” เห็นว่า บางส่วนซ้ำซ้อนและไม่ครอบคลุม และควรแบ่งเป็นวัฒนธรรมชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมจังหวัดวัฒนธรรมภาค และ วัฒนธรรมไทย

๙. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

มีผู้ตอบคำถามว่า “เห็นด้วย” จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๒๓ มีผู้ตอบคำถามว่า “ไม่เห็นด้วย” จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑ และมีผู้ไม่ตอบคำถามจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๖ โดยผู้ตอบคำถามว่า “เห็นด้วย” เห็นว่า เห็นด้วยเพราะเป็นการปลูกจิตสำนึกให้คนรุ่นหลังได้รู้จักประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของไทย อีกทั้งการขึ้นทะเบียนแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการดูแลรักษามรดกทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

๑๐. ท่านคิดว่าการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว โดยให้มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรมีหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนอย่างไร

มีผู้ตอบคำถามว่า “เหมาะสม” จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๒๓ และมีผู้ไม่ตอบคำถาม จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๗ โดยผู้ตอบคำถามว่า “เหมาะสม” ได้แสดงความคิดเห็นถึงหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนไว้ โดยสรุปดังนี้

- เหมาะสมแต่ควรมีมาตรการควบคุมอย่างรัดกุม
- เหมาะสมเพราะเงินอุดหนุนมีความสำคัญมากในการขับเคลื่อนขบวนการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมอย่างมาก
- ควรจัดตั้งกองทุนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกองทุนนี้
- ควรให้มีงบประมาณสนับสนุนโดยกระจายอำนาจทุกระดับ มีแผน โครงการ หรือ กิจกรรมที่แท้จริง
- ควรให้แต่ละชุมชนเสนอโครงการและทำประมาณการค่าใช้จ่ายที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ โดยมีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางคอยให้คำแนะนำ
- ควรพิจารณาให้เงินอุดหนุนแก่กลุ่มย่อยทุกระดับ ไม่ใช่เฉพาะสภาวัฒนธรรมหรือสภาชุมชน
- ควรพิจารณาให้งบประมาณในการฟื้นฟูและส่งเสริมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยให้อยู่ในประเทศไทยต่อไปก่อนจะสูญหาย
- ควรกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำและขั้นสูงสุดไว้ และพิจารณาตามลำดับความสำคัญ ความจำเป็น และแผนงานที่เสนอมาประกอบการพิจารณา

๑๑. ท่านคิดว่ามาตรการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างพระราชบัญญัตินี้คุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. นี้ เพียงพอแล้วหรือไม่ หากท่านเห็นว่าไม่เพียงพอ ควรเพิ่มบทบัญญัติในเรื่องใด

มีผู้ตอบคำถามว่า “เพียงพอ” จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๒ และมีผู้ตอบคำถามว่า “ไม่เพียงพอ” จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔ และมีผู้ไม่ตอบคำถามจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔ โดยผู้ตอบคำถามว่า “ไม่เพียงพอ” ได้เสนอให้ควรเพิ่มบทลงโทษของแต่ละเรื่องของภูมิปัญญาที่ขึ้นทะเบียนไว้ถ้ามีผู้ละเมิดสิทธิของแต่ละภูมิปัญญา และควรเพิ่มเติมหลักการเรื่องการกระจายอำนาจหน้าที่และปลูกจิตสำนึกในภูมิปัญญา

๑๒. ท่านคิดว่าควรให้ท้องถิ่นหรือชุมชนที่ได้ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้ว สามารถได้รับสิทธิในการหาประโยชน์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่

มีผู้ตอบคำถามว่า “ควร” จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๖ มีผู้ตอบคำถามว่า “ไม่ควร” จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑ และมีผู้ไม่ตอบคำถามจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๓ โดยผู้ตอบคำถามว่า “ควร” เห็นว่า จะทำให้ชุมชนนั้นมีอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชนและทำให้ชุมชนเข้มแข็งด้วยภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่ชุมชนเป็นเจ้าของ และยังทำให้เกิดรายได้เศรษฐกิจเพิ่มพูน

๑๓. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

มีผู้ตอบคำถามได้ให้ข้อเสนอแนะ จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๖ และผู้ตอบคำถามไม่มีข้อเสนอแนะ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๔ โดยผู้ตอบคำถามได้ให้ข้อเสนอแนะ โดยสรุปดังนี้

- การทำโครงการแต่ละโครงการอย่าทำต่อปีงบประมาณเท่านั้นและต้องมีทุนทางสังคมอย่างต่อเนื่องยั่งยืน โดยประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผลประโยชน์
- ต้องดำเนินการโดยรีบด่วน
- เมื่อขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้วควรมีการส่งเสริมและเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก เพื่อเป็นการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมของชาติไทยให้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป และควรคัดสรรผู้รู้หรือปราชญ์พื้นบ้านเข้าร่วมการอภิปรายด้วยทุกครั้งที่มีการสัมมนาทางวัฒนธรรม
- ต้องดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปประเด็นการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรม
ที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ. จากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

คณะผู้วิจัย สถาบันมูลนิธิวิจัยกฎหมายได้ประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พ.ศ. จากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในกรมส่งเสริมวัฒนธรรม สรุปประเด็นได้ดังนี้

๑. บทนิยาม

- เสนอให้กำหนดขอบเขต และความหมายของบทนิยามคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และแก้ไขบทนิยามคำว่า “การอนุรักษ์” ทั้งนี้ กรมส่งเสริมวัฒนธรรมจะได้หารือต่อคณะกรรมการฯ ของกรมซึ่งเป็นกรมการที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เพื่อขยายความหมายของบทนิยามให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและหลักทางวิชาการ ซึ่งจะได้ส่งข้อมูลให้คณะวิจัย มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมายเพื่อปรับแก้ไขให้เป็นลักษณะทางกฎหมายต่อไป

๒. บททั่วไป

- ร่างมาตรา ๕ เสนอให้อธิบายลักษณะและประเภทของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่จะได้รับการคุ้มครองให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นในประเด็น (๑) ควรใช้คำว่า “วัฒนธรรมทางภาค” หรือไม่ ในประเด็น (๓) ควรเป็นประเพณีมิใช่เทศกาล และในประเด็น (๕) ควรระบุว่าเป็นงานช่างฝีมือดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้วิจัยเห็นว่าร่างมาตรา ๕ นี้ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับบทนิยามคำว่า “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” ให้เป็นมติเสียก่อน ดังนั้น กรณีนี้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมจะได้นำหารือต่อคณะกรรมการฯ ของกรมต่อไป

- ร่างมาตรา ๗ เสนอให้ศึกษาเพิ่มเติมถึงอำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมในการประกาศระดับของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ว่ามีกี่ระดับ อะไรบ้าง สำหรับการกำหนดระดับครอบครั้ว และระดับบุคคลจะเป็นการแบ่งที่ย่อยจนเกินไปหรือไม่

๓. คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

- ร่างมาตรา ๘ (๓) กรรมการผู้แทนชุมชนที่กำหนดตามเขตภูมิศาสตร์อาจไม่ครอบคลุมกับแหล่งกำเนิดของวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย

- ร่างมาตรา ๙ เสนอให้เพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ให้มีบทบาทมากขึ้น เช่น มีอำนาจพิจารณาการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งเป็นมรดกทาง

วัฒนธรรมร่วมกันของชาติ รวมทั้งการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อช่วยดำเนินการดังกล่าวแทนคณะกรรมการฯ

๔. การขึ้นทะเบียน

- เสนอให้มีการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะร่วมกันของชาติ เช่น ประเพณีสงกรานต์ การไหว้ โดยให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นผู้ริเริ่มเสนอให้คณะกรรมการฯ พิจารณาและดำเนินการขึ้นทะเบียน และขอให้แก้ไขถ้อยคำในร่างมาตรา ๓๕ ให้ชัดเจนว่า หมายถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และมีประเด็นพิจารณาว่าอำนาจในการขึ้นทะเบียน จะให้หมายถึงผู้ว่าราชการจังหวัดด้วยหรือไม่

๕. การคุ้มครองและส่งเสริม

- ควรอธิบายและกำหนดประเภทลักษณะความผิดที่กระทำต่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งประสงค์จะให้ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และกำหนดข้อยกเว้นสำหรับการนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ไปดัดแปลง ประยุกต์ว่าทำได้ในขอบเขตแค่ไหนเพียงใด

๖. คณะกรรมการในระดับจังหวัด

- ที่ประชุมมีข้อสังเกตว่า ให้ตัดบทบัญญัติในส่วนคณะกรรมการในระดับจังหวัด ตามหมวด ๓ ควรมีหรือไม่ แต่เมื่อผลการรับฟังความคิดเห็นของภาคต่าง ๆ เห็นควรให้มีคณะกรรมการดังกล่าว ที่ประชุมก็ไม่ติดใจ แต่ควรกำหนดให้วัฒนธรรมจังหวัดเป็นรองประธานฯ และขอให้พิจารณาอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนและสอดคล้องยิ่งขึ้น

๗. การดูแลงานด้านวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร

- กำหนดให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมมีภารกิจในการดูแลงานด้านวัฒนธรรมตลอดจนการขึ้นทะเบียนบัญชีรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของกรุงเทพมหานคร

๘. อื่น ๆ

- เสนอให้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมในการเข้าไปแทรกแซงควบคุมกำกับดูแลการนำมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ไปใช้ประยุกต์ ดัดแปลง หรือส่งเสริมสนับสนุนให้มีการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ต่อไป

UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC
AND CULTURAL ORGANISATION

CONVENTION CONCERNING THE
PROTECTION OF THE WORLD CULTURAL
AND NATURAL HERITAGE

Adopted by the General Conference at its seventeenth session
Paris, 16 november 1972

English Text

CONVENTION CONCERNING THE PROTECTION OF THE WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization meeting in Paris from 17 October to 21 November 1972, at its seventeenth session,

Noting that the cultural heritage and the natural heritage are increasingly threatened with destruction not only by the traditional causes of decay, but also by changing social and economic conditions which aggravate the situation with even more formidable phenomena of damage or destruction,

Considering that deterioration or disappearance of any item of the cultural or natural heritage constitutes a harmful impoverishment of the heritage of all the nations of the world,

Considering that protection of this heritage at the national level often remains incomplete because of the scale of the resources which it requires and of the insufficient economic, scientific, and technological resources of the country where the property to be protected is situated,

Recalling that the Constitution of the Organization provides that it will maintain, increase, and diffuse knowledge by assuring the conservation and protection of the world's heritage, and recommending to the nations concerned the necessary international conventions,

Considering that the existing international conventions, recommendations and resolutions concerning cultural and natural property demonstrate the importance, for all the peoples of the world, of safeguarding this unique and irreplaceable property, to whatever people it may belong,

Considering that parts of the cultural or natural heritage are of outstanding interest and therefore need to be preserved as part of the world heritage of mankind as a whole,

Considering that, in view of the magnitude and gravity of the new dangers threatening them, it is incumbent on the international community as a whole to participate in the protection of the cultural and natural heritage of outstanding universal value, by the granting of collective assistance which, although not taking the place of action by the State concerned, will serve as an efficient complement thereto,

Considering that it is essential for this purpose to adopt new provisions in the form of a convention establishing an effective system of collective protection of the cultural and natural heritage of outstanding universal value, organized on a permanent basis and in accordance with modern scientific methods,

Having decided, at its sixteenth session, that this question should be made the subject of an international convention,

Adopts this sixteenth day of November 1972 this Convention.

I. DEFINITION OF THE CULTURAL AND NATURAL HERITAGE

Article 1

For the purpose of this Convention, the following shall be considered as "cultural heritage":

monuments: architectural works, works of monumental sculpture and painting, elements or structures of an archaeological nature, inscriptions, cave dwellings and combinations of features, which are of outstanding universal value from the point of view of history, art or science;

groups of buildings: groups of separate or connected buildings which, because of their architecture, their homogeneity or their place in the landscape, are of outstanding universal value from the point of view of history, art or science;

sites: works of man or the combined works of nature and man, and areas including archaeological sites which are of outstanding universal value from the historical, aesthetic, ethnological or anthropological point of view.

Article 2

For the purposes of this Convention, the following shall be considered as "natural heritage":

natural features consisting of physical and biological formations or groups of such formations, which are of outstanding universal value from the aesthetic or scientific point of view;

geological and physiographical formations and precisely delineated areas which constitute the habitat of threatened species of animals and plants of outstanding universal value from the point of view of science or conservation;

natural sites or precisely delineated natural areas of outstanding universal value from the point of view of science, conservation or natural beauty.

Article 3

It is for each State Party to this Convention to identify and delineate the different properties situated on its territory mentioned in Articles 1 and 2 above.

II. NATIONAL PROTECTION AND INTERNATIONAL PROTECTION OF THE CULTURAL AND NATURAL HERITAGE**Article 4**

Each State Party to this Convention recognizes that the duty of ensuring the identification, protection, conservation, presentation and transmission to future generations of the cultural and natural heritage referred to in Articles 1 and 2 and situated on its territory, belongs primarily to that State. It will do all it can to this end, to the utmost of its own resources and, where appropriate, with any international assistance and co-operation, in particular, financial, artistic, scientific and technical, which it may be able to obtain.

Article 5

To ensure that effective and active measures are taken for the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage situated on its territory, each State Party to this Convention shall endeavor, in so far as possible, and as appropriate for each country:

- (a) to adopt a general policy which aims to give the cultural and natural heritage a function in the life of the community and to integrate the protection of that heritage into comprehensive planning programmes;
- (b) to set up within its territories, where such services do not exist, one or more services for the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage with an appropriate staff and possessing the means to discharge their functions;
- (c) to develop scientific and technical studies and research and to work out such operating methods as will make the State capable of counteracting the dangers that threaten its cultural or natural heritage;
- (d) to take the appropriate legal, scientific, technical, administrative and financial measures necessary for the identification, protection, conservation, presentation and rehabilitation of this heritage; and

- (e) to foster the establishment or development of national or regional centres for training in the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage and to encourage scientific research in this field.

Article 6

1. Whilst fully respecting the sovereignty of the States on whose territory the cultural and natural heritage mentioned in Articles 1 and 2 is situated, and without prejudice to property right provided by national legislation, the States Parties to this Convention recognize that such heritage constitutes a world heritage for whose protection it is the duty of the international community as a whole to co-operate.
2. The States Parties undertake, in accordance with the provisions of this Convention, to give their help in the identification, protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage referred to in paragraphs 2 and 4 of Article 11 if the States on whose territory it is situated so request.
3. Each State Party to this Convention undertakes not to take any deliberate measures which might damage directly or indirectly the cultural and natural heritage referred to in Articles 1 and 2 situated on the territory of other States Parties to this Convention.

Article 7

For the purpose of this Convention, international protection of the world cultural and natural heritage shall be understood to mean the establishment of a system of international co-operation and assistance designed to support States Parties to the Convention in their efforts to conserve and identify that heritage.

III INTERGOVERNMENTAL COMMITTEE FOR THE PROTECTION OF THE WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE

Article 8

1. An Intergovernmental Committee for the Protection of the Cultural and Natural Heritage of Outstanding Universal Value, called "the World Heritage Committee", is hereby established within the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. It shall be composed of 15 States Parties to the Convention, elected by States Parties to the Convention meeting in general assembly during the ordinary session of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. The number of States members of the Committee shall be increased to 21 as from the date of the ordinary session of the General Conference following the entry into force of this Convention for at least 40 States.

2. Election of members of the Committee shall ensure an equitable representation of the different regions and cultures of the world.
3. A representative of the International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (Rome Centre), a representative of the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS) and a representative of the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), to whom may be added, at the request of States Parties to the Convention meeting in general assembly during the ordinary sessions of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, representatives of other intergovernmental or non-governmental organizations, with similar objectives, may attend the meetings of the Committee in an advisory capacity.

Article 9

1. The term of office of States members of the World Heritage Committee shall extend from the end of the ordinary session of the General Conference during which they are elected until the end of its third subsequent ordinary session.
2. The term of office of one-third of the members designated at the time of the first election shall, however, cease at the end of the first ordinary session of the General Conference following that at which they were elected; and the term of office of a further third of the members designated at the same time shall cease at the end of the second ordinary session of the General Conference following that at which they were elected. The names of these members shall be chosen by lot by the President of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization after the first election.
3. States members of the Committee shall choose as their representatives persons qualified in the field of the cultural or natural heritage.

Article 10

1. The World Heritage Committee shall adopt its Rules of Procedure.
2. The Committee may at any time invite public or private organizations or individuals to participate in its meetings for consultation on particular problems.
3. The Committee may create such consultative bodies as it deems necessary for the performance of its functions.

Article 11

1. Every State Party to this Convention shall, in so far as possible, submit to the World Heritage Committee an inventory of property forming part of the cultural and natural heritage, situated in its territory and suitable for inclusion in the list provided for in paragraph 2 of this Article. This inventory, which shall not be considered exhaustive, shall include documentation about the location of the property in question and its significance.
2. On the basis of the inventories submitted by States in accordance with paragraph 1, the Committee shall establish, keep up to date and publish, under the title of "World Heritage List," a list of properties forming part of the cultural heritage and natural heritage, as defined in Articles 1 and 2 of this Convention, which it considers as having outstanding universal value in terms of such criteria as it shall have established. An updated list shall be distributed at least every two years.
3. The inclusion of a property in the World Heritage List requires the consent of the State concerned. The inclusion of a property situated in a territory, sovereignty or jurisdiction over which is claimed by more than one State shall in no way prejudice the rights of the parties to the dispute.
4. The Committee shall establish, keep up to date and publish, whenever circumstances shall so require, under the title of "list of World Heritage in Danger", a list of the property appearing in the World Heritage List for the conservation of which major operations are necessary and for which assistance has been requested under this Convention. This list shall contain an estimate of the cost of such operations. The list may include only such property forming part of the cultural and natural heritage as is threatened by serious and specific dangers, such as the threat of disappearance caused by accelerated deterioration, large-scale public or private projects or rapid urban or tourist development projects; destruction caused by changes in the use or ownership of the land; major alterations due to unknown causes; abandonment for any reason whatsoever; the outbreak or the threat of an armed conflict; calamities and cataclysms; serious fires, earthquakes, landslides; volcanic eruptions; changes in water level, floods and tidal waves. The Committee may at any time, in case of urgent need, make a new entry in the List of World Heritage in Danger and publicize such entry immediately.
5. The Committee shall define the criteria on the basis of which a property belonging to the cultural or natural heritage may be included in either of the lists mentioned in paragraphs 2 and 4 of this article.
6. Before refusing a request for inclusion in one of the two lists mentioned in paragraphs 2 and 4 of this article, the Committee shall consult the State Party in whose territory the cultural or natural property in question is situated.

7. The Committee shall, with the agreement of the States concerned, co-ordinate and encourage the studies and research needed for the drawing up of the lists referred to in paragraphs 2 and 4 of this article.

Article 12

The fact that a property belonging to the cultural or natural heritage has not been included in either of the two lists mentioned in paragraphs 2 and 4 of Article 11 shall in no way be construed to mean that it does not have an outstanding universal value for purposes other than those resulting from inclusion in these lists.

Article 13

1. The World Heritage Committee shall receive and study requests for international assistance formulated by States Parties to this Convention with respect to property forming part of the cultural or natural heritage, situated in their territories, and included or potentially suitable for inclusion in the lists mentioned referred to in paragraphs 2 and 4 of Article 11. The purpose of such requests may be to secure the protection, conservation, presentation or rehabilitation of such property.
2. Requests for international assistance under paragraph 1 of this article may also be concerned with identification of cultural or natural property defined in Articles 1 and 2, when preliminary investigations have shown that further inquiries would be justified.
3. The Committee shall decide on the action to be taken with regard to these requests, determine where appropriate, the nature and extent of its assistance, and authorize the conclusion, on its behalf, of the necessary arrangements with the government concerned.
4. The Committee shall determine an order of priorities for its operations. It shall in so doing bear in mind the respective importance for the world cultural and natural heritage of the property requiring protection, the need to give international assistance to the property most representative of a natural environment or of the genius and the history of the peoples of the world, the urgency of the work to be done, the resources available to the States on whose territory the threatened property is situated and in particular the extent to which they are able to safeguard such property by their own means.
5. The Committee shall draw up, keep up to date and publicize a list of property for which international assistance has been granted.

6. The Committee shall decide on the use of the resources of the Fund established under Article 15 of this Convention. It shall seek ways of increasing these resources and shall take all useful steps to this end.
7. The Committee shall co-operate with international and national governmental and non-governmental organizations having objectives similar to those of this Convention. For the implementation of its programmes and projects, the Committee may call on such organizations, particularly the International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (the Rome Centre), the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS) and the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), as well as on public and private bodies and individuals.
8. Decisions of the Committee shall be taken by a majority of two-thirds of its members present and voting. A majority of the members of the Committee shall constitute a quorum.

Article 14

1. The World Heritage Committee shall be assisted by a Secretariat appointed by the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
2. The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, utilizing to the fullest extent possible the services of the International Centre for the Study of the Preservation and the Restoration of Cultural Property (the Rome Centre), the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS) and the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) in their respective areas of competence and capability, shall prepare the Committee's documentation and the agenda of its meetings and shall have the responsibility for the implementation of its decisions.

IV FUND FOR THE PROTECTION OF THE WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE

Article 15

1. A Fund for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage of Outstanding Universal Value, called "the World Heritage Fund", is hereby established.

2. The Fund shall constitute a trust fund, in conformity with the provisions of the Financial Regulations of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
3. The resources of the Fund shall consist of:
 - (a) compulsory and voluntary contributions made by States Parties to this Convention,
 - (b) Contributions, gifts or bequests which may be made by:
 - (i) other States;
 - (ii) the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, other organizations of the United Nations system, particularly the United Nations Development Programme or other intergovernmental organizations;
 - (iii) public or private bodies or individuals;
 - (c) any interest due on the resources of the Fund;
 - (d) funds raised by collections and receipts from events organized for the benefit of the fund; and
 - (e) all other resources authorized by the Fund's regulations, as drawn up by the World Heritage Committee.
4. Contributions to the Fund and other forms of assistance made available to the Committee may be used only for such purposes as the Committee shall define. The Committee may accept contributions to be used only for a certain programme or project, provided that the Committee shall have decided on the implementation of such programme or project. No political conditions may be attached to contributions made to the Fund.

Article 16

1. Without prejudice to any supplementary voluntary contribution, the States Parties to this Convention undertake to pay regularly, every two years, to the World Heritage Fund, contributions, the amount of which, in the form of a uniform percentage applicable to all States, shall be determined by the General Assembly of States Parties to the Convention, meeting during the sessions of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. This decision of the General Assembly requires the majority of the States Parties present and voting, which have not made the declaration referred to in paragraph 2 of this Article. In no case shall the compulsory contribution of States Parties to the Convention exceed 1% of the contribution to the regular budget of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
2. However, each State referred to in Article 31 or in Article 32 of this Convention may declare, at the time of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or accession, that it shall not be bound by the provisions of paragraph 1 of this Article.
3. A State Party to the Convention which has made the declaration referred to in paragraph 2 of this Article may at any time withdraw the said declaration by notifying the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. However, the withdrawal of the declaration shall not take effect in regard to the compulsory contribution due by the State until the date of the subsequent General Assembly of States parties to the Convention.
4. In order that the Committee may be able to plan its operations effectively, the contributions of States Parties to this Convention which have made the declaration referred to in paragraph 2 of this Article, shall be paid on a regular basis, at least every two years, and should not be less than the contributions which they should have paid if they had been bound by the provisions of paragraph 1 of this Article.
5. Any State Party to the Convention which is in arrears with the payment of its compulsory or voluntary contribution for the current year and the calendar year immediately preceding it shall not be eligible as a Member of the World Heritage Committee, although this provision shall not apply to the first election.

The terms of office of any such State which is already a member of the Committee shall terminate at the time of the elections provided for in Article 8, paragraph 1 of this Convention.

Article 17

The States Parties to this Convention shall consider or encourage the establishment of national public and private foundations or associations whose purpose is to invite donations for the protection of the cultural and natural heritage as defined in Articles 1 and 2 of this Convention.

Article 18

The States Parties to this Convention shall give their assistance to international fund-raising campaigns organized for the World Heritage Fund under the auspices of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. They shall facilitate collections made by the bodies mentioned in paragraph 3 of Article 15 for this purpose.

V. CONDITIONS AND ARRANGEMENTS FOR INTERNATIONAL ASSISTANCE

Article 19

Any State Party to this Convention may request international assistance for property forming part of the cultural or natural heritage of outstanding universal value situated within its territory. It shall submit with its request such information and documentation provided for in Article 21 as it has in its possession and as will enable the Committee to come to a decision.

Article 20

Subject to the provisions of paragraph 2 of Article 13, sub-paragraph (c) of Article 22 and Article 23, international assistance provided for by this Convention may be granted only to property forming part of the cultural and natural heritage which the World Heritage Committee has decided, or may decide, to enter in one of the lists mentioned in paragraphs 2 and 4 of Article 11.

Article 21

1. The World Heritage Committee shall define the procedure by which requests to it for international assistance shall be considered and shall specify the content of the request, which should define the operation contemplated, the work that is necessary, the expected cost thereof, the degree of urgency and the reasons why the resources of the State requesting assistance do not allow it to meet all the expenses. Such requests must be supported by experts' reports whenever possible.

2. Requests based upon disasters or natural calamities should, by reasons of the urgent work which they may involve, be given immediate, priority consideration by the Committee, which should have a reserve fund at its disposal against such contingencies.
3. Before coming to a decision, the Committee shall carry out such studies and consultations as it deems necessary.

Article 22

Assistance granted by the World Heritage Fund may take the following forms:

- (a) studies concerning the artistic, scientific and technical problems raised by the protection, conservation, presentation and rehabilitation of the cultural and natural heritage, as defined in paragraphs 2 and 4 of Article 11 of this Convention;
- (b) provisions of experts, technicians and skilled labour to ensure that the approved work is correctly carried out;
- (c) training of staff and specialists at all levels in the field of identification, protection, conservation, presentation and rehabilitation of the cultural and natural heritage;
- (d) supply of equipment which the State concerned does not possess or is not in a position to acquire;
- (e) low-interest or interest-free loans which might be repayable on a long-term basis;
- (f) the granting, in exceptional cases and for special reasons, of non-repayable subsidies.

Article 23

The World Heritage Committee may also provide international assistance to national or regional centres for the training of staff and specialists at all levels in the field of identification, protection, conservation, presentation and rehabilitation of the cultural and natural heritage.

Article 24

International assistance on a large scale shall be preceded by detailed scientific, economic and technical studies. These studies shall draw upon the most advanced techniques for the protection, conservation, presentation and rehabilitation of the natural and cultural heritage and shall be consistent with the objectives of this Convention. The studies shall also seek means of making rational use of the resources available in the State concerned.

Article 25

As a general rule, only part of the cost of work necessary shall be borne by the international community. The contribution of the State benefiting from international assistance shall constitute a substantial share of the resources devoted to each programme or project, unless its resources do not permit this.

Article 26

The World Heritage Committee and the recipient State shall define in the agreement they conclude the conditions in which a programme or project for which international assistance under the terms of this Convention is provided, shall be carried out. It shall be the responsibility of the State receiving such international assistance to continue to protect, conserve and present the property so safeguarded, in observance of the conditions laid down by the agreement.

VI. EDUCATIONAL PROGRAMMES**Article 27**

1. The States Parties to this Convention shall endeavor by all appropriate means, and in particular by educational and information programmes, to strengthen appreciation and respect by their peoples of the cultural and natural heritage defined in Articles 1 and 2 of the Convention.
2. They shall undertake to keep the public broadly informed of the dangers threatening this heritage and of the activities carried on in pursuance of this Convention.

Article 28

States Parties to this Convention which receive international assistance under the Convention shall take appropriate measures to make known the importance of the property for which assistance has been received and the role played by such assistance.

VII. REPORTS

Article 29

1. The States Parties to this Convention shall, in the reports which they submit to the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization on dates and in a manner to be determined by it, give information on the legislative and administrative provisions which they have adopted and other action which they have taken for the application of this Convention, together with details of the experience acquired in this field.
2. These reports shall be brought to the attention of the World Heritage Committee.
3. The Committee shall submit a report on its activities at each of the ordinary sessions of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

VIII FINAL CLAUSES

Article 30

This Convention is drawn up in Arabic, English, French, Russian and Spanish, the five texts being equally authoritative.

Article 31

1. This Convention shall be subject to ratification or acceptance by States members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization in accordance with their respective constitutional procedures.
2. The instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 32

1. This Convention shall be open to accession by all States not members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization which are invited by the General Conference of the Organization to accede to it.

2. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 33

This Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the twentieth instrument of ratification, acceptance or accession, but only with respect to those States which have deposited their respective instruments of ratification, acceptance or accession on or before that date. It shall enter into force with respect to any other State three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance or accession.

Article 34

The following provisions shall apply to those States Parties to this Convention which have a federal or non-unitary constitutional system:

- (a) with regard to the provisions of this Convention, the implementation of which comes under the legal jurisdiction of the federal or central legislative power, the obligations of the federal or central government shall be the same as for those States parties which are not federal States;
- (b) with regard to the provisions of this Convention, the implementation of which comes under the legal jurisdiction of individual constituent States, countries, provinces or cantons that are not obliged by the constitutional system of the federation to take legislative measures, the federal government shall inform the competent authorities of such States, countries, provinces or cantons of the said provisions, with its recommendation for their adoption.

Article 35

1. Each State Party to this Convention may denounce the Convention.
2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
3. The denunciation shall take effect twelve months after the receipt of the instrument of denunciation. It shall not affect the financial obligations of the denouncing State until the date on which the withdrawal takes effect.

Article 36

The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall inform the States members of the Organization, the States not members of the Organization which are referred to in Article 32, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance, or accession provided for in Articles 31 and 32, and of the denunciations provided for in Article 35.

Article 37

1. This Convention may be revised by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Any such revision shall, however, bind only the States which shall become Parties to the revising convention.
2. If the General Conference should adopt a new convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new convention otherwise provides, this Convention shall cease to be open to ratification, acceptance or accession, as from the date on which the new revising convention enters into force.

Article 38

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Done in Paris; this twenty-third day of November 1972, in two authentic copies bearing the signature of the President of the seventeenth session of the General Conference and of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, which shall be deposited in the archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, and certified true copies of which shall be delivered to all the States referred to in Articles 31 and 32 as well as to the United Nations.

**CONVENTION FOR THE SAFEGUARDING
OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE**

Paris, 17 October 2003

MISC/2003/CLT/CH/14

CONVENTION FOR THE SAFEGUARDING OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization hereinafter referred to as UNESCO, meeting in Paris, from 29 September to 17 October 2003, at its 32nd session,

Referring to existing international human rights instruments, in particular to the Universal Declaration on Human Rights of 1948, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights of 1966, and the International Covenant on Civil and Political Rights of 1966,

Considering the importance of the intangible cultural heritage as a mainspring of cultural diversity and a guarantee of sustainable development, as underscored in the UNESCO Recommendation on the Safeguarding of Traditional Culture and Folklore of 1989, in the UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity of 2001, and in the Istanbul Declaration of 2002 adopted by the Third Round Table of Ministers of Culture,

Considering the deep-seated interdependence between the intangible cultural heritage and the tangible cultural and natural heritage,

Recognizing that the processes of globalization and social transformation, alongside the conditions they create for renewed dialogue among communities, also give rise, as does the phenomenon of intolerance, to grave threats of deterioration, disappearance and destruction of the intangible cultural heritage, in particular owing to a lack of resources for safeguarding such heritage,

Being aware of the universal will and the common concern to safeguard the intangible cultural heritage of humanity,

Recognizing that communities, in particular indigenous communities, groups and, in some cases, individuals, play an important role in the production, safeguarding, maintenance and re-creation of the intangible cultural heritage, thus helping to enrich cultural diversity and human creativity,

Noting the far-reaching impact of the activities of UNESCO in establishing normative instruments for the protection of the cultural heritage, in particular the Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage of 1972,

Noting further that no binding multilateral instrument as yet exists for the safeguarding of the intangible cultural heritage,

Considering that existing international agreements, recommendations and resolutions concerning the cultural and natural heritage need to be effectively enriched and supplemented by means of new provisions relating to the intangible cultural heritage,

Considering the need to build greater awareness, especially among the younger generations, of the importance of the intangible cultural heritage and of its safeguarding,

Considering that the international community should contribute, together with the States Parties to this Convention, to the safeguarding of such heritage in a spirit of cooperation and mutual assistance,

- 2 -

Recalling UNESCO's programmes relating to the intangible cultural heritage, in particular the Proclamation of Masterpieces of the Oral and Intangible Heritage of Humanity,

Considering the invaluable role of the intangible cultural heritage as a factor in bringing human beings closer together and ensuring exchange and understanding among them,

Adopts this Convention on this seventeenth day of October 2003.

I. General provisions

Article 1 – Purposes of the Convention

The purposes of this Convention are:

- (a) to safeguard the intangible cultural heritage;
- (b) to ensure respect for the intangible cultural heritage of the communities, groups and individuals concerned;
- (c) to raise awareness at the local, national and international levels of the importance of the intangible cultural heritage, and of ensuring mutual appreciation thereof;
- (d) to provide for international cooperation and assistance.

Article 2 – Definitions

For the purposes of this Convention,

1. The "intangible cultural heritage" means the practices, representations, expressions, knowledge, skills – as well as the instruments, objects, artefacts and cultural spaces associated therewith – that communities, groups and, in some cases, individuals recognize as part of their cultural heritage. This intangible cultural heritage, transmitted from generation to generation, is constantly recreated by communities and groups in response to their environment, their interaction with nature and their history, and provides them with a sense of identity and continuity, thus promoting respect for cultural diversity and human creativity. For the purposes of this Convention, consideration will be given solely to such intangible cultural heritage as is compatible with existing international human rights instruments, as well as with the requirements of mutual respect among communities, groups and individuals, and of sustainable development.

2. The "intangible cultural heritage", as defined in paragraph 1 above, is manifested *inter alia* in the following domains:

- (a) oral traditions and expressions, including language as a vehicle of the intangible cultural heritage;
- (b) performing arts;
- (c) social practices, rituals and festive events;
- (d) knowledge and practices concerning nature and the universe;
- (e) traditional craftsmanship.

- 3 -

3. "Safeguarding" means measures aimed at ensuring the viability of the intangible cultural heritage, including the identification, documentation, research, preservation, protection, promotion, enhancement, transmission, particularly through formal and non-formal education, as well as the revitalization of the various aspects of such heritage.
4. "States Parties" means States which are bound by this Convention and among which this Convention is in force.
5. This Convention applies *mutatis mutandis* to the territories referred to in Article 33 which become Parties to this Convention in accordance with the conditions set out in that Article. To that extent the expression "States Parties" also refers to such territories.

Article 3 – Relationship to other international instruments

Nothing in this Convention may be interpreted as:

- (a) altering the status or diminishing the level of protection under the 1972 Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage of World Heritage properties with which an item of the intangible cultural heritage is directly associated; or
- (b) affecting the rights and obligations of States Parties deriving from any international instrument relating to intellectual property rights or to the use of biological and ecological resources to which they are parties.

II. Organs of the Convention

Article 4 – General Assembly of the States Parties

1. A General Assembly of the States Parties is hereby established, hereinafter referred to as "the General Assembly". The General Assembly is the sovereign body of this Convention.
2. The General Assembly shall meet in ordinary session every two years. It may meet in extraordinary session if it so decides or at the request either of the Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage or of at least one-third of the States Parties.
3. The General Assembly shall adopt its own Rules of Procedure.

Article 5 – Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage

1. An Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage, hereinafter referred to as "the Committee", is hereby established within UNESCO. It shall be composed of representatives of 18 States Parties, elected by the States Parties meeting in General Assembly, once this Convention enters into force in accordance with Article 34.
2. The number of States Members of the Committee shall be increased to 24 once the number of the States Parties to the Convention reaches 50.

- 4 -

Article 6 – Election and terms of office of States Members of the Committee

1. The election of States Members of the Committee shall obey the principles of equitable geographical representation and rotation.
2. States Members of the Committee shall be elected for a term of four years by States Parties to the Convention meeting in General Assembly.
3. However, the term of office of half of the States Members of the Committee elected at the first election is limited to two years. These States shall be chosen by lot at the first election.
4. Every two years, the General Assembly shall renew half of the States Members of the Committee.
5. It shall also elect as many States Members of the Committee as required to fill vacancies.
6. A State Member of the Committee may not be elected for two consecutive terms.
7. States Members of the Committee shall choose as their representatives persons who are qualified in the various fields of the intangible cultural heritage.

Article 7 – Functions of the Committee

Without prejudice to other prerogatives granted to it by this Convention, the functions of the Committee shall be to:

- (a) promote the objectives of the Convention, and to encourage and monitor the implementation thereof;
- (b) provide guidance on best practices and make recommendations on measures for the safeguarding of the intangible cultural heritage;
- (c) prepare and submit to the General Assembly for approval a draft plan for the use of the resources of the Fund, in accordance with Article 25;
- (d) seek means of increasing its resources, and to take the necessary measures to this end, in accordance with Article 25;
- (e) prepare and submit to the General Assembly for approval operational directives for the implementation of this Convention;
- (f) examine, in accordance with Article 29, the reports submitted by States Parties, and to summarize them for the General Assembly;
- (g) examine requests submitted by States Parties, and to decide thereon, in accordance with objective selection criteria to be established by the Committee and approved by the General Assembly for:

- 5 -

- (i) inscription on the lists and proposals mentioned under Articles 16, 17 and 18;
- (ii) the granting of international assistance in accordance with Article 22.

Article 8 – Working methods of the Committee

1. The Committee shall be answerable to the General Assembly. It shall report to it on all its activities and decisions.
2. The Committee shall adopt its own Rules of Procedure by a two-thirds majority of its Members.
3. The Committee may establish, on a temporary basis, whatever ad hoc consultative bodies it deems necessary to carry out its task.
4. The Committee may invite to its meetings any public or private bodies, as well as private persons, with recognized competence in the various fields of the intangible cultural heritage, in order to consult them on specific matters.

Article 9 – Accreditation of advisory organizations

1. The Committee shall propose to the General Assembly the accreditation of non-governmental organizations with recognized competence in the field of the intangible cultural heritage to act in an advisory capacity to the Committee.
2. The Committee shall also propose to the General Assembly the criteria for and modalities of such accreditation.

Article 10 – The Secretariat

1. The Committee shall be assisted by the UNESCO Secretariat.
2. The Secretariat shall prepare the documentation of the General Assembly and of the Committee, as well as the draft agenda of their meetings, and shall ensure the implementation of their decisions.

III. Safeguarding of the intangible cultural heritage at the national level

Article 11 – Role of States Parties

Each State Party shall:

- (a) take the necessary measures to ensure the safeguarding of the intangible cultural heritage present in its territory;
- (b) among the safeguarding measures referred to in Article 2, paragraph 3, identify and define the various elements of the intangible cultural heritage present in its territory, with the participation of communities, groups and relevant non-governmental organizations.

- 6 -

Article 12 – Inventories

1. To ensure identification with a view to safeguarding, each State Party shall draw up, in a manner geared to its own situation, one or more inventories of the intangible cultural heritage present in its territory. These inventories shall be regularly updated.
2. When each State Party periodically submits its report to the Committee, in accordance with Article 29, it shall provide relevant information on such inventories.

Article 13 – Other measures for safeguarding

To ensure the safeguarding, development and promotion of the intangible cultural heritage present in its territory, each State Party shall endeavour to:

- (a) adopt a general policy aimed at promoting the function of the intangible cultural heritage in society, and at integrating the safeguarding of such heritage into planning programmes;
- (b) designate or establish one or more competent bodies for the safeguarding of the intangible cultural heritage present in its territory;
- (c) foster scientific, technical and artistic studies, as well as research methodologies, with a view to effective safeguarding of the intangible cultural heritage, in particular the intangible cultural heritage in danger;
- (d) adopt appropriate legal, technical, administrative and financial measures aimed at:
 - (i) fostering the creation or strengthening of institutions for training in the management of the intangible cultural heritage and the transmission of such heritage through forums and spaces intended for the performance or expression thereof;
 - (ii) ensuring access to the intangible cultural heritage while respecting customary practices governing access to specific aspects of such heritage;
 - (iii) establishing documentation institutions for the intangible cultural heritage and facilitating access to them.

Article 14 – Education, awareness-raising and capacity-building

Each State Party shall endeavour, by all appropriate means, to:

- (a) ensure recognition of, respect for, and enhancement of the intangible cultural heritage in society, in particular through:
 - (i) educational, awareness-raising and information programmes, aimed at the general public, in particular young people;
 - (ii) specific educational and training programmes within the communities and groups concerned;

- 7 -

- (iii) capacity-building activities for the safeguarding of the intangible cultural heritage, in particular management and scientific research; and
- (iv) non-formal means of transmitting knowledge;
- (b) keep the public informed of the dangers threatening such heritage, and of the activities carried out in pursuance of this Convention;
- (c) promote education for the protection of natural spaces and places of memory whose existence is necessary for expressing the intangible cultural heritage.

Article 15 – Participation of communities, groups and individuals

Within the framework of its safeguarding activities of the intangible cultural heritage, each State Party shall endeavour to ensure the widest possible participation of communities, groups and, where appropriate, individuals that create, maintain and transmit such heritage, and to involve them actively in its management.

IV. Safeguarding of the intangible cultural heritage at the international level

Article 16 – Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

1. In order to ensure better visibility of the intangible cultural heritage and awareness of its significance, and to encourage dialogue which respects cultural diversity, the Committee, upon the proposal of the States Parties concerned, shall establish, keep up to date and publish a Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.
2. The Committee shall draw up and submit to the General Assembly for approval the criteria for the establishment, updating and publication of this Representative List.

Article 17 – List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding

1. With a view to taking appropriate safeguarding measures, the Committee shall establish, keep up to date and publish a List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding, and shall inscribe such heritage on the List at the request of the State Party concerned.
2. The Committee shall draw up and submit to the General Assembly for approval the criteria for the establishment, updating and publication of this List.
3. In cases of extreme urgency – the objective criteria of which shall be approved by the General Assembly upon the proposal of the Committee – the Committee may inscribe an item of the heritage concerned on the List mentioned in paragraph 1, in consultation with the State Party concerned.

Article 18 – Programmes, projects and activities for the safeguarding of the intangible cultural heritage

1. On the basis of proposals submitted by States Parties, and in accordance with criteria to be defined by the Committee and approved by the General Assembly, the Committee shall periodically select and promote national, subregional and regional programmes, projects and

- 8 -

activities for the safeguarding of the heritage which it considers best reflect the principles and objectives of this Convention, taking into account the special needs of developing countries.

2. To this end, it shall receive, examine and approve requests for international assistance from States Parties for the preparation of such proposals.

3. The Committee shall accompany the implementation of such projects, programmes and activities by disseminating best practices using means to be determined by it.

V. International cooperation and assistance

Article 19 – Cooperation

1. For the purposes of this Convention, international cooperation includes, inter alia, the exchange of information and experience, joint initiatives, and the establishment of a mechanism of assistance to States Parties in their efforts to safeguard the intangible cultural heritage.

2. Without prejudice to the provisions of their national legislation and customary law and practices, the States Parties recognize that the safeguarding of intangible cultural heritage is of general interest to humanity, and to that end undertake to cooperate at the bilateral, subregional, regional and international levels.

Article 20 – Purposes of international assistance

International assistance may be granted for the following purposes:

- (a) the safeguarding of the heritage inscribed on the List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding;
- (b) the preparation of inventories in the sense of Articles 11 and 12;
- (c) support for programmes, projects and activities carried out at the national, subregional and regional levels aimed at the safeguarding of the intangible cultural heritage;
- (d) any other purpose the Committee may deem necessary.

Article 21 – Forms of international assistance

The assistance granted by the Committee to a State Party shall be governed by the operational directives foreseen in Article 7 and by the agreement referred to in Article 24, and may take the following forms:

- (a) studies concerning various aspects of safeguarding;
- (b) the provision of experts and practitioners;
- (c) the training of all necessary staff;
- (d) the elaboration of standard-setting and other measures;

- 9 -

- (e) the creation and operation of infrastructures;
- (f) the supply of equipment and know-how;
- (g) other forms of financial and technical assistance, including, where appropriate, the granting of low-interest loans and donations.

Article 22 – Conditions governing international assistance

1. The Committee shall establish the procedure for examining requests for international assistance, and shall specify what information shall be included in the requests, such as the measures envisaged and the interventions required, together with an assessment of their cost.
2. In emergencies, requests for assistance shall be examined by the Committee as a matter of priority.
3. In order to reach a decision, the Committee shall undertake such studies and consultations as it deems necessary.

Article 23 – Requests for international assistance

1. Each State Party may submit to the Committee a request for international assistance for the safeguarding of the intangible cultural heritage present in its territory.
2. Such a request may also be jointly submitted by two or more States Parties.
3. The request shall include the information stipulated in Article 22, paragraph 1, together with the necessary documentation.

Article 24 – Role of beneficiary States Parties

1. In conformity with the provisions of this Convention, the international assistance granted shall be regulated by means of an agreement between the beneficiary State Party and the Committee.
2. As a general rule, the beneficiary State Party shall, within the limits of its resources, share the cost of the safeguarding measures for which international assistance is provided.
3. The beneficiary State Party shall submit to the Committee a report on the use made of the assistance provided for the safeguarding of the intangible cultural heritage.

VI. Intangible Cultural Heritage Fund

Article 25 – Nature and resources of the Fund

1. A “Fund for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage”, hereinafter referred to as “the Fund”, is hereby established.
2. The Fund shall consist of funds-in-trust established in accordance with the Financial Regulations of UNESCO.

- 10 -

3. The resources of the Fund shall consist of:
 - (a) contributions made by States Parties;
 - (b) funds appropriated for this purpose by the General Conference of UNESCO;
 - (c) contributions, gifts or bequests which may be made by:
 - (i) other States;
 - (ii) organizations and programmes of the United Nations system, particularly the United Nations Development Programme, as well as other international organizations;
 - (iii) public or private bodies or individuals;
 - (d) any interest due on the resources of the Fund;
 - (e) funds raised through collections, and receipts from events organized for the benefit of the Fund;
 - (f) any other resources authorized by the Fund's regulations, to be drawn up by the Committee.
4. The use of resources by the Committee shall be decided on the basis of guidelines laid down by the General Assembly.
5. The Committee may accept contributions and other forms of assistance for general and specific purposes relating to specific projects, provided that those projects have been approved by the Committee.
6. No political, economic or other conditions which are incompatible with the objectives of this Convention may be attached to contributions made to the Fund.

Article 26 – Contributions of States Parties to the Fund

1. Without prejudice to any supplementary voluntary contribution, the States Parties to this Convention undertake to pay into the Fund, at least every two years, a contribution, the amount of which, in the form of a uniform percentage applicable to all States, shall be determined by the General Assembly. This decision of the General Assembly shall be taken by a majority of the States Parties present and voting which have not made the declaration referred to in paragraph 2 of this Article. In no case shall the contribution of the State Party exceed 1% of its contribution to the regular budget of UNESCO.
2. However, each State referred to in Article 32 or in Article 33 of this Convention may declare, at the time of the deposit of its instruments of ratification, acceptance, approval or accession, that it shall not be bound by the provisions of paragraph 1 of this Article.
3. A State Party to this Convention which has made the declaration referred to in paragraph 2 of this Article shall endeavour to withdraw the said declaration by notifying the Director-General of UNESCO. However, the withdrawal of the declaration shall not take

- 11 -

effect in regard to the contribution due by the State until the date on which the subsequent session of the General Assembly opens.

4. In order to enable the Committee to plan its operations effectively, the contributions of States Parties to this Convention which have made the declaration referred to in paragraph 2 of this Article shall be paid on a regular basis, at least every two years, and should be as close as possible to the contributions they would have owed if they had been bound by the provisions of paragraph 1 of this Article.

5. Any State Party to this Convention which is in arrears with the payment of its compulsory or voluntary contribution for the current year and the calendar year immediately preceding it shall not be eligible as a Member of the Committee; this provision shall not apply to the first election. The term of office of any such State which is already a Member of the Committee shall come to an end at the time of the elections provided for in Article 6 of this Convention.

Article 27 – Voluntary supplementary contributions to the Fund

States Parties wishing to provide voluntary contributions in addition to those foreseen under Article 26 shall inform the Committee, as soon as possible, so as to enable it to plan its operations accordingly.

Article 28 – International fund-raising campaigns

The States Parties shall, insofar as is possible, lend their support to international fund-raising campaigns organized for the benefit of the Fund under the auspices of UNESCO.

VII. Reports

Article 29 – Reports by the States Parties

The States Parties shall submit to the Committee, observing the forms and periodicity to be defined by the Committee, reports on the legislative, regulatory and other measures taken for the implementation of this Convention.

Article 30 – Reports by the Committee

1. On the basis of its activities and the reports by States Parties referred to in Article 29, the Committee shall submit a report to the General Assembly at each of its sessions.
2. The report shall be brought to the attention of the General Conference of UNESCO.

VIII. Transitional clause

Article 31 – Relationship to the Proclamation of Masterpieces of the Oral and Intangible Heritage of Humanity

1. The Committee shall incorporate in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity the items proclaimed "Masterpieces of the Oral and Intangible Heritage of Humanity" before the entry into force of this Convention.

- 12 -

2. The incorporation of these items in the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity shall in no way prejudice the criteria for future inscriptions decided upon in accordance with Article 16, paragraph 2.

3. No further Proclamation will be made after the entry into force of this Convention.

IX. Final clauses

Article 32 – Ratification, acceptance or approval

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by States Members of UNESCO in accordance with their respective constitutional procedures.

2. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Director-General of UNESCO.

Article 33 – Accession

1. This Convention shall be open to accession by all States not Members of UNESCO that are invited by the General Conference of UNESCO to accede to it.

2. This Convention shall also be open to accession by territories which enjoy full internal self-government recognized as such by the United Nations, but have not attained full independence in accordance with General Assembly resolution 1514 (XV), and which have competence over the matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of such matters.

3. The instrument of accession shall be deposited with the Director-General of UNESCO.

Article 34 – Entry into force

This Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the thirtieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, but only with respect to those States that have deposited their respective instruments of ratification, acceptance, approval, or accession on or before that date. It shall enter into force with respect to any other State Party three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 35 – Federal or non-unitary constitutional systems

The following provisions shall apply to States Parties which have a federal or non-unitary constitutional system:

- (a) with regard to the provisions of this Convention, the implementation of which comes under the legal jurisdiction of the federal or central legislative power, the obligations of the federal or central government shall be the same as for those States Parties which are not federal States;
- (b) with regard to the provisions of this Convention, the implementation of which comes under the jurisdiction of individual constituent States, countries, provinces or cantons which are not obliged by the constitutional system of the federation to

- 13 -

take legislative measures, the federal government shall inform the competent authorities of such States, countries, provinces or cantons of the said provisions, with its recommendation for their adoption.

Article 36 – Denunciation

1. Each State Party may denounce this Convention.
2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of UNESCO.
3. The denunciation shall take effect twelve months after the receipt of the instrument of denunciation. It shall in no way affect the financial obligations of the denouncing State Party until the date on which the withdrawal takes effect.

Article 37 – Depositary functions

The Director-General of UNESCO, as the Depositary of this Convention, shall inform the States Members of the Organization, the States not Members of the Organization referred to in Article 33, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance, approval or accession provided for in Articles 32 and 33, and of the denunciations provided for in Article 36.

Article 38 – Amendments

1. A State Party may, by written communication addressed to the Director-General, propose amendments to this Convention. The Director-General shall circulate such communication to all States Parties. If, within six months from the date of the circulation of the communication, not less than one half of the States Parties reply favourably to the request, the Director-General shall present such proposal to the next session of the General Assembly for discussion and possible adoption.
2. Amendments shall be adopted by a two-thirds majority of States Parties present and voting.
3. Once adopted, amendments to this Convention shall be submitted for ratification, acceptance, approval or accession to the States Parties.
4. Amendments shall enter into force, but solely with respect to the States Parties that have ratified, accepted, approved or acceded to them, three months after the deposit of the instruments referred to in paragraph 3 of this Article by two-thirds of the States Parties. Thereafter, for each State Party that ratifies, accepts, approves or accedes to an amendment, the said amendment shall enter into force three months after the date of deposit by that State Party of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.
5. The procedure set out in paragraphs 3 and 4 shall not apply to amendments to Article 5 concerning the number of States Members of the Committee. These amendments shall enter into force at the time they are adopted.

- 14 -

6. A State which becomes a Party to this Convention after the entry into force of amendments in conformity with paragraph 4 of this Article shall, failing an expression of different intention, be considered:

- (a) as a Party to this Convention as so amended; and
- (b) as a Party to the unamended Convention in relation to any State Party not bound by the amendments.

Article 39 – Authoritative texts

This Convention has been drawn up in Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish, the six texts being equally authoritative.

Article 40 – Registration

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of UNESCO.

MODEL PROVISIONS
FOR NATIONAL LAWS
ON THE PROTECTION
OF EXPRESSIONS OF FOLKLORE
AGAINST ILLICIT EXPLOITATION
AND OTHER PREJUDICIAL ACTIONS

MODEL PROVISIONS FOR NATIONAL LAWS
ON THE PROTECTION OF EXPRESSIONS OF FOLKLORE
AGAINST ILLICIT EXPLOITATION AND OTHER PREJUDICIAL ACTIONS

with a

COMMENTARY

prepared by the Secretariats of
the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Unesco)
and the World Intellectual Property Organization (WIPO)

I.

INTRODUCTORY OBSERVATIONS

Need for the Legal Protection of Expressions of Folklore

1. Folklore is an important cultural heritage of every nation and is still developing—albeit frequently in contemporary forms—even in modern communities all over the world. It is of particular importance to developing countries which more and more recognize folklore as a basis of their cultural identity and as a most important means of self-expression of their peoples both within their own communities and in their relationship to the world around them. Folklore is to these countries increasingly important from the point of view of their social identity, too. Particularly in developing countries, folklore is a living, functional tradition, rather than a mere souvenir of the past.
2. The accelerating development of technology, especially in the fields of sound and audiovisual recording, broadcasting, cable television and cinematography may lead to improper exploitation of the cultural heritage of the nation. Expressions of folklore are being commercialized by such means on a world-wide scale without due respect for the cultural or economic interests of the communities in which they originate and without conceding any share in the returns from such exploitations of folklore to the peoples who are the authors of their folklore. In connection with their commercialization, expressions of folklore are often distorted in order to correspond to what is believed to be better for marketing them.

4.

3. In the industrialized countries, expressions of folklore are generally considered to belong to the public domain. This approach explains why, at least so far, industrialized countries generally did not establish a legal protection of the manifold national or other community interest related to the utilization of folklore.

4. During the last decade or two, however, it became obvious that—in order to foster folklore as a source of creative expressions—special legal solutions must be found both nationally and at the international level for the protection of folklore. Such protection should be against any improper utilization of expressions of folklore, including the general practice of making profit by commercially exploiting such expressions outside their originating communities without any recompense to such communities.

Attempts to Protect Expressions of Folklore Under Copyright Law

5. The first attempts to explicitly regulate the use of creations of folklore were made in the framework of several copyright laws (Tunisia, 1967; Bolivia, 1968 (in respect of musical folklore only); Chile, 1970; Morocco, 1970; Algeria, 1973; Senegal, 1973; Kenya, 1975; Mali, 1977; Burundi, 1978; Ivory Coast, 1978; Guinea, 1980; Tunis Model Law on Copyright for Developing Countries, 1976) and in an international Treaty (the Bangui text of 1977 of the Convention concerning the African Intellectual Property Organization, hereinafter referred to as "the OAPI Convention"). All these texts consider works of folklore as part of the cultural heritage of the nation ("traditional heritage," "cultural patrimony"; in Chile, "cultural public domain" the use of which is subject to payment).

6. The meaning of folklore as covered by those texts is understood, however, in different ways. An important copyright-type common element in the definition according to the said laws (except the Tunis Model Law that contains no definition) is that folklore must have been created by authors of unknown identity but presumably being or having been nationals of the country. The OAPI Convention mentions creation by "communities" rather than authors, which delimitates creations of folklore from works protected by conventional copyright. The Tunis Model Law defines folklore using both of these alternatives, and considers it as meaning creations "by authors presumed to be nationals of the country concerned, or by ethnic communities."

7. According to the Law of Morocco, folklore comprises all unpublished works of the kind, whereas the Laws of Algeria and Tunisia do not restrict the scope of folklore to unpublished works. The Law of Senegal explicitly understands the notion of folklore as comprising both literary and artistic works. The OAPI Convention and the Tunis Model Law provide that folklore comprises scientific works too. Most of the statutes in question recognize "works inspired by folklore" as a distinct category of works whose use for commercial purposes requires the approval of a competent body.

8. The "works" of folklore are protected under the said texts against fixation for profit-making unless such fixation has been expressly authorized. The Law of Senegal requires prior authorization also for public performance of folklore with gainful intent. The Tunis Model Law suggests the same kind of protection as the usual works under copyright benefit from.

9. An attempt to protect expressions of folklore by means of copyright law has also been undertaken at the international level in the Diplomatic Conference of Stockholm in 1967 for the revision of the Berne Convention. The

Main Committee for the revision of the substantive provisions of the Berne Convention set up a special Working Group to elaborate relevant suggestions and to decide "what would be the most suitable place in the Convention for a provision dealing with works of folklore." The proposal of the Working Group was adopted unanimously, with six abstentions (Records of the Intellectual Property Conference of Stockholm (1967), Vol.II. Summary Minutes, Main Committee I, 964 to 981 and 1505 to 1515). As a result, Article 15(4) of the Stockholm (1967) and Paris (1971) Acts of the Berne Convention contains the following provision: "(a) In the case of unpublished works where the identity of the author is unknown, but where there is every ground to presume that he is a national of a country of the Union, it shall be a matter for legislation in that country to designate the competent authority which shall represent the author and shall be entitled to protect and enforce his rights in the countries of the Union. (b) Countries of the Union which make such designation under the terms of this provision shall notify the Director General [of WIPO] by means of a written declaration giving full information concerning the authority thus designated. The Director General shall at once communicate declaration to all other countries of the Union." It is interesting to note that the provision, as adopted, does not refer to folklore and that it certainly embraces also works which are not part of folklore. It is only the legislative history of the provision that indicates that folklore was (also) intended to be covered.

10. In any case and at least so far, legal protection of folklore by copyright laws and treaties does not appear to have been particularly effective or expedient. In particular as regards the provisions in the Berne Convention, no notification has been deposited with the Director General of WIPO as yet concerning designation of a national authority to protect in countries of the Berne Union the rights in works of authors of unknown identity. Thus it would seem that the measures taken so far in the field of copyright are not sufficient to control the commercial use of folklore, and one has the impression that copyright law is, after all, not the right kind of law for protecting expressions of folklore. This might be so because whereas an expression of folklore is the result of an impersonal, continuous and slow process of creative activity exercised in a given community by consecutive imitation, works protected by copyright must, traditionally, bear a decisive mark of individual originality. Traditional creations of a community, such as the so-called folk tales, songs, music, dances, designs or patterns, are generally much older than the duration of copyright so that, for this reason alone, a copyright-type protection, limited to the life of the author and a relatively short period thereafter, does not offer to folklore a long enough protection.

Indirect Protection by Means of Neighboring Rights

11. Another existing legal means which may be used for the protection of expressions of folklore is the protection of the so-called neighboring rights. Protecting performers as regards their performances or producers of phonograms or broadcasting organizations as far as their fixations or broadcasts are concerned means--where such performances, fixations or broadcasts are performances, fixations or broadcasts of expressions of folklore--an indirect protection of the expressions of folklore themselves.

12. Such indirect possibility of protecting folklore should be made use of, and developing countries are well advised if, for this reason too, they adopt laws protecting the rights of performers, producers of phonograms and broad-

casting organizations. Adherence to the Rome Convention of 1961 for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations and to the Convention of 1971 for the Protection of Producers of Phonograms Against Unauthorized Duplication of Their Phonograms serves similar purpose. In order to avoid any misunderstanding as regards the protection of performers who perform or recite, respectively, expressions of folklore such as folk songs, folk tales, folk music, folk dances or folk plays, it is advisable to make it clear by means of an explicit provision in any law protecting performers of literary or artistic works that the performance of expressions of folklore shall be regarded as a performance of a literary or artistic work.

13. However, neighboring rights cannot fully satisfy the need for legal protection against improper use of creations of folklore since they cannot prevent the copying of expressions of folklore outside performances. Furthermore, the limited duration of the protection of neighboring rights does not fit folklore for the same reasons as the limited duration of copyright does not fit it.

14. For all these reasons, it appears to be necessary to establish, as regards intellectual property aspects of expressions of folklore, a special (sui generis) type of law for an adequate protection against unauthorized exploitation.

Search for an Adequate System of the Intellectual Property Aspects of the Protection of Expressions of Folklore

15. On April 24, 1973, the Government of Bolivia sent a memorandum to the Director General of Unesco requesting that that Organization examine the opportunity of drafting an international instrument on the protection of folklore in the form of a protocol to be attached to the Universal Copyright Convention.

16. Following that request, and in pursuance of the decision of the Intergovernmental Committee of the Universal Copyright Convention in December 1973, the Unesco Secretariat made a study on the desirability of providing for the protection of folklore on an international scale which was submitted to that Committee and the Executive Committee of the Berne Union at their 1975 sessions. The Committees referred the whole problem to the Cultural Sector of Unesco in order that it might undertake an exhaustive study of all questions inherent in the protection of folklore. In view of the links that such protection could have with copyright, the Committees also decided that the report on the results of that work should be submitted to their next sessions, where they would reexamine the question. In 1977, the Director-General of Unesco convened a Committee of Experts on the Legal Protection of Folklore (Tunis, July 11 to 15, 1977), which reached the consensus that it was necessary to submit folklore protection to a complete examination of all the problems posed thereby.

17. As recognized by the Executive Committee of the Berne Union, and the Intergovernmental Committee of the Universal Copyright Convention, at their 1977 sessions, on the basis of the approach on this subject reached by the Committee of Experts mentioned before, the problem has many aspects, and it comprises questions of identification, material conservation, preservation and reactivation, as well as sociological, psychological, ethnological, politico-

historical and other aspects. All these aspects are interdependent and call for a global study on the protection of folklore which is being dealt with on an interdisciplinary basis within the framework of an overall and integrated approach, by Unesco. Nevertheless, special efforts should be made to find solutions to the problem of the intellectual property aspects of the legal protection of expressions of folklore, as proposed by the International Bureau of WIPO and decided by the Executive Committee of the Berne Union and the Intergovernmental Committee of the Universal Copyright Convention at their sessions in February 1979.

18. In accordance with the decisions of the respective Governing Bodies of Unesco and WIPO, the Secretariat of Unesco and the International Bureau of WIPO convened a Working Group (referred to hereinafter as "the Working Group") at Geneva, from January 7 to 9, 1980, to study a draft of Model Provisions intended for national legislation as well as international measures for the protection of works of folklore. The Working Group was attended by 16 experts from different countries invited in a personal capacity by the Directors General of Unesco and WIPO.

19. The working papers available to the Working Group consisted of the following documents:

(i) "Model Provisions for National Laws on the Protection of Creations of Folklore and a Commentary on those Model Provisions" (document UNESCO/WIPO/WG.I/FOLK/2 and 2 Add.) prepared by the International Bureau of WIPO;

(ii) "Study on the International Regulations of Intellectual Property Aspects of Folklore Protection" (document UNESCO/WIPO/WG.I/FOLK/3) prepared by the Secretariat of Unesco.

20. After considering the said working documents, the Working Group agreed that: (i) adequate legal protection of folklore was desirable; (ii) such legal protection could be promoted at the national level by model provisions for legislation; (iii) such model provisions should be so elaborated as to be applicable both in countries where no relevant legislation was in force and in countries where existing legislation could be further developed; (iv) the said model provisions should also allow for protection by means of copyright and neighboring rights where such form of protection could apply and (v) the model provisions for national laws should pave the way for sub-regional, regional and international protection of creations of folklore.

21. The Working Group recommended, in respect of the model provisions for national laws on the protection of creations of folklore, that the Secretariats should prepare a revised draft and commentary thereon, taking into consideration all the interventions made in the Working Group, and that such a draft with its commentary should be presented for further consideration at a subsequent meeting. (Report of the Working Group, document UNESCO/WIPO/WG.I/FOLK/5, paragraph 21.)

22. Accordingly, the Secretariats prepared a revised draft entitled "Revised Model Provisions for National Laws on the Protection of Expressions of Folklore," and a Commentary thereon (documents UNESCO/WIPO/WG.II/FOLK/2 and 3), which were submitted to the Working Group convened by Unesco and WIPO for a second meeting at Paris, from February 9 to 13, 1981. The Working Group discussed the proposed model provisions, proposed several amendments, including new sections, to them. In conclusion, the Working Group adopted what was called "Model Provisions for National Laws on the Protection of

Expressions of Folklore" (Annex I to document UNESCO/WIPO/WG.II/FOLK/4), in order to be presented for further consideration to a Committee of Governmental Experts, along with a Commentary to be prepared by the Secretariats.

23. In the meantime, Unesco convened a Committee of Governmental Experts on the Safeguarding of Folklore, at Paris, from February 22 to 26, 1982. That Committee adopted 30 recommendations, addressed to Unesco or the States or both, concerning definition, identification, conservation and preservation of folklore. As regards utilization of folklore, it was recommended that, with regard to the work currently being conducted jointly by Unesco and WIPO on the "intellectual property" aspects of folklore protection, those two organizations continue their work in that area.

24. In pursuance of Resolution 5/01 adopted by the General Conference of Unesco at its twenty-first session (Belgrade, September-October 1980) and the decision taken by the Governing Bodies of WIPO at their November 1981 sessions, the Directors General of Unesco and WIPO convened a Committee of Governmental Experts on the Intellectual Property Aspects of the Protection of Expressions of Folklore (hereinafter referred to as "the Committee"), which met at WIPO headquarters in Geneva from June 28 to July 2, 1982. The Committee discussed the Model Provisions mentioned in paragraph 22, along with the relevant Commentary prepared thereon by the Secretariats (document UNESCO/WIPO/FOLK/CGE/I/4) and adopted what is called "Model Provisions for National Laws on the Protection of Expressions of Folklore Against Illicit Exploitation and Other Prejudicial Actions" (hereinafter referred to as "the Model Provisions"). The Committee also requested the Secretariats to prepare a completed version of the Commentary on the Model Provisions, taking into consideration a number of observations and suggestions made by one or more experts of the Committee. The Model Provisions adopted by the Committee and the commentary prepared thereon by the Secretariats are contained in Parts II and III, respectively.

II.

THE MODEL PROVISIONS

25. The Model Provisions read as follows:

"Model Provisions for National Laws on the Protection of Expressions of Folklore Against Illicit Exploitation and Other Prejudicial Actions"

[Considering that folklore represents an important part of the living cultural heritage of the nation, developed and maintained by the communities within the nation, or by individuals reflecting the expectations of those communities;

Considering that the dissemination of various expressions of folklore may lead to improper exploitation of the cultural heritage of the nation;

Considering that any abuse of commercial or other nature or any distortion of expressions of folklore is prejudicial to the cultural and economic interests of the nation;

Considering that expressions of folklore constituting manifestations of intellectual creativity deserve to be protected in a manner inspired by the protection provided for intellectual productions;

Considering that such a protection of expressions of folklore has become indispensable as a means of promoting further development, maintenance and dissemination of those expressions, both within and outside the country, without prejudice to related legitimate interests;

The following provisions shall be given effect:]

SECTION 1

Principle of Protection

Expressions of folklore developed and maintained in [insert the name of the country] shall be protected by this [law] against illicit exploitation and other prejudicial actions as defined in this [law].

SECTION 2

Protected Expressions of Folklore

For the purposes of this [law], "expressions of folklore" means productions consisting of characteristic elements of the traditional artistic heritage developed and maintained by a community of [name of the country] or by individuals reflecting the traditional artistic expectations of such a community, in particular:

- (i) verbal expressions, such as folk tales, folk poetry and riddles;

10.

- (ii) musical expressions, such as folk songs and instrumental music;
- (iii) expressions by action, such as folk dances, plays and artistic forms or rituals;

whether or not reduced to a material form; and

- (iv) tangible expressions, such as:
 - (a) productions of folk art, in particular, drawings, paintings, carvings, sculptures, pottery, terracotta, mosaic, woodwork, metalware, jewellery, basket weaving, needlework, textiles, carpets, costumes;
 - (b) musical instruments;
 - [(c) architectural forms].

SECTION 3

Utilizations Subject to Authorization

Subject to the provisions of Section 4, the following utilizations of the expressions of folklore are subject to authorization by the [competent authority mentioned in Section 9, paragraph 1,][community concerned] when they are made both with gainful intent and outside their traditional or customary context:

- (i) any publication, reproduction and any distribution of copies of expressions of folklore;
- (ii) any public recitation or performance, any transmission by wireless means or by wire, and any other form of communication to the public, of expressions of folklore.

SECTION 4

Exceptions

1. The provisions of Section 3 shall not apply in the following cases:

- (i) utilization for purposes of education;
- (ii) utilization by way of illustration in the original work of an author or authors, provided that the extent of such utilization is compatible with fair practice;
- (iii) borrowing of expressions of folklore for creating an original work of an author or authors;

2. The provisions of Section 3 shall not apply also where the utilization of the expressions of folklore is incidental. Incidental utilization includes, in particular:

- (i) utilization of any expression of folklore that can be seen or heard in the course of a current event for the purposes of reporting on that current event by means of photography, broadcasting or sound or visual recording, provided that the extent of such utilization is justified by the informatory purpose;
- (ii) utilization of objects containing the expressions of folklore which are permanently located in a place where they can be viewed by the public, if the utilization consists in including their image in a photograph, in a film or in a television broadcast.

SECTION 5

Acknowledgement of Source

1. In all printed publications, and in connection with any communications to the public, of any identifiable expression of folklore, its source shall be indicated in an appropriate manner, by mentioning the community and/or geographic place from where the expression utilized has been derived.
2. The provisions of paragraph 1 shall not apply to utilizations referred to in Section 4, paragraphs 1(iii) and 2.

SECTION 6

Offences

1. Any person who willfully [or negligently] does not comply with the provisions of Section 5, paragraph 1, shall be liable to ...
2. Any person who, without the authorization of the [competent authority referred to in Section 9, paragraph 1,] [community concerned] willfully [or negligently] utilizes an expression of folklore in violation of the provisions of Section 3, shall be liable to
3. Any person willfully deceiving others in respect of the source of artefacts or subject matters of performances or recitations made available to the public by him in any direct or indirect manner, presenting such artefacts or subject matters as expressions of folklore of a certain community, from where, in fact, they have not been derived, shall be punishable by
4. Any person who publicly uses, in any direct or indirect manner, expressions of folklore willfully distorting the same in a way prejudicial to the cultural interests of the community concerned, shall be punishable by

SECTION 7

Seizure or Other Actions

Any object which was made in violation of this [law] and any receipts of the person violating it and corresponding to such violations, shall be subject to [seizure] [applicable actions and remedies].

SECTION 8

Civil Remedies

The sanctions provided for in [Section 6] [Sections 6 and 7] shall be applied without prejudice to damages or other civil remedies as the case may be.

SECTION 9

Authorities

[1.] For the purpose of this [law], the expression "competent authority" means ...

[2. For the purpose of this [law], the expression "supervisory authority" means ...]

SECTION 10

Authorization

1. Applications for individual or blanket authorization of any utilization of expressions of folklore subject to authorization under this [law] shall be made [in writing] to the [competent authority][community concerned].

2. Where the [competent authority][community concerned] grants authorization, it may fix the amount of and collect fees [corresponding to a tariff [established][approved] by the supervisory authority.] The fees collected shall be used for the purpose of promoting or safeguarding national [culture] [folklore].

[3. Appeals against the decisions of the competent authority may be made by the person applying for the authorization and/or the representative of the interested community.]

SECTION 11

Jurisdiction

[1. Appeals against the decisions of the [competent authority] [supervisory authority] are admissible to the Court of ...]

[2.] In case of any offence under Section 6, the Court of ... has jurisdiction.

SECTION 12

Relation to Other Forms of Protection

This [law] shall in no way limit or prejudice any protection applicable to expressions of folklore under the copyright law, the law protecting performers, producers of phonograms and broadcasting organizations, the laws protecting industrial property, or any other law or international treaty to which the country is party; nor shall it in any way prejudice other forms of protection provided for the safeguard and preservation of folklore.

SECTION 13

Interpretation

The protection granted under this [law] shall in no way be interpreted in a manner which could hinder the normal use and development of expressions of folklore.

SECTION 14

Protection of Expression of Folklore
of Foreign Countries

Expressions of folklore developed and maintained in a foreign country are protected under this [law]

- (i) subject to reciprocity, or
- (ii) on the basis of international treaties or other agreements."

III.

COMMENTARY ON THE MODEL PROVISIONS

The Legal Nature of the Model Provisions

26. Although the Model Provisions are provisions for a law, the term "law" appears in square brackets in order to make it clear that they do not necessarily have to form a separate law, but may constitute, for example, a chapter of an intellectual property code, and do not have to be a statute passed by the legislative body, but may be a decree or decree law, for example. The Model Provisions were designed with the intention of leaving enough room for national legislations to adopting the type of provisions best corresponding to the conditions existing in a given country.

Title of the Model Provisions

27. In view of the wide scope of the protection of folklore, the title of the Model Provisions was decided on so as to adequately reflect their particular subject, namely the intellectual-property-type protection of expressions of folklore against illicit exploitation and other prejudicial actions. A rather detailed definition of the subject in the title itself is also necessary to avoid possible confusion with other documents which may be drawn up on the various other aspects of the protection of folklore.

The Preamble

28. The Sections of the Model Provisions are preceded by a Preamble (the recitals) which give the reasons for establishing legal protection of expressions of folklore. This Preamble is proposed in square brackets, in view of the fact that recitals are not usual in the statutes of many countries. The Preamble is intended to summarize the main reasons for the proposed protection and its purpose. It is also intended to reflect a basic requirement, underlying the Model Provisions, namely the necessity of maintaining an appropriate balance between protection against abuses of expressions of folklore, on the one hand, and freedom and encouragement of its further development and dissemination, on the other.

Summary of the Provisions

29. The Model Provisions consist of 14 Sections. The principle of protection is stated in Section 1. Section 2 defines "expressions of folklore." Section 3 specifies the utilizations which are subject to authorization, whereas Section 4 sets out the exceptions to the need for authorization. Section 5 determines the way in which the source of the expression of folklore utilized must be indicated. Sections 6 to 8 deal with offenses, sanctions and related measures. Section 9 determines the "competent" and "supervisory" authorities. Section 10 lays down the procedure for requesting and granting the required authorization. Section 11 establishes the jurisdiction of courts. Section 12 expressly maintains copyright and other possible forms of

applicable protection. Section 13 provides for the unhindered use and development of expressions of folklore where such use or development is "normal." Section 14 determines the conditions under which expressions of folklore originating from a community in a foreign country are protected.

Principle of Protection (Section 1)

30. This Section stipulates that the subject of protection is any expression of folklore developed and maintained in the country granting the protection. This Section also refers to the acts against which expressions of folklore are protected. They are "illicit exploitation" and "other prejudicial actions." Any utilization in violation of the provisions of Section 3 (unless it is within the scope of the exceptions mentioned in Section 4) would be illicit exploitation. Similarly, non-compliance within the provisions of Section 5, paragraph 1 (subject to Section 4, paragraphs 1(iii) and 2) and commission of the acts described in Section 6, paragraphs 3 and 4 would constitute other prejudicial actions which are illicit even if they occur in connection with an authorized utilization or with a utilization that does not require authorization. It goes without saying that the protection is granted under the jurisdiction of the country concerned and applies both to nationals and foreigners.

Protected Expressions of Folklore (Section 2)

31. The Model Provisions do not offer any definition of the notion of "folklore." The reason is to avoid possible conflict with relevant definitions which are or may be contained in other documents or legal instruments concerning the protection of folklore. However, for the purposes of the Model Provisions, Section 2 defines the term "expressions of folklore" in line with the findings of the Committee of Governmental Experts on the Safeguarding of Folklore, which met in Paris in February 1982 under the auspices of Unesco. "Expressions of folklore" are understood as productions consisting of characteristic elements of the traditional artistic heritage developed and maintained by a community in the country or by individuals reflecting the traditional artistic expectations of such a community.

32. The use of the words "expressions" and "productions" rather than "works" is intended to underline the fact that the provisions are sui generis, rather than of copyright, since "works" are the subject matter of copyright. Naturally, the expressions of folklore may, and—in fact—most of the time do, have the same artistic form as "works."

33. The definition of the term "expression of folklore," adopted for the purposes of the Model Provisions, does not speak of the "cultural heritage of the nation" referred to in the Preamble. It is focussed on artistic heritage, on the one hand, and is community oriented, on the other. Artistic heritage is a particular domain within the more extensive realm of cultural heritage and the Model Provisions are intended to center around the protection of expressions of the traditional artistic heritage rather than to extend also to other forms of cultural heritage. Furthermore, the artistic heritage of communities is a more restricted body of traditional values than the entire traditional artistic heritage of the nation. "Traditional artistic heritage developed and maintained by a community" is understood as representing a special part of the "cultural heritage of the nation."

34. The fact that only "artistic" heritage is being considered, means that, among other things, traditional beliefs, scientific views (e.g. traditional cosmogony), substance of legends (e.g. commonly known course of life of traditional heroes like King Arthur and his knights) or merely practical traditions as such, separated from possible traditional artistic forms of their expression, do not fall within the scope of the proposed definition of "expressions of folklore." On the other hand, "artistic" heritage is understood in the widest sense of the term and covers any traditional heritage appealing to the aesthetic sense of man. Verbal expressions, which would qualify as literature if created individually by an author, musical expressions, expressions by action and tangible expressions may all consist of characteristic elements of the traditional artistic heritage and qualify as protected expressions of folklore.

35. The notion of expressions of folklore of a community covers both the expressions originating in the community concerned and those originating elsewhere but having been adopted, further developed or maintained through generations by that community. It is irrelevant whether an actual expression, consisting of characteristic elements of the traditional artistic heritage, has been developed by the collective creativity of a community or by an individual reflecting the traditional artistic expectations of the community.

36. "Characteristic elements" of the traditional artistic heritage, of which the production must consist in order to qualify as a protected "expression of folklore," means in the given context that the element must be generally recognized as representing a distinct traditional heritage of a community. As regards the question of what has to be considered as belonging to the folklore of a "community," one or two members of the Working Group suggested that the answer required a "consensus" of the community which would certify the "authenticity" of the expression of folklore. The proposed definition does not refer to such "consensus" of the community since making the application of the law subject in each case to the thinking of the community, would render it necessary to make further provisions on how such consensus would have to be verified and at what point in time it must exist. The same would apply to the requirement of "authenticity," which would also need further interpretation. On the other hand, both the requirement of "consensus" and "authenticity" are implicit in the requirement that the elements must be "characteristic," that is, showing the traditional cultural heritage: elements which become generally recognized as characteristic are, as a rule, authentic expressions of folklore, recognized as such by the tacit consensus of the community concerned.

37. An illustrative enumeration of the most typical kinds of expression of folklore is added to the definition. They are subdivided into four groups depending on the form of the "expression," namely expression by words ("verbal"), expressions by musical sounds ("musical"), expressions "by action" (of the human body) and expressions incorporated in a material object ("tangible expressions"). Each must consist of characteristic elements taken from the totality of the traditional artistic heritage. The first three kinds of expression need not be "reduced to material form," that is to say, the words need not be written down, the music need not exist in the form of musical notation and the bodily action—for example, dance—need not exist in a written choreographic notation. On the other hand, tangible expressions must be incorporated in a permanent material, such as stone, wood, textile, gold, etc. The provision also gives examples of each of the four forms of expression. They are, for the first, "folk tales, folk poetry and riddles,"

for the second, "folk songs and instrumental music," for the third, "folk dances, plays and artistic forms of rituals," and for the fourth, "drawings, paintings, carvings, sculptures, pottery, terracotta, mosaic, woodwork, metalware, jewellery, basket weaving, needlework, textiles, carpets, costumes; musical instruments; architectural forms." The last-named appears in square brackets to show the hesitation which accompanied its inclusion.

38. Traditional sites of folklore events do not generally qualify as expressions of folklore since they are not usually productions consisting of characteristic elements of the traditional artistic heritage of a community, but only places where expressions of folklore are performed regularly. Certain folklore events, however, may be regarded as protectible artistic expressions by action—kinds of ritual—if they do not represent merely a traditional framework for the utilization of various expressions of folklore to be protected separately.

39. Identification of expressions of folklore originating in and developed by a community could be achieved by keeping an inventory of them. However, such an inventory being related to conservation of folklore, its regulation does not fall within the scope of the Model Provisions. Whenever a competent authority is in doubt whether a given expression is an expression of folklore, it should consult all available sources, including existing catalogues, other records, expert opinion, witnesses and the views of elders of a community.

Utilizations Subject to Authorization (Section 3)

40. The idea of making certain forms of utilization of traditional expressions of folklore subject to authorization is not unfamiliar to creative communities in many countries. Two examples will illustrate this point. In Australia, Peter Banki reported to the Australian Copyright Council on October 3, 1978, that a "permission mechanism is well established among tribal Aborigines in the Northern Territory" (Report to the Australian Copyright Council, October 30, 1978, p.7). In 1976, claims were made by Australian Aboriginal tribal elders that photographs contained in a book of anthropological studies depicted subjects that had secret and sacred significance to their community and alleged that no proper permission had been given to publish them. As far as Africa is concerned, Professor J.H. Kwabena Nketia (from Ghana) reported that "because of the close identification of groups with folklore a sense of collective ownership of sets of material and repertoire is often generated among such groups ..." and "... members of a community may regard folklore traditions in the public domain as their heritage ...". Furthermore, in Africa, this sense of ownership is tied up with the notion of 'performing rights' which tends to be more of an ethical issue than a purely legal one ..." and "Akan oral traditions make references to instances in the past in which some chiefs sought permission from other chiefs to 'copy' their instruments of music ..." or "... in Ghana, there are chiefly designs and patterns associated with specific royal houses ... as well as patterns with various verbal interpretations that are restricted in respect of ... use" (African Traditions of Folklore, INTERGU Yearbook, 1979; pp. 225-227).

41. The following questions were considered to be potentially relevant in deciding what kinds of utilization of expressions of folklore should be subject to authorization: whether there is gainful intent; whether the utilization is made by members or non-members of the community from which the expression utilized comes; whether the utilization occurs outside the

traditional or customary context or not. In conclusion, it was agreed that utilizations made both with gainful intent and outside their traditional or customary context should be subject to authorization. This means, among other things, that an utilization—even with gainful intent—within the traditional or customary context is not subject to authorization. On the other hand, an utilization, even by members of the community of origin of the expression, requires authorization if it is made outside that context and with gainful intent.

42. "Traditional context" is understood as the way of using an expression of folklore in its proper artistic framework based on continuous usage by the community. For instance, to use a ritual dance in its traditional context means to perform it in the actual framework of the rite. On the other hand, the term "customary context" refers rather to the utilization of expressions of folklore in accordance with the practices of everyday life of the community, such as for instance usual ways of selling copies of tangible expressions of folklore by local craftsmen.

43. The Section under consideration then specifies the acts of utilization which require authorization where such circumstances exist. In doing so, it distinguishes between the case in which copies of the expressions are involved and the case in which copies of such expressions are not necessarily involved. In the first case, the acts requiring authorization are publication, reproduction and distribution; in the second case, the acts requiring authorization are public recitation, public performance, transmission by wireless means or by wire and "any other form of communication to the public."

44. "Publication" is understood in the broadest sense of the term, so as to cover any form of making available to the public the original, a copy or copies of an expression of folklore reduced to material form. For the purposes of the Model Provisions, publication covers exhibition, sale or hire alike of one or more copies of tangible expressions of folklore. Reproduction and distribution of expressions of folklore have been made subject to authorization as separate acts, not merely as components of publication. For instance, reproduction of an expression of folklore, with gainful intent and outside its traditional or customary context, is also subject to authorization if made in a single copy for a given buyer or for the purpose of communication to the public at a distance in immaterial form. The notion of reproduction also covers recording of sounds, images or both. Distribution is mentioned separately in view of the possible distribution with gainful intent of existing copies of expressions of folklore not intended for distribution at all or not by the person who made them.

45. The Model Provisions would not prevent indigenous communities from using their traditional cultural heritage in traditional and customary ways and in developing it by continuous imitation. Keeping alive traditional popular art is closely linked with the reproduction, recitation or performance, in a stylistically varying presentation, of traditional expressions in the originating community. An unrestricted requirement for authorization to adapt, arrange, reproduce, recite or perform such creations could place a barrier in the way of the natural evolution of folklore and could not be enforced in societies in which folklore is a part of everyday life. Thus, the Model Provisions allow any member of a community to freely reproduce or perform expressions of the folklore of his own community within their traditional or customary context, irrespective of whether he does it with or without gainful

intent and even if done by means of modern technology, if such technology has been accepted by the community as one of the means of the evolution of its living folklore. During the deliberations on this point, some experts suggested that a difference should be made between utilization by means of modern technology and utilization in traditional ways. In conclusion, however, such distinction was discarded in order to facilitate the evolution of living folklore.

46. The Model Provisions would not hinder uses of expressions of folklore without gainful intent for legitimate purposes outside their traditional or customary context. Thus, for instance, the making of copies for the purpose of conservation, research or for archives would not be hampered by the Model Provisions.

47. However, certain obligations exist even where the utilization of expressions of folklore does not require any authorization. These are dealt with in Section 5, paragraph 1, and Section 6, paragraphs 3 and 4.

48. During the deliberations of the Committee, the advantages of preliminary authorization of certain kinds of use of expressions of folklore were weighed against the feasibility of a system of mere checks on their utilization. In this latter case, the exploitation of expressions of folklore would remain free, provided it did not constitute an offense specified by law or did not otherwise prove prejudicial to the legitimate interests of the community in which they had been developed and maintained. However, a system of mere subsequent checks entails serious disadvantages from the point of view of both the users of expressions of folklore and the communities and other entities or individuals having protected interests in the expressions used. A prospective user of an expression of folklore may not always be sure whether the intended use would conflict with legitimate interests. This circumstance would necessitate a system of previous clearance, which would require the regulation of a series of substantive and administrative problems, in order to minimize the factor of uncertainty involved. On the other hand, the entities supervising the utilization of expressions of folklore and safeguarding all related interests would remain without any system of forewarning and could intervene only when the harm had been done and denounced. Under a system of subsequent checks, special difficulties would be met in countries where remuneration for commercial use of expressions of folklore is held just and reasonable. In conclusion, the experts adopted a combined system of authorization and sanctions. The advantages of such a combined system may be demonstrated by the particular case of utilizing secret expressions of folklore. The requirement of previous authorization may help to prevent the use of such expressions, at least for commercial purposes, and subsequent sanctions would become necessary only in cases where authorization was not required by law or where the requirement had been disregarded.

49. In Section 3, reference is also made to the entity entitled to authorize intended utilizations of expressions of folklore. The Model Provisions alternatively refer to "competent authority" and "community concerned," avoiding the term "owner" of the expression concerned. They do not deal with questions of ownership of expressions of folklore since this aspect of the problem may be regulated in different ways from one country to another. In some countries, expressions of folklore may be regarded as the property of the nation, in other countries, the sense of ownership of the traditional artistic heritage may have been more strongly developed in the communities concerned themselves. Who should be entitled to authorize the utilization of expressions of folklore depends very much on the situation as regards ownership of them and necessarily varies according to different legislations on the subject. Countries where aboriginal or other traditional communities are

recognized as owners fully entitled to dispose of their folklore and where such communities are sufficiently organized to administer the utilization of the expressions of their folklore, such uses may be subject to authorization by the community itself, which would grant permission to prospective users in a manner similar to authorization given by authors, as a rule, at full discretion. In other countries, where the traditional artistic heritage of a community is basically considered as a part of the cultural heritage of the nation, or where the communities concerned are not prepared to adequately administer the use of their expressions of folklore themselves, "competent authorities" may be designated, to give the necessary authorizations in form of decisions under public law. Questions relating to the determination of competent authorities and the process of authorization are dealt with below in more detail in connection with Sections 9 and 10 of the Model Provisions.

Exceptions (Section 4)

50. The Model Provisions set out four cases in which there is no need to obtain authorization.

51. The first is the case of utilization for purposes of education. In this case, there is no need for authorization even if the expression of folklore is made accessible against payment, as is the case when selling text books, or offering teaching against tuition fees. Such free utilization of expressions of folklore is allowed for all and any educational purposes and is not restricted—as is the case in some copyright laws for protected works—to utilization "by way of illustration" in the course of teaching.

52. The second case which requires no authorization is that in which the utilization is "by way of illustration" in the original work of an author provided that such utilization is compatible with fair practice. The limits of fair practice could best be determined by applying the same standards that exist in the country in connection with the free use of authors' works protected by copyright. Unlike most copyright laws, however, the Model Provisions do not confine the use by way of illustration to utilization "for purposes of teaching."

53. The third case in which utilization requires no authorization is that in which expressions of folklore are "borrowed" for creating an original work of an author. This important exception serves the purpose of allowing the free development of individual creativity inspired by folklore. The Model Provisions should not and do not hinder in any way the birth of original works based on expressions of folklore, be it the field of visual arts, as e.g. some wooden sculptures of Barlach, or music, as e.g. a number of compositions of Bartok; or literature, like innumerable adaptations of folk tales.

54. The fourth case in which no authorization is required is that of "incidental utilization." In order to elucidate the meaning of "incidental utilization," paragraph 2 mentions in particular (not in an exhaustive manner) the most typical cases considered as incidental utilization: utilization in connection with reporting on current events and utilization of images where the expression of folklore is an object permanently located in a public place.

55. Some members of the Committee suggested that there be a reference in the Model Provisions to copyright law to the effect that, in all cases where the latter allowed free use of works, the use of expressions of folklore should

also be free. Other members suggested that the Model Provisions should take over the typical free use provisions of copyright laws. However, neither of the suggestions was chosen since many cases of free use in respect of works protected by copyright are irrelevant to the proposed sui generis protection of expressions of folklore, as for example reproduction in the press or communication to the public of any political speech or speech delivered during legal proceedings. It seemed to be more appropriate to adapt to the utilization of expressions of folklore those provisions of copyright laws which were relevant to folklore. This does not mean, however, that national legislations could not also apply other limitations adopted under the copyright law of the country insofar as they were consistent with the special system for protecting expressions of folklore.

Acknowledgement of Source (Section 5)

56. In order to strengthen the links between the originating community and its expressions of folklore, and also as a means of facilitating control over the use of such expressions, the Section under consideration requires that in all printed publications, and in connection with any communication to the public, of an expression of folklore its source must be indicated by mentioning in an appropriate manner the community and/or the geographic place from which the expression utilized has been derived. The words "source" and "derived" have been used with regard to the fact that it may often be difficult to determine where the given expression of folklore actually originated, in particular in cases where the originating community extends over the territory of more than one country, or where the community adopted, maintained or further developed an expression originating, in the ultimate analysis, from elsewhere.

57. This requirement would only apply in cases where the source of the expression of folklore is "identifiable," that is to say, where its user can be expected to know where such expression comes from or from which community it derives.

58. Acknowledgement of the source of the expression is not required in two cases where it would be unreasonable to insist on it: in connection with incidental utilizations and where expressions of folklore are adapted for creating an original work of an author.

59. Omission of acknowledgement of the source in cases where acknowledgement is required is subject to a fine (see Section 6).

60. Complying with the requirement of acknowledgement of the source of an expression of folklore used does not give exemption from the obligation under copyright to also indicate authorship whenever the expression of folklore has been derived in an original form, created by an individual reflecting the traditional artistic expectations of the community in a way which entitles that individual to copyright protection as well.

Offenses (Section 6)

61. Paragraph 1 deals with non-compliance with the requirement of acknowledgement of the source of the expression of folklore. Paragraph 2 deals with the unauthorized utilization of an expression of folklore, where authorization is required. It is understood that the offense of using an expression without authorization is also constituted by uses going beyond the limits or that are contrary to the conditions of an authorization obtained. Paragraphs 3 and 4 provide for two special cases, namely deception of the public and distortion of the expression of folklore. The first consists essentially in "passing off," that is, the creation of the impression that what is involved is an expression of folklore derived from a given community when, in fact, such is not the case. The other offense can be constituted by any kind of public utilization distorting the expression of folklore, in any direct or indirect manner "prejudicial to the cultural interests of the community concerned." The term "distorting" covers any act of distortion or mutilation or other derogatory action in relation to the expression of folklore published, reproduced, distributed, performed or otherwise communicated to the public by the culprit.

62. Naturally, two, three or all four of the said offenses may be committed cumulatively.

63. All four kinds of offenses are conditional on willful action. However, as regards non-compliance with the requirement of acknowledgement of source and the need to obtain authorization to use the expression of folklore, the Model Provisions also allow (in square brackets) for punishment of acts committed negligently. This takes account of the nature of the offenses concerned and the difficulties involved in proving willfulness in cases of omission.

64. The sanctions for each type of offense established by the Model Provisions should be determined in accordance with the penal law of the country concerned. The two main types of possible punishments appear to be fine and imprisonment. Which of these sanctions should apply, what kinds of other punishments could be provided for and whether the sanctions should be applicable separately or also in conjunction, depends on the nature of the offense, the importance of the interests to be protected and the solutions already adopted in the country for similar offenses. The minimum and maximum amounts of fines or terms of imprisonment would likewise depend on the actual practice of each country. Consequently, the Model Provisions do not suggest any kind of relevant solution.

65. It is to be noted that the protection afforded by the Model Provisions is not limited in time. This is one of the interesting differences between the Model Provisions and copyright laws. Protection not limited in time is justified by the fact that the protection of the expression of folklore is not for the benefit of individual creators but a community whose existence is not limited in time. However, whether an action can be brought before a court without regard to the time elapsed since the date of the infringement or offense was committed, is another question. Since statutes of limitation generally exist for both penal and civil sanctions, in the applicable national law, the Model Provisions do not contain any rule of prescription. It is to be assumed that in this context, the general rules of the statute of limitations or prescriptions for penal sanctions (as well as possible related civil action) will also be applicable to offenses under the Model Provisions.

Seizure and Other Actions (Section 7)

66. This Section applies in the case of any violation of the law to both objects and receipts.

67. "Object" is understood as meaning "any object which was made in violation of this [law]," for example, copies of written expressions of folklore, phonograph records of musical expressions of folklore, videocassettes of a folklore dance performance, copies of drawings, etc., belonging to folklore, provided they were made in violation of Section 3—that is to say, simply stated, without authorization and with gainful intent—or of Section 5, that is to say, simply stated, where objects are published, etc., without indicating their origin in an appropriate manner, or of Section 6, paragraphs 3 and 4, that is to say, in a manner deceiving the public in respect of their source or distorting the expression of folklore they embody.

68. The "receipts" are "receipts of the person violating it [that is to say, violating the law]"; typical examples are the receipts of the seller of any infringing object and the receipts of the organizer of an infringing public performance.

69. Such objects and receipts are subject, according to one alternative, to "seizure," and according to another alternative, to "applicable actions and remedies." Such actions or remedies might, for example, consist of prohibition of stocking, importing and exporting. It should be noted that seizure and other similar actions are not necessarily considered under the Model Provisions as confined to sanctions under penal law. They may be provided as well in other branches of the law, including the law on civil procedure. Seizure would take place in accordance with the legislation of each country.

70. The Model Provisions do not provide for seizure of implements used for perpetrating the violation of the law since such measure is not generally adopted in other fields of protection of intellectual property. It should be noted, however, that a sanction of that kind is not alien to the copyright law of quite a few countries and it would not be contrary to either the spirit or the wording of the Model Provisions also to extend seizure or other similar action to implements used mainly or solely for unlawful utilization of expressions of folklore. Such articles may be, for example, plates, matrices, films or copying devices, sound or video recorders and various other tools.

Civil Remedies (Section 8)

71. This Section emphasizes that the penal sanctions provided for in Section 6 are no substitute for damages or other civil remedies; on the contrary, Section 6 is without prejudice to the availability of such remedies. Such remedies typically include compensation for any damage caused by the unlawful utilization of the expression of folklore, such as the loss of fees normally requested for proper authorization. They also include compensation for any harm done to the reputation of the community concerned on account of the distortion of the expression of folklore.

Authorities (Section 9)

72. Section 3 subjects certain utilizations of expressions of folklore to authorization by either a "competent authority" or, alternatively, according to the choice of each country, the "community concerned" as such. Section 9 provides for the designation of the competent authority, if that alternative was preferred by the legislator. The same Section also provides, in a second paragraph in square brackets, for designation of a "supervisory authority," if this should become necessary owing to the adoption of certain subsequent provisions suggested alternatively as regards activities to be carried out by such an authority. "Authority" is to be understood as any person or body entitled to carry out functions specified in the Model Provisions.

73. According to those provisions, the tasks of the competent authority are (provided such an authority has been designated) to grant authorizations for certain kinds of utilization of expressions of folklore (Section 3), to receive applications for authorization of utilizations (Section 10, paragraph 1), decide on them (Section 10, paragraph 2) and, where authorization is granted, to fix and collect a fee—where required—(Section 10, paragraph 2). The Model Provisions also provide that any decision of the competent authority is appealable (Section 10, paragraph 3, and Section 11, paragraph 1).

74. As far as the supervisory authority is concerned, the Model Provisions offer the possibility (in square brackets) of providing in the law that the supervisory authority shall establish a tariff of the fees payable for authorizations of utilizations, or shall approve such tariff (without indication in the Model Provisions as to who will, in such case, propose the tariff, although it was understood by the experts that, in such a case, the competent authority would propose the tariff)(Section 10, paragraph 2), and that the supervisory authority's decision may be appealed to a court (Section 11, paragraph 1).

75. The aim of the Section under consideration (Section 19) is that the legislator (or other body issuing the provisions) should specify their identity, if it is wished to designate such authorities. Which authority or authorities will be designated in a given country, will largely depend on the legal system existing in that country.

76. A possible solution would be to set up a special authority for the purpose of dealing with the tasks laid down in the Model Provisions and to designate a ministry, for example, the Ministry of Culture, as the supervisory authority. As far as the competent authority is concerned it could be the Ministry of Culture or Arts, any public institution for matters related to folklore, authors' society or similar institution. A representative body of the community concerned could likewise be designated, even where, for whatever reason, the legislator had preferred not to recognize the community itself, in its capacity of owner of its expressions of folklore, as being entitled to directly authorize utilizations of such expressions.

77. If the legislator decided that the community itself—rather than the "competent authority"—was entitled to permit or prevent utilizations of its expressions of folklore subject to authorization, the community would act in its capacity of owner of the expressions concerned and would be free to decide how to proceed. There would be no supervisory authority to control how the

community exercises its relevant rights. However, the experts were of the opinion that if it was not the community as such, but a designated representative body thereof, which was entitled by legislation to give the necessary authorization, such a body would qualify as a competent authority, subject to the relevant procedural rules laid down in the Model Provisions.

78. It is also conceivable that instead of one authority, specially set up for the purpose, one or more institutions, already existing or newly established, could be designated as competent authorities.

79. It would seem eminently useful and logical if representatives of the various folklore communities of the country were to be associated and given an important role in the work of any competent authority or authorities. Furthermore, representatives of cultural and ethnological institutions, including museums, having experience in certain aspects of the protection of folklore, could likewise be associated in the work of the competent authority or authorities.

Authorization (Section 10)

80. Paragraph 1 implies that an authorization required under Section 3 must be preceded by, and be the consequence of, an "application" submitted to the competent authority or the community concerned. By placing the words "in writing" within square brackets, the Model Provisions invite reflection on the question whether oral applications should be allowed. The paragraph permits the authorization to be "individual" or "blanket," the first meaning an ad hoc authorization, the second intended for customary utilizers such as cultural institutions, theatres, ballet groups and broadcasting and television organizations. In this latter context, national legislators may also consider the applicability of systems of non-voluntary licensing possibly existing in the country concerning utilization of works protected by copyright, with special regard to certain kinds of uses by broadcasting organizations and cable systems.

81. The Model Provisions do not give any guidance as regards the information any application for authorization has to contain. An appropriate regulation on applications to be submitted to the competent authority or the community concerned can be issued by each State in accordance with the conditions existing in the State concerned. It is advisable to require the following data, indispensable to enable the competent authority or the community concerned to make its decision: (i) information concerning the prospective user of the expression of folklore, in particular his name, professional activity and address; (ii) information concerning the expression to be used, properly identifying it by mentioning also its source; (iii) information as regards the intended utilization, which should comprise, in the case of intended reproduction, the proposed number of copies and territory of distribution of the reproduced copies; as regards recitals, performances and other communications to the public, the nature and number of them, as well as the territory to be covered by the authorization. Naturally, it will be easier to comply with such requirements if applications are required to be submitted in writing.

82. The Model Provisions do not contain provisions concerning the process of granting the authorization. However, it is advisable that the decision should be required, by a decree implementing the law, within a certain number of days, 15 or 30 days having been put forward by several experts. The period should be long enough to give sufficient time for the examination of the application, but short enough not to hamper envisaged utilizations of expressions of folklore. If the competent authority or community concerned does not communicate the decision--in writing--to the applicant within the applicable period, the authorization applied for should be regarded as granted.

83. It should be required that, if the application is rejected, the rejection should be accompanied by the reasons therefor. Such reasons may, inter alia, stem from the proposed kind of utilization, for example, if the use of artistic forms of a religious ritual is intended in the framework of a night club show.

84. Paragraph 2 allows, but does not make mandatory, the collecting of fees for authorizations. Presumably, where a fee is fixed, the authorization will be effective only on condition of payment. Authorizations may be granted free of the obligation of paying a fee. Even in such cases, the system of authorization is justified since it may prevent such utilizations as would distort the expressions of folklore or otherwise be unworthy of their dignity. Where fees are charged, they must be fixed according to a tariff established or approved--as already mentioned--by the supervisory authority.

85. Paragraph 2 also deals with the purpose for which the collected fees must be used. It contains some alternatives. It offers a choice between the promoting or safeguarding of national culture or of national folklore. Naturally, national folklore is part of national culture, but national culture concerns a greater number of potential beneficiaries than national folklore. It is advisable, in any case, to secure by decree that a certain percentage of any fee collected--if it is a competent authority which is designated--is to go to that community from which the expression of folklore for the utilization of which the fee was paid originates. The relevant decree may allow, in such case, the competent authority to retain part of the collected fees to cover the costs of administering the authorization system. Where there is no competent authority designated and the authorization is given and the collection of the fees is carried out by the community itself, it seems obvious that the employment of the collected fees should also be decided by the community. The State should secure its share of such revenues, if at all, by imposing on them taxes or by providing for other appropriate measures.

86. Paragraph 3 provides that any decision of the competent authority is appealable. It specifies that the appeal may be made by the applicant (typically, where the authorization is denied) and by "the representative of the interested community" (typically, where the authorization is granted). The paragraph is put in square brackets since it does not apply where the authorization is granted by the community concerned. The decisions of such community are not subject to appeal.

Jurisdiction (Section 11)

87. The aim of paragraph 1 is that the legislator (or other body issuing the provision) should specify a court which will be competent to hear appeals against decisions of the authority concerned. Which court will, in any given country, be specified, will largely depend on the existing court system of that country. The fact that the expressions "competent authority" and "supervisory authority" appear within square brackets seems to indicate that, in the second case, a system may be adopted in which an appeal against a decision of the competent authority must be submitted to the supervisory authority and that appeal to the court is possible only from a decision of the supervisory authority. Naturally, paragraph 1 only applies where the making of decisions falls within the competence of an "authority" and is not within the power of the community concerned. If it is the concerned community which is entitled to make decisions as regards utilization of its expressions of folklore, paragraph 1 is inapplicable and paragraph 2 remains the only provision of Section 11.

88. The aim of paragraph 2 is that the legislator (or other body issuing the provision) should specify a court which will be competent for the procedures laid down under Section 6. Which court will, in any given country, be specified, will largely depend on the existing court system of that country.

Relation to Other Forms of Protection (Section 12)

89. This Section is intended, in essence, to provide that, if anything that is protected by the Model Provisions (because it is an expression of folklore) is also protectible under other laws and international treaties (because it is also something other than an expression of folklore), it will also be protected under such laws and treaties. In other words, in such cases, the protection offered by the law (or decree, etc.) of the country containing provisions corresponding to those of the Model Provisions would be concurrent with the protection offered by other laws of the country or by treaties to which the country is a party.

90. A few examples of such other laws are the following:

(i) the copyright law, which would apply if the expression of folklore is also a "work," as understood in copyright law, as e.g. in cases where an individual develops an expression of folklore so that it reflects the traditional artistic expectations of the community concerned (so that it becomes part of the body of expressions of folklore of that community) by having, at the same time, sufficient originality given to it by its author (so that it also qualifies as a work of authorship);

(ii) the law protecting performers, which would apply to performers who perform expressions of folklore, particularly actors, dancers and musicians playing in plays constituting expressions of folklore, dancing folk dances or singing or playing folk songs or instrumental folk music. As already mentioned in paragraph 12, it is advisable to secure the link between the protection of expressions of folklore and their performance also by making it clear in any law protecting performers of literary and artistic works that the performance of expressions of folklore are to be regarded as a performance of such works;

(iii) the law protecting producers of phonograms which contain, for example, the recordings of performances of recitals of folk tales, folk poetry, folk songs, instrumental folk music or folk plays;

(iv) the law protecting broadcasting organizations, which broadcast an expression of folklore;

(v) the law protecting industrial property, which would apply, for example, if the expression of the folklore is used as an industrial design, a mark or an appellation of origin, or when the use of an expression of folklore is the object of unfair competition;

(vi) the law protecting cultural heritage, which would apply for the protection of, for example, architectural expressions of folklore in forms like groups of separate or connected buildings which, because of their architecture, their homogeneity or their place in landscape, are of outstanding universal value from the point of view of history, art or science; and

(vii) certain laws aimed at the preservation of moving images which would apply for the protection of, for example, cinematographic, television or videographic productions of expressions of folklore, such protection being in addition to that provided for by the copyright legislation.

91. Examples for international treaties or other forms of protection referred to by this Section, are (i) the Berne Convention, with special regard to its Article 15(4) which provides protection for "unpublished works where the identity of the author is unknown," as explained in greater detail in paragraph 9; (ii) the Universal Copyright Convention; (iii) the Rome Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations (iv) the Convention for the Protection of Producers of Phonograms Against Unauthorized Duplication of Their Phonograms; (v) the Convention Relating to the Distribution of Programme-Carrying Signals Transmitted by Satellite; (vi) the Paris Convention for the Protection of Industrial Property; (vii) the Madrid Agreement for the Repression of False or Deceptive Indications of Source on Goods; (viii) the various special agreements concluded under the aegis of the Paris Union; (ix) the Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, adopted by the General Conference of Unesco in 1972, which recognizes that the duty of ensuring protection of the cultural and natural heritage belongs primarily to the State and recommends that States take appropriate measures to this end; (x) the "Recommendation for the Safeguarding and Preservation of Moving Images," adopted by the General Conference of Unesco in 1980, which considers that moving images are an expression of the cultural identity of the peoples and form an integral part of the cultural heritage of the nations, and which invites States to take all necessary steps to safeguard and preserve effectively this heritage.

Interpretation (Section 13)

92. This Section emphasizes a principle underlying the whole system of sui generis protection of expressions of folklore: this protection should in no way hinder the normal use and development of expressions of folklore. What is probably meant in the first place is that the community by which and in which certain expressions of folklore have developed should be free to use this, their "traditional artistic heritage" (Section 2), and to develop it, without the need for authorizations provided for in Section 3. It was also agreed by the experts that no use of an expression of folklore within the community which has developed and maintained it should be qualified as distorting the same if the community identifies itself with the present-day use of that expression and its consequent modification.

Protection of Expressions of Folklore of Foreign Countries (Section 14)

93. The Model Provisions should pave the way for subregional, regional and international protection. It is of paramount importance to protect expressions of folklore against illicit commercialization and distortion beyond the frontiers of the country in which they originate. Regional and international protection of expressions of folklore serves to protect expressions of folklore against illicit use that takes place abroad. On the other hand, national legislation on the protection of expressions of folklore also provides the best basis for protecting the expressions of folklore of communities belonging to foreign countries. By appropriate extension of their applicability under the principle of national treatment, national provisions may provide the substance of regional or international protection.

94. In order to further such a process, the Model Provisions provide for their application as regards expressions of folklore of foreign origin either subject to reciprocity or on the basis of international treaties. Actual reciprocity in the relations of two or more countries already protecting their national folklore may sometimes be established and declared more easily than mutual protection by means of concluding and ratifying international treaties. However, a number of experts stressed that international measures are an indispensable means of extending the protection of expressions of folklore of a given country beyond the borders of that country. In this context, the possibility of developing existing intergovernmental cultural or other appropriate agreements, so as to cover also reciprocal protection of expressions of folklore, should likewise be considered. On the question of international regulation, some experts expressed the opinion that, while they are in favor of considering the possibility of adoption of international regulation, priority should be given to regulation at national and regional levels.

Transitional Provisions

95. The Model Provisions do not contain transitional rules. However, each country which adopts a law along the lines of the Model Provisions would need to enact such rules, with regard to utilizations of expressions of folklore subject to authorization under the new law but lawfully commenced before its entry into force. The legislator will have to choose one of three basic solutions: (i) retroactivity of the law, which means that such utilizations of expressions of folklore would also become subject to authorization as have been lawfully commenced earlier but continued after the entry into force of the law, as for instance series of performances or distribution of copies of an expression of folklore; (ii) non-retroactivity of the law, which means that only those utilizations would come under the law that had not been commenced before its entry into force; and (iii) an intermediate solution: utilizations which became subject to authorization under the law but were commenced without authorization before its entry into force should be brought to an end before the expiry of a certain period if no relevant authorization was obtained by the user in the meantime.

*

*

*

PROTECTION OF CULTURAL PROPERTIES ACT

Wholly	Amended by	Act No.	3644,	Dec.	31,	1982
	Amended by	Act No.	3787,	Dec.	31,	1984
		Act No.	3947,	Nov.	28,	1987
		Act No.	4031,	Dec.	26,	1988
		Act No.	4183,	Dec.	30,	1989
		Act No.	4541,	Mar.	6,	1993
		Act No.	4884,	Jan.	5,	1995
		Act No.	5073,	Dec.	29,	1995
		Act No.	5453,	Dec.	13,	1997
		Act No.	5719,	Jan.	29,	1999
		Act No.	5982,	May	24,	1999
		Act No.	6133,	Jan.	12,	2000
		Act No.	6443,	Mar.	28,	2001
		Act No.	6656,	Feb.	4,	2002
		Act No.	6840,	Dec.	30,	2002

CHAPTER 1: GENERAL PROVISIONS

Article 1 (Purpose)

The purpose of this Act is to strive for the cultural improvement of the people and to contribute to the development of human culture by inheriting the native culture through the preservation of cultural properties so as to ensure their utilization.

[This Article Wholly Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999]

Article 2 (Definitions)

(1) The term "cultural properties" in this Act means the national, racial, global legacies, which have been artificially or naturally formed, carry the great historic, artistic, academic and scenic values, and fall under any of the following subparagraphs: Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6133, Jan. 12, 2000>

1. Tangible cultural properties: Tangible cultural products, such as buildings, classical books, calligraphic vestiges, ancient documents, pictures, sculptures, or craftworks carrying the great historic, artistic or academic values, and other archeological data corresponding thereto;

2. Intangible cultural properties: Intangible cultural products, such as drama, music, dance, or craft technique, carrying the great historic, artistic or academic values;

3. Monuments: Those prescribed in the following items:

(a) Historic sites, such as temple sites, ancient tombs, shell mounds, ruins of fortress, palace sites, potter's kiln sites, or relic-containing strata, and specially commemorable facilities, carrying the great historic or academic values;

(b) Scenic places, carrying the great artistic or scenic values; and

(c) Animals (including their habitats, breeding places and migratory places), plants (including their autogenous places), minerals, caves, geological features, biological products and special natural phenomena, carrying the great historic, scenic or academic values; and

4. Folklore materials: Manners and customs relating to the food, clothing and shelter, occupation, religion or annual events, etc., and the clothes, utensils or houses, etc. used therefore, which are indispensable for understanding the transition of people's living.

(2) The term "designated cultural properties" in this Act means the followings:
<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

1. State-designated cultural properties: Cultural properties designated by the Administrator of the Cultural Properties Administration pursuant to the provisions of Articles 4 through 7;
2. City/Do-designated cultural properties: Cultural properties designated by the Special Metropolitan City Mayor, the Metropolitan City Mayor or the Do governor (hereinafter referred to as the "Mayor/Do governor") pursuant to Article 55 (1), from among those not designated under subparagraph 1; and
3. Cultural properties materials: Cultural properties designated by the Mayor/Do governor pursuant to Article 55 (2), from among those not designated under subparagraph 1 or 2.

(3) The term "protected zone" in this Act means, in case where any tangible objects fixed on the ground or a specific area, have been designated as the cultural properties, any zone designated for protecting the relevant cultural properties, which is the area excluding those occupied by the relevant designated cultural properties. *<Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>*

Article 2-2 (Basic Principle of Protection of Cultural Properties)

Any conservation, management and utilization of cultural properties shall be performed on the basic principle of maintaining their original forms. *[This Article Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999]*

Article 3 (Establishment of Cultural Properties Committee)

(1) The Cultural Properties Committee shall be established within the Cultural Properties Administration in order to investigate and deliberate the following matters pertaining to the conservation, management and utilization of cultural properties: *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6443, Mar. 28, 2001; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

1. Designation of the State-designated cultural properties, and their cancellation;
2. Designation of protected objects or protected zones of the State-designated cultural properties, and their cancellation;
3. Recognition of holders, honorary holders or holding organizations of the important intangible cultural properties, and their cancellation;
4. Orders for principal repairs and restorations of the State-designated cultural properties;
5. Permission for alteration in current status, or for carrying-out overseas, of the State-designated cultural properties;
6. Orders for restricting or prohibiting any activities to conserve the environment of the State-designated cultural properties, and for the establishment, removal or moving of the facilities;
7. Registration of cultural properties, and cancellation of the registration thereof;
8. Excavation of buried cultural properties;
9. Matters deemed to be important, which are the professional or technical matters pertaining to the conservation, management or utilization of the State-designated cultural properties;
10. Matters recommended by the Administrator of the Cultural Properties Administration pertaining to the designation and management of the City/Do-designated cultural properties or the cultural properties materials; and
11. Other matters referred by the Administrator of the Cultural Properties Administration pertaining to the conservation, management and utilization of cultural properties.

(2) Subcommittees may be established in the Cultural Properties Committee in order to investigate and deliberate the matters falling under each subparagraph of

paragraph (1) by taking partial charge of works by type of the cultural properties.
(3) Matters necessary for the organization, operation, etc. of the Cultural Properties Committee shall be prescribed by the Presidential Decree.

CHAPTER 2: STATE- DESIGNATED CULTURAL PROPERTIES

SECTION 1 Designation

Article 4 (Designation of Treasures and National Treasures)

(1) The Administrator of the Cultural Properties Administration may designate as the treasures what are important from among the tangible cultural properties, by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(2) The Administrator of the Cultural Properties Administration may designate as the National Treasures what carry the great values from the viewpoint of human cultures and rarely have a parallel case, from among the cultural properties corresponding to the treasures under paragraph (1), by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

Article 5 (Designation of Important Intangible Cultural Properties)

(1) The Administrator of the Cultural Properties Administration may designate as the important intangible cultural properties what are important from among the intangible cultural properties, by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(2) When the Administrator of the Cultural Properties Administration designates the important intangible cultural properties under paragraph (1), he shall recognize holders (including holding organizations; hereinafter the same shall apply) of the relevant important intangible cultural properties. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(3) When there exists any person recognizable as a holder of relevant important intangible cultural property other than the holder recognized under paragraph (2), the Administrator of the Cultural Properties Administration may additionally recognize the person as a holder. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(4) In case where any holders of the important intangible cultural properties recognized under paragraphs (2) and (3) face difficulties in regularly performing the initiation training of skills and arts under Article 24 (2), the Administrator of the Cultural Properties Administration may recognize him as an honorary holder by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee. In this case, when the holder of the important intangible cultural properties has been recognized as an honorary holder, the recognition as the holder of important intangible cultural properties shall be deemed to have been cancelled from then onward. *<Newly Inserted by Act No. 6443, Mar. 28, 2001>*

Article 6 (Designation of Historic Sites, Scenic Spots and Natural Monuments)

The Administrator of the Cultural Properties Administration may designate as a historic site, a scenic spot or a natural monument what is important from among

the monuments, by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

Article 7 (Designation of Important Folklore Materials)

The Administrator of the Cultural Properties Administration may designate as the important folklore materials what are important from among the folklore materials, by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

Article 8 (Designation of Protected Objects or Protected Zones)

(1) In rendering the designation under the provisions of Article 4, 6 or 7, the Administrator of the Cultural Properties Administration may, if it is specially necessary for protecting the cultural properties, designate the protected objects or protected zones. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6133, Jan. 12, 2000>*

(2) In case where the Administrator of the Cultural Properties Administration has designated the protected objects or protected zones under the provisions of paragraph (1), he shall examine the propriety of such designations at a specific interval. *<Newly Inserted by Act No. 6133, Jan. 12, 2000>*

(3) Matters necessary for the examinations, etc. under paragraph (2) shall be prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism. *<Newly Inserted by Act No. 6133, Jan. 12, 2000>*

Article 9 (Public Announcement and Notification of Designation)

(1) When the Administrator of the Cultural Properties Administration has designated any State-designated cultural properties (including protected objects and protected zones; hereafter in this Article, the same shall apply) or recognized any holders or honorary holders of the important intangible cultural properties under Articles 4 through 8, he shall publicly announce such purports in the Official Gazette, and promptly notify the owners, holders or honorary holders of the relevant cultural properties thereof. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6443, Mar. 28, 2001>*

(2) In the case of paragraph (1), when the owner of such cultural property is nonexistent or obscure, the notification shall be made to its occupant or manager.

Article 10 (Delivery of Written Designation, etc.)

(1) When the Administrator of the Cultural Properties Administration has designated National Treasure, a treasure or important folklore materials under Article 4 or 7, he shall deliver the written designation of relevant cultural properties to its owner. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(2) When the Administrator of the Cultural Properties Administration has recognized any holders or honorary holders of the important intangible cultural properties under Article 5 (2) through (4), he shall deliver the written recognition of holders or honorary holders of the relevant important intangible cultural properties to such holders or honorary holders. *<Amended by Act No. 6443, Mar. 28, 2001>*

Article 11 (Time of Taking Effect of Designation or Recognition)

Any designation or recognition under Articles 4 through 8 shall take effect to the owner, holder, honorary holder, occupant or manager of the relevant cultural properties from the day of receiving a notice of such designation or recognition, and to any others, from the day of public announcement in the Official Gazette. *<Amended by Act No. 6443, Mar. 28, 2001>*

Article 12 (Cancellation of Designation or Recognition)

(1) When cultural properties designated under Article 4, 6 or 7 has either lost their value as State-designated cultural properties, or when there exist any other special reasons, the Administrator of the Cultural Properties Administration may cancel such designation by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(2) When any holder of important intangible cultural property is deemed to be inadequate for holder of such property due to a physical or mental impediment, etc. or when there exist any other special reasons, the Administrator of the Cultural Properties Administration may cancel the recognition of the holder of important intangible cultural property, by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(3) When any individual from among the holder or honorary holder of important intangible cultural property has deceased, the recognition of such holder or honorary holder shall be cancelled, and when all individuals from among the holders of important intangible cultural properties have deceased, the designation of such important intangible cultural properties may be cancelled, by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6443, Mar. 28, 2001>

(4) When the designation of protected objects or protected zones is found to be inappropriate as the result of examinations under the provisions of Article 8 (2), or when there exist any other special reasons, the Administrator of the Cultural Properties Administration shall either cancel the designation of protected objects or protected zones, or adjust the scope of such designation. In case where any designation of State-designated cultural properties has been cancelled, he shall promptly cancel the designation of protected objects or protected zones for such cultural properties. <Amended by Act No. 6133, Jan. 12, 2000>

(5) The provisions of Articles 9 and 11 shall apply *mutatis mutandis* to the cases of paragraphs (1) through (4).

(6) When any owner of a National Treasure, a treasure or important folk-lore materials has received a notice of cancellation under the provisions of paragraph (5) and Article 9, he shall return the written designation of such cultural properties to the Administrator of the Cultural Properties Administration within 30 days from the day he has received such notice. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(7) When any holder of important intangible cultural property receives a notice of cancellation under the provisions of paragraph (5) and Article 9, he shall return such written recognition to the Administrator of the Cultural Properties Administration within 30 days from the day he receives such notice: *Provided*, That the same shall not apply when any individual from among the holders of important intangible cultural properties has deceased. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

Article 13 (Provisional Designation)

(1) When there exists urgent need prior to the designation of cultural properties which are deemed to carry such values as to be designated under Articles 6 and 7, and yet it is pressed for time to go through the deliberations of the Cultural Properties Committee, the Administrator of the Cultural Properties Administration may provisionally designate such cultural properties as the important cultural properties. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(2) Effect of the provisional designation under paragraph (1) shall be taken from the date on which owners, occupants or managers of provisionally-designated cultural properties (hereinafter referred to as the "provisionally-designated

cultural properties") have been notified thereof.

(3) If a provisional designation under paragraph (1) fails to be designated under the provisions of Articles 6 and 7 within 6 months from the date of its provisional designation, it shall be deemed to be cancelled.

(4) The provisions of Articles 9 and 10 (1) shall apply *mutatis mutandis* to the case of paragraph (1); but a public announcement in the Official Gazette under Article 9 (1) shall not be required. <Amended by Act No. 6133, Jan. 12, 2000>

SECTION 2: Management and Protection

Article 13-2 (Formulation of Plans for Preserving, Managing and Utilizing Cultural Properties)

(1) The Administrator of the Cultural Properties Administration may formulate basic plans to preserve, manage and utilize the State-designated cultural properties, by going through consultations with the Mayor/Do governors. <Amended by Act No. 5982, May 24, 1999>

(2) In case where the Administrator of the Cultural Properties Administration has formulated the basic plans referred to in paragraph (1), he shall notify the Mayor/Do governors thereof, and the Mayor/Do governors shall formulate and implement the detailed plans following such basic plans. <Amended by Act No. 5982, May 24, 1999>

(3) Matters necessary for formulation and implementation of the basic plans and the detailed implementation plans referred to in paragraphs (1) and (2) shall be prescribed by the Presidential Decree.

[This Article Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999]

Articles 14 and 15 Deleted. <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 16 (Management by Managing Organization)

(1) When the owner of State-designated cultural properties is obscure, or when any management by such owner or manager is deemed to be difficult or inadequate, the Administrator of the Cultural Properties Administration may designate a local government, or a juristic person or organization suitable for managing such cultural properties (hereafter in this Article, referred to as the "local government, etc."), and make it manage the relevant State-designated cultural properties. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(2) In case where the Administrator of the Cultural Properties Administration is to designate the local government, etc. under paragraph (1), if there exists any owner of the said cultural properties, he shall hear his opinions and take them into consideration, and also hear the opinions of the local government, etc. intended for such designation. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(3) When the Administrator of the Cultural Properties Administration has designated the local government, etc. under paragraph (1), he shall promptly announce such purports publicly in the Official Gazette, and shall notify the owner or manager of the State-designated cultural properties and the relevant local government, etc. thereof. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(4) Any owner or manager of the State-designated cultural properties shall not obstruct, without any justifiable reasons, the managing activities by the local government, etc. (here in after referred to as the "managing organization") designated under paragraph (1).

(5) Expenses required by the managing organization for managing the State-designated cultural properties shall be borne by the relevant managing

organization, unless there exist any special provisions in this Act, but in case where the managing organization is void of any ability to bear, the State or local governments may bear such expenses. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6133, Jan. 12, 2000>

(6) The provisions of Article 11 shall apply *mutatis mutandis* to the case of paragraph (1). <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 17 Deleted. <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 18 (Repairs, etc.)

(1) When the owner of State-designated cultural properties (where any managing organization is designated, referring to such organization) intends to repair the relevant cultural properties, he shall make repairing technicians, repairing skilled persons, or repair business operators of cultural properties (hereinafter referred to as the "repairing technicians, etc. of cultural properties") who are registered with the Administrator of the Cultural Properties Administration or the Mayor/Dō governor under Article 18-4, 18-7 or 18-8, repair them: *Provided*, That the same shall not apply to the case of minor repair not affecting the preservation of the relevant cultural properties. <Amended by Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(2) Any person who performs the repair works of cultural properties under paragraph (1) shall perform their repair works by observing the matters of the following subparagraphs: <Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

1. To perform the repair works of cultural properties with fidelity and sincerity;
2. To perform the repair works in conformity with the repair standards, such as the design documents for repair of cultural properties and the standard specifications, etc. ;
3. To faithfully prepare a written report on the repair works of cultural properties and submit it to the ordering person; and
4. Other matters corresponding to subparagraphs 1 through 3, which are set forth by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism, by deeming them necessary for the conservation of original form of cultural properties and the elevation of quality of repair works.

(3) Types and charged duties of the repairing technicians, etc. of cultural properties referred to in paragraph (1) shall be prescribed by the Presidential Decree. <Amended by Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(4) The Administrator of the Cultural Properties Administration may set the standards for actual measurement, design and payment of costs for repairing the State-designated cultural properties under paragraph (1). <Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

Article 18-2 (Repairing Technician of Cultural Properties)

(1) Repairing technicians of cultural properties shall take charge of the technical affairs concerning repairs of the State-designated cultural properties, and direct and supervise the work of repairing skilled persons of cultural properties.

(2) Any person who intends to become a repairing technician of cultural properties (hereinafter referred to as a "repairing technician") shall pass the qualification examination for the repairing technicians of cultural properties by relevant technical field. In this case, any person who intends to apply for the qualification examination for the repairing technicians in charge of the affairs preparing the documents of actual measurement or design for repairs of the cultural properties shall be a holder of an architect qualification under the provisions of the Certified Architects Act. <Amended by Act No. 6133, Jan. 12, 2000; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(3) The qualification examination for the repairing technicians of cultural properties referred to in paragraph (2) (hereinafter referred to as the "technical

qualification examination") shall be divided into a written examination and an interview. *<Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

(4) For the persons falling under each of the following subparagraphs, the whole or part of written examinations shall be exempted pursuant to the relevant divisions: *<Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

1. For persons who have graduated (including those scheduled to graduate) from the schools established, under the conditions as prescribed by the Presidential Decree, for the fosterage of specialists in traditional cultures, which are the diverse schools under Article 59 of the Higher Education Act, all written examinations from among the technical qualification examinations in relevant field, shall be exempted; and

2. For public officials of Grade or higher, who have engaged in the repair duties of cultural properties for not less than 10 years (including the public officials in extraordinary civil service and those in contractual service equivalent to Grade or higher), and who have undergone the education specializing in the repair techniques of cultural properties under the conditions as stipulated by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism, a part of written examinations from among the technical qualification examinations in relevant field shall be exempted.

(5) For persons who have passed a written examination from among the technical qualification examinations under paragraph (3), the written examination shall be exempted only for the next qualification examinations. *<Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

(6) Matters necessary for the subjects of technical qualification examinations and matters pertaining to a partial exemption of the written examinations under paragraphs (3) and (4), and other matters for the conduct of examinations shall be prescribed by the Presidential Decree. *<Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

[This Article Newly Inserted by Act No. 5073, Dec. 29, 1995]

Article 18-3 (Disqualifications)

Any person falling under any of the following subparagraphs shall not become a repairing technician: *<Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6133, Jan. 12, 2000; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

1. Minors;
2. Incompetents or quasi-incompetents;
3. Bankrupts who fail to be reinstated;
4. Persons who have been consigned to the actual sentence of imprisonment without prison labor or to heavier sentence for violating the Certified Architects Act (limited to persons in charge of the affairs of preparing the documents of actual measurement and design for repairs of cultural properties) or this Act, and for whom 2 years have not yet passed after the completion (including the case where deemed to have been terminated) of its execution, or such an execution has been exempted; and
5. Persons who have been sentenced to the suspension of execution of punishment for violating the Acts referred to in subparagraph 4, and for whom the period of suspension of execution has yet to expire.

[This Article Newly Inserted by Act No. 5073, Dec. 29, 1995]

Article 18-4 (Registration, etc. of Repairing Technician)

(1) Persons qualified for the repairing technicians who intend to commence repair works for cultural properties, shall register themselves with the Administrator of the Cultural Properties Administration, and when there exist any alterations in the principal matters as stipulated by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism from among the relevant registered matters, they shall file a report on the alterations with the Administrator of the Cultural Properties Administration

within 15 days from the date of alterations. *<Amended by Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

(2) Any person whose registration as a repairing technician has been cancelled under Article 18-5 shall be prohibited from any registration again within 2 years from the day of such cancellation. *<Amended by Act No. 6133, Jan. 12, 2000>*

(3) Repairing technicians shall be prohibited from letting another person implement the repair works by using their names, or leasing the registration certificate of repairing technicians, and from seeking an overlapped employment in 2 or more repairing enterprises for cultural properties. *<Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

(4) Matters necessary for the registration procedures for repairing technicians under paragraph (1) and for the delivery, etc. of the registration certificate shall be determined by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism. *<Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>*

[This Article Newly Inserted by Act No. 5073, Dec. 29, 1995]

Article 18-5 (Cancellation, etc. of Registration)

(1) When any repairing technician falls under any of the following subparagraphs, the Administrator of the Cultural Properties Administration may either cancel his registration, or order him to suspend his business with fixing a period within 2 years under the conditions as prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism: *Provided, That when he falls under subparagraph 1, 2 or 8, the said Administrator shall cancel his registration.* *<Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

1. When he has registered by deceit and other illegal means;
2. When he has come to fall under any Subparagraph of Article 18-3;
3. Deleted; *<by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>*
4. When he has damaged or impaired cultural properties during repair works on them (including a consolidation of the surroundings of cultural properties);
5. When it is deemed to be unable to take charge of such duties due to physical or mental impediments or any other causes;
- 5-2. When he has implemented the repair works in violation of the code of practice under Article 18 (2);
6. When he has let another person implement the repair works by using his name in violation of Article 18-4 (3), or leased the registration certificate of repairing technician, or sought an overlapped employment in 2 or more repairing enterprises for cultural properties;
7. When he has failed to use designated repair materials, or to make repairs in pursuance of the traditional styles;
8. When he has continuously carried on his business, despite he has been subjected to a disposition of business suspension; and
9. When a repairing technician has carried on the repair works in other field than his registered technical field.

(2) When the head of central administrative agency or the head of local government performs his duties relating to the cultural properties from among his competent duties, if there exist to the repairing technicians any facts falling under any each subparagraph of paragraph (1), he shall notify such facts to the Administrator of the Cultural Properties Administration. *<Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

[This Article Newly Inserted by Act No. 5073, Dec. 29, 1995]

Article 18-6 (Repairing Skilled Person of Cultural Properties)

(1) Repairing skilled persons of cultural properties shall take charge of the affairs concerning repairs of the State-designated cultural properties under the supervision of repairing technicians of cultural properties.

(2) A person who intends to become a repairing skilled person of cultural

properties (hereinafter referred to as a "repairing skilled person") shall pass the qualification examination by relevant field for repairing skilled persons of cultural properties. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

(3) Qualification examination for the repairing skilled persons of cultural properties under paragraph (2) (hereinafter referred to as the "skill qualification examination") shall be conducted by a selection of candidates by a test of their practical skills and an interview. <Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(4) Matters necessary for conducting the skill qualification examination under paragraph (3) shall be determined by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

[This Article Newly Inserted by Act No. 5073, Dec. 29, 1995]

Article 18-7 (Registration of Repairing Skilled Person and Cancellation, etc. of Registration)

The provisions of Articles 18-4 and 18-5 (excluding the provisions of subparagraph 2) shall apply *mutatis mutandis* to the registration of the repairing skilled persons and the cancellation, etc. thereof. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

[This Article Newly Inserted by Act No. 5073, Dec. 29, 1995]

Article 18-8 (Registration, etc. of Repair Business Operator of Cultural Properties)

(1) Persons who intend to run a business of repairing the cultural properties shall equip themselves with the technical capability, qualification and other requirements under the conditions as prescribed by the Presidential Decree, and make a registration with the Mayor/Do governor, and when there exist any alterations in the principal matters as stipulated by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism, from among the relevant registered matters, they shall file a report on the alterations with the Mayor/Do governor within 15 days from the date of alterations. <Amended by Act No. 5992, May 24, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(2) When the Mayor/Do governor has completed a registration of the repair business operator for cultural properties (hereinafter referred to as the "repair business operator"), or received a report on the alterations under paragraph (1), he shall notify the Administrator of the Cultural Properties Administration thereof. <Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(3) Any person who falls under any of the following subparagraphs shall be prohibited from making a registration under paragraph (1). The same shall also apply to the case where the representative of a juristic person falls under subparagraph 1: <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

1. Person who falls under any subparagraph of Article 18-3;
2. Person for whom 2 years have not passed from the day his registration of cultural properties repair business operator was cancelled under Article 18-9 (excluding those cancelled under the provisions of Article 18-9 (1) 3); and
3. Person who is under a suspension period after having been subjected to a suspension of business under Article 82 (1) and (2) or 83 of the Framework Act on the Construction Industry, or who is under a suspension period after having been subjected to a suspension of business under Article 28 (1) of the Certified Architects Act.

(4) A repair business operator shall be prohibited from letting another person contract or implement the repair works by using his trade name, etc., or leasing the registration certificate of repair business operator or the pocketbook of the said operator's registration, which is delivered under the conditions as stipulated by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism. <Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(5) Matters necessary for the registration procedures for and the delivery, etc. of

registration certificate for a cultural properties repair business operator under paragraph (1) shall be determined by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6443, Mar. 28, 2001>
[This Article Newly Inserted by Act No. 5073, Dec. 29, 1995]

Article 18-9 (Cancellation, etc. of Registration of Cultural Properties Repair Business Operator)

(1) When any repair business operator who has been registered under Article 18-8 (1) falls under any of the following subparagraphs, the Mayor/Do governor may either cancel his registration, or order him to suspend his business under the conditions as prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism with fixing a period within 6 months: *Provided*, That when he falls under the provisions of subparagraph 1, 2 or 5, the Mayor/Do governor shall cancel his registration: <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

1. When he has registered by deceit and other illegal means;
- 1-2. When he has implemented repair works in contravention of the code of practice under Article 18 (2);
2. When he has come to fall under any subparagraph of Article 18-3;
3. When he has lost the technical ability, qualification and other requirements under Article 18-8 (1), or had the fact of falling short of them;
4. Deleted; <by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>
5. When he has continuously carried on the business despite being subjected to a disposition of business suspension, or carried on the business in contravention of the provisions for business suspension under paragraph (2);
6. When he has come to damage the cultural properties or to impair their original forms during their repairs (including a consolidation of the surroundings of cultural properties);
7. When he has let another person contract or implement the repair works by using his trade name, etc., or leasing the registration certificate of repair business operator or the pocketbook of the said operator's registration in contravention of Article 18-8 (4);
- 7-2. When he has obtained a lease of the certificate of repairing technician or that of repairing skilled person, who is not the person belonging to him, and used it;
8. When he has concluded a subcontract *en bloc* with another person for his contracted work;
9. When he has concluded a subcontract for a part of his contracted work, in contravention of the provisions of Article 29 or 30 of the Framework Act on the Construction Industry;
10. When he has failed to perform the liability of warranty against defects under Article 18-11;
11. When the defects equivalent to not less than 10 percent of construction costs have occurred during the period of liability of warranty against defects under Article 18-11, which are attributable to the repair business operator; and
12. When he has implemented the repair works of other business type than his registered business type.

(2) When a repair business operator has been subjected to the disposition falling under one of the following subparagraphs in connection with his technical ability, qualification and other requirements under Article 18-8 (1), he shall be prohibited from carrying on the business under this Act during the period of said disposition: *Provided*, That the same shall not apply to the case of business activities by the relevant repair business operator for the performance of the contract already concluded by him: <Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

1. Disposition of a business suspension under Article 82 (1) and (2) or 83 of the Framework Act on the Construction Industry; and

2. Disposition of a business suspension under Article 28 (1) of the Certified Architects Act.

(3) When the head of central administrative agency or the head of local government performs his duties relating to the cultural properties from among his competent duties, if there exist to the repair business operator any facts falling under one of each subparagraph of paragraph (1), he shall notify such facts to the Mayor/Do governor having jurisdiction over the registration place of relevant repair business operator. <Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

[This Article Newly Inserted by Act No. 5073, Dec. 29, 1995]

Article 18-10 (Evaluation, etc. of Repair Service and Work Performance of Cultural Properties)

(1) The Administrator of the Cultural Properties Administration or the head of a local government, who has ordered repair service or repair work of cultural properties (hereinafter referred to as the "order-placing authority") in order to elevate a technical level of repair business operator and to improve the quality of the repair works on cultural properties, may perform an evaluation on what are in excess of the standards as prescribed by the Presidential Decree from among the repair service or repair work of relevant cultural properties.

(2) With regard to a repair business operator of a service business or repair works who has obtained an excellent result in the evaluation under paragraph (1), the order-placing authority may designate him as an excellent business operator with fixing a period.

(3) The order-placing authority may provide the excellent business operator under paragraph (2) with preferential treatment during the designated period, in placing orders for repair service or repair work of cultural properties which are to be implemented by it.

(4) In case where deemed necessary for performing the evaluation under paragraphs (1) and (2), the order-placing authority may directly inspect the scene, etc. of repairing cultural properties, or make the repair business operator submit the data necessary for evaluation.

(5) Matters necessary for the standards, procedures, methods for evaluation and the valid period, etc. for the designation of excellent business operator under paragraphs (1) through (4) shall be prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism.

[This Article Newly Inserted by Act No. 6443, Mar. 28, 2001]

Article 18-11 (Liability of Warranty against Defects of Repair Works)

(1) A repair business operator shall have the liability of warranty to the ordering person against any deficits occurred during the period of liability of warranty against defects by type of repair works as prescribed by the Presidential Decree within the limit of 10 years from the date of completion of repair works.

(2) Notwithstanding the provisions of paragraph (1), the liability of warranty against defects of the repair business operator shall be governed by the special contract if the contract concluded between the repair business operator and the ordering person provides for such special contract: *Provided*, That where the period of liability of warranty against defects has been set at less than 2/3 of the period under paragraph (1), it shall be deemed to have been set at 2/3 of such period; and where it is set for exempting in excess of 1/2 of the liability of warranty against defects, it shall be deemed to have been set for exempting 1/2 of the liability of warranty against defects.

[This Article Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002]

Article 18-12 (Treatment, etc. of Animals Designated as Natural Monuments)

(1) Any veterinary infirmary designated by the Administrator of the Cultural Properties Administration may be charged with the transport for rescue, medication, operation, breeding and wild fitness training (hereinafter referred to as the "treatment") in case where any animal designated as a natural monument (hereinafter referred to as an "animal") is in distress, notwithstanding the provisions of Article 18.

(2) When an urgent protection is needed for an animal in distress, etc., the Administrator of the Cultural Properties Administration may, notwithstanding the provisions of Article 20, make a veterinary infirmary provide the treatment first without any permit for alteration of current status, and thereafter file a report on the result thereof. *<Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

(3) The State or local governments may pay within the limit of budgets any expenses required for animal treatments to the veterinary infirmary which has treated the animals. *<Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

(4) When any veterinary infirmary falls under any of the following subparagraphs the Administrator of the Cultural Properties Administration may cancel its designation: *<Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

1. When it has obtained the designation by falsity and other illegal means;
2. When it has come to fall short of requirement for designation under paragraph (5);
3. When it has made any animal under treatment die or become disabled by intention or gross negligence;
4. When it has failed to file a report on the result of treatment under paragraph (2) or filed a false report;
5. When it has, by falsity, requested the expenses for animal treatments under paragraph (3); and
6. When it has violated the orders of the Administrator of the Cultural Properties Administration or of the head of local government under Article 25 (1).

(5) Matters necessary for the requisites and procedures for designating a veterinary infirmary shall be prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism. *<Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

[This Article Newly Inserted by Act No. 6133, Jan. 12, 2000]

Article 19 (Preparation and Keeping of Records)

(1) With regard to what are important from among the State-designated cultural properties, the Administrator of the Cultural Properties Administration shall prepare and keep their records. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(2) When the Administrator of the Cultural Properties Administration deems it necessary for the preservation and management of State-designated cultural properties, he may have research institutes or persons having the professional knowledge of cultural properties prepare the records of State-designated cultural properties. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

Article 20 (Matters for Permission)

Any person who intends to perform the activities falling under any of the following subparagraphs on the State-designated cultural properties, shall obtain permission from the Administrator of the Cultural Properties Administration under the conditions as prescribed by the Presidential Decree. The same shall also apply to any alteration in the permitted matters: *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6133, Jan. 12, 2000>*

1. Capturing or collecting animals, plants or minerals within an area designated or provisionally designated as a scenic spot or a natural monument, or within its protected zone, or carrying them out of such an area or zone;

2. Deleted; <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>
3. Taking any rubbing of, or photo printing, State-designated cultural properties, or making a film of them in such a manner that may affect their preservation; and
4. Any acts as prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism, which are such acts as altering the current status (including the act of sampling or stuffing the natural monuments) of the State-designated cultural properties (including the protected objects and protected zones, and what has perished from among the natural monuments), or as affecting their preservation.

Article 21 (Prohibition of Exports, etc.)

(1) Any National Treasure, treasure, natural monuments or important folklore materials shall not be exported overseas or carried out of the country: *Provided*, That the same shall not apply to the case where a permission from the Administrator of the Cultural Properties Administration has been obtained on the conditions that they are carried out for the purpose of international cultural exchanges, such as an overseas exhibit of cultural properties, but they may be carried in again within two years from the date of their departure. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(2) When any person who has obtained a permission for carrying out under the proviso of paragraph (1) files an application for extension of such period for carrying-out, the Administrator of the Cultural Properties Administration may grant a permission for extending such period for carrying-out within the limit of two years, limited to the case deemed to have unavoidable reasons. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(3) When the Administrator of the Cultural Properties Administration intends to grant a permission for carrying the cultural properties out overseas under the proviso of paragraph (1), he shall go through the deliberations of the State Council. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6133, Jan. 12, 2000>

(4) When any person has made the natural monuments in a rubbing or photo printing form by obtaining a permission under subparagraph 4 of Article 20, he may export them by obtaining a permission from the Administrator of the Cultural Properties Administration, notwithstanding the provisions of paragraph (1). <Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

Articles 22 and 23 Deleted <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 24 (Protection and Promotion of Important Intangible Cultural Properties)

(1) The State shall protect and promote the important intangible cultural properties for the purpose of succession and development of the traditional cultures.

(2) The Administrator of the Cultural Properties Administration may, for the purpose of succession and preservation of the important intangible cultural properties, have any holder of relevant important intangible cultural properties perform an initiation training of skills and arts possessed by him. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(3) The State may bear the expenses required for the initiation training under paragraph (2) within the limit of budgets.

(4) The Administrator of the Cultural Properties Administration may award a scholarship to any person who undergoes the initiation training. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No.

5982, May 24, 1999>

(5) The Administrator of the Cultural Properties Administration may pay special sponsoring money to the honorary holders of important intangible cultural properties. <Amended by Act No. 6443, Mar. 28, 2001>

(6) Matters necessary for the initiation training, and the payment of scholarships and special sponsoring money under the provisions of paragraphs (2), (4) and (5) shall be prescribed by the Presidential Decree. <Newly Inserted by Act No. 6443, Mar. 28, 2001>

Article 25 (Administrative Order)

(1) When the Administrator of the Cultural Properties Administration or the head of a local government deems it necessary for the management and protection of State-designated cultural properties (including the protected objects and protected zones; hereafter in this Article, the same shall apply), he may issue the following orders: <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

1. In case where the situation of managing the State-designated cultural properties is inadequate for the preservation of such cultural properties or specially required therefore, any prohibition of, or restriction on, the specific activities, to their owners, holders, managers or managing organizations;

2. Deleted; <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

3. Repairs, and the installation of other necessary facilities, or removal of the obstacles, to the owners, managers or managing organizations of the State-designated cultural properties; and

4. Necessary measures other than those under subparagraphs 1 through 3, to the owners, managers or managing organizations of the State-designated cultural properties.

(2) When the owners or managers of the State-designated cultural properties fail to comply with the order under paragraph (1), or when the Administrator of the Cultural Properties Administration deems it improper to have their owners or managers take the measures under each subparagraph of paragraph (1), the said Administrator may directly take the measures under each subparagraph of paragraph (1) at a burden to the State. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(3) In case where the head of a local government has issued an order under paragraph (1), he shall file a report thereon with the Administrator of the Cultural Properties Administration. <Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

Article 26 Deleted. <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 27 (Matters to be Reported)

The owners, holders, managers or managing organizations of the State-designated cultural properties (including the protected objects and protected zones; hereafter in this Article, the same shall apply) shall, when the causes falling under any of the following subparagraphs have occurred to the relevant cultural properties, file a report on such facts and particulars with the Administrator of the Cultural Properties Administration under the conditions as prescribed by the Presidential Decree: *Provided*, That such report shall be filed with the joint signature of the owners and managers in the case of subparagraph 1, and with the joint signature of the new and old owners in the case of subparagraph 2, respectively: <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6133, Jan. 12, 2000>

1. When the managers are appointed or dismissed;

2. When there exist any changes in the owners of State-designated cultural

- properties;
3. When there exist any changes in the names or addresses of the owners, holders or managers;
 4. When there exist any changes in the names, parcel numbers, land categories or areas, etc. of the seats of State-designated cultural properties;
 5. When the place of custody has been changed;
 6. When the State-designated cultural properties have been demolished, stolen, destroyed or damaged;
 7. When such cultural properties have been carried in again after having them carried out, as having been permitted under subparagraph 1 of Article 20, or the proviso of Article 21 (1);
 8. When any change in a current status of cultural properties and any other acts have been undertaken or completed by obtaining a permission (including a modified permission) under subparagraph 4 of Article 20;
 9. and 10. Deleted; and <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>
 11. When any breed of animals or any seed of plants is designated as a natural monument, and any person is in possession of the sampled or stuffed ones before the day of such designation.

Article 28 (Subsidies)

(1) The State may grant a subsidy to cover the whole or part of the following expenses:

1. Expenses required for the management of cultural properties by a managing organization under Article 16 (1);
2. Expenses required for taking measures under each subparagraph of Article 25 (1);
3. Expenses required for the management, protection, repairs or preparation of record of the State-designated cultural properties other than those under subparagraphs 1 and 2; and
4. Expenses required for the protection or promotion of important intangible cultural properties.

(2) In case where a subsidy is granted under paragraph (1), the Administrator of the Cultural Properties Administration may supervise any repairs and other works on the cultural properties. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(3) Any subsidies under paragraph (1) 2 through 4 of shall be delivered through the Mayor/Do governor, and managed and utilized pursuant to his directions: *Provided*, That the same shall not apply to the case where the Administrator of the Cultural Properties Administration deems it necessary. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

Article 29 Deleted <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 30 (Indemnity for Losses)

The State shall indemnify a person falling under any of the following subparagraphs for his losses: <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

1. Deleted; <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>
2. Person who has incurred losses due to the performance of orders under Article 25 (1) 1, 3 or 4; and
3. Person who has incurred losses due to measures taken under Article 25 (2).

Article 31 (Expenses to be Borne by Local Government)

The local government may bear or subsidize the expenses required for the management, protection or repairs of the State-designated cultural properties located in the district boundaries of the local government, which are not in its

possession nor under its management.

Article 32 (*Mutatis Mutandis* Application)

The provisions of Articles 20, 21, 25 (1) 1 and 4, and subparagraphs 2 through 4 and 6 through 8 of Article 27, and Article 30, shall apply *mutatis mutandis* to the management and protection of the provisionally designated cultural properties.

<Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

SECTION 3: Opening to the Public

Article 33 (Opening to the Public of State-designated Cultural Properties)

(1) Any State-designated cultural properties shall, except for the case where any opening of relevant cultural properties to the public is restricted under paragraph (2), be made open to the public unless there exist any special grounds.

(2) When deemed necessary to preserve the State-designated cultural properties and to prevent them from being damaged, the Administrator of the Cultural Properties Administration may set limits to any opening to the public of the whole or part of relevant cultural properties.

(3) When the Administrator of the Cultural Properties Administration sets limits to the opening to the public of the State-designated cultural properties under paragraph (2), he shall publicly announce the location of an area in which the relevant cultural properties are located, and the period and area, etc. for restricted opening under the conditions as prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism, and notify the competent Mayor/Do governor and the competent head of *Si/Gun/Gu* (referring to the head of autonomous *Gu*; hereinafter the same shall apply) thereof.

(4) When the causes for restricting an opening to the public have come to disappear, the Administrator of the Cultural Properties Administration shall promptly revoke such restrictive measures. In this case, the said Administrator shall announce it publicly, and notify the competent Mayor/Do governor and the competent head of *Si/Gun/Gu* thereof.

(5) Any person who intends to gain access to the area limited opening to the public under the provisions of paragraphs (2) and (3) shall obtain permission from the Administrator of the Cultural Properties Administration, by clarifying the reasons therefore.

[This Article Wholly Amended by Act No. 6133, Jan. 12, 2000]

Articles 34 through 38 Deleted. <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 39 (Collection of Admission Fees)

(1) In case where any owner, holder or managing organization of State-designated cultural properties opens the cultural properties to the public, he or it may collect an admission fee from a spectator.

(2) The admission fee as referred to in paragraph (1) shall be set by the owner, holder or managing organization of the relevant cultural properties. <Amended by Act No. 5073, Dec. 29, 1995>

(3) Deleted. <by Act No. 6133, Jan. 12, 2000>

(4) Deleted. <by Act No. 5073, Dec. 29, 1995>

SECTION 4: Investigation

Article 40 Deleted. <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 41 (Ex-Officio Investigation)

(1) The Administrator of the Cultural Properties Administration may, when deemed necessary, make the public officials under his command investigate the current status, management, and repairs of the State-designated cultural properties and other situations of environmental preservation. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(2) In case where an investigation is made under paragraph (1), the purport thereof shall be notified in advance to the owner, holder, manager or managing organization of the cultural properties: *Provided*, That in case of emergency, an *ex post facto* notification may be made.

(3) Any public official performing an investigation under paragraph (1) may request the persons concerned to render the necessary cooperation, and may conduct the measurement, excavation, removal of obstacles, and any other activities required for his investigation within the limit of undamaging the current status of such cultural properties: *Provided*, That he shall obtain the consent from the owner, holder, manager or managing organization, if it is before sunrise or after sunset.

(4) Any public official performing the investigation under paragraph (2) shall carry with him a voucher indicating his authority, and present it to the interested parties.

(5) The State shall indemnify any person, who has incurred losses due to the investigative activities under paragraph (3), for such losses.

CHAPTER 3: REGISTERED CULTURAL PROPERTIES**Article 42 (Registration of Cultural Properties)**

(1) The Administrator of the Cultural Properties Administration may register what are in need of special measures for preservation and utilization from among the cultural properties in the shape of the structures which are not the designated cultural properties, or in the shape of the facilities being worthy of commemoration, by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee.

(2) Matters necessary for the standards, procedures, matters for registration, etc. for the cultural properties registered under paragraph (1) (hereinafter referred to as "registered cultural properties") shall be prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism.

[This Article Newly Inserted by Act No. 6443, Mar. 28, 2001]

Article 42-2 (Management of Registered Cultural Properties)

(1) Any person who manages the registered cultural properties, such as the owner and manager of the registered cultural properties, shall endeavor to conserve the original form of such registered cultural properties.

(2) In case where the owner of the registered cultural properties is obscure or their owner or manager is unable to manage such registered cultural properties, the Administrator of the Cultural Properties Administration may designate a

person to manage the relevant registered cultural properties, from among local governments, or corporations or organizations well fitted for managing such cultural properties, and make him manage such properties.

(3) The owner or manager of the registered cultural properties, or any person designated under paragraph (2) (hereinafter referred to as a "managing organization for the registered cultural properties") may request the Administrator of the Cultural Properties Administration to render technical guidance related to the management and repair of registered cultural properties, under the conditions as prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism.

[This Article Newly Inserted by Act No. 6443, Mar. 28, 2001]

Article 42-3 (Causes for Reports)

(1) When any causes falling under any of the following subparagraphs have occurred in regard to registered cultural properties, any owner, manager, or managing organization for the registered cultural properties shall file a report on such facts and particulars with the head of competent *Si/Gun/Gu*, within 15 days from the day such causes have occurred, under the conditions as prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism:

1. When the manager of registered cultural properties has been appointed or dismissed;
2. When the owner of registered cultural properties has been altered, or the address of the owner or manager of registered cultural properties has been changed; and
3. When the whole or part of registered cultural properties has been demolished or damaged.

(2) The head of *Si/Gun/Gu* in receipt of the report under paragraph (1) shall file a report on such fact with the Administrator of the Cultural Properties Administration through the Mayor/Do governor.

[This Article Newly Inserted by Act No. 6443, Mar. 28, 2001]

Article 42-4 (Alteration in Current Status of Registered Cultural Properties)

(1) Any person who intends to perform the activities as prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism, which are to alter the current status of registered cultural properties, such as changing the original shape of registered cultural properties, shall file a report thereon with the head of competent *Si/Gun/Gu*, not later than 30 days prior to the day intended to make such alteration.

(2) The head of *Si/Gun/Gu* in receipt of the report under paragraph (1) shall file a report thereon with the Administrator of the Cultural Properties Administration through the Mayor/Do governor.

(3) When the Administrator of the Cultural Properties Administration deems it necessary for the protection of registered cultural properties, he may offer any guidance, counsel, recommendation, etc. in respect of any alterations in the current status of registered cultural properties reported under paragraph (1).

[This Article Newly Inserted by Act No. 6443, Mar. 28, 2001]

Article 42-5 (Cancellation of Registration)

(1) When it is no longer necessary to conserve and utilize the registered cultural properties or there exist any other special grounds, the Administrator of the Cultural Properties Administration may cancel the registration thereof, by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee.

(2) When any registered cultural properties have been designated as the designated cultural properties, their registration shall lose its effect.

[This Article Newly Inserted by Act No. 6443, Mar. 28, 2001]

Article 42-6 (Provisions to Apply *Mutatis Mutandis*)

(1) The provisions of Articles 9 through 11 shall apply *mutatis mutandis* to the registration of registered cultural properties, the public announcement and notice of cancellation of registration, the delivery of a registration certificate, and the time of taking effect of registration or cancellation of registration. In this case, the term "State-designated cultural properties" shall be read as "registered cultural properties", and the term "designation" as "registration", and the term "written designation of cultural properties" as "certificate of registration", respectively.

(2) The provisions of Articles 16 (2) through (6), 19, 28 (1) 1 and 3, and (2) and (3), 31, 41, and 59 shall apply *mutatis mutandis* to the management by a managing organization of registered cultural properties, the preparation and keeping of records on registered cultural properties, the support of subsidies by the State, the bearing of costs by local governments, the *ex officio* investigation of the current status, etc. of registered cultural properties, and the succession to rights and duties in the case of a change of the owner. In this case, the term "State-designated cultural properties" shall be read as "registered cultural properties", and the term "managing organization" as "managing organization of registered cultural properties", respectively.

[This Article Newly Inserted by Act No. 6443, Mar. 28, 2001]

CHAPTER 4 : BURIED CULTURAL PROPERTIES

Article 43 (Report on Discovery)

When any cultural properties concealed in the land, sea-bottom or structures, etc. (hereinafter referred to as "buried cultural properties") have been discovered, such discoverers, or the owner, occupant or manager of the land, sea-bottom or structures, etc. shall file a report on the fact of such discovery with the Administrator of the Cultural Properties Administration under the conditions as prescribed by the Presidential Decree, without making any changes in the current status. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

Article 44 (Restrictions on Excavations)

(1) Any ancient tomb, shell mound, ancient creatures' materials, or natural cave, and any other land and sea-bottom deemed to conceal the buried cultural properties, shall not be excavated: *Provided*, That the same shall not apply to the cases falling under any of the following sub-paragraphs, for which a permission from the Administrator of the Cultural Properties Administration has been obtained under the conditions as prescribed by the Presidential Decree: <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

1. Where an excavation is carried out for the purpose of research;
 2. Where there exists a need for unavoidable excavation for construction works (including engineering works; hereinafter the same shall apply); and
 3. Where it has been deemed during the execution of construction works that such land or sea-bottom conceals the buried cultural properties, and where there exists a need for unavoidable excavation for continuing such construction works.
- (2) The Administrator of the Cultural Properties Administration may instruct the required matters in granting a permission under the proviso of paragraph (1), and if deemed necessary in case where a permission has been granted, he may give orders to stop or suspend the excavation, or cancel such permission. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(3) When any person subjected to a permission under the proviso of paragraph (1) has completed such excavation, the Administrator of the Cultural Properties Administration may instruct the matters required for the preservation and management, etc. of the excavated cultural properties. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(4) In the cases falling under paragraph (1) 2 or 3, when the Administrator of the Cultural Properties Administration deems it necessary for the preservation of such cultural properties, he may either directly excavate them, or make any person designated by himself excavate them. In this case, any expenses required for such excavation shall be borne by the implementer of such works: *Provided*, That any expenses required for the excavation due to the construction work as prescribed by the Presidential Decree may be borne by the State or a local government within the limit of its budget. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 4884, Jan. 5, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6443, Mar. 28, 2001>

(5) The provisions of paragraphs (1) through (3) shall apply *mutatis mutandis* to the case of altering the current status of buried cultural properties which have been excavated (excluding the cultural properties belonging to movable properties). In this case, the term "excavation" shall be read as the "alteration in the current status".

Article 45 (Excavation by State)

(1) When the Administrator of the Cultural Properties Administration deems it necessary, he may excavate the land and sea-bottom which are deemed to conceal the buried cultural properties. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(2) In the case of paragraph (1), the Administrator of the Cultural Properties Administration shall deliver a written notice of excavation describing the purpose and methods of excavation, the date of undertaking and other necessary matters, to the owner or occupant of such land, under the conditions as prescribed by the Presidential Decree. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(3) The owner and manager of the land, or the occupant of the land and sea level shall not refuse, obstruct or avoid any excavation under paragraph (1).

(4) The provisions of Articles 30 and 41 shall apply *mutatis mutandis* to the cases under paragraph (1).

Article 45-2 (Standards for Prices of Service to Survey Buried Cultural Properties)

The Administrator of the Cultural Properties Administration may determine the matters necessary for the standards for prices of service to survey the buried cultural properties and the methods of such computation, under the consultation with the Minister of Finance and Economy. <Amended by Act No. 5982, May 24, 1999>

[This Article Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999]

Article 46 (Methods of Dispositions)

(1) When there exists a report on discovery under Article 43, or when any cultural properties have been discovered due to an excavation under Article 44 or 45, or a survey of the earth's surface under the provisions of Article 74-2 (1), the Administrator of the Cultural Properties Administration shall, in case where the owner of relevant cultural properties has been identified, return them to such owner pursuant to each of the following subparagraphs; and in case where the owner has been unidentified, he shall notify the chief of competent police station thereof, notwithstanding the provisions of Article 1 (1) of the Lost Articles Act which are applied *mutatis mutandis* in Article 13 of the said Act: <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982,

May 24, 1999>

1. Where there exists a report on discovery under Article 43, or where any cultural properties have been discovered due to an excavation under Article 44 (1), or a survey of the earth's surface under Article 74-2 (1), the said Administrator shall make such discoverer or excavator return them to such owner; and
 2. Where any cultural properties have been discovered due to an excavation under Articles 44 (4) and 45, the said Administrator shall return them to such owner.
- (2) When the chief of the police station has received a notification under paragraph (1), he shall promptly make a public announcement under the provisions of Article 1 (2) of the Lost Articles Act which are applied *mutatis mutandis* in Article 13 of the said Act.

Article 47 (Disposition Method of Buried Cultural Properties by Chief of Police Station, etc.)

- (1) In case where any goods submitted to the chief of the police station as the buried or lost goods under the Lost Articles Act are recognized as the cultural properties, the said chief shall make a public announcement of them under the Lost Articles Act, and at the same time, file a report on the fact of submissions of the buried or lost goods recognized as the cultural properties with the Administrator of the Cultural Properties Administration, and submit them to the Administrator of the Cultural Properties Administration within 20 days from the date of their submission, except for the case of returning such goods to the owner. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>
- (2) The Administrator of the Cultural Properties Administration shall appraise the goods submitted under paragraph (1), and dispose of them pursuant to any of the following subparagraphs: <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>
 1. Where the relevant goods are the cultural properties, when the owner has been unidentified, the said Administrator shall notify the chief of police station of the purport that such goods are the cultural properties; and when the owner has been identified, the relevant goods shall be returned to the chief of police station by attaching the purport that such goods are the cultural properties; and
 2. Where the relevant goods are not the cultural properties, the relevant goods shall be returned to the chief of police station by attaching the purport that such goods are not the cultural properties.

Article 48 (Reversion to State, and Indemnity)

- (1) In case where the owner has not been identified within 30 days after a public announcement was made under Article 46 (2) or 47 (1), the relevant cultural properties in need of a direct preservation by the State shall be reverted to the State, notwithstanding the provisions of Articles 253 and 254 of the Civil Act, and matters necessary for the scope of cultural properties subject to a reversion to the State, the safekeeping institution, and the methods of dealing with any excavated relics need- less to preserve, etc. shall be prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism. <Amended by Act No. 6133, Jan. 12, 2000>
- (2) In the case of paragraph (1), the Administrator of the Cultural Properties Administration shall pay the indemnity under Article 13 of the Lost Articles Act to the discoverer or finder of relevant cultural properties and the owner of land or structures, etc. wherein such cultural properties have been discovered. In this case, if the discoverer or finder and the owner of land or structures, etc. are not the same persons, the indemnity shall be paid equally: *Provided*, That when any expenses have been disbursed in such discovery and finding, the said amount of indemnity may be differentiated under the conditions as prescribed by the

Presidential Decree. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(3) In case where the Administrator of the Cultural Properties Administration deems that it is needless to preserve any cultural properties, which have been reverted to the State under paragraph (1), directly by the State, he may transfer them to the discoverer or finder of relevant cultural properties and the owner of land or structures, etc. wherein such cultural properties have been discovered. In this case, the indemnity under paragraph (2) shall not be paid. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(4) In case where the indemnity is paid under paragraph (2), the Administrator of the Cultural Properties Administration may fix the amount of indemnity to the relevant cultural properties, by going through a deliberation by the Cultural Properties Committee, and the procedures for paying the indemnity and other matters necessary for paying the indemnity shall be prescribed by the Presidential Decree. *<Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(5) The Administrator of the Cultural Properties Administration may instruct the necessary matters to the discoverer or finder of relevant cultural properties or the owner of land or structures wherein such cultural properties have been discovered, in order to adequately and swiftly perform a reversion to the State under paragraph (1). *<Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

Article 48-2 (Protection of Buried Cultural Properties)

(1) In case where the State, local government or any juristic person as prescribed by the Presidential Decree intends to run any development project as prescribed by the Presidential Decree in such area as has been judged to conceal the buried cultural properties, as a result of the survey of earth's surface by a specialized institution related to the cultural properties which is publicly announced by the Administrator of the Cultural Properties Administration, it shall hold a consultation with the Administrator of the Cultural Properties Administration in advance. *<Amended by Act No. 4982, May 24, 1999>*

(2) In case where the Administrator of the Cultural Properties Administration deems it necessary to protect the buried cultural properties, he may order a person intending to run the development project under paragraph (1) to take measures necessary for running such business. *<Amended by Act No. 4982, May 24, 1999>*

(3) In case where the head of the local government grants an authorization or permission for a construction work not corresponding to the development project under paragraph (1) in such area as is deemed to conceal the buried cultural properties, he shall examine in advance whether or not any buried cultural properties are concealed and any schemes for their protection. In case where he deems it necessary to protect the buried cultural properties and the surrounding sceneries, any authorization or permission for relevant construction works may not be granted.

[This Article Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999]

Article 48-3 (Preparation, etc. of Records on Buried Cultural Properties)

The State and local governments shall endeavor to prepare and keep the records on buried cultural properties which have been confirmed, and devise the proper schemes to protect the areas concealing such cultural properties.

[This Article Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999]

Article 48-4 (Raising or Supporting Institutions Specializing in Survey of Buried Cultural Properties)

The State and local governments shall actively raise or support the establishment of specialized institutions for surveying the buried cultural properties, for the

purpose of survey, excavation and preservation of the buried cultural properties.
[This Article Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999]

Article 49 (*Mutatis Mutandis* Application of Lost Articles Act)

Except as otherwise prescribed in this Act, the provisions of Article 13 of the Lost Articles Act shall apply *mutatis mutandis* to the buried cultural properties.

CHAPTER 5: SPECIAL CASES CONCERNING STATE-OWNED CULTURAL PROPERTIES

Article 50 (Authority for Management and Overall Control)

(1) Any cultural properties belonging to the ownership of the State (here in after referred to as "State-owned cultural properties") shall be managed and controlled overall by the Administrator of the Cultural Properties Administration, notwithstanding the provisions of Article 6 of the State Properties Act and Article 7 of the Commodity Management Act: *Provided, That* in case where any State-owned cultural properties are the administrative properties managed by any head of a central government agency other than the Administrator of the Cultural Properties Administration (referring to the head of a central government agency under the Budget and Accounts Act; hereinafter the same shall apply), or in case where there exists any special necessity to be managed by the head of a central government agency other than the Administrator of the Cultural Properties Administration, the said Administrator shall determine such management authority by holding a consultation with the head of the related agency and the Minister of Finance and Economy. *<Amended by Act No. 3947, Nov. 28, 1987; Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(2) When the Administrator of the Cultural Properties Administration determines the management authority under the proviso of paragraph (1), he shall hear the opinions of the Cultural Properties Committee. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(3) and (4) Deleted. *<by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>*

(5) The Administrator of the Cultural Properties Administration may either delegate the management of State-owned cultural properties not falling under the proviso of paragraph (1) to local governments, or entrust such management to the nonprofit corporation or the non-profit organization which is not a juristic person. In this case, any revenues accruing from the management of such State-owned cultural properties shall be made the revenues of persons delegated or entrusted with such management. *<Amended by Act No. 6133, Jan. 12, 2000>*

(6) Deleted. *<by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>*

Article 51 (Management Refund between Accounts without Compensation)

When the Administrator of the Cultural Properties Administration receives any management refund from the account under a different control, in order to manage the State-owned cultural properties, he may do so without compensation, notwithstanding the provisions of Article 23 of the State Properties Act. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

Article 52 (Special Cases for Procedures and Methods)

(1) In case where the Administrator of the Cultural Properties Administration designates or provisionally designates the State-owned cultural properties whose management authority has been separately determined under the proviso of Article 50 (1) as the State-designated cultural properties, or where he revokes

such designation or provisional designation, any notification to be made under this Act to the owner or occupant of such cultural properties shall be made to the management authority of such cultural properties. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(2) In applying Articles 25, 27, 39 and 41 to the State-owned cultural properties whose management authority has been separately determined under the proviso of Article 50 (1), the term "owner of such cultural properties" means the management authority of such cultural properties. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 53 (Restrictions on Disposal)

When the management authority under the proviso of Article 50 (1) intends to perform any acts other than those prescribed in each subparagraph of Article 20 on the State-designated cultural properties or provisionally designated cultural properties under its control, it shall obtain in advance a consent of the Administrator of the Cultural Properties Administration. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

Article 54 (Prohibition of Transfer and Establishment of Private Right)

State-owned cultural properties (including their sites) shall not be transferred or no private right shall be established thereon, unless there exist any special provisions in this Act: *Provided*, That in case where deemed that there exist no impediments for their management or protection, any use of such cultural properties may be permitted by attaching a specific condition, limited to the case of special necessity for the use in the public, official or public-interest projects.

CHAPTER 6: CITY/DO-DESIGNATED CULTURAL PROPERTIES

Article 55 (Designation, etc. of City/Do-Designated Cultural Properties)

(1) The Mayor/Do governor may designate what are deemed to be worthy of preservation from among the cultural properties hitherto undesignated as the State-designated cultural properties, which are located in the district boundaries of the City/Do, as the City/Do-designated cultural properties. <Amended by Act No. 5073, Dec. 29, 1995>

(2) The Mayor/Do governor may designate what are deemed to be necessary for the preservation of local culture from among the cultural properties hitherto undesignated under paragraph (1), as the cultural properties materials. <Amended by Act No. 5073, Dec. 29, 1995>

(3) The Administrator of the Cultural Properties Administration may advise the Mayor/Do governor to designate or preserve as the City/Do-designated cultural properties or the cultural properties materials (including the protected objects or protected zones; hereinafter the same shall apply) with regard to the cultural properties deemed to be necessary by passing through the deliberations of the Cultural Properties Committee. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(4) When making a designation of the City/Do-designated cultural properties or the cultural properties materials under the provisions of paragraphs (1) through (3), the title of the Special Metropolitan City or of relevant Metropolitan City or Do shall be indicated in front of the term "designated", so as to become aware of the designation by relevant Special Metropolitan City, Metropolitan City or Do. <Amended by Act No. 5073, Dec. 29, 1995>

(5) Matters necessary for the procedures for designation and cancellation, management, protection or training, opening to the public of the City/Do-designated cultural properties or the cultural properties materials, and the establishment, etc. of an advisory agency on the cultural properties, shall be determined by the Municipal Ordinance of the relevant local governments.
<Amended by Act No. 5073, Dec. 29, 1995>

Article 56 (Bearing Expenses)

- (1) In case where City/Do-designated cultural properties or cultural properties materials, which have been designated under the provisions of Article 55 (1) and (2), are the State-owned or public properties, any expenses required for their preservation shall be borne by the State or the relevant local government.
- (2) The State or the local government may subsidize the whole or part of expenses required for the preservation of the City/Do-designated cultural properties or the cultural properties materials which are not the State-owned or public properties.

Article 57 (Report, etc.)

(1) In case where there exist any reasons falling under any of the following subparagraphs, the Mayor/Do governor shall promptly file a report thereon with the Administrator of the Cultural Properties Administration, under the conditions as prescribed by the Presidential Decree: <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

1. When the City/Do-designated cultural properties or the cultural properties materials have been designated, or such designation has been cancelled;
2. When the works of changing, etc. the current status of the City/Do-designated cultural properties or the cultural properties materials are undertaken, or such works have been completed;
3. When the location or custody place of the City/Do-designated cultural properties or the cultural properties materials has been changed; and
4. When the City/Do-designated cultural properties or the cultural properties materials have been demolished, stolen, destroyed or damaged.

(2) When the Administrator of the Cultural Properties Administration deems that any acts under paragraph (1) 1 through 3 are inappropriate, he may order that it be corrected or that other necessary measures be taken. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

Article 58 (Provisions to be Applied *Mutatis Mutandis*)

(1) The provisions of Articles 18 (1) and (4), 21 (1) and (2) shall apply *mutatis mutandis* to the City/Do-designated cultural properties and the cultural properties materials. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(2) The provisions of Articles 8, 12 (1) and (4), 13, 13-2, 16, 20, 25, 27, 33, 39, and 41 shall apply *mutatis mutandis* to the City/Do-designated cultural properties and the cultural properties materials; but in this case, the term "Administrator of the Cultural Properties Administration" shall be read as "Mayor/Do governor", and the term "under the conditions as prescribed by the Presidential Decree" as "under the conditions as prescribed by the Municipal Ordinances". <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6443, Mar. 28, 2001; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

CHAPTER 7: SUPPLEMENTARY PROVISIONS

Article 59 (Succession to Rights and Duties)

(1) When the owner of State-designated cultural properties (including the protected objects, protected zones and provisionally designated cultural properties) has been changed, the new owner shall succeed to the rights and duties of the former owner due to this Act or any orders, instructions and other dispositions rendered by the Administrator of Cultural Properties Administration under this Act. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(2) The provisions of paragraph (1) shall apply *mutatis mutandis* to the managing organization and the owner, in case where any managing organization has been designated under Article 16 or where such designation has been cancelled: *Provided*, That the same shall not apply to the rights and duties exclusive to the owner.

Article 60 Deleted. <by Act No. 5073, Dec. 29, 1995>

Article 61 (Report on Business, Such as Transactions)

(1) Any person who intends to engage in the business of transaction or exchange of the tangible cultural properties or tangible folklore materials which belong to movables (including any person who intends to engage in the business of transaction or exchange on consignment), shall file a report thereon with the head of *Si/Gun/Gu* under the conditions as prescribed by the Presidential Decree. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6133, Jan. 12, 2000>

(2) Deleted. <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Articles 62 and 63 Deleted. <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 64 (Matters to be Observed)

Any person who has filed a report with the head of *Si/Gun/Gu* under the provisions of Article 61, (1) (hereinafter referred to as a "cultural properties dealer") shall observe the following matters: <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

1. To keep the books for transactions or exchanges, etc., and to record the details of such transactions;
2. Deleted; and <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>
3. Other matters as prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism.

Article 65 (Suspension of Business)

When any cultural properties dealer has violated the matters to be observed as prescribed in Article 64, the head of *Si/Gun/Gu* may give orders to suspend his business with fixing a period of not more than one year. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 66 (Commendations)

The Administrator of the Cultural Properties Administration may commend any person falling under one of the following subparagraphs, and award an extra prize: <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6443, Mar. 28, 2001>

1. Person who has discovered and reported the relevant buried cultural properties, in case where any buried cultural properties have been designated as the National Treasure or the treasure;
2. Person not responsible for any management or protection, who has rendered a

remarkable distinguished service to the prevention of demolition, robbery, destruction or damage of the designated or provisionally designated cultural properties;

3. Person other than the holders or honorary holder of important intangible cultural properties, who has rendered a remarkable distinguished service to the protection and training of the important intangible cultural properties; and

4. Person responsible or liable for managing, protecting and opening to the public the designated or provisionally designated cultural properties, who has set a model to other persons in such managing, protecting and opening to the public.

Article 67 (Reward Money)

The Administrator of the Cultural Properties Administration may pay the reward money, under the conditions as prescribed by the Presidential Decree, to any person who has given information to the criminal investigation agency on those who have committed the crimes under Articles 80 through 82, or those who have attempted the said crimes, and any person who has distinguished himself in apprehending such criminals. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

Article 68 (Delegation of Authority)

Authorities of the Administrator of the Cultural Properties Administration under this Act may be delegated in part to the Mayor/De governor, under the conditions as prescribed by the Presidential Decree. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5073, Dec. 29, 1995; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

Article 69 Deleted. *<by Act No. 3787, Dec. 31, 1984>*

Article 70 Deleted. *<by Act No. 4031, Dec. 26, 1988>*

Article 71 (Protection of Cultural Properties in Case of Emergency)

(1) When the Administrator of the Cultural Properties Administration deems it necessary for the protection of cultural properties in times of war, incident, or emergency equivalent thereto, he may either move to the safe area, bury, or take other necessary measures, for the State-owned cultural properties and the designated or provisionally designated cultural properties other than the State-owned, or may order the owner, holder, occupant, manager or managing organization of the relevant cultural properties (hereinafter referred to as the "owner, etc. of cultural properties") to move the said cultural properties to the safe area, bury, or take other necessary measures. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(2) The owner, etc. of cultural properties shall not refuse, obstruct, or avoid the measures or orders under paragraph (1).

(3) Deleted. *<by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>*

(4) The Administrator of the Cultural Properties Administration may carry the cultural properties out of the country when deemed necessary for their protection in times of war, incident, or emergency equivalent thereto, notwithstanding the provisions of Article 21. In this case, he shall go in advance through the deliberations of the State Council. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(5) The provisions of Article 30 shall apply *mutatis mutandis* to the case of paragraph (1): *Provided*, That the case of *force majeure*, such as the ravages of war, shall be excepted.

Article 72 (Request for Assistance)

When deemed necessary for taking the measures under Article 71 (1), the Administrator of the Cultural Properties Administration or any public officials in receipt of his orders may request the head of related agency to render the required assistances. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

Article 73 (Training of Specialized Manpower for Protection, Management, Repairs, etc. of Cultural Properties)

(1) The Administrator of the Cultural Properties Administration may train the specialized manpower for the protection, management, repairs, etc. of cultural properties. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

(2) When the Administrator of the Cultural Properties Administration deems it necessary for training the specialized manpower under paragraph (1), he may grant them scholarships. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

(3) When the Administrator of the Cultural Properties Administration deems it necessary for verifying the status of education or research of the recipient of scholarships under paragraph (2) (hereinafter referred to as the "scholarship"), he may order him to submit the certificate of academic record or the report on actual research record. *<Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

(4) When the causes as stipulated by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism, such as a suspension of study or research, an alteration in its contents, etc. have occurred, any person who receives or has received the scholarship shall promptly file a report thereon with the Administrator of the Cultural Properties Administration. *<Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

(5) Where the causes as stipulated by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism, such as a suspension of study or research, an alteration in its contents, a dullness of actual record, etc. have occurred, the Administrator of the Cultural Properties Administration may either suspend the payment of scholarship or order its refund. *<Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

(6) Matters necessary for the persons subject to payment of scholarship, the application for payment of scholarship, or the suspension of scholarship payment, or the refund of scholarship, etc. under paragraphs (1) through (5), shall be stipulated by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism. *<Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>*

Article 74 (Protection of Cultural Properties during Construction Works)

(1) When there exists a concern over any damage, demolition or submergence of the cultural properties due to the construction works, or when deemed necessary to protect the scenery around the cultural properties, an implementer of such construction works shall take the required measures pursuant to the instructions of the Administrator of the Cultural Properties Administration. In this case, any expenses required for such measures shall be borne by the implementer of relevant construction works. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>*

(2) With regard to construction works within the area set by the Municipal Ordinance of City/Do under a consultation between the Mayor/Do governor and the Administrator of the Cultural Properties Administration, which are those to be implemented in the outer area of any cultural properties' outer block boundaries (referring to the boundary of the protected zone in case where their protected zone is designated), the administrative agency shall examine whether or not the implementation of relevant construction works affects the preservation of the cultural properties, before granting its authorization or permission for the relevant construction works. *<Newly Inserted by Act No. 6133, Jan. 12, 2000>*

- (3) The scope of an area to be set by the Municipal Ordinance under paragraph (2) shall be prescribed by the Presidential Decree. *<Newly Inserted by Act No. 6133, Jan. 12, 2000>*

Article 74-2 (Survey of Earth's Surface)

- (1) Any implementer of construction works prescribed by the Presidential Decree shall, when formulating a project plan for the said construction works, conduct a survey of earth's surface for cultural properties (hereinafter referred to as the "surface survey") in order to confirm whether or not there exist any burial and distribution of cultural properties in the relevant construction area.
- (2) The surface survey under paragraph (1) shall be conducted by the specialized institution related to cultural properties under Article 48- 2 (1) upon request of the implementer of relevant construction works, and when the surface survey has been completed, the implementer of construction work shall submit a report on such survey to the Administrator of the Cultural Properties Administration through the Mayor/Do governor having jurisdiction over the relevant project area. *<Amended by Act No. 5982, May 24, 1999>*
- (3) The Administrator of the Cultural Properties Administration in receipt of a report on the surface survey under paragraph (2) shall formulate the adequate measures for preservation of cultural properties by going through the deliberations of the Cultural Properties Committee, and may issue an order for the measures required for preservation of cultural properties. *<Amended by Act No. 5982, May 24, 1999>*
- (4) The Administrator of the Cultural Properties Administration shall notify the Mayor/Do governor of the measures for preservation of cultural properties under paragraph (3) (including the contents of measures required for preservation of cultural properties), and the Mayor/Do governor shall in return notify the implementer of relevant construction work thereof. *<Amended by Act No. 5982, May 24, 1999>*
- (5) Any implementer of construction works in receipt of the notification under paragraph (4) shall take the measures required for preservation of cultural properties, and file a report on their results with the Administrator of the Cultural Properties Administration through the Mayor/Do governor. *<Amended by Act No. 5982, May 24, 1999>*
- (6) Any implementer of construction works shall faithfully perform the contents of measures contained in the measures for preservation of cultural properties under paragraph (4), and the relevant Mayor/Do governor shall confirm whether or not such performance has been made.
- (7) Any expenses required for the surface survey under paragraph (1) shall be borne by the implementer of the relevant project.
- (8) The object and scope of the construction works liable for performing the surface survey under paragraph (1) and other necessary matters shall be prescribed by the Presidential Decree.
- [This Article Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999]*

Article 75 (Expropriation or Use of Land)

- (1) When it is necessary for the preservation and management of cultural properties, the Administrator of the Cultural Properties Administration or the head of a local government may expropriate or use the land, buildings, standing trees, bamboos and other structures located within the protected zones for the designated cultural properties. *<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6443, Mar. 28, 2001>*
- (2) The Act on the Acquisition of Land, etc. for Public Works and the Compensation Therefore shall apply to the expropriation or use under paragraph (1). *<Amended by Act No. 6656, Feb. 4, 2002>*

Article 75-2 (Protection of Cultural Properties in Development Project)

In case where the State and local governments plan and execute various development projects, they shall endeavor to keep cultural properties (including the protected objects and protected zones) from being damaged.

[This Article Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999]

Article 76 (Prohibition on Export, etc.)

(1) The provisions of Article 21 (1) and (2) shall apply *mutatis mutandis* to the cultural properties belonging to the movables (hereinafter referred to as "general movable cultural properties"), from among the cultural properties which have not been designated under this Act. <Amended by Act No. 6443, Mar. 28, 2001; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(2) In case where a person intends to export any movables mistakable for the general movable cultural properties, or to carry them out of the country, he shall in advance obtain a confirmation by the Administrator of the Cultural Properties Administration. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999; Act No. 6443, Mar. 28, 2001>

(3) A person who intends to obtain a confirmation under the provisions of paragraph (2) shall pay a fee under the conditions as prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

(4) Matters necessary for the scope of general movable cultural properties and the procedures, etc. for their confirmation under paragraphs (1) and (2) shall be prescribed by the Presidential Decree. <Newly Inserted by Act No. 6443, Mar. 28, 2001>

Article 77 (Support and Promotion of Protective Organizations for Cultural Properties)

When the Administrator of the Cultural Properties Administration deems it necessary for the protection, preservation, dissemination and enhancement of the cultural properties, he may support and promote any organization related thereto.

<Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

Article 77-2 (Establishment of Foundation for Preservation of Cultural Properties)

(1) The Foundation for the Preservation of Cultural Properties (hereinafter referred to as the "Foundation for Preservation") shall be established under the jurisdiction of the Cultural Properties Administration for the purpose of protection, preservation, diffusion and enhancement of the cultural properties and the promotion of traditional arts and culture.

(2) The Foundation for Preservation shall be a juristic person.

(3) The Foundation for Preservation shall have the officers and required staffs under the conditions as stipulated by the articles of association.

(4) Except as provided in this Act pertaining to the Foundation for Preservation, the provisions concerning a juridical foundation as referred to the Civil Act shall apply *mutatis mutandis* to the said Foundation.

(5) The National Treasury may subsidize the expenses required for the operation of the Foundation for Preservation.

(6) When deemed necessary for the performance of functions of the Foundation for Preservation, the State or local governments may let the said Foundation use or benefit from the national or public properties without any compensation.

[This Article Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002]

Article 78 (Protection of Foreign Cultural Properties)

(1) Any cultural properties designated and protected as the cultural properties by the Acts and subordinate statutes of foreign countries affiliated with the

International Convention on the Protection of Cultural Properties (hereinafter referred to as "foreign cultural properties") wherein the Republic of Korea has joined (hereinafter referred to as the "Convention"), shall be protected under the conditions as prescribed by the Convention and this Act.

(2) Deleted. <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

(3) When there exist the considerable grounds for admitting that any foreign cultural properties intended to be carried in the country or already been carried therein are those having been illegally carried out of the relevant foreign country, the Administrator of the Cultural Properties Administration may keep them in custody. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(4) When the Administrator of the Cultural Properties Administration has kept any foreign cultural properties in custody under paragraph (3), he shall keep and manage the relevant foreign cultural properties in the museum, etc. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(5) When any foreign cultural properties, which are kept in custody under paragraph (4), are confirmed to be those lawfully carried out from the said foreign country, the Administrator of the Cultural Properties Administration shall promptly return them to the owner or occupant thereof. The same shall also apply when the relevant foreign cultural properties have been confirmed as those illegally carried out, but when it is evident that the relevant foreign country is void of any intention to re-cover such cultural properties. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

(6) In case where any country, from which the foreign cultural properties have been carried out, attests that the foreign cultural properties carried into the Republic of Korea are what have been illegally carried out from its own country and request their return under justifiable procedures pursuant to the Convention, or where such country performs its obligation to return them pursuant to the Convention, the Administrator of the Cultural Properties Administration shall take the required measures to return the relevant cultural properties to the country from which they have been carried out, by obtaining the cooperations from the related agencies. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

Article 78-2 (Registration and Protection of World Heritage)

(1) The Administrator of the Cultural Properties Administration may file with the World Heritage Committee of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) an application for the registration, as the world heritage, of the cultural and natural heritage having the significant universal mankind values under Article 11 of the Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. In this case, when intending to file an application for the registration of a natural heritage as the world heritage, he shall go through a consultation with the head of related central administrative agency.

(2) The Administrator of the Cultural Properties Administration shall actively strive to implement the projects for preservation of human cultural heritage and for overseas enhancement of cultural properties, including the registration of world-record heritage and the selection of human oral traditions and intangible masterpiece of heritage, etc.

(3) The State or local governments shall maintain and manage the cultural properties registered or selected as the world heritage, world-record heritage, human oral traditions, and intangible masterpiece of heritage under paragraphs (1) and (2) (hereinafter referred to as the "registered world heritage, etc.") pursuant to the division of their nature, from the time of their registration or selection, and in proportion to the State-designated cultural properties as

designated by the provisions of Articles 4 through 7; and the Administrator of the Cultural Properties Administration may order, under the conditions as prescribed by the Presidential Decree, any person who commit the acts causing a concern over affecting the world heritage and its surrounding scenery, to take the measures required for the protection of the world heritage and its surrounding scenery.

[This Article Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002]

Article 79 (Relation with Other Acts)

(1) When the Administrator of the Cultural Properties Administration intends to make any acts falling under any of the following subparagraphs subject to the area in excess of such size as prescribed by the Presidential Decree, within the park zone or the protected zone therefore under the Natural Parks Act, he shall hold a consultation with the relevant park management authority: <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

1. When he designates a specific area as the historic site, scenic spot or natural monument under Article 6;
2. When he designates the protected zones under Article 8; and
3. When he grants a permission or a permission on the alterations under Article 20.

(2) When any person has obtained a permission under the provisions of Article 20 (including the case of *mutatis mutandis* application under Article 58 (2)) within the park zone or the protected zone therefore under the Natural Parks Act, he shall be regarded as having obtained the permission for occupation and use, etc. of a park under Articles 23 and 25 of the Natural Parks Act.

(3) Where such areas come to belong to the urban areas under subparagraph 1 of Article 6 of the National Land Planning and Utilization Act, as have been designated as the State-designated cultural properties or the City/Do designated cultural properties under Article 4, 6 through 8, or 55 (1), or as have been designated or published as their protected objects or protected zones, they shall be deemed to have been designated or published as the preservation districts under Article 37 (1) 6 of the same Act. <Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

Article 79-2 (Hearing)

In case where the Administrator of the Cultural Properties Administration, the Mayor/Do governor, or the head of Si/Gun/Gu intends to make any dispositions falling under any of the following subparagraphs, he shall hold a hearing: <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 5982, May 24, 1999>

1. Cancellation of registration of a repairing technician under Article 18-5;
2. Cancellation of registration of a repairing skilled person under Article 18-7;
3. Cancellation of registration of a cultural properties repair business operator under Article 18-9;
4. Cancellation of a permission when any person, who has obtained the permission under Article 20 or 21, has violated the matters and conditions for such permission; and
5. Suspension of business of a cultural properties dealer under Article 65.

[This Article Wholly Amended by Act No. 5453, Dec. 13, 1997]

CHAPTER 8: PENAL PROVISIONS

Article 80 (Crime of Export, etc. without Permission)

(1) Any person who has exported or carried out overseas the designated or

provisionally-designated cultural properties in contravention of the main sentence of Article 21 (1) (including the case applied *mutatis mutandis* under the provisions of Article 58 (1)), or any person who has failed to again carry in the cultural properties carried out under the proviso of Article 21 (1) and (2) (including the case applied *mutatis mutandis* under the provisions of Article 58 (1)) within the time limit, shall be punished by imprisonment for a limited term of not less than five years, and the relevant cultural properties shall be confiscated. <Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(2) Any person who has exported or carried out the cultural properties overseas, or who has failed to again carry in the cultural properties having already been carried out, shall be punished by imprisonment for a limited term of not less than three years, and the relevant cultural properties shall be confiscated.

(3) Any person who has transferred, taken over, or brokered the relevant cultural properties, with the knowledge of the fact that they are being exported or carried out overseas in contravention of paragraphs (1) and (2), shall be punished by imprisonment for a limited term of not less than three years, and the relevant cultural properties shall be confiscated.

Article 80-2 (Inducing Crimes, Such as False Designation, etc.)

Any person who has induced to be designated as the designated or provisionally designated cultural properties by falsity and other illegal means, shall be punished by imprisonment for a limited term of not less than five years.

[This Article Newly Inserted by Act No 5719, Jan. 29, 1999]

Article 81 (Crime of Damage or Concealment, etc.)

(1) Any person who has damaged, purloined or concealed the State-designated cultural properties (excluding the important intangible cultural properties) or who has impaired their utility by any other means, shall be punished by imprisonment for a limited term of not less than three years. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

(2) Any person falling under any of the following subparagraphs shall be punished by imprisonment for a limited term of not less than two years: <Amended by Act No. 6443, Mar. 28, 2001>

1. Person who has damaged, purloined, or concealed the designated or provisionally-designated cultural properties (excluding structures) other than what are referred to in paragraph (1), or impaired their utility by any other means; and

2. Person who has damaged, purloined, or concealed any general movable cultural properties, or impaired their utility by any other means, with the knowledge of the fact that they are the general movable cultural properties.

(3) Any person falling under any of the following subparagraphs shall be punished by imprisonment for a limited term of not less than two years or by a fine ranging from not less than 20 million won to not more than 150 million won: <Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6443, Mar. 28, 2001>

1. Person who has stuffed or sampled any natural monument without obtaining a permission or modified permission for altering the current status under the provisions of sub-paragraph 4 of Article 20;

2. Person who has acquired, transferred, taken over, or transported the relevant cultural properties with the knowledge of the fact that they are the acts having violated the provisions of paragraph (1) or (2), or subparagraph 1; and

3. Person who has assisted the acts under subparagraph 2.

(4) Where any acts of impairing the utility of relevant designated cultural properties, provisionally-designated cultural properties, or general movable cultural properties, which were committed by another person, before the concealing acts under paragraphs (1) and (2), by means of damaging, purloining, concealing and other means under the provisions of the same paragraphs, have

not been punished, any person committing the relevant concealing acts shall also be punished by the penalty as stipulated in the same paragraph. <Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(5) In the cases of paragraphs (1) through (4), the relevant cultural properties shall be confiscated: *Provided*, That in case where such confiscation is impossible to make, their assessed prices shall be additionally collected. <Newly Inserted by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

Article 82 (Crime of Grave Robbery, etc.)

(1) Any person who has excavated the buried cultural properties without permission within the protected objects or protected zones of the designated or provisionally designated cultural properties shall be punished by the imprisonment for a limited term of not less than five years.

(2) Any person who has excavated the buried cultural properties without permission at other places than paragraph (1), any person who has altered the current status of the area containing the buried cultural properties which have already been confirmed or under excavation, or any person who has violated an order to stop or suspend the excavation of buried cultural properties, shall be punished by imprisonment with prison labor for not more than ten years or by a fine of not more than 100 million won. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

(3) Any person who has transferred, taken over, acquired, transported, possessed, or kept in custody, with the knowledge of such facts and with or without compensation, any cultural properties excavated or whose current status were altered in violation of paragraphs (1) and (2), shall be punished by imprisonment with prison labor for not more than seven years or by a fine of not more than 70 million won. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6443, Mar. 28, 2001>

(4) Where such acts have not been punished as robbing a grave, altering the current status, transferring, taking over, acquiring, transporting, possessing, or keeping in custody under the same paragraph which were committed by another person before possessing or keeping in custody under paragraphs (3), any person committing the relevant acts of possessing or keeping in custody shall also be punished by the penalty as stipulated in the same paragraph. <Newly Inserted by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(5) Any person who has assisted the acts under paragraph (3) shall be punished identically with the said paragraph.

(6) Any person who has concealed, disposed of, or altered the current status of, the buried cultural properties subsequent to their discovery, without filing a report thereon, in violation of Article 43, shall be punished by imprisonment with prison labor for not more than three years or by a fine of not more than 30 million won. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

(7) In the cases of paragraphs (1) through (6), the relevant cultural properties shall be confiscated. <Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

Article 83 (Aggravated Crime)

(1) When having committed the crimes under Articles 80 through 82 by displaying the might of any organization or multitude or by carrying any dangerous objects with themselves, an aggravated sentence shall be rendered up to one half of the punishment prescribed in each of the said Articles.

(2) Any person who has led, to a death or injury, a person managing or protecting the designated or provisionally-designated cultural properties by committing the crime under paragraph (1), shall be punished by a death penalty, life imprisonment with prison labor or imprisonment with prison labor for not less than five years.

Article 84 (*Mutatis Mutandis* Application of Criminal Act)

Any person who has committed a crime of arson, inundation, damage or

destruction against the structures falling under any of the following subparagraphs, shall be punished under Article 165, 178 or 367 of the Criminal Act, and by applying *mutatis mutandis* the provisions related to the said Articles in the same Act:

1. Structures which are the designated or provisionally-designated cultural properties; and
2. Structures for protecting the designated or provisionally designated cultural properties.

Article 85 (Crime of Inundating Historic Spots, etc.)

Any person who has inflicted harms on the historic sites, scenic spots, natural monuments or protected zones, which have been designated or provisionally designated by the Administrator of the Cultural Properties Administration, by inundating them, shall be punished by imprisonment with prison labor for not less than two years but not more than ten years. <Amended by Act No. 4183, Dec. 30, 1989; Act No. 4541, Mar. 6, 1993; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6840, May 24, 1999>

Article 86 (Other Inundating Crimes)

Any person who has inflicted harms on the designated cultural properties, provisionally-designated cultural properties or their protected zones other than those prescribed in Article 85, by inundating them, shall be punished by imprisonment with prison labor for not more than ten years or by a fine of not more than 100 million won. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 87 (Attempted Criminals, etc.)

- (1) Any person who has attempted any crimes under Articles 80 through 82, 83 (1), 85 and 86 shall be punished.
- (2) Any person who has provided or conspired for the purpose of committing any crimes under Articles 80 through 82, 83 (1), 85 and 86, shall be punished by imprisonment with prison labor for not more than two years or by a fine of not more than 20 million won. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 88 (Negligence Criminals)

- (1) Any person who has committed the crime under Article 85 or 86 due to negligence shall be punished by a fine of not more than 10 million won. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>
- (2) Any person who has committed the crime under Article 82 (3) and (4), 85 or 86 due to any professional negligence or gross negligence, shall be punished by imprisonment without prison labor for not more than three years or by a fine of not more than 30 million won, and in the case of Article 82 (3) and (4), the relevant cultural properties shall be confiscated. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

Article 89 (Crime of Acts without Permission, etc.)

- (1) Any person falling under one of the following subparagraphs shall be punished by imprisonment with prison labor for not more than five years or by a fine of not more than 50 million won: <Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>
 1. Person who has captured or gathered the animals, plants or minerals without any permission within the districts designated or provisionally-designated as the scenic spots or natural monuments or the protected zones, or who has carried them out of the relevant districts, in contravention of the provisions of subparagraph 1 of Article 20 (including the case applied *mutatis mutandis* under Article 58 (2));
 2. Person who has altered the current status of the designated cultural properties (including the protected objects, the protected zones and the dead ones from among natural monuments) or the provisionally-designated cultural properties, or

who has committed any acts affecting the preservation thereof, in contravention of the provisions of sub-paragraph 4 of Article 20 (including the case applied *mutatis mutandis* under Articles 32 and 58 (2)); and

3. Person who has rejected, obstructed or avoided the surface survey for cultural properties under Article 74-2 (1) without any justifiable grounds.

(2) In the case of each subparagraph of paragraph (1), if the said cultural properties belong to the person himself, he shall be punished by imprisonment with prison labor for not more than two years or by a fine of not more than 20 million won. <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

Article 90 (Crime of Violating Administrative Orders, etc.)

(1) Any person falling under any of the following subparagraphs shall be punished by imprisonment with prison labor for not more than three years or by a fine of not more than 30 million won, and in the case of subparagraph 3, the relevant object shall be confiscated: <Amended by Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

1. Person who has violated, without any justifiable reasons, the order under Article 25 (1) (including the case applied *mutatis mutandis* under Article 58 (2)) or under Article 71 (1);

2. Person who has implemented a repair work of cultural properties without making any registration, in contravention of Article 18-4 (1) or 18-7;

2-2. Person who has committed any operational acts of the repairing business for cultural properties without making any registration, in contravention of Article 18-8 (1);

3. Person who has committed, without any permission, an act under subparagraph 1 of Article 20 (including the case applied *mutatis mutandis* under Article 58 (2));

4. Deleted; and <by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

5. Person who has made an influx or distribution of substances harmful to animals' growth, into their habitats, breeding places or migratory places, which have been designated or provisionally designated as natural monuments (including the monuments from among the City/Do-designated cultural properties).

(2) Deleted. <by Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

Article 91 (Crime of Obstructing Management Acts, etc.)

Any person falling under any of the following subparagraphs shall be punished by imprisonment with prison labor for not more than two years or by a fine of not more than 20 million won. <Amended by Act No. 3787, Dec. 31, 1984; Act No. 5719, Jan. 29, 1999; Act No. 6133, Jan. 12, 2000; Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

1. Person who has rejected, obstructed or avoided the excavation of buried cultural properties under Article 45, without any justifiable reasons;

2. Person who has obstructed the managing acts of the managing organizations, or has obstructed the managing acts of the person entitled to manage the designated or provisionally designated cultural properties, without any justifiable reasons, in contravention of Article 16 (4) (including the case applied *mutatis mutandis* under the provisions of Article 58 (2));

3. Person who has refused any cooperation, in contravention of the main sentence of Article 41 (3) (including the case applied *mutatis mutandis* under Article 58 (2)), or has rejected, obstructed or avoided any performance of duties by the public officials under this Act, without any justifiable reasons, or has furnished the false data;

4. Person responsible for the management or preservation of the designated or provisionally-designated cultural properties, who has caused any demolition or damages to the relevant cultural properties due to his gross negligence;

5. Person who has spent the subsidy under this Act for any other purposes than the objective of its delivery;
6. Person who has made a false statement or false report;
7. Person who has made the boundary of the zone designated as the designated cultural properties, or their protected zones, unidentifiable, by intentionally damaging, moving, or eliminating the landmarks of the said zones, or by any other means;
8. Person who has committed an act under sub-paragraph 3 of Article 30 (including the case applied *mutatis mutandis* under Article 58 (2)), without any permission;
- 8-2. Person who has opened the cultural properties to the public in violation of the restrictions on opening to the public imposed by the Administrator of the Cultural Properties Administration under Article 33 (2), or who has gained access without obtaining any permission under Article 33 (5) (including the case applied *mutatis mutandis* under Article 58 (2)); and
9. Person who has refused to comply with the orders, instructions or inspections under Article 44 (3) and (5), 48 (5), 74 or 74-2 (3), without any justifiable reasons.

Article 92 (Crime of Unqualified Repairs, etc.)

Any person falling under one of the following subparagraphs shall be punished by an imprisonment with prison labor for not more than one year or a fine of not more than 10 million won:

1. Person who has let any unqualified person repair the designated cultural properties in contravention of Article 18-1 (including the case applied *mutatis mutandis* under Article 58 (1));
2. Person who has let another person implement the repair works by using his name in contravention of Article 18-4 (3) or leased the registration certificate of repairing technician, or who has received a lease of the name of repairing technician or his registration certificate, and used them;
3. Person who has obtained an overlapped employment in 2 or more repairing enterprises for cultural properties in contravention of Article 18-4 (3); and
4. Person who has let another person contract or implement the repair works by using his trade name, or leased the registration certificate of repair business operator or the pocketbook of said operator's registration in contravention of Article 18-8 (4), or who has received a lease of the trade name, the registration certificate of repair business operator or the pocketbook of said operator's registration, etc. and used them.

[This Article Wholly Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002]

Article 93 (Fine for Negligence)

(1) Any person falling under any of the following subparagraphs shall be punished by a fine for negligence of not more than 5 million won: <Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

1. Person who has failed to file a report required under subparagraph 6 or 11 of Article 27 (including the case applied *mutatis mutandis* under Article 58 (2)) (including the person who has filed a false report: hereafter in this Article, the same shall apply);
2. Person who has failed to file a report required under Article 42-3 (1) 3;
3. Person who has failed to file a report required under Article 42-4 (1);
4. Person who has failed to file a report required under Article 43;
5. Person who has performed business activities without filing any report required under Article 61 (1); and
6. Person who has failed to comply with the matters to be observed under Article 64.

(2) Any person who has failed to file a report required under subparagraph 5 of Article 27 (including the case applied *mutatis mutandis* under Article 58 (2)) shall be punished by a fine for negligence of not more than 4 million won. <Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(3) Any person who has failed to file a report required under subparagraph 8 of Article 27 (including the case applied *mutatis mutandis* under Article 58 (2)) shall be punished by a fine for negligence of not more than 3 million won. <Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(4) Any person falling under one of the following subparagraphs shall be punished by a fine for negligence of not more than 2 million won: <Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

1. Person who has failed to file a report on the alterations required under Articles 18-4 (1) and 18-8 (1);
2. Person who has failed to file a report required under subparagraph 1 through 4 or 7 of Article 27 (including the case applied *mutatis mutandis* under Article 58 (2)); and
3. Person who has failed to file a report required under Article 42-3 (1) 1 or 2

[This Article Wholly Amended by Act No. 6443, Mar. 28, 2001]

Article 93-2 (Imposition and Collection of Fine for Negligence)

(1) The fine for negligence under Article 93 shall be imposed and collected by the Administrator of the Cultural Properties Administration, the Mayor/Do governor, or the head of *Si/Gun/Gu* (hereinafter referred to as the "imposing authority") under the conditions as prescribed by the Presidential Decree. <Amended by Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

(2) Any person who is dissatisfied with a disposition of a fine for negligence under paragraph (1) may raise an objection to the imposing authority within 30 days from the day of receiving the notice of such disposition.

(3) Where any person subjected to a disposition of a fine for negligence under paragraph (1) makes an objection under paragraph (2), the imposing authority shall promptly notify the competent court thereof, and the court in receipt of such a notice shall bring the case to trial under the Non-Contentious Case Litigation Procedure Act.

(4) If neither an objection is raised nor is a fine for negligence paid within the period as prescribed in paragraph (2), it shall be collected by referring to the practices of dispositions on default of national taxes or local taxes.

[This Article Newly Inserted by Act No. 6443, Mar. 28, 2001]

Article 94 (Joint Penal Provisions)

If the representative of a juristic person, or an agent, an employee or any other employed person of a juristic person or an individual has committed such an act as prescribed in Articles 82 through 92 in connection with the affairs, or management of properties, of said juristic person or individual, not only shall such an actor be punished accordingly, but the juristic person or individual shall be punished by a fine under each of the pertinent Articles.

ADDENDA

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force six months after the date of its promulgation.

Article 2 Omitted.

Article 3 (Transitional Measures for Designated Cultural Properties, etc.)

(1) Any designated cultural properties under the previous provisions at the time of enforcement of this Act shall be deemed to have been designated as the State-designated cultural properties under this Act.

(2) Any local cultural properties under the previous provisions at the time of enforcement of this Act shall be deemed to have been designated as the City/Do-designated cultural properties of the relevant City/Do under this Act.

(3) Any cultural properties dealer subjected to a permission under the previous provisions at the time of enforcement of this Act shall be deemed to have been subjected to a permission under this Act.

Article 4 (Transitional Measures for Disposal of Miscellaneous Properties)

(1) The Minister of Culture and Information may concede to the spouse of Lee Eun a part of the miscellaneous properties from among the former imperial properties reverted to the State pursuant to the Act on the Properties of the Former Royal Household which was repealed by Act No. 1265, the amendments to the Protection of Cultural Properties Act.

(2) In the case of conceding the properties under paragraph (1), it shall go through the deliberations of the State Council, after holding a consultation with the Minister of Finance and Economy on the kind, extent, etc. of such properties.

Article 5 (Transitional Measures for Penal Provisions)

The previous provisions shall govern in the application of penal provisions against the acts committed before the enforcement of this Act.

ADDENDA <Act No. 3787, Dec. 31, 1984>

(1) (Enforcement Date) This Act shall enter into force on the date of its promulgation.

(2) (Transitional Measures) Any registration of the movable cultural properties made under the previous provisions of Article 69 at the time of enforcement of this Act, shall lose its effect.

ADDENDA <Act No. 3947, Nov. 28, 1987>

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force six months after the date of its promulgation.

Article 2 Omitted.

ADDENDA <Act No. 4031, Dec. 26, 1988>

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force on January 1, 1989.

Articles 2 and 3 Omitted.

ADDENDA <Act No. 4183, Dec. 30, 1989>

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force on the date of its promulgation. (Proviso Omitted.)

Articles 2 through 6 Omitted.

ADDENDA <Act No. 4541, Mar. 6, 1993>

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force on the date of its promulgation. (Proviso Omitted.)

Articles 2 through 5 Omitted.

ADDENDUM <Act No. 4884, Jan. 5, 1995>

This Act shall enter into force on January 1, 1996.

ADDENDA <Act No. 5073, Dec. 29, 1995>

- (1) (Enforcement Date) This Act shall enter into force on July 1, 1996.
- (2) (Application Examples to Spending Collected Admission Fees) The amended provisions of Article 39 shall apply starting from what are first collected after this Act enters into force.
- (3) (Transitional Measures for Registration of Cultural Properties Repairing Technicians, etc.) Cultural properties repairing technicians, skilled persons or repair business operators who have registered with the Office of Cultural Properties under the previous provisions at the time this Act enters into force, shall be deemed to be the cultural properties repairing technicians, skilled persons or repair business operators who have been registered with the Office of Cultural Properties under this Act.
- (4) (Transitional Measures for License of Cultural Properties Trading Business) Any person who has obtained a permission for the business trading the cultural properties from the Minister of Culture and Sports under the previous provisions at the time this Act enters into force, shall be deemed to have obtained a permission for the business trading cultural properties from the head of the competent *Si/Gun/Gu* under this Act.

ADDENDA <Act No. 5453, Dec. 13, 1997>

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force on January 1, 1998. (Proviso Omitted.)

Article 2 Omitted.

ADDENDA <Act No. 5719, Jan. 29, 1999>

- (1) (Enforcement Date) This Act shall enter into force on July 1, 1999.
- (2) (Transitional Measures for Sampling or Stuffing of Natural Monuments) Any person who is in possession of the sampled or stuffed natural monuments at the time of enforcement of this Act, who has failed to obtain a permit or to file a report under the amended provisions of sub-paragraph 4 of Article 20 or subparagraph 11 of Article 27, shall file the report with the Minister of Culture and Tourism within 6 months from the enforcement date of this Act under the conditions as prescribed by the Ordinance of the Ministry of Culture and Tourism, and in case where such report has been filed, it shall be deemed to have obtained a permission or to have filed the report under this Act.
- (3) (Transitional Measures for Report on Cultural Properties Dealer) Any person who has obtained a permission as a cultural properties dealer under the previous provisions at the time of enforcement of this Act, shall be deemed to have filed a report on his business of trading cultural properties under the amended provisions of Article 61.
- (4) (Transitional Measures for Penal Provisions) The previous provisions shall govern in the application of penal provisions against the acts committed before the enforcement of this Act.

ADDENDA <Act No. 5982, May 24, 1999>

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force on the date of its promulgation: *Provided, That* Article 3 (71) of the Addenda shall enter into force ... <Omitted. > ... on July 1, 1999.

Articles 2 through 6 Omitted.

ADDENDUM <Act No. 6133, Jan. 12, 2000>

This Act shall enter into force on July 1, 2000.

ADDENDA <Act No. 6443, Mar. 28, 2001>

- (1) (Enforcement Date) This Act shall enter into force on July 1, 2001.
- (2) (Transitional Measures for Fine for Negligence) The previous provisions shall govern in the application of the fine for negligence against the acts committed before the enforcement of this Act.

ADDENDA <Act No. 6656, Feb. 4, 2002>

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force on January 1, 2003.

Articles 2 through 12 Omitted.

ADDENDA <Act No. 6840, Dec. 30, 2002>

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force six months after the date of its promulgation.

Article 2 (Transitional Measures for Persons Passing Written Examination for Technical Qualifications)

The amendment to Article 18-2 (5) shall also apply to a person who has passed a written examination from among the examinations for technical qualification conducted prior to the enforcement of this Act.

Article 3 (Transitional Measures for Repair Business Operators of Cultural Properties)

The repair business operator for cultural properties who have been registered with the Cultural Properties Administration under the previous provisions of Article 8-8 (1) at the time of enforcement of this Act shall be deemed to have been registered with the competent Mayor/Do governor.

Article 4 (Transitional Measures for Administrative Dispositions, etc.)

Where the jurisdiction over the duties has been altered under the amendments to Article 18-8 (1) and 18-9 (1), the disposition of registration, revocation of registration, and other administrative dispositions taken by the Administrator of the Cultural Properties Administration, or the acts against the said Administrator, such as an application for registration, etc. , under the previous provisions at the time of enforcement of this Act, shall be regarded as the acts of the Mayor/Do governor, or the acts against the Mayor/Do governor, corresponding thereto under this Act.

Article 5 (Transitional Measures for Establishment of Foundation for Preservation of Cultural Properties)

(1) The Foundation for the Preservation of Cultural Properties, which is a juridical foundation, shall prepare the articles of association of the Foundation for Preservation under this Act within 2 months from the enforcement of this Act, and obtain an approval therefore from the Administrator of the Cultural Properties Administration.

(2) When the Foundation for the Preservation of Cultural Properties, which is a juridical foundation, has obtained the approval under paragraph (1), it shall effect a registration of association for the Foundation for Preservation under this Act.

(3) When the Foundation for the Preservation of Cultural Properties, which is a juridical foundation, has completed a registration of association under paragraph

(2), it shall be deemed to have been dissolved, notwithstanding the provisions for dissolution and liquidation of a juristic person in the Civil Act.

(4) The Foundation for Preservation under this Act shall succeed to all rights, obligation and properties of the Foundation for the Preservation of Cultural Properties, which is a juridical foundation, on the date of registration of association.

(5) The officers and staffs of the Foundation for the Preservation of Cultural Properties, which is a juridical foundation, at the time of enforcement of this Act shall be deemed to be the officers and staffs of the Foundation for Preservation under this Act, and the term of office of the officers shall be reckoned from the date of previous appointment.

JAPAN - Law for the Protection of Cultural Properties

<http://www.tobunken.go.jp/~kokusen/ENGLISH/DATA/Htmlfg/japan/japan01.html>

Contents

CHAPTER I General Provisions (Article 1 - Article 4)

CHAPTER II Deleted (Article 5 - Article 26)

CHAPTER III Tangible Cultural Properties

Section 1. Important Cultural Properties (Article 27 - Article 56)

Subsection 1. Designation (Article 27 - Article 29)

Subsection 2. Custody (Article 30 - Article 34)

Subsection 3. Protection (Article 34-2 - Article 47)

Subsection 4. Opening to the Public (Article 47-2 - Article 53)

Subsection 5. Investigation (Article 54 - Article 55)

Subsection 6. Miscellaneous Provisions (Article 56)

Section 2. Registered Tangible Cultural Properties (Article 56-2 - Article 56-2-11)

Section 3. Tangible Cultural Properties other than Important Cultural Properties and Registered Tangible Cultural Properties (Article 56-2-12)

CHAPTER III-2 Intangible Cultural Properties (Article 56-3 - Article 56-9)

CHAPTER III-3 Folk-cultural Properties (Article 56-10 - Article 56-21)

CHAPTER IV Buried Cultural Property (Article 57 - Article 68)

CHAPTER V Historic Sites, Places of Scenic Beauty and/or Natural Monuments (Article 69 - Article 83)

CHAPTER V-2 Preservation Districts for Groups of Historic Buildings (Article 83-2 - Article 83-6)

CHAPTER V-3 Protection of Traditional Techniques for Conservation of Cultural Properties (Article 83-7 - Article 83-12)

CHAPTER V-4 The Council for the Protection of Cultural Properties (Article 84 - Article 84-4)

CHAPTER VI Additional Provisions

Section 1. Public Hearings and Protests (Article 85 - Article 85-8)

Section 2. Special Provisions regarding the State (Article 86 - Article 97-5)

Section 3. Local Public Bodies and Boards of Education (Article 98 - Article 105-2)

CHAPTER VII Penal Provisions (Article 106 - Article 112)

Supplementary Provisions (Article 113 - Article 130)

CHAPTER I General Provisions

(Purpose of this Law)

Article 1. The purpose of this Law is to preserve and utilize cultural properties, so that the culture of the Japanese people may be furthered and a contribution be made to the evolution of world culture.

(Definition of Cultural Properties)

Article 2. "Cultural properties" in this Law shall be the following:

(1) Buildings, pictures, sculptures, applied arts, calligraphic works, classical books, ancient documents, and other tangible cultural products, which possess a high historical and/or artistic value in and for this country (including lands and other objects which are combined with them altogether to embody such value), archaeological specimens and other historical materials of high scientific value (hereinafter referred to as "tangible cultural properties");

(2) Art and skill employed in drama, music and applied arts, and other intangible cultural products, which possess a high historical and/or artistic value in and for this country (hereinafter referred to as "intangible cultural properties");

(3) Manners and customs related to food, clothing and housing, to occupations, religious faiths, festivals, etc., to folk-entertainments and clothes, implements, houses and other objects used therefor, which are indispensable for the understanding of changes in our people's modes of life (hereinafter referred to as "folk-cultural properties");

(4) Shell mounds, ancient tombs, sites of palaces, sites of forts or castles, monumental dwelling houses, and other sites, which possess a high historical and/or scientific value in and for this country; gardens, bridges, gorges, sea-shores, mountains, and other places of scenic beauty, which possess a high value from the point of view of art or

visual appreciation in and for this country; and animals (including their habitats, breeding places and summer and winter resorts), plants (including their habitats), and geological features and minerals (including the grounds where peculiar natural phenomena are seen), which possess a high scientific value in and for this country (hereinafter referred to as "monuments");

(5) Groups of historic buildings of high value which form a certain antique beauty in combination with their environs (hereinafter referred to as "groups of historic buildings);

2. The term "important cultural properties" used in the provisions of this Law (excepting the provisions of Article 27 to 29 inclusive, Article 37, Article 55 paragraph 1 item (4), Article 84-2 paragraph 1 item (1), Article 88, Article 94 and Article 115) shall be construed as including national treasures.

3. The term "historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments" used in the provisions of this Law (excepting the provisions of Article 69, Article 70, Article 71, Article 77, Article 83 paragraph 1 items (4), Article 84-2 paragraph 1 items (5) and (6), Article 88 and Article 94), shall be construed as including special historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments.

(Duty of the Government and Local Public Bodies)

Article 3. The Government and the local public bodies shall, recognizing that the cultural properties of the country are indispensable to the correct understanding of its history, culture, etc., and that they form a foundation for its cultural development for the future, make efforts to ensure that the purport of this Law is thoroughly understood by the public, so that such properties may be duly preserved.

(Attitude of the People, Owners, etc.)

Article 4. The people in general shall faithfully cooperate in the measures taken by the Government and the local public bodies for the attainment of the purpose of this Law.

2. The owners of cultural properties and other persons concerned shall preserve such properties with good care and utilize them for cultural purposes by opening them to the public or by other means, in full consciousness that cultural properties are valuable national possessions.

3. In the execution of this Law, the Government and the local public bodies shall respect the ownership and other property rights of the persons concerned.

CHAPTER II Deleted.

Articles from 5 to 26 inclusive. Deleted.

CHAPTER III Tangible Cultural Properties

Section 1. Important Cultural Properties

Subsection 1. Designation

(Designation)

Article 27. The Minister of Education may designate important items of tangible cultural properties as important cultural properties.

2. From among the important cultural properties, the Minister of Education may designate as national treasures those properties which are of especially high value from the viewpoint of world culture and which are the matchless treasures of the nation.

(Announcement, Notice and Issuance of Certificate of Designation)

Article 28. Designation under the provision of the preceding Article shall be made by an announcement in the Official Gazette and also by the issuance of a notice thereof to the owner of the national treasure or the important cultural property concerned.

2. Designation under the provision of the preceding Article shall come into effect as from the day of its announcement in the Official Gazette made in accordance with the provision of the preceding paragraph; however, it shall come into effect for the owner of the national treasure or the important cultural property concerned as from the time when the notice provided for in the same paragraph reached the said owner.

3. When the designation under the provision of the preceding Article has been made, the Minister of Education shall issue a certificate of designation to the owner of the national treasure or the important cultural property concerned.

4. The items to be entered in the certificate of designation and other necessary matters relative to such certificate shall be determined by the Ministry of Education Ordinance.

5. When the owner has received the certificate of designation of the national treasure in accordance with the provision of paragraph 3, he/she shall return to the Minister of Education within thirty (30) days the certificate of designation of the important cultural property which has now been designated as a national treasure.

(Annulment)

Article 29. In case a national treasure or an important cultural property has lost its value as such or in case there is any other special reason, the Minister of Education may annul the designation of such national treasure or important cultural property.

2. The annulment of designation under the provision of the preceding paragraph shall be made by an announcement in the Official Gazette and also by the issuance of a notice thereof to the owner of the national treasure or the important cultural property concerned.

3. To the annulment of designation under the provision of paragraph 1, the provision of paragraph 2 of the preceding Article shall apply *mutatis mutandis*.

4. When the owner has received the notice under paragraph 2, he/she shall return to the Minister of Education the certificate of designation within thirty (30) days.

5. In cases where the designation of a national treasure has been annulled under paragraph 1, but where the designation of the same tangible property as an important cultural property has not been annulled, the Minister of Education shall issue to the owner without delay a certificate designating the same property as an important cultural property.

Subsection 2. Custody**(Instruction respecting Method of Custody)**

Article 30. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may give necessary instructions to the owner of an important cultural property with respect to the custody thereof.

(Owner's Duty of Custody, and Custodian)

Article 31. The owner of an important cultural property shall undertake the custody thereof, in accordance with this Law, as well as the Ministry of Education Ordinances and the instructions of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, issued thereunder.

2. The owner of an important cultural property may, when there exist special reasons, appoint an appropriate person to be responsible on his/her behalf for the custody of the same property (hereinafter in this Section and in Chapter IV referred to as "the custodian").

3. When the owner of an important cultural property has appointed a custodian in accordance with the provision of the preceding paragraph, such owner shall report in writing within twenty (20) days the appointment to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, stating the matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance, under joint signature with the custodian so appointed. This provision shall also apply to the cases where the custodian has been released of the responsibility.

4. The provisions of the preceding Article and paragraph 1 of this Article shall apply *mutatis mutandis* to the custodian.

(Changes of Owner or Custodian)

Article 32. When the owner of an important cultural property has been changed, the new owner shall report in writing within twenty (20) days the changes to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, stating the matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance, attaching to the report the certificate of designation issued to the former owner.

2. The owner of an important cultural property shall, when he/she has changed the custodian, report in writing within twenty (20) days the change to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, stating the matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance, under joint signature with the newly appointed custodian. In this case the provision of paragraph 3 of the preceding Article shall not apply.

3. The owner or the custodian of an important cultural property shall, when he/she has changed his/her name, title or address, report in writing within twenty (20) days the change to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, stating the matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance. When the change has occurred in the name, title or address of the owner, he/she shall attach the certificate of designation to the report to be submitted.

(Custody by Custodial Body)

Article 32-2. With regard to an important cultural property, in cases where its owner is not traceable, or where it is obvious that the custody by the owner or the custodian is extremely difficult or inadequate, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may appoint an appropriate local public body or any other appropriate juridical person and charge it with the conduct of custody necessary for the preservation of such important cultural property (including the safe-keeping of such facilities, equipments or any other objects as are needed for its preservation and are owned by or in the custody of the owner of the said important cultural property).

2. In order to make an appointment under the provision of the preceding paragraph, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall in advance obtain the consent of the owner of the important cultural property concerned (excluding the case where the owner is not traceable) and of its possessor/occupant by title, as well as that

of the local public body or other juridical person to be appointed.

3. The appointment under the provision of paragraph 1 shall be made by an announcement in the Official Gazette and also by the issuance of an notice thereof to the owner, the possessor/occupant and the local public body or other juridical person, prescribed in the preceding paragraph.

4. To the appointment under the provision of paragraph 1 the provision of Article 28 paragraph 2 shall apply *mutatis mutandis*.

5. The owner or the possessor/occupant of an important cultural property shall not, without justifiable reasons, refuse, interfere with or evade the act of custody or the execution of measures necessary for the custody by the local public body or other juridical person appointed in accordance with the provision of paragraph 1 (hereinafter in this Section and Chapter IV referred to as the "custodial body").

6. The provisions of Article 30 and Article 31 paragraph 1 shall apply *mutatis mutandis* to the custodial body.

Article 32-3. In cases where the reasons provided for in paragraph 1 of the preceding Article have become extinct or where there is any other special reasons, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may annul the appointment of the custodial body.

2. The provisions of paragraph 3 of the preceding Article and of Article 28 paragraph 2 shall apply *mutatis mutandis* to the annulment under the provision of the preceding paragraph.

Article 32-4. The expenses required for the custody by the custodial body shall, unless otherwise provided for in this Law, be borne by the said body.

2. Notwithstanding the provision of the preceding paragraph, part of the expenses required for the custody may be borne by the owner, in accordance with what may be agreed upon by the custodial body and the owner, within the limits of the material profit which the latter will enjoy as a result of the custody conducted by the former.

(Destruction, Damage, etc.)

Article 33. When whole or part of an important cultural property has been destroyed, damaged, found missing or stolen, the owner (or the custodial or the custodial body, if such has been appointed) shall report it in writing to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs within ten (10) days of the knowledge of the fact, stating the matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance.

(Change of Location)

Article 34. When the location of an important cultural property is to be changed, the owner (or the custodian or the custodial body, if such has been appointed) shall report it in writing to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs at least twenty (20) days prior to the date on which the location is to be changed, stating the matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance and attaching to the report the certificate of designation.

However, in cases provided for by the Ministry of Education Ordinance, it may be unnecessary to report it at all or to attach the certificate of designation to the report, or it may suffice to file an *ex post facto* report in accordance with the provisions of the Ministry of Education Ordinance.

Subsection 3. Protection

(Repair)

Article 34-2. The repair of an important cultural property shall be conducted by its owner. It shall, however, be conducted by the custodial body, if such has been appointed.

(Repair by Custodial Body)

Article 34-3. In case the custodial body conducts the repair of the important cultural property in its custody, the said body shall in advance hear the opinions of the owner of the said property (except for the cases where the owner is not traceable) and of its possessor/occupant by title in regard to the method and the time of the repair.

2. The provisions of Article 32-2 paragraph 5 and Article 32-4 shall apply *mutatis mutandis* in case the custodial body conducts such repair.

(Subsidy for Custody or Repair)

Article 35. In cases where the owner of an important cultural property or its custodial body is unable to bear the large expenses required for the custody or repair of such property, or where there exist any other special circumstances, the Government may grant a subsidy to the said owner or custodial body so as to cover part of such expenses.

2. In cases where a subsidy under the preceding paragraph is granted, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, as a condition thereof, instruct necessary matters with respect to the custody or repair.

3. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, if he/she deems it necessary, direct and supervise the custody or repair of the important cultural property for which a subsidy is granted under the provision of paragraph 1.

(Order or Advice on Custody)

Article 36. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs concludes that the important cultural property is in danger of destruction, damage or theft because of the incompetence of the person who is in charge of its custody, or of the inappropriate method of custody, he/she may order or advise the owner, custodian or custodial body of such property with respect to the measures necessary for its custody, such as the appointment or change of the person in charge of its custody, the improvement of the method of custody, the provision of fire prevention and other facilities for its preservation.

2. The expenses required for such measures as may be taken in conformity with the order or advice given under the provision of the preceding paragraph may be borne, in whole or in part, by the National Treasury in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education Ordinance.

3. The provision of paragraph 3 of the preceding Article shall apply mutatis mutandis to the cases where whole or part of the expenses is borne by the National Treasury under the provision of the preceding paragraph.

(Order or Advice on Repair)

Article 37. When a national treasure is damaged, and the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it necessary to repair it in view of its proper preservation, he/she may give necessary order or advice on its repairs to the owner or the custodial body concerned.

2. In cases where an important cultural property other than a national treasure is damaged, and the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it necessary to repair it in view of its proper preservation, he/she may give necessary advice on its repair to the owner or the custodial body concerned.

3. The expenses required for the repair conducted in conformity with the order or advice given under the provisions of the preceding two paragraphs may be borne in whole or in part by the National Treasury in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education Ordinance.

4. The provision of Article 35 paragraph 3 shall apply mutatis mutandis to the cases where whole or part of the expenses is borne by the National Treasury in accordance with the provision of the preceding paragraph.

(Execution of Repair, etc. of National Treasure by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs)

Article 38. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs himself/herself may, in either of the following cases, undertake the repair of national treasures or take preventive measures against their destruction, damage or theft:

(1) When the owner, the custodian or the custodial body does not comply with the order given in accordance with the provision of the preceding two Articles;

(2) When, in cases where the national treasure has been damaged or where it is in danger of destruction, damage or theft, it is deemed inadvisable to have the repair undertaken or the preventive measures against destruction, damage or theft taken by the owner, the custodian or the custodial body.

2. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs intends to undertake the repair or take measures under the provisions of the preceding paragraph, he/she shall in advance issue a writ to the owner, the custodian or the custodial body concerned stating the necessary items such as the name of the national treasure in question, the substance of the repair or measures, the date of commencement of the work and others, and at the same time give notice thereof to its possessor/occupant by title.

Article 39. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall, in undertaking the repair or measures under the provision of paragraph 1 of the preceding Article, appoint from among the staff members of the Agency for cultural Affairs a person or persons who are to be responsible for the execution of the said repair or measures and for the custody of the national treasure concerned.

2. The person or persons who have been appointed as responsible persons under the provision of the preceding paragraph shall, when they execute the said repair or measures, carry with them their identity cards, show them upon demand to the parties concerned, and duly respect the reasonable opinions of such parties.

3. To the execution of the repair and measures under the provision of paragraph 1 of the preceding Article, the provision of Article 32-2 paragraph 5 shall apply mutatis mutandis.

Article 40. The expenses required for the repairs or measures executed under the provision of Article 38 paragraph 1 shall be defrayed from the National Treasury.

2. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education Ordinance, charge the owner (or the custodial body, if such has been appointed) part of the expenses required for the repair or measures executed under the provision of Article 38 paragraph 1; however, this shall apply exclusively to either of the cases, falling under paragraph 1 item (2) of the same Article, where the immediate causes which brought about the necessity of such repair or measures rest with the owner, the custodian or the custodial body, or where the owner or the custodial body is capable of bearing part of such expenses.

3. To the charging of expenses under the preceding paragraph, the provisions of Articles 5 and 6 of the Law for Administrative Execution by Proxy (Law No. 43 of 1948) shall apply *mutatis mutandis*.

Article 41. The State shall indemnify the person or persons, who have suffered a loss in the repairs or measures executed under the provision of Article 38 paragraph 1, for the ordinary damage incidental thereto.

2. The amount of indemnity payable under the preceding paragraph shall be determined by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs.

3. Any person who is not satisfied with the amount of the indemnity payable under the preceding paragraph may demand an increase in the amount by litigation; however, this shall not apply when three (3) months have passed after receiving the notice of determination of the indemnity mentioned in the same paragraph.

4. In case of litigation under the preceding paragraph, the State shall be the defendant.

(Reimbursement in case of Assignment of Important Cultural Property for which Subsidy, etc. has been granted)

Article 42. In case the then owner of the important cultural property for which the State has granted subsidies under Article 35 paragraph 1 or borne expenses under Article 36 paragraph 2, Article 37 paragraph 3 or Article 40 paragraph 1, for the repairs or preventive measures against destruction, damage or theft (hereinafter in this Article referred to as "repairs, etc."), his/her heir, legatee or donee (including the second or subsequent heir, legatee or donee; hereinafter the same in this Article) (hereinafter in this Article referred to as "owner, etc.") has assigned the said important cultural property for a consideration after performance of the repairs, etc. for which the State granted subsidies or borne expenses, he/she shall reimburse the National Treasury in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education Ordinance the total amount of the said subsidies or expenses defrayed by the State (as for the expenses borne by the National Treasury under the provision of Article 40 paragraph 1, the amount of such expenses less what amount of money as was charged to the owner in accordance with the provision of paragraph 2 of the same Article; hereinafter the same in this Article) minus the sum spent by himself/herself for repairs, etc. of the said cultural property since the performance of the said repairs, etc. (hereinafter in this Article referred to as "the amount of reimbursement").

2. "The amount of subsidies or expenses defrayed by the State" provided for in the preceding paragraph shall be the sum corresponding to that which is arrived at by dividing the amount of the subsidies or the expenses defrayed by the State by the number of durable years fixed individually by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in regard to the important cultural property or its parts subjected to such repairs, etc. and then by multiplying the quotient by the number of residual years (discarding the fractional period less than a year) which is obtained by deducting from such number of years that have passed since the time of the repairs, etc. until the time of assignment of the same property.

3. In case the value of such important cultural property has fallen off considerably through a cause not imputable to the owner, etc., or in case he/she has assigned the said important cultural property to the State, after the performance of the repairs, etc. for which the State granted subsidies or bore expenses, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may exempt whole or part of the amount of reimbursement.

4. In case the person in question fails to pay off within the time limit fixed by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs the amount of reimbursement for which he/she is held due, the State may collect it following suit of coercive collection of national tax. In this case, the order of priority in collection shall be next to national and local taxes.

5. In case the person who is to pay the amount of reimbursement is the heir, legatee or donee, the sum corresponding to the quotient, obtained by dividing the sum equivalent to the balance between the amount of inheritance tax or donation tax provided for in item (1) and the amount provided for in item (2), by the number of years provided for in item (3), multiplied by the number of years provided for in item (4), shall be deducted from the amount of reimbursement he/she is to be charged:

(1) The amount of inheritance tax or donation tax the person concerned has already paid or is obliged to pay in acquiring the important cultural property concerned;

(2) The amount corresponding to that of inheritance tax or donation tax which is supposed to be imposed upon the person concerned for the important cultural property or its parts in question which is or are included in the value of assessment used as a basis of calculation of the tax under the preceding item, when worked out on the bases of the same value of assessment less the total amount of the subsidies or the expenses, mentioned in paragraph 1, defrayed by the State for the repairs, etc. which have been carried out prior to the time of such inheritance, bequest or donation in regard to the said important cultural property or its parts in question;

(3) The number of residual years (discarding the fractional period less than a year) obtained by deducting from the number of durable years fixed by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs concerning the important cultural property or its parts in question, in accordance with the provision of paragraph 2, the number of years that have passed since the time of performance of such repairs, etc. until the time of inheritance, bequest or donation of

the property concerned;

(4) The number of residual durable years of the important cultural property or its parts in question, provided for in paragraph 2.

6. With respect to the amount of subsidies or expenses defrayed by the State as provided for in paragraph 1, which is referred to in item (2) of the preceding paragraph, the provision of paragraph 2 shall apply *mutatis mutandis*. In this case, "the time of assignment" in the same paragraph shall read "the time of inheritance, bequest or donation."

7. In the assessment of the amount of capital gains under Article 33 paragraph 1 of the Income Tax Law (Law No. 33 of 1965) relative to the assignment provided for in paragraph 1 of this Article by the person who pays the amount of reimbursement according to the provision of the same paragraph, the amount he/she reimburses thereunder shall be taken as the expenses related to the assignment as provided for in Article 33 paragraph 3 of the same Law.

(Restriction on Alteration of Existing State)

Article 43. In case any person intends to alter the existing state of an important cultural property or to do an act affecting its preservation, he/she shall obtain the permission of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs; however, this shall not apply to the cases where such act as altering the existing state is merely a measure of maintenance or an emergency measure to be taken in the event of an unforeseen disaster, or to the case where the consequences to be entailed by the act which may affect preservation is only trifling.

2. The extent of the measure of maintenance referred to in the proviso to the preceding paragraph shall be established by the Ministry of Education Ordinance.

3. In giving the permission under paragraph 1, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may give necessary instructions as a condition thereof regarding the alteration of the existing state or the act affecting the preservation under the same paragraph.

4. In case the person who has received the permission under paragraph 1 has failed to observe the condition of the permission provided for in the preceding paragraph, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may order the suspension of the act of altering the existing state or of the act affecting the preservation, for which the permission has been given, or cancel the permission.

5. The State shall indemnify the person or persons who have suffered a loss from the fact that they failed to obtain the permission under paragraph 1 or that the permission given was attached with conditions under paragraph 3, for the ordinary damage incidental thereto.

6. To the cases under the preceding paragraph the provisions of Article 41 paragraphs 2 to 4 inclusive shall apply *mutatis mutandis*.

(Report on Repairs, etc.)

Article 43-2. In case any important cultural property is to be repaired, its owner or its custodial body shall report it to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in writing in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education Ordinance, at least thirty (30) days prior to the date on which such repair is to be started; however, this shall not apply to the cases where the permission must needs be applied for in accordance with the provision of paragraph 1 of the preceding Article and to those other cases as provided for by the Ministry of Education Ordinance.

2. In case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it necessary for the protection of the important cultural property, he/she may provide technical guidance and advice in regard to the repair of the important cultural property which has been reported under the preceding paragraph.

(Prohibition of Exportation)

Article 44. Any important cultural property shall not be exported; this shall not apply, however, in case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs has given permission therefor in recognition of its special necessity from the viewpoint of international exchange of culture or from other considerations.

(Integrity of Surroundings)

Article 45. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, when he/she deems it necessary for the preservation of the important cultural property, restrict or prohibit certain kinds of acts or order the provision of necessary facilities, within an area designated by him/her.

2. The State shall indemnify the person or persons who have suffered a loss from the dispositions taken in accordance with the provision of the preceding paragraph for the ordinary damage incidental thereto.

3. To the cases under the preceding paragraph the provisions of Article 41 paragraphs 2 to 4 inclusive shall apply *mutatis mutandis*.

(Offer of Sale to the State)

Article 46. Any person who desires to assign an important cultural property for a consideration shall beforehand file in writing with the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs an offer of sale of the said property to the State, stating therein the name of the assignee, the estimated value of the consideration (the value has to be calculated in

money at the current price in case the consideration stipulated consists in things other than money; hereinafter the same) and any other matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance.

2. The circumstances surrounding wanting to make assignation to the said assignee may be listed in the written offer of the preceding paragraph.

3. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs has determined that the circumstances listed according to the provisions of the preceding paragraph are reasonable, then within thirty (30) days from the making of the said offer, notice shall be given that the said important cultural property shall not be bought.

4. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs has, within thirty (30) days from the offer of sale filed under the provision of paragraph 1, given notice that the State will buy the said important cultural property, a bargain shall be deemed to have been closed at a price corresponding to the estimated value of the consideration stated in the paper referred to in paragraph 1.

5. The person stipulated in paragraph 1 shall not transfer the said important cultural property within the period specified in the preceding paragraph (or until the time within that period when the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs has noticed that the same important cultural property will not be bought by the State).

(Subsidy for Purchase by Custodial Body)

Article 46-2. In case the local public body or other juridical person which is a custodial body is to purchase an important cultural property in its custody (exclusively building, other fixture to land, and the land which combined with such fixture is covered by the designation as the said important cultural property) in view of its positive necessity for the purpose of ensuring the preservation thereof, the State may grant a subsidy to cover part of the expenses required for the said purchase.

2. To the cases under the preceding paragraph the provisions of Article 35 paragraphs 2 and 3 and the preceding paragraph shall apply mutatis mutandis.

(Trust of Custody or Repair, or Technical Guidance)

Article 47. The owner of the important cultural property (or the custodial body if such has been appointed) may entrust the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs with the custody (excluding the cases where the custodial body has been appointed) or repair thereof on the conditions determined by the same Commissioner.

2. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, in case he/she deems it necessary for the preservation of the important cultural property, advise its owner (or the custodial body if such has been appointed), presenting him/her conditions, to entrust the same Commissioner with the custody (excluding the cases where the custodial body has been appointed) or repair of such property.

3. The provisions of Article 39 paragraphs 1 and 2 shall apply mutatis mutandis to the cases where the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs has been entrusted with the custody or repair of the important cultural property in accordance with the preceding two paragraphs.

4. The owner, custodian, or custodial body of the important cultural property may request the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education Ordinance, for technical guidance respecting the custody or repair of the important cultural property concerned.

Subsection 4. Opening to the Public

(Opening to the Public)

Article 47-2. Opening to the public of the important cultural property shall be undertaken by its owner; however, it shall be undertaken by the custodial body, if such has been appointed.

2. Notwithstanding the provision of the preceding paragraph, a person or persons other than the owner and the custodial body may throw open to public viewing, organized under the provisions of this Law, the important cultural property which the owner or the custodial body concerned agree to display.

3. The custodial body may collect admission fees from the visitors in opening to the public the important cultural property in its custody.

(Opening to the Public by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs)

Article 48. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may advise the owner (the custodial body if such has been appointed) of the important cultural property to display the property for a term not exceeding one year at the public viewing to be held by the same Commissioner at the National Museums or other institutions.

2. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may order the owner (the custodial body if such has been appointed) of the important cultural property, for the custody or repair of which the National Treasury has defrayed whole or part of the expenses or granted subsidies, to display the property for a term not exceeding one year at the public viewing to be held by the same Commissioner at the National Museums or other institutions.

3. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it necessary in the cases under the preceding paragraph, he/she may renew the term of display for a limited period not exceeding one year; however, such renewal

shall in no case exceed a period of five consecutive years.

4. When an order is issued under paragraph 2 or the period of display is renewed under the preceding paragraph, the owner or the custodial body of the important cultural property concerned must so display it.

5. Other than the cases provided for in the preceding four paragraphs, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, if he/she deems it appropriate, accept the proposal made by the owner (the custodial body if such has been appointed) of the important cultural property to display such property at the public viewing to be held by the same Commissioner at the National Museums or other institutions.

Article 49. Excepting the cases provided for in Article 100, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall, when important cultural properties are displayed in accordance with the provisions of the preceding Article, appoint from among the staff members of the Agency for Cultural Affairs a person or persons who are to be responsible for the custody of such properties.

Article 50. Expenses required for the display under the provision of Article 48 shall be defrayed from the National Treasury in accordance with the standards prescribed by the Ministry of Education Ordinance.

2. The Government shall, in accordance with the standards prescribed by the Ministry of Education Ordinance, give compensation to the owner or the custodial body of the property which has been displayed under the provisions of Article 48.

(Opening to the Public by the Owner, etc.)

Article 51. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may advise the owner or the custodial body of the important cultural property to open such property to the public for a limited period not exceeding three (3) months.

2. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may order the owner or the custodial body of the important cultural property, for the custody, repair or purchase of which the National Treasury has defrayed whole or part of the expenses or granted subsidies, to open such property to the public for a limited period not exceeding three (3) months.

3. The provision of Article 48 paragraph 4 shall apply mutatis mutandis to the cases under the preceding paragraph.

4. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may give necessary instructions to the owner or the custodial body of the important cultural property concerning the opening to the public of such property to be made under the provisions of the preceding three (3) paragraphs and the custody thereof during such public viewing.

5. In case the owner, the custodian or the custodial body of the important cultural property fails to observe the instructions mentioned in the preceding paragraph, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may order the suspension or discontinuance of the act of such public viewing.

6. The expenses required for opening such property to the public under the provisions of paragraphs 2 and 3 may, in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education Ordinance, be defrayed in whole or in part from the National Treasury.

7. Other than the case provided for in the previous paragraph, expenses required by the owner or the custodial body of the important cultural property for the opening of the said property shall be wholly or partially defrayed from the National Treasury in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education Ordinance.

Article 51-2. Except for the occasions of public viewing under the preceding Article, in the cases where a report has been filed in accordance with the provision of Article 34 with a view to moving the important cultural property from its domicile to some other place where it will be shown to the public, the provisions of paragraphs 4 and 5 of the preceding Article shall apply mutatis mutandis.

(Indemnification for Loss)

Article 52. In case an important cultural property has been destroyed or damaged as a result of its display or Public viewing conducted in accordance with the provisions of Article 48 or Article 51 paragraphs 1 to 3 inclusive, the State shall indemnify its owner for the ordinary damage incidental to it; however, this provision shall not apply in case the destruction or damage has resulted from a cause imputable to the owner, to the custodial or to the custodial body.

2. The provisions of Article 41 paragraphs 2 to 4 inclusive shall apply mutatis mutandis to the cases under the preceding paragraph.

(Opening to the Public by Person other than Owner, etc.)

Article 53. When any person other than the owner and the custodial body of the important cultural property intends to show such property to the public at an exhibition or on any other public occasion to be held under his/her own auspices, such person shall obtain the permission of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs therefor; however, this shall not apply in case such exhibition or other event is to be held under the auspices of a State agency other than the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs or of a local public body at a museum or other similar institution which has previously been approved by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs

(hereinafter in this paragraph referred to as "public approved institutions"), or when the person who has established a public approved institution holds such an event at the said public approved institution.

2. In the proviso of the preceding paragraph, a person holding an event stipulated in that paragraph (except for the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs) shall, within 20 days from the day following the conclusion of the public display of that important cultural property, give written notice of the items stipulated in the Ministry of Education Ordinance to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs.

3. In giving permission under paragraph 1, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may give as a condition thereof necessary instructions with respect to the public viewing for which permission is to be given and to the custody of the important cultural property to be on display.

4. When any person who obtained the permission under paragraph 1 has failed to observe the conditions of the permission provided for in the preceding paragraph, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may order the suspension of the public viewing for which he/she has given permission.

Subsection 5. Investigation

(Investigation for the Purpose of Preservation)

Article 54. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, when he/she deems it necessary, ask the owner, custodian or custodial body of an important cultural property to report on the existing state of such property, or on the conditions of its custody, of its repairs or of the preservation of the integrity of its surroundings.

Article 55. In any of the following cases, when the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs is unable to confirm the conditions of a particular important cultural property in spite of all the information given in the report filed under the preceding Article and when there appears to be no alternative way for the confirmation thereof, he/she may appoint a person or persons to conduct an investigation, and cause them to enter the place where the said property exists and conduct an on-the-spot investigation in regard to the existing state of the property or the conditions of its custody, of its repairs or of the preservation of the integrity of its surroundings:

- (1) Where application has been filed for the permission for alteration of the existing state of the important cultural property or for the act affecting its preservation;
- (2) Where the important cultural property has been damaged or where there has been a change in its existing state or its location;
- (3) Where there is a fear of destruction, damage or theft of the important cultural property;
- (4) Where there is necessity of revaluing the qualifications of a cultural property classified as national treasure or important cultural property because of special circumstances.

2. In the event of any investigation to be conducted by entering the place under the preceding paragraph, the person or persons who are to engage in such investigation shall carry with them their identity cards, show them upon demand to the parties concerned, and duly respect the reasonable opinions of such parties.

3. The State shall indemnify the person or persons who have suffered a loss in the investigation conducted in accordance with the provision of paragraph 1 for the ordinary damage incidental thereto.

4. The provision of Article 41 paragraphs 2 to 4 inclusive shall apply mutatis mutandis to the cases under the preceding paragraph.

Subsection 6. Miscellaneous Provisions

(Succession to Rights and Obligations on Change of Owner, etc.)

Article 56. In case the owner of an important cultural property has changed, the new owner shall with reference to the said property succeed to the rights and obligations of the former owner established by the orders, advices, instructions and other dispositions of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs issued or made under this Law.

2. In the cases under the preceding paragraph, the former owner shall deliver to the new owner the certificate of designation concerned simultaneously with the delivery of such important cultural property.

3. To the case where a custodial body has been appointed or the appointment thereof has been annulled, the provision of paragraph 1 shall apply mutatis mutandis; in case of the appointment of the custodial body, however, this provision shall not apply to the rights and obligations which should belong exclusively to the owner.

Section 2. Registered Tangible Cultural Properties

(Registration of Tangible Cultural Property)

Article 56-2. Among tangible cultural properties other than important cultural properties (excluding those designated by local public bodies under the provisions of Article 98-2) which are buildings, the Minister of Education can, in view of the value of those cultural properties, register those which are in particular need of preservation and utilization measures in the Cultural Property Original Register.

2. When undertaking registrations under the preceding paragraph, the Minister of Education shall obtain the

opinions of pertinent local public bodies in advance.

3. The items to be registered in the Cultural Property Original Register and other necessary matters relative to the Cultural Property Original Register shall be determined by the Ministry of Education Ordinance.
(Announcement, Notice and Issuance of Certificate of Designation)

Article 56-2-2 Registration under the provision of paragraph 1 of the preceding Article shall be made by an announcement in the Official Gazette and also by the issuance of a notice thereof to the owner of the tangible cultural property concerned (hereinafter referred to as the "registered tangible cultural property").

2. Registration under the provision of paragraph 1 of the preceding Article shall come into effect as from the day of its announcement in the Official Gazette made in accordance with the provision of the preceding paragraph; however, it shall come into effect for the owner of the registered tangible cultural property concerned as from the time when the notice provided for in the same paragraph reached the said owner.

3. When the registration under the provision of paragraph 1 of the preceding Article has been made, the Minister of Education shall issue a certificate of registration to the owner of the registered tangible cultural property concerned.

4. The items to be entered in the certificate of registration and other necessary matters relative to such certificate shall be determined by the Ministry of Education Ordinance.

(Annulment of Registrations of Registered Tangible Cultural Property)

Article 56-2-3. In case a registered tangible cultural property has been designated an important cultural property under the provision of Article 27-1, or when it has been designated by a local public body under the provision of Article 98-2, the Minister of Education shall annul that registration.

2. In case a registered tangible cultural property has lost its need of preservation and utilization measures or in case there is any other special reason, the Minister of Education may annul that registration.

3. In case of an annulment of registration under the provision of the two preceding paragraphs, prompt announcement to that effect shall be made in the Official Gazette and also notification shall be issued to the owner of the registered tangible cultural property concerned.

4. To the annulment of registration under the provision of paragraphs 1 and 2, the provision of paragraph 2 of the preceding Article shall apply *mutatis mutandis*.

5. When the owner has received the notice under paragraph 3, he shall return to the Minister of Education the certificate of registration within thirty (30) days.

(Custody of Registered Tangible Cultural Property)

Article 56-2-4. The owner of a registered tangible cultural properties shall undertake the custody thereof, in accordance with this Law as well as the Ministry of Education Ordinances based hereupon.

2. The owner of a registered tangible cultural property may, when there exist special reasons, appoint an appropriate person to the responsible on his behalf for the custody of the said property (hereinafter in this Section referred to as "the custodian").

3. With regard to a registered tangible cultural property, in cases where the owner is not traceable, or where it is obvious that the custody by the owner or the custodian is extremely difficult or inadequate, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may appoint an appropriate local public body or any other appropriate juridical person (hereinafter in this Section referred to as "the custodial body") and charge it with the conduct of custody necessary for the preservation of the said registered tangible cultural property (including the safe-keeping of such facilities, equipment or any other items as are needed for its preservation and which are owned by or in the custody of the owner of the said registered tangible cultural property).

4. To the custody of the registered tangible cultural property, the provisions of Article 31-3, Article 32, Article 32-2 paragraphs 2 to 5 inclusive, Article 32-3 and Article 32-4 shall apply *mutatis mutandis*.

5. The provisions of paragraph 1 shall apply *mutatis mutandis* to the custodian or the custodial body of the registered tangible cultural property.

(Destruction or Damage of Registered Tangible Cultural Property)

Article 56-2-5. When the whole or part of a registered tangible cultural property has been destroyed or damaged, the owner (or the custodian or the custodial body, if such has been appointed) shall report it in writing to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs within ten (10) days of the knowledge of the fact, stating the matter prescribed by the Ministry of Education Ordinance.

(Repair of Registered Tangible Cultural Property)

Article 56-2-6. The repair of a registered tangible cultural property shall be done by its owner; however, it shall be done by the custodial body if such has been appointed.

2. In case the custodial body does the repair, the provisions of Article 32-2 paragraph 5, Article 32-4 and Article 34-3 paragraph 1 shall apply *mutatis mutandis*.

(Notifications, etc. on Alterations to the Existing State of a Registered Tangible Cultural Property)

Article 56-2-7. In case any person intends to alter the existing state of a registered tangible cultural property, he shall, no later than thirty (30) days prior to the intended date of effecting said alteration, submit notification thereof, as determined by the Ministry of Education Ordinance, to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs; however, this shall not apply to cases where such act as altering the existing state is merely a maintenance measure or an emergency measure to be taken in the event of an unforeseen disaster, or to cases where the existing state must be altered in order to comply with orders under the provisions of other legal statutes.

2. The scope of maintenance measures in the proviso of the previous paragraph shall be determined by Ministry of Education Ordinance.

3. When deemed to be necessary for the protection of a registered tangible cultural property, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may give necessary instructions, advice, or remonstrance concerning alterations to the existing state of the said registered tangible cultural property pertaining to the notification of paragraph 1.

(Technical Guidance Concerning Custody or Repair of Registered Tangible Cultural Property)

Article 56-2-8. The owner, custodian or custodial body of a registered tangible cultural property can ask the Commissioner of Agency for Cultural Affairs for technical guidance respecting the maintenance or repair of the registered tangible cultural property concerned, in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education Ordinance.

(Public Opening of Registered Tangible Cultural Property)

Article 56-2-9. Opening to the public of the registered tangible cultural property shall be undertaken by its owner; however, it shall be undertaken by the custodial body, if such as been appointed.

2. Notwithstanding the provision of the preceding paragraph, a party other than the owner and the custodial body may open to the public the registered tangible cultural property with the agreement of the owner (or the custodial body, if there is one).

3. To the public opening of a registered tangible cultural property by the custodial body, the provisions of Article 47-2, paragraph 3 shall apply mutatis mutandis.

4. When deemed necessary in the utilization of a registered tangible cultural property, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may give necessary guidance or advice to the owner or custodial body of the said registered tangible cultural property concerning its public opening or concerning its custody with respect to its public opening.

(Reporting on the Existing State of a Registered Tangible Cultural Property)

Article 56-2-10. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it necessary, he may ask the owner, custodial or custodial body of a registered tangible cultural property to report on the existing state of such property, or on the state of its custody or repair.

(Transfer of Certificate of Registration Accompanying Changes of Ownership)

Article 56-2-11. In case the owner of a registered tangible cultural property has changed, the former owner shall deliver to the new owner the certificate of registration concerned simultaneously with the delivery of the said registered tangible cultural property.

Section 3. Tangible Cultural Properties other than Important Cultural Properties and Registered Tangible Cultural Properties

(Technical Guidance)

Article 56-2-12. The owner of any tangible cultural property other than important cultural properties and registered tangible cultural properties may, in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education, ask the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs for technical guidance in regard to the custody or repair of such tangible cultural property.

CHAPTER III-2 Intangible Cultural Properties

(Designation, etc. of Important Intangible Cultural Property)

Article 56-3. The Minister of Education may designate important items of intangible cultural properties as important intangible cultural properties.

2. The Minister of Education shall, in making the designation under the provision of the preceding paragraph, recognize the holder or holders who are the persons that represent the high standard of such important intangible cultural property, or the holding body which is composed mainly of the holders of such intangible cultural property and has its representative established by its own statute (hereinafter the same).

3. Designation under the provision of paragraph 1 shall be made by an announcement in the Official Gazette, and also by the issuance of a notice thereof to the person or the body to be recognized as the holder or the holding body, respectively, of the important intangible cultural property concerned (in case of a holding body, to its

representative).

4. Even after making the designation under the provision of paragraph 1, the Minister of Education may, if in his/her opinion there still is a person or a body eligible to the recognition as the holder or the holding body of a particular important intangible cultural property, make supplementary recognition as such.

5. To the supplementary recognition under the provision of the preceding paragraph the provision of paragraph 3 shall apply *mutatis mutandis*.

(Annulment of Designation, etc. of Important Intangible Cultural Property)

Article 56-4. In case an important intangible cultural property has lost its value as such, or in case there is any other special reason, the Minister of Education may annul the designation of such important intangible cultural property.

2. In case a holder is deemed to have become inadequate to maintain such title for his/her mental or physical reasons, or in case a holding body is deemed to have become inadequate to maintain such title for the change of its constituent members, or in case there is any other special reason, the Minister of Education may annul the recognition concerned.

3. The annulment of the designation under the provision of paragraph 1 or of the recognition under that of the preceding paragraph shall be made by an announcement in the Official Gazette, and also by the issuance of a notice thereof to the holder or the holding body of the important intangible cultural property concerned.

4. When a holder has died or a holding body has been dissolved (including the cases of its having become extinct; the same shall apply in this Article and the following one) his/her or its recognition as such shall be deemed to have been annulled; and when all the holders have died, or all the holding bodies have been dissolved, the designation of the important intangible cultural property concerned shall be deemed to have been annulled. In these cases the Minister of Education shall announce the fact in the Official Gazette.

(Change of Name of Holder, etc.)

Article 56-5. When a holder has changed his/her name or address, when he/she has died, or when there is any of such reasons as are provided for by the Ministry of Education Ordinance, such holder or his/her heir shall report the fact to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in writing within twenty (20) days of the day on which it took place (in case of a holder's death, the day on which his/her heir came to know the fact), stating the matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance. When a holding body has changed its name, the address of its office, or its representative, or when there is any change among its constituent members, or when the body has been dissolved the same provision shall apply to its representative (in case of dissolution, it shall apply to the person who has been its representative).

(Preservation of Important Intangible Cultural Property)

Article 56-6. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it necessary for the preservation of a particular important intangible cultural property, he/she may himself/herself take any appropriate measures for its preservation, such as recording, training successors in the arts, etc., and the State may aid its holder, its holding body or a local public body, or any other person or persons deemed appropriate for taking care of its preservation by granting a subsidy to cover part of the expenses required for its preservation.

2. To the subsidization under the provision of the preceding paragraph the provisions of Article 35 paragraphs 2 and 3 shall apply *mutatis mutandis*.

(Opening to the Public of Important Intangible Cultural Property)

Article 56-7. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may advise the holder or the holding body of the important intangible cultural property to open the said property to the public, or the owner of the records of the important intangible cultural property to open such records to the public.

2. In case the holder or the holding body of the important intangible cultural property opens such property to the public, the provision of Article 51 paragraph 7 shall apply *mutatis mutandis*.

3. In case the owner of the records of the important intangible cultural property opens such records to the public, the State may grant a subsidy to cover part of the expenses required for the said opening.

4. To the subsidization under the provision of the preceding paragraph, the provisions of Article 35 paragraphs 2 and 3 shall apply *mutatis mutandis*.

(Suggestion or Advice on Preservation of Important Intangible Cultural Property)

Article 56-8. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may give suggestions or advice necessary for the preservation of the important intangible cultural property to its holder or holding body, or a local public body or any other person who is deemed to be appropriate for taking care of its preservation.

(Recording, etc. of Intangible Cultural Property other than Important Intangible Cultural Property)

Article 56-9. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, selecting such items of the intangible cultural property as of special necessity, other than the important intangible cultural property, take himself records thereof, preserve such records or open the same to the public, and the State may subsidize an appropriate person to

cover part of the expense required for opening such intangible cultural property to the public, or recording it, preserving such records or opening the same to the public.

2. To the subsidization under the provision of the preceding paragraph the provision of Article 35 paragraphs 2 and 3 shall apply *mutatis mutandis*.

CHAPTER III-3 Folk-cultural Properties

(Designation of Important Tangible Folk-cultural Property and Important Intangible Folk-cultural Property)

Article 56-10. The Minister of Education may designate especially important items of tangible folk-cultural properties as important tangible folk-cultural properties, and especially important items of intangible folk-cultural properties as important intangible folk-cultural properties.

2. To the designation of the important tangible folk-cultural property under the provision of the preceding paragraph the provisions of Article 28 paragraphs 1 to 4 inclusive shall apply *mutatis mutandis*.

3. The designation of the important intangible folk-cultural property under the provision of paragraph 1 shall be made by an announcement in the Official Gazette.

(Annulment of Designation of Tangible Folk-cultural Property and Important Intangible Folk-cultural Property)

Article 56-11. In case any important tangible folk-cultural property or important intangible folk-cultural property has lost its value as such, or in case there is any other special reason, the Minister of Education may annul the designation of such important tangible folk-cultural property or important intangible folk-cultural property.

2. To the annulment of designation of the important tangible folk-cultural property under the provision of the preceding paragraph the provisions of Article 29 paragraphs 2 to 4 inclusive shall apply *mutatis mutandis*.

3. The annulment of designation of the important intangible folk-cultural property under the provision of paragraph 1 shall be made by an announcement in the Official Gazette.

(Custody of Important Tangible Folk-cultural Property)

Article 56-12. To the custody of important tangible folk-cultural property the provisions of Articles 30 to 34 inclusive shall apply *mutatis mutandis*.

(Protection of Important Tangible Folk-cultural Property)

Article 56-13. Any person who intends to alter the existing state of a particular important tangible folk-cultural property or to do an act affecting its preservation or to export it shall report it to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in writing in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education Ordinance at least twenty (20) days prior to the day on which such alteration, or act or exportation is to be effected; however, this shall not apply to the cases prescribed by the Ministry of Education Ordinance.

2. In case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it necessary for the protection of the important tangible folk-cultural property give necessary instructions with regard to the alteration of the existing state of such folk-cultural property or the act affecting the preservation of the said property or its exportation, for which report has been filed under the preceding paragraph.

Article 56-14. To the protection of the important tangible folk-cultural property the provisions of Articles 34-2 to 36 inclusive, Article 37 paragraphs 2 to 4 inclusive, and Articles 42, 46 and 47 shall apply *mutatis mutandis*.

(Opening to the Public of Important Tangible Folk-Cultural Property)

Article 56-15. In case any party other than the owner or the custodial body of the important tangible folk-cultural property, or local public body or any other juridical person appointed in accordance with the provision of Article 32-2 paragraph 1, applying *mutatis mutandis* under Article 56-12 (hereinafter the same in this Chapter and in Chapter VI), intends to open such important tangible folk-cultural property to the public at an exhibition or at any other public occasion to be held under his/her own auspices, such person shall report it to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in writing at least thirty (30) days prior to the date of commencement of such public viewing, stating the matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance; however, *ex post facto* notification within 20 days from the day after the final day of the public opening shall suffice in case such exhibition or other event is to be held under the auspices of a State agency other than the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs or of a local public body at a museum or other similar institution which has previously been exempted of such notification requirements by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs (hereinafter in this paragraph referred to as "opening advance notification exempted institutions"), or when the person who has established an opening advance notification exempted institution holds such an event at the said opening advance notification exempted institution.

2. The provisions of Article 51 paragraphs 4 and 5 shall apply *mutatis mutandis* to the public viewing for which report has been filed under the text of the preceding paragraph.

Article 56-16. The provisions of Articles 47-2 to 52 inclusive shall apply *mutatis mutandis* to the opening to the public of the important tangible folk-cultural property.

(Investigation for Preservation of Important Tangible Folk-cultural Property and Succession to Rights and Obligations on Changes of Owner, etc.)

Article 56-17. To the investigation for the purpose of preservation of the important tangible folk-cultural property the provision of Article 54, and to the change of the owner of the important tangible folk-cultural property, to the appointment of a custodial body for such folk-cultural property or to the annulment of such appointment the provisions of Article 56 shall apply mutatis mutandis, respectively.

(Preservation of Important Intangible Folk-cultural Property)

Article 56-18. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it necessary for the preservation of the important intangible folk-cultural property, he/she may himself/herself undertake recording and other appropriate measures for the preservation thereof, and the State may aid a local public body or any other person deemed appropriate for taking care of its preservation by granting a subsidy to cover part of the expenses required for such preservation.

2. The provisions of Article 35 paragraphs 2 and 3 shall apply mutatis mutandis to the subsidization under the provision of the preceding paragraph.

(Opening to the Public of Records of Important Intangible Folk-cultural Property)

Article 56-19. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may advise the owner of the records of the important intangible folk-cultural property to open the said records to the public.

2. To the case where the owner of the records of the important intangible folk-cultural property opens such records to the public, the provisions of Article 56-7 paragraph 3 shall apply mutatis mutandis.

3. The provision of Article 70-2 shall apply mutatis mutandis to the disposition to be made under the provision of paragraph 1 by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs or by the Board of Education of the To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or by the designated city of Article 252-19-1 of the Local Public Body Law (Law No. 67 of 1947) or the core city of Article 252-22-1 of the same law (hereinafter referred to as "designated cities, etc."), to which the competence of the said Commissioner has been delegated.

(Suggestion or Advice on Preservation of Important Intangible Folk-cultural Property)

Article 56-20. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may give suggestions or advice necessary for the preservation of important intangible folk-cultural property to a local public body or any other person who is deemed to be appropriate for taking care of its preservation.

(Recording, etc. of Intangible Folk-cultural Property Other Than Important Intangible Folk-cultural Property)

Article 56-21. The provisions of Article 56-9 shall apply mutatis mutandis to intangible folk-cultural property other than the important intangible folk-cultural property.

CHAPTER IV Buried Cultural Property

(Report, Instruction and Order on Excavation for Investigation)

Article 57. Any person who intends to excavate the land for the purpose of investigation of cultural properties which are buried underground (hereinafter referred to as "buried cultural property") shall report it to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in writing at least thirty (30) days prior to the day on which the said excavation is to be commenced, stating the matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance; however, this shall not apply to the cases prescribed by the Ministry of Education Ordinance.

2. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, when he/she deems it positively necessary for the protection of the buried cultural property, instruct necessary matters with regard to the excavation reported in accordance with the preceding paragraph and demand the submission of the reports thereof, or may prohibit the excavation or order its suspension or discontinuance.

(Report and Instruction on Excavation for Construction Working)

Article 57-2. In case any site well-known to contain buried cultural property such as shell mounds, ancient tombs or others (hereinafter referred to as "the well-known archaeological and/or historical subsoil") is to be dug up in the course of construction working or for any other purposes than the investigation of the buried cultural property, the provision of paragraph 1 of the preceding Article shall apply mutatis mutandis. (In this case, "thirty (30) days prior to" in the same paragraph shall read "sixty (60) days prior to.")

2. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, when he/she deems it positively necessary for the protection of buried cultural Property, give necessary instructions with regard to the excavation reported under paragraph 1 of the preceding Article applying mutatis mutandis under the preceding paragraph.

(Special Provisions regarding Excavation Conducted by State Organs etc.)

Article 57-3. To the case where State organs, local public bodies, or juridical persons established by the State or

local public bodies and prescribed by the Cabinet Order (hereinafter generically referred to as "State organs, etc." in this Article and in Article 57-6) intend to excavate the well-known archaeological and/or historical subsoil for the purpose provided for in paragraph 1 of the preceding Article, the provisions of the said Article shall not apply, but when the said State organs, etc. formulate a plan of operation related to the said excavation, they shall inform in advance the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs to that effect.

2. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, when he/she received the information under the preceding paragraph and found it positively necessary to do so for the protection of the buried cultural property, give notice to the State organ, etc. to the effect that the latter shall consult him/her regarding the formulation of the said plan of operation and its enforcement.

3. The State organ, etc. which have received the notice under the preceding paragraph shall consult the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs on the formulation of the said plan of operation and its enforcement.

4. In case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs has received the information under paragraph 1, other than the cases under the preceding two paragraphs, he/she may give such advice as necessary for the protection of the buried cultural property regarding the enforcement of the plan of operation which has been informed of.

5. In the case under the preceding four paragraphs, if the said State organs, etc. are the heads of the Ministries of Agencies (to be taken as the heads of the Ministries of Agencies referred to in Article 4 paragraph 2 of the State Property Law (Law No. 73 of 1938); hereinafter the same) such notice, consultation or advice as provided for in these paragraphs shall go from the Minister of Education.

(Information to the Public of Archaeological and/or Historical Subsoil)

Article 57-4. The State and local public bodies shall attend to the complete documentation and other measures needed to keep the public fully and correctly informed of the well-known archaeological and/or historical subsoil.

2. The State may give guidance, advice or other necessary assistance regarding the measures taken by local public bodies under the preceding paragraph.

(Report on Discovery of Remains, Order for Suspension, etc.)

Article 57-5. When the owner or the possessor/occupant of the land has discovered what is recognizable as shell mound, swelling site, ancient tomb and other remains through the chance finds of unearthed articles, etc., excepting the case of discovery on the occasion of investigation exercised under the provision of Article 57 paragraph 1, he/she shall, without altering the existing state of such remains, report the fact without delay to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in writing stating the matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance. In case it is necessary to take emergency measures for the prevention of extraordinary disaster, however, he/she may alter the existing state of such remains within the normal limits of the emergency measures.

2. In case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs received the report under the preceding paragraph and recognizes the reported remains important, and deems it necessary to conduct an investigation for the purpose of their protection, he/she may order the owner or the possessor/occupant of the land to suspend or prohibit him/her to do within a prescribed term and area, the act which may lead to the alteration of their existing state. The term, however, shall not exceed three (3) months.

3. In case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs intends to issue the order under the preceding paragraph, he/she shall in advance hear the opinions of the local public body concerned.

4. The order under paragraph 2 shall be issued within one (1) month of the day of reporting under paragraph 1.

5. In the case under paragraph 2, when the investigation is not completed within the term prescribed in the same paragraph and is needed to be carried on, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may extend once for all the term of investigation in regard to all or part of the area set out in the said order. The term of the same order, however, shall not exceed six (6) consecutive months including the original term specified under the same paragraph.

6. The term under paragraph 2 and the preceding paragraph shall be so calculated as to cover the period of time starting from the day on which the report under paragraph 1 is received until and including the day on which the order under paragraph 2 is issued.

7. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, even when the report under paragraph 1 has not been received, take measures as provided for in paragraphs 2 and 5.

8. Upon receipt of the report under paragraph 1, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, excepting the case where he/she has taken measures under paragraph 2, give instructions necessary for the protection of the said remains. Except for the case where he/she has taken measures under paragraph 2 in accordance with the provision of the preceding paragraph, the same shall apply to the case where he/she has not received the report under paragraph 1.

9. The State shall indemnify the person or persons who have suffered a loss owing to the order issued under

paragraph 2, for the ordinary damage incidental thereto.

10. To the cases under the preceding paragraph the provisions of Article 41 paragraphs 2 to 4 inclusive shall apply *mutatis mutandis*.

(Special Provisions regarding Discovery of Remains by State Organs, etc.)

Article 57-6. When State organs, etc. have made a discovery as provided for in paragraph 1 of the preceding Article, the provisions of the same Article shall not apply, but, excepting the case where they have made a discovery on the occasion of investigation exercised under the provision of Article 57 paragraph 1 or Article 98-2 paragraph 1, they shall, without altering the existing state of the remains, inform the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs to that effect without delay. In case they take emergency measures necessary for preventing extraordinary disasters, however, they may alter the existing state of the remains within the limits of such emergency measures.

2. In the cases where the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs has received the information under the preceding paragraph, if he/she recognizes the remains informed as important and if he/she deems it necessary to investigate them for the purpose of their protection, he/she may notify the said State organs, etc. to the effect that they should apply to him/her for consultation regarding their investigation, preservation, etc.

3. The State organs, etc. which have received the notice under the preceding paragraph shall consult with the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs.

4. In case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs has received the information under paragraph 1, excepting the cases under the preceding two paragraphs, he/she may give necessary advice for the protection of the said remains.

5. To the cases under the preceding four paragraphs, the provision of Article 57-3 paragraph 5 shall apply *mutatis mutandis*.

(Execution of Excavation by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs)

Article 58. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may undertake the excavation of any land to investigate the buried cultural property for which investigation by the State is deemed necessary in view of its exceptionally high value from the point of view of history or science as well as for the technical difficulty it will entail.

2. In case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs intends to undertake excavation in accordance with the provision of the preceding paragraph, he/she shall in advance issue to the owner and the possessor/occupant by title of the land a writ stating the purpose and the method of excavation, the date of its commencement, and other necessary matters.

3. To the cases under paragraph 1, the provisions of Article 39 (including the provision of Article 32-2 paragraph 5 applying *mutatis mutandis* under paragraph 3 of the same Article) and Article 41 shall apply *mutatis mutandis*.

Article 59. When any cultural property has been discovered by the excavation carried out in accordance with paragraph 1 of the preceding Article, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall return the said property to its owner if the owner is known, but in case the owner is not traceable it shall suffice for him/her to notify the chief of the police station of the discovery, irrespective of the provision of Article 1 paragraph 1 of the Lost Property Law (Law No. 87 of 1899) applying *mutatis mutandis* under Article 13 of the same Law.

2. The chief of the police station shall, upon receiving the notice referred to in the preceding paragraph, issue promptly a public notice with regard to the said cultural property in accordance with the provision of Article 1 paragraph 2 of the Lost Property Law applying *mutatis mutandis* under Article 13 of the same Law.

(Presentation)

Article 60. In case an unearthed object placed as such before the chief of the police station in accordance with the provision of Article 1 paragraph 1 of the Lost Property Law applying *mutatis mutandis* under Article 13 of the same Law is recognizable as a cultural property, the said object shall be presented to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs without delay by the chief of the police station; however, this shall not apply where the owner thereof has been traced.

(Judgement)

Article 61. When an object has been presented to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in accordance with the provision of the preceding Article, he/she shall judge whether the object is really a cultural property or not.

2. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall, upon finding the said object to be a cultural property, notify the chief of the police station thereof or shall, in a contrary case, send back the object to the chief of the police station.

(Delivery)

Article 62. When the owner of the cultural property mentioned in Article 59 paragraph 1 or paragraph 2 of the

preceding Article has asked the chief of the police station to return the cultural property to himself/herself, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall deliver the object to the chief of the police station concerned. (Reversion to National Treasury and Compensation)

Article 63. In case the owner of the cultural property mentioned in Article 59 paragraph 1 or Article 61 paragraph 2 is not traceable, the ownership thereof shall revert to the National Treasury. In this case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall so inform the finder of the said cultural property and the owner of the land where it was found, and shall pay them a compensation corresponding to the value of the object.

2. When the finder and the owner of the land referred to in the preceding paragraph are different persons, the compensation under the same paragraph shall be given them half and half.

3. To the cases under the preceding two paragraphs the provisions of Article 41 paragraphs 2 to 4 inclusive shall apply mutatis mutandis.

(Transfer, etc.)

Article 64. The Government may, unless it is necessary for the State to retain for itself the cultural property reverted to the National Treasury in accordance with the provision of paragraph 1 of the preceding Article for the purpose of its preservation or in view of its utility, transfer the said property to the finder thereof or to the owner of the land where it was found, within the limits of the value corresponding to the amount of the compensation to be received by the said person in accordance with the provisions of the preceding Article.

2. In the case mentioned in the preceding paragraph, the mount of money corresponding to the value of the transferred cultural property shall be deducted from the amount of the compensation provided for in the preceding Article.

3. The Government may, unless it is necessary for the State to retain for itself the cultural property reverted to the National Treasury in accordance with the provision of paragraph 1 of the preceding Article for the purpose of its preservation or in view of its utility, transfer the said property without consideration, or to assign it at a price lower than the current price, to the local public body which has jurisdiction over the land where the said cultural property was found, in case application is filed therefor.

(Application of the Lost Property Law)

Article 65. Unless otherwise provided for by this Law, the provision of Article 13 of the Lost Property Law shall apply to the buried cultural property.

Article 66 to Article 68 inclusive. Deleted.

CHAPTER V Historic Sites, Places of Scenic Beauty and/or Natural Monuments

(Designation)

Article 69. The Minister of Education may designate important items of monuments as historic sites, places of scenic beauty, or natural monuments (hereinafter collectively referred to as "historic sites, places of scenic beauty and/or natural monument").

2. Of the historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments designated as such in accordance with the provision of the preceding paragraph, the Minister of Education may designate those which are particularly important as special historic sites, special places of scenic beauty, or special natural monuments (hereinafter collectively referred to as "special historic sites, places of scenic beauty and/or natural monument").

3. The designation under the preceding two paragraphs shall be made by an announcement in the Official Gazette and also by the issuance of a notice thereof to the owner and the possessor/occupant by title of the special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument concerned or of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument concerned.

4. In case there are too many persons to be given the notice individually in accordance with the provision of the preceding paragraph, the Minister of Education may, in place of the notice provided for in the same paragraph, put up a notice of the matters to be communicated to them on the notice board of the public office or of any similar establishment of the city, town or village where the special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument concerned or the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument concerned is located. In this case the notice mentioned in the preceding paragraph shall be deemed as having reached the addressees thereof when two weeks have elapsed from the day on which the notice was first exhibited.

5. The designation under the provision of paragraph 1 or paragraph 2 shall come into effect as from the day of announcement in the Official Gazette under the provision of paragraph 3. However, for the owner or the possessor/occupant by title of the special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument concerned or of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument concerned, it shall come into effect as from the time when the notice under the provision of paragraph 3 has reached him/her or when it is deemed to have reached

him/her in accordance with the provision of the preceding paragraph.

6. The Minister of Education shall, in designating the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, ask the opinion of the Director General of the Environment Agency, if the area to be covered by the designation possesses a high value from the point of view of the protection of natural environment.

(Provisional Designation)

Article 70. Prior to the designation under the provision of paragraph 1 of the preceding Article, if the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures) deems it urgently necessary, it may make provisional designation of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument.

2. When the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures) has made the provisional designation under the provision of the preceding paragraph, it shall report the fact to the Minister of Education without delay

3. To the provisional designation under the provision of paragraph 1 the provisions of paragraphs 3 to 5 inclusive of the preceding Article shall apply *mutatis mutandis*.

(Respect for Ownership, etc. and Coordination with Other Public Interest)

Article 70-2. In making the designation under the provision of Article 69 paragraph 1 or paragraph 2 or in making the provisional designation under the provision of paragraph 1 of the preceding Article, the Minister of Education or the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures) shall respect in particular the ownership, the mining right and other property rights of the parties concerned, and at the same time pay attention to the coordination with land development and other kinds of public interests.

2. The Minister of Education or the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, if it is deemed necessary for the protection and improvement of natural environment related to the place of scenic beauty or natural monument, express his/her opinions to the Director General of the Environment Agency.

(Annulment of Designation)

Article 71. When a special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, or a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument has lost its value as such or when there is any other special reason, the Minister of Education or the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures) may annul the designation or the provisional designation thereof.

2. When the designation referred to in Article 69 paragraph 1 was made of such a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument as was provisionally designated under the provision of Article 70 paragraph 1, or when no designation under the same provision was made of the same property within two years from the day of such provisional designation, the said provisional designation shall become null and void.

3. The Minister of Education may annul any provisional designation made under the provision of Article 70 paragraph 1, if he/she deems such designation inappropriate.

4. The provisions of Article 69 paragraphs 3 to 5 inclusive shall apply *mutatis mutandis* to the annulment of the designation or the provisional designation to be made under the provision of paragraph 1 or of the preceding paragraph.

(Custody and Restoration by Custodial Body)

Article 71-2. In the cases where the owner of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument does not exist or is not traceable, or where the custody thereof by its owner or by the person appointed in accordance with the provision of Article 74 paragraph 2 to be responsible for the conduct of its custody is obviously deemed extremely difficult or inappropriate, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may appoint a suitable local public body or any other suitable juridical person and charge it with the conduct of custody and restoration necessary for the preservation of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument concerned (including the custody and restoration of such facilities, equipments and other matters under the ownership or in the custody of the owner of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument concerned as are necessary for the preservation thereof).

2. In order to make an appointment under the provision of the preceding paragraph, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall obtain in advance the consent of the local public body or any other juridical person to be appointed as such.

3. The appointment under the provision of paragraph 1 shall be made by an announcement in the Official Gazette, and also by the issuance of a notice thereof to the owner and the possessor/occupant by title of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument concerned, as well as to the local public body or other juridical person to be appointed.

4. To the appointment under the provision of paragraph 1 the provisions of Article 69 paragraphs 4 and 5 shall apply *mutatis mutandis*.

Article 71-3. In the cases where the reasons referred to in paragraph 1 of the preceding Article have become extinct or where there is any other special reason, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may annul the

appointment of the custodial body.

2. To the annulment under the provision of the preceding paragraph the provisions of paragraph 3 of the preceding Article and Article 69 paragraphs 4 and 5 shall apply *mutatis mutandis*.

Article 72. The local public body and any other juridical person appointed under the provision of Article 71-2 paragraph 1 (hereinafter in this Chapter and Chapter IV referred to as the "custodial body") shall in accordance with the standards established by the Minister of Education Ordinance set up signs, explanation boards, landmarks, fences and other facilities necessary for the custody of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument concerned.

2. When, in regard to the land within the designated area of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, there has been any change in the name of town, lot number, category or acreage, the custodial body concerned shall report it to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in accordance with what may be provided for by the Ministry of Education Ordinance.

3. In case the custodial body undertakes restoration, it shall in advance hear the opinions of the owner (exclusive of the case where the owner is not traceable) and the possessor/occupant of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument concerned in regard to the method and the time of the restoration.

4. The owner or the possessor/occupant of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument shall not, without justifiable reasons, refuse, interfere with or evade the acts of custody or restoration, or the measures necessary for the execution of such acts, undertaken by the custodial body.

Article 72-2. The expenses required for the custody and the restoration undertaken by the custodial body shall be borne by the same body, unless otherwise provided for by this Law.

2. Notwithstanding the provision of the preceding paragraph, part of the expenses required for the custody or the restoration may be borne by the owner, in accordance with what may be agreed upon between the custodial body and the owner, within the limits of the material profit which the latter will enjoy as a result of the custody or the restoration conducted by the former.

3. The custodial body may collect admission-fees from the visitors to the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument in its custody.

Article 73. As for the person or persons who have suffered a loss owing to the act of custody or restoration performed by the custodial body, the body concerned shall indemnify them for the ordinary damages incidental thereto.

2. The amount of the indemnity under the preceding paragraph shall be determined by the custodial body (or, when the custodial body is a local public body, the Board of Education of the same body).

3. As regards the amount of the indemnity under the provision of the preceding paragraph, the provision of Article 41 paragraph 3 shall apply *mutatis mutandis*.

4. In case of litigation under the provision of Article 41 paragraph 3 applying *mutatis mutandis* in the preceding paragraph, the custodial body shall be the dependent.

Article 73-2. To the custody undertaken by the custodial body the provisions of Article 30, Article 31 paragraph 1 and Article 33, to the custody and the restoration undertaken by the custodial body the provisions of Articles 35 and 47, and to the cases where the custodial body has been appointed or where such appointment has been annulled the provision of Article 56 paragraph 3 shall apply *mutatis mutandis*, respectively.

(Custody and Restoration by Owner)

Article 74. Excepting the case where a custodial body has been appointed, the owner of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument shall be responsible for the custody and the restoration thereof.

2. The owner who undertakes the custody of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument under the provision of the preceding paragraph may, if there is any special reason, appoint an appropriate person to be responsible on his/her behalf for the conduct of the custody of the same property (hereinafter in this Chapter and Chapter 4Y referred to as the "custodian"). In this case the provision of Article 31 paragraph 3 shall apply *mutatis mutandis*.

Article 75. To the custody by the owner the provisions of Article 30, Article 31 paragraph 1, Article 32, Article 33 and Article 72 paragraphs 1 and 2 (as for Article 72 paragraph 2, exclusive of the cases where the custodial body has been appointed), to the custody and the restoration by the owner the provisions of Article 35 and 47, to the succession to rights and obligations upon change of the owner the provision of Article 56 paragraph 1, and to the custody by the custodian the provisions of Article 30, Article 31 paragraph 1, Article 32 paragraph 3, Article 33, Article 47 paragraph 4 and Article 72 paragraph 2 shall apply *mutatis mutandis*, respectively.

(Order or Advice on Custody)

Article 76. In case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs concludes that a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument is in danger of destruction, damage, decay or theft because of its

inappropriate custody, he/she may order or advise the custodial body, the owner or the custodian thereof, with respect to the improvement of the method of custody, provision of facilities for preservation and any other measures necessary for its custody.

2. To the cases under the preceding paragraph the provisions of Article 36 paragraphs 2 and 3 shall apply mutatis mutandis.

(Order or Advice on Restoration)

Article 77. In the cases where a special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument is damaged or in decay and the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it necessary for its preservation, he/she may give any necessary order or advice about its restoration to the custodial body or the owner thereof.

2. In the cases where a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, other than the special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, is damaged or in decay and the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it necessary for its preservation, he/she may give any necessary advice about its restoration to the custodial body or to the owner thereof.

3. The provisions of Article 37 paragraphs 3 and 4 shall apply mutatis mutandis to the cases under the preceding two paragraphs.

(Execution of Restoration, etc. of Special Historic Site, Place of Scenic Beauty and/or Natural Monument by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs)

Article 78. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may himself/herself execute the restoration of the special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, or take preventive measures against its destruction, damage, decay or theft, in either of the following cases:

(1) Where the custodial body, owner or custodian does not comply with the orders given in accordance with the provisions of the preceding two Articles;

(2) Where any special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument is damaged or in decay, or in danger of destruction, damage, decay or theft, and where it is deemed inappropriate to make the custodial body, the owner or the custodian thereof execute its restoration or take preventive measures against its destruction, damage, decay or theft.

2. The provisions of Article 38 paragraph 2 and Articles 39 to 41 inclusive shall apply mutatis mutandis to the cases under the preceding paragraph.

(Reimbursement in case of Assignment of Historic Site, Place of Scenic Beauty and/or Natural Monument for which a Subsidy was granted, etc.)

Article 79. With respect to the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument for which a subsidy has been granted by the State for its restoration or for the conduct of preventive measures against its destruction, damage, decay or theft in accordance with the provision of Article 35 paragraph 1 applying mutatis mutandis under Article 73-2 and Article 75, or for which whole or part of the expenses required for such action have been defrayed by the State in accordance with the provision of Article 36 paragraph 2 applying mutatis mutandis under Article 76 paragraph 2, in accordance with Article 37 paragraph 3 applying mutatis mutandis under Article 77 paragraph 3 or in accordance with Article 40 paragraph 1 applying mutatis mutandis under paragraph 2 of the preceding Article, the provision of Article 42 shall apply mutatis mutandis.

(Restriction on Alteration, etc. of Existing State and Order for Recovery to Original State)

Article 80. In case any person intends to do an act altering the existing state of a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument or an act affecting the preservation thereof, he/she must obtain the permission of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs; however, this shall not apply to the case where such act as altering the existing state is merely a measure for maintaining the existing state of the property or an emergency measure necessary for the prevention of extraordinary disasters or where the influence of the act which may affect its preservation is only negligible.

2. The coverage of the measures for maintaining the existing state mentioned in the proviso to the preceding paragraph shall be established by the Ministry of Education Ordinance.

3. The provision of Article 43 paragraph 3 shall apply mutatis mutandis to the issuance of permission provided for in paragraph 1, and that of Article 43 paragraph 4 to the person who has obtained such permission.

4. The provision of Article 70-2 shall apply mutatis mutandis to the disposition to be made under the provision of paragraph 1 by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs or by the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures) to which the competence of the said Commissioner has been delegated.

5. The State shall indemnify the person who has suffered a loss owing to the fact that he/she failed to receive the permission under paragraph 1 or that the permission given was attached with conditions under Article 43 paragraph 3 applying mutatis mutandis under paragraph 3, for the ordinary damage incidental thereto.

6. The provisions of Article 41 paragraphs 2 to 4 inclusive shall apply mutatis mutandis to the case under the

preceding paragraph.

7. In case any person has done an act altering the existing state or affecting the preservation of a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument without obtaining the permission under the provision of paragraph 1 or without complying with the conditions of the permission given under Article 43 paragraph 3 applying *mutatis mutandis* under paragraph 3, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may order him/her to recover is original state. In this case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may give necessary instructions regarding such recovery.

(Notice by the Administrative Agency Concerned)

Article 80-2. In case of an act for which permission should be obtained under the provision of paragraph 1 of the preceding Article, and the conduct of which is subjected to permission, authorization or other disposition prescribed by the Cabinet Order under the provisions of other laws or orders, the administrative agency which has the competence for such dispositions under the said other laws or orders, or the person to whom the said competence has been delegated, shall in making the disposition give a notice to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs (or to the Board of Education of the To, Do, Fu or Ken (Prefectures) or the designated city, etc., when the competence for permission under the provision of paragraph 1 of the same Article is delegated thereto) in accordance with what may be provided for by the Cabinet Order.

(Report, etc. on Restoration)

Article 80-3. In case a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument is to be restored, the custodial body or the owner thereof shall report it to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs at least thirty (30) days prior to the date of commencement of such work, in accordance with what may be prescribed by the Ministry of Education Ordinance; this shall not apply, however, to the cases where the permission must be obtained in accordance with the provision of Article 80 paragraph 1 and to those other cases prescribed by the Ministry of Education Ordinance.

2. In case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it necessary for the protection of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, he/she may give technical guidance and advice in regard to the restoration of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument reported in accordance with the preceding paragraph.

(Integrity of Surroundings)

Article 81. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, if he/she deems it necessary for ensuring the preservation of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, restrict or prohibit certain kinds of act within a prescribed area or may order the provision of necessary facilities in such area.

2. The State shall indemnify the person or persons, who have suffered a loss owing to the disposition mentioned in the preceding paragraph, for the ordinary damage incidental thereto.

3. To the person who has disobeyed the restriction or prohibition provided for in paragraph 1 the provision of Article 80 paragraph 7, and to the case under the preceding paragraph the provisions of Article 41 paragraphs 2 to 4 inclusive shall apply *mutatis mutandis*, respectively.

(Subsidy for Purchase by Custodial Body)

Article 81-2. In case a local public body or other juridical person that is a custodial body deems it positively necessary to purchase the land or buildings or other fixtures to land involved in the designation as historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, for the purpose of ensuring the preservation of such designated property which is under its custody, the State may grant a subsidy to cover part of the expenses required for the purchase.

2. To the cases under the preceding paragraph the provisions of Article 35 paragraphs 2 and 3 and Article 42 shall apply *mutatis mutandis*.

(Investigation for the Purpose of Preservation)

Article 82. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, when he/she deems it necessary, ask the custodial body, the owner or the custodian to file reports on the existing state of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, or on the conditions of its custody, of its restoration or of the preservation of the integrity of its surroundings.

Article 83. In any of the following cases, when the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs is unable to confirm the conditions of a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument in spite of all the information given in the report filed under the preceding Article, and when there appears to be no alternative way for the confirmation thereof, he/she may appoint a person or persons who are to conduct investigation, and cause them to enter the land where the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument to be investigated exists or the area adjoining and carry out an investigation on the spot as to its existing state or the conditions of its custody, of its restoration or of the preservation of the integrity of its surroundings, as well as excavation, removal of

obstacles or any other measures necessary for the purpose of such investigation; however, he/she shall not cause the said person or persons to take such steps as may

result in considerable damage to the owner or the possessor/occupant of such land or to any other interested parties:

- (1) Where application has been filed for approval of alteration of the existing state or of actions affecting the preservation of a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument;
- (2) Where a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument is damaged or in decay;
- (3) Where a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument is in danger of destruction, damage, decay or theft;
- (4) Where special circumstances necessitate the re-investigation of the value of a special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument or of a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument as such.

2. The State shall indemnify the person or persons who have suffered a loss owing to the investigation or measures carried out in accordance with the provision of the preceding paragraph, for the ordinary damage incidental thereto.

3. The provision of Article 55 paragraph 2 shall apply mutatis mutandis to the cases where investigation is conducted by entering the land in accordance with the provision of paragraph 1, and the provisions of Article 41 paragraphs 2 to 4 inclusive to the cases under the preceding paragraph, respectively.

CHAPTER V-2 Preservation Districts for Groups of Historic Buildings

(Preservation Districts for Groups of Historic Buildings)

Article 83-2. The term "preservation districts for groups of historic buildings" in this Chapter shall mean the districts determined by cities, towns or villages in accordance with the provisions of paragraph 1 or 2 of the following Article, for the purpose of preserving groups of historic buildings and the environs which build up a value in combination with such buildings.

(Determination and Protection of Preservation Districts for Groups of Historic Buildings)

Article 83-3. Municipalities may establish the preservation districts for groups of historic buildings in their city plans within the city planning areas designated under the provision of Article 5 of the City Planning Law (Law No. 100 of 1968). In this case the municipalities may, for the purpose of ensuring the preservation of the said districts, determine by their own regulations necessary matter concerning the control on the alteration of the existing state in view of the standards prescribed by the Cabinet Order, and also determine any other necessary measures for the said preservation.

2. The municipalities may in the districts other than the city planning areas under the preceding paragraph, establish the preservation districts for groups of historic buildings in accordance with their own regulations. In this case, the provision of the latter part of the preceding paragraph shall apply mutatis mutandis.

3. In case the governor of a municipality approves the city plan in regard to the preservation districts for groups of historic buildings under paragraph 1 in accordance with the City Planning Law, he/she shall in advance hear the opinions of the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures) concerned.

4. In case the municipalities have established or cancelled the preservation districts for groups of historic buildings, or has enacted, revised or abolished their own regulations, they shall report the fact to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs.

5. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs or the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures) may give municipalities guidance or advice necessary for the preservation of the preservation districts for groups of historic buildings.

(Classification of Important Preservation Districts for Group of Historic Buildings)

Article 83-4. The Minister of Education may, according to the application filed by municipalities, classify whole or part of the preservation districts for groups of historic buildings which possess an especially high value in and for this country as important preservation districts for groups of historic buildings.

2. The classification under the provision of the preceding paragraph shall be made by an announcement in the Official Gazette, and also by the issuance of a notice thereof to the municipalities which have filed the application.

(Annulment of Classification)

Article 83-5. When any important preservation district for groups of historic buildings has lost its value as such, or when there is any other special reason, the Minister of Education may annul the classification thereof.

2. To the cases under the preceding paragraph the provision of paragraph 2 of the preceding Article shall apply mutatis mutandis.

(Subsidy for Custody, etc.)

Article 83-6. The State may, for the preservation of the important preservation district for groups of historic buildings, grant a subsidy to cover part of the expenses required for such measures as may be taken by municipalities for the custody, repair, enhancement, or restoration of the buildings and such objects as are deemed positively necessary for the preservation of their environs which are inseparably combined with the groups of historic buildings within the said district.

CHAPTER V-3 Protection of Traditional Techniques for Conservation of Cultural Properties

(Designation of Traditional Conservation Technique, etc.)

Article 83-7. The Minister of Education may designate as traditional conservation techniques those traditional techniques or craftsmanship which is indispensable for the conservation of cultural properties and must be preserved with positive measures.

2. In making the designation under the provision of the preceding paragraph, the Minister of Education shall recognize the holder or holders of the traditional conservation technique concerned who represent the high standard of such technique, or its preservation body or bodies (including juridical persons) which primarily aim at the preservation of such technique and have their representatives or managers established by their own statutes; hereinafter the same).

3. The recognition relative to a particular designated traditional conservation technique under the provisions of the preceding paragraph may cover both the holders and the preservation bodies.

4. To the designation under the provision of paragraph 1 and the recognition under the provisions of the preceding two paragraphs the provisions of Article 56-3 paragraphs 3 to 5 inclusive shall apply *mutatis mutandis*.

(Annulment of Designation, etc.)

Article 83-8. The Minister of Education may, when it is no longer necessary to take positive measures for the preservation of a designated traditional conservation technique or when there is any other special reason, annul the designation concerned.

2. In case a holder is deemed to have become inadequate to maintain such title for his/her mental or physical reasons, or in case a preservation body is deemed to have become inadequate to maintain such title or when there is any other special reason, the Minister of Education may annul his/her or its recognition as holder or preservation body, respectively.

3. The provision of Article 56-4 paragraph 3 shall apply *mutatis mutandis* to the cases under the preceding two paragraphs.

4. In case the recognition under paragraph 2 of the preceding Article has been made only of the holders and all of them have died, or in case the recognition under the same paragraph has been made only of the holding bodies and all of them have been dissolved (including their extinction; hereinafter the same in this paragraph), or in case the said recognition has covered both the holders and the preservation bodies and all of the holders have died and all of the preservation bodies have also been dissolved, the designation as the designated traditional conservation technique shall be deemed to have been annulled. In such cases, the Minister of Education shall announce the fact in the Official Gazette.

(Change of Name of Holder, etc.)

Article 83-9. The provision of Article 56-5 shall *mutatis mutandis* to the holder and the preservation body. In this case, "the representative" in the latter part of the same Article shall read "the representative or the manager."

(Preservation of Designated Traditional Conservation Technique)

Article 83-10. When it is deemed necessary to do so for the preservation of the designated traditional conservation technique, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may himself/herself take record of technique, or take any appropriate measures for what is deemed necessary for the preservation thereof, including training of successors in the art.

(Opening to the Public of Records of Designated Traditional Conservation Technique)

Article 83-11. The provisions of Article 56-19 shall apply *mutatis mutandis* to the owner of the records of the designated traditional conservation technique.

(Assistance for Preservation of Designated Traditional Conservation Technique)

Article 83-12. The State may give guidance, advice or other assistance which is deemed necessary to the holder or preservation body of the designated traditional conservation technique, or to those who are considered appropriate for undertaking its preservation, such as a local public body.

CHAPTER V-4 The Council for the Protection of Cultural Properties

(Establishment and Functions)

Article 84. The Ministry of Education shall have the Council for the Protection of Cultural Properties.

2. The Council for the Protection of Cultural Properties (hereinafter referred to in this Chapter as the "Council") shall, when consulted by the Minister of Education or the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, investigate and deliberate on important matters concerning the preservation and utilization of cultural properties, as well as make proposals to the Minister of Education or the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs concerning such matters.

(Consultation with the Council)

Article 84-2. The Minister of Education shall in advance consult the Council with reference to the following matters:

(1) Designation of national treasures or important cultural properties, and annulment of such designation; (1-2) Registration of registered tangible cultural properties, and annulment of such registrations (excluding annulment of registrations under the provision of Article 56-2-3 paragraph 1);

(2) Designation of important intangible cultural properties, and annulment of such designations;

(3) Recognition of holders or holding bodies of important intangible cultural properties, and annulment of such recognition;

(4) Designation of important tangible folk-cultural properties or important intangible folk-cultural properties and annulment of such designation;

(5) Designation of special historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments, or of historic sites, places of scenic beauty and/or natural monument, and annulment of such designation;

(6) Annulment of the provisional designation of historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments;

(7) Classification to important preservation districts for groups of historic buildings, and annulment of such classification;

(8) Designation of traditional conservation technique, and annulment of such designation;

(9) Recognition of holders or preservation bodies of designated traditional conservation techniques, and annulment of such recognition.

2. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall in advance consult the Council with reference to the following matters:

(1) Orders concerning the custody of important cultural properties or the repair of national treasures;

(2) Execution by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs of the repair of national treasures or of preventive measures against their destruction, damage or theft;

(3) Permission for alteration of the existing state or acts affecting the preservation of important cultural properties;

(4) Restriction or prohibition of acts, or orders for the provision of necessary facilities, as may be required for the maintenance of the integrity of surroundings of important cultural properties.

(5) Purchase of important cultural properties by the State;

(6) Selection of intangible cultural properties other than important intangible cultural properties, of which the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs should prepare records or for the recording, etc. of which subsidies should be granted;

(7) Orders concerning the custody of important tangible folk-cultural properties;

(8) Purchase of important tangible folk-cultural properties;

(9) Selection of intangible folk-cultural properties other than important intangible folk-cultural properties, of which the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs should prepare records or for the recording, etc. of which subsidies should be granted;

(9-2) Extension of the term of orders for suspension or for prohibition of act altering the existing state of remains;

(10) Execution of excavation by the Commissioner of the Agency for cultural Affairs for the purpose of investigating buried cultural properties;

(11) Orders concerning the custody of historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments, or concerning the restoration of special historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments;

(12) Execution by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs of restoration or of preventive measures against destruction, damage, decay or theft of special historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments;

(13) Permission for alteration of the existing state of historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments

or for acts affecting the preservation thereof;

(14) Restriction or prohibition of acts, or orders for provision of necessary facilities, as may be required for the maintenance of the integrity of surroundings of historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments;

(15) Orders for the recovery of original state of historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments, to be issued in the cases where any acts have been made without permission for alteration of the existing state or for acts affecting the preservation thereof, or not in compliance with the conditions of such permission, or where the restriction or prohibition of acts for maintenance of the integrity of their surroundings has been disobeyed;

(16) Delegation to the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures) or of the designated city, etc. of the competence to give permission for alteration of the existing state of important cultural properties or for acts affecting the preservation thereof, or for alteration of the existing state of historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments or for acts affecting the preservation thereof, or to cancel such permission.

(Members, etc.)

Article 84-3. The Council shall be composed of five (5) members who have been appointed by the Minister of Education, with the approval of the Cabinet, from among those who have wide and eminent views on and knowledge of culture.

2. When it is necessary for the investigation of and deliberation on professional matters, the Council may have an expert member or members and a temporary expert member or members.

(Transfer to Cabinet Order)

Article 84-4. In addition to what have been provided for in this Chapter, matters relating to the internal organization of the Council, affairs under its jurisdiction, its members and other personnel shall be determined by the Cabinet Order.

CHAPTER VI Additional Provisions

Section 1. Public Hearings and Protests

(Special Cases of Public Hearings)

Article 85. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs intends to make dispositions or take measures mentioned in the following items, he/she shall hold a public hearing, regardless of the classification of the procedures for the voicing of opinions stipulated in Article 13, paragraph 1 of the Administrative Procedures Law (Law No. 88 of 1993).

(1) Restriction, prohibition or order to be issued to particular persons under the provisions of Article 45 paragraph 1 or Article 81 paragraph 1;

(2) Order for discontinuance of public viewing under the provisions of Article 51 paragraph 5 (including cases where Article 51-2 [including cases where Article 56-16 applies mutatis mutandis], Article 56-15 paragraph 2 and Article 56-16 apply mutatis mutandis);

(3) Prohibition of or order for discontinuance of excavation under the provision of Article 57 paragraph 2;

(4) Order for suspension or for prohibition under Article 57-5 paragraph 2 for the conduct of investigation mentioned in the same paragraph or extension of the term of such order under the provision of paragraph 5 of the same Article;

(5) Order for restoration to the status quo under the stipulations of Article 80 paragraph 7 (including cases where Article 81 paragraph 3 applies mutatis mutandis);

2. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs intends to hold a public hearing under the preceding paragraph or a public hearing related to the cancellation of permission under the provisions of Article 43 paragraph 4 (including cases where Article 80 paragraph 3 applies mutatis mutandis) or those of Article 53 paragraph 4, he/she shall give notice in accordance with the provision of Article 15 paragraph 1 of the Administrative Procedures Law, and at the same time shall make a public announcement concerning the substance of the disposition and the date and place of the public hearing, at least ten (10) days in advance.

3. Deliberations on the date for the public hearing under the preceding paragraph shall be held publicly.

(Hearing of Opinions)

Article 85-2. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs intends to make dispositions or take measures mentioned in the following items, he/she shall hold a public hearing by the requesting the attendance of the parties concerned or their proxies:

(1) Execution of repairs, restoration or measures under the provision of Article 38 paragraph 1 or Article 78 paragraph 1;

(2) Execution of an invasive inspection or measures necessary for inspection under the provisions of Article 55 paragraph 1 or Article 83 paragraph 1;

(3) Execution of excavation under the provisions of Article 58 paragraph 1.

2. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs intends to hold a public hearing under the preceding paragraph, he/she shall notify the parties concerned of the reasons for the disposition or measure to be made or taken under the relevant items of the same paragraph, the substance of each disposition or measure, and the date and place of the public hearing, at least ten (10) days in advance, and at the same time shall make a public announcement of such substance of disposition or measure and of the date and place of the said public hearing.

3. At the public hearing under paragraph 1, the parties concerned or their proxies may express opinions or give explanations, and produce evidences, in behalf of themselves or of the principals.

4. In case the parties concerned or their proxies failed to attend the public hearing under paragraph 1 without a justifiable reason, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may effect the disposition or measure mentioned in each of the items of paragraph 1 without holding any public hearing.

(Public Hearing in Case of Procedures for Protest)

Article 85-3. In case a protest has been filed with the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs against either of the dispositions mentioned below, except in cases where the protest is to be rejected, he/she shall, within thirty (30) days of receiving the written protest, open a public hearing, requesting the attendance of the protestant(s) and participants, or any proxies thereof:

(1) Permission or rejection of demand for permission for the alteration of existing state or for an act affecting the preservation thereof under the provision of Article 43 paragraph 1 or Article 80 paragraph 1;

(2) Appointment of the custodial body under the provision of Article 71-2 paragraph 1.

2. In holding a public hearing, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall notify the protestant(s) and any participants of the date and place of the public hearing at least ten (10) days in advance, while making at the same time a public announcement of the gist of the case and of the date and place of the said public hearing.

(Participation)

Article 85-4. In addition to the protestant(s), participant(s) and any proxies thereof, any interested party to the disposition in question who desires to express his/her opinion on the occasion of the public hearing under paragraph 1 of the preceding Article shall make written application for permission to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, stating the matters prescribed by the Ministry of Education Ordinance.

(Presentation of Evidence, etc.)

Article 85-5. On the occasion of the public hearing opened under the provision of Article 85-3 paragraph 1, the protestant(s), the participant(s) and the person(s) participating in the said public hearing in accordance with the provision of the preceding Article, or the proxies of thereof, must be given the opportunity to present evidences and to express opinions in regard to the case concerned.

(Consultation, etc. preceding Final Decision)

Article 85-6. When the case of the protest involves certain coordination with the mining or stone-quarrying industry, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall, except in the case of rejecting the protest, give his/her final decision after consulting with the Environmental Disputes Coordination Commission.

2. Heads of respective administrative organs concerned may give their opinions in regard to the case of the protest.

(Procedures)

Article 85-7. Other than those provided for in the preceding four Articles and in the Administrative Appeal Law (Law No. 160 of 1962), procedures with respect to a protest shall be prescribed by the Ministry of Education Ordinance.

(Relation between Protest and Lawsuit)

Article 85-8. A lawsuit for cancellation of such disposition as mentioned in each of the items of Article 85-3 paragraph 1 shall not be instituted unless decision is reached as to the protest raised against the disposition in question.

Section 2. Special Provisions regarding the State

(Special Provisions regarding the State in Connection with Important Cultural Properties, etc.)

Article 86. In applying the provisions of the present Law to the State or State organs, special provisions contained in this Section shall have the priority.

Article 87. When the important cultural property, important folk-cultural property or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument is the State property which is provided for by the State Property Law (Law No. 73 of 1948), it shall be subjected to the custody of the Minister of Education; however, when any such property is the administrative property prescribed in Article 3 paragraph 2 of the same Law in the custody of a person other than the Minister of Education, or when there is any special reason to place such a property in the custody of a person other than the Minister of Education, the question whether the said property should be placed in the custody of the head of the Ministry or Agency concerned or in the custody of the Minister of Education shall be determined through the consultation of the Minister of Education, the head of the Ministry or Agency concerned and the Minister of Finance.

Article 87-2. When the transfer of jurisdiction or administrative control is to be made between the accounting units belonging to different jurisdictions respecting an important cultural property, important tangible folk-cultural property, or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, for the purpose of placing the said property in the custody of the Minister of Education in accordance with the provision of the preceding Article, it shall be so arranged without compensation notwithstanding the provision of Article 15 of the State Property Law.

Article 88. When any tangible cultural property or tangible folk-cultural property belonging to the State has been designated as national treasure or important cultural property or important tangible folk-cultural property, the notice or the certificate of designation to be issued to its owner under the provision of Article 28 paragraph 1 or paragraph 3 (including the cases where the same provisions apply mutatis mutandis under Article 56-10 paragraph 2) shall be issued to the head of the Ministry or Agency in charge of the custody of the tangible cultural property or the tangible folk-cultural property concerned. In this case, the head of the Ministry or Agency who has received the certificate of designation of national treasure shall send back to the Minister of Education without delay the certificate of designation of important cultural property previously issued for the same property that has now been designated as national treasure.

2. When the designation of a national treasure, important cultural property or important tangible folk-cultural property belonging to the State has been annulled, the notice or the certificate of designation to its owner under the provision of Article 29 paragraph 2 (including the cases where the same applies mutatis mutandis under Article 56-11 paragraph 2) or paragraph 5 shall be issued to the head of the Ministry or Agency in charge of the custody of such national treasure, important cultural property or important tangible folk-cultural property. In this case, the head of the Ministry or Agency concerned shall send back the certificate of designation to the Minister of Education without delay.

3. When the property owned or occupied by the State has been designated or provisionally designated as special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument or as historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, or when such designation or provisional designation has been annulled, the notice to be issued to the owner or the possessor/occupant under the provision of Article 69 paragraph 3 (including the cases where the same applies mutatis mutandis under Article 70 paragraph 3 and Article 71 paragraph 4) shall be issued to the head of the Ministry or Agency in charge of the custody of such property.

Article 89. The head of the Ministry or Agency in charge of the custody of an important cultural property, important tangible folk-cultural property or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument shall exercise the custody of such property in accordance with this Law, and with the Ministry of Education Ordinance and at the advice of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, issued or given thereunder.

Article 90. The head of the Ministry or Agency concerned shall give a notice to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs through the Minister of Education in any of the following cases:

- (1) Where any important cultural property, important tangible folk-cultural property, or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument has been newly acquired;
- (2) Where there has been the transfer of jurisdiction or of administrative control respecting any important cultural property, important tangible folk-cultural property, or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument;
- (3) Where any important cultural property, important tangible folk-cultural property, or historic site, place of scenic

beauty and/or natural monument, under the jurisdiction of the Ministry or Agency concerned has been entirely or partially destroyed, damaged, or decayed, or has been lost or stolen;

(4) Where the location of any important cultural property or important tangible folk-cultural property, under the jurisdiction of the Ministry or Agency concerned, is to be changed;

(5) Where any important cultural property or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, under the jurisdiction of the Ministry or Agency concerned, is to be repaired or restored (excluding the case where consent of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs must be applied for in accordance with the provision of a paragraph 1 item (1) of the following Article, or any other cases provided for by the Ministry of Education Ordinance);

(6) Where the existing state of any important tangible folk-cultural property under the jurisdiction of the Ministry or Agency concerned is to be changed or an act affecting the preservation thereof is to be taken, or where such property is to be exported;

(7) Where in regard to the land within the designated area of any historic site, place of scenic beauty and/or natural monument under the jurisdiction of the Ministry or Agency concerned, there has been a change in the name of town, lot number, category or acreage.

2. In cases where notices are to be filed under the respective items of the preceding paragraph, the following provision shall apply mutatis mutandis: the provision of Article 32 paragraph 1 and those of Article 56-12 and Article 75 under which Article 32 paragraph 1 applies mutatis mutandis, when notices are to be filed under items (1) and (2) of the preceding paragraph; the provision of Article 33 and those of Article 56-12 and Article 75 under which Article 33 applies mutatis mutandis, when notices are to be filed under item (3) of the preceding paragraph; the provision of Article 34 and that of Article 56-12 under which Article 34 applies mutatis mutandis, when notices are to be filed under item (4) of the preceding paragraph; the provisions of Article 43-2 paragraph 1 and Article 80-3 paragraph 1 when notices are to be filed under item (5) of the preceding paragraph; the provision of Article 56-13 paragraph 1, when notices are to be filed under item (6) of the preceding paragraph; and the provision of Article 72 paragraph 2, when notices are to be filed under item (7) of the preceding paragraph.

3. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may give necessary advice on the matters notified under paragraph 1 item (5) or (6).

Article 91. The head of the Ministry or Agency concerned shall obtain in advance the consent of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs through the Minister of Education, in any of the following cases;

(1) Where he/she intends to alter the existing state of the important cultural property or of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, or to do any act affecting the preservation thereof;

(2) Where he/she intends to export any important cultural property under his/her jurisdiction;

(3) Where he/she intends to loan, exchange, sell, transfer, or otherwise dispose of the important cultural property, important tangible folk-cultural property or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument under his/her jurisdiction.

2. When any of the State organs other than the head of the Ministry or Agency intends to alter the existing state of the important cultural property or of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, or to do any act affecting the preservation thereof it shall obtain in advance the consent of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs.

3. In the case coming under paragraph 1 item (1) and the preceding paragraph, the proviso to Article 43 paragraph 1 and the provision of paragraph 2 of the same Article, as well as the proviso to Article 80 paragraph 1 and the provision of paragraph 2 of the same Article shall apply mutatis mutandis.

4. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall, in giving consent regarding the steps provided for in paragraph 1 item (1) or paragraph 2, give necessary advice thereon as a condition to such consent.

5. The head of the Ministry or Agency concerned or any other State organ shall duly respect the advice of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs given under the provision of the preceding paragraph.

Article 92. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, when he/she deems it necessary, give appropriate advice to the head of the Ministry or Agency through the Minister of Education, respecting the following matters:

(1) Method of custody of the important cultural property, important tangible folk-cultural property, or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, under his/her jurisdiction;

(2) Repair or restoration or preventive measures against destruction, damage, decay or theft of the important cultural property, important tangible folk-cultural property, or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, under his/her jurisdiction;

(3) Provision of facilities necessary for the preservation of the integrity of surroundings of the important cultural

property or of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument;

(4) Display or opening to the public of the important cultural property or the important tangible folk-cultural property under his/her jurisdiction.

2. With respect to the advice under the preceding paragraph, the provision of paragraph 5 of the preceding Article shall apply *mutatis mutandis*.

3. With respect to the share of expenses required for the repairs, restoration or measures mentioned in paragraph 1 item (2) or for the provision of facilities mentioned in item (3) of the same paragraph to be undertaken or made on the advice of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs given under the same paragraph, the Minister of Education and the head of the Ministry or Agency concerned shall decide by consultation between themselves.

Article 93. In any of the cases given in the following items, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may himself/herself conduct repairs or restoration, or take preventive measures against destruction, damage, decay or theft, respecting the national treasure or the special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument belonging to the State. If, in this case, however, the cultural property in question is under the jurisdiction of the head of the Ministry or Agency, other than the Minister of Education, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall consult in advance, through the Minister of Education, the head of the Ministry or Agency taking custody of the said property respecting the substance of the repairs, restoration or measures, the date of commencement of the work, and other necessary matters; and if the said property is under the jurisdiction of the Minister of Education, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall secure his/her approval, unless otherwise regulated by the Minister of Education.

(1) Where the head of the Ministry or Agency concerned fails to comply with the advice of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, given in regard to the repairs, restoration or measures as provided for in paragraph 1 item (2) of the preceding Article;

(2) Where it is not deemed appropriate to have the said repairs or restoration or measures undertaken by the head of the Ministry or Agency concerned, in the case where the national treasure, or the special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument is damaged or in decay, or where there is a fear that such property may be destroyed or damaged, fall into decay, or may be stolen.

Article 94. In case the Minister of Education deems it necessary for the purpose of designating a State property as national treasure, as important cultural property, as important tangible folk-cultural property, as special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, or as historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, or for the purpose of clearly grasping the conditions of the State property designated as such, he/she may demand of the head of the Ministry or Agency concerned a report necessary for the investigation, or may, except for the case regarding the important tangible folk-cultural property, appoint a person or persons who are to conduct the investigation and let them carry it out on the spot.

Article 95. In case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it positively necessary for the purpose of preservation of the State property designated as an important cultural property, as an important tangible folk-cultural property or as a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, he/she may appoint an appropriate local public body or any other appropriate juridical person and charge it with the conduct of custody necessary for the preservation of such cultural property (including the care of such facilities, equipments or any other objects in the ownership or custody of the State as are needed for the preservation of the said cultural property).

2. In making appointment under the provision of the preceding paragraph, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall obtain in advance the consent of the head of the Ministry or Agency in charge of the custody of the cultural property concerned, through the Minister of Education, as well as that of the local public body or any other juridical person to be appointed as such.

3. To the appointment under the provision of paragraph 1 the provisions of Article 32-2 paragraphs 3 and 4 shall apply *mutatis mutandis*.

4. Any profit raised from the exercise of the custody under the provision of paragraph 1 shall revert to the local public body or any other juridical person concerned.

5. In regard to the custody undertaken by the local public body or any other juridical person in accordance with the provision of paragraph 1, the following provisions shall apply *mutatis mutandis* as follows: the provisions of Article 30, Article 31 paragraph 1, Article 32-4 paragraph 1, Articles 33, 34, 35 and 36, Article 47-2 paragraph 3 and Article 54 to the custody of the important cultural property or of the important tangible folk-cultural property; and those of Article 30, Article 31 paragraph 1, Articles 33 and 35, Article 72 paragraphs 1 and 2, Article 72-2

paragraphs 1 and 3, Article 76 and Article 82 to the custody of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument.

Article 95-2. To the annulment of the appointment under the provision of paragraph 1 of the preceding Article the provision of Article 32-3 shall apply *mutatis mutandis*.

Article 95-3. In case the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs deems it positively necessary for the purpose of protection of important cultural property, important tangible folk-cultural property, or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, he/she may make the local public body or any other juridical person appointed to conduct custody under the provision of Article 95 paragraph 1 undertake the repair or restoration of the cultural property concerned.

2. In case the local public body or any other juridical person is made to undertake the repair or restoration under the provision of the preceding paragraph, the provision of Article 95 paragraph 2 shall apply *mutatis mutandis*.

3. In regard to the execution of repair or restoration by the local public body or any other juridical person under the provision of paragraph 1, the following provisions shall apply *mutatis mutandis* as specified below: the provisions of Article 32-4 paragraph 1 and Article 35 to the repair or restoration of the important cultural property or of the important tangible folk-cultural property, and those of Article 35, Article 72-2 paragraph 1 and Article 73 to that of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument.

Article 95-4. The local public body appointed under the provision of Article 95 paragraph 1 may use without compensation the land or the building which is covered by the designation of the important cultural property, important tangible folk-cultural property or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, belonging to the State ownership, within the limits of its custodial necessity.

2. The provisions of Article 22 paragraphs 2 and 3 of the State property Law shall apply *mutatis mutandis* to the case where the land or building may be used under the provision of the preceding paragraph.

Article 96. When the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs intends to execute himself/herself an excavation under the provision of Article 58 paragraph 1, if the land where the said excavation is to take place is owned by the State or occupied by any organ of the State, he/she shall consult in advance, through the Minister of Education, the head of the Ministry or Agency concerned with respect to the purpose, method and date of commencement of the excavation, and any other matters deemed necessary; however, if the head of the Ministry or Agency concerned is the Minister of Education, his/her approval shall be secured.

Article 97. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall keep in custody the cultural property which has reverted to the National Treasury under the provisions of Article 63; however, the objects which had better be placed in the custody of any other organ for the purpose of its preservation or in view of its utility shall be transferred to the custody of such more appropriate organ.

(Special Provisions Regarding the State in Connection with Registered Tangible Cultural Properties)

Article 97-2. When registered tangible cultural properties belonging to the State which are buildings have been registered in accordance with the provision of Article 56-2 paragraph 1, the notice or the certificate of registration to be issued to the owner under the provisions of Article 56-2-2 paragraph 1 or 3 shall be issued to the head of the Ministry or Agency in charge of the custody of the registered tangible cultural property concerned.

2. When the registration of a registered tangible cultural property belonging to the State has been annulled under the provisions of Article 56-2-3 paragraph 1 or 2, the notification to be given to its owner under paragraph 3 of the same Article shall be made to the head of the Ministry or Agency in charge of the custody of the registered tangible cultural property concerned. In this case, the head of the Ministry or Agency concerned shall send back the certificate of designation to the Minister of Education without delay.

Article 97-3. The head of the Ministry or Agency in concerned shall give notice to the Commissioner of the Agency of Cultural Affairs through the Minister of Education in the following cases:

- (1) Where a registered tangible cultural property has been acquired;
 - (2) Where there has been a transfer of jurisdiction or of administrative control with respect to any registered tangible cultural property;
 - (3) Where a registered tangible cultural property under the jurisdiction of the Ministry or Agency has been entirely or partially destroyed or damaged;
 - (4) Where the existing status of a registered tangible cultural property is to be altered;
2. When any State organ other than the heads of the Ministries and Agencies intends to alter the existing state of a registered tangible cultural property, it must notify the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs.
3. The proviso of Article 32 paragraph 1 shall apply *mutatis mutandis* to notifications under paragraph 1 items (1)

and (2), and likewise the proviso of 56-2-5 to notifications under paragraph 1 item (3), and the proviso of 56-2-7 paragraph 1 to notifications under paragraph 1 item (4) and the preceding paragraph.

4. The proviso of Article 56-2-7 paragraph 1 and the provisions of paragraph 2 shall apply *mutatis mutandis* to alterations to the existing state under paragraph 1 item (4) and paragraph 2.

5. When deemed necessary for the protection of a registered tangible cultural property, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs can, through the Minister of Education, state his opinion to the head of the Ministry or Agency concerned, or to State organs other than the heads of the Ministries and Agencies, concerning alterations to the existing state under paragraph 1 item (4) and paragraph 2.

Article 97-4. When it is deemed necessary to confirm the status of a registered tangible cultural property belonging to the State, the Minister of Education can demand of the head of the Ministry or Agency concerned a report necessary for that investigation.

Article 97-5. To registered tangible cultural properties belonging to the State, the provisions of Article 56-2-4 paragraphs 3 to 5 inclusive, of Article 56-2-6 paragraph 2, and of Article 56-2-9 paragraph 3 shall not apply.

Section 3. Local Public Bodies and Boards of Education

(Functions of Local Public Body)

Article 98. Local public bodies may issue subsidies in regard to the expenses required for the preservation and utilization of cultural properties, including their custody, repair, restoration and public viewing.

2. Any local public body may, in accordance with its own regulations, designate important items of cultural properties which are located within its own administrative limits and that which are not designated by the State as important cultural properties, the important intangible cultural properties, important tangible folk-cultural properties, important intangible folk-cultural properties or historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments, and take necessary measures for their preservation and utilization.

3. In case a local public body has enacted, revised or abolished its own regulations mentioned in the preceding paragraph, or in case it has designated cultural properties or annulled such designation, its Board of Education shall report the fact to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in accordance with the Ministry of Education Ordinance.

Article 98-2. When local public bodies deem it necessary to investigate the buried cultural property, they may, excepting those which the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs undertakes to excavate in accordance with the provision of Article 58 paragraph 1, undertake to excavate the land considered to contain buried cultural properties.

2. In cases where a local public body intends to undertake excavation in accordance with the provision of the preceding paragraph, if the land where it is to be undertaken belongs to the State ownership or occupied by a State organ, responsible Board of Education shall consult in advance the head of the Ministry or Agency concerned or any other State organ with respect to the purpose, method and date of commencement of the excavation, and any other matters deemed necessary.

3. The local public body may ask the undertaker for his/her cooperation in regard to the excavation carried out in accordance with paragraph 1.

4. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may give the local public body necessary guidance and advice concerning the excavation carried out under paragraph 1.

5. The State may grant the local public body a subsidy to cover part of the expenses required for the excavation carried out under paragraph 1.

Article 98-3. In case the Board of Education of a To, Do, Fu or Ken (Prefecture) or of a designated city, etc. has discovered a cultural property through an excavation carried out in accordance with the provision of paragraph 1 of the preceding Article, the provisions of Article 59 and Article 62 shall apply *mutatis mutandis*. In this case, "Article 59 paragraph 1 or paragraph 2 of the preceding Article" mentioned in Article 62 shall read "Article 59 paragraph 1 which applies *mutatis mutandis* under Article 98-3 paragraph 1."

2. As for the application of the provision of Article 63 under the preceding paragraph, "Article 59 paragraph 1 or Article 61 paragraph 2" mentioned in Article 63 paragraph 1 shall be taken as "Article 59 paragraph 1 which applies *mutatis mutandis* under Article 98-3 paragraph 1."

(Consideration with Respect to Local Bond)

Article 98-4. With respect to local bonds to be issued by local public bodies as a means of raising necessary funds for carrying out undertakings for the sake of preservation and utilization of cultural properties, appropriate consideration shall be given, within the limits of laws and regulations, and as far as the financial situation and the

financial conditions of the said local public bodies permit.

(Delegation of Competence)

Article 99. When deemed necessary, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may delegate to the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or of designated cities, etc., part of his/her competence as listed below:

- (1) Direction and supervision under the provision of Article 35 paragraph 3 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 36 paragraph 3 [including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-14, Article 76 paragraph 2 (including the cases where the latter paragraph applies mutatis mutandis under Article 95 paragraph 5) and Article 95 paragraph 5], Article 37 paragraph 4 [including the case where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-14 and Article 77 paragraph 3], Article 46-2 paragraph 2, Article 56-6 paragraph 2, Article 56-9 paragraph 2 [including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-21], Article 56-14, Article 56-18 paragraph 2, Article 73-2, Article 75, Article 81-2 paragraph 2, Article 95 paragraph 5 and Article 95-3 paragraph 3);
- (2) Permission for the alteration of the existing state or for the acts affecting preservation, cancellation of such permission, and order for suspension of such alteration or acts, under the provision of Article 43 or Article 80 (excluding permission for gross alteration of the existing state or for acts seriously affecting preservation, and cancellation of such permission);
- (3) Order for suspension of public viewing under the provision of Article 51 paragraph 5, Article 51-2 (including the cases where this Article applies mutatis mutandis under Article 56-16), Article 56-15 paragraph 2 and Article 56-16;
- (4) Permission for public viewing, cancellation thereof and order for suspension of such act, under the provisions of Article 53 paragraphs 1, 3 and 4.
- (5) Investigation or execution of measures necessary thereof under the provisions of Article 54 (including the cases where the same Article applies mutatis mutandis under Article 56-17 and Article 95 paragraph 5), Article 55, Article 82 (including the cases where this Article applies mutatis mutandis under Article 95 paragraph 5), or Article 83;
- (6) Order for the suspension of the act of excavation under the provision of Article 57 paragraph 2.

2. In case the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or of designated cities, etc., by virtue of the competence delegated to them under the provision of the preceding paragraph, cancel the permission under item (2) or (4) of the same paragraph, or in case they execute investigation by entry into land or take measures necessary therefor under item (5) of the same paragraph, the provisions of Article 85 shall apply mutatis mutandis, respectively.

With respect to such acts as provided for in the preceding paragraph, out of those of the execution of the public authority including the disposition which the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or of designated cities, etc., have made by virtue of the competence delegated under the provision of paragraph 1, no one can address an appeal of dissatisfaction under the Administrative Appeal Law.

4. The provisions of Articles 85-3 to 85-7 inclusive shall apply mutatis mutandis to the procedure for appeal to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs for examination on the acts of execution of the public authority including the dispositions made by the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or of designated cities, etc., and the provision of Article 85-8 to the appeal for annulment of the dispositions provided for in Article 85-3 paragraph 1 item (1) which were made by the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or of designated cities, etc.

(Delegation of Custody of Important Cultural Properties on Display)

Article 100. When deemed necessary, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may delegate to the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or of designated cities, etc., the duties relating to the custody of the important cultural properties or important tangible folk-cultural properties displayed under the provisions of Article 48 (including the cases where this Article applies mutatis mutandis under Article 56-16).

2. The Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or of designated cities, etc., to which the duties referred to in the preceding paragraph have been delegated, shall appoint from among their personnel persons who are to undertake the custody of the important cultural properties or important tangible folk-cultural properties in question.

(Delegation of Judgement of Objects Presented as Buried Objects)

Article 100-2. When deemed necessary, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall delegate to the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or of designated cities, etc., the duties of judgement

provided for in Article 61 paragraph 1, of notification and sending back the object, provided for in paragraph 2 of the same Article and of deliver provided for in Article 62 (exclusively the delivery of the cultural property prescribed in Article 62 paragraph 2).

2. When duties are delegated under the provision of the preceding paragraph, the presentation of the object by the chief of the station under Article 60 shall be made to the prefectural or municipal Board of Education to which such duties are delegated.

(Trust of Execution of Repairs, etc.)

Article 101. With respect to repairs of the national treasure or preventive measures against its destruction, damage or theft provided for in Article 38 paragraph 1 or in Article 93, excavation of buried cultural property provided for in Article 58 paragraph 1, restoration of the special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument or preventive measures against its destruction, damage, decay or theft provided for in Article 78 paragraph 1 or in Article 93, the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may, when he/she deems it necessary, entrust the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures) with the execution of the whole or a part of such affairs.

2. In case the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures) act by virtue of the trust provided for in the preceding paragraph, the following provisions shall apply mutatis mutandis respectively: the provisions of Article 39, when whole or part of the repairs or measures mentioned in Article 38 paragraph 1 is to be executed; the provisions of Article 39 applying mutatis mutandis under Article 58 paragraph 3, when whole or part of the excavation mentioned in Article 58 paragraph 1 is to be executed; the provisions of Article 39 applying mutatis mutandis under Article 78 paragraph 2, when whole or part of the restoration or measures mentioned in Article 78 paragraph 1 is to be executed.

(Acceptance of Trust of Custody, etc. of Important Cultural Property or Technical Guidance thereon)

Article 102. Upon request of the owner (the custodial body, if such has been appointed) Or of the custodian, the board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefecture) may, with previous approval by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, accept the trust of custody (excluding the cases where a custodial body has been appointed), repair or restoration of the important cultural property, of important tangible folk-cultural property or of historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, or give technical guidance thereon.

2. The provisions of Article 39 paragraphs 1 and 2 shall apply mutatis mutandis, when the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefecture) accepts the trust of custody, repair or restoration under the preceding paragraph.

(Channel for Presentation of Papers, etc.)

Article 103. Reports and other papers, as well as objects, to be submitted to the Minister of Education or to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs under the provisions of this Law with regard to the cultural property, shall go through the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefecture) concerned.

2. The Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefecture), upon receiving the papers and objects mentioned in the preceding paragraph, shall forward them to the Minister of Education or to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs together with the statement of its own opinions thereon.

3. Notification of order, advice, instruction and any other kinds of disposition to be issued by the Minister of Education or the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs under the provisions of this Law with regard to cultural property, shall go through the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefecture) concerned; this shall not apply, however, in cases of extreme urgency.

4. The act of reporting, proposal, or returning of the certificate of designation to the Minister of Education or to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs as provided for by this Law shall be deemed as complete at the time when such report or other document or the certificate of designation has reached the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefecture) which it is to go through in accordance with the provision of paragraph 1.

(Direction, Supervision and Payment of Expenses)

Article 104. The Commissioner of the Agency for Cultural Affairs may direct and supervise the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or of designated cities, etc., with respect to the duties which the said Commissioner makes such Boards perform.

2. The expenses which the Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or of designated cities, etc., require for carrying out the duties mentioned in the provisions of Articles 99 to 101 inclusive shall be borne by the National Treasury.

(Presentation of Opinions to the Minister of Education or the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs)

Article 104-2. The Boards of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefectures), or of municipalities (including municipal federations and special districts; hereinafter the same in this Section), may present their opinions to the Minister of Education or to the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs concerning the preservation and utilization of the cultural properties which are located within their administrative districts.

(Regional Cultural Properties Protection Council)

Article 105. Any prefectural or municipal Board of Education may, in accordance with its own regulations, have a Regional Cultural Properties Protection Council.

2. The Regional Cultural Properties Council shall, upon inquiry of the prefectural or municipal Board of Education concerned, investigate and deliberate important matters concerning the preservation and utilization of cultural properties as well as make proposals to the said Board of Education with respect to such matters.

3. Particulars concerning the organization and management of Regional Cultural Properties Protection Council shall be determined by the regulations of the prefecture or municipality concerned.

(Specialist-Members for Cultural Property Protection)

Article 105-2. The Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefecture) may have specialist-members for cultural property protection.

2. The specialist-members for cultural property protection shall from time to time make inspection tours of cultural properties, give guidance and advice to their owners and other related persons in regard to the protection of cultural properties and also undertake educational activities for community people on the spirit of the protection of cultural properties.

3. The specialist-members for cultural property protection shall serve on a part-time basis.

CHAPTER VII Penal Provisions

(Criminal Penalties)

Article 106. Any person who has, in contravention of the provision of Article 44, exported any important cultural property without obtaining the permission of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs shall be liable to imprisonment, with or without hard labor, for a term not exceeding five (5) years or to a fine not exceeding one million (1,000,000) yen.

Article 107. Any person who has damaged, discarded or secreted any important cultural property shall be liable to imprisonment, with or without hard labor, for a term not exceeding five (5) years or to a fine not exceeding three hundred thousand (300,000) yen.

2. If the person mentioned in the preceding paragraph happens to be the owner of the important cultural property in question, he/she shall be liable to imprisonment, with or without hard labor, for a term not exceeding two (2) years or to a fine of minor fine not exceeding two hundred thousand (200,000) yen.

Article 107-2. Any person who has altered the existing state of a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, or by practicing any act affecting its preservation destroyed it, damaged it or brought it to decay, shall be liable to imprisonment, with or without hard labor, for a term not exceeding five (5) years or to fine not exceeding three hundred thousand (300,000) yen.

2. If the person mentioned in the preceding paragraph happens to be the owner of the historic site, place of scenic beauty and/or natural monument in question, he/she shall be liable to imprisonment, with or without hard labor, for a term not exceeding two (2) years or to a fine or minor fine not exceeding two hundred thousand (200,000) yen.

Article 107-3. The person who comes under any of the following items shall be liable to a fine not exceeding two hundred thousand (200,000) yen.

(1) Any person who has, in violation of the provisions of Article 43 or Article 80, altered the existing state of or done an act affecting the preservation of any important cultural property or any historic site, place of scenic beauty and/or natural monument with obtaining the permission of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs or the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefecture) or designated city, etc., to which the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs had delegated his competence, or without complying with the conditions of such permission, or failed to obey the order of the said Commissioner or Board of Education issued to the violator to suspend the act of altering the existing state or affecting preservation;

(2) Any person who has, in contravention of the provision of Article 57-5 paragraph 2, failed to obey the order of suspension or prohibition of the act which may lead to the alteration of the existing state issued by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs.

Article 107-4. The person who comes under any of the following items shall be liable to a fine not exceeding ten thousand (10,000) yen;

(1) Any person who has refused or interfered with the execution of repair or of any measure for the prevention of destruction, damage or theft of a national treasure, in contravention of the provision of Article 32-2 paragraph 5 applying mutatis mutandis under Article 39 paragraph 3 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 101 paragraph 2);

(2) Any person who has refused or interfered with the execution of excavation, in contravention of the provision of Article 32-2 paragraph 5 applying mutatis mutandis under Article 39 paragraph 3 which applies mutatis mutandis under Article 58 paragraph 3 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 101 paragraph 2);

(3) Any person who has refused or interfered with the execution of restoration or of any measure for the prevention of destruction, damage decay or theft of the special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, in contravention of the provision of Article 32-2 paragraph 5 applying mutatis mutandis under Article 39 paragraph 3 which applies mutatis mutandis under Article 78 paragraph 2 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 101 paragraph 2);

Article 107-5. In case the representative of a juridical person, or the proxy, a servant or any other employee of a juridical person or of a natural person has committed any of the offenses mentioned in the preceding five Articles, in regard to the performance of duties or custody of property for which such juridical or natural person concerned by the same particular Article.

(Administrative Penalties)

Article 108. If a person appointed as responsible for the execution of custody, repairs or restoration of any important cultural property, important tangible folk-cultural property or historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, in accordance with the provision of Article 39 paragraph 1 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 47 paragraph 3 (including the cases where the latter applies mutatis mutandis under Article 56-14, Article 78 paragraph 2, Article 101 paragraph 2 or Article 102 paragraph 2), Article 49 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-16), or Article 100 paragraph 2, has destroyed, damaged or brought to decay the same property or has it stolen, by negligence or serious fault in duty, he/she shall be liable to a non-criminal fine not exceeding three hundred thousand (300,000) yen.

Article 109. The person who comes under any of the following items shall be liable to a non-criminal fine not exceeding three hundred thousand (300,000) yen:

(1) Any person who has failed to obey without justifiable reasons such order of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs as may be issued under Article 36 paragraph 1 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-14 and Article 95 paragraph 5) or Article 37 paragraph 1 pertaining to the custody of an important cultural property or an important tangible folk-cultural property, or to the repair of a national treasure;

(2) Any person who has failed to obey without justifiable reasons such order of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs as may be issued under the provision of Article 76 paragraph 1 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 95 paragraph 5) or Article 77 paragraph 1 pertaining to the custody of a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument, or to the restoration of a special historic site, place of scenic beauty and/or natural monument.

Article 110. Any person who comes under any of the following items shall be liable to a non-criminal fine not exceeding one hundred thousand (100,000) yen:

(1) Any person who has, without justifiable reasons, disobeyed the restriction, prohibition or the order for provision of facilities issued under Article 45 paragraph 1;

(2) Any person who, in contravention of the provisions of Article 46 (including the cases where this Article applies mutatis mutandis under Article 56-14), has failed to make the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs an offer of sale to the State or after making the said offer to him/her has transferred the important cultural property or important tangible folk-cultural property in question to any other party than the State within the period prescribed in paragraph 3 of the same Article (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-14), or has given false statements in making the offer of sales under paragraph 1 of the same Article (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-14) or in making an application for approval referred to in the proviso to the same paragraph (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-14);

- (3) Any person who has failed to display or open the property concerned to the public, in contravention of the provision of Article 48 paragraph 4 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 51 paragraph 3 [including the cases where the latter paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-16], or who has, in violation of the provision of Article 51 paragraph 5, Article 51-2 [including the case where this Article applies mutatis mutandis under Article 56-16], Article 56-15 paragraph 2 and Article 56-16), failed to obey the order for suspension or discontinuance of such public viewing, which was issued by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs or by the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefecture) or designated city, etc. concerned to which the said Commissioner had delegated his/her competence;
- (4) Any person who has in violation of the provisions of Article 53 paragraphs 1, 3 or 4, opened any important cultural property to the public without obtaining the permission of the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs or of the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefecture) or designated city, etc. to which the said Commissioner has delegated his competence, or without complying with the conditions of such permission, or failed to obey the order of the said Commissioner or Board of Education for the suspension of such public viewing;
- (5) Any person who has, in violation of the provisions of Article 54 (including the cases where this Article applies mutatis mutandis under Article 56-17 and Article 95 paragraph 5), Article 55, Article 56-2-10, Article 82 (including the cases where the latter Article applies mutatis mutandis under Article 95 paragraph 5), or Article 83, failed to submit a report or submitted a false report, or has refused, interfered with or evaded the responsible officials' on-the-spot investigation by entry into land or the execution of measure necessary for such investigation;
- (6) Any person who has, in violation of the provision of Article 57 paragraph 2, failed to obey the prohibition or the order for suspension or discontinuance of the act of excavation issued by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs or the Board of Education of To, Do, Fu or Ken (Prefecture) or designated city, etc. to which the said Commissioner has delegated his competence;
- (7) Any person who has, without justifiable reasons, disobeyed the restriction, prohibition or order for provision of facilities issued under the provision of Article 81 paragraph 1.

Article 111. The person who comes under any of the following items shall be liable to a non-criminal fine not exceeding fifty thousand (50,000) yen:

- (1) Any person who has failed to return to the Minister of Education the certificate of designation of an important cultural property or of an important tangible folk-cultural property, or to hand it over to the new owner of the property concerned in violation of the provision of Article 28 paragraph 5, Article 29 paragraph 4 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-11 paragraph 2), Article 56 paragraph 2 (including the cases where this paragraph applied mutatis mutandis under Article 56-17), Article 56-2-3 paragraph 5 or Article 56-2-11;
- (2) Any person who has failed to report or who has submitted a false report in violation of the provision of Article 31 paragraph 3 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-2-4 paragraph 4, Article 56-12 and Article 74 paragraph 2), Article 32 (including the cases where this Article applies mutatis mutandis under Article 56-2-4 paragraph 4, Article 56-12 and Article 75), Article 33 (including the cases where this Article applies mutatis mutandis under Article 56-12, Article 73-2, Article 75 and Article 95 paragraph 5), Article 34 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 56-12 and Article 95 paragraph 5), Article 43-2 paragraph 1, Article 56-2-5, Article 56-2-7 paragraph 1, Article 56-5, Article 56-13 paragraph 1, the body text of Article 56-15 Paragraph 1, Article 57 paragraph 1, Article 57-5 paragraph 1, Article 72 paragraph 2 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 75 and Article 95 paragraph 5), or Article 80-3 paragraph 1;
- (3) Any person who has refused, interfered with, or evaded the execution of custody, repair or restoration of or measure necessary for such action, in violation of the provision of Article 32-2 paragraph 5 (including the cases where this paragraph applies mutatis mutandis under Article 34-3 paragraph 2 [including the cases where the latter applies mutatis mutandis under Article 56-14], Article 56-2-4 paragraph 4, Article 56-2-6 paragraph 2, and under Article 56-12) or Article 72 paragraph 4.

Article 112. Deleted.

Supplementary Provisions

(Date of Enforcement)

Article 113. The date of the enforcement of this Law shall be provided for by Cabinet Order within a period not exceeding three (3) months from the day of its promulgation. (The same Law came into force from the 29th of August, 1950, by the Cabinet Order No. 276 of August, 1950).

(Abolition of Relevant Laws and Orders)

Article 114. The following Laws, Imperial Ordinances and Cabinet Orders are hereby abolished:

National Treasures Preservation Law (Law No. 17 of 1929);

Law concerning the Preservation of Important Objects of Art, etc. (Law No. 43 of 1933);

Law for the Preservation of Historic Sites, Places of Scenic Beauty and Natural Monuments (Law No. 44 of 1919);

Ordinance for the Enforcement of the National Treasures Preservation Law (Imperial Ordinance No. 210 of 1929);

Ordinance for the Enforcement of the Law for the Preservation of Historic Sites, Places of Scenic Beauty and Natural Monuments (Imperial Ordinance No. 499 of 1919);

Regulations governing the Organization of the National Treasures Preservation Society (Imperial Ordinance No. 211 of 1929);

Order for the Important Art Objects, etc. Research Council (Cabinet Order No. 251 of 1949);

Order for the Research Council on Historic Sites, Places of Scenic Beauty and Natural Monuments (Cabinet Order No. 252 of 1949).

(Transitional Provisions consequential upon Abolition of Laws and Orders)

Article 115. The designation of national treasures made prior to the enforcement of this Law under the provision of Article 1 of the National Treasures Preservation Law (excluding the cases where the annulment thereof has been made pursuant to Article 11 paragraph 1 of the same Law) shall be deemed as the designation of important cultural properties under Article 27 paragraph 1 of this Law, and the permission given pursuant to Article 3 or 4 of that Law shall be deemed as the permission under Article 43 or 44 of this Law.

2. With respect to the destruction or damage of national treasures which may have occurred prior to the enforcement of this Law, the orders which were given in accordance with Article 7 paragraph 1 of the National Treasures Preservation Law prior to the enforcement of this Law, and the subsidies which were granted in accordance with the former part of Article 15 of the same Law prior to the enforcement of this Law, the provisions of Articles 7 to 10 inclusive, the latter part of Article 15, and Article 24 of that Law shall continue to be in force. In this case, "the competent Ministers" in Article 9 paragraph 2 of that same Law shall read "the National Commission for Protection of Cultural Properties."

3. With regard to the punishment of acts committed prior to the enforcement of this Law, the provisions of the National Treasures Preservation Law, excepting Articles 6 and 23 shall continue to be in force.

4. Any person who owns, at the time of the enforcement of this Law, any national treasure designated under Article 1 of the National Treasures Preservation Law, shall report to the Commission stating particulars prescribed by the Regulations of the Commission, within three (3) months from the time of the enforcement of this Law.

5. When the report mentioned in the preceding paragraph has been filed, the Commission shall issue to the owner concerned a certificate of designation of important cultural property prescribed in Article 28 of this Law.

6. Any person who, in contravention of the provision of paragraph 4, has failed to report or has filed a false report shall be liable to a non-criminal fine not exceeding five thousand (5,000) yen.

7. The head of the Ministry of Agency having control, at the time of the enforcement of this Law, over any national treasure designated under Article 1 of the National Treasures Preservation Law shall, within three (3) months from the time of the enforcement of this Law, notify the Commission in writing, stating particulars prescribed by the Regulations of the Commission; however, this shall not apply if otherwise provided for by the Regulations of the Commission.

8. When the notification has been made according to the preceding paragraph, the Commission shall issue to the head of the Ministry or Agency concerned a certificate of designation of important cultural property prescribed in Article 28 of this Law.

Article 116. With respect to the objects classified under the provision of Article 2 paragraph 1 of the Law concerning the Preservation of Important Objects of Art, etc. up to the time of the enforcement of this Law, the old Law shall continue to be in force for the time being. In this case, the affairs concerning the operation of that Law shall be conducted by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, and "the national treasures" occurring therein shall read "the important cultural properties under the provisions of the Law for the Protection of Cultural Properties," "the competent Minister" reading "the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs" and "designate the same objects as national treasures in accordance with Article 1 of the National Treasures Preservation Law" reading "the preceding Article."

2. The Council for the Protection of Cultural Properties shall, in response to the consultation instituted by the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, undertake for the time being investigation and deliberation.

respecting the permission of exportation under Article 1 of the Law concerning the Preservation of Important Objects of Art, etc., and matters concerning the annulment of recognition under Article 2 of the same Law, and other important matters concerning the preservation of important objects of art, etc., and shall submit to the said Commissioner such proposals as may be deemed necessary with reference to these matters.

3. With respect to the operation of the Law concerning the Preservation of Important Object of Art, etc., the provisions of Article 103 of the present Law shall for the time being apply mutatis mutandis.

Article 117. The designation of historic sites, places of scenic beauty and/or natural monuments made prior to the enforcement of this Law, in accordance with the provision of Article 1 paragraph 1 of the Law for the Preservation of Historic Sites, Places of Scenic Beauty and Natural Monuments (excepting the cases where the designation has been annulled) shall be regarded as the designation made in accordance with the provision of Article 69 paragraph 1 of this Law, the provisional designation made in accordance with the provision of Article 1 paragraph 2 of the said old Law (excepting the cases where the designation has been annulled) shall be regarded as the provisional designation made in accordance with the provision of Article 70 paragraph 1 of this Law, and the permission given in accordance with the provision of Article 3 of the said old Law shall be regarded as the permission given in accordance with the provision of Article 80 paragraph 1 of this Law.

2. With respect to the orders issued or the dispositions made prior to the enforcement of this Law, in accordance with the provision of Article 4 paragraph 1 of the Law for the Preservation of Historic Sites, Places of Scenic Beauty and Natural Monuments, the provision of Article 4 of the said Law and of Article 4 of the Ordinance for the Enforcement of the said Law shall continue to be in force. In this case, "the Minister of Education" Occurring in Article 4 of the said Ordinance shall read "the National Commission for Protection of Cultural Properties."

3. As to the punishment for acts committed prior to the enforcement of this Law, the Law for the Preservation of Historic Sites, Places of Scenic Beauty and Natural Monuments shall continue to be in force.

(Appointment of the First Members)

Article 118. As to the appointment of the first members of the Commission, only in the case where the Diet stands prorogued or where the House of Representatives stands dissolved, an ex post facto approval of the both Houses of the Diet at the first session convened thereafter shall suffice notwithstanding the provision of Article 9 paragraph 1.

2. The Minister of Education shall, when he/she is unable to obtain the ex post facto approval of the both Houses under the provision of the preceding paragraph, remove such members from their office.

(Convocation of the First Meeting of the Commission)

Article 119. The First meeting of the Commission under this Law shall be convened by the Minister of Education, notwithstanding the provision of Article 14.

(Term of Office of the First Members)

Article 120. The term of office of the Commission members appointed first in accordance with this Law, other than the Chairperson and a member who is to act for him/her, shall be one year for one member and two years for the other two.

2. The term of office of such members under the application of the provision of the preceding paragraph shall be decided by lot.

(Partial Amendment of the National Organization Law)

Article 121. The National Government Organization Law shall be partially amended as follows:

(Omitted.)

(Partial Amendment of the Ministry of Education Establishment Law)

Article 122. The Ministry of Education Establishment Law shall be partially amended as follows:

(Omitted.)

(Partial Amendment of the Law concerning the Fixed Number of Personnel of Government Organs)

Article 123. The law concerning the Fixed Number of Personnel of Government Organs shall be partially amended as follows:

(Omitted.)

(Former National Museums)

Article 124. Unless otherwise provided for by Laws (including orders thereunder) the former National Museums

and the personnel thereof (excepting the Research Institutes of Art and personnel thereof) shall be the National Museums and the personnel thereof under this Law and the Research Institutes of Art attached to the former National Museums and the personnel thereof shall be the Research Institutes and the personnel thereof under this Law, and shall retain their respective identities.

2. The Tokyo National Research Institute of Cultural Properties under this Law shall be able to use the name of "Research Institute of Art," with respect to the researches and studies equivalent to those managed by the Research Institutes of Art attached to the former National Museums. (Partial Amendment of the Law concerning Compensation for Public Service Personnel in the Special Government Service)

Article 125. The Law concerning Compensation for Public Service Personnel in the Special Government Service shall be partially amended as follows:

(Omitted.)

(Partial Amendment of the Lost Property Law)

Article 126. The Lost Property Law shall be partially amended as follows:

(Omitted.)

(Partial Amendment of the National Property Law)

Article 127. The National Property Law shall be partially amended as follows:

(Omitted.)

(Partial Amendment of the Outdoor Advertisement Law)

Article 128. The Outdoor Advertisement Law (Law No. 189 of 1949) shall be partially amended as follows:

(Omitted.)

(Partial Amendment of the Board of Education Law)

Article 129. The Board of Education Law (Law No. 170 of 1948) shall be partially amended as follows:

(Omitted.)

(Partial Amendment of the Net Fortune Tax Law)

Article 130. The Net Fortune Tax Law (Law No. 174 of 1950) shall be partially amended as follows:

(Omitted.)

Supplementary Provisions

(Law No. 318, December 24, 1951)

(Extract)

1. The Law shall come into force as from the day of its promulgation. However, the revised provisions of Articles 20, 22, 23 and Article 124 paragraph 2 as well as the provision of paragraph 3 of the Supplementary Provisions shall come into force as from April 1, 1952.

2. With regard to the application of the penal provisions to the acts committed prior to the enforcement of this Law, the provisions of Article 34 of the Law for the Protection of Cultural Properties before the amendment shall continue to be in force.

Supplementary Provisions

(Law No. 272, July 31, 1952)

(Extract)

(Date of Enforcement)

1. This Law shall come into force as from August 1, 1952. The provision of paragraph 3 of the Supplementary Provisions, however, shall come into force as from the day of its promulgation.

(Transitional Provisions concerning Personnel of Branch Office of Tokyo National Museum)

2. Those who are the personnel of the branch office of the Tokyo National Museum at the time of the enforcement of this Law shall be the personnel of the Nara National Museum under the same conditions of service unless an official announcement of appointment is otherwise issued.

Supplementary Provisions

(Law No. 194, August 10, 1953)

(Extract)

1. This Law shall come into force as from the day of its promulgation.

Supplementary Provisions

(Law No. 213, August 15, 1953)

(Extract)

1. This Law shall come into force as from September 1, 1953.

(Omitted hereinafter.)

2. The permission, approval and other dispositions or application, report and other proceedings made under the

provisions of former laws and orders prior to the enforcement of this Law shall be deemed as the dispositions or proceedings made under the corresponding provisions respectively after the revision.

3. The organs or the personnel established under the provisions of the former laws and orders at the time of enforcement of this Law shall be deemed as established under the corresponding provisions respectively after the revision.

Supplementary Provisions

(Law No. 131, May 29, 1954)

(Extract)

1. This Law shall come into force as from July 1, 1954.

2. The provisional designation of a historic site, place of scenic beauty and/or natural monument made prior to the enforcement of this Law shall, notwithstanding the provision of Article 71 paragraph 2 of the Law for the Protection of Cultural Properties after the revision under this Law (hereinafter referred to as "the new Law") become null and void, when the designation has been made under the provision of Article 69 paragraph 1 of the new Law or when no designation under the same provision has been made of the same property within three years of the day of enforcement of this Law.

3. Any person dissatisfied with such disposition as the permission or rejection for the alteration of the existing state, etc. made within six (6) months before the enforcement of this Law under the provision of Article 43 paragraph 1 or Article 80 paragraph 1 of the former Law for the Protection of Cultural Properties prior to the revision under this Law or with the restriction, prohibition or order issued to particular persons under the provision of Article 45 paragraph 1 or Article 81 paragraph 1 of the same former Law may place a protest before the Commission within thirty (30) days of the day of enforcement of this Law. In this case, the provisions of Article 85-2 paragraphs 2 and 3 and Articles 85-3 to 85-9 inclusive shall apply mutatis mutandis.

4. With regard to the application of penal provisions for the acts conducted before the enforcement of this Law the precedent shall be followed.

5. The Cabinet Order concerning the Designation, etc. of Bodies for the Conduct of Custody of the Historic Site, Place of Scenic Beauty and/or Natural Monument (Cabinet Order 289 of 1953) shall be deleted.

6. The local public body or any other body designated under Article 1 paragraph 1 of the Cabinet Order concerning the Designation, etc. of Bodies to take Custody of the Former Historic Site, Place of Scenic Beauty and/or National Monument, and the body who is a juridical person and has been recognized under the provision of paragraph 2 of the Supplementary Provisions to the same Order as a local public body or any other body designated under the provision of Article 1 paragraph 1 of the same Order shall be deemed as a local public body or any other juridical person designated under the provision of Article 71-2 paragraph 1 or Article 95 paragraph 1.

7. The body which is provided for in the preceding paragraph but is not a juridical person may, notwithstanding the provision of Article 71-2, Article 95 or Article 95-3 of the new Law, be charged during one year of the day of enforcement of this Law with the conduct of custody and restoration provided for in Article 71-2 paragraph 1, Article 95 paragraph 1 or Article 95-3 paragraph 1 of the new Law. In this case the provisions concerning a juridical person designated under the provision of Article 71-2 paragraph 1 or Article 95 paragraph 1 of the new Law shall apply mutatis mutandis.

Supplementary Provisions

(Law No. 148, June 12, 1956)

(Extract)

1. This Law shall come into force as from the day of the enforcement (September 1, 1956) of the Law concerning Partial Revision of the Local Autonomy Law (Law No. 147 of 1956).

2.

Supplementary Provisions

(Law No. 163, June 30, 1956)

(Extract)

(Date of Enforcement)

1. This Law shall come into force as from October 1, 1956. (Omitted hereinafter.)

Supplementary Provisions

(Law No. 86, April 25, 1958)

(Extract)

1. This Law shall come into force (Omitted.) as from the day of its promulgation.

3. The permission, approval, designation and other dispositions or the notification and other proceedings which have been made or issued at the time of enforcement of this Law by the National Commission for Protection of Cultural Properties or by the Minister of Education in accordance with the provisions of the former Laws prior to the revision by this Law, such as the Law for the Protection of Cultural Properties, the Copyright Law, the Law concerning Intermediary Services with regard to the Copyright, the Law concerning Special Provisions of the Copyright Law in Consequence of the Enforcement of the Universal Copyright Convention, the Law regulating Possession of Swords and Firearms, or the National Theater Law shall be regarded as the dispositions and proceedings made or issued by the Minister of Education or the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in accordance with the corresponding provisions of the Laws revised by this Law.

4. The applications, report or other proceedings which have been made or issued at the time of the enforcement of this Law by the National Commission for Protection of Cultural Properties or the Minister of Education in accordance with the provisions of the former Laws prior to the revision by this Law, such as the Law for the Protection of Cultural Properties, the Copyright Law, the Law concerning Intermediary Services with regard to the Copyright, the Law concerning Special Provisions of the Copyright Law in Consequence of the Enforcement of the Universal Copyright Convention, the Law regulating Possession of Swords and Firearms, or the National Theater Law shall be regarded as the proceedings taken by the Minister of Education or the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs in accordance with the corresponding provisions of the Laws revised by this Law.

5. The Regulations of the National Commission for Protection of Cultural Properties which are in force at the time of the enforcement of this Law shall have the force as the Ministry of Education Ordinance.

Supplementary Provisions

(Law No. 88, May 31, 1971)

(Extract)

(Date of Enforcement)

Article 1. This Law shall come into force as from July 1, 1971.

(Omitted hereinafter.)

Supplementary Provisions

(Law No. 96, June 1, 1971)

(Extract)

(Date of Enforcement, etc.)

1. This Law shall come into force as from the day of its promulgation.

(Omitted hereinafter.)

(Transitional Measures)

16. The application of the penal provisions to the acts committed prior to the enforcement of this Law (With regard to the provisions prescribed under each item of paragraph 1 of the Supplementary Provisions, each of the said provisions) shall be same as heretofore.

Supplementary Provisions

(Law No. 52, June 3, 1972)

(Extract)

(Date of Enforcement, etc.)

Article 1. This Law shall come into force as from the day provided for by the Cabinet Order within a period not exceeding thirty (30) days from the day of its promulgation.

(Omitted hereinafter.)

(The same Law came into force as from the first of July, 1972, by the Cabinet Order No. 235 of June, 1972.)

Supplementary Provisions

(Law No. 49, July 1, 1975)

(Date of Enforcement)

1. This Law shall come into force three (3) months after its promulgation.

(Special Provisions regarding the Order for Suspension, etc. in Case of Discovery of Remains)

2. With regard to the application of the provisions of Article 57-5 of the Law for the Protection of Cultural Properties revised by this Law (hereinafter referred to as "the new Law") for the period of five years from the day of its enforcement, "three (3) months" in the proviso to paragraph 2 of the same Article shall read "six (6) months," and "six (6) months" in the proviso to paragraph 5 of the same Article shall read "nine (9) months." In this case the dispositions under paragraph 2 of the same Article which have been made prior to the day five (5) years after the day of its enforcement shall follow the precedent under the same Article given before the said day even after the said day.

(Transitional Measures)

3. With regard to the important intangible cultural property designated under the provision of Article 56-3 paragraph 1 of the Law for the Protection of Cultural Properties before amendment under this Law (hereinafter referred to as "the former Law") at the time of the enforcement of this Law, if the Minister of Education deems it necessary to recognize holding bodies under Article 56-3 paragraph 2 of the new Law instead of the holders who have been recognized under Article 56-3 paragraph 2 of the former Law, he/she shall annul the recognition of all the holders made under the provision of Article 56-3 paragraph 2 of the former Law within the period of one year after the enforcement of this Law and newly recognize the holding bodies under the provision of Article 56-3 paragraph 2 of the new Law. In this case the provisions of Article 56-3 paragraph 3 and Article 56-4 paragraph 3 of the new Law shall apply mutatis mutandis.

4. With regard to the application of the provisions of the new Law, the important material folk-culture which has been designated under the provision of Article 56-10 paragraph 1 of the former Law at the time of the enforcement of this Law shall be regarded, as the important tangible folk-cultural property designated under the provision of Article 56-10 paragraph 1 of the new Law. In this case, the certificate of designation of the important material folk-culture issued under the provision of Article 28 paragraph 3 of the former Law applying mutatis mutandis under Article 56-10 paragraph 2 of the former Law shall be regarded as the certificate of designation of the important tangible folk-cultural property issued under the provision of Article 28 paragraph 3 of the new Law applying mutatis mutandis under Article 56-10 paragraph 2 of the new Law.

5. With regard to the excavation reported prior to the enforcement of this Law under the provision of Article 57-2 paragraph 1 of the former Law, the precedent under Article 57-2 of the former Law shall be followed notwithstanding the provisions of Article 57-2 and Article 57-3 of the new Law.

6. In case of the application of the provision of Article 57-3 of the new Law to the State organs, etc. provided for in Article 57-3 paragraph 1 of the new Law which have formulated the plan of operation under the same paragraph prior to the enforcement of this Law (excluding those which have been reported under the provision of Article 57-2 paragraph 1 of the former Law concerning the execution of such plan of operation), "when the said State organs, etc. formulate the plan of operation related to the said excavation, they shall inform in advance" shall read "the said State organs, etc. shall after the enforcement of this Law inform without delay."

7. As to those which were reported as recognizable to be remains prior to the enforcement of this Law under the provision of Article 84 paragraph 1 of the former Law, the provisions of Article 84 of the former Law shall continue to be in force notwithstanding the provisions of Article 57-5 of the new Law (in case of the State organs, etc. provided for in Article 57-3 paragraph 1 of the new Law which cannot be taken as the head of the Ministry or Agency Provided for in Article 87 of the former Law, Article 57-6 of the new Law).

8. As to those which were notified prior to the enforcement of this Law as recognizable to be remains under the provision of Article 90 paragraph 1 item (8) of the former Law by the head of the Ministry or Agency provided for in Article 87 of the former Law, the provision of Article 90 paragraph 3 of the former Law applicable to the notice given under Article 90 paragraph 1 item (8) of the former Law shall continue to be in force notwithstanding the provision of Article 57-6 of the new Law.

9. The application of the penal provisions to the acts committed prior to the enforcement of this Law shall be same as heretofore.

10. Other than those provided for in the preceding seven paragraphs, transitional measures necessary for the enforcement of this Law shall be determined by the Cabinet Order.

(Partial Amendments to Relevant Laws)

11. The Ministry of Education Establishment Law (Law No. 146 of 1949) shall be partially amended as follows:
(Omitted.)

12. The Outdoor Advertisement Law (Law No. 189 of 1949) shall be partially amended as follows:
(Omitted.)

13. The Building Standard Law (Law No. 201 of 1950) shall be partially amended as follows:
(Omitted.)

14. The Local Tax Law (Law No. 226 of 1950) shall be partially amended as follows:
(Omitted.)

15. The City Planning Law (Law No. 100 of 1968) shall be partially amended as follows:
(Omitted.)

Supplementary Provisions

(Law No. 78, December 2, 1983)

(Extract)

1. This Law (excepting Article 1) shall come into force as from July 1, 1984.

Supplementary Provisions

(Law No. 89, November 12, 1993)

(Extract)

(Date of Enforcement)

Article 1. This Law shall come into force as from the day of the promulgation (October 1, 1994) of the Administrative Procedures Law
(Law No. 88 of 1993).

(Transitional Provisions Concerning Non-profit Dispositions into which Inquiries, etc. are Held)

Article 2. If, before the enforcement of this Law, there is a request by law for an inquiry or the like for which procedures should be implemented corresponding to the procedures for public hearings or to the procedures for granting opportunities to express opinions to deliberative councils and other parliamentary organs as stipulated by the Article 13 of the Administrative Procedures Law, with regard to non-profit disposition procedures related to the said request for an inquiry or the like, precedents under the former Law shall be followed notwithstanding the relevant provisions of the new Law.

(Transitional Provisions Concerning Penal Provisions)

Article 13. Precedents under the former Law shall be followed concerning the application of penal provisions to acts committed prior to the enforcement of this Law.

(Transitional Provisions for Arrangement of Stipulations Concerning Public Hearings)

Article 14. Prior to the enforcement of this Law, any audiences, inquiries or public hearings (excluding those related to non-profit dispositions) held according to law, as well as the procedures therefor, shall be regarded to have been conducted in accordance with the corresponding provision of the Laws revised by this Law.

(Cabinet Order Mandate)

Article 15. Other than those provided for in Supplementary Provision Article 2 through the preceding Article, transitional measures necessary for the enforcement of related laws shall be determined by Cabinet Order.

Supplementary Provisions

(Law No. 49, June 29, 1994)

(Extract)

(Date of Enforcement)

1. Among the Chapters of this Law, the stipulations of Chapter 1 and of the following paragraph shall come into force [ellipsis] as from the day of the promulgation (April 1, 1995) of the revised stipulations of Volume 2 Chapter 12 of the Local Government Act (Law No. 67 of 1947) among the Law Revising Part of the Local Government Act (Law No. 48 of 1994).

Supplementary Provisions

(Law No. 97, November 11, 1994)

(Extract)

(Date of Enforcement)

Article 1. This Law shall come into force as from the day of its promulgation. (Omitted hereinafter.)

(Transitional Provisions Accompanying Partial Revision of the Law for the Protection of Cultural Properties)

Article 4. Prior to revision according to the stipulations of Article 4, offers for transfer under the stipulations of Article 46 paragraph 1 of the Law for the Protection of Cultural Properties (including cases where the same Law's Article 56-14 apply mutatis mutandis) as well as applications for approval under the stipulations of the proviso Article 46 paragraph 1 of the Law for the Protection of Cultural Properties (including cases where the same Law's Article 56-14 apply mutatis mutandis), which were made prior to enforcement of the stipulations of Article 4, shall follow precedents under the former Law, notwithstanding the stipulations of the Law for the Protection of Cultural Properties after revision according to the stipulations of Article 4.

(Transitional Provisions Concerning Penal Provisions)

Article 20. Concerning the application of penal provisions to acts committed prior to the enforcement of this Law as well as in cases where precedents under the former Law shall be followed concerning the application of penal provisions under [ellipsis] the stipulations of the Supplementary Provisions [ellipsis] Article 4 [ellipsis], to acts committed after the enforcement of the stipulations of Article 4 [ellipsis], the precedents under the former Law shall be followed.

(Cabinet Order Madate)

Article 21. Other than those provided for in Supplementary Provision Article 2 through the preceding Article, transitional measures necessary for the enforcement of this Law (including transitional measures concerning penal provisions) shall be determined by Cabinet Order.

Supplementary Provisions

(Law No. 66, June 12, 1996)

(Extract)

(Date of Enforcement)

1. This law shall come into force as from the day provided for by the Cabinet Order within a period not exceeding nine (9) months from the day of its promulgation.

(Transitional Measures Concerning Notifications on Public Viewing of Important Cultural Properties, etc.)

2. At the time this Law comes into force, persons who have received or who have applied for permission under the stipulations of Article 53 paragraph 1 of the Law for the Protection of Important Cultural Properties prior to revision (hereinafter referred to as "the former Law"), and who are establishers of a public viewing approved institution stipulated in the proviso of Article 53 paragraph 1 of the Law for the Protection of Important Cultural Properties after revision (hereinafter referred to as "the new Law"), and who hold exhibitions and/or other events at said public viewing approved institution, shall be regarded as having made notification according to the stipulations of paragraph 2 of the same Article.

3. Before this Law comes into force, State organs or local public bodies, other than the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, which have given notice under the stipulations of the proviso of Article 53 paragraph 1 of the former Law, and who hold exhibitions and/or other events at public viewing approved institutions stipulated in the proviso of Article 53 paragraph 1 of the new Law, shall be regarded as having made notification according to the stipulations of paragraph 2 of the same Article.

4. State organs or local public bodies, other than the Commissioner of the Agency for Cultural Affairs, which hold exhibitions and/or other events at a public viewing advance notification exempted institution under the stipulations of the proviso of Article 56-15 paragraph 1 of the new Law, or, among establishers of a public viewing advance notification exempted institution which hold these at said public viewing advance notification exempted institution, those which gave notice under the stipulations of Article 56-15 paragraph 1 of the former Law shall be regarded as having given notice under the stipulations of the proviso of Article 56-15 paragraph 1 of the new Law.

(Transitional Provisions Concerning Penal Provisions)

5. Precedents under the former Law shall be followed concerning the application of penal provisions to acts

committed prior to the enforcement of this Law.

(Deliberations)

6. If ten (10) years have passed since the enforcement of this Law, the Japanese government shall consider the Law's implementation status, the status of cultural properties to be protected under this Law, etc., and, adding deliberations concerning systems related to the registration of tangible cultural properties, shall take necessary measures based on the results thereof.

Preservation and Utilization of Cultural Properties

1 Outline of the System for Protecting Cultural Properties

1. Outline (Number of Cultural Properties Designated by the National Government, etc.)

Cultural properties are essential to accurately understand the history and culture of Japan, and they also form the foundations for its future cultural growth and development. It is extremely important to appropriately preserve and utilize such cultural properties, which are the heritage of Japanese people.

Under the Law for the Protection of Cultural Properties,

◆ Number of Cultural Properties Designated by the National Government

As of April 1, 2010

Designation		
Important Cultural Properties (National Treasures)		
Buildings	2,359	(215)
Works of Fine Arts and Crafts	10,350	(864)
Important Intangible Cultural Property		
Performing Arts	Individuals recognition	39 (58 people)
	Collective recognition	12 (12 groups)
Craft Techniques	Individuals recognition	42 (55 people) *2
	Designated holding groups	14 (14 groups)
Selection		
Placed in the National Diet Building		
Registration		
Objects of conservation that are not Cultural Properties		
	Holders	47 (52 people)
	Holding Groups	29 (31 groups) *4

*1 The number of Important Cultural Properties includes National Treasures.

*2 The actual number of people who received approval is 54 after deleting the number of double approvals.

*3 The number of Historic Sites, Places of Scenic Beauty, Natural Monuments includes Special Historic sites, Places of Scenic Beauty, and Natural Monuments

*4 The actual number of approved groups in crafts techniques is 29 after deleting the number of double approvals.

the national government thus designates and selects the most important cultural properties and imposes restrictions on such activities as alteration of their existing state, repairs, and export. The government also implements diverse measures necessary for the preservation and utilization of cultural properties. Measures for tangible cultural properties (such as works of fine arts and crafts, buildings, and folk materials) include preservation, disaster protection work, and acquisition. For intangible cultural properties (such as performing arts, craft techniques, manners and customs, and folk performing arts), these measures include subsidies for programs for training successors or for compiling records.

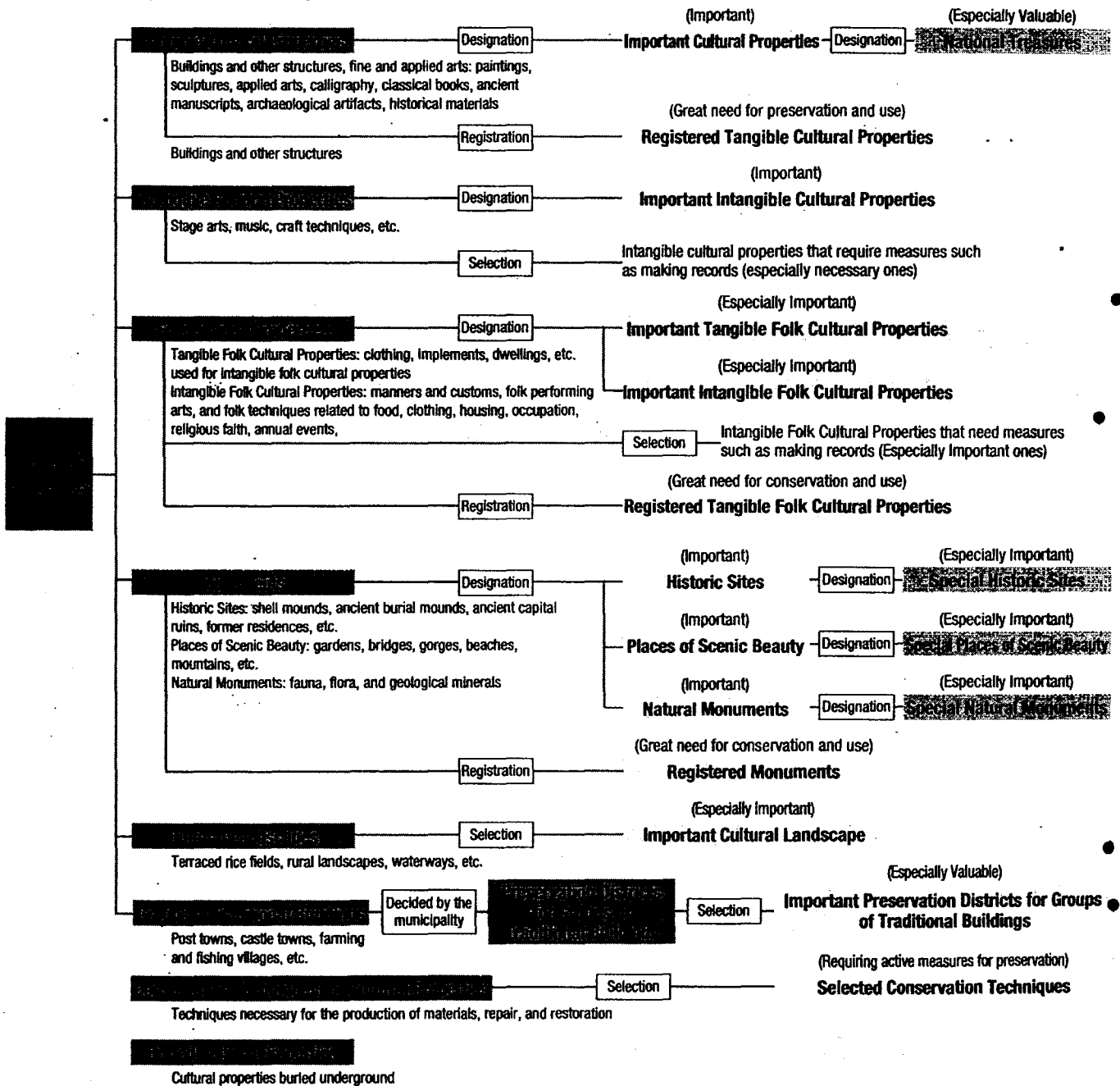
In addition, a registration system, which provides protective measures that are more moderate than those of the designation system, has been established for cultural properties (tangible cultural properties, tangible folk cultural properties, and monuments) primarily of the modern period, whose protection is increasingly necessary due to land development and changes in lifestyles in recent years. Under the registration system, cultural properties that are in special need of preservation and utilization are registered with the national government. Based on notification, guidance, and advice, this system aims at voluntary protection of cultural properties by their owners (cultural properties other than those designated by the national or local governments), thereby complementing the designation system.

Moreover, those traditional techniques or skills that are indispensable for preserving cultural properties and that require protection are designated as Selected Conservation Techniques. Protective measures are also taken for cultural properties buried underground, including certain restrictions on the excavation of Buried Cultural Properties.

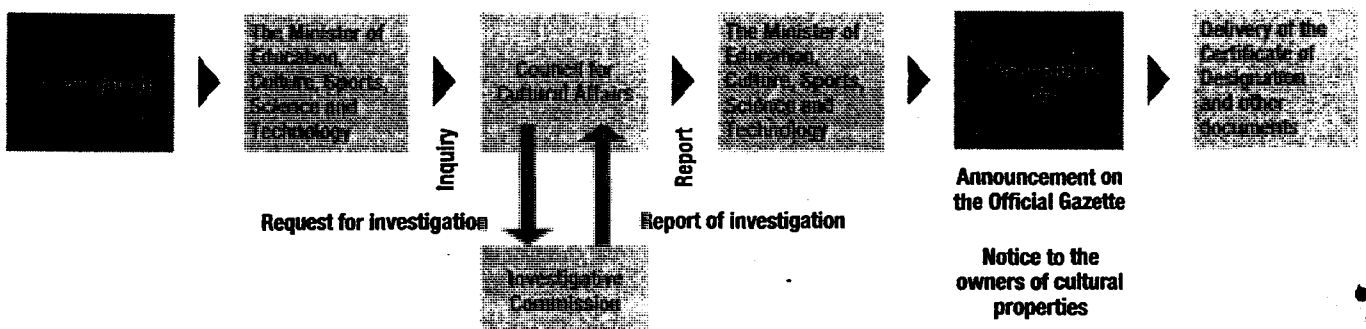
The designation, selection, and registration of cultural properties are carried out by the Minister of Education, Culture, Sports, Science and Technology on the basis of reports submitted by the Council for Cultural Affairs in response to a ministerial inquiry. The chart to the left illustrates how the different types of cultural property are classified.

2. Schematic Diagram of Cultural Properties

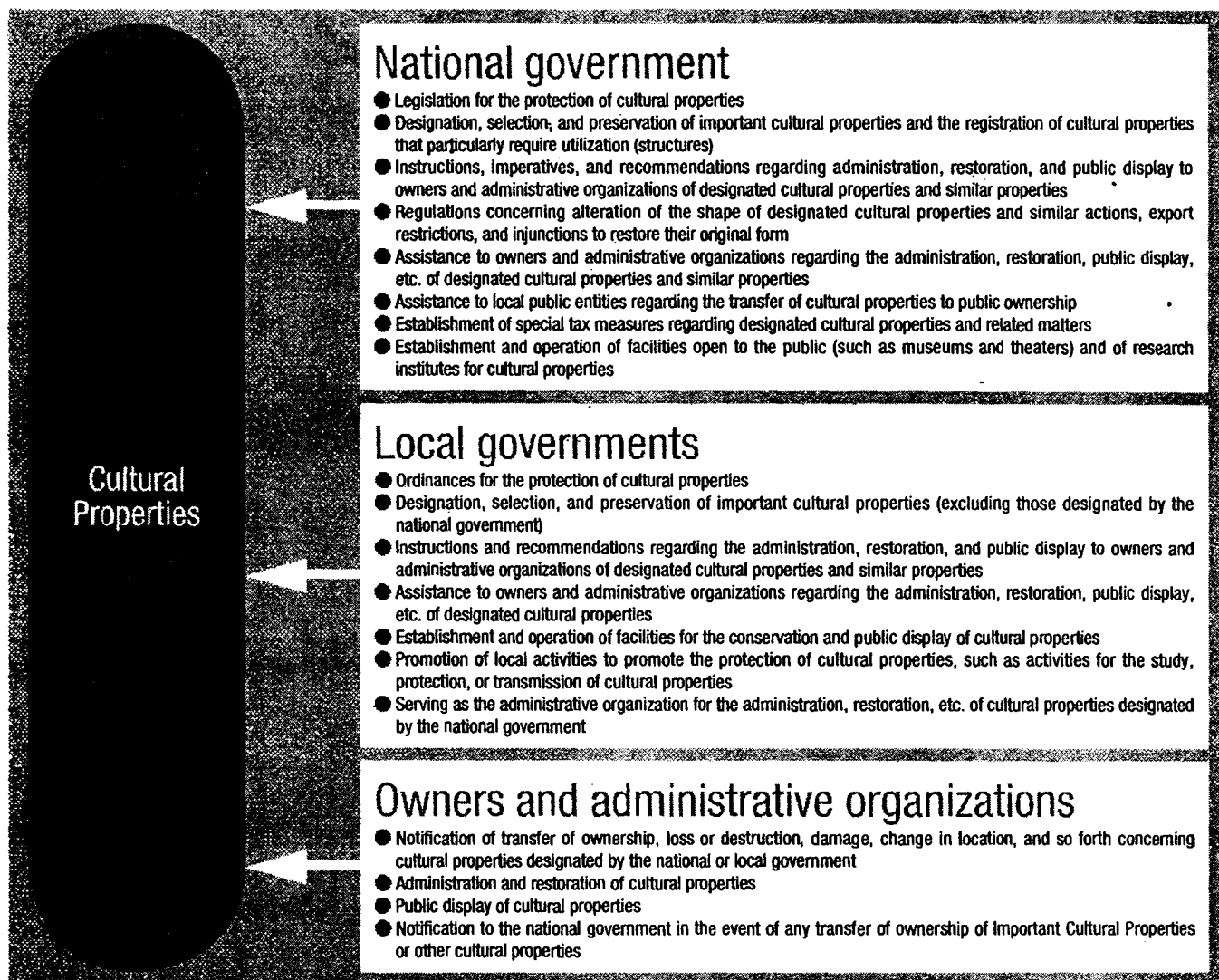
◆ Schematic Diagram of Cultural Properties

◆ Process of Designation, Registration, and Selection of Cultural Properties

3. The National Government, Local Governments, Owners, and Others in the Framework of the Law for the Protection of Cultural Properties and Other Laws / Regulations

Sixtieth Anniversary of the Enactment of the Law for the Protection of Cultural Properties This Year

This year is the 60th anniversary of the enactment of the Law for the Protection of Cultural Properties. Many of Japan's cultural properties were devastated in World War II, and in the social and economic chaos that followed the war. In particular, the burning of the Horyuji Mural Painting in January 1949 led to increased legislation to protect cultural properties. The Law for the Protection of Cultural Properties was enacted on lawmakers' initiatives in May 1950 and enforced in August of the same year. Under the law, the administration for protecting cultural properties was strengthened significantly, for example with the integration of conventional laws such as the National Treasure Protection Law, a systematic arrangement of the designation, management, utilization and other systems of all cultural properties, and the establishment of the Cultural Properties

Protection Committee, the precursor to the Agency for Cultural Affairs. Significant amendments to the law were subsequently made on several occasions in order to strengthen the systems. Recent activities to enhance and protect the nation's cultural properties and refine the registration systems include the protection of cultural landscapes and folk skills following an amendment in 2004.

2 Tangible Cultural Properties

"Tangible Cultural Properties" collectively refer to cultural products with a tangible form that possess high historic, artistic, and academic value for Japan, such as structures, pictorial crafts, sculptural works, calligraphy, classical books, paleography, archaeological artifacts, and historic materials. Within this category, all objects except for structures are called "works of fine arts and crafts."

The national government designates important tangible cultural properties as "Important Cultural Properties." Moreover those with particularly high value from the perspective of worldwide culture are designated and protected by the national government as "National Treasures."

1. Architecture and Other Structures

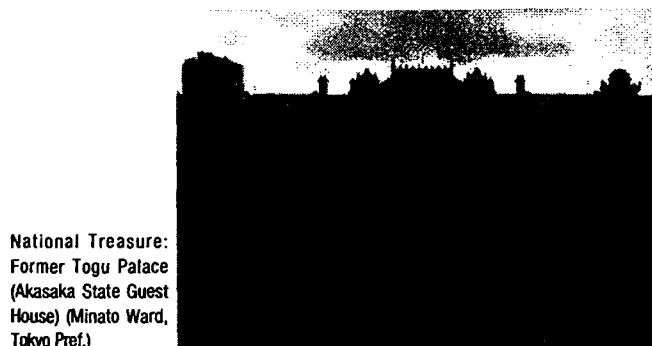
As of April 1, 2010, the national government has designated 2,359 sites (including 215 National Treasures) and 4,339 architecture and other structures (including 263 National Treasures).

In accordance with the provisions of the Law for the Protection of Cultural Properties, the permission of the Commissioner for Cultural Affairs is required for any alteration to the existing state of structures designated as Important Cultural Properties. Major or minor repair work is periodically required to keep them in good condition. Conservation repair work is carried out by the owners of Important Cultural Properties or their custodial bodies, for historical structures that are made of wood, and financial support is available to cover large expenses. As many of them have roofs made of plant materials like thatch, wooden shingle,

and cypress bark, they are extremely vulnerable to fire. For this reason, the Agency for Cultural Affairs provides necessary subsidies for the owners or custodial bodies to install or repair fire-preservation facilities and other necessary disaster-prevention systems.

Moreover, architecture and other structures of Japan's modern era (roughly after 1868) form a significant cultural heritage born out of this country's modernization process. Based on the results of investigations, a growing number of modern buildings and structures are being designated as Important Cultural Properties.

In FY 2009, the former Togu Palace (Akasaka State Guest House), which was built in 1909, was the first modern building to be designated a national treasure.

National Treasure:
Former Togu Palace
(Akasaka State Guest
House) (Minato Ward,
Tokyo Pref.)

Important Cultural Property:
Takashimaya Tokyo Department
Store (Chuo Ward, Tokyo Pref.)

◆ Structures Designated as National Treasures or Important Cultural Properties (classified by period) As of April 1, 2010

Category	Number	Number of National Treasures	Number of Important Cultural Properties
Buddhist temples	847 (154)	1,120 (160)	
Residences	94 (12)	150 (20)	
Others	192 (3)	262 (3)	
Subtotal	2,088 (214)	3,692 (262)	
Residential architecture	69 (1)	237 (1)	
Cultural facilities	30	38	
Commercial structures	19	24	
Others	5	17	
Subtotal	271 (1)	647 (1)	
Grand total	2,359 (215)	4,339 (263)	

Note: A parenthesized numeral indicates the number of National Treasures included in the figure that precedes it.

Tangible Cultural Property: Daiichi-Matsukigawa Bridge on Watarase Railway, and others (Nikko, Tochigi; Midori and Kiryu City, Gunma Pref.)

Tangible Cultural Property: Main Library of Kobe College, and others (Nishinomiya City, Hyogo Pref.)

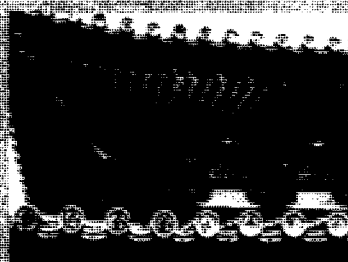
In 1996, the Law for the Protection of Cultural Properties was amended and a new cultural property registration system was introduced in addition to the existing designation system. Under the new system, the Minister of Education, Culture, Sports, Science and Technology can register in the Cultural Property Original Register those architectural properties and other structures (tangible cultural properties other than those designated by the national or local governments) which are in particular need of measures for protection and utilization. Due to recent land development, urbanization, changes in lifestyles and so on, many pieces of historic architecture and other structures, especially modern-period structures of different types and styles, are faced with the danger of demolition without any identification and evaluation of their cultural values. In order to hand over these cultural properties to future generations, the registration system aims to provide moderate protection measures, including notification, guidance, suggestion, and advice, thereby complementing the existing designation system.

A variety of architecture and other structures are registered, including houses and public structures, civil engineering structures such as bridges and dikes, and installations such as fences or towers. In May, 2008, the number of registrations exceeded 7,000. As of April 1, 2010, 7,856 properties were registered, located in 738 municipalities (including wards) of all 47 prefectures.

Protection of Cultural Properties Logo

The protection of Cultural Properties logo chosen from public submissions was established in May of 1966 as an emblem for the promotion of a campaign to protect cultural properties. Based on a pattern of two hands spread wide open, this logo invokes the image of an entablature called a *tokyo*, which is an important element of Japanese architecture. The three stacked elements symbolize the spirit of protection which eternally preserves the ethnic heritage of cultural properties from the past, in the present, and into the future.

Note: A *tokyo* is a kind of a wooden joint which is usually placed on top of each pillar to support the long eaves of temples.

2. Works of Fine Arts and Crafts

The national government began designation of fine arts and crafts as cultural properties in 1897, the same year that the Law for the Preservation of Ancient Shrines and Temples was enacted. Under the present Law for the Protection of Cultural Properties, it has designated 10,350 objects as cultural properties (including 864 National Treasures) as of April 1, 2010.

The administration and restoration of a National Treasure or Important Cultural Property shall be conducted by its owner or administrative organization (the local government entity or other corporate entity selected by the Commissioner for Cultural Affairs to appropriately administer the designated cultural property concerned). Out of the total number of works of fine arts and crafts that have been designated National Treasures or Important Cultural Properties, approximately 60% are owned by either a shrine or a Buddhist temple.

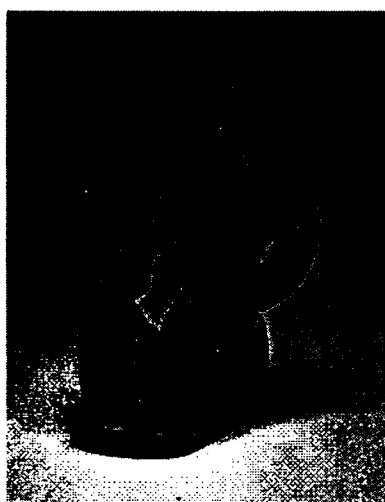
Prior approval is required to change the form of these designated cultural properties or perform any action that will affect their preservation. Their exportation from Japan is forbidden, except when judged necessary and approved as in the case of an overseas exhibition. The national government extends support for the conservation and restoration of designated cultural properties by providing National Treasury subsidies and other means, whereas the Commissioner for Cultural Affairs is permitted to give instructions on their administration, restoration, public display, and other related activities.

The cultural property registration system was introduced for works of fine art and crafts in April, 2005, and, as of April 1, 2010, ten properties had been registered.

◆ Fine Arts and Crafts Designated as National Treasures or Important Properties As of April 1, 2010

	Number
Sculpture	2,639 (126)
Calligraphy/Old books	1,871 (223)
Archaeological materials	572 (44)
Total	10,350 (864)

Note: The numbers in parentheses are National Treasures and included in the total number.

National Treasure: Clay figures/unearthed from Kazahari Site 1, Hachinohe, Aomori Pref.

Important Cultural Property: Dainichi Nyorai

Important Cultural Property: Katabira with chrysanthemums

Registered Tangible Cultural Property: Photo prints (Bauduin Collection)

3 Intangible Cultural Properties

In Japan, "Intangible Cultural Properties" refers to stage arts, music, craft techniques, and other intangible cultural assets that possess high historic or artistic value for Japan. Intangible Cultural Properties consist of human "technical artistry" which is

Important Intangible Cultural Property: *Jiuta* (regional music);
holder: HATTA Kiyotaka (stage name: TOMIYAMA Seikin)

embodied by individuals or groups of individuals who represent the highest mastery of the techniques concerned.

The national government designates especially significant Intangible Cultural Properties as "Important Intangible Cultural Properties" while simultaneously recognizing individuals or groups that have achieved advanced mastery of the pertinent technique as the holder or holders of that Important Intangible Cultural Property so as to ensure the transmission of traditional artistry. Recognition of holders may take one of three forms: individual recognition, collective recognition, or group recognition.

For the protection of Important Intangible Cultural Properties, the national government provides special grants (¥2 million a year) to recognize individual holders (commonly called "National Living Treasures") and also subsidizes a portion of the expenses incurred for successor training programs or public performance/programs conducted by recognized group holders, local governments, and other entities.

Exhibitions are held featuring works and related materials concerning the "technical artistry" of recognized individual holders of craft techniques and techniques for supporting cultural properties in order to facilitate understanding for the transmission of such techniques. Furthermore, the national government conducts training workshops and other activities at the Japan Arts Council (National Theatre of Japan and other national theatres) to train the respective successors of traditional performing arts, such as *noh*, *kumiodori* (ensemble dance), *bunraku* (puppet theater), *kabuki*, and traditional popular entertainment.

◆ Number of Recognized Important Intangible Cultural Properties holders

As of April 1, 2010

Division	No. of holders	
	Individual	Collective or group
Performing Arts		
Noh	7	1
Kabuki	4	1
Music	20	6
Engei	2	0
Craft Techniques		
Ceramics	9	3
Lacquerwork	5	1
Woodwork and bamboowork	2	0
Papermaking	3	3
Total	80	26

Important Intangible Cultural Property: *Kyushitsu* (a lacquering technique)
holder: MASUMURA Kichiro

Folk Cultural Properties

Folk cultural properties are indispensable for understanding the transition in the daily lives of the Japanese people. They include tangible and intangible cultural properties that people of Japan have created and passed down in the course of daily life, such as manners and customs; folk performing arts and folk techniques concerning food, clothing, housing, occupation, religious faith, annual events, and other matters; and clothing, tools and implements, dwellings, and other objects used in connection with the foregoing.

The national government designates especially significant tangible or intangible folk cultural properties as "Important Tangible Folk Cultural Properties" or "Important Intangible Folk Cultural Properties" and strives to preserve them. As of April 1, 2008, it has designated 206 Important Tangible Folk Cultural Properties and 252 Important Intangible Folk Cultural Properties.

For Important Tangible Folk Cultural Properties, the national government subsidizes projects concerning their restoration or administration, projects to install facilities necessary for their preservation and utilization, such as equipment for their preservation or utilization, disaster prevention facilities, and so forth. For Important Intangible Folk Cultural Properties, the government subsidizes projects to train successors and restore or newly acquire props, tools, and other objects. Regardless of designation by the national government as Important Folk Cultural Properties, the national government also subsidizes a portion of the expenses incurred by local governments and other entities for projects that involve a survey of tangible or intangible cultural properties as well as dissemination; training, exhibition, and other classes; and the production of audiovisual records of intangible folk cultural properties.

In addition, we hold the International Folk Performing Arts Festival to deepen understanding of Japanese folk performing arts. The event is also intended to preserve and transmit Folk Cultural Properties, and to promote international cultural exchange.

Moreover, tangible folk cultural properties other than Important Tangible Folk Cultural Properties that particularly require measures for preservation and utilization are to be registered as "Registered Tangible Folk Cultural Properties." Intangible folk cultural properties other than Important Intangible Folk Cultural Properties that particularly require documentation or other attention are selected as "Intangible Folk Cultural Properties Requiring Documentation and Other Measures." The national government produces documentary records for them as necessary or subsidizes a documentation program for them conducted by local governments.

Important Tangible Folk Cultural Property: Fishing implements of Uchiura/Shizura and the surrounding area (Numazu City, Shizuoka Pref.)

Important Intangible Folk Cultural Property: Divine dancing in Takaharu (Takaharu Town, Nishimorokata County, Miyazaki Pref.)

◆ Number of Properties Designated as Important Tangible Folk Cultural Properties

As of April 1, 2010

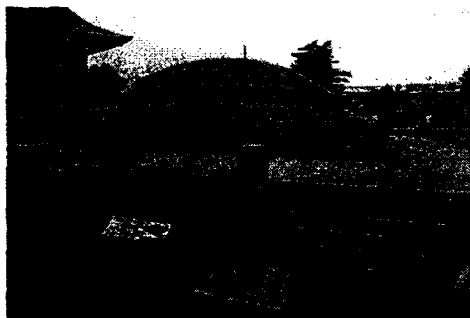
Category	Number
Used for production and occupation	89
Used for commerce	1
Used for religious faith	38
Used for folk performing arts, amusement, and games	23
Used for annual events	2

◆ Number of Properties Designated as Important Intangible Folk Cultural Properties

As of April 1, 2010

Category	Number
Folk performing arts	152

5 Monuments

Historic Site: Ancient tomb of Musashi Fuchu Kumano Shrine (Fuchu City, Tokyo Pref.)

◆ Number of Designated Historical Sites		As of April 1, 2010
Category	Number of designation	
Shell mounds, ancient tumuli, etc.	659	(14)
Sites of shrines, temples, etc.	269	(14)
Herb gardens, charitable institutions, etc.	6	
Tombs, tombstones, etc.	76	(3)
Sites related to foreigners or foreign countries	8	
Total	1,018	(61)

Note: The numbers in parentheses are Special Historical Sites and included in the total

◆ Number of Designated Places of Scenic Beauty

As of April 1, 2010

Category	Number
Gardens	198 (23)
Bridges	2
Pine groves	6 (1)
Ravines and mountain streams	34 (5)
Lakes and marshes	2 (1)
Springs	1
Islands	8 (2)
Hot springs	1
Hills, highlands, flatlands	2
Panoramic views	10
Total	274 (35)

Note: The numbers in parentheses are Special Places of Scenic Beauty and included in the total

◆ Number of Designated Natural Monuments

As of April 1, 2010

Category	Number
Plants	539 (30)
Nature conservation areas	23 (4)
Total	562 (34)

Note: The numbers in parentheses are Special Natural Monuments and included in the total

"Monuments" is the collective term to refer to the following types of cultural properties:

a) Shell mounds, ancient tombs, sites of palaces, sites of forts or castles, monumental dwelling houses, and other sites which possess a high historic or scientific value for Japan

b) Gardens, bridges, gorges, seashores, mountains, and other places of scenic beauty which possess a high artistic or aesthetic value for Japan

c) Animals, plants, minerals, and geological features that possess a high scientific value for Japan

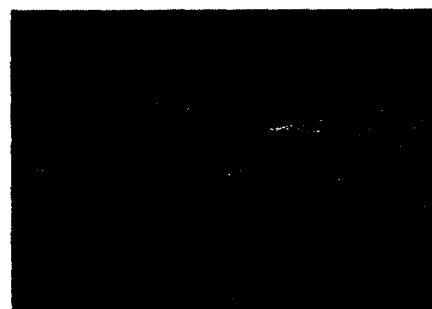
The national government designates significant items in these three categories as "Historic Sites," "Places of Scenic Beauty," and "Natural Monuments," and seeks to preserve them. Those which are of particularly high significance are designated as "Special Historical Sites," "Special Places of Scenic Beauty," and "Special Natural Monuments," respectively.

Under the terms of the Law for the Protection of Cultural Properties, any alterations to the existing state of and area designated as a Historical Site or other category or activities that will affect its preservation require authorization from the Commissioner for Cultural Affairs. Local governments make arrangements for substantial compensation to land owners by purchasing designated land, and conserve the land to widely utilize such Historical Sites with the support of state subsidies.

For monuments of the modern period whose protection is increasingly necessary due to development or other reasons, a system for registering monuments has been introduced, which provides moderate measures for protection based on notification and guidance. As of April 1, 2010, fifty-one monuments were registered as such.

Designated Place of Scenic Beauty: Garden of Study/Sasunoma within Shuri Castle (Naha City, Okinawa Pref.)

Designated Natural Monument: The sunken karst geography at the Ogasawara Islands (Ogasawara Village, Tokyo Pref.)
Photo: Ogasawara Village Board of Education

6

Cultural Landscapes

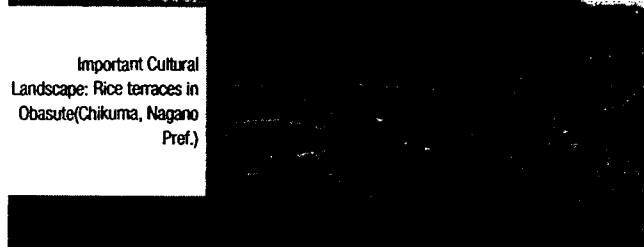
Landscapes formed by people's lives or work in a given region and the climate of the region in question are indispensable for understanding the lives and work of the Japanese people. It is also stipulated that, following a proposal from a prefectural or municipal government, the national government can select a particularly important cultural landscape as an Important Cultural Landscape from among those for which necessary protective measures have been taken.

The national government partially subsidizes research projects run by the local public authorities on historical transitions and natural environments of cultural landscapes and on the lives and work of people in a relevant region; projects, including surveys and mapping, for formulating a conservation plan required to propose a landscape to be selected as an Important Cultural Landscape; maintenance projects for a selected Important Cultural Landscape, including restoration and landscaping, disaster prevention work, and installation of signs describing the cultural landscape in question; and, diffusion and enlightenment projects including study sessions, open lectures, and workshops in which local residents can participate.

As of April 1, 2010, nineteen areas across the country have been selected as Important Cultural Landscapes.

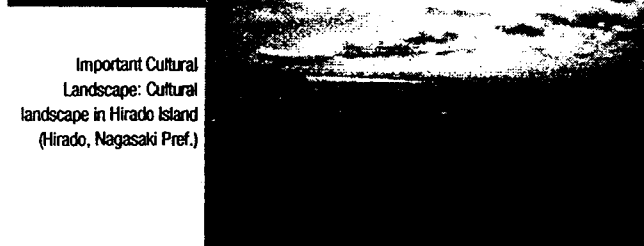
Important Cultural Landscape: Cultural landscape in Kanazawa. Tradition and culture in the castle town (Kanazawa, Ishikawa Pref.)

Important Cultural Landscape: Rice terraces in Obasute (Chikuma, Nagano Pref.)

Important Cultural Landscape: Rice terraces in Kashiwara (Kamikatsu, Tokushima Pref.)

Important Cultural Landscape: Cultural landscape in Hirado Island (Hirado, Nagasaki Pref.)

◆ List of Important Cultural Landscapes

As of April 1, 2010

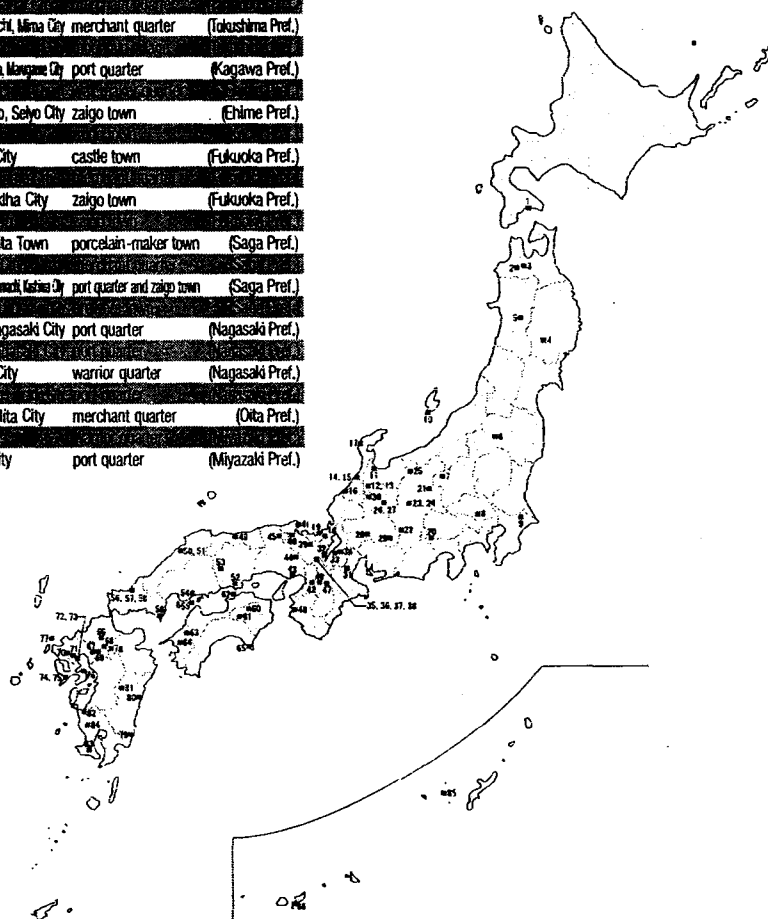
Important Cultural Landscape	Location	Designation Date
Wetland in Omi-hachiman	Omi-hachiman, Shiga	January 26, 2006
Cultural Landscape along the Sarugawa River resulting from Ainu Tradition and Modern Settlement	Biratori Town, Hokkaido	July 26, 2007
Tono Arakawakogen Farm	Tono, Iwate Pref.	March 28, 2008
Ontayaki Village	Hita, Oita Pref.	March 28, 2008
Landscape with Tsujun irrigation channel and rice terraces in Shirato Plateau	Yamato, Kumamoto Pref.	July 28, 2008
Cultural landscape in the Shimantogawa River basin. Villages in the mountains to the headwater region.	Tsuno, Kochi Pref.	February 12, 2009
Cultural landscape in the Shimantogawa River basin. Circulation and traffic among agricultural and mountainous villages at the upstream region.	Nakatosa, Kochi Pref.	February 12, 2009
Cultural landscape in the Shimantogawa River basin. Vocations, circulation and traffic in the downstream region.	Shimanto, Kochi Pref.	February 12, 2009
Rice terraces in Obasute	Chikuma, Nagano Pref.	February 22, 2010
Cultural landscape in Hirado Island	Hirado, Nagasaki Pref.	February 22, 2010

7

Preservation Districts for Groups of Traditional Buildings

2 Nakacho, Hirotsuki City warrior quarter (Aomori Pref.)	52 Kurashiki-koan, Kurashiki City merchant quarter (Okayama Pref.)	82 Izumimuro, Izumi City warrior quarter (Kagoshima Pref.)
4 Jyona-sunakuji, Kanegasaki Town warrior quarter (Iwate Pref.)	54 Takehara district, Takehara City salt works town (Hiroshima Pref.)	84 Iniki-fumoto, Satsumasendai City warrior quarter (Kagoshima Pref.)
6 Ouchi-juku, Shimogo Town post town (Fukushima Pref.)	56 Horituchi district, Hagi City warrior quarter (Yamaguchi Pref.)	86 Taketomi-jima, Taketomi Town farming village (Okinawa Pref.)
8 Kawagoe, Kawagoe City merchant quarter (Saitama Pref.)	58 Hamasaki, Hagi City port quarter (Yamaguchi Pref.)	
10 Syukunegi, Sado City port quarter (Niigata Pref.)	60 Wakimachi-minami-machi, Minami City merchant quarter (Tokushima Pref.)	
12 Ainokura, Nanto City mountain village (Toyama Pref.)	62 Kasai, Shidehara-machi, Marugame City port quarter (Kagawa Pref.)	
14 Higashiyamahashi, Kanazawa City pleasure quarter (Ishikawa Pref.)	64 Uno-machi, Uwa-cho, Sello City zaigo town (Ehime Pref.)	
16 Kagahashidate, Kaga City ship-owner quarter (Ishikawa Pref.)	66 Akizuki, Asakura City castle town (Fukuoka Pref.)	
18 Kumagawajuku, Wakasa Town post town (Fukui Pref.)	68 Chikugo-yoshi, Ukha City zaigo town (Fukuoka Pref.)	
20 Akasawa, Hayakawa Town kuchi-gata, post town for pilgrims (Yamanashi Pref.)	70 Aritauchiyama, Arita Town porcelain-maker town (Saga Pref.)	
22 Tsumagotoku, Nagiso Town post town (Nagano Pref.)	72 Iwashimachi, Katsuyama City port quarter and zaigo town (Saga Pref.)	
24 Kisohirasawa, Shiojiri City lacquerware town (Nagano Pref.)	74 Higashiyamato, Nagasaki City port quarter (Nagasaki Pref.)	
26 Sanmachi, Takayama City merchant quarter (Gifu Pref.)	76 Kojirokuji, Unzen City warrior quarter (Nagasaki Pref.)	
28 Mino-machi, Mino City merchant quarter (Gifu Pref.)	78 Mameda-machi, Hita City merchant quarter (Oita Pref.)	
30 Ogi-machi, Shirakawa Village mountain village (Gifu Pref.)	80 Mimitsu, Hyuga City port quarter (Miyazaki Pref.)	
32 Sakamoto, Otsu City temple town (Shiga Pref.)		
34 Gokasyokondo, Higashiomori City farming village (Shiga Pref.)		
36 Sannai-zaka, Kyoto City temple town (Kyoto Pref.)		
38 Saga-torimoto, Kyoto City temple town (Kyoto Pref.)		
40 Kaya, Yosano Town textile town (Kyoto Pref.)		
42 Tondabayashi, Tondabayashi City temple town, zaigo town (Osaka Pref.)		
44 Sasayama, Sasayama City castle town (Hyogo Pref.)		
46 Imai-cho, Kashihara City temple town, zaigo town (Nara Pref.)		
48 Yuasa, Yuasa Town brewers quarter (Wakayama Pref.)		
50 Omorigirizan, Oda City mining town (Shimane Pref.)		

*Zaigo post towns were established in the mid Edo period. They were not urban provinces designated by the Edo shogunate, but they had urban functions.

Following an amendment to the Law for the Protection of Cultural Properties in 1975, a new category of cultural properties was introduced under the name of "Groups of Traditional Buildings," extending protection to historic cities, towns and villages including castle towns, post-station towns, and towns built around shrines and temples and other areas of historic importance throughout Japan. According to this system, municipalities designate certain areas as "Preservation Districts for Groups of Traditional Buildings" based on regulations, and formulate a preservation plan in accordance with the Preservation Ordinance to execute the preservation project systematically. Upon receiving a proposal from a municipal government, the national government selects those of high value to Japan as "Important Preservation Districts for Groups of Traditional Buildings."

The Agency for Cultural Affairs provides financial support for services such as repair, landscaping and disaster prevention for the preservation of Important Preservation Districts for Groups of Traditional Buildings, while providing the necessary guidance and advice to municipal efforts.

In addition, support is also given through preferential tax treatment to the owners of such buildings within the districts.

As of April 1, 2010, 86 districts in 74 cities, towns and villages of 38 prefectures have been classified as Important Preservation Districts for Groups of Traditional Buildings (total area of approximately 3,263.9 ha), and about 15,900 traditional buildings and structures have been designated as "Traditional Buildings."

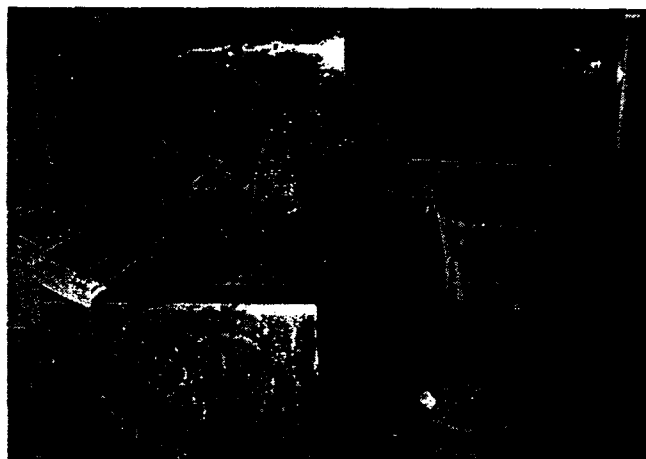
8

Techniques for the Preservation of Cultural Properties

The system of designating Selected Conservation Techniques was established through an amendment to the Law for the Protection of Cultural Properties in 1975. Based on this system, the Minister of Education, Culture, Sports, Science and Technology designates as "Selected Conservation Techniques" those traditional techniques or skills that are indispensable for the conservation of cultural properties and require protection and then recognizes the holders or preservation groups of such traditional techniques or skills.

To protect the Selected Conservation Techniques, the national government conducts various projects, for example, to compile documentary records or train successors. It also provides the necessary funding for programs conducted by holders, preservation groups, or other entities to refine and improve traditional techniques or skills, train successors, and so forth. In addition, the government holds symposia on Selected Conservation Techniques for their publicity and dissemination to the general public. Such activities are intended to ensure that

there are technicians and craftsmen who can restore Tangible Cultural Properties and produce tools and raw materials for use in connection with Intangible Cultural Properties.

Selected Conservation Technique selected for preservation: Production of handmade Japanese paper for sliding doors and screens (Misu paper)
Holder: UEKUBO Ryoji

9

Buried Cultural Properties

At present, 460,000 ruins are known in our country. They are direct evidence of our predecessors' lives and valuable common historical properties that vividly speak of our history and culture. It is impossible to learn such things from records.

In order to preserve these valuable buried cultural properties, notification must be submitted when conducting excavations for the purpose of any investigations or when starting construction work in an area known to have buried cultural properties. When it is impossible to preserve a site's present state, we ask developers to cover necessary expenses, and carry out the excavation and investigation for recording and preserving. However, when it is not appropriate to charge, local public organizations conduct the investigations and expenses are defrayed out of the National Treasury.

When an object is unearthed as a result of an excavation, the finder must turn it over to the chief of police except when the owner is known. If the object is recognized as a potential cultural property, the chief of police submits it to prefectural boards of education, at designated and core-cities.

The prefectural boards of education, designated cities and core-cities investigate whether or not an object is a cultural

property. An object recognized as a cultural property which has no known owner reverts to the prefecture as a rule.

Excavation at Yadomedonomae Site (Yukuhashi City, Fukuoka Pref.): Courtesy: Fukuoka Prefectural Superintendent of Education.

10

Comprehensive Understanding on Cultural Properties

The value of cultural properties emerges when such properties are associated with the environment and activities of the people. Cultural properties under similar conditions are mutually related. In order to pass them down through people's efforts, their values need to be clearly illustrated.

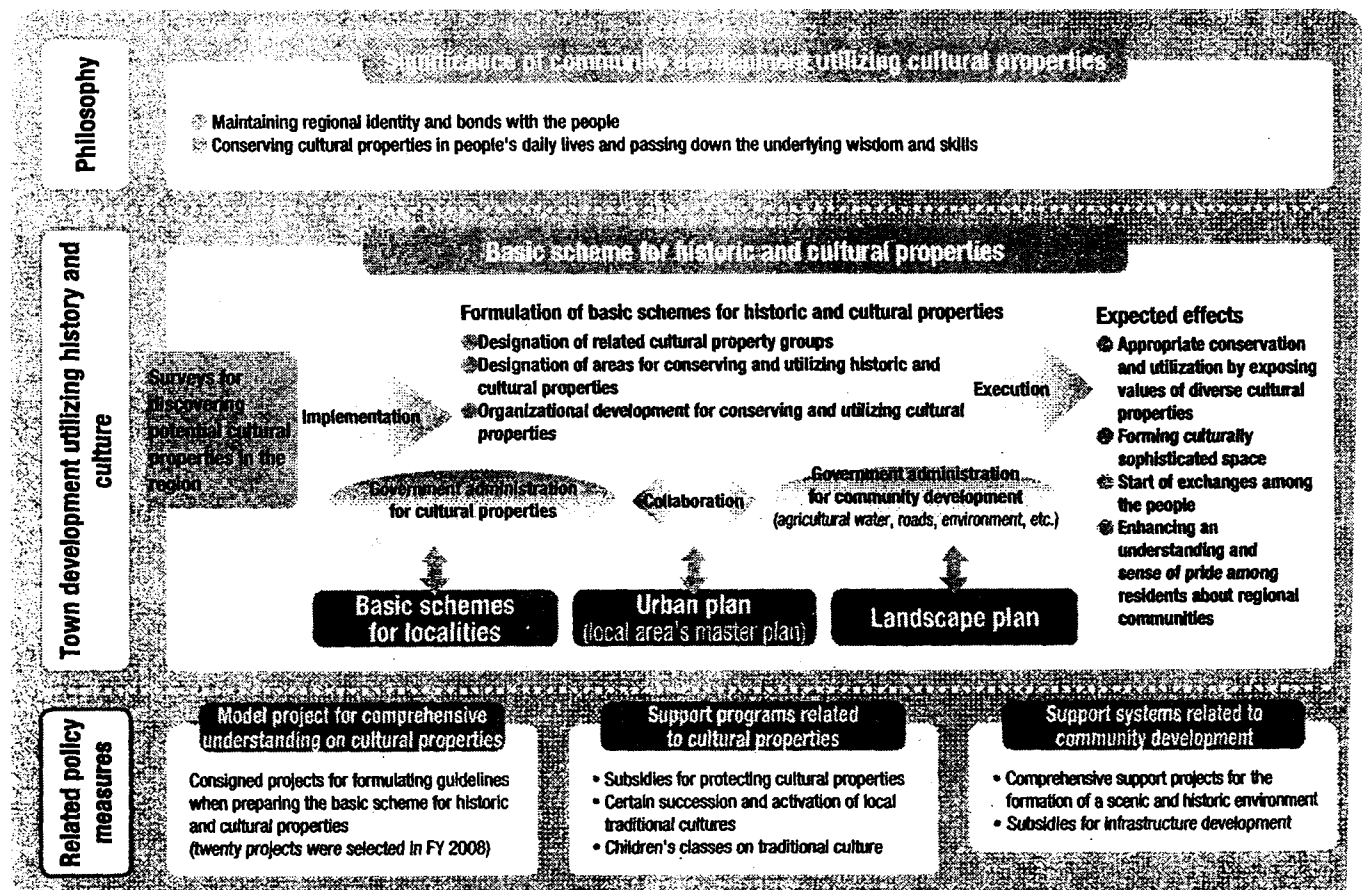
For this reason it is necessary to comprehensively preserve and use multiple cultural properties under specific themes while including the surrounding environment (a comprehensive understanding on cultural properties), in addition to conserving individual cultural properties.

Specifically, a basic scheme for conserving and utilizing local cultural properties needs to be formulated, which also takes their surrounding environments into consideration (basic scheme for historic and cultural properties). An entire region can be understood as a historic and cultural space with a focus on the cultural properties, and various measures can then be provided to develop attractive regional communities.

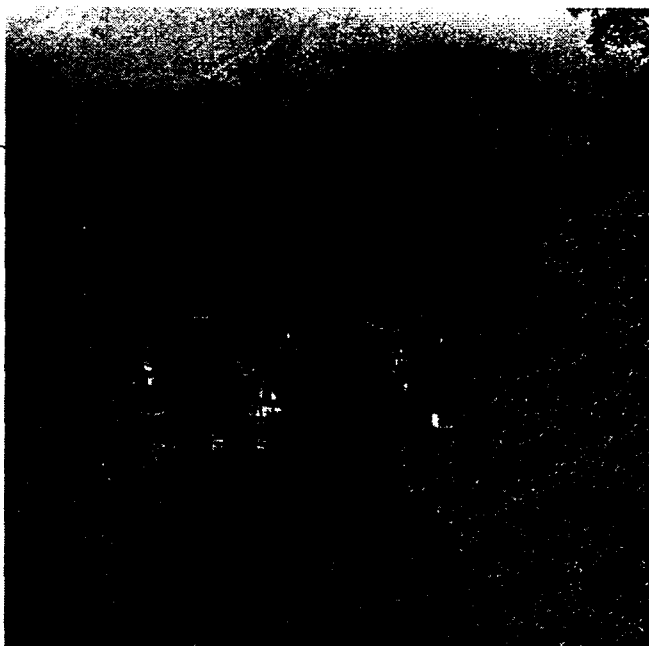
When formulating a basic scheme for historic and cultural properties, those in charge of the properties and regional community development need to work together, while seeking cooperation from regional communities, NPOs, and businesses. In this way consistent measures can be provided for the conservation and utilization of cultural properties, in a way that is also desirable for the people of regional communities.

Among these measures is a certification system for plans to maintain and improve historic scenery which encourages an overall understanding of cultural properties, based on the Act on Maintenance and Improvement of Traditional Scenery in Certain Districts (Historic Town Development Act) enacted in 2008. In the system, the national government certifies plans by localities aimed at maintaining and improving favorable environments where buildings of high historic value and the public's activities rooted in the local history and tradition work together, and designated sites are given priority support.

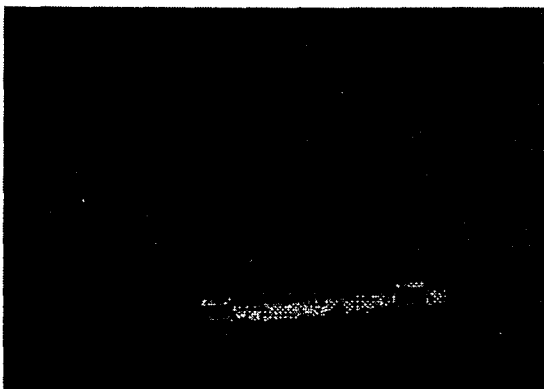
◆ Community development at localities utilizing historic and cultural features

11 World Heritage

World Heritage: Historic Villages of Shirakawa-go and Gokayama
(Shirakawa Village, Gifu and Nanto, Toyama Pref.)

World Heritage: Himeji-jo (Himeji, Hyogo Pref.)

The Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, adopted by the General Conference of UNESCO in 1972, calls for the protection of irreplaceable cultural and natural sites which should be preserved for all humankind. As of April 2010, this international agreement has been signed by 186 states, including Japan which has been a member since 1992.

The World Heritage Committee draws up the World Heritage List based on nominations by countries all over the world of sites of notable universal value.

Japan has fourteen heritage sites in total inscribed on the World Heritage List, eleven cultural and three natural heritage sites.

◆ Heritage sites inscribed on the World Heritage List As of April 1, 2010

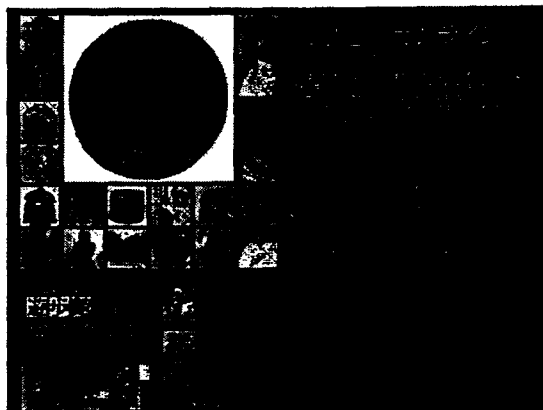
Buddhist Monuments in the Horyu-ji Area	Yakushima
Himeji-jo	Shirakami-Sanchi
Historic Monuments of Ancient Kyoto (Kyoto, Uji, and Otsu cities)	Shiretoko
Historic Villages of Shirakawa-go and Gokayama	
Hiroshima Peace Memorial (Genbaku Dome)	
Itsukushima Shinto Shrine	
Historic Monuments of Ancient Nara	
Shrines and Temples of Nikko	
Gusuku Sites and Related Properties of the Kingdom of Ryukyu	
Sacred Sites and Pilgrimage Routes in the Kii Mountain Range	
Iwami Ginzan Silver Mine and its Cultural Landscape	

The Cultural Heritage Online Plan

<http://www.bunka.nii.ac.jp/index.do> (Japanese Only)

Cultural Heritage Online is a portal site of cultural heritage on the Internet, which enables viewers to survey information regarding tangible and intangible cultural properties recognized by national or local governments.

In cooperation with museums, art galleries, and related organizations, as well as local governments, the plan aims to advance further with the collection of information on diverse cultural heritage of high quality, both tangible and intangible, to enhance the contents of this site.

12 Protection of Intangible Cultural Heritage

Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage

In October 2003, the UNESCO General Conference approved the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage, mandating the preparation of an inventory of intangible cultural heritage in each country and other measures for its protection; this went into effect in April 2006.

The convention requires participating countries to prepare (1) a list of cultural properties designated or selected as Important Intangible Cultural Properties, Important Intangible Folk Cultural Properties, or Selected Conservation Techniques; (2) proposals for the Representative List of the Intangible List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity (Representative List); and (3) proposals for the List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding (Urgent Safeguarding List).

To respond to the convention, Japan (1) submitted to the secretariat of UNESCO a list of state-designated/selected cultural properties as a requested list; (2) classified cultural properties according to their characteristics and the number of designations

and made proposals in chronological order of designation for the Representative List; and (3) for the time being decided not to put forward any proposals for the Urgent Safeguarding List.

At the end of September 2008, Japan proposed the inclusion of fourteen intangible cultural properties in the Representative List. The intergovernmental panel meeting of the convention was then held (in Abu Dhabi) at the end of September 2009, and seventy-six cultural properties were inscribed on the Representative List, including thirteen Japanese cultural properties such as Gagaku and Traditional Ainu dance.

Moreover, ninety cultural properties proclaimed as Masterpieces of the Oral and Intangible Heritage of Humanity (including "Nogaku" theatre, Ningyo Johruri Bunraku puppet theatre, and Kabuki theatre) prior to the enforcement of the convention, were added to the Representative List in November 2008.

◆ List of Intangible Cultural Properties designated or selected as 'Representative List'

Category		Name
Important Intangible Cultural Properties	Performing arts	Nogaku theatre (proclaimed as Masterpiece) Ningyo Johruri Bunraku puppet theatre (proclaimed as Masterpiece) Kabuki theatre (proclaimed as Masterpiece) Gagaku
	Craft techniques	Ojiya-chijimi, Echigo-jofu Sekishu-Banshi
Important Intangible Folk Cultural Properties	Manners and customs	Hitachi Furiyomono Yamahoko, the float ceremony of the Kyoto Gion festival Koshikijima no Toshidon Oku-noto no Aenokoto
	Folk performing arts	Hayachine Kagura Akiu no Taue Odori Chakkirako Dainichido Bugaku Daimokutate Traditional Ainu dance

Ojiya-chijimi, Echigo-jofu: techniques of making ramie fabric in the Uonuma region of Niigata Prefecture include exposure of the wet fabric to snow

CONVENTION
POUR LA SAUVEGARDE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATERIEL

Paris, le 17 octobre 2003

MISC/2003/CLT/CH/14

Convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel

La Conférence générale de l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture ci-après dénommée "l'UNESCO", réunie à Paris du vingt-neuf septembre au dix-sept octobre 2003 en sa 32e session,

Se référant aux instruments internationaux existants relatifs aux droits de l'homme, en particulier à la Déclaration universelle des droits de l'homme de 1948, au Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels de 1966 et au Pacte international relatif aux droits civils et politiques de 1966,

Considérant l'importance du patrimoine culturel immatériel, creuset de la diversité culturelle et garant du développement durable, telle que soulignée par la Recommandation de l'UNESCO sur la sauvegarde de la culture traditionnelle et populaire de 1989, par la Déclaration universelle de l'UNESCO sur la diversité culturelle de 2001 et par la Déclaration d'Istanbul de 2002 adoptée par la troisième Table ronde des ministres de la culture,

Considérant la profonde interdépendance entre le patrimoine culturel immatériel et le patrimoine matériel culturel et naturel,

Reconnaissant que les processus de mondialisation et de transformation sociale, à côté des conditions qu'ils créent pour un dialogue renouvelé entre les communautés, font, tout comme les phénomènes d'intolérance, également peser de graves menaces de dégradation, de disparition et de destruction sur le patrimoine culturel immatériel, en particulier du fait du manque de moyens de sauvegarde de celui-ci,

Consciente de la volonté universelle et de la préoccupation partagée de sauvegarder le patrimoine culturel immatériel de l'humanité,

Reconnaissant que les communautés, en particulier les communautés autochtones, les groupes et, le cas échéant, les individus, jouent un rôle important dans la production, la sauvegarde, l'entretien et la recreation du patrimoine culturel immatériel, contribuant ainsi à l'enrichissement de la diversité culturelle et de la créativité humaine,

Notant la grande portée de l'activité menée par l'UNESCO afin d'établir des instruments normatifs pour la protection du patrimoine culturel, en particulier la Convention pour la protection du patrimoine mondial, culturel et naturel de 1972,

Notant en outre qu'il n'existe à ce jour aucun instrument multilatéral à caractère contraignant visant à la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel,

Considérant que les accords, recommandations et résolutions internationaux existants concernant le patrimoine culturel et naturel devraient être enrichis et complétés efficacement au moyen de nouvelles dispositions relatives au patrimoine culturel immatériel,

Considérant la nécessité de faire davantage prendre conscience, en particulier parmi les jeunes générations, de l'importance du patrimoine culturel immatériel et de sa sauvegarde,

Considérant que la communauté internationale devrait contribuer avec les Etats parties à la présente Convention à la sauvegarde de ce patrimoine dans un esprit de coopération et d'entraide,

Rappelant les programmes de l'UNESCO relatifs au patrimoine culturel immatériel, notamment la Proclamation des chefs-d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel de l'humanité,

Considérant le rôle inestimable du patrimoine culturel immatériel comme facteur de rapprochement, d'échange et de compréhension entre les êtres humains,

Adopte, le dix-sept octobre 2003, la présente Convention.

I. Dispositions générales

Article premier : *Buts de la Convention*

Les buts de la présente Convention sont :

- (a) la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel ;
- (b) le respect du patrimoine culturel immatériel des communautés, des groupes et des individus concernés ;
- (c) la sensibilisation aux niveaux local, national et international à l'importance du patrimoine culturel immatériel et de son appréciation mutuelle ;
- (d) la coopération et l'assistance internationales.

Article 2 : *Définitions*

Aux fins de la présente Convention,

1. On entend par "patrimoine culturel immatériel" les pratiques, représentations, expressions, connaissances et savoir-faire - ainsi que les instruments, objets, artefacts et espaces culturels qui leur sont associés - que les communautés, les groupes et, le cas échéant, les individus reconnaissent comme faisant partie de leur patrimoine culturel. Ce patrimoine culturel immatériel, transmis de génération en génération, est recréé en permanence par les communautés et groupes en fonction de leur milieu, de leur interaction avec la nature et de leur histoire, et leur procure un sentiment d'identité et de continuité, contribuant ainsi à promouvoir le respect de la diversité culturelle et la créativité humaine. Aux fins de la présente Convention, seul sera pris en considération le patrimoine culturel immatériel conforme aux instruments internationaux existants relatifs aux droits de l'homme, ainsi qu'à l'exigence du respect mutuel entre communautés, groupes et individus, et d'un développement durable.
2. Le "patrimoine culturel immatériel", tel qu'il est défini au paragraphe 1 ci-dessus, se manifeste notamment dans les domaines suivants :
 - (a) les traditions et expressions orales, y compris la langue comme vecteur du patrimoine culturel immatériel ;
 - (b) les arts du spectacle ;
 - (c) les pratiques sociales, rituels et événements festifs ;
 - (d) les connaissances et pratiques concernant la nature et l'univers ;

- (e) les savoir-faire liés à l'artisanat traditionnel.
3. On entend par "sauvegarde" les mesures visant à assurer la viabilité du patrimoine culturel immatériel, y compris l'identification, la documentation, la recherche, la préservation, la protection, la promotion, la mise en valeur, la transmission, essentiellement par l'éducation formelle et non formelle, ainsi que la revitalisation des différents aspects de ce patrimoine.
 4. On entend par "Etats parties" les Etats qui sont liés par la présente Convention et entre lesquels celle-ci est en vigueur.
 5. La présente Convention s'applique *mutatis mutandis* aux territoires visés à l'article 33 qui en deviennent parties, conformément aux conditions précisées dans cet article. Dans cette mesure, l'expression "Etats parties" s'entend également de ces territoires.

Article 3 : Relation avec d'autres instruments internationaux

Rien dans la présente Convention ne peut être interprété comme :

- (a) altérant le statut ou diminuant le niveau de protection des biens déclarés du patrimoine mondial dans le cadre de la Convention pour la protection du patrimoine mondial, culturel et naturel de 1972, auxquels un élément du patrimoine culturel immatériel est directement associé ; ou
- (b) affectant les droits et obligations des Etats parties découlant de tout instrument international relatif aux droits de la propriété intellectuelle ou à l'usage des ressources biologiques et écologiques auquel ils sont parties.

II. Organes de la Convention

Article 4 : Assemblée générale des Etats parties

1. Il est établi une Assemblée générale des Etats parties, ci-après dénommée "l'Assemblée générale". L'Assemblée générale est l'organe souverain de la présente Convention.
2. L'Assemblée générale se réunit en session ordinaire tous les deux ans. Elle peut se réunir en session extraordinaire si elle en décide ainsi ou si demande lui en est adressée par le Comité intergouvernemental de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel ou par au moins un tiers des Etats parties.
3. L'Assemblée générale adopte son règlement intérieur.

Article 5 : Comité intergouvernemental de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel

1. Il est institué auprès de l'UNESCO un Comité intergouvernemental de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, ci-après dénommé "le Comité". Il est composé de représentants de 18 Etats parties, élus par les Etats parties réunis en Assemblée générale dès que la présente Convention entrera en vigueur conformément à l'article 34.
2. Le nombre des Etats membres du Comité sera porté à 24 dès lors que le nombre d'Etats parties à la Convention atteindra 50.

Article 6 : Election et mandat des Etats membres du Comité

1. L'élection des Etats membres du Comité doit répondre aux principes de répartition géographique et de rotation équitables.
2. Les Etats membres du Comité sont élus pour un mandat de quatre ans par les Etats parties à la Convention réunis en Assemblée générale.
3. Toutefois, le mandat de la moitié des Etats membres du Comité élus lors de la première élection est limité à deux ans. Ces Etats sont désignés par un tirage au sort lors de cette première élection.
4. Tous les deux ans, l'Assemblée générale procède au renouvellement de la moitié des Etats membres du Comité.
5. Elle élit également autant d'Etats membres du Comité que nécessaire pour pourvoir les postes vacants.
6. Un Etat membre du Comité ne peut être élu pour deux mandats consécutifs.
7. Les Etats membres du Comité choisissent pour les représenter des personnes qualifiées dans les divers domaines du patrimoine culturel immatériel.

Article 7 : Fonctions du Comité

Sans préjudice des autres attributions qui lui sont conférées par la présente Convention, les fonctions du Comité sont les suivantes :

- (a) promouvoir les objectifs de la Convention, encourager et assurer le suivi de sa mise en oeuvre ;
- (b) donner des conseils sur les meilleures pratiques et formuler des recommandations sur les mesures en faveur de la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel ;
- (c) préparer et soumettre à l'approbation de l'Assemblée générale un projet d'utilisation des ressources du Fonds, conformément à l'article 25 ;
- (d) s'efforcer de trouver les moyens d'augmenter ses ressources et prendre les mesures requises à cette fin, conformément à l'article 25 ;
- (e) préparer et soumettre à l'approbation de l'Assemblée générale des directives opérationnelles pour la mise en oeuvre de la Convention ;
- (f) examiner, conformément à l'article 29, les rapports des Etats parties, et en faire un résumé à l'intention de l'Assemblée générale ;
- (g) examiner les demandes présentées par les Etats parties et décider, en conformité avec les critères objectifs de sélection établis par lui et approuvés par l'Assemblée générale :
 - (i) des inscriptions sur les listes et des propositions mentionnées aux articles 16, 17 et 18 ;
 - (ii) de l'octroi de l'assistance internationale conformément à l'article 22.

Article 8 : Méthodes de travail du Comité

1. Le Comité est responsable devant l'Assemblée générale. Il lui rend compte de toutes ses activités et décisions.
2. Le Comité adopte son règlement intérieur à la majorité des deux tiers de ses membres.
3. Le Comité peut créer temporairement les organes consultatifs *ad hoc* qu'il estime nécessaires à l'exécution de sa tâche.
4. Le Comité peut inviter à ses réunions tout organisme public ou privé, ainsi que toute personne physique, possédant des compétences avérées dans les différents domaines du patrimoine culturel immatériel, pour les consulter sur toute question particulière.

Article 9 : Accréditation des organisations consultatives

1. Le Comité propose à l'Assemblée générale l'accréditation d'organisations non gouvernementales possédant des compétences avérées dans le domaine du patrimoine culturel immatériel. Ces organisations auront des fonctions consultatives auprès du Comité.
2. Le Comité propose également à l'Assemblée générale les critères et modalités de cette accréditation.

Article 10 : Le Secrétariat

1. Le Comité est assisté par le Secrétariat de l'UNESCO.
2. Le Secrétariat prépare la documentation de l'Assemblée générale et du Comité, ainsi que le projet d'ordre du jour de leurs réunions et assure l'exécution de leurs décisions.

III. Sauvegarde du patrimoine culturel immatériel à l'échelle nationale**Article 11 : Rôle des Etats parties**

Il appartient à chaque Etat partie :

- (a) de prendre les mesures nécessaires pour assurer la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire ;
- (b) parmi les mesures de sauvegarde visées à l'article 2, paragraphe 3, d'identifier et de définir les différents éléments du patrimoine culturel immatériel présents sur son territoire, avec la participation des communautés, des groupes et des organisations non gouvernementales pertinentes.

Article 12 : Inventaires

1. Pour assurer l'identification en vue de la sauvegarde, chaque Etat partie dresse, de façon adaptée à sa situation, un ou plusieurs inventaires du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire. Ces inventaires font l'objet d'une mise à jour régulière.
2. Chaque Etat partie, lorsqu'il présente périodiquement son rapport au Comité, conformément à l'article 29, fournit des informations pertinentes concernant ces inventaires.

Article 13 : *Autres mesures de sauvegarde*

En vue d'assurer la sauvegarde, le développement et la mise en valeur du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire, chaque Etat partie s'efforce :

- (a) d'adopter une politique générale visant à mettre en valeur la fonction du patrimoine culturel immatériel dans la société et à intégrer la sauvegarde de ce patrimoine dans des programmes de planification ;
- (b) de désigner ou d'établir un ou plusieurs organismes compétents pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire ;
- (c) d'encourager des études scientifiques, techniques et artistiques ainsi que des méthodologies de recherche pour une sauvegarde efficace du patrimoine culturel immatériel, en particulier du patrimoine culturel immatériel en danger ;
- (d) d'adopter les mesures juridiques, techniques, administratives et financières appropriées visant à :
 - (i) favoriser la création ou le renforcement d'institutions de formation à la gestion du patrimoine culturel immatériel ainsi que la transmission de ce patrimoine à travers les forums et espaces destinés à sa représentation et à son expression ;
 - (ii) garantir l'accès au patrimoine culturel immatériel tout en respectant les pratiques coutumières qui régissent l'accès à des aspects spécifiques de ce patrimoine ;
 - (iii) établir des institutions de documentation sur le patrimoine culturel immatériel et à en faciliter l'accès.

Article 14 : *Education, sensibilisation et renforcement des capacités*

Chaque Etat partie s'efforce, par tous moyens appropriés :

- (a) d'assurer la reconnaissance, le respect et la mise en valeur du patrimoine culturel immatériel dans la société, en particulier grâce à :
 - (i) des programmes éducatifs, de sensibilisation et de diffusion d'informations à l'intention du public, notamment des jeunes ;
 - (ii) des programmes éducatifs et de formation spécifiques au sein des communautés et des groupes concernés ;
 - (iii) des activités de renforcement des capacités en matière de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel et en particulier de gestion et de recherche scientifique ; et
 - (iv) des moyens non formels de transmission des savoirs ;
- (b) de maintenir le public informé des menaces qui pèsent sur ce patrimoine ainsi que des activités menées en application de la présente Convention ;

- (c) de promouvoir l'éducation à la protection des espaces naturels et des lieux de mémoire dont l'existence est nécessaire à l'expression du patrimoine culturel immatériel.

Article 15 : *Participation des communautés, groupes et individus*

Dans le cadre de ses activités de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, chaque Etat partie s'efforce d'assurer la plus large participation possible des communautés, des groupes et, le cas échéant, des individus qui créent, entretiennent et transmettent ce patrimoine, et de les impliquer activement dans sa gestion.

IV. Sauvegarde du patrimoine culturel immatériel à l'échelle internationale

Article 16 : *Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité*

1. Pour assurer une meilleure visibilité du patrimoine culturel immatériel, faire prendre davantage conscience de son importance et favoriser le dialogue dans le respect de la diversité culturelle, le Comité, sur proposition des Etats parties concernés, établit, tient à jour et publie une liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.
2. Le Comité élabore et soumet à l'approbation de l'Assemblée générale les critères présidant à l'établissement, à la mise à jour et à la publication de cette liste représentative.

Article 17 : *Liste du patrimoine culturel immatériel nécessitant une sauvegarde urgente*

1. En vue de prendre les mesures de sauvegarde appropriées, le Comité établit, tient à jour et publie une liste du patrimoine culturel immatériel nécessitant une sauvegarde urgente, et inscrit ce patrimoine sur la Liste à la demande de l'Etat partie concerné.
2. Le Comité élabore et soumet à l'approbation de l'Assemblée générale les critères présidant à l'établissement, à la mise à jour et à la publication de cette liste.
3. Dans des cas d'extrême urgence - dont les critères objectifs sont approuvés par l'Assemblée générale sur proposition du Comité - celui-ci peut inscrire un élément du patrimoine concerné sur la Liste mentionnée au paragraphe 1 en consultation avec l'Etat partie concerné.

Article 18 : *Programmes, projets et activités de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel*

1. Sur la base des propositions présentées par les Etats parties, et conformément aux critères qu'il définit et qui sont approuvés par l'Assemblée générale, le Comité sélectionne périodiquement et fait la promotion des programmes, projets et activités de caractère national, sous-régional ou régional de sauvegarde du patrimoine qu'il estime refléter le mieux les principes et objectifs de la présente Convention, en tenant compte des besoins particuliers des pays en développement.
2. A cette fin, il reçoit, examine et approuve les demandes d'assistance internationale formulées par les Etats parties pour l'élaboration de ces propositions.
3. Le Comité accompagne la mise en oeuvre desdits programmes, projets et activités par la diffusion des meilleures pratiques selon les modalités qu'il aura déterminées.

V. Coopération et assistance internationales

Article 19 : Coopération

1. Aux fins de la présente Convention, la coopération internationale comprend en particulier l'échange d'informations et d'expériences, des initiatives communes ainsi que la mise en place d'un mécanisme d'assistance aux Etats parties dans leurs efforts pour sauvegarder le patrimoine culturel immatériel.
2. Sans préjudice des dispositions de leur législation nationale et de leurs droit et pratiques coutumiers, les Etats parties reconnaissent que la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel est dans l'intérêt général de l'humanité et s'engagent, à cette fin, à coopérer aux niveaux bilatéral, sous-régional, régional et international.

Article 20 : Objectifs de l'assistance internationale

L'assistance internationale peut être accordée pour les objectifs suivants :

- (a) la sauvegarde du patrimoine inscrit sur la Liste du patrimoine culturel immatériel nécessitant une sauvegarde urgente ;
- (b) la préparation d'inventaires au sens des articles 11 et 12 ;
- (c) l'appui à des programmes, projets et activités conduits aux niveaux national, sous-régional et régional, visant à la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel ;
- (d) tout autre objectif que le Comité jugerait nécessaire.

Article 21 : Formes de l'assistance internationale

L'assistance accordée par le Comité à un Etat partie est réglementée par les directives opérationnelles prévues à l'article 7 et par l'accord visé à l'article 24, et peut prendre les formes suivantes :

- (a) des études concernant les différents aspects de la sauvegarde ;
- (b) la mise à disposition d'experts et de praticiens ;
- (c) la formation de tous personnels nécessaires ;
- (d) l'élaboration de mesures normatives ou autres ;
- (e) la création et l'exploitation d'infrastructures ;
- (f) la fourniture d'équipement et de savoir-faire ;
- (g) d'autres formes d'assistance financière et technique y compris, le cas échéant, l'octroi de prêts à faible intérêt et de dons.

Article 22 : Conditions de l'assistance internationale

1. Le Comité établit la procédure d'examen des demandes d'assistance internationale et précise les éléments de la demande tels que les mesures envisagées, les interventions nécessaires et l'évaluation de leur coût.

2. En cas d'urgence, la demande d'assistance doit être examinée en priorité par le Comité.
3. Afin de prendre une décision, le Comité procède aux études et consultations qu'il juge nécessaires.

Article 23 : Demandes d'assistance internationale

1. Chaque Etat partie peut présenter au Comité une demande d'assistance internationale pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire.
2. Une telle demande peut aussi être présentée conjointement par deux ou plusieurs Etats parties.
3. La demande doit comporter les éléments d'information prévus à l'article 22, paragraphe 1, et les documents nécessaires.

Article 24 : Rôle des Etats parties bénéficiaires

1. En conformité avec les dispositions de la présente Convention, l'assistance internationale attribuée est régie par un accord entre l'Etat partie bénéficiaire et le Comité.
2. En règle générale, l'Etat partie bénéficiaire doit participer, dans la mesure de ses moyens, au coût des mesures de sauvegarde pour lesquelles une assistance internationale est fournie.
3. L'Etat partie bénéficiaire remet au Comité un rapport sur l'utilisation de l'assistance accordée en faveur de la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel.

VI. Fonds du patrimoine culturel immatériel

Article 25 : Nature et ressources du Fonds

1. Il est créé un "Fonds pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel", ci-après dénommé "le Fonds".
2. Le Fonds est constitué en fonds-en-dépôt conformément aux dispositions du Règlement financier de l'UNESCO.
3. Les ressources du Fonds sont constituées par :
 - (a) les contributions des Etats parties ;
 - (b) les fonds alloués à cette fin par la Conférence générale de l'UNESCO ;
 - (c) les versements, dons ou legs que pourront faire :
 - (i) d'autres Etats ;
 - (ii) les organisations et programmes du système des Nations Unies, notamment le Programme des Nations Unies pour le développement, ainsi que d'autres organisations internationales ;
 - (iii) des organismes publics ou privés ou des personnes privées ;

- (d) tout intérêt dû sur les ressources du Fonds ;
 - (e) le produit des collectes et les recettes des manifestations organisées au profit du Fonds ;
 - (f) toutes autres ressources autorisées par le règlement du Fonds que le Comité élabore.
4. L'utilisation des ressources par le Comité est décidée sur la base des orientations de l'Assemblée générale.
 5. Le Comité peut accepter des contributions et autres formes d'assistance fournies à des fins générales ou spécifiques se rapportant à des projets déterminés, pourvu que ces projets soient approuvés par le Comité.
 6. Les contributions au Fonds ne peuvent être assorties d'aucune condition politique, économique ou autre qui soit incompatible avec les objectifs recherchés par la présente Convention.

Article 26 : Contributions des Etats parties au Fonds

1. Sans préjudice de toute contribution volontaire supplémentaire, les Etats parties à la présente Convention s'engagent à verser au Fonds, au moins tous les deux ans, une contribution dont le montant, calculé selon un pourcentage uniforme applicable à tous les Etats, sera décidé par l'Assemblée générale. Cette décision de l'Assemblée générale sera prise à la majorité des Etats parties présents et votants qui n'ont pas fait la déclaration visée au paragraphe 2 du présent article. En aucun cas, cette contribution ne pourra dépasser 1 % de la contribution de l'Etat partie au budget ordinaire de l'UNESCO.
2. Toutefois, tout Etat visé à l'article 32 ou à l'article 33 de la présente Convention peut, au moment du dépôt de ses instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, déclarer qu'il ne sera pas lié par les dispositions du paragraphe 1 du présent article.
3. Un Etat partie à la présente Convention ayant fait la déclaration visée au paragraphe 2 du présent article s'efforcera de retirer ladite déclaration moyennant notification au Directeur général de l'UNESCO. Toutefois, le retrait de la déclaration n'aura d'effet sur la contribution due par cet Etat qu'à partir de la date d'ouverture de la session suivante de l'Assemblée générale.
4. Afin que le Comité soit en mesure de prévoir ses opérations d'une manière efficace, les contributions des Etats parties à la présente Convention qui ont fait la déclaration visée au paragraphe 2 du présent article, doivent être versées sur une base régulière, au moins tous les deux ans, et devraient se rapprocher le plus possible des contributions qu'ils auraient dû verser s'ils avaient été liés par les dispositions du paragraphe 1 du présent article.
5. Tout Etat partie à la présente Convention, en retard dans le paiement de sa contribution obligatoire ou volontaire au titre de l'année en cours et de l'année civile qui l'a immédiatement précédée, n'est pas éligible au Comité, cette disposition ne s'appliquant pas lors de la première élection. Le mandat d'un tel Etat qui est déjà membre du Comité prendra fin au moment de toute élection prévue à l'article 6 de la présente Convention.

Article 27 : Contributions volontaires supplémentaires au Fonds

Les Etats parties désireux de verser des contributions volontaires en sus de celles prévues à l'article 26 en informent le Comité aussitôt que possible afin de lui permettre de planifier ses activités en conséquence.

Article 28 : Campagnes internationales de collecte de fonds

Les Etats parties prêtent, dans la mesure du possible, leur concours aux campagnes internationales de collecte organisées au profit du Fonds sous les auspices de l'UNESCO.

VII. Rapports**Article 29 : Rapports des Etats parties**

Les Etats parties présentent au Comité, dans les formes et selon la périodicité prescrites par ce dernier, des rapports sur les dispositions législatives, réglementaires ou autres prises pour la mise en œuvre de la présente Convention.

Article 30 : Rapports du Comité

1. Sur la base de ses activités et des rapports des Etats parties mentionnés à l'article 29, le Comité soumet un rapport à chaque session de l'Assemblée générale.
2. Ce rapport est porté à la connaissance de la Conférence générale de l'UNESCO.

VIII. Clause transitoire**Article 31 : Relation avec la Proclamation des chefs-d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel de l'humanité**

1. Le Comité intègre dans la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité les éléments proclamés "Chefs-d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel de l'humanité" avant l'entrée en vigueur de la présente Convention.
2. L'intégration de ces éléments dans la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité ne préjuge en rien des critères arrêtés conformément à l'article 16, paragraphe 2, pour les inscriptions à venir.
3. Aucune autre Proclamation ne sera faite après l'entrée en vigueur de la présente Convention.

IX. Dispositions finales**Article 32 : Ratification, acceptation ou approbation**

1. La présente Convention est soumise à la ratification, l'acceptation ou l'approbation des Etats membres de l'UNESCO, conformément à leurs procédures constitutionnelles respectives.
2. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation sont déposés auprès du Directeur général de l'UNESCO.

Article 33 : Adhésion

1. La présente Convention est ouverte à l'adhésion de tout Etat non membre de l'UNESCO invité à y adhérer par la Conférence générale de l'Organisation.
2. La présente Convention est également ouverte à l'adhésion des territoires qui jouissent d'une complète autonomie interne, reconnue comme telle par l'Organisation des Nations Unies, mais qui n'ont pas accédé à la pleine indépendance conformément à la résolution 1514 (XV) de l'Assemblée générale et qui ont compétence pour les matières dont traite la présente Convention, y compris la compétence reconnue pour conclure des traités sur ces matières.
3. L'instrument d'adhésion sera déposé auprès du Directeur général de l'UNESCO.

Article 34 : Entrée en vigueur

La présente Convention entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt du trentième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, mais uniquement à l'égard des Etats qui auront déposé leurs instruments respectifs de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion à cette date ou antérieurement. Elle entrera en vigueur pour tout autre Etat partie trois mois après le dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

Article 35 : Régimes constitutionnels fédératifs ou non unitaires

Les dispositions ci-après s'appliquent aux Etats parties ayant un régime constitutionnel fédératif ou non unitaire :

- (a) en ce qui concerne les dispositions de la présente Convention dont l'application relève de la compétence du pouvoir législatif fédéral ou central, les obligations du gouvernement fédéral ou central seront les mêmes que celles des Etats parties qui ne sont pas des Etats fédératifs ;
- (b) en ce qui concerne les dispositions de la présente Convention dont l'application relève de la compétence de chacun des Etats, pays, provinces ou cantons constituants, qui ne sont pas en vertu du régime constitutionnel de la fédération tenus de prendre des mesures législatives, le gouvernement fédéral portera, avec son avis favorable, lesdites dispositions à la connaissance des autorités compétentes des Etats, pays, provinces ou cantons pour adoption.

Article 36 : Dénonciation

1. Chacun des Etats parties a la faculté de dénoncer la présente Convention.
2. La dénonciation est notifiée par un instrument écrit déposé auprès du Directeur général de l'UNESCO.
3. La dénonciation prend effet douze mois après réception de l'instrument de dénonciation. Elle ne modifie en rien les obligations financières dont l'Etat partie dénonciateur est tenu de s'acquitter jusqu'à la date à laquelle le retrait prend effet.

Article 37 : Fonctions du depositaire

Le Directeur général de l'UNESCO, en sa qualité de depositaire de la présente Convention, informe les Etats membres de l'Organisation, les Etats non membres visés à l'article 33, ainsi que l'Organisation des Nations Unies, du dépôt de tous les instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion mentionnés aux articles 32 et 33, de même que des dénonciations prévues à l'article 36.

Article 38 : Amendements

1. Tout Etat partie peut, par voie de communication écrite adressée au Directeur général, proposer des amendements à la présente Convention. Le Directeur général transmet cette communication à tous les Etats parties. Si, dans les six mois qui suivent la date de transmission de la communication, la moitié au moins des Etats parties donne une réponse favorable à cette demande, le Directeur général présente cette proposition à la prochaine session de l'Assemblée générale pour discussion et éventuelle adoption.
2. Les amendements sont adoptés à la majorité des deux tiers des Etats parties présents et votants.
3. Les amendements à la présente Convention, une fois adoptés, sont soumis aux Etats parties pour ratification, acceptation, approbation ou adhésion.
4. Pour les Etats parties qui les ont ratifiés, acceptés, approuvés ou y ont adhéré, les amendements à la présente Convention entrent en vigueur trois mois après le dépôt des instruments visés au paragraphe 3 du présent article par les deux tiers des Etats parties. Par la suite, pour chaque Etat partie qui ratifie, accepte, approuve un amendement ou y adhère, cet amendement entre en vigueur trois mois après la date de dépôt par l'Etat partie de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.
5. La procédure établie aux paragraphes 3 et 4 ne s'applique pas aux amendements apportés à l'article 5 relatif au nombre des Etats membres du Comité. Ces amendements entrent en vigueur au moment de leur adoption.
6. Un Etat qui devient partie à la présente Convention après l'entrée en vigueur d'amendements conformément au paragraphe 4 du présent article est, faute d'avoir exprimé une intention différente, considéré comme étant :
 - (a) partie à la présente Convention ainsi amendée ; et
 - (b) partie à la présente Convention non amendée à l'égard de tout Etat partie qui n'est pas lié par ces amendements.

Article 39 : Textes faisant foi

La présente Convention est établie en anglais, en arabe, en chinois, en espagnol, en français et en russe, les six textes faisant également foi.

Article 40 : Enregistrement

Conformément à l'article 102 de la Charte des Nations Unies, la présente Convention sera enregistrée au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies à la requête du Directeur général de l'UNESCO.

LOIS

LOI n° 2006-791 du 5 juillet 2006 autorisant l'approbation de la convention internationale pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel (1)

NOR : MAEX0500087L

L'Assemblée nationale et le Sénat ont adopté,
Le Président de la République promulgue la loi dont la teneur suit :

Article unique

Est autorisée l'approbation de la convention internationale pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, adoptée à Paris le 17 octobre 2003, et dont le texte est annexé à la présente loi (2).

La présente loi sera exécutée comme loi de l'Etat.

Fait à Paris, le 5 juillet 2006.

JACQUES CHIRAC

Par le Président de la République :

Le Premier ministre,
DOMINIQUE DE VILLEPIN

Le ministre des affaires étrangères,
PHILIPPE DOUSTE-BLAZY

(1) Travaux préparatoires : loi n° 2006-791.

Assemblée nationale :

Projet de loi n° 2605 ;
Rapport de M. Bruno Bourg-Broc, au nom de la commission des affaires étrangères, n° 2875 ;
Discussion et adoption le 4 avril 2006.

Sénat :

Projet de loi, adopté par l'Assemblée nationale, n° 292 (2005-2006) ;
Rapport de Mme Joëlle Garriaud-Maylam, au nom de la commission des affaires étrangères, n° 369 (2005-2006) ;
Discussion et adoption le 27 juin 2006.

(2) Le texte sera publié ultérieurement au *Journal officiel* de la République française.

Décrets, arrêtés, circulaires

TEXTES GÉNÉRAUX

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

Décret n° 2006-1402 du 17 novembre 2006 portant publication de la convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, adoptée à Paris le 17 octobre 2003 (1)

NOR : MAEJ0630093D

Le Président de la République,

Sur le rapport du Premier ministre et du ministre des affaires étrangères,

Vu les articles 52 à 55 de la Constitution ;

Vu la loi n° 2006-791 du 5 juillet 2006 autorisant l'approbation de la convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel ;

Vu le décret n° 53-192 du 14 mars 1953 modifié relatif à la ratification et à la publication des engagements internationaux souscrits par la France,

Décète :

Art. 1er. – La convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, adoptée à Paris le 17 octobre 2003, sera publiée au *Journal officiel* de la République française.

Art. 2. – Le Premier ministre et le ministre des affaires étrangères sont chargés, chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du présent décret, qui sera publié au *Journal officiel* de la République française.

Fait à Paris, le 17 novembre 2006.

JACQUES CHIRAC

Par le Président de la République :

Le Premier ministre,

DOMINIQUE DE VILLEPIN

Le ministre des affaires étrangères,
PHILIPPE DOUSTE-BLAZY

(1) Le présent accord est entré en vigueur le 11 octobre 2006.

CONVENTION

POUR LA SAUVEGARDE DU PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL

La Conférence générale de l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture ci-après dénommée « l'UNESCO », réunie à Paris du vingt-neuf septembre au dix-sept octobre 2003 en sa 32e session,

Se référant aux instruments internationaux existants relatifs aux droits de l'homme, en particulier à la Déclaration universelle des droits de l'homme de 1948, au Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels de 1966 et au Pacte international relatif aux droits civils et politiques de 1966,

Considérant l'importance du patrimoine culturel immatériel, creuset de la diversité culturelle et garant du développement durable, telle que soulignée par la Recommandation de l'UNESCO sur la sauvegarde de la culture traditionnelle et populaire de 1989, par la Déclaration universelle de l'UNESCO sur la diversité culturelle de 2001 et par la Déclaration d'Istanbul de 2002 adoptée par la troisième Table ronde des ministres de la culture,

Considérant la profonde interdépendance entre le patrimoine culturel immatériel et le patrimoine matériel culturel et naturel,

Reconnaissant que les processus de mondialisation et de transformation sociale, à côté des conditions qu'ils créent pour un dialogue renouvelé entre les communautés, font, tout comme les phénomènes d'intolérance, également peser de graves menaces de dégradation, de disparition et de destruction sur le patrimoine culturel immatériel, en particulier du fait du manque de moyens de sauvegarde de celui-ci,

Consciente de la volonté universelle et de la préoccupation partagée de sauvegarder le patrimoine culturel immatériel de l'humanité,

Reconnaissant que les communautés, en particulier les communautés autochtones, les groupes et, le cas échéant, les individus, jouent un rôle important dans la production, la sauvegarde, l'entretien et la recreation du patrimoine culturel immatériel, contribuant ainsi à l'enrichissement de la diversité culturelle et de la créativité humaine,

Notant la grande portée de l'activité menée par l'UNESCO afin d'établir des instruments normatifs pour la protection du patrimoine culturel, en particulier la Convention pour la protection du patrimoine mondial, culturel et naturel de 1972,

Notant en outre qu'il n'existe à ce jour aucun instrument multilatéral à caractère contraignant visant à la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel,

Considérant que les accords, recommandations et résolutions internationaux existants concernant le patrimoine culturel et naturel devraient être enrichis et complétés efficacement au moyen de nouvelles dispositions relatives au patrimoine culturel immatériel,

Considérant la nécessité de faire davantage prendre conscience, en particulier parmi les jeunes générations, de l'importance du patrimoine culturel immatériel et de sa sauvegarde,

Considérant que la communauté internationale devrait contribuer avec les Etats parties à la présente Convention à la sauvegarde de ce patrimoine dans un esprit de coopération et d'entraide,

Rappelant les programmes de l'UNESCO relatifs au patrimoine culturel immatériel, notamment la Proclamation des chefs-d'œuvre du patrimoine oral et immatériel de l'humanité,

Considérant le rôle inestimable du patrimoine culturel immatériel comme facteur de rapprochement, d'échange et de compréhension entre les êtres humains,

Adopte, le dix-sept octobre 2003, la présente Convention.

I. – Dispositions générales

Article 1er

Buts de la Convention

Les buts de la présente Convention sont :

- a) la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel ;
- b) le respect du patrimoine culturel immatériel des communautés, des groupes et des individus concernés ;
- c) la sensibilisation aux niveaux local, national et international à l'importance du patrimoine culturel immatériel et de son appréciation mutuelle ;
- d) la coopération et l'assistance internationales.

Article 2

Définitions

Aux fins de la présente Convention,

1. On entend par « patrimoine culturel immatériel » les pratiques, représentations, expressions, connaissances et savoir-faire – ainsi que les instruments, objets, artefacts et espaces culturels qui leur sont associés – que les communautés, les groupes et, le cas échéant, les individus reconnaissent comme faisant partie de leur patrimoine culturel. Ce patrimoine culturel immatériel, transmis de génération en génération, est recréé en permanence par les communautés et groupes en fonction de leur milieu, de leur interaction avec la nature et de leur histoire, et leur procure un sentiment d'identité et de continuité, contribuant ainsi à promouvoir le respect de la diversité culturelle et la créativité humaine. Aux fins de la présente Convention, seul sera pris en considération le patrimoine culturel immatériel conforme aux instruments internationaux existants relatifs aux droits de l'homme, ainsi qu'à l'exigence du respect mutuel entre communautés, groupes et individus, et d'un développement durable.

2. Le « patrimoine culturel immatériel », tel qu'il est défini au paragraphe 1 ci-dessus, se manifeste notamment dans les domaines suivants :

- a) les traditions et expressions orales, y compris la langue comme vecteur du patrimoine culturel immatériel ;
- b) les arts du spectacle ;
- c) les pratiques sociales, rituels et événements festifs ;
- d) les connaissances et pratiques concernant la nature et l'univers ;
- e) les savoir-faire liés à l'artisanat traditionnel.

3. On entend par « sauvegarde » les mesures visant à assurer la viabilité du patrimoine culturel immatériel, y compris l'identification, la documentation, la recherche, la préservation, la protection, la promotion, la mise en valeur, la transmission, essentiellement par l'éducation formelle et non formelle, ainsi que la revitalisation des différents aspects de ce patrimoine.

4. On entend par « Etats parties » les Etats qui sont liés par la présente Convention et entre lesquels celle-ci est en vigueur.

5. La présente Convention s'applique *mutatis mutandis* aux territoires visés à l'article 33 qui en deviennent parties, conformément aux conditions précisées dans cet article. Dans cette mesure, l'expression « Etats parties » s'entend également de ces territoires.

Article 3

Relation avec d'autres instruments internationaux

Rien dans la présente Convention ne peut être interprété comme :

a) altérant le statut ou diminuant le niveau de protection des biens déclarés du patrimoine mondial dans le cadre de la Convention pour la protection du patrimoine mondial, culturel et naturel de 1972, auxquels un élément du patrimoine culturel immatériel est directement associé ; ou

b) affectant les droits et obligations des Etats parties découlant de tout instrument international relatif aux droits de la propriété intellectuelle ou à l'usage des ressources biologiques et écologiques auquel ils sont parties.

II. – Organes de la Convention

Article 4

Assemblée générale des Etats parties

1. Il est établi une Assemblée générale des Etats parties, ci-après dénommée « l'Assemblée générale ». L'Assemblée générale est l'organe souverain de la présente Convention.

2. L'Assemblée générale se réunit en session ordinaire tous les deux ans. Elle peut se réunir en session extraordinaire si elle en décide ainsi ou si demande lui en est adressée par le Comité intergouvernemental de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel ou par au moins un tiers des Etats parties.

3. L'Assemblée générale adopte son règlement intérieur.

Article 5

Comité intergouvernemental de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel

1. Il est institué auprès de l'UNESCO un Comité intergouvernemental de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, ci-après dénommé « le Comité ». Il est composé de représentants de 18 Etats parties, élus par les Etats parties réunis en Assemblée générale dès que la présente Convention entrera en vigueur conformément à l'article 34.

2. Le nombre des Etats membres du Comité sera porté à 24 dès lors que le nombre d'Etats parties à la Convention atteindra 50.

Article 6

Election et mandat des Etats membres du Comité

1. L'élection des Etats membres du Comité doit répondre aux principes de répartition géographique et de rotation équitables.

2. Les Etats membres du Comité sont élus pour un mandat de quatre ans par les Etats parties à la Convention réunis en Assemblée générale.

3. Toutefois, le mandat de la moitié des Etats membres du Comité élus lors de la première election est limité à deux ans. Ces Etats sont désignés par un tirage au sort lors de cette première election.

4. Tous les deux ans, l'Assemblée générale procède au renouvellement de la moitié des Etats membres du Comité.

5. Elle élit également autant d'Etats membres du Comité que nécessaire pour pourvoir les postes vacants.

6. Un Etat membre du Comité ne peut être élu pour deux mandats consécutifs.

7. Les Etats membres du Comité choisissent pour les représenter des personnes qualifiées dans les divers domaines du patrimoine culturel immatériel.

Article 7

Fonctions du Comité

Sans préjudice des autres attributions qui lui sont conférées par la présente Convention, les fonctions du Comité sont les suivantes :

- a) promouvoir les objectifs de la Convention, encourager et assurer le suivi de sa mise en œuvre ;
- b) donner des conseils sur les meilleures pratiques et formuler des recommandations sur les mesures en faveur de la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel ;
- c) préparer et soumettre à l'approbation de l'Assemblée générale un projet d'utilisation des ressources du Fonds, conformément à l'article 25 ;
- d) s'efforcer de trouver les moyens d'augmenter ses ressources et prendre les mesures requises à cette fin, conformément à l'article 25 ;
- e) préparer et soumettre à l'approbation de l'Assemblée générale des directives opérationnelles pour la mise en œuvre de la Convention ;
- f) examiner, conformément à l'article 29, les rapports des Etats parties, et en faire un résumé à l'intention de l'Assemblée générale ;
- g) examiner les demandes présentées par les Etats parties et décider, en conformité avec les critères objectifs de sélection établis par lui et approuvés par l'Assemblée générale :
 - i) des inscriptions sur les listes et des propositions mentionnées aux articles 16, 17 et 18 ;
 - ii) de l'octroi de l'assistance internationale conformément à l'article 22.

Article 8

Méthodes de travail du Comité

1. Le Comité est responsable devant l'Assemblée générale. Il lui rend compte de toutes ses activités et décisions.
2. Le Comité adopte son règlement intérieur à la majorité des deux tiers de ses membres.
3. Le Comité peut créer temporairement les organes consultatifs *ad hoc* qu'il estime nécessaires à l'exécution de sa tâche.
4. Le Comité peut inviter à ses réunions tout organisme public ou privé, ainsi que toute personne physique, possédant des compétences avérées dans les différents domaines du patrimoine culturel immatériel, pour les consulter sur toute question particulière.

Article 9

Accréditation des organisations consultatives

1. Le Comité propose à l'Assemblée générale l'accréditation d'organisations non gouvernementales possédant des compétences avérées dans le domaine du patrimoine culturel immatériel. Ces organisations auront des fonctions consultatives auprès du Comité.
2. Le Comité propose également à l'Assemblée générale les critères et modalités de cette accréditation.

Article 10

Le secrétariat

1. Le Comité est assisté par le secrétariat de l'UNESCO.
2. Le secrétariat prépare la documentation de l'Assemblée générale et du Comité, ainsi que le projet d'ordre du jour de leurs réunions et assure l'exécution de leurs décisions.

III. – Sauvegarde du patrimoine culturel immatériel à l'échelle nationale

Article 11

Rôle des Etats parties

Il appartient à chaque Etat partie :

- a) de prendre les mesures nécessaires pour assurer la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire ;

b) parmi les mesures de sauvegarde visées à l'article 2, paragraphe 3, d'identifier et de définir les différents éléments du patrimoine culturel immatériel présents sur son territoire, avec la participation des communautés, des groupes et des organisations non gouvernementales pertinentes.

Article 12

Inventaires

1. Pour assurer l'identification en vue de la sauvegarde, chaque Etat partie dresse, de façon adaptée à sa situation, un ou plusieurs inventaires du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire. Ces inventaires font l'objet d'une mise à jour régulière.

2. Chaque Etat partie, lorsqu'il présente périodiquement son rapport au Comité, conformément à l'article 29, fournit des informations pertinentes concernant ces inventaires.

Article 13

Autres mesures de sauvegarde

En vue d'assurer la sauvegarde, le développement et la mise en valeur du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire, chaque Etat partie s'efforce :

- a) d'adopter une politique générale visant à mettre en valeur la fonction du patrimoine culturel immatériel dans la société et à intégrer la sauvegarde de ce patrimoine dans des programmes de planification ;
- b) de désigner ou d'établir un ou plusieurs organismes compétents pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire ;
- c) d'encourager des études scientifiques, techniques et artistiques ainsi que des méthodologies de recherche pour une sauvegarde efficace du patrimoine culturel immatériel, en particulier du patrimoine culturel immatériel en danger ;
- d) d'adopter les mesures juridiques, techniques, administratives et financières appropriées visant à :
 - i) favoriser la création ou le renforcement d'institutions de formation à la gestion du patrimoine culturel immatériel ainsi que la transmission de ce patrimoine à travers les forums et espaces destinés à sa représentation et à son expression ;
 - ii) garantir l'accès au patrimoine culturel immatériel tout en respectant les pratiques coutumières qui régissent l'accès à des aspects spécifiques de ce patrimoine ;
 - iii) établir des institutions de documentation sur le patrimoine culturel immatériel et à en faciliter l'accès.

Article 14

Education, sensibilisation et renforcement des capacités

Chaque Etat partie s'efforce, par tous moyens appropriés :

- a) d'assurer la reconnaissance, le respect et la mise en valeur du patrimoine culturel immatériel dans la société, en particulier grâce à :
 - i) des programmes éducatifs, de sensibilisation et de diffusion d'informations à l'intention du public, notamment des jeunes ;
 - ii) des programmes éducatifs et de formation spécifiques au sein des communautés et des groupes concernés ;
 - iii) des activités de renforcement des capacités en matière de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel et en particulier de gestion et de recherche scientifique ; et
 - iv) des moyens non formels de transmission des savoirs ;
- b) de maintenir le public informé des menaces qui pèsent sur ce patrimoine ainsi que des activités menées en application de la présente Convention ;
- c) de promouvoir l'éducation à la protection des espaces naturels et des lieux de mémoire dont l'existence est nécessaire à l'expression du patrimoine culturel immatériel.

Article 15

Participation des communautés, groupes et individus

Dans le cadre de ses activités de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, chaque Etat partie s'efforce d'assurer la plus large participation possible des communautés, des groupes et, le cas échéant, des individus qui créent, entretiennent et transmettent ce patrimoine, et de les impliquer activement dans sa gestion.

IV. – Sauvegarde du patrimoine culturel immatériel à l'échelle internationale

Article 16

Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité

1. Pour assurer une meilleure visibilité du patrimoine culturel immatériel, faire prendre davantage conscience de son importance et favoriser le dialogue dans le respect de la diversité culturelle, le Comité, sur proposition des Etats parties concernés, établit, tient à jour et publie une liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité.
2. Le Comité élabore et soumet à l'approbation de l'Assemblée générale les critères présidant à l'établissement, à la mise à jour et à la publication de cette liste représentative.

Article 17

Liste du patrimoine culturel immatériel nécessitant une sauvegarde urgente

1. En vue de prendre les mesures de sauvegarde appropriées, le Comité établit, tient à jour et publie une liste du patrimoine culturel immatériel nécessitant une sauvegarde urgente, et inscrit ce patrimoine sur la Liste à la demande de l'Etat partie concerné.
2. Le Comité élabore et soumet à l'approbation de l'Assemblée générale les critères présidant à l'établissement, à la mise à jour et à la publication de cette liste.
3. Dans des cas d'extrême urgence – dont les critères objectifs sont approuvés par l'Assemblée générale sur proposition du Comité – celui-ci peut inscrire un élément du patrimoine concerné sur la Liste mentionnée au paragraphe 1 en consultation avec l'Etat partie concerné.

Article 18

Programmes, projets et activités de sauvegarde du patrimoine culturel immatériel

1. Sur la base des propositions présentées par les Etats parties, et conformément aux critères qu'il définit et qui sont approuvés par l'Assemblée générale, le Comité sélectionne périodiquement et fait la promotion des programmes, projets et activités de caractère national, sous-régional ou régional de sauvegarde du patrimoine qu'il estime refléter le mieux les principes et objectifs de la présente Convention, en tenant compte des besoins particuliers des pays en développement.
2. A cette fin, il reçoit, examine et approuve les demandes d'assistance internationale formulées par les Etats parties pour l'élaboration de ces propositions.
3. Le Comité accompagne la mise en œuvre desdits programmes, projets et activités par la diffusion des meilleures pratiques selon les modalités qu'il aura déterminées.

V. – Coopération et assistance internationales

Article 19

Coopération

1. Aux fins de la présente Convention, la coopération internationale comprend en particulier l'échange d'informations et d'expériences, des initiatives communes ainsi que la mise en place d'un mécanisme d'assistance aux Etats parties dans leurs efforts pour sauvegarder le patrimoine culturel immatériel.
2. Sans préjudice des dispositions de leur législation nationale et de leurs droit et pratiques coutumiers, les Etats parties reconnaissent que la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel est dans l'intérêt général de l'humanité et s'engagent, à cette fin, à coopérer aux niveaux bilatéral, sous-régional, régional et international.

Article 20

Objectifs de l'assistance internationale

L'assistance internationale peut être accordée pour les objectifs suivants :

- a) la sauvegarde du patrimoine inscrit sur la liste du patrimoine culturel immatériel nécessitant une sauvegarde urgente ;

- b) la préparation d'inventaires au sens des articles 11 et 12 ;
- c) l'appui à des programmes, projets et activités conduits aux niveaux national, sous-régional et régional, visant à la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel ;
- d) tout autre objectif que le Comité jugerait nécessaire.

Article 21

Formes de l'assistance internationale

L'assistance accordée par le Comité à un Etat partie est régie par les directives opérationnelles prévues à l'article 7 et par l'accord visé à l'article 24, et peut prendre les formes suivantes :

- a) des études concernant les différents aspects de la sauvegarde ;
- b) la mise à disposition d'experts et de praticiens ;
- c) la formation de tous personnels nécessaires ;
- d) l'élaboration de mesures normatives ou autres ;
- e) la création et l'exploitation d'infrastructures ;
- f) la fourniture d'équipement et de savoir-faire ;
- g) d'autres formes d'assistance financière et technique y compris, le cas échéant, l'octroi de prêts à faible intérêt et de dons.

Article 22

Conditions de l'assistance internationale

1. Le Comité établit la procédure d'examen des demandes d'assistance internationale et précise les éléments de la demande tels que les mesures envisagées, les interventions nécessaires et l'évaluation de leur coût.
2. En cas d'urgence, la demande d'assistance doit être examinée en priorité par le Comité.
3. Afin de prendre une décision, le Comité procède aux études et consultations qu'il juge nécessaires.

Article 23

Demandes d'assistance internationale

1. Chaque Etat partie peut présenter au Comité une demande d'assistance internationale pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel présent sur son territoire.
2. Une telle demande peut aussi être présentée conjointement par deux ou plusieurs Etats parties.
3. La demande doit comporter les éléments d'information prévus à l'article 22, paragraphe 1, et les documents nécessaires.

Article 24

Rôle des Etats parties bénéficiaires

1. En conformité avec les dispositions de la présente Convention, l'assistance internationale attribuée est régie par un accord entre l'Etat partie bénéficiaire et le Comité.
2. En règle générale, l'Etat partie bénéficiaire doit participer, dans la mesure de ses moyens, au coût des mesures de sauvegarde pour lesquelles une assistance internationale est fournie.
3. L'Etat partie bénéficiaire remet au Comité un rapport sur l'utilisation de l'assistance accordée en faveur de la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel.

VI. – Fonds du patrimoine culturel immatériel

Article 25

Nature et ressources du Fonds

1. Il est créé un « Fonds pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel », ci-après dénommé « le Fonds ».
2. Le Fonds est constitué en fonds-en-dépôt conformément aux dispositions du Règlement financier de l'UNESCO.
3. Les ressources du Fonds sont constituées par :
 - a) les contributions des Etats parties ;

- b) les fonds alloués à cette fin par la Conférence générale de l'UNESCO ;
 - c) les versements, dons ou legs que pourront faire :
 - i) d'autres Etats ;
 - ii) les organisations et programmes du système des Nations Unies, notamment le Programme des Nations Unies pour le développement, ainsi que d'autres organisations internationales ;
 - iii) des organismes publics ou privés ou des personnes privées ;
 - d) tout intérêt dû sur les ressources du Fonds ;
 - e) le produit des collectes et les recettes des manifestations organisées au profit du Fonds ;
 - f) toutes autres ressources autorisées par le règlement du Fonds que le Comité élabore.
4. L'utilisation des ressources par le Comité est décidée sur la base des orientations de l'Assemblée générale.
5. Le Comité peut accepter des contributions et autres formes d'assistance fournies à des fins générales ou spécifiques se rapportant à des projets déterminés, pourvu que ces projets soient approuvés par le Comité.
6. Les contributions au Fonds ne peuvent être assorties d'aucune condition politique, économique ou autre qui soit incompatible avec les objectifs recherchés par la présente Convention.

Article 26

Contributions des Etats parties au Fonds

1. Sans préjudice de toute contribution volontaire supplémentaire, les Etats parties à la présente Convention s'engagent à verser au Fonds, au moins tous les deux ans, une contribution dont le montant, calculé selon un pourcentage uniforme applicable à tous les Etats, sera décidé par l'Assemblée générale. Cette décision de l'Assemblée générale sera prise à la majorité des Etats parties présents et votants qui n'ont pas fait la déclaration visée au paragraphe 2 du présent article. En aucun cas, cette contribution ne pourra dépasser 1 % de la contribution de l'Etat partie au budget ordinaire de l'UNESCO.
2. Toutefois, tout Etat visé à l'article 32 ou à l'article 33 de la présente Convention peut, au moment du dépôt de ses instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, déclarer qu'il ne sera pas lié par les dispositions du paragraphe 1 du présent article.
3. Un Etat partie à la présente Convention ayant fait la déclaration visée au paragraphe 2 du présent article s'efforcera de retirer ladite déclaration moyennant notification au Directeur général de l'UNESCO. Toutefois, le retrait de la déclaration n'aura d'effet sur la contribution due par cet Etat qu'à partir de la date d'ouverture de la session suivante de l'Assemblée générale.
4. Afin que le Comité soit en mesure de prévoir ses opérations d'une manière efficace, les contributions des Etats parties à la présente Convention qui ont fait la déclaration visée au paragraphe 2 du présent article, doivent être versées sur une base régulière, au moins tous les deux ans, et devraient se rapprocher le plus possible des contributions qu'ils auraient dû verser s'ils avaient été liés par les dispositions du paragraphe 1 du présent article.
5. Tout Etat partie à la présente Convention, en retard dans le paiement de sa contribution obligatoire ou volontaire au titre de l'année en cours et de l'année civile qui l'a immédiatement précédée, n'est pas éligible au Comité, cette disposition ne s'appliquant pas lors de la première élection. Le mandat d'un tel Etat qui est déjà membre du Comité prendra fin au moment de toute élection prévue à l'article 6 de la présente Convention.

Article 27

Contributions volontaires supplémentaires au Fonds

Les Etats parties désireux de verser des contributions volontaires en sus de celles prévues à l'article 26 en informent le Comité aussitôt que possible afin de lui permettre de planifier ses activités en conséquence.

Article 28

Campagnes internationales de collecte de fonds

Les Etats parties prêtent, dans la mesure du possible, leur concours aux campagnes internationales de collecte organisées au profit du Fonds sous les auspices de l'UNESCO.

VII. – Rapports

Article 29

Rapports des Etats parties

Les Etats parties présentent au Comité, dans les formes et selon la périodicité prescrites par ce dernier, des rapports sur les dispositions législatives, réglementaires ou autres prises pour la mise en œuvre de la présente Convention.

Article 30

Rapports du Comité

1. Sur la base de ses activités et des rapports des Etats parties mentionnés à l'article 29, le Comité soumet un rapport à chaque session de l'Assemblée générale.
2. Ce rapport est porté à la connaissance de la Conférence générale de l'UNESCO.

VIII. – Clause transitoire

Article 31

*Relation avec la Proclamation des chefs-d'œuvre
du patrimoine oral et immatériel de l'humanité*

1. Le Comité intègre dans la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité les éléments proclamés « Chefs-d'œuvre du patrimoine oral et immatériel de l'humanité » avant l'entrée en vigueur de la présente Convention.
2. L'intégration de ces éléments dans la Liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité ne préjuge en rien des critères arrêtés conformément à l'article 16, paragraphe 2, pour les inscriptions à venir.
3. Aucune autre Proclamation ne sera faite après l'entrée en vigueur de la présente Convention.

IX. – Dispositions finales

Article 32

Ratification, acceptation ou approbation

1. La présente Convention est soumise à la ratification, l'acceptation ou l'approbation des Etats membres de l'UNESCO, conformément à leurs procédures constitutionnelles respectives.
2. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation sont déposés auprès du Directeur général de l'UNESCO.

Article 33

Adhésion

1. La présente Convention est ouverte à l'adhésion de tout Etat non membre de l'UNESCO invité à y adhérer par la Conférence générale de l'Organisation.
2. La présente Convention est également ouverte à l'adhésion des territoires qui jouissent d'une complète autonomie interne, reconnue comme telle par l'Organisation des Nations Unies, mais qui n'ont pas accédé à la pleine indépendance conformément à la résolution 1514 (XV) de l'Assemblée générale et qui ont compétence pour les matières dont traite la présente Convention, y compris la compétence reconnue pour conclure des traités sur ces matières.
3. L'instrument d'adhésion sera déposé auprès du Directeur général de l'UNESCO.

Article 34

Entrée en vigueur

La présente Convention entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt du trentième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, mais uniquement à l'égard des Etats qui auront déposé leurs instruments respectifs de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion à cette date ou antérieurement. Elle entrera en vigueur pour tout autre Etat partie trois mois après le dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

Article 35

Régimes constitutionnels fédératifs ou non unitaires

Les dispositions ci-après s'appliquent aux Etats parties ayant un régime constitutionnel fédératif ou non unitaire :

- a) en ce qui concerne les dispositions de la présente Convention dont l'application relève de la compétence du pouvoir législatif fédéral ou central, les obligations du gouvernement fédéral ou central seront les mêmes que celles des Etats parties qui ne sont pas des Etats fédératifs ;

b) en ce qui concerne les dispositions de la présente Convention dont l'application relève de la compétence de chacun des Etats, pays, provinces ou cantons constitutants, qui ne sont pas en vertu du régime constitutionnel de la fédération tenus de prendre des mesures législatives, le gouvernement fédéral portera, avec son avis favorable, lesdites dispositions à la connaissance des autorités compétentes des Etats, pays, provinces ou cantons pour adoption.

Article 36

Dénonciation

1. Chacun des Etats parties a la faculté de dénoncer la présente Convention.
2. La dénonciation est notifiée par un instrument écrit déposé auprès du Directeur général de l'UNESCO.
3. La dénonciation prend effet douze mois après réception de l'instrument de dénonciation. Elle ne modifie en rien les obligations financières dont l'Etat partie dénonciateur est tenu de s'acquitter jusqu'à la date à laquelle le retrait prend effet.

Article 37

Fonctions du dépositaire

Le Directeur général de l'UNESCO, en sa qualité de dépositaire de la présente Convention, informe les Etats membres de l'Organisation, les Etats non membres visés à l'article 33, ainsi que l'Organisation des Nations Unies, du dépôt de tous les instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion mentionnés aux articles 32 et 33, de même que des dénonciations prévues à l'article 36.

Article 38

Amendements

1. Tout Etat partie peut, par voie de communication écrite adressée au Directeur général, proposer des amendements à la présente Convention. Le Directeur général transmet cette communication à tous les Etats parties. Si, dans les six mois qui suivent la date de transmission de la communication, la moitié au moins des Etats parties donne une réponse favorable à cette demande, le Directeur général présente cette proposition à la prochaine session de l'Assemblée générale pour discussion et éventuelle adoption.
2. Les amendements sont adoptés à la majorité des deux tiers des Etats parties présents et votants.
3. Les amendements à la présente Convention, une fois adoptés, sont soumis aux Etats parties pour ratification, acceptation, approbation ou adhésion.
4. Pour les Etats parties qui les ont ratifiés, acceptés, approuvés ou y ont adhéré, les amendements à la présente Convention entrent en vigueur trois mois après le dépôt des instruments visés au paragraphe 3 du présent article par les deux tiers des Etats parties. Par la suite, pour chaque Etat partie qui ratifie, accepte, approuve un amendement ou y adhère, cet amendement entre en vigueur trois mois après la date de dépôt par l'Etat partie de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.
5. La procédure établie aux paragraphes 3 et 4 ne s'applique pas aux amendements apportés à l'article 5 relatif au nombre des Etats membres du Comité. Ces amendements entrent en vigueur au moment de leur adoption.
6. Un Etat qui devient partie à la présente Convention après l'entrée en vigueur d'amendements conformément au paragraphe 4 du présent article est, faute d'avoir exprimé une intention différente, considéré comme étant :
 - a) partie à la présente Convention ainsi amendée ; et
 - b) partie à la présente Convention non amendée à l'égard de tout Etat partie qui n'est pas lié par ces amendements.

Article 39

Textes faisant foi

La présente Convention est établie en anglais, en arabe, en chinois, en espagnol, en français et en russe, les six textes faisant également foi.

Article 40

Enregistrement

Conformément à l'article 102 de la Charte des Nations Unies, la présente Convention sera enregistrée au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies à la requête du Directeur général de l'UNESCO.

Fait à Paris, le 3 novembre 2003, en deux exemplaires authentiques portant la signature du Président de la 32e session de la Conférence générale et du Directeur général de l'UNESCO. Ces deux exemplaires seront déposés dans les archives de l'UNESCO. Des copies certifiées conformes seront remises à tous les Etats visés aux articles 32 et 33 ainsi qu'à l'Organisation des Nations Unies.

En foi de quoi ont apposé leurs signatures, le 3 novembre 2003.

*Le président
de la Conférence générale,*
MICHAEL ABIOLA OMOLEWA

Le Directeur général,
KOICHIRO MATSUURA

Docu 26976

p.1

Décret relatif aux biens culturels mobiliers et au patrimoine immatériel de la Communauté française

D. 11-07-2002

M.B. 24-09-2002

Modification

A.Gt 23-06-2006 - M.B. 27-09-2006

Le Conseil de la Communauté française a adopté et Nous, Gouvernement, sanctionnons ce qui suit :

CHAPITRE Ier. - Définitions et champ d'application

Modifié par A.Gt 23-06-2006

Article 1er. - § 1er. Pour l'application du présent décret, on entend par :

a) Biens culturels mobiliers :

1. les objets archéologiques ayant plus de 100 ans, provenant de fouilles ou de découvertes terrestres ou subaquatiques, de sites ou de collections archéologiques;

2. les éléments qui en leur qualité de partie intégrante de monuments d'intérêt artistique, historique ou religieux, proviennent du démembrement de ceux-ci, ayant plus de 100 ans;

3. les tableaux, peintures et dessins, sur tout support et en toutes matières, ayant plus de 50 ans et n'appartenant pas à leurs auteurs; ne sont toutefois pas inclus dans la présente définition les meubles non incorporés à des immeubles et les immeubles par destination tant qu'ils conservent, avec l'immeuble par nature, le lien qui en fait des immeubles par destination.

4. les mosaïques ayant plus de 50 ans et n'appartenant pas à leurs auteurs, autres que celles qui entrent dans les catégories 1 et 2; ne sont toutefois pas inclus dans la présente définition les meubles non incorporés à des immeubles et les immeubles par destination tant qu'ils conservent, avec l'immeuble par nature, le lien qui en fait des immeubles par destination.

5. les gravures, estampes, sérigraphies et lithographies originales et leur matrice respective, ainsi que les affiches originales, de plus de 50 ans et n'appartenant pas à leurs auteurs;

6. les productions originales de l'art statuaire ou de la sculpture et copies obtenues par le même procédé que l'original, de plus de 50 ans et n'appartenant pas à leurs auteurs, autres que celles qui entrent dans la catégorie 1; ne sont toutefois pas inclus dans la présente définition les meubles non incorporés à des immeubles et les immeubles par destination tant qu'ils conservent, avec l'immeuble par nature, le lien qui en fait des immeubles par destination;

7. les photographies et les films ainsi que leurs négatifs, de plus de 50 ans et n'appartenant pas à leurs auteurs;

8. les incunables et manuscrits, y compris les cartes géographiques et les partitions musicales, isolés ou en collection, de plus de 50 ans et n'appartenant pas à leurs auteurs;

9. les livres de plus de 100 ans, isolés ou en collection;

10. les cartes géographiques, imprimées de plus de 200 ans;

11. les archives de toute nature comportant des éléments de plus de 50 ans, quel que soit leur support;

Docu 26976

p.2

12. a) les collections et spécimens provenant de collections de zoologie, de botanique, de minéralogie ou d'anatomie;

b) les collections, ensembles et spécimens présentant un intérêt historique, paléontologique, ethnographique, numismatique ou sigillographique;

13. Les moyens de transport ayant plus de 75 ans;

14. Les autres objets d'antiquité non repris dans les catégories visées aux points 1 à 13, ayant plus de 50 ans.

b) Trésors :

1. Les biens culturels mobiliers repris dans la liste en annexe du présent décret, ayant une valeur égale ou supérieure aux seuils financiers repris dans la même annexe et qui sont classés comme des trésors conformément aux dispositions de l'article 4 du présent décret;

2. Les objets faisant partie des inventaires des institutions ecclésiastiques et qui sont classés comme trésors conformément aux dispositions de l'article 4 du présent décret;

3. Les objets faisant partie des collections des pouvoirs publics qui sont établis dans la région de langue française ainsi que ceux qui sont établis dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale et qui, en raison de leur activité, doivent être considérés comme appartenant exclusivement à la Communauté française et qui sont classés comme trésors conformément aux dispositions de l'article 4 du présent décret.

c) Expédition :

L'envoi définitif ou temporaire d'un bien culturel mobilier, de Belgique vers un Etat de l'Union européenne.

d) Exportation :

La sortie définitive ou temporaire d'un bien culturel mobilier hors du territoire douanier de l'Union européenne.

e) Trésors culturels vivants :

Les détenteurs d'un savoir ou d'un savoir-faire disparu ou en voie de disparition.

f) Chef d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel :

Création fondée sur la tradition, exprimée par un groupe ou par des individus et reconnue comme répondant aux attentes de la communauté en tant qu'expressions de l'identité culturelle et sociale de celle-ci, les normes et les valeurs se transmettant oralement, par imitation ou par d'autres manières.

g) Espace du patrimoine oral et immatériel :

Espace culturel physique où se déroule régulièrement un chef-d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel de la Communauté française.

h) La Commission :

La commission consultative du patrimoine culturel mobilier de la Communauté française. Pour l'application du chapitre VII, il faut entendre par "commission" la "commission consultative du Patrimoine oral et immatériel".

§ 2. L'ancienneté des biens culturels mobiliers visée au § 1er, a), du présent article se vérifie au jour où il est fait application du présent décret.

§ 3. Dans le cas où un bien culturel mobilier, répondant aux critères de classement arrêtés par le Gouvernement et correspondant à l'une des catégories visées au § 1er, a), du présent article à l'exception des délais, apparaît particulièrement remarquable, le Gouvernement peut, après avis de la Commission, entamer une procédure de classement et exercer un droit de préemption même si le bien ne répond pas aux délais qui y sont prescrits.

Article 2. - 1. Le présent décret s'applique aux biens culturels mobiliers qui se situent, légalement et à titre définitif, dans la région de langue française ou qui se rattachent à une institution établie dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale qui, en raison de son activité, doit être considérée comme appartenant exclusivement à la Communauté française, soit après transfert d'une autre Communauté, dans le respect du § 2, soit après envoi légal et définitif d'un autre Etat membre de la Communauté européenne, soit importation d'un pays tiers, soit réimportation d'un pays tiers après envoi légal d'un autre membre de la Communauté européenne audit pays tiers.

2. Un bien culturel mobilier est présumé être localisé en Communauté française, soit :

- quand il se trouve en région de langue française ou dans une institution établie dans la région bilingue, considérée comme appartenant exclusivement à la Communauté française, ou qu'il s'est trouvé dans cette région ou dans cette institution de manière continue ou discontinue, au moins quarante-huit mois durant les sept années qui précèdent la décision d'entamer la procédure de classement prévue à l'article 4, ou la demande d'expédition ou d'exportation;
- durant les trois ans qui suivent son déplacement de la région de langue française ou d'une institution établie dans la région bilingue, considérée comme appartenant exclusivement à la Communauté française, vers la région de langue néerlandaise, vers la région de langue allemande ou vers une institution établie dans la région bilingue, considérée comme n'appartenant pas, ou pas exclusivement, à la Communauté française.

3. Par dérogation au point 2, second tiret, un bien culturel mobilier qui est déplacé de la région de langue néerlandaise ou de la région de langue allemande ou de la région bilingue vers la région de langue française ou dans une institution établie dans la région bilingue, considérée comme appartenant exclusivement à la Communauté française, n'est considéré, au sens du décret, être localisé en Communauté française qu'à l'expiration, d'un délai de trois ans prenant cours à la date du déplacement.

4. Il incombe au titulaire des droits réels d'un bien culturel mobilier qui entend contester l'applicabilité du présent décret à ce bien d'établir qu'il n'entre pas dans l'une des catégories visées au présent article.

Remplacé par A.Gt 23-06-2006

Article 3. - Il est créé une Commission consultative du patrimoine culturel mobilier et une Commission consultative du patrimoine oral et immatériel.

CHAPITRE II. - Du classement

Article 4. - Le Gouvernement procède, en vue de leur protection, au classement des biens culturels mobiliers, dont les trésors, qui présentent un intérêt remarquable pour la Communauté française, en raison de leur valeur historique, archéologique, ethnologique ou scientifique.

La procédure de classement est entamée :

1. d'initiative;
2. sur proposition de la Commission;
3. à la demande du titulaire des droits réels;
4. à la demande du collège des bourgmestre et échevins de la commune sur le territoire de laquelle le bien est situé;
5. à la demande de cinq cents signataires domiciliés dans la région de langue française ou dans la région bilingue de Bruxelles-capitale.

La proposition ou la demande de classement précise les critères de classement auxquels satisfait le bien.

Ces motifs doivent répondre aux critères de classement arrêtés par le Gouvernement.

La liste des critères comprend au moins :

1. l'état de conservation;
2. la rareté;
3. le lien que présente le bien avec l'Histoire ou l'Histoire de l'Art;
4. l'esthétique;
5. la grande qualité de conception et d'exécution;
6. la reconnaissance du bien par la communauté en tant qu'expression de son identité historique, esthétique ou culturelle;
7. l'intérêt de l'ensemble ou la collection dont le bien fait partie.

Le bien pourra relever de la procédure de classement dès lors qu'il aura réuni au moins deux de ces critères.

Article 5. - Le Gouvernement notifie au titulaire des droits réels, par pli recommandé, sa décision d'entamer la procédure de classement. Sauf si la procédure est entamée à sa demande, le titulaire des droits réels et le détenteur disposent d'un délai de soixante jours à compter de la notification pour émettre, par lettre recommandée à la poste, leurs observations. Lorsque le Gouvernement ignore qui est le titulaire des droits réels, la notification est faite au détenteur qui a l'obligation de communiquer au Gouvernement le nom du titulaire des droits réels, s'il le connaît.

Article 6. - A l'expiration du délai visé à l'article 5 ou à compter de la réception des observations, selon le cas, du titulaire des droits réels ou du détenteur, le Gouvernement dispose d'un délai de six mois pour décider, après avoir pris l'avis de la Commission, s'il y a lieu de classer le bien. A défaut de décision dans le délai de six mois, le classement du bien est réputé refusé.

La notification par pli recommandé, de la décision de classement se fait dans les soixante jours suivant cette dernière. Elle est adressée au titulaire des droits réels et au détenteur du bien. Le cas échéant, le titulaire des droits réels est tenu d'en informer le détenteur aussitôt qu'il reçoit la notification et vice-versa.

Le classement est publié au Moniteur belge.

Article 7. - Un bien classé ne peut, sans autorisation préalable du ministre qui a la Culture dans ses attributions ni subir de transformation, ni faire l'objet d'un déplacement susceptible de l'endommager ou de l'isoler de l'ensemble dont il fait partie sauf dans les cas où cet isolement est nécessaire à sa conservation. Le Gouvernement arrête la procédure d'autorisation sur avis de la Commission.

Article 8. - Dans la limite des moyens budgétaires, et après avis de la Commission, le Gouvernement peut, selon les conditions et la procédure qu'il arrête, octroyer des subventions pour assurer la conservation, l'entretien ou la restauration d'un bien culturel mobilier classé.

Article 9. - Le titulaire des droits réels sur un bien classé est tenu d'avertir le Gouvernement de toute modification apportée à la situation juridique du bien, de toute altération physique subie par celui-ci, de tout changement apporté à sa localisation ou encore, de sa disparition.

Article 10. - Tout titulaire des droits réels sur un bien classé doit, avant d'aliéner ces droits, que ce soit à titre gracieux ou onéreux, notifier :

- 1° à l'aliénataire le classement du bien et les conséquences qui en découlent;
- 2° au Gouvernement l'identité et l'adresse de l'aliénataire.

Le classement est, en toute hypothèse, opposable à l'aliénataire et à tout détenteur du bien.

Article 11. - Le Gouvernement exerce un contrôle sur l'état ou sur les conditions de conservation d'un bien classé, et ce selon les modalités qu'il arrête.

Article 12. - Le Gouvernement crée une liste de sauvegarde, sur laquelle seront inscrits les biens pour lesquels une procédure de classement a été entamée. Le bien reste inscrit sur la liste de sauvegarde durant toute la période de procédure de classement. Dès que le Gouvernement a statué sur le classement, le bien est rayé de la liste de sauvegarde.

Tous les effets liés au classement, à l'exception des articles 8 et 17 du présent décret, s'appliquent également aux biens inscrits sur la liste de sauvegarde.

Par ailleurs, le Gouvernement peut, d'initiative, inscrire sur la liste de sauvegarde tout bien culturel mobilier au sens du présent décret, en conséquence de quoi la procédure de classement est entamée et notifiée conformément à l'article 5 du présent décret.

Article 13. - Le Gouvernement organise une procédure de déclassement des biens culturels mobiliers classés en fonction de critères et d'une procédure qu'il arrête.

CHAPITRE III. - Des biens industriels, scientifiques ou commerciaux et des archives d'intérêt public

Docu 26976

p.6

Article 14. - Le Gouvernement peut exercer un droit de préemption sur tout appareil, outil, machine ou dispositif qui est ou a été utilisé pour l'exercice d'une activité industrielle ou artisanale, de recherche scientifique ou technique lorsqu'il s'agit d'un bien de plus de 30 ans, conservé, au moment de sa déclaration, dans un établissement industriel, dans un atelier ou dans un laboratoire de recherche, à l'exception des biens du domaine public ou privé fédéral ou d'une autre Région ou Communauté.

Le titulaire des droits réels sur un tel bien doit notifier au Gouvernement son intention de le détruire ou de le vendre à la casse.

La notification doit contenir la description et la localisation précise du bien ainsi qu'une évaluation de sa valeur.

Le bien ne peut être altéré, détruit ou vendu à la casse avant l'expiration du délai de préemption prévu à l'article 21.

Article 15. - Le Gouvernement peut exercer un droit de préemption sur les archives de plus de 30 ans et qui contiennent des informations relatives aux activités d'entreprises commerciales, industrielles ou artisanales, d'organisations sociales, syndicales ou politiques, d'organismes culturels ou d'établissements d'enseignement existants ou dissouts, au domaine de la création et de l'activité artistiques, à l'exception des biens du domaine public ou privé fédéral ou d'une autre Région ou Communauté.

Le titulaire des droits réels notifie au Gouvernement son intention de les détruire ou de les vendre.

Les archives ne peuvent être détruites ou vendues avant l'expiration du délai de préemption prévu à l'article 21.

CHAPITRE IV. - De l'expédition et de l'exportation

Article 16. - Les trésors de la Communauté française doivent être accompagnés d'une autorisation d'exportation ou d'une autorisation d'expédition, à titre temporaire, selon qu'ils sortent du territoire de l'Union européenne ou du territoire national. Cette autorisation est valable pendant un an à compter de sa délivrance et est délivrée par le Gouvernement ou par une autre autorité qu'il désigne, après avis de la commission et selon les modalités que le Gouvernement détermine.

Article 17. - Les biens culturels mobiliers classés ne peuvent faire l'objet d'une autorisation d'exportation ou d'expédition qu'après avoir été marqués par un procédé d'identification agréé par le Gouvernement.

Article 18. - Tout bien culturel mobilier classé qui fait l'objet d'une expédition ou exportation temporaire, doit, préalablement à sa sortie et à son retour en Communauté française, faire l'objet d'un état des lieux par les Services de la Communauté française.

Article 19. - L'autorisation d'exportation ou d'expédition peut être refusée par le Gouvernement, d'initiative ou sur avis de la Commission, s'il devait apparaître que l'exportation ou l'expédition du bien concerné risquerait de causer un préjudice grave au Patrimoine culturel de la Communauté française.

Dans ce cas, le Gouvernement est tenu de classer le bien concerné si le titulaire des droits réels sur le bien en fait la demande.

Article 20. - Un trésor de la Communauté française ne peut faire l'objet d'une exportation ou d'une expédition définitive.

CHAPITRE V. - De la préemption

Article 21. - 1. En cas de vente d'un bien culturel mobilier, la Communauté française peut exercer sur place un droit de préemption. En cas de vente publique, ce droit s'exerce au prix de la dernière offre.

2. En cas de vente d'un bien culturel mobilier classé ou inscrit sur la liste de sauvegarde, le titulaire des droits réels sur ce bien ne peut vendre ces droits qu'après avoir mis la Communauté française en mesure d'exercer son droit de préemption. A cet effet, le vendeur ou son mandataire notifie à la Communauté française le contenu de l'acte établi sous la condition suspensive de non-exercice du droit de préemption, l'identité de l'acheteur comprise. Cette notification vaut offre de vente, à laquelle la Communauté française doit répondre, en marquant son intérêt pour le bien, dans un délai d'un mois, à peine de ne plus pouvoir exercer son droit de préemption.

Si la Communauté française a marqué son intérêt dans le délai précité et décide ensuite d'accepter l'offre, elle doit notifier son acceptation au vendeur ou à son mandataire dans les soixante jours de la notification visée au premier alinéa auquel cas la vente est parfaite entre parties dès que l'acceptation de la Communauté française est arrivée à la connaissance du vendeur.

Si l'offre n'est pas acceptée dans le susdit délai, aucune vente ne peut être consentie par le titulaire des droits réels à un tiers à un prix inférieur ou à des conditions plus favorables, sans l'accord du Gouvernement de la Communauté française.

Les biens culturels mobiliers proposés à la Communauté française en vue d'un éventuel exercice du droit de préemption, pour lesquels cette dernière n'a pas manifesté son intérêt dans le délai légal et qui, ensuite, ne sont finalement pas vendus par leur propriétaire peuvent être vendus, ultérieurement, aux mêmes conditions que celles initialement proposées, à un autre acquéreur pour autant que cette vente ne s'exerce que pendant une période d'un an à compter de la proposition initiale d'exercer le droit de préemption. Au-delà de ce délai, et même si la vente a lieu aux conditions de l'offre originelle, le vendeur devra à nouveau en aviser la Communauté française, afin de la mettre en mesure d'exercer son droit de préemption.

3. En cas de vente faite en méconnaissance des droits de préemption de la Communauté française, celle-ci peut exiger soit d'être subrogée à l'acquéreur, soit de recevoir du vendeur le versement d'une indemnité correspondant à 50 % du prix de vente.

En cas de subrogation, la Communauté française rembourse à l'acquéreur le prix d'achat payé par lui, sans être tenu à son égard d'autres obligations ou indemnités.

Docu 26976

p.8

L'action en subrogation et l'action en indemnisation se prescrivent à partir de la date à laquelle la Communauté française a connaissance soit de l'adjudication en cas de vente publique, soit de la notification de la vente faite à la Communauté française en cas de vente de gré à gré.

4. Le droit de préemption de la Communauté française peut également s'exercer au nom et pour compte d'une autre autorité administrative entrant dans le champ d'application de l'article 14 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat.

CHAPITRE VI. - De l'inventaire

Article 22. - Les Services de la Communauté française établissent et tiennent à jour un inventaire descriptif et photographique des biens culturels mobiliers classés et des trésors de la Communauté française ainsi que de tous les biens culturels mobiliers qui correspondent à l'Annexe de la Directive 93/7/CEE et aux seuils financiers de cette même Annexe. L'inventaire permet, en cas de vol, de fournir aux autorités judiciaires des documents qui identifient le bien disparu et en cas d'expédition définitive vers un autre Etat membre de la Communauté européenne, d'en demander la restitution, en application de la Directive 93/7/CEE.

Article 23. - Le Gouvernement arrête les critères auxquels répond l'inventaire visé à l'article 22.

Article 24. - Le premier inventaire, qui comprendra au moins tous les biens classés, doit être établi au plus tard pour le 1er décembre de la troisième année suivant celle de l'entrée en vigueur du présent décret.

L'inventaire complet, reprenant tous les biens classés et tous les trésors de la Communauté française devra être établi au plus tard pour le 1er décembre de la huitième année suivant celle de l'entrée en vigueur du présent décret.

L'inventaire est tenu à jour de manière régulière et au minimum une fois tous les trois ans.

Article 25. - L'inventaire peut, en ce qui concerne les biens culturels mobiliers recensés dans les inventaires publiés par l'Institut royal du patrimoine artistique sous les intitulés Répertoire photographique du mobilier des sanctuaires de Belgique et Monographies du patrimoine artistique de la Belgique, se borner à se référer à ces inventaires. Ils pourront également se référer aux mises à jour de ceux-ci ou à d'autres inventaires, pour autant que ceux-ci aient été admis à cette fin par le Gouvernement et que la Commission assure le complément d'informations nécessaire à l'adéquation avec l'inventaire visé à l'article 22.

CHAPITRE VII. - Le patrimoine immatériel

Article 26. - Après avis de la Commission, le ministre qui a la Culture dans ses attributions peut délivrer à des personnes physiques, le titre de trésor culturel vivant de la Communauté française, en vue de sauvegarder des compétences et des savoirs disparus ou menacés de disparition. Ces personnes doivent détenir un savoir ou un savoir-faire exclusif ou rare dans

Docu 26976

p.9

les techniques relatives à la conservation et à la restauration du patrimoine culturel, ou à l'artisanat d'art traditionnel.

Le Gouvernement arrête la procédure d'octroi, de retrait et de suspension du titre de trésor culturel vivant de la Communauté française.

Article 27. - Après avis de la Commission, le ministre qui a la Culture dans ses attributions peut allouer des subventions aux personnes visées à l'article 26, dans le but de favoriser leurs activités ou de transmettre leurs savoir et savoir-faire à des successeurs. Ces subventions peuvent porter aussi sur l'équipement indispensable à leurs activités. Dans ce cas, elles ne peuvent représenter plus de 60 % de la dépense. Le Gouvernement arrête le montant des subventions ainsi que leur procédure d'octroi.

Article 28. - Après avis de la Commission, le ministre qui a la Culture dans ses attributions peut délivrer à une manifestation le titre de chef-d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel de la Communauté française.

Les critères d'octroi du titre de chef-d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel de la Communauté française sont arrêtés par le Gouvernement.

La liste de ces critères comprend au moins :

- 1° le fondement de la création sur la tradition;
- 2° l'expression par un groupe ou par des individus;
- 3° la reconnaissance de la manifestation par la communauté comme répondant aux attentes de celle-ci en tant qu'expression de son identité culturelle et sociale;
- 4° la transmission des normes et des valeurs oralement, par imitation ou par d'autres manières.

Les formes d'un chef-d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel de la Communauté française comprennent, entre autres :

1. la langue,
2. la littérature,
3. la musique,
4. la danse,
5. les jeux,
6. la mythologie,
7. les rites,
8. les coutumes,
9. le savoir-faire de l'artisanat, de l'architecture et d'autres arts.

Outre ces exemples, seront prises en compte aussi les formes traditionnelles de communication et d'information.

Le Gouvernement arrête la procédure d'octroi, de retrait et de suspension du titre de chef-d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel de la Communauté française.

Article 29. - Après avis de la Commission, le ministre qui a la Culture dans ses attributions peut allouer des subventions aux personnes organisant la manifestation visée à l'article 28, dans le but de favoriser la préservation de cette manifestation. Cette préservation passera aussi par l'enregistrement de leur aspect sur le moment sur des supports physiques (sous formes sonore, écrite ou iconographique).

Docu 26976

p.10

Les subventions peuvent porter aussi sur l'équipement indispensable à la préservation. Dans ce cas, elles ne peuvent représenter plus de 60 % de la dépense.

Le Gouvernement arrête le montant des subventions ainsi que leur procédure d'octroi.

Article 30. - Après avis de la Commission, le ministre qui la Culture dans ses attributions peut délivrer à un lieu culturel physique où se déroule régulièrement un chef-d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel de la Communauté française le titre d'espace du patrimoine oral et immatériel de la Communauté française.

Les critères d'octroi du titre d'espace du patrimoine oral et immatériel de la Communauté française sont arrêtés par le Gouvernement.

Le Gouvernement arrête la procédure d'octroi, de retrait et de suspension du titre d'espace du patrimoine oral et immatériel de la Communauté française.

Article 31. - Après avis de la Commission, le ministre qui a la Culture dans ses attributions peut allouer des subventions aux personnes créant la manifestation visée à l'article 28, dans le but de favoriser la préservation du lieu culturel physique visé à l'article 30 et par là, entre autres, le maintien de la manifestation visée à l'article sur le site.

Les subventions peuvent porter sur l'équipement indispensable à la préservation. Dans ce cas, elles ne peuvent représenter plus de 60 % de la dépense.

Le Gouvernement arrête le montant des subventions ainsi que leur procédure d'octroi.

Article 32. - La Commission peut proposer au Gouvernement le dépôt d'une candidature auprès de l'UNESCO d'un chef-d'oeuvre du patrimoine oral et immatériel de la Communauté française ou d'un espace du patrimoine oral et immatériel de la Communauté française particulièrement exceptionnels, en vue d'une reconnaissance par l'UNESCO.

La Commission est chargée d'élaborer le dossier de candidature selon les critères définis par l'UNESCO.

CHAPITRE VIII. - Sanctions et dispositions finales

Article 33. - Les biens culturels mobiliers exportés ou expédiés en violation des règles du présent règlement, peuvent faire l'objet d'une mesure de saisie par le Gouvernement.

S'il estime qu'il y a risque de récidive, le Gouvernement pourra demander au juge compétent qu'il ordonne la confiscation des biens délictueux.

Article 34. - Le Gouvernement de la Communauté française désigne parmi les fonctionnaires faisant partie de son administration, les agents

Docu 26976

p.11

chargés de la surveillance de l'exécution du présent décret et de ses arrêtés d'exécution.

Ces agents sont assermentés et disposent de la qualité d'officier de police judiciaire.

Article 35. - L'article 17 n'entre en vigueur que le jour où un procédé d'identification a été agréé par le Gouvernement.

Article 36. - La loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites et la loi du 16 mai 1960 relative au patrimoine culturel de la Nation, sont abrogées.

Article 37. - Le présent décret entre en vigueur le jour de sa publication au Moniteur belge.

Promulguons le présent décret, ordonnons qu'il soit publié au Moniteur belge.

Fait à Bruxelles, le 11 juillet 2002.

Le Ministre-Président, chargé des Relations internationales,

H. HASQUIN

Le Ministre de la Culture, du Budget, de la Fonction publique, de la Jeunesse et des Sports,

R. DEMOTTE

Le Ministre de l'Enfance, chargé de l'Enseignement fondamental, de l'Accueil et des Missions confiées à l'O.N.E.,

J.-M. NOLLET

Le Ministre de l'Enseignement secondaire et de l'Enseignement spécial,

P. HAZETTE

La Ministre de l'enseignement supérieur, de l'Enseignement de promotion sociale et de la Recherche scientifique,

Mme F. DUPUIS

Le Ministre des Arts et des Lettres et de l'Audiovisuel,

R. MILLER

La Ministre de l'Aide à la Jeunesse et de la Santé,

Mme N. MARECHAL

ANNEXE

CATEGORIES DE BIENS CULTURELS VISES A L'Article 1er

A. 1. Objets archéologiques ayant plus de 100 ans d'âge et provenant de :

- fouilles ou découvertes terrestres ou sous-marines 9705 00 00
- sites archéologiques 9706 00 00
- collections archéologiques

2. Eléments faisant partie intégrante de monuments artistiques, historiques ou religieux et provenant du démembrement de ceux-ci, ayant plus de 100 ans d'âge

9705 00 00
9706 00 00

3. Tableaux et peintures faits entièrement à la main, sur tout support et en toutes matières (1)

9701

4. Mosaïques, autres que celles qui entrent dans les catégories A.1 ou A.2, et dessins faits entièrement à la main, sur tout support et en toutes matières (1)

9701 69 14

5. Gravures, estampes, sérigraphies et lithographies originales et leurs matrices respectives, ainsi que les affiches originales (1)

Chapitre 49
9702 00 00
8442 50 99

6. Productions originales de l'art statuaire ou de la sculpture et copies obtenues par le même procédé que l'original (1), autres que celles qui entrent dans la catégorie A.1

9703 00 00

7. Photographies, films et leurs négatifs (1)

3704
3705
3706
4911 91 80

8. Incunables et manuscrits, y compris les cartes géographiques et les partitions musicales, isolés ou en collections (1)

9702 00 00
9706 00 00
4901 10 00
4901 99 00
4904 00 00
4905 91 00
4905 99 00
4906 00 00

9. Livres ayant plus de 100 ans d'âge, isolés ou en collection

9705 00 00
9706 00 00

10. Cartes géographiques imprimées ayant plus de 200 ans d'âge

9706 00 00

11. Archives de toute nature comportant des éléments de plus de 50 ans d'âge, quel que soit leur support

3704
3705
3706

Docu 26976

p.13

4901

4906

9705 00 00

9706 00 00

12. a) Collections (2) et spécimens provenant de collections de zoologie, de botanique, de minéralogie, ou d'anatomie 9705 00 00

b) Collections (2) présentant un intérêt historique, paléontologique, ethnographique ou numismatique 9705 00 00

13. Moyens de transport ayant plus de 75 ans d'âge 9705 00 00

Chapitres 86 à 89

14. Tout autre objet d'antiquité non compris dans les catégories A.1 à A.13 :

a) ayant entre 50 et 100 ans d'âge :

— jouets, jeux Chapitre 95

— verrerie 7013

— articles d'orfèvrerie 7114

— meubles et objets d'ameublement Chapitre 94

— instruments d'optique, de photographie ou de cinématographie

Chapitre 90

— instruments de musique Chapitre 92

— horlogerie Chapitre 91

— ouvrages en bois Chapitre 44

— poteries Chapitre 69

— tapisseries 5805 00 00

— tapis Chapitre 57

— papiers peints 4814

— armes Chapitre 93

b) de plus de 100 ans d'âge 9706 00 00

Les biens culturels visés aux catégories A.1 à A.14 ne sont couverts par le présent règlement que si leur valeur est égale ou supérieure aux seuils financiers figurant au point B.

B. Seuls financiers applicables à certaines catégories visées au point A (en écus)

Valeurs : 0 (zéro)

— 1 (objets archéologiques)

— 2 (démembrement de monuments)

— 8 (incunables et manuscrits)

— 11 (archives)

15 000

— 4 (mosaïques et dessins)

— 5 (gravures)

— 7 (photographies)

— 10 (cartes géographiques imprimées)

50 000

— 6 (statutaire)

— 9 (livres)

— 12 (collections)

— 13 (moyens de transport)

— 14 (tout autre objet)

150 000

— 3 (tableaux)

Le respect des conditions relatives aux valeurs financières doit être jugé au moment où la demande d'autorisation d'exportation est introduite. La valeur financière est celle du bien culturel dans l'Etat membre visé à l'article 2, § 2, du présent règlement.

La date de conversion en monnaies nationales des valeurs exprimées en écus à l'annexe est le 1er janvier 1993.

(1) Ayant plus de 50 ans d'âge et n'appartenant pas à leurs auteurs.

(2) Telles que définies par la Cour de justice dans son arrêt 252/84, comme suit : «Les objets pour collections au sens de la position 9705 du tarif douanier commun sont ceux qui présentent les qualités requises pour être admis au sein d'une collection, c'est-à-dire les objets qui sont relativement rares, ne sont pas normalement utilisés conformément à leur destination initiale, font l'objet de transactions spéciales en dehors du commerce habituel des objets similaires utilisables et ont une valeur élevée.»

DISCLAIMER: As Member States provide national legislations, hyperlinks and explanatory notes (if any), UNESCO does not guarantee their accuracy, nor their up-dating on this web site, and is not liable for any incorrect information. COPYRIGHT: All rights reserved. This information may be used only for research, educational, legal and non-commercial purposes, with acknowledgement of UNESCO Cultural Heritage Laws Database as the source (© UNESCO).

ORDINANCE no. 19 of January 31st 2007 on the immaterial cultural heritage protection

On the basis of article 108 of the Romanian Constitution, codified, and of article 1, paragraph V. 3 of Law no. 502/2006 on authorizing the Government to issue ordinances, The Romanian Government adopts the present ordinance.

CHAPTER I: General dispositions

Art. 1

The present ordinance regulates the legal status for the immaterial cultural heritage protection.

Art. 2

- (1) For the purpose of this ordinance, immaterial cultural heritage shall be taken to mean all the practices, representations and expression modes of a community's traditional culture, together with the immaterial products and life-associated cultural spaces, continuously transmitted by a community.
- (2) The immaterial cultural heritage includes:
 - a) traditional handcraft – the activity whose purpose is to obtain products, provide services or perform works, using tools, instruments and traditional raw materials only, and respecting the features of traditional cultural expression;
 - b) traditional artistic and technical creation – human creativity manifestation, of material, verbal, musical, photographic, graphical, architectural expression, characterized as follows:
 1. it is transmitted and recorded without using printing devices or mass and distance communication means in time within a community;
 2. it respects the features of traditional cultural expression;
 - c) contemporary folk culture – the ensemble of the traditional cultural manifestations in its present day realizations, spontaneously produced in time, within or without communities;
 - d) traditional cultural elements bearers.

Art. 3

- (1) The immaterial cultural heritage protection measures are:
 - a) conservation – represents a systematic and coordinated intervention for protecting the communities' traditional cultural life elements, based on cultural resources specialists' recognizing cultural expression and adopting the following measures:
 1. to elaborate the Romanian immaterial cultural heritage safeguarding strategies;
 2. to establish adequate communities' cultural representations usage and enhancement standards and methods;
 3. to establish consulting, expertise and to homologate commissions, meant to certify the value of artistic bands that propose an improved or stylized folklore repertoire;

DISCLAIMER: As Member States provide national legislations, hyperlinks and explanatory notes (if any), UNESCO does not guarantee their accuracy, nor their up-dating on this web site, and is not liable for any incorrect information. COPYRIGHT: All rights reserved. This information may be used only for research, educational, legal and non-commercial purposes, with acknowledgement of UNESCO Cultural Heritage Laws Database as the source (© UNESCO).

4. to retrace material or immaterial traditional life, on which communities hold only spoken or written documentary information;
- b) enhancement by:
 1. supporting the projects that promote the immaterial cultural heritage elements;
 2. supporting the community initiatives to revitalize traditional life manifestations, due to the fact that immaterial cultural heritage elements represent an important source for regional economic development;
 3. supporting common heritage registry projects in multiethnic areas and localities in order to contribute to outlining a real image of the contemporary folk culture.
- (2) The immaterial cultural heritage protection measures stipulated at art. (1) do not apply to:
 - a) the objects that are the result of abusive appropriation of folklore music creation, meaning that the creations of the interpreters representative for a certain culture were taken over and introduced within the universal circuit and depersonalized.
 - b) the recordings, publications, translations, any kind of assumed spoken-narrative or poetic manifestations that thus became commercial objects that lost cultural reference and identity, as well as initial meaning;
 - c) caricatures and commercial products of mediocre quality having as inspiration source emblematic folklore motifs for the spirituality on the Romanian territory.

Art. 4

The Ministry of Culture and Religious Affairs and the subordinated institutions with attributions in the immaterial cultural heritage field have the following obligations:

- a) to protect all ethnic communities' traditional culture, regardless of their manifestation modes and specific language types used to express it;
- b) to financially support the institutions operating in the field of identifying, conserving and systematizing the traditional culture manifestation means, regardless of their language types;
- c) to ensure the traditional culture elements enhancement procedure;
- d) to support the protection of the representative types of the Romanian traditional culture within the communities from abroad;
- e) to support the institution in charge with implementing the immaterial cultural heritage elements conservation strategies;
- f) to protect all kind of immaterial cultural heritage elements against commercial or unfair ideological exploitation, against abusive processing likely to degenerate their original meaning, against national or international pirating, against other detrimental agents;
- g) to support researchers' specialization in the present ordinance regulation field.

CHAPTER II: Traditional craft

Art. 5

For the purpose of the present ordinance:

1. the craftsman is natural body:

DISCLAIMER: As Member States provide national legislations, hyperlinks and explanatory notes (if any), UNESCO does not guarantee their accuracy, nor their up-dating on this web site, and is not liable for any incorrect information. COPYRIGHT: All rights reserved. This information may be used only for research, educational, legal and non-commercial purposes, with acknowledgement of UNESCO Cultural Heritage Laws Database as the source (© UNESCO).

- a) who performs the craft using traditional techniques;
- b) who owns a qualification certificate or graduation diploma for the practiced craft, issued in compliance with Government Ordinance no. 129/2000 on adults' professional training, codified, with the subsequent amendments and completions;
- c) who is licensed natural body, in compliance with Law no. 300/2004 on licensing natural bodies and family businesses developing independent activities, with the subsequent modifications and completions.

2. Handicraft family business is a company characterized as follows:

- a) the members of a handicraft family business are the only performers of the traditional craft and cannot use human resources from outside the family business unless during an apprenticeship contract;
- b) at least one member of the handicraft family business owns a qualification certificate or graduation diploma for the practiced craft, issued in compliance with the Government Ordinance no. 129/2000, codified, with the subsequent amendments and completions;
- c) is authorized, in compliance with Law 300/2004, with the subsequent amendments and completions and complies with the stipulations of this law in practicing the craft.

3. Handicraft trading company is a company characterized as follows:

- a) its main activity purpose is to practice a craft and is classified among the small or medium size companies;
- b) may develop other economic activities only if they are closely related to the craft and are necessary for capitalizing the handicraft products, services and works;
- c) is established in compliance with the stipulations of Law no. 31/1990 on trading companies, codified, with the subsequent amendments and completions, and is organized as a limited liability company or general partnership;
- d) the sole associate, at least an associate, as the case may be, or at least an employee with an individual work contract for an indeterminate period owns a qualification certificate or graduation diploma for the practiced craft, issued in compliance with the Government Ordinance no. 129/2000, codified, with the subsequent amendments and completions.

4. Handicraft co-operative society is the co-operative society characterized as follows:

- a) is established and organized as first degree co-operative society, in compliance with the stipulations of Law no. 1/2005 on the organization and functioning of co-operation;
- b) most of the co-operating members own a qualification certificate or graduation diploma for the practiced craft, issued in compliance with the Government Ordinance no. 129/2000, codified, with the subsequent amendments and completions.

Art. 6

DISCLAIMER: As Member States provide national legislations, hyperlinks and explanatory notes (if any), UNESCO does not guarantee their accuracy, nor their up-dating on this web site, and is not liable for any incorrect information. COPYRIGHT: All rights reserved. This information may be used only for research, educational, legal and non-commercial purposes, with acknowledgement of UNESCO Cultural Heritage Laws Database as the source (© UNESCO).

- (1) The craftsman may use workforce only for an apprenticeship contract, at the workplace.
- (2) The craftsman practicing a traditional craft in compliance with the stipulations of paragraph (1) is creator.

Art. 7

Handicraft family businesses may commercialize their products.

Art. 8

- (1) Traditional handicraft may also be practiced within mobile working units, if the following prerequisites are met:
 - a) the incorporation certificate of the craftsman, of the handicraft family business, of the trading handicraft company or of the handicraft co-operative society, as the case may be, is visibly displayed;
 - b) the qualification certificate or the graduation diploma owned by the person performing the handicraft activity is visibly displayed;
 - c) the handicraft activity is temporarily performed in that place.
- (2) Commercializing the handicraft products outside the commercial areas or producing places is only allowed if the following prerequisites are met:
 - a) the incorporation certificate of the craftsman, of the handicraft family business, of the trading handicraft company or of the handicraft co-operative society, as the case may be, is visibly displayed;
 - b) the qualification certificate or the graduation diploma owned by the person performing the handicraft activity is visibly displayed;
 - c) the name of the product, the producer's name, provenience locality or ethnographic area are labeled on each handicraft product or on their wrappings.

Art. 9

- (1) Professional training in the handicrafts field shall be done in compliance with the provisions of Government Ordinance no. 129/2000, codified, with the subsequent amendments and completions.
- (2) Professional training in the handicrafts field may also be done by craftsmen or within handicraft family business, trading handicraft companies or handicraft co-operative societies.

CHAPTER III: Artistic creation and traditional technique

Art. 10

- (1) Artistic creation and traditional technique performed within human communities by popular creators habitually living within these communities and with the purpose of meeting cultural, material, economic, religious or other types of needs of the members of the respective communities is called popular creation.

DISCLAIMER: As Member States provide national legislations, hyperlinks and explanatory notes (if any), UNESCO does not guarantee their accuracy, nor their up-dating on this web site, and is not liable for any incorrect information. COPYRIGHT: All rights reserved. This information may be used only for research, educational, legal and non-commercial purposes, with acknowledgement of UNESCO Cultural Heritage Laws Database as the source (© UNESCO).

- (2) Artistic creation and traditional technique performed with the purpose of meeting other needs than the habitual ones of the members of a human community and outside it is called:
 - a) interpretative creation, for creation modes expressed through story, fairytale, anecdote, riddle, legend, ballad, oration, song, incantation;
 - b) handicraft creation, for creation modes expressed through drawing and decorative model, objects, instruments, tools and installations, recipes or material or nutriment chemical substance preparation instruction.

CHAPTER IV: Distinctive traditional trademark

Art. 11

- (1) Distinctive traditional trademark is the graphic mark, the costume item or any other physical expression created with the purpose of differentiating a popular creation from those from other ethnographic areas, whose legal status is regulated by the stipulations of the present ordinance.
- (2) With a view to adopting a distinctive traditional trademark, the popular creators' organizations shall elaborate, with the support of the institutions authorized to develop activities in the immaterial heritage field, a detailed description of the popular creations marked with the distinctive traditional trademark.
- (3) The description of the popular creations shall contain reference to the techniques, methods, tools and raw materials used, characteristic design elements, chromatic details included, as well as to any other elements that might help correctly and completely identify popular creation.
- (4) Distinctive traditional trademark may be used for any artistic creation and traditional technique that meets the prerequisites stipulated in the description done according to paragraphs (1) and (3).

Art. 12

- (1) Popular creators may associate with a view to adopting the distinctive traditional trademark.
- (2) Popular creators may associate into an association or a foundation with a view to adopting the distinctive traditional trademark.
- (3) If there are several popular creators' organizations in one ethnographic area, they will agree to choose a single distinctive traditional trademark.

Art. 13

The distinctive traditional trademarks for each ethnographic area shall be inventoried by the Ministry of Culture and Religious Affairs, through the National Centre for the Conservation and Promotion of Traditional Culture.

Art. 14

The associations or foundations which, according to their statutes, develop activities in the field of traditional cultural expression, but they are not popular creators' organizations cannot adopt a distinctive traditional trademark.

DISCLAIMER: As Member States provide national legislations, hyperlinks and explanatory notes (if any), UNESCO does not guarantee their accuracy, nor their up-dating on this web site, and is not liable for any incorrect information. COPYRIGHT: All rights reserved. This information may be used only for research, educational, legal and non-commercial purposes, with acknowledgement of UNESCO Cultural Heritage Laws Database as the source (© UNESCO).

CHAPTER V: Living human thesauruses

Art.15

If, for an element of the immaterial cultural heritage or for a popular creation occupation, there are popular creators perceived by a community as landmark for that field or occupation, they are declared living human thesauruses.

Art. 16

The popular creators stated at article 15 have the following rights:

- a) they enjoy the status of evaluator or trainer for the field or occupation they practice;
- b) they are entitled to material or financial support from the public institutions with attributions in the immaterial cultural heritage field, with a view to organizing initiation or professional training courses for young people or adults, in the field or for the occupation they practice, in compliance with the law,
- c) they participate to national or international specialized fairs, exhibitions, relevant for the nature of their activity, organized in Romania or abroad, all the afferent expenses being discounted by the central public institutions, for international fairs, respectively by the local public institutions for the national fairs.

Art. 17

The criteria on whose basis popular creators are declared living human thesauruses are elaborated by the National Commission for safeguarding the immaterial cultural heritage and approved by order of the minister of culture and religious affairs.

CHAPTER VI: non-conventional archives

Art. 18

The non-conventional folklore archives are organized within the specialized institutions with attributions in the immaterial cultural heritage field; it is there that the most important items of the immaterial cultural heritage are collected, inventoried and kept, by attaching them on any type of material support.

Art. 19

The institutions that create and / or administer documents belonging to the immaterial cultural heritage have the following obligations:

- a) to respect the national and international scientific criteria for evaluating and drafting the documents for the immaterial cultural heritage items;
- b) to organize the whole filling-cabinet and file system required by the scientific method through which each of the immaterial cultural heritage item was identified;

DISCLAIMER: As Member States provide national legislations, hyperlinks and explanatory notes (if any), UNESCO does not guarantee their accuracy, nor their up-dating on this web site, and is not liable for any incorrect information. COPYRIGHT: All rights reserved. This information may be used only for research, educational, legal and non-commercial purposes, with acknowledgement of UNESCO Cultural Heritage Laws Database as the source (© UNESCO).

- c) to ensure the optimum conservation and protection conditions for each document bearing an immaterial cultural heritage element, meant to keep them from physical degradation and fraudulent use;
- d) to elaborate and enforce periodical programs for conducting research activities on the condition of the elements belonging to the immaterial cultural heritage;
- e) to publish scientific works with the fundamental studies results, for avoiding dilettantism and counterfeiting;
- f) to support the projects that stimulate young people's interest for the immaterial cultural heritage field;
- g) to protect, when required, information confidentiality and informer's identity.

CHAPTER VII: The National Commission for safeguarding the immaterial cultural heritage

Art. 20

The National Commission for safeguarding the immaterial cultural heritage, institution without legal personality and subordinated to the Ministry of Culture and Religious Affairs shall be established; its attributions imply coordinating the immaterial cultural heritage protection and promotion activities, developed on the basis of the Ministry of Culture and Religious Affairs cultural policies.

Art. 21

The organization, functioning and attributions of the National Commission for safeguarding the immaterial cultural heritage are established by order of the minister of culture and religious affairs, no later than 60 days after the present ordinance comes into force.

Art. 22

The National Commission for safeguarding the immaterial cultural heritage declares the living human treasures for the immaterial heritage field and drafts the National Immaterial Cultural Heritage List.

CHAPTER VIII: Contraventions and sanctions

Art. 23

- (1) Using a distinctive traditional trademark without the written agreement of the popular creators organization that adopted it, as well as using a distinctive traditional trademark without complying with the stipulations of article 11, paragraph (4) are contraventions and shall be sanctioned with fine (from 500 lei up to 2.000 lei).
- (2) Legal bodies perpetrating the contraventions stated at paragraph (1) shall be sanctioned with fine (from 1.000 lei up to 3.000 lei) and suspension of their activity for up to 2 years.

DISCLAIMER: As Member States provide national legislations, hyperlinks and explanatory notes (if any), UNESCO does not guarantee their accuracy, nor their up-dating on this web site, and is not liable for any incorrect information. COPYRIGHT: All rights reserved. This information may be used only for research, educational, legal and non-commercial purposes, with acknowledgement of UNESCO Cultural Heritage Laws Database as the source (© UNESCO).

Art. 24

- (1) The ascertainment of the contraventions stated at article 23 and the enforcement of the sanctions stipulated in the present ordinance shall be done by the staff authorized by minister of culture and religious affairs.
- (2) The stipulations of Government Ordinance no. 2/2001 on the legal status of contraventions, approved with amendments and completions by Law no. 180/2002, with the subsequent amendments and completions shall be applied to the contraventions stated at article 23.

Art. 25

The present ordinance comes into force 3 days after being published in the Romanian Official Journal, Part I.

PRIME MINISTER

CALIN POPESCU-TARICEANU

Countersigns:

Minister of Culture and Religious Affairs

Adrian Iorgulescu

Minister of Labor, Social solidarity and Family

Gheorghe Barbu

Minister of Public Finances,

Sebastian Teodor Gheorghe Vladescu

Published in the Romanian Official Journal no. 81 of February 1st 2007

ELEMENTS OF THE STATUTE

LAW 3028/2002

Official Gazette: A 153 20020628

TITLE: ON THE PROTECTION OF ANTIQUITIES AND CULTURAL HERITAGE IN GENERAL.

CHAPTER ONE: MAIN PROVISIONS

ARTICLE 1: SCOPE

1. From the ancient years until this day, the cultural heritage of the Country falls into the protection provided by the provisions of this law. This protection aims at the preservation of historical memory in favour of the current and future generations, and at the improvement of the cultural environment.
 2. The cultural heritage of the Country consists of the cultural assets located within the borders of the Greek territory, including the territorial waters, as well as within other sea zones on which Greece has relevant jurisdiction in accordance with the international law. Cultural heritage also includes the intangible cultural assets.
 3. In the context of the international law regulations, the Greek State also procures for the protection of cultural assets originating from the Greek territory, regardless of the time these were taken abroad. The Greek State, always in the context of the international law, also procures for the protection of cultural assets that are historically linked to Greece, regardless of their location.
-

ARTICLE 2: DEFINITION OF TERMS

For the implementation of the provisions of this law: a) Cultural assets are the testimonies of the existence and of the individual and collective creativity of man. b) Monuments are the cultural assets that constitute material testimonies, belong to the cultural heritage of the Country and call for special protection based on the following categories: aa) Ancient monuments or antiquities are all cultural assets dating back to prehistoric, ancient, Byzantine and post-Byzantine times up to 1830, subject to the provisions of article 20. The ancient monuments also include caves and palaeontological remains, for which there is evidence that they are linked to human existence. bb) Recent monuments are the cultural assets that are dating after 1830 and call for protection due to their historical, artistic or scientific

significance, in accordance with the distinctions of articles 6 and 20. cc) Immovable monuments are the monuments which have been attached to and remain on the ground or the seabed or on the bed of lakes or rivers, as well as the monuments which are found on the ground or the seabed or on the bed of lakes or rivers and cannot be removed without damage to their value as testimonies. The immovable monuments also include installations, constructions and decorative and other elements, which form an integral part of the monuments, as well as their immediate surroundings. dd) Movable monuments are the monuments that are not deemed as immovable. c) Archaeological sites are areas on land, in the sea, in lakes or in rivers that contain or there is evidence that they contain, ancient monuments, or which have constituted or there is evidence that they have constituted monumental, residential or burial groups from the ancient times up to 1830. The archaeological sites also include the necessary open space that allows the extant monuments to form a historical, aesthetic and functional unity. d) Historical places are areas on land, in the sea, in lakes or in rivers that constitute or there is evidence that they have constituted the place of important historical or mythical events, or areas where there is evidence that they contain monuments dating after 1830, or composite works of man and nature dating after 1830, which form characteristic and homogenous sites that can be topographically demarcated and must be protected due to their folkloric, ethnological, social, technical, architectural, industrial or their general historical, artistic or scientific significance. e) Intangible cultural assets are the expressions, activities, pieces of knowledge and information, such as myths, customs, oral traditions, dances, proceedings, music, songs, crafts or techniques that constitute testimonies of the traditional, popular and literary culture. f) Service is the responsible Central or Regional Service of the Ministry of Culture. g) Board is the ad hoc competent advisory body that acts collectively, as stipulated in the provisions of articles 49 to 51.

ARTICLE 3: CONTENT OF THE PROTECTION

1. The protection of the cultural heritage of the Country mainly refers to: a) the location, research, registration, documentation and study of its elements, b) the preservation and prevention of its destruction, alteration and any direct or indirect damage on it, c) the prevention of illegal excavation, theft and illegal export, d) the maintenance and restoration, wherever this is necessary, e) the facilitation of access and contact with the cultural heritage for the public, f) the promotion and integration of the cultural heritage into the contemporary social life and g) the education, and also the aesthetic training and awareness of the citizens on the cultural heritage.

2. The protection of monuments, archaeological sites and historical places is included in the goals of all kinds of land layout, developmental, environmental and urban planning or plans of equivalent results or substitutes of the above.

ARTICLE 4: NATIONAL ARCHIVE OF MONUMENTS

1. The monuments are listed, documented and registered on the National Archive of Monuments, which is kept in the Ministry of Culture.

2. A presidential decree, which is issued upon proposal of the Minister of Culture, regulates the organization and operation of the national Archive of Monuments and specifies the method of monument registration, the method of data protection, the conditions for the exercise of the right to access the data for research and other reasons, as well as any necessary detail. The report for the inspection on the condition of every immovable monument conducted by the competent Service of the Ministry of Culture is registered, at least every three years, on the National Archive of Monuments.

ARTICLE 5: PROTECTION OF INTANGIBLE CULTURAL ASSETS

The Ministry of Culture procures for listing in written form, as well as for recording on physical audio, visual or audiovisual media, and for registering and documenting the intangible cultural assets of the traditional, popular and literary culture that are of a particular significance. A presidential decree, which is issued upon proposal of the Minister of Culture, specifies the method for recording and registering the intangible cultural assets, the services or/and bodies that are responsible for the implementation of the aforementioned actions, and generally regulates any necessary detail.

ARTICLE 39: PUBLICATIONS OF RESULTS FROM EXCAVATIONS AND OTHER ARCHAEOLOGICAL RESEARCHES

1. The persons that are responsible for systematic excavations or any other type of archaeological research and the persons carrying out rescue excavations are obliged to

publish the results of the researches within the time limits that are specified below. Within these limits, the aforementioned persons have the exclusive right of publication.

2. The aforementioned persons must submit annual scientific reports to the Service, no later than April of the next year, in order to be published in a scientific journal or to be registered in electronic form.

3. The person that is responsible for a systematic excavation must submit within two (2) months after the beginning of the excavation an initial report for publication that will include the list of the movable findings and drawings of the immovable findings, as well as the final publication within five (5) years after the end of the excavation. For long-term excavations, he is also obliged to submit for publication a report regarding the progress of the excavation work every two (2) years, beginning from the elapse of the deadline for the submission of the initial report, while the final publication signed by all the research team members must be submitted within five years after the end of the excavations.

4. The person who carries out a rescue excavation must submit the final report, the list of findings, the pictures and drawings within nine (9) months after the end of the excavation. If he does not wish to undertake the final publication of the excavation results, he must state that in writing and the Service will assign the publication to another person. In the opposite case, the person who carried out the excavation is obliged to submit, within six (6) years after the end of the excavation, the final publication signed by all the research team members.

5. The person that is responsible for a surface or any other archaeological research is obliged to submit the final publication within two (2) years after the end of the excavation.

6. Findings that are discovered during the excavation or any other field research, or parts of such findings, can become the object of special publications, always with the permission of the person who has the exclusive right, within five (5) years after permission is granted if the publication refers to a part of the excavation and within two (2) years if the publication refers to an independent finding.

7. The deadlines of the previous paragraphs are doubled in the case of underwater archaeological researches.

8. After the inactive lapse of the deadlines for the submission of the final publication under paragraphs 3, 4, 5 and 7, the exclusive right to publish the excavation results is no longer effective. The person who carries out a rescue excavation must submit to the Service all the documentation material he possesses, while the person that is responsible for a systematic excavation or another archaeological research must submit a copy of all of the documentation

material. The Service must facilitate the access of the interested researchers to the findings and the documentation material, which are in the possession of the Service, provided that there is no risk of wear. The same obligation also applies to the organizations that carry out an excavation or another archaeological research, regarding the material they possess, provided that the exclusive right of publication does not apply to the subject material.

9. A decision issued by the Minister of Culture regulates matters referring to the submission and publication of the studies of this article, as well as any other detail, which is necessary for the implementation of this article. The same decision also regulates all matters that are related to the electronic registration of the annual scientific reports or any other data.

CHAPTER SIX: ACCESS TO AND USE OF MONUMENTS AND SITES

ARTICLE 46

1. A decision of the Minister of Culture, issued upon a relevant opinion of the Board, for the total or for a category of organized archaeological sites, historical places or immovable monuments or individually for significant sites or monuments, specifies: a) the terms and conditions regarding the public's visit at such sites, b) the cultural or other events that can take place at such sites, provided that such events are compatible with the character of the sites as monuments or protected sites. It is possible to hold an event or to concede the use of the aforementioned sites, in the context of the decision of the previous section, upon permission granted by the Minister of Culture issued upon a relevant opinion of the Board, while the decision may impose special terms regarding the way such events are conducted. A fee is paid to T.A.P.A. (Fund of Archaeological Resources and Expropriations) for the use of the aforementioned sites, places and immovable monuments. The exemption from the obligation to pay the fee is possible in the case of non-profitable events, upon decision of the Minister of Culture. An organized archaeological site is a site that belongs to the ownership of the Public Sector and is the object of special attention in order to be promoted and exposed. An excavation site can also be an organized archaeological site. An archaeological site is characterized as organized upon decision of the Minister of Culture following a relevant opinion of the Board.

2. A joint decision of the Minister of Economy and Finance and the Minister of Culture specifies the amount of the entrance fee that the public must pay in order to visit museums, monuments, organized archaeological sites and historical places that belong to the Public Sector and are protected by virtue of this law.

3. The Service must facilitate the access of special scientists, to whom the Service grants the relevant permission, to movable monuments that are in public museums and repositories under the supervision of the Service, for purposes of photography, study or publication, provided that there is no risk of wear for the monuments and subject to the provisions of article 39 in respect of the publication rights.

4. A previous permission is required for the production, reproduction and dissemination to the public, for direct or indirect economic or commercial purpose, of impressions, copies or depictions of monuments belonging to the Public Sector, or immovable monuments that are located in archaeological sites and historical places or are isolated, or movable monuments that are kept in museums or collections of the Public Sector, in any way and by any means whatsoever, including electronic and digital means, the Internet, telecommunication networks or networks of any other connection, and creation of databases with images of the aforementioned monuments by other bodies or persons apart from the Public Sector, T.A.P.A. and the Hellenic Culture Organization S.A. Such permission is granted to natural or legal persons for a fee paid in favour of T.A.P.A. upon decision of the Minister of Culture, while the decision also specifies the temporal validity of the permission, the terms on which the permission is granted and the fee that must be paid.

5. The production, reproduction and use of the aforementioned products for other purposes, such as artistic, educational or scientific purposes, is allowed for a fee paid in favour of T.A.P.A., however, the exemption from the obligation to pay the fee is possible upon decision of the Minister of Culture.

6. The provision of article 14 of E.L. 1947/1939 is abolished.

7. A decision of the Minister of Culture, issued following the relevant opinion of the Board, specifies the conditions and terms on which the permission of paragraph 4 is granted, including any technological measures and specifications, as well as any other detail.

8. A joint decision of the Minister of Economy and Finance and the Minister of Culture specifies the amount of the fees of the previous paragraphs, the procedures and the method of their payment, the cases and conditions of exemption from the obligation to pay the fees, and also regulates any other necessary relevant detail.

แบบแสดงความคิดเห็น
การจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
พ.ศ.

ส่วนที่ ๑ รายละเอียดผู้ตอบแบบแสดงความคิดเห็น

ชื่อ – สกุล อายุ ปี
อาชีพ หน่วยงาน/สถานที่ทำงาน
ที่อยู่ เลขที่.....หมู่บ้าน ตำบล
อำเภอ จังหวัด

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็น

๑. ท่านรู้จักอนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมของยูเนสโกฉบับใด ดังต่อไปนี้

☐ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ
(Convention Concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage :
the World Heritage Convention)

☐ อนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
(Convention for the Safeguarding of the Intangible Heritage 2003)

๒. ท่านทราบหรือไม่ว่าในปัจจุบันองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก มีการผลักดันให้เกิดการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม

☐ ทราบ

☐ ไม่ทราบ

๓. ท่านคิดว่าในท้องถิ่นหรือชุมชนของท่านมีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ที่สมควรได้รับการอนุรักษ์หรือคุ้มครองหรือไม่ ได้อย่างไรบ้าง (โปรดยกตัวอย่าง)

.....
.....
.....

๔. ท่านคิดว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่อให้ความคุ้มครองแก่มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือที่ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. เรียกว่า “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” หรือไม่ (กรณีตอบว่าไม่ควรมีให้ข้ามไปตอบข้อ ๗)

☐ ควรมี เนื่องจาก

.....

☐ ไม่ควรมี เนื่องจาก

.....

๕. ในกรณีที่ตอบว่าควรมีกฎหมายคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ท่านคิดว่าเมื่อมีกฎหมายแล้วท้องถิ่นหรือชุมชนของท่านจะได้ประโยชน์อย่างไร

.....

๖. เมื่อมีการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้ว ควรกำหนดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้อย่างไร

.....

๗. ในกรณีที่ตอบว่าไม่ควรมีกฎหมายคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
ท่านคิดว่าเมื่อมีกฎหมายแล้วจะมีผลกระทบหรือผลเสียต่อท้องถิ่นหรือชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๘. ท่านคิดว่าหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็น “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” ตามที่
กำหนดในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ.
มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๙. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

.....

.....

.....

.....

๑๐. ท่านคิดว่าการคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว
โดยให้มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดก
ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรมีหลักเกณฑ์การให้เงิน
อุดหนุนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๑๑. ท่านคิดว่ามาตรการส่งเสริมและคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. นี้ เพียงพอแล้วหรือไม่ หากท่านเห็นว่าไม่เพียงพอ ควรเพิ่มบทบัญญัติในเรื่องใด

.....

.....

.....

.....

๑๒. ท่านคิดว่าควรให้ท้องถิ่นหรือชุมชนที่ได้ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแล้วสามารถได้รับสิทธิในการหาประโยชน์จากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่

.....

.....

.....

.....

๑๔. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กรุณาส่งแบบแสดงความคิดเห็นนี้กลับมายัง

มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย

เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๔ ต่อ ๑๖๗๖

โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๕๑๖๒

E-mail : tipsura@hotmail.com

**ที่ปรึกษาโครงการ
นายสงขลา วิชัยหัตตะ**

เกิด ๑๒ พฤศจิกายน ๒๔๙๓ อายุ ๖๑ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ ๒๐/๕๔ ซอยฉิมพลี ๒๐ ถนนฉิมพลี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิและวิชาเอก (ปริญญา/ประกาศนียบัตร)	ปีที่สำเร็จ การศึกษา	สถาบัน
ปริญญาตรีทางกฎหมายระหว่างประเทศ	พ.ศ. ๒๕๒๐	สถาบัน I.L.E.R.I
ปริญญาโททางกฎหมายเพื่อการพัฒนา	พ.ศ. ๒๕๒๒	Universities Paris V
ปริญญาเอกทางกฎหมายเพื่อการพัฒนา	พ.ศ. ๒๕๒๘	Universities Paris V
หลักสูตร นักบริหารระดับสูง หลักสูตรที่ ๑ รุ่นที่ ๓๖	-	สำนักงาน ก.พ.
หลักสูตร การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ ๗	-	สถาบันพระปกเกล้า
หลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๔๗	-	วิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักร

ที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ตำแหน่งทางราชการ อธิบดีรองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประสบการณ์

- กรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๕
- กรรมการสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
- กรรมการสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- กรรมการสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์
- กรรมการพัฒนากฎหมาย กระทรวงวัฒนธรรม
- กรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอ
คณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- กรรมการร่างกฎหมาย กระทรวงมหาดไทย
- อาจารย์พิเศษ ระดับบัณฑิตศึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลงาน

- หัวหน้าโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ)

- บทความ เรื่อง “ภาพรวมของการปฏิรูประบบราชการไทย” (วารสารสมาคมกฎหมายมหาชนแห่งประเทศไทย เดือนมิถุนายน ๒๕๔๗)
- บทความ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทยและประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส (le rapport entre le code civil et commercial thaï landais et le code civil français)” (เอกสารประกอบการสัมมนาในการประชุมครบรอบ ๒๐๐ ปี ประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส จัดโดยรัฐบาลฝรั่งเศสและสำนักกฎหมายเวียดนาม-ฝรั่งเศส ณ นครฮานอย ประเทศเวียดนาม ระหว่างวันที่ ๓ – ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗)

หัวหน้าโครงการ
นายสุรพล ทิพย์เสนา

เกิด ๗ มีนาคม ๒๕๑๑ อายุ ๔๓ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน ๕๒/๑๙ ถนนรังสิต – นครนายก ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิและวิชาเอก (ปริญญา/ประกาศนียบัตร)	ปีที่สำเร็จ การศึกษา	สถาบัน
นิติศาสตรบัณฑิต	พ.ศ. ๒๕๓๓	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประกาศนียบัตรบัณฑิต (สาขากฎหมายมหาชน)	พ.ศ. ๒๕๓๙	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายมหาชน)	พ.ศ. ๒๕๔๔	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อบรมหลักสูตรธรรมาภิบาลของผู้บริหารระดับกลาง สำหรับหน่วยงานด้านกฎหมายในภาครัฐและเอกชน รุ่นที่ ๑	พ.ศ. ๒๕๔๙	สถาบันพระปกเกล้า

ที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ตำแหน่งปัจจุบัน นักกฎหมายกฤษฎีกา ชำนาญการพิเศษ

ประสบการณ์

- กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร
- กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พ.ศ. วุฒิสภา
- กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. วุฒิสภา
- ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย องค์คณะที่ ๔
- เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา
- เลขานุการคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการพัฒนามาตรฐานการศึกษาวิจัย เรื่อง สัญญาทางปกครอง
- อนุกรรมการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการอุดมศึกษา

- อนุกรรมการส่งเสริมกฎ ระเบียบ ข้อบังคับกีฬามวย
- อนุกรรมการปรับปรุงแก้ไขประกาศท้ายระเบียบฯ กองทุนพัฒนากีฬาแห่งชาติ
- อนุกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- อนุกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมการใช้สารและวิธีการต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ.
- อนุกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกีฬาวีฬ พ.ศ.
- อนุกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาเรื่องสภามหาวิทยาลัย สภาวิชาการ สภานักงานและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร
- อนุกรรมการวิสามัญคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม วุฒิสภา

ผลงาน

- ผู้วิจัยโครงการจัดทำคู่มือคำอธิบายพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (สำนักงาน ก.พ.ร.)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (สำนักงาน ก.พ.ร.)
- ผู้วิจัยโครงการรวมพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน (กรมการขนส่งทางบก)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัยกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (สภาวิจัยแห่งชาติ)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาและปรับปรุงพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการหัวน้ำผู้วิจัยน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๓๘ (องค์การจัดการน้ำเสีย)
- ผู้วิจัยโครงการยกร่างกฎหมายลำดับรองซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๕๔๗ (กรมการบินพลเรือน)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาและจัดทำกฎหมายว่าด้วยมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม)
- หัวหน้าผู้วิจัยโครงการศึกษาและยกร่างกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทยฯ (การกีฬาแห่งประเทศไทย)

ประวัติผู้วิจัย
นายสุชัย งามจิตต์เอื้อ

เกิด ๑๖ เม.ย. ๒๕๐๖

อายุ ๔๘ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน ๔๙/๔๕ หมู่บ้านลภาวัล ๑๔ ถ.บางกรวย-ไทรน้อย อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ประวัติการศึกษาและอบรม

คุณวุฒิและวิชาเอก (ปริญญา/ประกาศนียบัตร)	ปีที่สำเร็จการศึกษา	สถาบัน/หน่วยงาน
นิติศาสตรบัณฑิต	พ.ศ. ๒๕๓๔	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นิติศาสตรมหาบัณฑิต	พ.ศ. ๒๕๕๒	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อบรมหลักสูตรนักกฎหมายกฤษฎีกา	พ.ศ. ๒๕๓๙	สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา
นักบริหารงานป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด	พ.ศ. ๒๕๔๖	กระทรวงยุติธรรม
อบรมหลักสูตรธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ระดับกลางสำหรับหน่วยงานด้านกฎหมาย ในภาครัฐและเอกชน รุ่นที่ ๑	พ.ศ. ๒๕๔๙	สถาบันพระปกเกล้า

ที่ทำงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน (นักกฎหมายกฤษฎีกา
ชำนาญการพิเศษ)

ประสบการณ์

- คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา สำนักงานคณะกรรมการ
คุ้มครองผู้บริโภค
- คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
- กรรมการวิสามัญฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติร่างพระราชบัญญัติ
อาชีวศึกษา พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติว่าส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบและอ้อยาศัย พ.ศ.
- กรรมการที่ปรึกษากระทรวงศึกษาธิการ
- คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกระทรวงวัฒนธรรม
- วิทยากรบรรยายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและ
กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่

ผลงาน

- อนุกรรมการข้าราชการตำรวจ (อ.ก.ต.ร.)
- อนุกรรมการด้านกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- อนุกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสนับสนุนกิจการหรือได้รับการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์
- อนุกรรมการพิจารณาหลัก
- ผู้วิจัยโครงการรวมพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน (กรมการขนส่งทางบก)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัยเรื่องกฎหมายที่มีบทบัญญัติไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาการปรับเปลี่ยนกระบวนการร่างกฎหมายของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัยเพื่อวางระบบการบริหารราชการแนวใหม่ (สำนักงาน ก.พ.ร.)
- ผู้วิจัยโครงการจัดทำร่างกฎหมายลำดับรองที่ออกตามความใน
- พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ (การบินพลเรือน)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาและจัดทำกฎหมายว่าด้วยมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม)
- หัวหน้าผู้วิจัยโครงการศึกษาและยกร่างกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทยฯ (การกีฬาแห่งประเทศไทย)

ประวัติผู้วิจัย
นายกิตติศักดิ์ จุลสำรวล

วัน เดือน ปีเกิด ๑๒ กันยายน ๒๕๑๒ อายุ ๔๒ ปี

ประวัติการศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นิติศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประกาศนียบัตรนักกฎหมายกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และสถานที่ทำงาน

ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายการเงิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ประสบการณ์ การทำงาน ผลงานทางวิชาการ รางวัลหรือทุนการศึกษาเฉพาะที่สำคัญ (ถ้ามี)

- เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๓
- คณะอนุกรรมการรวม ๕ คณะ การรถไฟฯขนส่งมวลชน
แห่งประเทศไทย
- คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย กระทรวงคมนาคม
- คณะอนุกรรมการด้านกฎหมายอวกาศ
- คณะกรรมการดำเนินงานโครงการรถไฟฟ้า ๕ สายทาง
- คณะกรรมการกฎหมายและสัญญา (บริษัทไอที จำกัด (มหาชน))
- คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย (การทางพิเศษแห่งประเทศไทย)
- คณะกรรมการปรับปรุงกฎหมายและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับโทรคมนาคม
- คณะอนุกรรมการด้านกฎหมายอวกาศ
- คณะอนุกรรมการจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อความสะดวก

ของประชาชนในการค้นคว้ากฎหมาย

- คณะอนุกรรมการศึกษากฎหมายการกำกับดูแลกิจการ
โทรคมนาคมและการสื่อสารในคณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ และการ
สื่อสาร สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- คณะทำงานด้านกฎหมายอวกาศ
- คณะทำงานแบ่งส่วนราชการของสำนักงานนโยบายและ

แผนการขนส่งและจราจร

- คณะทำงานแบ่งส่วนราชการของกรมอุตุนิยมวิทยา

- คณะทำงานแบ่งส่วนราชการของกรมการขนส่งทางอากาศ
- คณะทำงานแบ่งส่วนราชการของกรมการขนส่งทางบก

ผลงาน

- ผู้วิจัย รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดทำกฎหมายตามรายงานการพิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขกฎหมายโทรคมนาคมและการสื่อสาร เสนอต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- ผู้วิจัย รายงานการศึกษาวิจัยตามโครงการจัดทำร่างอนุบัญญัติและแนวทางปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่..) พ.ศ. (กระทรวงคมนาคม)
- ผู้วิจัย รายงานการศึกษาวิจัยตามโครงการศึกษาวิจัยและจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำประมวลกฎหมาย เสนอต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- ผู้วิจัย รายงานการศึกษาและจัดทำวิจัยตามโครงการศึกษาวิจัยและจัดทำร่างระเบียบว่าด้วยระเบียบวิธีการในการยกร่างประมวลกฎหมาย เสนอต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- ผู้วิจัย รายงานการศึกษาวิจัยตามโครงการรวมกฎหมายการขนส่งทางบกและกฎหมายรถยนต์ให้เป็นฉบับเดียวกัน
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัยและจัดทำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม)

ประวัติผู้วิจัย
นางสาว โปรตปราน วัฒนศิริธรรม

เกิด ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ อายุ ๓๗ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน ๑๘ อินทามระ ๓๙ แยก ๓ ถนนสุขุมวิท ดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิและวิชาเอก (ปริญญา/ประกาศนียบัตร)	ปีที่สำเร็จ การศึกษา	สถาบัน
นิติศาสตรบัณฑิต	พ.ศ. ๒๕๓๗	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปริญญาโท สาขากฎหมายมหาชน (DEA Droit public)	พ.ศ. ๒๕๔๕	มหาวิทยาลัยตูลุส 1 ประเทศฝรั่งเศส
ปริญญาเอก สาขากฎหมายมหาชน (Doctorat en droit)	พ.ศ. ๒๕๕๑	มหาวิทยาลัยตูลุส 1 ประเทศฝรั่งเศส
อบรมหลักสูตรนักกฎหมายกฤษฎีกา	พ.ศ. ๒๕๕๒	สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา

ที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ตำแหน่งปัจจุบัน นักกฎหมายกฤษฎีกา ชำนาญการ

ประสบการณ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผลงาน

- ผู้วิจัยโครงการศึกษาเพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ประวัติผู้วิจัย
นายยอดฉัตร ตสาริกา

เกิด ๕ พฤษภาคม ๒๕๒๒ อายุ ๓๒ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน ๙๔ ซอยลาดพร้าว ๑๐๙

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิและวิชาเอก (ปริญญา/ประกาศนียบัตร)	ปีที่สำเร็จ การศึกษา	สถาบัน
Bachelor of Laws นิติศาสตรบัณฑิต	พ.ศ. ๒๕๔๓	University of Bristol
Master of Laws	พ.ศ. ๒๕๔๘	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Master of Laws	พ.ศ. ๒๕๔๔	University of Bristol
Master of Laws	พ.ศ. ๒๕๔๙	Columbia University
อบรมหลักสูตรผู้นำคลื่นลูกใหม่ในระบบราชการไทย	พ.ศ. ๒๕๕๒	สำนักงาน ก.พ.

ที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ตำแหน่งปัจจุบัน นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ประสบการณ์

- ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา
- เคยปฏิบัติหน้าที่ในสำนักกฎหมายต่างประเทศ ฝ่ายกฎหมายการค้าต่างประเทศและทรัพย์สินทางปัญญา ฝ่ายกฎหมายการคลัง และฝ่ายกฎหมายคมนาคม
- ช่วยราชการเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ผลงาน

- ผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง ทรัพย์สินแผ่นดินตามระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศอังกฤษ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การกระจายหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัดในประเทศอังกฤษ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง กฎหมายการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตของประเทศอังกฤษ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)

ประวัติผู้วิจัย
นางสาวกาญจนา คงวันดี

เกิด ๑๙ เมษายน ๒๕๒๒ อายุ ๓๒ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน ๑๕๓ ถนนวัดเวฬุวนาราม แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิและวิชาเอก (ปริญญา/ประกาศนียบัตร)	ปีที่สำเร็จ การศึกษา	สถาบัน
นิติศาสตรบัณฑิต	พ.ศ. ๒๕๔๔	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ)	พ.ศ. ๒๕๔๘	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ตำแหน่งปัจจุบัน นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
ฝ่ายกฎหมายการค้าและอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประสบการณ์

- อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย
- อนุกรรมการในคณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นในการกำหนดเทศกาลภาพยนตร์ระหว่างประเทศที่จะได้รับการยกเว้นการตรวจพิจารณาภาพยนตร์และได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๕
- ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕)
- ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒)
- ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- วิทยากรบรรยายภาคปฏิบัติ เรื่อง มาตรการบังคับทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง ในโครงการอบรมหลักสูตรการร่างกฎหมาย การให้ความเห็นทางกฎหมาย และการดำเนินคดีปกครอง รุ่นที่ ๓ (กลุ่มที่ ๑๒)

ประวัติผู้วิจัย
นายรัฐพงศ์ โก๊ะสุวรรณ

เกิด ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ อายุ ๓๑ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน ๑๘๘/๑๑๖ ซอยสายใต้เก่า ถนนจรัญสนิทวงศ์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิและวิชาเอก (ปริญญา/ประกาศนียบัตร)	ปีที่สำเร็จ การศึกษา	สถาบัน
นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง)	พ.ศ. ๒๕๔๔	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ ๕๗	พ.ศ. ๒๕๔๗	เนติบัณฑิตยสภา
ประกาศนียบัตรหลักสูตรนักกฎหมายมหาชนภาครัฐ รุ่น ที่ ๒	พ.ศ. ๒๕๔๗	สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายมหาชน)	พ.ศ. ๒๕๔๘	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประกาศนียบัตรหลักสูตรนักกฎหมายกฤษฎีกา	พ.ศ. ๒๕๕๑	สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา

ที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ตำแหน่งปัจจุบัน นักกฎหมายกฤษฎีกาปฏิบัติการ

ประสบการณ์

- อาจารย์พิเศษ บรรยายวิชาหลักกฎหมายมหาชน และกฎหมายปกครอง หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
- อาจารย์พิเศษ สัมมนาเสริมวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมืองชั้นสูง หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผลงาน

- ผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง “การจัดทำฐานข้อมูลทางกฎหมายสุรา (ศูนย์วิจัยปัญหาสุราสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข)”
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง “การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรภาครัฐที่มุ่งเน้นดำเนินการในรูปธุรกิจ” (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาและจัดทำกฎหมายว่าด้วยมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม)

ประวัติผู้วิจัย
นางสาวจันทร์เพ็ญ รัชตาธิวัฒน์

เกิด ๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๖ **อายุ** ๓๗ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน ๑๔/๑๑๘ หมู่บ้านวิสต้าอเวนิว ซอยเพชรเกษม ๘๑ ถนนมาเจริญ แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิและวิชาเอก (ปริญญา/ประกาศนียบัตร)	ปีที่สำเร็จ การศึกษา	สถาบัน
นิติศาสตรบัณฑิต	พ.ศ. ๒๕๓๗	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายมหาชน)	พ.ศ. ๒๕๔๙	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ	พ.ศ. ๒๕๓๘	สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ แห่งสหภาพนายความ
ประกาศนียบัตรนักกฎหมายมหาชนภาครัฐ (รุ่น ๒)	พ.ศ. ๒๕๔๘	สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา

ที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ตำแหน่งปัจจุบัน นักกฎหมายกฤษฎีกาปฏิบัติการ

ประสบการณ์

- คณะทำงานว่าด้วยเรื่องสมาชิกวุฒิสภา การประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ ๖ ประจำปี ๒๕๔๙ (คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขา นิติศาสตร์)
- ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในคณะกรรมการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.
- คณะทำงานพิจารณากลับกรองการขอแก้ไขวัน เดือน ปีเกิด ของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา)
- วิทยากร หลักสูตรการร่างกฎหมาย การให้ความเห็นทางกฎหมายและ การดำเนินคดีปกครอง รุ่นที่ ๑-๔ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)

ผลงาน

- ผู้เขียนบทความ เรื่อง ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้า ที่ไม่ปลอดภัย (วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม ๒๓ ตอน ๑)
- ผู้เขียนบทความ เรื่อง สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ (วารสาร กฎหมายปกครอง เล่ม ๒๖ ตอน ๑)

ประวัติผู้วิจัย
นางสาววาริรัตน์ รัตนวิบูลย์สม

เกิด ๑๖ เมษายน ๒๕๒๓ อายุ ๓๑ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน ๑๐ ซ.มหาวงษ์ใต้ ถ.โอศิก-ดินแดง เขตดินแดง แขวงดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิและวิชาเอก (ปริญญา/ประกาศนียบัตร)	ปีที่สำเร็จ การศึกษา	สถาบัน
นิติศาสตรบัณฑิต	พ.ศ. ๒๕๔๓	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นิติศาสตรมหาบัณฑิต	พ.ศ. ๒๕๔๘	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อบรมหลักสูตรนักกฎหมายกฤษฎีกา	พ.ศ. ๒๕๕๒	สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา

ที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ตำแหน่งปัจจุบัน นักกฎหมายกฤษฎีกาปฏิบัติการ

ประสบการณ์

- ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา
- ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในคณะกรรมการพัฒนา
กฎหมายกระทรวงวัฒนธรรม
- ผู้แทนเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล

ผลงาน

- คณะทำงานโครงการประมวลกฎหมายไทยจากราชกิจจานุเบกษา
คำว่า “มหาวิทยาลัย” สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยมะเร็งแห่งชาติ
- คณะทำงานว่าด้วยเรื่องสมาชิกวุฒิสภา การประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติ
ครั้งที่ ๖ ประจำปี ๒๕๔๙ (คณะกรรมการสภาวិจัยแห่งชาติ สาขา
นิติศาสตร์)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาและจัดทำกฎหมายว่าด้วยมรดกภูมิปัญญา
ทางวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาและยกร่างกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติ
การกีฬาแห่งประเทศไทย (การกีฬาแห่งประเทศไทย)

- คู่มือการขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมศิลปกรรมร่วมสมัย พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

ประวัติผู้วิจัย
นางสาว นัฐกานต์ ขำยัง

เกิด ๔ มิถุนายน ๒๕๒๔ อายุ ๓๐ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน ๖๕/๗๗ ซอย ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก-บางปะอิน ตำบลลำโพ อำเภอบางบัวทอง
นนทบุรี ๑๑๑๑๐

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิและวิชาเอก (ปริญญา/ประกาศนียบัตร)	ปีที่สำเร็จ การศึกษา	สถาบัน
นิติศาสตรบัณฑิต	พ.ศ. ๒๕๔๕	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายมหาชน)	พ.ศ. ๒๕๕๐	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อบรมหลักสูตรนักกฎหมายกฤษฎีกา	พ.ศ. ๒๕๕๒	สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา

ที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ตำแหน่งปัจจุบัน นักกฎหมายกฤษฎีกาปฏิบัติการ

ประสบการณ์

- ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา
- ผู้แทนเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล

ผลงาน

- คณะทำงานโครงการประมวลกฎหมายไทยจากราชกิจจานุเบกษา คำว่า “ตุลาการและผู้พิพากษา” สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- คณะทำงานว่าด้วยเรื่องสมาชิกวุฒิสภา การประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ ๖ ประจำปี ๒๕๔๙ (คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยมะเร็งแห่งชาติ
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาและจัดทำกฎหมายว่าด้วยมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม)
- ผู้วิจัยโครงการศึกษาและยกร่างกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย (การกีฬาแห่งประเทศไทย)
- คู่มือการขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

ประวัติผู้วิจัย
นางสาวสุภาทิพย์ ศิริภาณุรักษ์

เกิด ๑๗ เมษายน ๒๕๒๔ อายุ ๓๐ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน ๑๒๓/๕ ถนนเอกชัย แขวงบางขุนเทียน เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิและวิชาเอก (ปริญญา/ประกาศนียบัตร)	ปีที่สำเร็จ การศึกษา	สถาบัน
นิติศาสตรบัณฑิต	พ.ศ. ๒๕๔๕	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ	พ.ศ. ๒๕๔๕	สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ แห่งสหราชอาณาจักร
เนติบัณฑิตไทย	พ.ศ. ๒๕๔๖	สำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา

ที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ตำแหน่งปัจจุบัน นักกฎหมายกฤษฎีกาปฏิบัติการ

ประสบการณ์

- คณะทำงานโครงการศึกษาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยมะเร็งแห่งชาติ
- วิทยากร หลักสูตรการร่างกฎหมาย การให้ความเห็นทางกฎหมาย และการดำเนินคดีปกครอง รุ่นที่ ๑ - ๔ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)